DI TOR

L, VII, 19.

Apud Ulp. in l. si vero 12. §. quum quidam 12. D. mand. extat huiusmodi epistola: Rogo te, commendatum habeas Sextilium — CRESCENTEM amicum meum.

L. VII. 19

ex libris
Jo: michaelis Pevinj J.U.D.

DECISIONES

ROTÆ ROMANÆ

A R. P. D. MARCELLO CRESCENTIO Romano S. P. A. Cauſarum Auditore, & Epiſcopo Marſicano, ac poſtea S. R. E. Cardinali ampliſsimo collectæ.

NOVIS ARGVMENTIS, SVMMARIIS, ADDITIONIBVS, Indicibus, & aliquot Deciſionibus auctæ, & fideliter correctæ à R. D. Achariſio I. V. D. Toſſinianen. Canonico Sacroſanctæ Lateranen. Eccleſiæ.

AD ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D.

D. PETRVM PAVLVM CRESCENTIVM

S. R. E. CARD. AMPLISSIMVM.

CVM PRIVILEGIIS.

BIBLIOTECA NAZIONALE TORINO

ROMÆ, Ex Typographia Reu. Cam. Apoſtolicæ. M. DC. XVII.

SVPERIORVM PERMISSV.

ILL. ET REV. D. D.

PETRO PAVLO CRESCENTIO S. R. E. CARDINALI AMPLISS.

HIEREMIAS GVELFIVS. F.

MARCELLI Creſcentij, S. R. E. Cardinalis olim ampliſſimi, Amplitudinis tuæ patrui magni, PETRE PAVLE Creſcenti Cardinalis ampliſſime, Deciſiones noua impreſſione in publicam copiam euulgandæ, cæteris nominibus felices, hoc tantum conqueri videbantur, quòd ſub alienorum patrocinio emitti aſſueuerant, ſub ſuorum emitti, naturali quadam conuenientia deſiderantes. Proinde, mancipio ſe non patrocinio traditas reputantes, ad ſuos iure poſtliminij reducendas clamitabant, Amplitudinis tuæ ſplendorem nominatim acclamantes. Magni patrui monumenta ſub nullo magis, quàm ſub magno fratris nepote tuta munimenta ſperare ſe poſſe contendentes. Reclamantiq; mihi, non poſſe me, cum ipſis in patronum aſciſcere, ad quem nulla mihi clientelæ via patebat; inſtabant amplius, nil hoc impedire, amplam ſeſe mihi aperturas promittentes. patronum non querere ſe, ſatis potentem habere, introducerentur modò. Gentilium ſuorum magnanimitatem ſatis ſibi conſpectam eſſe, id maximè ſtudentium, vt bene ſibi volentes, non minus quàm bene de ſe merentes, amplectantur & foueant. Multis ne? Vicerunt tandem, & ſuam ſibi libertatem euincentes, me ad ipſas Illuſtriſſ. Amplitudini tuæ adducendas compulerunt. Eas igitur ſuum ſub tectum ad Amplitudinem tuam redactas, quaſi reſtitutas, non quaſi donatas, ac-

cipe. Ita quidem, vt poſt eas, me veluti corollarium quoddam ijs appenſum, Amplitudini tuæ datum dicatumq; agnoſcas. Hilari ſanè fronte datum, ſed hilariore permanſurum, ſi inter ejus familiares vltimo me locum dignatum ſenſero. Interim ab re ducens, Marcelli magnitudinem Amplitudini tuæ recolere, prudens taceo, ne vbi magis emergere ſperem, ibi ſummergar citius. Indicarunt eam egregiè Pontifices Maximi, qui illum, ad ſummum ſemper euehere, vicaria quadam æmulatione ſunt conati. Clemens ſcilicet VII. Rotæ prius Auditorem, mox & Marſici Epiſcopum inſtituendo; Pavlvs III. inter purpuratos cooptando; Ivlivs III. ad Tridentinam Synodum vice ſui Legatum mittendo. Plura verò per hominem expectare non potens, ad cœleſtia à Deo euocatus, tuam Amplitudinem ex fratre procreandam, ea felicitate reliquit, vt quod ipſi vnum in terra defuit, id in Amplitudinis tuæ perſona ſuperfuturum ſperemus, Creſcentiq; illi, Gentilitio ſtemmati, Lunæ, quod parum orbis complendum deeſt, completum videndum. Ita Deus Amplitudinem tuam incolumem vſque, & deinceps dictiſſime in Eccleſiæ columen ſeruet. Vale. Romæ Kal. Ianuarij MDCXVII.

NOMINA RR. PP. DD. AVDITORVM;

qui erant cum R. P. D. MARCELLO CRESCENTIO, *quando hæ Deciſiones factæ fuerunt, & quorum in eis ſit mentio.*

1 PAVLVS Capiſuccus Romanus, Epiſcopus Neocaſtren. cui ſucceſſit Thomas de Thanis.

2 Iacobus Simoneta Mediolanen. Epiſcopus Piſauren. qui à Paulo Papa III. Anno 1535. 12. Cal. Iunij Cardinalis creatus fuit, & in eius locum Io. Paulus Ptolomæus ſuffectus eſt.

3 Camillus de Ballionibus Peruſinus, qui obijt anno 1534. & ei ſucceſſit Hieronymus Verallus Epiſcopus Britonorien.

4 Chriſtophorus Panigarola Mediolanen. in cuius locum de anno 1533. intrauit Ioannes Mohedanus Epiſcopus Rauellen.

5 Petrus Vorſtius Germanus, Epiſcopus Aquen. cui ſucceſſit Io. Baptiſta Guidobonus.

6 Ioannes Clerici Gallus, Epiſcopus Maceraten. cui ſucceſſit Reomanus Suauius, qui poſteà fuit Cardinalis.

7 Ludouicus Gomeſius Hiſpanus, Epiſcopus Sarnen. cui ſucceſſit Antonius Auguſtinus.

8 Syluester Darius Lucẽſis, cui ſucceſſit Peregrinus Fabius Bononien.

9 Nicolaus Aragonia, cui ſucceſſit Iacobus Puteus poſteà Cardinalis.

10 Io. Maria Cathalanus, cui ſuccesſit Marcus Antonius Mareſcottus Bononien.

11 Nicolaus Piccolomineus Senen. cui poſtea ſuccesſit Raynaldus Petrutius Senen.

12 MARCELLVS CRESCENTIVS ROMANVS in locum Martini de Spinoſa (Gaetæ anno 1527. defuncti) à Clemente Papa VII. ſuffectus, & Epiſcopus Marſicanus factus, à Paulo Papa III. vij. Non. Iul. 1542. tituli S. Marcelli S. R. E. Presbyter Cardinalis creatus, ſub Iulio Papa III. Bononiæ, & Concilij Trident. Legatus, Veronæ v. Cal. Iunij anno ſalutis 1552. ætatis ſuæ 52. deceſſit: eius cadauer Romam delatũ, in eccleſia Sanctæ Mariæ ad Martyres, quæ Rotunda dicitur, poſitum eſt, deinde ad Baſilicam S. Mariæ Maioris, anno 1587. tranſlatum fuit, & marmoreo tumulo affabrè facto reconditum.

Funebrem Orationem Veronæ in eius exequijs habuit R. P. Franciſcus Salazar Epiſcopus Salaminen. Ordin. Min. cuius, (maiori parte omiſſa, quæ vitæ noſtræ humanæ fragilitatem, & miſerias recenſet,) particulam, quæ ad vitam, & laudes Creſcentij ſpectat, opportunum hìc apponere viſum eſt.

CVM in latiſſimo campo noſtri Ampliſſimi Cardinalis laudum: meum oberret, deperdaturq. ingenium: ipſum laudibus omnibus efferre vix poſſumus. Quare neque volumus nihil dicere, neque equidem omnia colligere, nihil autem de nobiliſſ. & antiqua Creſcentiorum Romana Familia (unde ſibi origo fuit) in præſentia dicturus ſum: non quòd illa laudem mereatur nullam, cùm ſtrenui, & maximi in ea claruerint Viri: ſed quòd nihil in eo laudandum ſuſcepimus, niſi quod ei fuit ſua virtute, & animi magnitudine natum, & acquiſitum, & nec id quidem omne, ſed & infantiam eius ac iuuentutem præterimus: in quibus modeſtiſſimè in bonarum artium ſtudijs animū diligentiſſimè excoluit: & vtrique iuri operam nauans, haud ſine gloria, inſignia doctorea adeptus eſt. Neque verò ad vnguem narrabimus, quanto in honore habitus fuerit, nedum à fœlicis record. Paulo Papa III. Pont. Max. acerrimi iuditij viro, qui eum ad faſtigium Cardinalatus aſciuit, verùm etiam à S.mo D. N. Iulio III. qui cùm exploratum haberet noſtri Cardinalis laborem in negotijs, fortitudinem in periculis, in agendo induſtriam, in conficiendo celeritatem conſilium in prouidendo, ad omnia grauia negotia ſubeunda, & natura, & virtute ſua, idoneum eſſe iudicauit, ac Sacri Concilij Legatum elegit. quanto verò ingenij acumine quanta patientia, tàm in publicis, quàm in priuatis congregationibus; in quibus ſemper interfuit quanta animi magnanimitate, quantauè dicendi acrimonia, Concilij ſacra negotia tractauerit, norunt omnes, qui Sacro Concilio interfuerunt mirabantur Reuerendiſſimi Præſidentes, Ampliſſ. ille, ſimulatq. Illuſtriſſ. Cardinalis, ac Princeps Tridentinus, (qui ſummo amore noſtrum Cardinalem proſequebatur) ſæpiùs non humanum, ſed potius diuinum habuiſſe ingenium prædicabat, admirabantur denique & Sacri Imperij Principes electores Reuerendiſſ. reliquiq. diuerſarum nationum Paſtores vigilantiſſimi noſtri Cardinalis ingenij fœlicitatem & vbertatem, eloquentiam eximiam, copiam admirabilem, eruditionem variam, ſtudium indefeſſum, doctrinam multigenam. Mira res dictu, centum ferè prælatorum ſententias memoria retinebat; & extemplo adamuſſim coram magna corona, mirabili eloquentia vniuſcuiuſque votum referebat. Quid dicturi ſumus de verborum facundia, & conuiuendi affabilitate? profectò neque aliorum mores ita faſtidierat, neque tam grauis & difficilis erat, vt Principes, mutis ſtatuis ſimilimi, aliquando facere ſolent. Sed tanta verſatus eſt in Sacro Concilio æquabilitate, vt

neque

neque familiaritas contemptum pareret, neque dignitas affabilitatem perſcinderet, & diuites, & pauperes magna animi benignitate quotidie in menſa ſua recipiebat, vt Sanctiſsimi Domini Noſtri Legatum decebat. Longum eſſet & penè immenſum per omnia diſcurrere: quoniam

Deſinet ante dies, & in alto Phœbus anhelos
Equore tinget equos: quàm conſequar omnia dictis.

Verùm quoniam hoc acerbum orandi genus ad ſaluberrimam vitæ noſtræ inſtitutionem à Solone primùm, deinde à Sanctis Patribus, & alys quamplùribus emanaſſe arbitror: Attendite, quæſo, quid Amos Propheta dixerit: Percute cardinem, & moueantur ſuperliminaria, percuſſo in prælio Rege, cæterisq. fortioribus, alij debiliores facilè terrentur, vnde audientes Philiſtæi, quòd mortuus eſſet fortiſsimus eorum, fugerunt. Poſt Chriſti Vicarium, Cardinales ſequuntur, eam ob rem; ſi quem eorum mortem oppetere contigerit, cæteri inferiores terreri, commoueriq. debent, ad mundi contemptum, & perfectam ſui præparationem. Sed iam & nos ipſi extemplò conſternati animo frigeſcimus, demiramur, compatimur, lugemus, cùm hunc ampliſsimum Cardinalem corpore vegetem, mente integerrimum, ſuæ Patriæ ornamentum, propriæ familiæ rariſsimum decus, exemplar, ſpeculum, iubarq. præfulgidum, è noſtris manibus elapſum videmus. Et quis, quæſo, talem, ac tantum Virum conſpicatus, non obſtupeſcit? dudum Sacri Concilij, & Bononiæ, Sanctiſsimi D. N. Iulij III. à Latere Legatum. Heri inquam viuum; hodie mortuum, heri diuitem, nunc inopem, iamdudum impensè honoratum, modò vile cadauer. O fallacem fortunæ applauſum. O mirabundam rerum mutationem. O vanum, rapidiſsimumq. mundi curſum. O ſupernacaneas mortalium curas. Vbi ſunt, quæſo, argentea? vbi aurea vaſa? non ampliùs aulæa parietibus cernentur affixa, attritæ ſunt cortinæ, deſijt ſeruorum corona, defuit equorum ſtrepitus, corruit palatium, fugerunt amici. quò ingenium? quò prudentia? quò poſtremò tot honores iſtius Illuſtriſsimi Cardinalis abierunt? Profectò corpus abijt in terram ſuam, & quoniam quidem, vt ipſe teſtis ſum, dum vita manebat, omnia Sacramenta Eccleſiæ deuotè ſuſcepit, & dolores, & varias ſui corporis ægritudines patienter ſuſtinuit, animam, vt piè credimus, introduxit Deus in terram viuentium, quam Sancti poſsident Patres, eminentiſsimi proculdubio Apoſtoli, fulgentiſsima totius mundi lumina, diſcurrentia Chriſti fulgura, firmiſsimi Cælorum Cardines; terram inquam vbi nulla mortis formido inuenitur, nulla rerum penuria, nulla denique malorum genera. O ampliſsime Creſcenti dedi tibi, quam maximè potui, dedit tibi ampliùs qui animam reduxit ad vitam, nunc omnem exuta laborem, angelicos nunc læta choros, acteſq. beatas Sanctorum inſpiciens, æterna pacis amœna, perpetuò fælix, Dei regnabis in Aula. DIXI.

INDEX TITVLORVM DECISIONVM

R. P. D. CRESCENTII.

ACcuſationibus. fol. 200
Appellationibus. 136
Arbitris. 44
Cauſa poſſeſſionis, & proprietatis. 62
Cenſibus. 197
Conceſſione præbendæ. 156
Confeſſis. 91
Confirmatione vtili, vel inutili. 142
Conſtitutionibus. 1
Conſuetudine. 19
Decimis. 186
Dilationibus. 54
Dolo, & contumacia. 78
Donationibus. 174
Emptione, & venditione. 167
Exceptionibus. 115
Ferijs. 60
Feudis. 170
Fide inſtrumentorum. 107
Foro competenti. 53
Iniurijs. 218
Iudicijs. 48
Iure iurando. 113
Iure patronatus. 187
Locato, & conducto. 167
Officio, & poteſtate iudicis delegati. 31
Officio Vicarij. 28
Operis noui nunciatione. 203
Pactis. 33
Parochijs. 184
Pignoribus. 172
Præbendis. 143
Præſcriptionibus. 120
Præſumptionibus. 110
Priuilegijs. 204
Probationibus. 92
Procuratoribus. 34
Qui filij ſint legitimi. 198
Rebus eccleſiæ alienandis, vel non. 165
Renunciatione. 19
Reſcriptis. 6
Reſtitutione ſpoliatorum. 73
Secundis nuptijs. 199
Sententia & re iudicata. 122
Sententia excommunicationis. 217
Sequeſtratione poſſeſſionis, & fructuum. 89
Simonia. 200
Solutionibus. 171
Succeſſionibus. 183
Teſtamentis. 175
Teſtibus. 104
Verborum ſignificatione. 218
Vt lite pendente. 87

IN-

INDEX DECISIONVM
Secundùm numerum earum, quæ manuſcriptę circumferuntur, cum Titulis, Numeris, & folijs, quibus in hac Impreſſione poſitæ fuerunt.

LIBER PRIMVS.

1.	Eſt Deciſ. 1. tit. de Arbitr.	fol. 44
2.	2. De foro compet.	53
3.	1. De probatio.	91
4.	1. De dilatio.	54
5.	6. De cauſ. poſſ. & prop.	61
6.	1. De foro comp.	53
7.	2. De dilatio.	54
8.	3. De dilatio.	55
9.	1. De ferijs.	60
10.	1. De conſuetud.	19
11.	7. De reſcript.	7
12.	4. De dilatio.	54
13.	1. De iurepatr.	187
14.	11. De reſcript.	12
15.	1. De præſumpt.	110
16.	1. De ſeq. poſſ. & fruct.	88
17.	2. Vt lit. pend.	87
18.	1. De ſent. & re iud.	122
19.	8. De reſcript.	11
20.	2. De præſumpt.	110
21.	5. De priuileg.	204
22.	1. De ſucceſſ. ab inteſt.	183
23.	5. De dilatio.	54
24.	9. De reſcript.	12
25.	1. De appell.	136
26.	5. De fide inſtrum.	107
27.	2. De iurepatron.	187
28.	1. De confeſſ.	91
29.	2. De probat.	92
30.	10. De reſcript.	12
31.	1. De confir. vtil. vel inutil.	142
32.	1. De priuileg.	204
33.	3. De probat.	92
34.	4. De cauſ. poſſ. & propr.	62
35.	11. De renunc.	26
36.	7. De renunc.	23
37.	8. De renunc.	24
38.	4. De probatio.	93
39.	1. De ſolut.	171
40.	2. De ſent. & re iud.	122
41.	5. De cauſ. poſſ. & prop.	65
42.	1. De dolo, & contum.	78
43.	2. De dolo, & contum.	ibid.
44.	5. De probatio.	92
45.	1. De fid. inſtrum.	108
46.	6. De dilation.	57
47.	1. De reſcript.	7
48.	15. De ſent. & re iud.	132
49.	6. De probatio.	93
50.	2. De fid. inſtrum.	107
51.	3. De ſent. & re iud.	122
52.	9. De dol. & contum.	82
53.	1. De cauſ. poſſ. & propr.	62
54.	1. De procur.	35
55.	2. De priuileg.	205
56.	2. De reſcript.	7
57.	7. De dilatio.	57
58.	8. De dilatio.	58
59.	3. De dolo & contum.	78
60.	13. De præbend.	149
61.	12. De renunc.	26
62.	1. De reſt ſpol.	73
63.	4. De dol. & contum.	80
64.	2. De reſt. ſpol.	74
65.	2. De appell.	137
66.	1. De off. deleg.	31

67. 8. De

67. 8. De dol. & contum. 83
68. 3. De reſcript. 8
69. 5. De dol. & contum. 81
70. 1. De exception. 115
71. 6. De dol. & contum. 81
72. 5. De reſcript. 8
73. 2. De cauſ. poſſ. & propr. 613
74. 2. De præbendis. 143
75. 1. De conceſſ. præbend. 156
76. 1. De teſtam. 175
77. 4. De ſolut. 173
78. 1. De ſimon. 200
79. 4. De priuileg. 204
80. 2. De arbitr. 46
81. 1. De iureiuran. 113
82. 1. De ſent. excomm. 218
83. 3. De priuileg. 206
84. 3. De reſt. ſpol. 74
85. 2. De procur. 35
86. 3. De cauſ. poſſ. & prop. 64
87. 2. De off. deleg. 32
88. 3. De præbend. 143
89. 7. De prob. 94
90. 3. De appellat. 137
91. 7. De dol. & contum. 81
92. 4. De renunc. 21
93. 6. De priuileg. 93
94. 4 De ſent. & re iudic. 123
95. 6. De iudic. 51
96. 5. De ſent. & re iud. 124
97. 9. De dilat. 58
98. 22. De probatio. 103
99. 10. De dilat. 58
100. 3. De procur. 35
101. 4. De præbend. 144
102. 4. De procur. 36
103. 3. De fid. inſtrum. 108
104. 4. De fid. inſtrum. 109
105. 5. De procur. 37
106. 5. De præbend. 144
107. 6. eod. tit. ibid.
108. 1. De decim. 186
109. 2. De conceſſ. præbend. 157
110. 7. De cauſ. poſſ. & prop. 65
111. 4. De appell. 138
112. 4. De iudic. 49
113. 1. De iudic. 48
114. 7. De priuileg. 209
115. 3. De renunc. 21
116. 13. De reſcript. 13
117. 6. De procurat. 38
118. 1. Qui fil. ſint legit. 198
119. 15. De priuileg. 216
120. 5. De appell. 138
121. 7. de procur. 39
122. 1. De loc. & cond. 167
123. 7. De præbend. 145
124. 2. De iudic. 48
125. 2. De loc. & cond. 167
126. 5. De reſcript. 9
127. 3. De conceſſ. præbend. 157
128. 3. De iudic. 49
129. 2. De teſtam. 177
130. 8. De probat. 95
131. 9. eod. tit. ibid.
132. 6. De appell. 139
133. 6. De ſent. & re iud. 124
134. 10. De probat. 96
135. 11. eod. tit. ibid.
136. 12. eod. tit. ibid.
137. 2. De ſeq. poſſ. & fruct. 89
138. 6. De præſumpt. 112
139. 8. De præbend. 146
140. 7. De ſent. & re iud. 125
141. 1. De paroch. 184
142. 16. De ſent. & re iud. 133
143. 4. de conceſſ. præbend. 158
144. 5. eod. tit. ibid.
145. 2. De except. 116
146. 3. eod. tit. 117
147. 17. De ſent. & re iud. 133
148. 11. De dilatio. 59
149. 2. De iureiuran. 113
150. 3. eod. tit. 114
151. 18. De ſent. & re iud. 134
152. 1. De pignor. 171
153. 3. De locat. & cond. 168
154. 9. De præbend. 147
155. 5. De ſeq. poſſ. & fruct. 90
156. 3. De iurepatr. 189

157. 13.

157. 13. De probatio. 97
158. 4. De reſt. ſpol. 75
159. 6. De conceſſ. præbend. 159
160. 8. De priuileg. 209
161. 2. De ſimonia. 201
162. 1. De renunc. 20
163. 14. De probatio. 98
164. 3. De teſtam. 177
165. 3. De ſimon. 201
166. 4. De exception. 118
167. 5. De iudic. 50
168. 5. De reſt. ſpol. 76
169. 4. De præſumpt. 111
170. 10 De priuileg. 212
171. 8. De procur. 40
172. 10. De præbend. 147
173. 2. De renunc. 20
174. 12. De reſcript. 13
175. 7. De iudic. 51
176. 8. De cauſ. poſſ. & propr. 66
177. 2. De paroch. 185
178. 1. De offic. Vicar. 29
179. 16. De probatio. 98
180. 1. Vt lit. pend. 87
181. 8. De ſent. & re iudic. 126
182. 10. De dol. & contum. 84
183. 1. De iniur. 218
184. 9 De priuileg. 210
185. 3. De ſeq. poſſ. & fruct. 89
186. 1. De pactis. 34
187. 6. De iur. patron. 191
188. 5. De iureiurand. 115
189. 17. De probatio. 99
190. 14. De reſcript. 14
191. 1. De teſtibus. 104
192. 4. De iurepatron. 189
193. 5. De præſumpt. 112
194. 11. De priuileg. 213
195. 5. De locat. & cond. 170
196. 15. De reſcript. 15
197. 13. De conceſſ. præbend. 165
198. 2. De confeſſ. 91
199 5. De iurepatron. 190
200. 12. De dilatio. 59
201. 13. De dilatio. 60
202. 18. De probatio. 100
203. 1. De ſec. nupt. 199
204. 12. De priuileg. 214
205. 7. De iurepatron. 194
206. 9. De ſent. & re iud. 127
207. 10. eod. tit. 128
208. 15. De renunc. 28
209. 9 De procur. 40
210. 3. De arbitr. 47
211. 11. De ſent. & re iud. 129
212. 13. De cauſ. poſſ. & prop. 69
213. 10 De procur. 41
214. 11. De procur. ibid.
215. 3. De paroch. 185
216. 19. De ſent. & re iud. 134
217. 20. De præbend. 155
218. 2. De ſucceſſ. ab inteſt. 184
219. 8. De iurepatron. 195
220. 6. De reſt. ſpol. 77
221. 14 De cauſ. poſſ. & prop. 70
222. 12. De procur. 42
223. 16. De priuileg. 217
224. 16. De reſcript. 16
225. 5. De renunc. 21
226. 6. De renunc. 22
227. 11. De præbend. 148
228. 9. De renunc. 25
229. 15. De cauſ. poſſ. & prop. 70
230. 3. De off. deleg. 33
231. 4. De ſimon. 200
232. 8. De iudic. 52
233. 17. De reſcrip. 17
234. 5. De exceptio. 122
235. 1. De præſcription. 123
236. 20. De ſent. & re iud. 135
237. 9 De cauſ. poſſ. & prop. 166
238. 17. De cauſ. poſſ. & prop. 72
239. 13. De procur. 42
240. 1. De reb. eccl. non alien. 165
241. 12. De cauſ. poſſ. & prop. 67
242. 12. De præbend. 148
243. 1. De cenſibus al. 33. lib. 2. 198
244. 1. De donatio. 174

Finis Libri primi.

INDEX DECISIONVM
LIBRI SECVNDI.

1.	14. De præbend.	149	35.	4. De teſtib.	107
2	9. De iurepatron.	195	36.	23. De ſent. & re iud.	136
3.	21. De ſent. & re iud.	135	37.	15. De procur.	43
4.	18. De reſcript.	18	38.	2. De reb. eccl. non alien.	167
5.	7. De reſt. ſpol.	77	39.	8. De reſt. ſpol.	78
6.	22. De ſent. & re iud.	136	40.	16. De præbend.	151
7.	14. De procur.	43	41.	11. De iurepatr.	196
8.	3. De foro compet.	54	42.	9. De iudic.	52
9.	12. De ſent. & re iud.	130	43.	19. De probat.	101
10.	23. De probatio.	103	44.	11. De dolo & contum.	86
11.	17. De priuileg.	217	45.	9. De appell.	142
12.	7. De appell.	140	46.	5. De ſimonia.	203
13.	11. De cauſ. poſſ. & prop.	67	47.	17. De præbend.	151
14.	7. De conceſſ. præbend.	160	48.	18. De præbend.	152
15.	21. De probat.	102	49.	5. De teſtam.	179
16.	4. De loc. & cond.	169	50.	14. De ſent. & re iud.	131
17.	15. De præbend.	150	51.	4. De conſt.	5
18.	2. De teſtib.	105	52.	11. De conceſſ. præbend.	164
19.	1. De emp. & vend.	167	53.	19. De præbend.	153
20.	1. De no. op. nunc.	203	54.	1. De feud.	170
21.	8. De conceſſ. præb.	163	55.	12. De cauſ. poſſ. & prop.	69
22.	10. De iurepatron.	196	56.	20. De probatio.	102
23.	12. De conceſſ. præb.	164	57.	6. De reſcript.	9
24.	13. De ſent. & re iud.	131	58.	12. De iurepatr.	197
25.	3. De teſtib.	106	59.	10. De renunc.	25
26.	4. De ſeq. poſſ. & fruct.	90	60.	3. De ſolut.	172
27.	4. De teſtam.	178	61.	1. De conſt.	1
28.	9. De conceſſ. præb.	163	62.	2. eod. tit.	2
29.	10. eod. tit.	ibid.	63.	3. eod. tit.	4
30.	13. De priuileg.	215	64.	17. De procur.	44
31.	6. De teſtam.	180	65.	2. De decimis.	187
32.	14. De priuileg.	216	66.	8. De appell.	141
33.	1. De cenſib.	198	67.	4. De iureiur.	115
34.	2. De ſolut.	172	68.	16. De procur.	44

Finis Libri Secundi.

INDEX ALPHABETICVS LOCVPLETISSIMVS

Materiarum, & inſignium ſententiarum, quæ in Deciſionibus R. P. D. Creſcentij continentur.

A

ABBAS, ſi ſolet ſingulis monachis dare tantum panis, & vini de fructibus Monaſterij, de cæteris diſponit ad ſui libitum, deciſ. 3. num. 3. fol. 168.
Abbatiſſa corrupta An poſſit priuari. dec. 9. num. 3. 95. grauis punitur quàm monialis ibi. num. 5. Eius corruptio dicitur ſacrilegium. ead. nu. 4.
Abraham maior natu conceſſit ex voluntate ſua Loth facultatem optandi facta diuiſione, deciſ. 3. num. 3. 46.
Abſens propriè dicitur à Ciuitate, & non eſt vacandus, nec expectandus, niſi in cauſis arduis, deciſ. 6. num. 1. 38.
Abſentia quinquennali quis deſinit eſſe familiaris. deciſ. 18. num. 2. 99.
Abſolutio in foro contentioſo ad effectum validitatis gratiæ probatur per ſolum etiã pœnitẽtiarium. dec. 14. in prin. 98.
Acceptans duo beneficia ſimul in vna diœceſi An poſſit quod malueri acceptare, deciſ. 6. num. 1. 159
Acceptanti ius quæritur ex acceptatione præſumpta anteriori ob certam horam in ea appoſitam, deciſ. 16. num. 3. 151
Acceptans beneficia reſeruata quando teneatur prouiſionem à Papa impetrare, deciſ. 18. num. 1. 152
Acceptare quis poteſt duo beneficia in vna Diœceſi, Ordinario non contradicente, deciſ. 6. num. 2. 159
Acceptatio vigore mandati, vel expectatiuæ, regulariter præfertur prouiſioni Papæ concurrenti ſub eadem data, deciſ. 16. num. 1. 151
Acceptatio facta in partibus cum certa hora præfertur facta in curia, eadem die. deciſ. 4. num. 3. 111
Acceptatio vigore mandati de prouidendo, non facta mentione non legitimæ ætatis, quo ad parochiales, eſt nulla. deciſ. 15. nu. 1. & 2. 16
Acceptatione prima valida videtur conſumpta gratia expectatiua, deciſ. 19. num. 1. & 3. 153
Acceptio perſonarum eſt prohibita, & nõ præſumitur. deciſ. 16. 101. & 15. 217
Acceptio perſonarum non præſumitur eadem deciſ. num. 1.
Acceptus in dubio quilibet præſumitur. ead. deciſ. in fine.
Acceſſorium non ſequitur principale quãdo adeſt diuerſa ratio. dec. 13. nu. 2. 42
Actio ſpolij tranſit ad hæredem, vide inf. hæres.
Actore non verificante narrata reus abſoluitur. deciſ. 6. nu. 15. 180
Actor, tacito ſuo contradictore, procedens contra intereſſe putantes, nulliter agit. deciſ. 2. nu. 1. 53
Actor debet venire inſtructus, paratus, & informatus. deciſ. 2. nu. 1. 55
Actor quando excuſari debeat, ne dolo feciſſe videatur citando minorem. deciſ. 10. num. 6. 83
Agentis, non eſt neceſſe quòd de iure conſtet,

ſtet,ad effectum litis. deciſ.19.nu.3. 101

Actor legitimus petendo ſententiam, videtur vti actu præcedentibus,& præcedentia ratificare, quod tamen declaratur. deciſ. 8. num. 4. 125

Actor quomodo differat à procuratore. ibid. nu. 6. producta actoria tenetur cauere de rato, ibid. num. 7. ibid.

Actus ſuſtinere ex capite valido dec.8.nu. 9. 125. *velet vt poteſt quando eſt defectus in cauſa efficiente, ead. n.10.* 126

Actus ſi fiat inter perſonas prohibitas, quicquid inter eas narratur,& geritur, præſumitur in fraudem factum, & ideo nõ creditur.deciſ.3.n.6.4. nullus non impedit effectum facti.deciſ.2.n.2.62.qui nõ valet vt agitur non ſuſtinetur eo modo quo poteſt, ſi agens nolit.deciſ.11. n.6. 86. vnus ſufficit ad incurren. pœnas c. Auaritiæ de elect. in 6. deciſ.6. nu.17. 191. vt valeat, clericatus præſumitur præceſſiſſe collationem eadem die factã. deciſ. 4. nu. 1. 111. & diſpenſatio ſuper natalibus Clericatum. d.1.num. 9. & 10. 29. præſumitur factus tempore licito. deciſ.1.n. 2. 62. propter non vocatos quando poſſit annullari. deciſ. 6. n.2. 38. à principali intentione iudicatur. deciſ.14.n.2.27. inualiditatem allegant incumbit onus probandi. de præſumpt. deciſ.2. nu. 1. 111

Actus tendens ad cultum diuinum confirmatus à Papa, neceſſitatem habet, vt ſine Papæ beneplacito ab eo partes recedere non poſſit, deciſ. 1. nu. 3. 33

Actus duo quando reperiuntur eodem die facti, præſumitur ille præcedere, vel ſubſequi, prout vterq; valet. deciſ.13. n.4. 13. quando præſumantur correſpectiui ad inducen. Simoniam deciſ.1.n.1. 200

Actuum multiplicatio non præſumitur. deciſ. 2. num. 5. 48

Aditio hæreditatis in feudo hæreditario ex quibus probetur. deciſ. vnica, n.2. 170

Adoptatus quando excludat ſubſtitutum remiſſ. in add. d. 1. 183

Adminiſtratio dicitur propriè in dignitatibus, ideo in ſimplicibus beneficijs non datur, niſi reſpectu dotis.dec.6.n.4 190

Aduerſarius in actis dimiſſus non dicitur certus contradictor quo ad ius & perſonam defuncti.deciſ. 13. nu. 3. 131

Aduocatio Fiſcalis, & Conſiſtorialis conceduntur tantum Doctoribus, & præuio examine. deciſ. 8.nu.8. 146

Aegidiana prohibens appellationem in cauſa momentaneæ poſſeſ. quomodo procedat. d.1. per totam, nu. 1. 1

Aequipollente, quod impleri poteſt, valido, non inualido debet.d.105.n.2. 17

Aeſtimatores non tenentur iurare, deciſ.2. num. 1. 46

Aetatem ſcire difficile eſt.dec.10.n.11. 83

Agens vt procurator alterius cum non ſit, non poteſt ſuſtinere actum ex eo, quia ſit conſors litis, vel coniunctus.deciſ.7. num. 3. 39. contra Communitatem debet petere ſibi deputari defenſorem. deciſ. 9. num.4. 127

Alienationis prohibitio inter viuos facta quando impediat dominij tranſlationem. deciſ. 1. 171

Alienandi facultate data, & ſecuta, non ad ipſam rem, ſed ad pretium tantùm agi poteſt. deciſ.6.num.2. 180. An feudatario data videatur, per illa verba; quicquid placuerit faciendum, ead. num.9. ibid.

Alienatio facta in caſu aliàs permiſſo, An valeat ſtante iuramento de non alienãdo. nu. 2.deciſ. 3. 114

Alimenta, ſi relinquantur vxori, & deinde vſuſfructus, intelligitur de vero, & pleno vſufructu. deciſ. 5. nu. 5. 179

Allegatio Lapi 89. requirit triennalem poſſ. poſt reſignationem, ideo non habet locum quando poſſeſſor medio tempore reſignauit. deciſ. 7. nu. 4. 23

Alter-

INDEX.

Alternatiua reuocatur per contrauentionem Ordinarij. deciſ. 13. nu. 1. 215

Alternatiua reuocatio per contrauentionē Ordinarij non prodeſt expectanti, quia tendit ad eius fauorem, ideo illi imputandum ſi contrauentionē ignoret. dec. 13. n. 6. 215. & cenſetur contrauentio nota in partibus. ibi n. 4. nihil de nouo indulget, ſed tantum tollit obſtacula. deciſ. 11. per tot. 214

Alternatiua vna parte electa, non poſſumus ad aliam contrariam redire. deciſ. 8. num. 3. 11

Animus, & voluntas colligitur ex actu etiam nullo. deciſ. 2. nu. 3. 74

Annata ſoluitur etiam in prouiſione Legati. deciſ. 10. nu. 1. 12

Annalis poſſeſſio fouet intruſum, & detētorem ſine titulo. deciſ. 2. nu. 5. 63

Annali poſſeſſori non nocent geſta per non procuratorem licèt poſt annum ratificantur talia geſta per principalem, deciſ. 15. num. 1. 70

Annus datur non ſolum ad incohandum, ſed etiam ad finiendum proſecutionem appellationis. deciſ. 8. nu. 7. 141

Anterioritas præſumitur ex certa hora in acceptatione poſita. deciſ. 16. nu. 2. 151

Anterioritatem deducens tanquam fundamentum ſuæ intentionis, clare debet illam probare. deciſ. 10. nu. 5. 101

Antiquæ lites quæ dicantur in regula de triennali. deciſ. 11. nu. 1. 67

Apoſtolis petitis, Rota tenet vltra ſecundam vicē non teneri appellantem ad iudicem redire deciſ. 17. nu. 7. 72

Appellans tenetur bis redire pro apoſtolis. deciſ. 2. nu. 3. 137

Appellanti dedit iudex terminum iuris cum deberet dare reuerentiales ſi cauſam committat, lex defert appellationi, deciſ. 2. nu. 1. 137. ſi proſequi à iudice fuerit impeditus, quo modo ſibi conſulatur. deciſ. 17. nu. 6. 72. ſi ſit mortuus, & cauſa poteſt proſequi contra intereſſe putantes. deciſ. 4. n. 3. 138. extra curiam ſufficit quòd arripiat iter infra terminum datum ad proſequendum appellationem, ſecus in curia, deciſ. 8. n. 4. 141. in curia ſufficit quod facit diligentiam coram Regente Cancellariæ pro cōmiſſione ſignanda, ead. nu. 5. ibid.

Appellans friuolè ſi receſſerit, poteſt contra illum abſque citatione procedi. deciſ. 11. num. 2. 86

Appellatio conſtitutione prohibita, etiam ad Papam prohibita cenſetur, ſi ab eo ſit confirmata. deciſ. 1. num. 2. 8

Appellationem ſi dolo tertij non proſequatur, principalis reſtituitur, deciſ. 7. nu. 2. 140. illum proſequi dicitur, qui commiſſionem impetrauit. deciſ. 1. n. 1. 136. & deciſ. 8. nu. 6. 141. illam dicitur quis proſequitur per ſolam impetrationem reſcripti. ead. num. 6.

Appellationi renunciare videtur qui non redit pro apoſtolis ead. n. 3. valet viua voce interpoſita à ſententia ab obſeruatione iudicij, deciſ. 6. nu. 6. 139

Appellatur ab interlocutoria viua voce ſi mixturam habeat cum diffinitiua, deciſ. 6. num. 5. ibid.

Arbitri ſententia habentis intereſſe in cauſa, eſt nulla. deciſ. 1. num. 1. 45

Arbitri & iudices plures an debeant ſimul iudicare, deciſ. 2. n. 4. 46

Arbitrio iudicis negocio commiſſo videtur data facultas remittendi rigorem, & ſeruandi æquitatem. deciſ. 4. nu. 3. 107.

Aſſaſinij in crimine probabilibus argumentis non probationibus proceditur. deciſ. 2. num. 2. 105

Attentatum non præſumitur. d. 1. n. 1. 62.

Attentare dicitur cupiens poſſeſſionem vigore executorialiū non ſeruatis quatuor terminis. deciſ. 1. n. 1. 88

Attentata habentur pro purgatis quando apparet de magna diligentia. ead. nu. 2.

num. 2. ibid. renunciare illis videtur qui in negocio principali petitur procedi. dec.7.num.1. 125

Auocatio cauſæ de ea vide dec. 5. 9

B

BOna ſolita dari in feudum ſemel reuerſa ad Eccleſiam non poſſunt amplius infeudari. deciſ. 1. nu. 5. 165

Bulla in Cœna Domini prohibens exactionem collectarum à clericis impedit præſcriptionem. deciſ.4. nu.5. 168

Sixti, & Leonis de ſucceſſ. incapacium eſt fauorabilis. d.2.183. ideo extenſa vt ibi

C

CAducitas non videtur remiſſa ob receptionem canonis factam à Prælato ſine conſenſu capituli. deciſ. 2. de locato. 167

Canonicus ſi tenetur vigore ſtat. Eccleſiæ ſoluere medietatem fructuum primi anni, An habeatur ratio penſionis ſuper canon. impoſita, deciſ.3.n.6. 172. adde Gigan. de penſion. q. 89. quod poſſit teſtari de fructibus vnius anni poſt eius mortem An valeat conſuetudo remiſſ. d. 9. num. 7.

Canoniſtarum opinio eſt tenenda contra opinionem Iuriſtarum munita auctoritate veteris teſtamenti, & in conflictu opinionum. deciſ.3.nu.2.46. declaratur ibi.

Cap. Auaritiæ de elect. in 6. intellectus, deciſ.6.nu.1. & 12. 190

Cordi, de appell. non extendendum ad ſententiam habentem mixturam cum diffinitiua, deciſ.6.nu.5. 139.

Pia, de excep. in 6. habet locum in principali excommunicato agente, deciſ.12. num.3. 42

Qualiter, de elect. habet locum in omnibus beneficijs, & omnes comprehendit, & habet locum ipſo iure, deciſ. 6. nu.13.14.15. 191

Quoniam, quod eſt vltimum, de elect. in 6. loquens de electione extenditur ad præſentationem, deciſ.12. num.1. & 2: 197

Si pro te, de reſcript. in 6. quomodo intelligatur, deciſ.7.nu.14. 160

Carceratio perpetua eſt maior pœna quæ dari poſſit de iure canonico, & ſuccedit loco mortis, deciſ.9. nu.6. 95

Cardinales ſunt familiares Papæ, ſed non commenſales, deciſ.3.nu.1. 205. nõ veniunt appellatione officialium nec in generali diſpoſitione. ead. nu. 2. ibid, veniunt tamen in fauorabilibus etiam in præiudicium concedentis. ibi.nu.3. Legati dicuntur ſuperinducti & accidentales, deciſ.20.nu.1.155. De eorum indultis vide in ver. Indultum.

Caſus fortuitus non debet minuere penſionem, ſi fructus qui remanent ſufficiunt ad onera eccleſiæ, deciſ.4.nu.10. 169

Caſus extraordinarijs vide infra furtum.

Cauſa teſtati trahitur ad cauſam inteſtati in fauorabilibus, & de vna ad aliã fit extenſio, deciſ.2.nu.2. 183

Cauſæ meri imperij de iure can. delegantur deciſ.8.nu.1. 94

Cauſæ cognitio non debet fieri tempore feriarum, deciſ.1.nu.5. 60

Cenſura data in contumaciam per edictum, non conſtito de abſentia procuratoris, ſi poſtea probetur, valent, dec.4. num.1. 36

Certus non debet certiorari, deciſ. 2. nu.4. 35

Ceſſante cauſa quando non ceſſet effectus, deciſ.9.nu.8. 212

Ceſſio litis, & cauſæ, & reſignatio ab intruſo facta non liberat eum à condemnatione expenſarum, deciſ.4. nu.1. 21.

in

in beneficialibus non inducit ceſſionem iuris, ſed habet vim pacti de non pe tendo, deciſ.4.nu.2. 75. ſecunda facta in vtilitatem ceſſionarÿ quando noceat primo ceßionario, deciſ.1.nu.7. 199

Citandus ſi doloſè latitat ne citetur habetur pro citato perſonaliter, deciſ. 18. num 2. 134

Citatio partis non eſt neceſſaria, vbi non competit illi defenſio, deciſ.3. nu.4. 33. quando referatur ad commiſſionem ſecundam, deciſ.3.num.4. 55. nulla non impedit curſum regulæ de annali, nec præſcriptionem interrumpit, deciſ.2.nu. 3. 62. nulla nullum habet iuris effectũ, ead.num.12. 63. ad domum valet de iure communi, deciſ.9.num.1. 82. quomodo ſit facienda in appellatione extraiudiciali. ead. num.2. quando requirat tempus diuinorum & quare. ead.nu.3. ad domum magis præſumitur venire ad notitiam citati. ead. num.4. in parochiali valet, quia ibi rector reſidere tenetur. ead.num.5. tempore interdicti quæ diuinorum tempore fieri nequit debet, tum coram populi multitudine fieri. ead. num. 6. minoris nulla An per comparitionem legitimi procuratoris conualidetur, deciſ.10. num.4. 83. diem illius poteſt iudex prorogare in ſequentem non vltra, deciſ. 11. num.1. 87. ſi fiat in actu, qui ſine ea explicari poteſt, procedi poteſt non expectato citato. eadem num. 4. quòd tamen declaratur num. 5. partis requiritur etiam quando proceditur ex indicÿs, deciſ.2.num. 4. 106. originalis debet intimari, & non copia, deciſ. 4. num.2. 12. debet tamen copia dari expenſis citantis, infra, Copia. Statuto requiſita ſuppletur præſentia, deciſ.14.num 1. 70

Citatio nulla inducit in malam fidem, deciſ.2.num.4. 62

Citationem deueniſſe ad notitiam citati probetur per teſtes deponentes audiuiſſe citatum id confitentem, deciſ. 1. num. 1. 91

Ciuiliter agi dicitur, ſi ad beneficÿ priuationem agitur, deciſ.2.num.1. 201

Clauſula, Ad lites, intelligitur generaliter ad omnes, deciſ.3.num.1. 35

Clauſula, generalis generaliter debet intelligi, d.deciſ.num.1.

Anteferri &c. & omnes aliæ clauſulæ non tollunt ius quæſitum in re, ead. num.15. & 16.

Confidentes, quod ea quæ tibi iniungimus fideliter exequeris, videtur requirere induſtriam perſonæ. dec.1.num.2. 31

Conſtito tibi de tali facto requirit cauſæ cognitionem & partis citationem, dec. 6. num. 2. 10

Clauſula, conſtito & cæt. prout iuſtum fuerit prius importat pœnam imponendam, deciſ.9.num.7. 95

Conſtituti effectus ſi duobus ſit res eadem promiſſa præfertur primus, deciſ. 1. num.5. 204

Contradictores compeſcendo, dicitur iuriſdictionis, & an tranſeat in ſubdelegatum, dec.1.num.2. 31

Cum opportuna auocatione cauſæ quatenus non ſit inſtructa. vide dec. 5. 9

Cum opportuna derogatione iuris patronatus, intelligitur quatenus adſit, dec. 5. num. 2. 9

Dummodo non ſit alteri ius quæſitum, eſt exceptiua, & quomodo intelligatur, dec.7.num.2. 194

Et alio quocunque modo, an comprehendat maiora, dec.1.num.3. 204

Iuſtitiam faciat, vide dec. 1. 7

Omni meliori modo, & alias omni meliori modo differunt, & earum effectus. dec.11.num.8. 86

Prout iuris fuerit, & aliàs prout iuris fuerit differentia, dec.1.nu.2. & 4. 60

Clauſula prout iuris fuerit arbitriũ boni

viri importat, dec.3. num. 2. 33
Prout nos ex nunc &c. retrotrahit prouiſionem executionis ad tempus data, ead. num. 13. & 19. 165
Quæ fructuum medietatem non excedat, quomodo intelligatur, deciſ. 17. num.4. 16
Sine retardatione non obſtat non poſſidenti, dec.3.num.3. 64
Clauſula executiua non ampliant, neque reſtringunt, dec.7.num.5.160. generales potiùs nihil operantur, quàm vt inducant aliquid quod ſit contra naturam actus ſuper quo interponuntur, deciſ.6.num.14.180.non obſtan. & derogatoriarum ponuntur ad cautelam, dec.4. num.1. 49
Clauſula, quòd ſi reſeruata beneficia acceptauerit, teneatur infra ſex menſes nouam prouiſionem impetrare, quid importet, dec.18.num.1. 152
Clericatus præſumitur præceſſiſſe collationem eodem die factam, deciſ. 4. num.1. 111
Clem.2.vt lit.pend. non procedit in actore, dec.12.num.2. 69
Cognati non veniunt appellatione conſanguineorum de iur. ciuili, ſecus de iur. canon. tamen fallit quando adijcitur verbum affines, dec.4. num.1. & 7. 5
Collector dicitur negotiorum geſtor Cameræ, dec.1.num.3. 31
Collector an ſubſtituere poſſit, deciſ.1. num.1. & num. 7. 31
Collectori mãdatur nudum miniſterium, d.deciſ.
Confeſſio quandocunque ſequatur nocet confitenti, dec.15.num.4. 70
Confirmatio Papæ ad ſupplicationẽ partium ſuper pactis inualidis effectus, dec.1. in princ. 34
Cõmenda Papa inducit reſeruationem, dec.2. 185. de quo Serment. de reſeru. q.59.
Commendatarius habet adminiſtrationẽ, dec.14.num.3. 15
Commenſalis quis & unde dicitur, dec.16. num.3. 16
Communitas vt ſit rebellis debet actus fieri conuocato & communicato conſilio, dec.7.num.1. 93
Communis vſus loquendi debet articulari, & probari, dec.4.num.3. 5
Comprehenſio ſit de caſu ad caſum etiam vbi non cadit extenſio, ex finali ratione militanti expreſſa, d.2.nu.4. 183
Cognitio etiam extraiudicialis ſine partium præſentia haberi nequit. dec. 2. num.3. 46
Collatio beneficiorum etiam de nocte fieri poteſt, dec.13.num.1.13. facta laico eſt nulla, dec. 4. num. 3. 111. non debet ſtare impendenti, dec. 15. num. 2.70. Legati eſt extraordinaria, deciſ. 20. num.7. 155
Collectæ, perſonis non ſubditis impoſitæ dicuntur extraordinariæ, deciſ. 4. num. 2. 168
Concordata ſunt in vim pacti, deciſ. 2. num.1. 205
Concordatis nunquam cenſetur derogatum, ibidem.
Conditione non verificata, gratia redditur ſurreptitia, dec.17.num.1. 16
Confirmationis neceſſariæ effectus, dec. 1. num.3. 35
Confirmata à Principe ſtatuta, vel geſta à populo, quando ſine Principis conſenſu, populus reuocare poſſit. d.1. 34
Confeſſio extraiudicialis abſente parte probat ſemiplenè. dec.1.num.1. 91
Confeſſio ſi datur, datur etiam ſcientia, dec.1. in fine. ibid.
Coniunctus qui poteſt pro coniuncto comparere in iudicio, ſi compareat, vt procurator, nihil agit, dec.8.nu.12. 126
Coniuncta perſona non adiuuat alteram coniunctam perſonam ſi proprio nomine

mine egit, deciſ. 7. num. 4. 39

Conductor rei Eccleſiaſtica ad euitãdam ſolutionem non poteſt excipere de non conſenſu ſuperioris in locatione, dec. 1. de locato. 167

Conſanguinei deſcendentes habent probabilem à iure ſpem ſuccedendi, dec. 2. num. 1. 2. remoti vocantur ad praſtandum conſenſum in contractu mulieris, vel minoris, quando proximiores nollent conſentire. ead. num. 6. debent interuenire in contractibus minorum, quia ratione ſucceſsionis praſumuntur diligentius res eorum curare. ibid. nu. 4. & dec. 4. num. 8. 6

Conſenſus vtriuſque procuratoris non debet ſimul, nec eodem tempore de neceſſitate praſtari, dec. 5. num. 2. 37

Conſenſus vnius procuratoris poteſt poſt conſenſum alterius procuratoris longo tempore praſtari, dec. 5. ad finem. ibid. Praſtatur pro expeditione litterarum, & ponitur ſub data ſupplicationis, non eius praſtationis, dec. 9. num. 3. 40
Vnius ex patronis an probet quaſi poſſeſſ. iuſpat. dec. 2. 188
Praſtitus an probetur per aſſertionem executoris, dec. 5. num. 3. 110. praſentationi praſtari non poteſt niſi poſt praſentationem. ead. num. 5. ibid. quare praſtetur. de renunciat. dec. 7. num. 3. 23. eo praſtito ſtatim reſignatio eſt perfecta, & ius reſignatario quaritur, dec. 1. num. 2. 56

Conſentire idem eſt quod renunciare, & remittere, dec. 3. num. 2. 4

Conſors litis in beneficialibus datur, qui pro alio agere poteſt. dec. 7. num. 1. 40. *faciendo alium procuratorem videtur prohibere ne conſors aliquid faciat. ead. num. 2.*

Conſuetudo interpretatiua non requirit praſcriptionem, dec. 1. num. 1. viginti annorum probata per teſtes ſuffragatur etiam in ſententijs medio tempore latis, dec. 1. num. 3. 1

Conſuetum requirit plures actus, dec. 1. in princ. 19

Conſuetum, vide ſolitum.

Continuatio non praſumitur ſi non probetur vltimum extremum. deciſ. 18. num. 3. 99

Continuus commenſalis dicitur, quando aptus eſt comedere, dec. 16. num. 2. 16

Contradicere quis dicitur ex ſola detentatione, dec. 4. num. 3. 21

Contradictor, ſi eſt certus in actis, ille eſt citandus, dec. 13. num. 1. 131

Contrauentio alternatiua videtur nota in partibus vbi Ordinarius contrauenit, deciſ. 13. num. 4. 215

D

Data diei obitus ſolet poni à Datario, quamuis gratia ſit facta poſt. dec. 13. num. 2. 14

Decima cui debentur, etiam noualium debentur, dec. 1. num. 1. 186

Deciſ. Rota 22. in nouis & 337. in antiq. intellectus, dec. 13. num. 3. 97

Deciſ. 4. Biſig. de conceſſ. prab. eſt reprobata, deciſ. 13. num. 1. 165

Declaratio quandocunque ſequatur praiudicat declaranti, dec. 15. nu. 4. 70

Decreto irritanti de partium conſenſu renunciari non poteſt. dec. 3. num. 2. 54. expreſſè, nec tacitè, deciſ. 4. 207. Papa comprebendit etiam prouiſionem Papa. deciſ. 5. num. 1. 75. afficit etiam poſſeſſorem, dec. 4. num. 7. 207. in gratia poſitum ſortitur naturam gratia. dec. 7. num. 11. & 17. 160

Defectus adimplementi non inducit nullitatem, quando lex eſt tantùm comminatoria, ſecus quando lex vlterius etiã annullando actum procedit, deciſ. 18. num. 2. & 3. 152

Defectus per caſum habetur pro impleto dec.16.num.2. 16

Defenſionem naturalem tollit, qui priuat non citatum, dec.2.num.3. 105

Delegatio nominis ceſſi non eſt vera ſolutio, ſed ſolutioni ſimilis, deciſ. 10. num.1. 128

Delictum ne præſumatur cenſetur factum tempore licito, dec.1.num.2. 62

Derogatio generalis non cõprehendit conceſſa in vim contractus, dec.2.n.1. 205

Deſerta pronuntianda eſt cauſa ſi infra annum ſola commiſſio impetratur, nec aliquid aliud ſit actum, dec.8.num.8. 141

Pro non deſertione in dubio eſt iudicandum, ead num.2.

Deuolutio non cadit in reſeruatis, nec negligentia Ordinarij, dec.15.nu.3. 150

*Dictio, alia, eſt repetitiua ſimilium & an comprehendat maiora, dec.1.nu.2.*204.
*Aliàs, quid importet, dec.1.nu.3.*143.
*Alioquin conditionem importat, dec.17. num.4.*72. *Ex tunc, facit quod aliud tempus quàm expreſſum non comprehendatur, dec.17. num.3. ibid. Latius de qua in c. Auaritiæ de elect. in 6. quid importet, dec.6.num.21.*191. *Non aliquatenus importat idem quòd nullatenus, dec.6.num.1.*141. *Nullus eſt vniuerſalis omnes comprehendens, dec. 6. num.17.*191. *Quicquid, generalitatē, & omnē modum comprehendit, dec. 6. num.5.* 180

Difficultas facti excuſat à præſumpta ſcientia, dec.10.num.14. 83

Dignitatum appellatione non comprehenduntur cæteræ beneficia, deciſ. 6. num. 3. 190

*Dilationis prorogatio cauſæ cognitionem de iure communi requirit, & ſic partis citationem. licet Rota contrarium ſeruet. dec.3. num. 33. dilatio non eſt danda, venienti ad cauſam qui nunquam vſus fuit propria commiſſione. dec.3.num.2.*55. *quamuis non detur in productione nouorum iurium expectatur tamen ex æquitate ad aliquid tempus vt poſſit excipi, ibid. deciſ. 7. num. 2.* 57

Dilatio eſt danda actori ob interuentum nouæ perſonæ venientis ad cauſam, dec.11.num.2.3. 55

Dilatio datur actori ſi veniat quis ad cauſam vigore ſpecialis reſcripti, dec. eod.num.2.

Dilatio non datur ſi producatur gratia, ſi neutri, quia nulli ius competit, dec.8. num.1.2. 58

Dilatio noua petitur propter nouum ius, dec.13.num.2. 60

Diligentia vnius ex collitigantibus prodeſt alteri, dec.14.num.2. 70

Diſpenſatum quando videantur cum eo, quem diſpenſandi facultatem habens ſcienter promouet, vel ei promouendi dat licentiam, dec.1.nu.12. & 13. 29

*Diſpenſatio non canonizatur, ſed vti acceſſoria ſequitur naturam gratiæ principalis, dec.15. num.4.*15. *quamuis ſit ſtrictiſſimi iuris tamen in ea veniunt, quæ in materia ſtricta venire non ſolent, propter verbum, quæcunque, de priuil. dec.1. num.5.*204. *trahitur ad præteritum. de conceſſ. prabend. dec.11. num.3.*164. *requirit cauſæ cognitionē, dec.1.num.13.*29. *ad vnum beneficium poteſt in permutatione primum dimittere, & aliud accipere abſque alia diſpenſatione ex ſtylo Curiæ, dec.1.num.6. & 7.* 165

Diſpoſitio pœnalis non extenda. dec. 6. num. 1. 190

Diuinorum tempore populi multitudo nō manet apud valuas, ſed intra Eccleſiam, de dol. & contum. deciſ. 5. num.1. 80

Diuiſione non cauſatur renunciatio fideicom-

commiſſi etiã facta cum verbis de quibus in dec.6. num.1.vſque ad num.10. 180. & facit rei pro diuiſo vt vnuſquiſque ſit rei ſibi aſſignatæ moderator. ead. num.13. ibid.
Dominium non tranſit ſine traditione, dec.1.num.4. 199
Dominus litis quis non ſit niſi per actum, qui in plenarijs iudicijs fieri non poteſt niſi lite conteſtata, dec.14. num.2. 43. dominus & poſſeſſor idem ſunt in certis caſibus, dec. vnica num.1. 143
Donatio ſi ſtatuto non poſſit probari niſi per inſtrumentum, An poterit probari per teſtes, & An habeat locum tale ſtatutum in donatione facta filio à patre, dec.1. 174. vbi latè quando habent locum inter patrem, & filium in modica ſumma facile præſumitur. ad num. 4.
Dos etiam de futuris bonis comprehendit hæreditatem poſtea obuenientem, dec. 1. num.1. 199. data primo marito videtur tacitè data ſecundo, ead. nu. 2. Dominium illius an tranſeat ſine traditione, ead. num.3. & 5. ibid.
Dos poteſt dari de omnibus bonis, iuribus præſentibus & futuris, d.dec.in princ. Eſt neceſſaria ad erectionem Eccleſiæ collegiatæ, dec.1.num.2. 184
Dotalis res tunc demum dicitur quando dominium in maritum eſt tranſlatum, dec.1.num.4. 200

E.

ECcleſia in alterius præiudicium ædificari non poteſt, dec.vnic.n.2. 203 Regulariter fiunt ex eleemoſynis plurium, & ſic non animo reſeruando ſibi ius patronatus, dec.1 num.3. 187
Effectus facti cauſatur etiam ex actu nullo, dec.18.num.7. 17
Electio partium diuiſarum ſpectat ad minorem fratrem de iur. can. ſecus de iur. ciuil. dec.3.num.1. 46
Eligens vnam ex duobus vijs ſibi competentibus non cenſetur alteri renunciare ſi ſunt compatibiles, dec.15.nu.1. 216
Emphyteuta non ſeruans pacta contractus locationis cadit à iure ſuo, dec.5.de locato. 170
Epiſcopus ſi vult apponere penſionem ſuper fructibus Eccleſiæ requiritur conſenſus Capituli, dec.3. num. 2. 168. pro vna vice tantum poteſt de conſenſu patroni inſtituere non habentem requiſita per fundatorem, dec.7.nu.1. 194. quod tamen declaratur. ibid.
Error in nomine diœceſis vitiat gratiam, dec.14.num.1. declaratur tamen num. 4. 14. quod in errore nominis reſignantis, An vitiet publicationem reſignationis. ibidem in add. in facto proprio excuſat, quando agitur de damno vitando, & amittendo proprio, eadem num. 5.
Examen commiſſum in partibus quando dicatur nullum, dec.4.num.2. 107
Examen teſtium exiſtentium extra prouinciam in cauſa criminali poteſt committi, dec.8.num.1. 95
Exceptio debet plenè, & clarè probari, dec.4. num.6. 118. quæ videtur reddere contractum ſuſpectum de falſo, & retardare executionem, non habet locum quando requirit altiorem indaginem, dec.3.num.1.108. inualiditatis penſionis non poteſt opponi per negantem ſe poſſidere, dec. 3. num.2.64. non opponitur niſi per eum cuius intereſt, ead. num.2. ibid.
Exceptio ſe accomodat ad ea quæ frequentius eueniunt, deciſ.1.nu.12. 120
Excipiens de actu eodem die facto tenetur probare anterioritatem, deciſ. 20. num. 1. 101
Excommunicatus non poteſt conſtitui procura-

curator, deciſ.12.n.2. 42. prouiſio ei facta eſt nulla.deciſ.14.nu.1. 98
Poteſt eſſe executor gratiæ Apoſtolicæ, deciſ. 1. 218
Excuſator Regis citati ad curiam non admittitur abſq; mandato, deciſ.2.n.1.78. tanquam vnus de populo, An & quando debeat admitti, ead.nu. 3. 4. ibid.
Excuſator non admittitur in exceptione voluntaria, deciſ. 2. num. 7. 79
Executio citationis quæ debet fieri in Eccleſiis tempore diuinorum in valuis publicata non valet, dec.5. de dolo, & contum.80. fallit vt ibi in fine.
Executio retardatur ſi duo inſtrumenta diuerſa eiuſdem Notarij producantur, deciſ.3. num.2. 108. capit intruſos lite pend.dec.19.num.4. 134
Quæ veniunt ad executionem primi iuris tollerantur, quamuis non tollatur effectus, qui alias gratiam annullaret, dec.18.num.9. 17
Executor gratiæ Apoſtolicæ non poteſt conferre, vel prouidere, niſi præſententur litteræ ſuæ facultatis, dec.2.n.1. 32
Nec habet exercitiuam iuriſdictionis ante illarum præſentationem, & expeditionem, deciſ.13. num.1. 165. gratiæ Apoſtolicæ dicitur iudex, dec.5.num.1. 110. illi non creditur, ead. num.2. non dicitur quo ad exercitium ante præſentationem litterarum, ead. num.4.
Executoriales vt exequantur contra tertium quid probari debeat, dec.16.nu.1. & 2.132. ſunt perſonaliter intimandæ, dec.18.num.1. fallit vt num.2.134. & debet dari earum copia intimato petenti ſuis expenſis, dec.8. 82. capiunt intruſum lite pendente, dec.20.num.2. 135
Exemptus à iuriſdictione Ordinarij non poteſt dando mandatum neque alias prorogare iuriſdictionem, deciſ. 3. num.1. 54
Expectans quando poſſit Curatum in diuerſis diœceſibus acceptare, deciſ. 19. num. 2. 153
Expectanti eſt imputandum ſi de contrauentione ignorantiam prætendat, dec. 13.num.5. 215
Expectatiua dicitur conditionalis gratia, ibid.dec.10.num.5. 212
Expenſas factas coram A. C. taxat Aud. Rot. cui commiſſa eſt cauſa, vt procedat, prout A. C. poterat, dec.11.num.2. 12. litis debentur non habenti aliunde, & de ſuo bono iure habenti præſumptionem, de Iudic.dec.8.num.1.52. litis difficilius debentur quàm alimenta, ibid. num. 2.
Expenſæ facta in negotio attentatorum quando videantur, dec.1. 87
Expreſſio debet aliquid operari, deciſ. 2. num.3. 2
Extenſio fauore gratiæ fit etiam in odioſis, de iur. pat. dec. 6. num.22. 191. licèt non fiat de perſona ad perſonam fit tamen de caſu ad caſum, ſeu cauſa teſtati ad cauſam inteſtati, multò magis comprehenſio, dec.2. num.4. 184
Extraiudicialiter qui habet cognoſcere debet tamen pars citari quamuis vnica ſufficiat. dec.12. de priuileg. 214
Extrauagans ad regimen erat temporalis ad vitam benedicti, dec.3.num.5. 206
Extrauagans Pauli eſt interpretata, vt procedat in Reali ſimonia tantum, dec. 1.num.1. 201
Extremis verificatis media præſumuntur, dec. 22.num.2. 135

F

Facultas Legati, vel Nuncij derogans facultati Ordinarij dicitur odioſa, dec.1.num.1. 205
Falſarij reputantur, qui ſuper teſtamento falſo auctoritatem interponunt, de teſtib. dec.1.num.4. 104

Fama

Fama ſufficit ad probandum ea, quæ ſunt difficilis probationis, de excep. dec. 4. num. 9. 118

Familiaris impeditus comedere ſi affirmat ſe commenſalem, non redditur ex hoc gratia nulla, dec. 16. num. 1. 16

Familiaritas quomodo contrahatur. de prabend. deciſ. 5. num. 1. 144. quomodo probetur, dec. 16. 16

Fatalia quando ſuper attentatis proceditur currunt, ſi quis ſuccubuerit aliàs ſecus, de cauſ. poſſ. & prop. deciſ. 10. num. 3. 67

Non currunt mortuo, de appell. dec. 4. num. 1. 138. de illorum prorogatione vide de off. deleg. dec 3. 33

Fatalia purgantur in Rota quoties viſum fuerit: licèt ſecus de iure commu ni d. deciſ. in princ.

Fauorabilis dicitur materia cum res redit ad priſtinum, ſeu naturam ſuam, de priuil. deciſ. 3. num. 6. 206

Feria non obſtant in his, quæ concernunt periculum animæ, dec. 1. num. 4. 60

Earum tempore an cauſa cognitio ſit facienda, ead. num. 5. ibid.

Feudatarius ſine conſenſu Domini donare non poteſt, dec. vnic. num. 2. 143

Feudo in hereditario ſuccedere volens quid probare debent, dec. 1. 170

Fideicommiſſarius habet fundatam ſuam intentionem contra grauatum ſi ſine liberis deceſſerit, niſi grauatus doceat eos ſuperuixiſſe quamuis ſemel habuerit, dec. 4. num. 3. 117

Fideicommiſſum vt locum habeat neceſſe eſt probare grauatum eſſe præmortuum quia in dubio præſumitur fideicōmiſſarium prædeceſſiſſe, ead. num. 4. 118

Filij poſiti in conditione excludunt ſubſtitutum, de teſtam. dec. 1. num. 4. 175

Filius prius legitimam detrahit, & poſtea reliquum cum nouerca æqualiter diuidit, dec. 4. num. 2. 178

Filius quando mariti, vel concubinarij filius præſumatur, dec. 1. 198

Fructus dicuntur ſequeſtrati ſtatim quod Auditor dicit ſequeſtramus, dec. 2. nu. 1. 89. beneficij ſpectant ad verum Rectorem, dec. 2. num. 2. 187. propria auctoritate percipiens æquiparatur vſufructuario, & tenetur ad onera, dec. 3. num. 4. 172. monaſterij ſunt communes inter menſam Abbatialem, & conuentum. dec. 3. num. 1. 168. eorum condemnatio eſt acceſſoria ad poſſeſſionem, dec. 5. num. 1. 138

Fur abſolutus à pœna non poteſt ad rei reſtitutionem condemnari, dec. 5. 50. & quando poſſit ad rei reſtitutionem, & pœnam condemnari, vide Roland. à Valle conſ. 30. lib. 2. Vant. de nullit. ex def. iuriſd. num. 47.

Furtum latrocinium, & hoſtile damnum dicuntur caſus extraordinarij, & inconſiderabiles, dec. 4. num. 9. 169

G

GEneri per ſpeciem derogatur, dec. 7. num. 7. 160

Geſta cum minus legitimo procuratore minoris in defenſionem valent, dec. 6. num. 6. 38

Gratia ſecunda aliquid addens dicitur ſecunda gratia, dec. 7. num. 1. 10

Gratia prima non dicitur mutata, ſi in ſecunda nil additur, dec. 7. num. 2. 10. dicitur ſubreptitia non expreſſo eo, quod ſi expreſſum fuiſſet Papa non conceſſiſſet, ead. num. 4. 11. principalis, ſi eſt nulla ipſo iure, littera debent expediri ſuper gratia perinde valere, dec. 15. num. 5. 15

Gratia ſecunda perinde valere cum det vitam, & ſpiritum primæ gratiæ: dicitur principalis, d. dec. num. 5. 15. habens conditionem, ea non verificata,

redditur nulla, deciſ.17. num.1.16. ſi neutri datur, quia nulli ius competit, deciſ.8. num.2. 58
Gratia ſi neutri dicitur nouum ius, & debet parti intimari, dec.13. nu.1. 60
Gratia ſi neutri quam intimationem requirat, d. dec.13. in princ. 60. conceſſa ab habente facultatē iuxta formam alterius gratiæ, quæ nulla ſit valet, deciſ.8. num 3 declara tamen, vt nu.5. 145. apoſtolica cum clauſula generali quando cenſeatur limitata, nu. 1. 150. ad duas diœceſes, & vſque ad certam ſummam dicitur generalis, & incerta, dec.7. num 6. 160 generalis tribuit ius ad rem ſpecialis vero in re, ead. num.8. generalis actu nihil continet, ſed tantum habitu, & potentia, ead. num. 9. generalis poſtpoſita ſpeciali habet locum in alijs beneficijs, ead. num.10. ad beneficium primo vacaturum poteſt dici ſpecialis, & certa, ead. nu.18.160. prima vbi habet tenorem ſecundæ pro expreſſo perinde eſt, ac ſi ſecundæ tenor in prima eſſet inſertus, ead. num. 20. ad validitatem ea bulla prior expedita præſumitur, in qua verus valor habetur pro expreſſo, dec.2. num.2.111. apoſtolicas, niſi ſuper illis fuerint litteræ expeditæ, Rota canonizare non ſolet, dec.18. num.11. 17
Gratia in parte vitiata, An tota dicatur vitiata, dec.17. num.2. 16
Gratia prima ſi eſt generalis, ſecunda vero ſi eſt ſpecialis, profertur ſecunda, dec.7. num.6. 161

H

HAeres. Actio ſpolij tranſit ad hæredem, & contra hæredem, dec. 3. 74. ſi hæres deceſſerit verba in teſtamento poſita quomodo intelligenda infra verba. n.

Hypotheca ſpecialis, & generalis à pari procedunt, quando non poteſt interuenire, niſi generalis, dec.1. num.2. 171
Hypotheca ſibi reſeruata à prohibente alienationem impedit dominij translationem, & quando, d. dec. per totam.
Homicida licet beneficio ſit priuandus illud tamen interim ante priuationē reſignare poteſt, dec. 6. num. 3. 22. adde Hier. Gabr. conſ.3. lib.1. & 196. lib.2. Homicidæ autem reſignari nequit. vt ibi in add.
Hoſpitale non venit appellatione beneficiorum, dec.1. num. 4. fallit tamen, vt num. 5. 204

I

IGnorantia excuſat à pœna, dec. 10. nu. 9. 83. ætatis minoris præſumitur non probata ſcientia, ead. num. 8. & 10. ibid. craſſa in facto proprio, & iuris quando excuſet, ead. num. 13. in caſu proprio non præſumitur, dec.8. n.2. 145
Impedimentum, quod quis ſubmouere poteſt non excuſat, nec quod ſua culpa euenit, dec.10. num.2. 66
Impeditus facto iudicis non excuſatur, niſi proteſtatur, dec.5. num.1. ſed contra num.2. 119
Impenſa in actu facit præſumi mandatum, & ratihabitionem, dec.1. n.1. 110
Impubes quomodo citandus, deciſ. 10. num.2. 83
Incertitudo vitiat, dec.11. num.1. 96
Indultum in præiudicium concedentis latè intelligendum, dec. 3. num.3. 205
Induſtria perſonæ quando videatur electa, ita vt non poſſit ſubdelegari, dec.1. num.1.2.3. 31
Ingerere ſe ex quibus quis dicatur ad incurren. pœnas, c. auaritiæ de elect. in 6. dec.6. num.16. 191
Inimicitia procurata, ad effectum tollēdi exa-

examen, non repellit teſtem, dec.3.num. 106. etiam ſi de ea non conſtet, ſed de cauſa odij, ead. num. 1. & 2. Declara tamen, vt

Iniuriarum æſtimatio poteſt probari per teſtes, dec.1. 218

Inſcriptio ad pœnam talionis, niſi criminaliter agatur non requiritur, agens tamen ciuiliter ad priuationem debet ſe ad pœnam extraordinariam inſcribere, de Simon. dec.2.num.2. 201

Inſtantia prima de iure Canonico eſt perpetua, dec.17.num.8. 72

Inſtitutione annullata remanet ſalua præſentatio in tempore facta, dec. 12. num.3. 197

Inſtructa quando dicatur cauſa, dec. 1. num. 1. & cui incumbat onus probandi eſſe inſtructam in addit. 48

Inſtrumenta duo eiuſdem datæ per concurſum inuicem ſe impediunt, dec.20. num.2. 101

Inſtrumentum non dicitur niſi perfectum, nec niſi perfectum debet à Notario dari, dec.3.num.3. 108

Inſtrumentum quod poteſt ſe habere ad cenſum, & emphyteuſim in dubio attenditur contra eum, qui in eo ſe fundat, dec.1. 198

Intellectus cap. cordi de app. in 6. dec. 6. num.5.139. vide cætera ſupra in verb. capitulum.

Intellectus l. ſolemnis §. latrunculator ff. de iud. dec.5.in princ. 50

Intellectus l.3. C. de nouat. dec.1. num.6. 199

Intellectus l. hac edictali, C. de ſecun.nup. dec.4. in princ. 108

Intellectus clem. 1. de ſeq. poſſ. deciſ. 2. in princ. 89. alia vide ſupra in littera c, & infra in verbo lex.

Intereſſe prætendens poteſt debito tempore appellare, & executionem impedire, dec.19.num.1. 134

Interlocutoria dicitur quæ datur inter principium & finem, & quæ expectat poſt ſe diffinitiuam, dec.6.num.3. 139

Irregularis poteſt eſſe executor gratiæ apoſtolicæ, dec.1. 218

Intruſi poſſeſſio caret omni iuris effectu, dec.1.num.4. 62

Intruſus licet renunciauerit liti, & cauſæ & renunciauerit, ſi detineat in expenſis condemnatur, deciſ. 4. num. 2. & 3. 21

Iudex criminalis poteſt condemnare ciuiliter criminoſum, non innocentem, dec. 5. num. 3. 50. condemnans in vno capite, quando videatur in alio abſoluere, dec. 12.num.1.130. debet victum in expenſis victori condemnare, etiam quando ex officio procedit, dec.1.nu.1. 87. quòd poſſit contra contumacem procedere ſine citatione, intelligitur ſi velit, dec.11.num.3.86. quando videatur renunciare poteſtati ſibi tributæ à cap. 2. de dolo & contum. in 6. eadem num. 5. ead. delegato non creditur dicenti poſt latam ſententiam ſe ita pronunciaſſe, dec. 1.num.4. 45

Iudici ſuper ab eo geſtis, ſi laudem, vel vituperium inde habere poteſt, non creditur, dec.1.num.2. 104

Iudici non creditur propter mercedem, d. dec.num.3.

Iuramento quando ius non reſiſtit actus contra ipſum factus valet, ſed agens eſt periurus, dec.3.num.1. 114. teſtis de partium conſenſu poteſt remitti in totum, & fides ei adhibetur in totum, dec.4.num.5. 107. de rebus eccleſiæ non alienandis præſumitur præſtitum ab Epiſcopo quamuis de eo non conſtet, dec. 2.in epit. 113. non præſumi, niſi probetur quomodo procedat, ead. num. 2. ibid. de non alienando præſtatur in manibus officialium, vel decani Diaconorum Cardinalium, & de eo non conſi-

conficitur ſcriptura, ead. num. 3. datur in litem contra Tutorem ob non confectum inuentarii, & an & quando contra eius haeredem, ead. num. 1. & 2. ibid. in ſupplementum datur ſemiplene probanti, ead. num. 3.

Iurans non alienare Pontifice inconſulto non poteſt alienare etiam in caſu alias promiſſo, ibid. dec. 3. num. 1. 114

Iure datoris reſoluto non reſoluitur ius acceptoris quando interuenit conſenſus Superioris, dec. 19. num. 6. 153. & dec. 9. num. 6. 210

Iuri patronatus mixto paſſim Papa derogat, dec. 3. num. 4. 188. quando Eccleſiaſticum, vel laicale dicatur, ſeu ſeculare, ead. num. 1. ibid.

Ius patronatus an ex fundatione, vel dotatione praeſumatur, dec. 1. 187

Ius patronatus relictum Rectori Eccleſiae & incolis loci intelligitur pro medietate cuiuſque, dec. 4. 189

Ius patronatus quaſi poſſeſſio quando inducatur per vnicam praeſentationem, dec. 5. per tot. 190

Ius conferendi poſt tempus ordinario conceſſum deuoluitur ad ſuperiorem, dec. 11. num. 3. 67. implicitum dicitur ante expeditionem litterarum, dec. 1. num. 5. 116. licet in certum euentum reuocabile habens, poteſt alteri reſignare, & talis reſignatarius illud irreuocabiliter capit, dec. 6. num. 2. 22

L

Laici exiſtentes in quaſi poſſeſſione iuris patronatus à beneficiato habente etiã bona patrimonialia fundati transferunt onus probandi in aduerſarium, quòd ſit eccleſiaſticum, dec. 9. num. 1. 195. non praeſcribunt decimas, nec priuilegij praeſumptionem ſuper earũ perceptione habent, deciſ. 1. num. 2. 186. non poſſunt ſpiritualia poſſidere, dec. 5. num. 1. 190

Legati à iure non habent facultatem conferendi beneficia generaliter reſeruata, dec. 20. nu. 5. 155. vide ſupra Nuncius, facultas, & indultum.

Legitima filio relicta, pater de caeteris bonis, ad ſui libitum diſponere poteſt, dec. 2. num. 1. 176

Legitimatio, & qualitas perſonae ſufficit, quod adſit tempore vacationis quando non agitur de ſubreptione gratiae, ſed de habilitate, dec. 11. num. 2. 164

Lex debet eſſe impoſita rebus non verbis, dec. 7. num. 3. 10

Lex hac edictali C. de ſecun. nup. multis modis declaratur, dec. 4. num. 1. 178

Lex, & conſtitutio reſpiciunt futura non praeterita, dec. 3. num. 5. 117

L. Barbarius non procedit in ſpiritualibus, dec. 1. num. 3. 29

Data C. de donat. quomodo procedat, dec. 1. num. 3. 174

Is à quo de rei vend. quando, & quomodo locum vbi vendicet, deciſ. 2. num. 1. 135

Non eo minus C. de procur. quomodo procedat, dec. 8. num. 11. 126

Per diuerſas, & l. ab Anaſtaſio, C. mand. quomodo procedant, deciſ. 10. num. 3. 128

Quicunque C. de procur. intellectus, dec. 2. num. 6. 78

Si quis maior C. de tranſact. habet locum de iur. can. etiam ſi iuramentum non interuenit, dec. vnic. num. 2. 34

Solemus §. latrunculator, de iud. quomodo procedat, dec. 5. num. 1. 50

Tertia C. de nouat. non praeiudicat habenti ius reale, dec. 1. nu. 7. 199

Vnica C. quando Imp. inter pup. & vid. habet locum etiam in paupere, dec. 16. per tot. 217

L. 2. C. de reſcind. vend. in quibus habeat locum

locum dec. vna in princ. de empt. & vendit. 167

Licentia clericandi non eſt clericare, & ordinandi non eſt ordinare, dec.1.num. 3. 29. & an data inhabili, per hoc videatur cum eo diſpenſatum. ibi num. 12. & non poteſt dari, nec quis clericari, niſi priùs diſpenſato ſuper defectu natalium, ibid. num.9. ibid.

Lis calumnioſa non impedit ordinarij collationem, dec.19. num.1. 101. & quando calumnioſa dicatur, ead. num.2. non inducitur per ſcientiam, & notitiam commiſſionis, & decreti citationis, quò ad reum, ſed requiritur citatio, dec.2. num. 1, 48. quò ad reum non eſt ante citationem, ead. num. 2. ibid. lis non extinguitur extra Rotam niſi per ſententiam, vel mortem vtriuſque partis, dec. 11. num. 8. 67. & cum dicuntur pendere in praiudicium actoris per ſolum decretum citationis, deciſ. 12. num.1. 69. ſola facit quem non eſſe pacificum poſſeſſorem, ibid. deciſ. 2. num.8. & 11. 63

Littera. Litteras originales exhiberi petens, quia vult eas redarguere de falſo, auditur. quamuis aliàs ſumptum probet, deciſ. 2. num.1. 7. valent etiam ſine manibus aliquorum officialium expedita, ſi annata, & iura Camera ſunt ſoluta, ead. num. 2. Nec creditur litteris Epiſcopi in praiudicium impetrantis apoſtolici, num.1. 97. Apoſtolica extra Italiam, qua dicantur, dec. 2. num. 3. 32. ſi ſuper principali gratia fuerunt expedita, non eſt neceſſarium quòd ſuper diſpenſatione expediantur, dec. 15. num.3. 15. ante præſtitum conſenſum expediri non poſſunt, dec.5. num.1. 21

Lites ciuiles triennio extinguuntur, criminales biennio de iure ciuili, dec. 11. num.7. 67. vt plurimum fiunt per procurat. in Rom. Cur. dec.7. nu.3. 140

Locus iudicij debet eſſe tutus procuratori, & Domino copulatiuè, deciſ. 2. num. 4. 78. non tutus quis dicatur, ead. num.5. ibid.

M

MAior 14. eſt habilis ad conſtituendum procuratorem, deciſ. 11. num.6. 129

Mala fidei poſſeſſor poteſt ſe tueri regula de triennali, dec. 1. num.5. 120. fallit ibidem num.10. defendi poteſt à Papa contra negligentem, ead. num.8.

Malæfidei poſſeſſor in beneficialibus poteſt rem præſcriptam bona conſcientia retinere tutus authoritate eius qui poteſt ſuper illa re diſponere, ibidem, num. 9.

Mandatum de prouidendo, non facta mentione non legitima atatis, quo ad parochiale eſt nullum, deciſ. 15. numero 1. 15

Mandatum & inſtrumentum ſemper præſumitur, & dicens contrarium probare debet, deciſ. 6. num. 3. 38. procuratoris morte, & renunciatione reuocatur, num. 1. 40. procuratoris non reuocatur reſignatione beneficij in caſu, de quo hic, ead. num. 2. ibid. non præſumitur maxime ad delinquendum, dec.7. num.2. & 3. 93. fallit tamen ſi ſit enunciatum, & in antiquis ibi num. 4. ſic in actu quam veriſimiliter quis non faceret ſine mandato, ibidem num. 4. generale non comprehendit, vt mandatarius agere poſſit contra geſta per Dominum, deciſ. 4. num.4. 123. non reuocatur morte principalis ſi principalis ſatis dedit pro procuratore, deciſ. 11. num.4. 129. de prouidendo ad vacatura comprehendit etiam vacātia, deciſ. 7. num. 3. 145.

fallit tamen ſi de contraria mente concedentis conſtet, ead. num. 2. præſumitur in actu, qui non fit ſine impenſa, deciſ. 1. num. 1. 110. de prouidendo idem operatur, quòd prouiſio, ead. num. 12. 160

Maritus ſecundus in quaſi poſſeſſione mulieris ea ſpoliari non debet non vocatus, dec. 3. num. 2. 89

Mater quæ in primo anno impedita filio tutorem non petijt non priuatur eius hæreditate licet in vlterioribus annis ceſſante impedimento non petierit, dec. 17. num. 1. 72

Materia dicitur fauorabilis cum res redit ad priſtinam naturam, deciſ. 3. num. 16. 206

Matri prouiſum eſt per Orficianum poſt Tertullianum ad maiorem cautelam. deciſ. 2. num. 1. 183

Matrimonium quibus verbis probetur deciſ. 22. 103

Matrimonium ſecundum habet præſumptionem non validitatis propter ſententias latas ad fauorem prioris, deciſ. 3. num. 3. 89. ad probandum an & quando admittantur parentes, & conſanguinei, dec. 23. num. 1. 103

Mentio ſpecifica de Regibus fieri debet, dec. 8. num. 1. 195

Mentio an ſit facienda patroni in gratia obtinenda iuriſpatronatus ſi neutri, dec. 8. num. 2. ibid.

Mercenario teſti non creditur, deciſ. 1. num 3. 104

Miles Sancti Iacobi de Spata eſt exemptus à iuriſdictione Ordinarij, deciſ. 3. num. 1. 54

Militum S. Petri nominatio, quid operetur, & quibus nominatus præferatur, & dicitur priuilegijs, dec. 6. 209

Minor etiam ſi citetur ſententia eſt nulla, niſi detur ei curator, vel non defendatur, deciſ. 9. num. 3. 127. eligere non debet quando diuiſio eſt facta ab arbitris, deciſ. 3. num. 4. 46. quomodo citentur de ſtylo Rotæ, dec. 10. num. 3. 83

Miſſam celebrans vt capellanus nominatus, ſatis dicitur adminiſtraſſe in diuinis ad effectum incurren. pœnas c. auaritiæ, vt deciſ. 6. num. 16. 191

Mixtum an veniat in diſpoſitione de ſimplici loquente, deciſ. 14. 216

Monachus de vno Monaſterio ad aliud translatus deſinit eſſe primi, & dicitur ſecundi ſi in hoc ſecundo habuit officium, deciſ. 14. num. 2. 14

Monialis corrupta eligi non poteſt in Abbatiſſam, deciſ. 9. num. 2. 95. eius corruptio dicitur ſacrilegium, ibidem num. 4.

Abbatiſſa corrupta poſt electionem non debet deponi, deciſ. 9. num. 3. 95

Mors præſumitur præceſſiſſe ſepulturam per plures horas, deciſ. 13. num. 3. 13. eius, qui transfretauit, & per multos annos non fuit viſus, probatur per famam, deciſ. 4. num. 8. 118

Mortuum quòd eſt, & ſine ſpiritu, vitam, & ſpiritum alteri tribuere non poteſt, deciſ. 18. num. 2. 17

Mulier tranſigens quando praiudicet marito quo ad dotem, dec. 1. num. 3. 199. ex iuſta cauſa poteſt ſequeſtrari à Iudice, deciſ. 3. num. 1. 89

Mulieri, quæ promiſit, ſed non ſoluit dotem non debentur alimenta, deciſ. 8. num. 1. 52

Mutanti collationem incumbit onus probandi, quòd infra triduum fecerit in Cancellaria adnotari conſenſum, dec. 7. num. 2. 145

Mutare ſibi cauſam poſſeſſionis eſt deſinere ex prima cauſa poſſidere, deciſ. 5. num. 4. 76

Mutatio ſtatus non præſumitur breui tempore puta anni, dec. 18. num. 6. 100

Nar-

N

Narranti incumbit onus probandi narrata, dec.9.num.2. 195

Negligentia procuratoris nocet Domino, etiam ſi non fuerit ſoluendo; deciſ.7. num.1. 140

Negotiorum geſtor quando poſsit ſubſtituere, dec.1.num.3. 31

Nominatus à priuilegiato perinde eſt, ac ſi illi eſſet priuilegium conceſſum, dec.9. num 1. 210

Nominatus Ordinario, & non præſentatus à patrono nullum ius acquiritur, dec.6. num.9. 190. & ideo ſequens incidit in pœnas c. auaritiæ vt ibi.

Notarius non eſt perſona fide digniſsima, dec.3. in fine. 109

Notario ſine teſtibus non creditur, num.1. ibid.

Noualium decima debetur, cui alia decima debentur, dec. 1. 186. & dicuntur noualium poſſeſſiones de nouo ad cultum redactæ. ibid.

Noua gratia dicitur, quæ aliquid addit primæ, deciſ.7.num.1. 10. Papa in qua quis narrata ſe alias prouiſum non valet, niſi conſtet de priori titulo. ead. num.5. ibid.

Noui operis nunciatio non impedit conſtructionem operis capti data cautione de demoliendo, deciſ. vnic.num.1. 203

Nullum quod dicitur, niſi dicatur ipſo iure, intelligitur ope exceptionis, dec. 4.num.1. 8

O

Obiectus debet plenè probari, deciſ. 18. num.1. 99. & deciſ. 2. num. 2. 116

Obitus, & reſignatio dicuntur certi modi vacandi, dec.11.num.1. 26

Officiali quando credatur, vel non in his quæ ſpectant ad officium ſuum, dec 1. num.6. 29

Omnino idem importat, quòd præcisè, & ſine diminutione, dec.6.num.6. 180

Onus reale videtur ſequi rem, & ſic poſſeſſorem etiam quando fructus percepit prædeceſſor, dec.3.num.1. 172

Opinionibus pluribus relatis vltima videtur probata, declara vt ibi deciſ. 6. num.7. 190. fallit, vt num 8.

Opponi poteſt contra perſonam tertij venientis, ad cauſam, ideo noua dilatio danda, dec.2.num.3. 55

Ordinandi licentia non eſt ordinare, nec quid ſpirituale, dec.1.num.4. 29

Ordinum collatio requirit ſpeciale mandatum, dec.1.num.2. ibid. & ordinandi licentiam dari non eſt ordinare, ideò ſufficit communis reputatio in Vicario dante, ibi. num.3.

Ordinarij litteris quando credatur, deciſ. 13.num. 2. 97. & in his quæ ſpectant ad officium ſuum, & quidem verbis enunciatiuis, & atteſtatiuis, deciſ. 1. num.6. 29. habens indultum conferendi beneficia reſeruata poſt negligentiam temporis iuris communis ea amplius conferre non poteſt, deciſ 15. num.4. 150. poſt patronos per ſex menſes poteſt prouidere nec contra deuoluitur ius ad ſuperiorem, deciſ. 11.nu. 2. 58. poteſt conferre omnium beneficia etiam Cardinalium, niſi per regulas impediatur, dec.3. num.4. 205

Originale exhiberi petens, quia vult de falſo litteras arguere quando audien. dec.2.num.1. 9

P

Pacificus poſſeſſor quis dicatur, deciſ. 21.num.3. 67

Pactum de non petendo poteſt fieri in ſpolio,

ſpolio, deciſ. 4. num. 3. 75

Papa præſumitur ſcire iura, & regulas, deciſ. 8. num. 1. 145. Declara tamen, vt ibi num. 4. & 5. propter multitudinem negociorum præſumitur oblitus eorum, quæ fecit dum erat Cardinalis, eadem num. 5. ibid. præſumitur habere notitiam de conſuetis apponi, ideo ſi non apponantur non vitiant gratiā, deciſ. 14. num. 2. 149. quando tacitè videatur cum expectante diſpenſare ad duo beneficia curata, ibid. deciſ. 19. nu. 4. 153. concurrit cum quolibet Ordinario, de dilat. deciſ. 11. nu. 4. 59. An poſſit facere, quòd teſtibus ſine iuramento credatur, deciſ. 4. num. 4. 107. nunquam intelligitur velle tertio præiudicare, niſi expreſſè dicat. deciſ. 5. num. 1. 158. eius verbis creditur. dec. 6. num. 1. 9. velle expectare collationem inferioris abſurdum eſt, deciſ. 7. num. 2. 160. prouiſio debet impedire futuram prouiſionem executorum gratiæ præcedentis, & ſi de ea nulla facta ſit mentio, deciſ. 7. num. 3. ibid. dicenti aliquem ſibi ſupplicaſſe creditur, dec. 2. num. 1. 20

Paria ſunt ſcire, vel ſcire debere, dec. 10. num. 12. 83

Partes non poſſunt iuriſdictionem in criminalibus tantùm prorogare ad ciuiles, dec. 5. num. 4. 50

Partes facientes actum confirmatum à Sede Apoſtolica poſſunt ab eo ſine alio ſuperioris conſenſu recedere, deciſ. 1. num. 2. 33. declaratur vt ibi.

Pater non præſumitur velle priuare filium omnibus fructibus in vita matris, deciſ. 5. num. 7. 179

Patroni mentio quando ſit neceſſaria in noua prouiſione an lite pendente poſſit præſentare alium, ibid. & deciſ. 10. 196

Paulina non eſt recepta in Scotia, deciſ. 3. num. 4. 114

Pauper vti miſerabilis perſona non poteſt trahi extra prouinciam, & gaudet priuilegio, l. vnica, C. quando imp. inter pup. & vid. dec. 16. num. 1. 217

Penſio in materia odioſa ſtricta, & pœnali non venit appellatione beneficij, deciſ. 14. num. 1. 131. extenditur etiam ſi verba eſſent geminata, ibi num. 2. ſecunda quando conſtituitur debet fieri mentio primæ, deciſ. 1. num. 1. 165. amplia etiam ſi ſecunda penſio ſit temporalis ibi in addit. niſi tamen adſit clauſula dummodo petens &c. vide ibi addit. quando ſuper cathedrali conſtituitur debet derogari concilio, eadem num. 2. alimentis æquiparatur, dec. 3. num. 5. 174

Penſio venit ſub geminata appellarem omnium & ſingulorum beneficiorum, d. deciſ. num. 2. declara ibi num. 3.

Penſio quæ datur in titulum beneficij comprehenditur ſub appellante geminata omnium & quorumcunque, d. deciſ. num. 3.

Penſio quando dicatur dari in titulum, ibidem num. 4.

Penſionarius an æquiparetur vſufructuario, dec. 4. num. 1. 168

Penſionarius tenetur ad onera realia, decimas Papales, & charitatiuum ſubſidium, ead. num. 3. fallit tamen ſi impreſtita ſint parua, & alij plures fructus pro ſoluente remaneant, ead. num. 6. non tenetur ad onera inſolita, neque extraordinaria, & inconſiderabilia tunc eſt quoddam furtum, ſiue latrocinium vel hoſtile damnum, d. dec. num. 9.

Penſione grauatus ſi Eccleſiæ fructus non ſunt in magna quantitate diminuti itaque poteſt ſuſtinere onera Eccleſiæ: ſoluet penſionem, d. dec. num. 10.

Penſionarius exiſtente penſione nulla, poteſt

teſt ad ſuum beneficium reuerti, dec. 17. num. 3. 16

Penſionem ſoluere non tenetur, qui non poſſidet, niſi ſua culpa non poſſideat, deciſ. 3. num. 4. 64. inualiditatis exceptio non poteſt opponi per negantem ſe poſſeſſorem, dec. 3. num. 1. ibid.

Penſionis caſſatio, vt altera aſſignetur dicitur correſpectiuè fieri, deciſ. 1. num. 3. 168

Perſona aliàs requirenda in actu, vbi eſt ſuſpecta propter affectionem poteſt omitti, & alia requiri, deciſ. 2. num. 2. 2

Petenti cauſam committi in Curia quando incumbat onus probandi eam in partibus fuiſſe inſtructam, deciſ. 5. num. 1. 8

Pœna non exigitur, niſi interſit ſtante tacita conditione promiſſoris ſi interſit. dec. 17. num. 2. 99

Pœnalis diſpoſitio non extendenda, deciſ. 6. num. 1. 190

Priuationis nunquam intelligitur, niſi ſit expreſſa, deciſ. 9. num. 1. 95. vel alia licèt per delicto imponi non poſſet ſi tamen Papa reſcribat iudici conſtito &c. priues, vel talem pœnam imponas videtur declarare, quod debeat imponi, ead. num. 7. ibid. impoſita ipſo iure, ad caſum non expreſſum non eſt extendenda, dec. 6. num. 6. 190

Pœnalia ſi loquantur de vno tempore, non extenduntur ad aliud tempus, dec. 17. num. 2. 72

Pœnitere licet antequã alteri ſit ius quaſitum, non tamen poſt actum perfectum, & conſumatum, & effectum iam ſecutum, dec. 6. num. 18. 191

Poſſeſſio illius eſt præferenda de cuius iure conſtat in petitorio, dec. 20. num. 7. 101. vitioſa, & attentata debet auferri, dec. 19. num. 2. 134. pacifica ceſſat ſtante lite, deciſ. 12. num. 3. 69. ciuilis, & naturalis amittitur per reſignationem ſecus ſi reſeruentur fructus, quia tunc naturalis non amittitur, deciſ. 2. num. 1. & 4. 74. & deciſ. 10. num. 1. 25. ſolo animo amittitur, & ex renunciatione etiam nulla, ead. num. 2. ibid. immemorabilis in eo, qui decimas poſſidere poteſt, facit præſumi priuilegium, deciſ. 1. num. 3. 186. noua præſumitur præſumpto titulo ex triennali poſſeſſione, deciſ. 21. num. 5. 102. requiritur in præſcriptione, nec acquiritur ex actu nullo, dec. 4. num. 6. 207

Poſſeſſionis cauſam quis non poteſt mutare niſi declaret expreſsè & mittat primam, deciſ. 5. num. 6. 76

Poſſeſſor quando potius præſumatur habere in commendam, quàm in titulum, dec. 6. num. 3. 144. pacificus, vt quis deſinat eſſe ſufficit moleſtia facti, & extraiudicialis, dec. 2. num. 1. 62. non tenetur ad penſionem per illo anno, quo per vim omnes fructus ab alio fuere percepti, deciſ. 3. num. 3. 172. abſens quando non amittat poſſeſſionem, dec. 1. num. 3. 61

Poſſeſſori licèt dare de iure tertij, quod apparet per ſupplicationem, deciſ. 1. num. 4. 116

Poſſidens ex prima cauſa ſi acquirat ius nouum, an & quando videatur poſſidere ex ſecunda, dec. 5. num. 3. & 4. 75

Poſſidere quis præſumitur ex titulo narrato, & in litteris expreſſo, deciſ. 18. num. 5. 99

Poſsidet, is per quem ſtat quominus poſſideat, dec. 3. num. 5. 64

Præceſsiſſe id præſumitur, quod prius fieri debet, & quod validat actum, dec. 6. num. 1. 112

Præfatio ſpecialis reſtringit generale dictum & quare, dec. 3. num. 3. 35

Præſcribens poteſt rem præſcriptam retinere cum bona conſcientia, quamuis

pra-

præſcriptione finita de mala fide appareat, d.c.1.num.9. 120

Præſcriptio propriè non cadit in beneficijs, deciſ. vnic. num.6 120. ſtatutum inducens præſcrip. contra creditorem non petentem debitum per certum tempus, quomodo intelligatur, deciſ. 1. num 4. ibid. contra communitatem requirit ſpacium 40. annorum, deciſ. 4. num 5.207. acquiritur dominium directum, & vtile, deciſ. vnic. num. 7. 120. nec ſſaria eſt in ea bona fides, ead. num.2. & 12. ead. Papa tamen poteſt defendere malæ fidei poſſeſſorem contra negligentem, ead. num.8.

Præſtimonium venit appellatione beneficij dum eſt ſolitum dari in titulum beneficij, deciſ.8.163. & gratia expectatiua quando illud capiat vt ibi.

Præſentatus largo modo, & non propriè dicitur electus, dec.6.num 2. 190

Præſumptio qualibet per duos teſtes probari debet, deciſ.2. num.5. 105. transfert onus probandi in aduerſarium, deciſ.16.num.4. 133

Principis præſentia operatur publicationem, dec.18.num.5. & 8. 17

Priuatio præſupponit habitum, deciſ. 11. num. 2. 67. & ideo non cadit in iure, quod quis non habet, deciſ. 6. num.10. 190

Priuilegi dicenti non eſſe in vſu incumbit onus probandi, dec. 4. num.2. 207. conceſſo cum decreto irritanti renunciari non poteſt, ead. num.3. conceſſum ſcienti, & patienti cenſetur à principio receptum, & ligat, ead. num.1. conceſſum cum decreto, An per contrauentionem amittatur, & quid in patiente contrafieri, ead.num. 4. ceſſat ceſſante cauſa priuilegij; deciſ. 9. num.4. & 9. 211. conceſſum habita ratione ad aliud ceſſante illo quando ceſſet, ead. num.4. & 8. conceſſum filijs propter patrem ceſſat per mortem patris, ead. num.5. reuocatio debet intimari priuilegiato non autem tertio cui per reuocationem fieret præiudicium, deciſ.13.num.215. lege reuocatum non intimamur, ead. num.3. eſt facti, & ob id non præſumitur, deciſ.1. num.2. in corpore iuris clauſum nunquam videtur ſublatum, deciſ.16. in fin. 217

Priuilegia conceſſa in vim pacti difficilius tolluntur, dec.5.num.1. 208

Priuilegium quando ſe habet per modum cauſæ fiendi, non eſſendi in eo non habet locum c. cum ceſſante de appell.dec. 9.num.8. 211

Probari, quod debet per inſtrumentum, an ſufficiat probari per teſtes, deciſ.14 num.1. 174

Probatio, vel præſumptio oritur ex narratiua in antiquis, deciſ.18.num.4.99. dubia non releuat, deciſ.1.nu.2. 198

Probationibus factis reo non citato priuari eſt ferè naturalem defenſionem tollere, deciſ.2.num.3. 105

Proceſſus fulminatur ſine cauſa cognitione, dec.1. num.1. 92. agitatus per non legitimum procuratorem eſt nullus, dec.8.num.2. 125

Procurator in rem ſuam, vel cum libera alienare poteſt, dec.6. num.3.180. etiam poſt mortem reſignantis conſentit, dec. 7. num.2. 23. ad reſignandum ſimpliciter non poteſt conditionaliter reſignare, deciſ.8.num.2.24. defuncti dominus litis effectus eſt etiam procurator eius hæredis, & quid ſi hæres ſit minor, vel inhabilis, deciſ.11.num.2. & 5.129. poteſt conditionem Domini facere meliorem, deciſ.8. num. 4. 24. Dominus litis non effectus expreſſè poteſt ratificare tacite non, deciſ. 8. num. 5. 125. negligens electus ſi communi opinione reputatur diligens dominus videtur excuſandus, ead. num. 5. citato principalis con-

condemnari poteſt, dec.11.num.3.129. quantumuis generalem conſtituens non præſumitur conſtituere, vt agat contra ipſummet conſtituentem, deciſ.4. num.2. 123
Procuratorem non tenetur quis tranſmittere in cauſa ardua, dec.2.num.2. 79
Probibitio alienationis non impedit trãſlationem dominij, ſed contrafaciens tenetur ad intereſſe, dec.1.num.171. fallit tamen num.2.
Pro mandato, & inſtrumento ſemper præſumitur, & dicens contrarium probare debet, deciſ.6. num.3. 38
Prouiſio nulla, & ſubreptitia, ob non expreſſionem veri valoris, an ſuppleat defectum publicationis, deciſ.18.num.1. & 6. 17
Prouiſio noua ſupplet diligentias, licet in ea non fiat mentio defectus ætatis, ibid. num.16.11. excuſat ab vlteriori publicatione, & diligentijs, dec.6.nu.4. 22
Promouens inhabilem quando cenſeatur ſecum diſpenſare, deciſ. 1. num.1.2. & 3. 9
Prouiſiones beneficiorum longo tempore cenſentur haberi pro derelictis, dec.11. num.6.67. in qua narratur diſpenſatio quando ſit ſubreptitia, ead. num.1. Papa facit ius reuocabile, perpetuum, & irreuocabile, dec.6.num.6.22. Etiam ſi non dicatur de proceſſu fulminato, dec. 2. num.2. 32. à Papa ſpoliatum Rota reſtituit non obſtante decreto in gratiam ſpoliantis appoſito, dec.5.nu.2. 75
Prouiſus à Nuncio debet probare beneficium eſſe infra taxam, dec.4.nu.1. 92
Proxenetæ non creditur, deciſ.1. num.3. 104
Proximior eſt quem nullus in gradu præcedit, dec.2.num.7. 3
Publicatio eſt facti, dec. 18.num.7. 17
Publicè facta præſumuntur cognita, dec. 18.num.4. 17

Q

Qualitas ſine ſubiecto eſſe non poteſt, dec.5. num.2. 158. quæ magis fauet Eccleſiæ attendi debet, deciſ.3. num.3. 188. requiritur tempore datæ, & vacationis, deciſ.9. num.2. & 5. 219. iuncta verbo regulatur ſecundùm tempus verbi, dec.10.num.3.222. determinans verbum, per quod ſignificatur tempus à quo diſpoſitio ſumit effectum, requiritur tempore effectus non diſpoſitionis, ead.num.4. ead. tempore impletæ conditionis ſufficit in conditionibus, ead. num.9. requiſita ad aliquem effectum conſideratur quando de illo effectu tractatur, ead.num.8. 223
Quaſi poſſeſſio non acquiritur ſine titulo, dec.5.num.2. in iure patron. 190
Qualibet res ſecundum effectum ad quem ſit conſiderari debet, dec.10.nu.7. 223
Quæ veniunt ad executionem primi iuris tolerantur, licèt non toleratur effectus, qui aliàs gratiam annullaret, dec.18. num.9. 17

R

Ratificatio quando locum non habeat, dec.15.num.3. 70
Ratificatio poſt annalem poſſeſſionẽ num proſit vide ſupra Annalis.
Rati promiſſio cum iuramento, & pœna intelligitur quatenus interſit, dec.17. num.1. 99
Ratio reſtringit dictum, dec.3.nu.2. 35
Rebelles, vide ſup. Communitas.
Reformationes litterarum paſſim conceduntur petentibus, deciſ.7.nu.3. 10
Regreſſarium viuere tempore obitus alterius prouiſi debet probari ab allegante, dec.4.num.1.117. ſed contra num.7.
Regreſſus non habet locum, niſi probetur

+++ vlti-

vltimum poſſeſſorem eſſe mortuum, ead. num. 5. renunciatio, illo viuente per euius obitum et locus eſt dicitur renunciatio iuris ad rem, deciſ. 1. 19. quando ſit validus, deciſ. 2. num. 3. 20. etiam ſine conſenſu conceditur à Papa, Datarius tamen ſemper ponit, de conſenſu, ead. num 4 habens debet concludenter probare conſenſum, dec. 11. num. 2. 96

Regula de valore 3. ratio, dec. 7. nu. 2. 10

Regula de annali non habet locum in eo, qui infra annum poſſeſſorem ad iudicium vocauit, & poſtea reſignauit, dec. 6. num. 5. 22. de publicandis &c. requirit actualem poſſeſſorem, ac etiam publicationem ad effectum notitia expectantium, & Ordinariorum, ibid. deciſ. 10. num 2 25. de publicandis extendit ſe ad beneficia non curata, ead. num. 4. eſt facta in odium illorum, qui moleſtant annales poſſeſſores, deciſ. 13. num. 1. 26. non procedit quando reſignans reſeruauit ſibi fructus, & eos percepit, ead. num 3. quando non procedit in principali, nec etiam in acceſſorio, deciſ. 14. num. 1. 27. non habet locum quando quis ſubrogatur in ius reſignantis, & eius poſſeſſionem, ead. nu. 5. Regula de extendendis conſenſibus eſt pœnalis, deciſ. 15 num. 1. 28. tuuatur qui poſt annalem poſſeſſionem tacitè ratificat commiſſionē ab aſſerto procuratore obtentam, ſecùs ſi expreſſè cōfiteatur, deciſ. 15. num. 1. 70. eſt odioſa non extendenda, deciſ. 17. num. 72. quid requirat, dec. 10. num. 1. 83

Regula de non iudicando &c emanauit, vt litteræ expediantur, & annata ſoluatur, deciſ. 1. num. 3. 115

De publicandis, quid diſponat, dec. 3. num. 1. 117

De publicandis duo copulatiuè requirit, ead. num. 2.

De triennali eſt quædam præſcriptio, deciſ. 1. num. 1. 120

Nec præſcriptionem propriè, nec dominium acquirit, ead. num. 8. ibid.

De triennali excipit tantū duos caſus, ead. num. 10. 120. declaratur per exceptionem, ead num 11. non excipit, quod raro accidit, ead. num. 13. in Curia publicatarum ſcientia præſumitur, ead. num. 14.

De mutantibus collationes quomodo intellecta, deciſ. 7. num. 1. 145

De octo menſibus præiudicat Cardinalibus in ordinaria collatione, deciſ 20. num. 4 155. de octo menſibus eſt fauorabilis volens prouidere pauperibus, ead. num. 6 ibid.

Reuocatoria vnionum quomodo procedat, deciſ. 1. num. 1. 184

Reuocatoria futurorum non reuocat dependentia à præterito, deciſ. 1. num. 3. ibid.

Reuocatoria priuilegiorum non comprehendit conceſſa ex cauſa oneroſa, dec. 5. num. 1. 208

Regula reuocatoria priuilegiorum videns priuilegium, ſi ſit modicum præiud. vt quia ſuſpendatur ad modicum tempus, ead. num. 2. nemo plus iuris limitatur, dec. 9. num. 7. 220

Regula de valore habet locum etiam in prouiſione Legati, dec. 10. 12

Regula de annali ſubiectus infra annum tenetur facere expedire cauſam, ead. num. 1. expirans per mortem Papæ, deciſ. 3. num. 4. 117

Regum ſpecifica mentio fieri debet, dec. 8. num. 1. 195

Relatiuum ſua ad proferentem refertur, deciſ. 3 num. 1. 55

Remiſſoria datur in ſecunda inſtantia ad probandam familiaritatem, dec. 5. nu. 2. 158. datur prouiſio à Nuncio ad probandum valorem extra Curiam etiam in prima, deciſ. 4. num. 2. 92 an ſit danda,

danda, vel non, requirit cauſa cognitionem, dec.1.num.4. 60

Remittere eſt refutare & donare, deciſ.3. num.4.

Repetitum verbum intelligitur cum eiſdem qualitatibus, dec.20.num.3. 155

Reſcripta ad lites ita demum ſunt nulla ſi opponatur, dec.4.num.2. 8

Reſcriptum non vitiatur ex alijs cauſis falſis, ſi vna vera exprimatur ſufficiens ad mouendum Principem, deciſ.1. num.1. 60

Res Eccleſiaſticæ ſemel alienatæ, & ad Eccleſiam reuerſæ non poſſunt amplius alienari, dec.1.num.4. 165

Reſeruatio beneficij non inducitur contra poſſeſſorem per coniecturas, deciſ.6.nu.1. 144. fallit tamen, vt num.3.

Reſignans, etſi abdicet à ſe ius, & poſſeſſ. non tamen detentationem, deciſ.4. num. 2.12. poſſidens contra ſecundum reſignantem, vel ſecundum reſignatarium non poteſt ſe iuuare detentatione ſecus contra tertium impetrantem, deciſ.13. num.2.26. amittit ius & poſſeſſione in fauorem reſignatarij, quomodocunque reſignatarius capiat beneficium, ibid. deciſ.14.num.3. & 4. 27. per ſupplicationem, & conſenſum abdicat à ſe omne ius, ità quod per eius obitum nil vacat, deciſ.6. num. 51. ſpoliatus à tertio reſtituitur, dec.4.num.4.75. eo mortuo res non eſt amplius integra, vt aliquid ſibi acquiri poſſit, deciſ.9. num. 1. 25. pœnitere ei licet antequam præſtet conſenſum in Cancellaria, deciſ.1.num,1. 156. ius ſuum, vt amittatur debet admitti reſignatio per ſuperiorem, deciſ.4. num.3. 207

Reſignatario primo non acquiritur ius re non integra, & ſic conſenſu prius alteri præſtito, ead.num.3. etiam non delinquenti quando ius non acquiratur, dec.4.num.1. 202

Reſignatarius ignorans ſimoniam nõ poteſt cum bona conſcientia tenere beneficium, dec.4.num.4. ibid.

Reſignatio ſi ſit nulla beneficium ex reſignatione non dicitur vacare, deciſ.8. num.1.24. cum reſeruatione penſionis idem operatur, quòd poſſeſſio, deciſ.19. num.5. 153

Reſignatio ſiue ceſſio, eſt donatio, ideo requirit ſpeciale mandatum, deciſ.11. num.1. 41

Reſignatio ſimoniaca non abdicatur ius à reſignante, deciſ.4.num.2.202. ponitur tempus datæ ſupplicationis non autem conſenſus, deciſ.9.num.4. 40

Reſignationes debent eſſe liberæ, & ſine conditione, & pacto, deciſ.1.nu.2.200. appellantur conſenſus in regula de extenden. conſenſibus, dec.15.nu.2. 28

Reſpublica vtitur iure minoris, deciſ.9. num.2. 27

Reſtitutio rei ablatæ petitur iudicis officio, non actione, dec.5.num.2. 50

Retrotractio impeditur propter inhabilitatem extremorum, deciſ. 9. num. 1. & 2. 40

Reuocatio priuilegij debet intimari priuilegiato, dec.13.num.1. 224

Reuocatio præſumitur peruenire ad notitiam procuratoris, ita quod nihil poteſt amplius facere, dec.5.num.1. 37

Reuocatoria futurorum non comprehendit futurum habens dependentiam à præterito, dec.1.num.3. 184

Reus volens excludere intentionem actoris debet clarè intentionem ſuam probare, dec.20. num.4.101. fundans ſe in anterioritate alterius poſſeſſionis, neceſſe eſt, vt certitudinariè eam probet, ead.num.5. confitendo litem, confitetur, & citationem fuiſſe executam, deciſ.2. num.3. 48

Rex quibus caſibus debeat mittere procuratorem, dec.2.num.7. 78

Rota quandoque rotat, deciſ. 8. num. 1. 141

S

SAcchi tempore occultatio præſumitur, deciſ.2.num.1. 157
Sacchus dicitur caſus fortuitus ead. deciſ. in addit.
Scholaris factus ciuis non amittit priuilegia ſcholarium, dec.15.num.2. 226
Scientia præſumitur exiſtentium in archiuio proprio, deciſ.7. num.6. 93
Scire, & ſcire debere parca ſunt, quòd tamen declaretur, deciſ.10.nu.10. 83
Sententia probat, deciſ.10.num.2.96.confirmans primam ſententiam nullam, quando det actionem, vt ex confirmante agi poſſit, deciſ. 1. num. 2.45. nulla confirmari poteſt non autem quæ nuſquam eſt, ead. num. 3. in qua dicitur ſequendo formam ſtatutorum ſi nulla ſunt ſtatuta, vel non reperiantur non valet, dec.8. num.6.145. lata contra intereſſe putantes quando valeat, dec.12. num.2. 53. lata vigore citationis nimis arctæ, & breuis, eſt nulla, deciſ.6.nu.1. 85. lata ſuper ſtatu perſonæ inter alios præiudicat aliis, deciſ.18. num.7. 100. lata per contradictas ſuſtinetur, licèt non conſtiterit iudici, de abſentia procuratoris, ſi tamen verè erat abſens, deciſ.1.num.2.122. ſuſtinetur etiam ſi poſt ipſam conſtet de mandato, ead. num.3. lata per colluſionem eſt nulla, deciſ.4.num.1. 123. eſt intelligenda ſecundum libellum, ibid. deciſ.6.num.2. 124. eſt ſtricti iuris, ead.num.3. 124
Sententiæ verba aliquando improprientur, ibi. num.4. obtenta in fauorē minoris etiam per falſum, & malum procuratorē valet, d.8.n.8.125. nulla quādo confirmatur agitur ex confirmante nō ex confirmato, d.15.n.1. 132. abſolutoria ab obſeruatione iudicij non eſt merè interlocutoria, ſed potius mixta, deciſ.6.num.1. & 4.139. abſolutoria ab obſeruatione iudicij habet vim diffinitiuæ, ead. num. 2. tres ſunt executioni demandandæ, niſi vltima ſit nulla, deciſ.1.num.1.122. tres conformes executioni mandantur, non obſtante nullitate oppoſita defectus iuriſdictionis, ſi de eius fundamento conſtat, deciſ. 22. num.1. 135
Simonia etiam per pactum committitur, deciſ.3.num.1.201. in ſimonia commiſſa per tertium poteſt interuenire bona fides, dec.1. num.12. 120
Simoniaca reſignatio non abdicat ius à reſignante ibid. dec.4.num.2. 202
Simonia commiſſa etiam per tertium ignorante reſignatario, ipſi nullum ius acquiritur, d.deciſ.in princ.
Simoniacus indiſtinctè reputatur inhabilis ad alia beneficia, ibid. deciſ. 3. num.2. 201
Simoniaco reſignatario ex facto alterius, & ignoranti præfectus ſecundus reſignatarius, d. deciſ.4.num.1. 202
Simplex in odioſis non comprehendit mixtum, deciſ.14. num.1. 215. quando eſt cum vno, quòd ſit diuerſæ naturæ attenditur, cui fauet ius commune, ead.num.2.
Sindicus vniuerſitatis etiam ab vno conſtitutus, ad defendendum procedere poteſt, deciſ.6.num.4. 38
Solutio, quæ poteſt ſe habere ad canonem cenſum, ita in dubio interpretatur, vt caducitas non inducatur, dec.1. 198
Spoliator poteſt opponere primum extremum non eſſe probatum, dec.20.num.1. 101. dans de iure tertij, debet id clarè probare aduerſarium agentem non habuiſſe poſſeſſionem eadem per totam. ibid.
Solemnitas requiſita per ſtatutum, quòd in

in contractu minorum, & mulierum interueniat conſenſus duorum propinquorum ea ad euitandum fraudem, deciſ.5.num.1. 4

Solita fieri facta præſumuntur, deciſ. 2. num.1. 113

Solitum dicitur, quòd ſemel factum eſt, deciſ.1.num.1. 19

Statuentes, vel facientes actum poſtea confirmatum à Sede Apoſtolica quando poſſit ſine alio ſuperioris conſenſu ab eo recedere, dec.1. num.1. 33

Statuta recipiunt interpretationem à iure communi, dec.1.num.4. 121

Statutum exprimendo id, quòd tacitè ineſt nihil operatur, dec.2. num.8. 3

Statuti ratio requirentis conſenſus propinquorum in contractu minorum, vel mulierum, ead. num.4. 3. ſatis operatur ſi tollit aliquam ambiguitatem, ead. num. 9. ſufficit, quòd operetur in principali, licèt in aliqua parte nõ operetur, ead. num.10. non debet reddi eluſorium, dec.3.num.5.4. ob publicã vtilitatem dicitur fauorabile, ead.num.6. fauorabile eſt latè interpretandum, & ad caſum non expreſſum, eadem ratione militante, extendendum, ead.num.8. & 9. præfatum non habet locum in donatione facta à patre filio, ead. num.2. 177. non habet locum in donatione ob cauſam, ead. num.6.

Statutum ita debet intelligi ne ſit fruſtatorium: ſed aliquid addat iuri communi, dec.2.num.3. 2

Stylus contra ius commune non extenditur, deciſ.4. num.2. 36. curiæ pro lege habetur, dec.1.num.7. 165

Subdelegandi poteſtas ceſſare videtur, vbi mandare eſt nudum miniſterium facti, dec.1.num.2. 31

Subrogatio in iure, & poſſeſſione reſignantis æquipollet poſſeſſionis aſſecutioni, deciſ.14.num.4.27. lite pendente in ius litigantis ipſo viuente eſt gratia exorbitantiſſima, dec.10. num.3. 147

Subrogatus in iure petitoris cedentis, vel decedentis non poteſt petere ſequeſtrum non docto de iure ſuo, deciſ. 5.num.1. 90. ſapit naturam ſubrogati, deciſ. 1. num. 3. 120. ſapere naturam ſubrogati quomodo intelligatur, deciſ. 9. num.9. 220

Subſtitutione vulgari ſucceditur teſtatori, dec.1.num.6. 175

Succeſſio in beneficialibus probibita eſt, deciſ. 4. num. 2. 138. & deciſ. 13. num. 1. 42

Succeſſionis ratione quando lex habet conſanguineos ſuſpectos intelligitur ſolum reſpectu perſonæ, non bonorum, dec.2. num.5. 3

Succeſſor petitoris poteſt petere ſequeſtrum iam decretum relaxari, deciſ.5.num. 92. feudi hereditarij ſufficit, quòd paratus ſit adire, licèt non ſit delata hæreditas immediati poſſeſſoris, deciſ. 1. num.170. ſecundum Rotam non tenetur ſoluere penſiones per prædeceſſorem non ſolutas, deciſ. 3. num. 7. ibid. non tenetur iuſtificare titulum prædeceſſoris, ſed probare communem reputationem, & triennalem poſſeſſionem, dec.21. num.1.102. Amplia etiam, vt num.ead. & dec.1.num.3. 122

Suppreſſione beneficiorum diminuitur cultus diuinus, dec.1.num.3. 185

Supplicatio ſi porrecta fuerit à procuratoribus reſignantis, & reſignatarij videtur reſignatio facta, & conditio reſeruationis fructuum, & regreſſus adimpleta, deciſ. 9. num. 2. 40. ſola tribuit ius, deciſ. 1. num. 1. 116. operatur, quòd iudex non poteſt canonizare gratiam alterius, qui nullum habet ius, ead. num. 2.

Surreptitia dicitur gratia quando principi narratur ea, ex quibus facilius

ad concedendum moueatur, quæ vera non ſunt, deciſ. 15. num. 2. 150

T

T Acens dicitur conſentire, quando contradicendo poteſt impedire, deciſ. 2. num. 1. 88

Taciturnitas quando faciat gratiam ſubreptitiam non obſtante ignorantia impetrantis, deciſ. 10. num. 2. 47. cur & quando inducat ſubreptionem, deciſ. 1. num. 3. 60

Tempus impedito non currit, ſed à die qua facere valet, dec. 5. num. 21. decem dierum datur ad inchoandum, non ad finiendum proſequutionem, deciſ. 8. num. 3. 141. vacationis beneficij, vel datæ, quando attendatur, deciſ. 10. num. 9. 213. datæ ſupplicationis non præſtiti conſenſus attenditur, deciſ. 7. num. 1. 23

Termini in Rota ſunt peremptorij, dec. 7. num. 1. 57. malè ſeruatos rota poteſt reiterare, & pronunciare, dec. 1. num. 2. 48. ad libellandum in ſummarijs non facit quem dominum litis, dec. 14. num. 1. 43. à iure ſtatutus quando à iudice prorogari poſſit, deciſ. 11. num. 1. & 5. 58. An incipiat à die comparitionis, vel citationis, deciſ. 10. num. 5. 83

Tertius veniens ad cauſam, quando admittatur, deciſ. 5. 8. ne ſententiæ executionem impediat ſufficit cautio, de qua hic, deciſ. 11. num. 1. 12. poſſeſſor debet primo, vel ſecundo ſpoliato, de cuius iure magis conſtat reſtituere, dec. 4. num. 1. 75

Teſtamentum imperfectum ex defectu voluntatis inter liberos non valet, ſecus ex defectu ſolemnitatis, deciſ. 3. num. 1. 177

Teſtatoris voluntas interpretatur ſicut ſtatum fauorabile, & ex coniecturis, deciſ. 3. num. 10. 4

Teſtem ſuſpectum faciunt, vel cauſa odij ſi ſubſit, vel ſi Teſtis putet ſubeſſe, dec. 3. num. 5. 106. parte non citata recepti, An probent in crimine aſſaſſinij, dec. 2. num. 1. & 6. 105. inter alios examinati an alijs præiudicent, dec. 18. num. 8. 100. cui laus, vel vituperium ex facto ſuper quo deponit euenire poteſt non creditur, deciſ. 1. num. 104. dicens eum contra quem examinatur ſibi minatum fuiſſe, vt deponat quamuis de hoc aliunde non conſtet repellitur, ac ſi odij cauſa vera eſſet, dec. 3. nu. 4. 106. iuramenti receptio eſt actus iuriſdictionalis, & an per ſubdelegatum alteri poſſit committi, de conſenſu partium, ibid. deciſ. 4. num. 1. 107. dictum intelligitur ſecundum illud tempus, ad quod videntur habuiſſe cõſiderationem, deciſ. 2. num. 4. 48

Titulum non producere melius eſt, quàm infectum producere, deciſ. 21. num. 3. 102. limita tamen, vt num. 4. ead. ex poſſeſſione dicitur præſumptus, deciſ. 6. num. 2. 144

Trebellianica an poſſit probiberi filijs primi gradus, dec. 2. 176

Turbatus quomodo quis dicatur in poſſeſſeſſione, dec. 2. num. 6. & 7. 63

Tutor. contra tutorem non conficien. Inuentarium datur iuramentum in litem, & quando contra eius hæredem, deciſ. 5. num. 1. 115

Tutrix non conſtituit procuratorem in cauſis pupillorum, ſed actorem, dec. 8. num. 1. 125

Tutum acceſſum non ſufficit non eſſe citanti, dummodo ſit alijs, deciſ. 7. num. 1. 81

Vacan-

V

Vacandi modum veriorem, qui facultatem habet exprimendi, vel pro expreſſo haben. ſi exprimat, & malè non poteſt amplius exprimere, deciſ.8. num 2. 11

Validitas actus facit præſumere, quid in momento factum, deciſ.1 num.10. 29. ad actus validitatem verba ſecundū proferentis,& regionis conſuetudinem ſunt intelligenda, dec.2.num.4 32

Valor licet non ſit exprimendus, ſi male exprimatur, gratia redditur nulla, dec.8.num.1. 11

Valorem exprimere non tenebatur olim habens gratiam in forma pauperum: hodie tenetur ob mutatam formam gratiæ, dec.9. num.1.11. eius expreſſio habet vim conditionis, dec.17.num.1. 16

Venditio facta à muliere cum viro videtur quidam color quæſitus, deciſ. 3. num. 4. 4

Veniæ petitio non probat delictum, dec.7. num.6. tamen illud arguit. 93

Verba ſunt intelligenda ſecundum conſuetudinem proferentis, & regionis ad validitatem actus, deciſ 2. num 4.32. conditionalia dilucidant voluntatem, licèt non operentur, deciſ.4. num. 6. 5. Enunciatiua prolata per modum cauſæ diſponunt, dec.1.num.11. 29

Verbum, alioquin, babet vim decreti, quod annullat actum ipſo iure, dec.18. num. 3. 152. Eis, denotat qualitatem & ſubſtantiam, deciſ. 10.num.1.212. etiam per nos &c. & quauis auctoritate &c. in expectatiuis, etiam Papam comprehendunt, deciſ. 7. num.4. 160 extraiudicialiter, & verbum conſtito requirit partis citationem, vnica tamen ſufficit, ibid. deciſ 12. num 2. 214. infinitum importat per exceptionem, deciſ. 4. num. 3. 8. in omnibus, & per omnia, & perinde, quid importent, deciſ.9. num. 6. & 9. 211. latius quid importet, deciſ. 6. num. 21. 191. loco ſui, quid importent, deciſ. 9. num.10. 210

Verba ordinarij atteſtatiuis, & enunciatiuis de præterito probant, & eis creditur in caſu, vt hic, dec.1.num.8.29. perpetuo idem ſignificat, quòd in infinitum, deciſ.6. num 8. 12. & 19. 180. pleno iure rem fideicommiſſo non ſubiectam denotare videtur, & proprietatem, & vſumfructum, ead. num.7. 11. & 17.180. perſoluat re ipſa veram ſolutionem, & numeratam pecuniam requirit, deciſ.10. num. 2. 128. publicaui, quid importat in citationis relatione, deciſ. 9. num 7. 82. quodcunque vti generale omnia comprehendit, quæ aliàs non comprehenderentur, dec. 20. num.2. 155. quæcunque beneficia comprehendunt penſionem, dec.14.num.2. & hoſpitalia ſupra hoſpitale. 131. declara tamen, vt num.3. quæcunque & qualiacunque an maiora expreſſis, & quæ comprehendat, deciſ.1 num.2. 204. quicquid voluerit faciendum importat facultatem alienandi, deciſ.6.num 4. 180. generalia debent intelligi iuxta naturam actus ſuper quo interponuntur, ead. num.10. non debent eſſe ſine effectu operandi, ibid. deciſ.5.num. 6. 179. ſimiliter importat ſimilitudinem facti, & modi, deciſ.4.num.1.80. Singulorum eſt diſtributiuum, & idem operatur, ac ſi omnia eſſent ſpecialiter nominata, deciſ.5. num.4. 179. declara tamen, vt num. 8. ſupplicant intelligitur diſtributiuè, dec.2.num.2. 20

Verba licet aliquando debeant accipi impropriè: nunquam tamen impropriiſſimè, deciſ 6. in fin. 124. verba vide ſupra, clauſula.

Vita-

Vicarius perpetuus habens curam animarum An habeat fundatam intentionem ſuper decimis, dec.2. in prin. 186

Vicariatum negatum ſufficit probare per communem reputationem, deciſ. 1. *num.* 1. 29

*Vicarius quando præſumatur facere de licentia Epiſcopi, num.*4. *abſente Epiſcopo, poteſt dari licentiam ordinandi, num.* 5.

Vicariatus, an præſumatur, & de eius probatione, deciſ. 1.30. *& de licentia ordinandi ab eo data, non obſtan. defectu natalium, ſuper quo dicit diſpenſaſſe, ead. deciſ. per totum, vbi de poteſtate Vicarij, & quando ordinaria, & quando delegata vti præſumatur, deciſ.* 1. *num.* 14.29. *in quibus habeat iuriſdictionem ordinariam, ibid. nu.*5.

*Viuere quis præſumitur vſque ad centum annos, dec.*2.*num.*1. 116

Vnionum reuocatio effectum non comprehendit erectionem Eccleſiæ in collegiatam factam, deciſ. 1. *num.*1. 184. *non reuocat vnionem parochialis factam dignitati in erectione dignitatis, dec.*3. 185

*Vnio facta à Papa quando inducat reſeruationem, deciſ.*2. *ibid.*

Vniuerſitas vtitur iure minoris, deciſ. 6. *num.* 5. 38

*Vocati ſub nomine collectiuo ſeruiunt pro vna voce tantum, dec.*3.*num.*2. 188

*Vſusfructus omnium bonorum vxori relictus vocando eam dominam &c. extantibus filijs reſoluitur in alimenta, deciſ.*5.*num.*1. 179

Vſusfructus certæ rei legatus vxori importat verum vſumfructum, ibidem num. 3.

*Vſurpatio non præſumitur, deciſ.*1.*num.*1. 187

F I N I S.

DECISIONES
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ.

A R. P. D. MARCELLO CRESCENTIO ROMANO S.P.A. Cauſarum Auditore, & Epiſcopo Marſicano, ac poſteà S.R.E. Cardinali ampliſſimo, collectæ. Nouis Argumentis, Summarijs, Additionibus, Indicibus, & aliquot Deciſionibus auctæ, & fideliter correctæ;

Ab Achariſio I.V.D. Toſſinianen. Canonico Sacroſan. Lateranen. Eccleſiæ.

DE CONSTITVTIONIBVS.

EPITOME.

Conſtitutio Marchiæ prohibens appellationem in cauſa momentaneę poſſeſsionis, habet locum etiam in iudicibus delegatis, & quando appellatur ad Papam, ſi ſic fuit ſeruata, & interpretata; quamuis talis interpretatio non probetur præſcripta.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo interpretatiua non requirit præſcriptionem.*

2 *Conſtitutio tollens appellationem comprehendit etiam appellationem ad Papam interpoſitam, ſi ab eo ſit confirmata.*

3 *Conſuetudo viginti annorum probata per teſtes ſuffragatur etiam in ſententijs medio tempore latis.*

DECISIO I. aliàs 61. lib. 2.

Conſtitutio Marchiæ* prohibens appellationem in cauſa momẽtaneæ poſſeſſionis, in Ciuitate Spoletana ſeruata, recepta, & interpretata fuit, vt habeat

Eſt in lib 6. c. 2. ipſarũ cõſt. & à ſuo

A

authore Ægidio Carillo Card. Epiſc. Sabinen. anno 1352. ex Gallia ab Innoc. VI. in Italiam ad ſedãdos tumultus Legato tranſmiſſo, vulgò Ægidiana nuncupatur, & in iudicijs quotidie ventilatur, & ſuper ea plures Rotæ deciſiones, & Doctorum reſponſa habentur. Habet locum Romæ, & in toto ſtatu S. R. E. immediatè ſubiecto & in Ciuit. Auinion. Caputaq. deciſ. 226. lib. 1. impreſſ. de quo dubitat Contar. de mom. poſſ. in ſi. q. 3 Nõ tamen procedit in terris R. E. mediatè ſubiectis, vt in Parma, & Placentia declaratum inquit Fab. d. 181. & 388 lib 3. deciſ Venet. impreſ. etiam ſi cauſa Romæ agatur ſuper bonis in dictis locis poſitis, Fab d. deciſ. 181. Extra verò terras Eccleſiæ non ſeruari clarum eſt. Mohe. d. 5. hoc tit. ſi tamen duo Barones R. E ſubiecti Romæ litigant de aliquo caſtro, Argid. locum eſſe, Rotam declaraſſe teſtatur Pereg. quẽ alleg. Contard. vbi ſup. q. 6. & quãuis actori liceat appellare, non tamen reo licet. Achill. d. 8. de app Contard. vbi ſup q 4 Spoliato tamen non licet appellare, ſicut non licet ſpoliatori, ſi contra eum ſententia feratur Put. d 316. lib. 2. Et habet decretũ irritans, ita vt non cenſeatur illi derogatũ, quãuis expreſsè poſſit renunciari, Io. Paul. deciſ. 219 quæ eſt 1040. lib. 3. Venet. impreſſa Contard vbi ſup q 5. Non tamen habet locum ſi conſtet de vera, & manifeſta calumnia aduerſarij. Io. Paul. d. deciſ. 1040. & vide Contard. in repet. l. Vn. C. ſi de momen. poſſeſſ. fue. ap. quia ia è materiam huius Argiianę tractat.

habeat locum etiam in Iudicibus delegatis, etiam quando appellatur ad Papam,& ideò Domini,in vna Spoletan. decurſus aquarum coram me, fue-
1 runt in voto, quòd † etiam ſi talis interpretatio, ſiue declaratio non plenè probaretur præſcripta, * ſufficeret, iuxt. l. ſi de interpretatione. ff. de legib. Bart.in l.aſſiduis nu.6.C.qui pot.in pign.hab.Barbat. inter conſ. Alex. conſ. vlt.nu.10.cũ ſeq.lib.4.& Alex.conſ. 8.col.pen.verſ.nec requiritur nu.7.lib.6. Aret.conſ.11.col.penult.Dec.conſ.156.col.fi. & Ant. de Butr. c.vlt. de con-
2 ſuet.Dec.c.1.nu.22.verſ.& in tali cõſuetudine,de conſt.in 1.lect.† Et ex quo erat talis conſtitutio Legati confirmata per Papam,benè poterat etiam appellationem ad Papam comprehendere,ad conſ.Rom.2.Quia tamẽ per tempus 20. annorum talis interpretatio,ſiue conſuetudo per teſtes probabatur,
3 fuit dubitatum,† An tantùm ſuffragaretur in ſententijs latis poſt, vel etiam intermedijs,cùm ſententia de qua agebatur,à qua volebãt excludere appellationem, erat intra dictum tempus lata. Quod vltimum tenuerunt Domini ad not.originaliter per Bal.in l.de quibus,col.11.verſ.Secundò quæritur quando ff.de leg.Aret.§.ex nõ ſcripto,col.3.verſ.Nono quærit Bald.Inſt. de iur.natural.& Ant.de But.in c.vlt.col.17.verſ.ad 3.de conſuet.

* Vide de hoc la è not. Cur. in rub. de cõſuetud. fol. 6 col.1. & in c.fi. eo. tit. fol. 76. col.2 ĩ paru. Put. d. 283. lib. 1.

EPITOME.

Statutum Vrbis,quòd in contractibus minorum, vel mulierum interueniat cõſenſus duorum propinquorum,quorum non interſit, non excludit propinquos deſcendentes, etiam ſi ab inteſtato ſint contrahenti ſucceſſuri.

SVMMARIVM.

1 *Conſanguinei deſcendentes habent probabilem à iure ſpem ſuccedendi.*
2 *Perſona aliàs requirenda in actu, vbi eſt ſuſpecta propter affectionem, poteſt omitti, & alia requiri.*
3 *Expreſſio debet aliquid operari.*
4 *Statuti requirentis in contractu minorum,vel mulierum,cõſenſum propinquorum, quæ ſit ratio.*
5 *Succeſſionis ratione quando lex habet conſanguineos ſuſpectos,intelligitur ſolùm reſpectu perſonæ, non bonorum.*
6 *Conſanguinei remoti vocantur ad præſtandum conſenſum in contractu minoris, vel mulieris, quando proximiores nollent conſentire.*
7 *Proximior eſt quem nullus in gradu præcedit.*
8 *Statutum exprimendo id quod tacitè ineſt, nihil operatur.*
9 *Statutum ſatis operatur, ſi tollit aliquam ambiguitatem.*
10 *Statutũ ſufficit quòd operetur in principali,licèt in aliqua parte non operetur.*

DECISIO II. aliàs 62.li.2.

STatutum,de quo ſupra deciſ. 51.aliàs 4. hoc tit. quòd in contractibus minorum,vel mulierum, requiratur conſenſus duorum propinquorum, quorum non interſit, videbatur excludere interuentum conſanguineorum, deſcen-
1 dentium, qui ab inteſtato erant mulieri contrahenti ſucceſſuri, † quia cùm habeant à iure probabilem ſpem ſuccedendi,ad l.ſcripto.ff.Vnde lib.& l.nec ei.§.præterea ff.de adopt.Bar.in l. is poteſt col. 2. verſ. ex prædictis apparet ff. de

* De hoc ſtatuto latè Ber tach.ĩ repet. ver.ſtatut.de cõtractib.Pariſ.cõſ.98.li. 1. Tiraq. de

ff. de acquir. hæredit. ſatis videbatur eorum intereſſe alteri donationem non
fieri. Ideoq; ſtatutũ, propter talem ſpem ſuccedẽdi, eos ſuſpectos habuit, ſi-
cut aliàs de iure cõmuni in caſu l. 1. ff. vbi pupill. educ. deb. & l. vlt. C. eod. tit.
2 † Et ſtante tali ſuſpicione propinquorum, alij in gradu remotiori videbãtur
vocandi.* ad Bald. in l. viduæ. per illum tex. in fine. C. de nupt. relatũ per Fel.
in c. edoceri, ſub nu. 9. verſ. omittitur ſuſpectum, de reſcript. in proprijs ter-
minis ſtatuti loquen. Et hac ratione ſtatutum videbatur voluiſſe tantùm pa-
tris conſenſum in his, qui non ſunt ſui iuris, & ideo non ſine myſterio poſuit
hæc verba (quorum nõ interſit) cùm ſi de intereſſe reſpectu ipſius donatio-
nis fiendæ intelligeretur, hoc ſubintelligebatur de iure. ad Fely. d. c. edoceri.
3 d. verſ. omittitur, † & ſic nihil expreſſio operaretur, contra vulg. c. ſi Papa,
de priuileg. in 6. & l. ſi quãdo ff. de leg. primo: cùm ſtatutum ita debeat intel
ligi, vt non ſit fruſtratorium, ſed aliquid addat iuri communi, ſecundùm Iaſ.
& cõm. opi. DD. in l. vlt. §. in computatione C. de iur. delib. Bar. in l. 4 §. præ-
tor. ff. de dam. infect. & in l. 3. ff. de vſucap. In eadem tamen cauſa Roman. hæ-
reditatis, coram D. Neocaſtren. fuit per maiorem partem Dominorum ten-
tum contrarium, pręſuppoſita communi opinione Doctorum atteſtantium,
4 per ſimilia ſtatuta requiri conſenſum proximorum, ſolùm † ex ratione ſpei
ſuccedendi,* propter quam ſtatutum cogitauit eos eſſe diligentiores in cõ-
tractu minoris, vel mulieris, vt per Bar. in l. tranſactionem; quem alij ibi ſe-
quuntur C. de trãſact. & Port. inſtit. de leg. agn. ſuc. in princip. & Inſt. de cap.
5 dim. col. 1. dicentes † legem ratione ſucceſſionis eos habere ſuſpectos ſolũ
reſpectu perſonæ, (vt in materia vbi pup. educ. deb.) non autem reſpectu bo-
6 norum. Quod idem videtur tenere Bald. in d. l. viduæ, * dum † remotos tan-
tùm conſanguineos vocatos dicit, quando proximiores nollent conſentire,
de quo per Alex. in apoſtil. ad Bart. in d. l. tranſact. & Fely. in c. cum acceſſiſ-
ſent, col. 10. de conſt. ergo ratio ſpei ſucceſſionis nõ eſt ratio excluſionis, ſed
immò eſt ratio expreſſæ vocationis: qua ſtante, verba (quorum non interſit)
de neceſſitate debent de talibus intelligi, iuxta notat. per Felyn. in d. c. edo-
ceri, Bart. & DD. in l. 1. de auct. tut. & l. 1. §. fuit quæſitũ. ad Trebel. Dec. cõſil.
7 145. col. 2. Aliàs enim ſtatutũ haberet in ſe contradictionẽ, † dicendo (proxi-
miores) ideſt quos nullus in gradu præcedit.* ad l. proximus, de verb. ſignif.
l. 2. §. proximus, de ſuis, & leg. Dec. conſ. 321. col. 2. & ſic ſucceſſores ab inte-
ſtato: & deinde ex verbo ſequenti (quorum non interſit) velit ex ſupradicto
intereſſe ſucceſſionis, ex quo illos vocauit; ſtatim eos excludere, contra l. nõ
ad ea, de condit. & demonſtrat. & l. vbi repugnantia, de reg. iur. Et ideo, vel
8 dicendum eſt, ſtatutum, † exprimendo id, quod tacitè ineſt, nihil operari. ad
9 vulg. l. 3. ff. de leg. 1. arg. not. per Fely. in c. vlt. col. 7. verſ. 2. limit. de cõſt. † vel
ſatis eſſe, operari, tollendo ambiguitatem Doctorum, de quibus ſupra, volẽ-
tium habẽtes intereſſe excludi,* ad not. per Alex. in l. 1. in princ. col. 6. in fin.
10 ad l. Falc. † Vel quod ſufficiat operari in principali, dum conſanguineos ad-
hiberi ſtatuit, licèt in aliqua parte non operetur. ad Felyn. c. 1. col. 5. verſ. di-
cit tamen Butr. de reſcriptis.

leg. cõn. gl. 6 Lambert. q. 1 ſtatutũ Mediol. de contract. eorum qui ſine ſolẽnit. contrah. nõ poſſ.

* vide de materia Lãbert. vbi ſup. q. 11

* Aliã affert Rebuff. rationẽ in l. licèt inter geſta. §. paternos. ff. de ver. ſig. vt. ſ. ceſſare faciat eorum pręſẽtia fraudis, & metus ſuſpicionem idem Marſ. ſing. 417. pręſentia. vide Tiraq. de leg. cõnub. gl. 6. n. 37. Lãbert. vbi ſup. in præfat.

* Et in l. fin. nu. 2. vbi, & Iaſ. nu. 27. C. de ver. ſign. idẽ Bal. conſ. 146. præmiſſis in fin. primæ col. ver. cõtrariũ. li. 1. Ang. cõſ. 70. col. fin. Alex. in l. fin. C. de inſt. teſt. ĩ fin.

*Bal. ĩ term. ſtatut. conſ. 146. præmiſſis ĩ fi. 1. col. ver. cõtrariũ lib. 2.

* Vide Lambert. vbi ſup. q. 10.

EPITOME.

Statutum requirens conſenſum duorum propinquorum in contractibus minorum, vel mulierum, habet locum etiam quãdo mulier ſimul cum viro rem pro dote ſibi obligatã venderet.

SVMMARIVM.

1 *Solemnitas requiſita per hoc ſtatutum, eſt ad euitandam fraudem.*
2 *Conſentire idem eſt, ac renunciare, & remittere.*
3 *Remittere eſt refutare, & donare.*
4 *Venditio facta à muliere cum viro videtur quidam color quæſitus.*
5 *Statutum non debet reddi eluſorium.*
6 *Inter prohibitos actum facere, quicquid narratur, & dicitur, non creditur, quia in fraudem dictum præſumitur.*
7 *Statutum ob publicam vtilitatem dicitur fauorabile.*
8 *Statutum fauorabile eſt latè interpretandum. Et ad caſum non expreſſum, eadem ratione militante, extendendum, & num. 9.*
10 *Teſtatoris voluntas interpretatur, ſicut ſtatutum fauorabile, & ex cõiecturis.*

In eadem DECISIO III. aliàs 63. lib. 2.

STatutum prædictum videbatur etiam habere locum quando mulier * ſimul
cum viro rem pro dote ſibi obligatam vendiderit, recepto per eos actuali-
1 ter pretio, nam, cùm † ſolemnitas per ſtatutum requiſita, fuerit inuenta ad
euitandam fraudem præſumptam, ad conſ. Rom. 394. incip. præſuppoſito, &
expreſsè habetur in proœmio ſtatuti, ſatis dictæ fraudis ſuſpitio ſub eſſe vi-
debatur, quia cùm, marito principaliter vendente, vxor ſine ſolemnitate ſta-
2 tuti conſentire non valeat,* cùm conſentire † ſit renunciare, & remittere,
ad l. ſi debitor §. in venditione, in fin. quib. mod pig. vel hypotec. ſol. l. 1. C. de
3 remiſs. pign. & † remittere eſt refutare, & donare. ad l. ſi quis delegauerit, de
don. Ita dicendum videbatur, quòd nec ſimul cum viro vendere poſſet, quia
4 videbatur eſſe quidam † color quęſitus, vt per Bald. poſt Nicol. de Mattarel.
in auth. ſi qua mulier Cod. ad Velleian. aliàs de facili ſtatuto fraus per indi-
5 rectum fieri poſſet, & † ſtatutum eluſorium redderetur, cõtra cap. ſi ciuitas,
6 de ſent. excom. & reg. cũ quid vna via, & ibi Dyn. de reg. iur. in 6. † Et quia
inter prohibitos actum facere quicquid narretur, & dicatur, non creditur,
quia in fraudem prohibitionis narrata præſumuntur, ad Bar. in l. ſi forte. in
fin. de caſtr. pecul. per Alex. Iaſ. & Dec. in l. ſi donatione C. de collat. & Dec.
conſil. 20. & Bald. nouell. in tract. de Dote 10. part. col. 3. tantoq; magis, quia
7 tale ſtatutum † vt fauorabile * (cum ad publicã vtilitatem tendat, ibi[cùm
reipublicæ interſit, &c.] ad conſ. Paul. de Caſtr. 194. viſo puncto ſupraſcripto
8 & etiã oppoſition. lib. 1. col. 2.) † videbatur lata interpretatione adiuuandũ,
ad l. hoc modo, de cond. & demonſtr. Bar. l. quemadmodum. C. de agric. &
9 cenſ. lib. 10. & ex eadem ratione militante, † etiam ad caſum non expreſsũ
extendendum, ad Bald. & Doct. in auth. quas actiones. C. de ſacroſanct. Eccl.
10 & Alex. conſ. 50. col. 3. vol. 2. ſicut etiam in voluntate † teſtatoris, ad l. Titius
§. Lucius. de lib. & poſth. Bald. in l. 1. C. de his qui an. aper. tab. & Curt. iun.
conſ.

*De materia quãdo maritus, & vxor ſimul vẽdũt prædiũ dotale, & fatẽtur pretiũ recepiſſe, an ſoluto matrimonio vxor pretiũ totũ, vel partẽ petere poſſit iuxta cõſ. Bar. 124. pũctus quæſtionis lib. 1. vide Rõ hegall. in l. eãdẽ nu 55. cũ multis ſeqq. ff. de duobus reis vbi latiſs. examin.

*Tira. de leg. cõnub. gl. 5. n 143. Dec. in l. ſi n. 18. C. de pact.

*De quo latè Tiraq de leg. cõnub. gl. 8. q 25. Lãbert.

conſ.89.col.2.in qua eodem modo, quo in ſtatutis, coniecturamus voluntatem,ad conſ. Ang.281. Martinus col.2. qui hãc opi. dicit cõem p. vbi ſup.ĩ p: ę ſat.nu.4 Sed vide Pariſ. conſ 98. nu. 60. lib.1.

In eadem EPITOME.

Statutum requirens in contractibus minorum interuentum duorum propinquorum conſanguineorum comprehendit tàm agnatos, quàm cognatos.

SVMMARIVM.

1 *Cognati non veniunt appellatione conſanguineorum de iure ciuili, ſecus de iure can. & num.* 2.

3 *Communis vſus loquendi, debet articulari & probari: & tunc attenditur in ſtatutis. num.*4.

6 *Verba conditionalia dilucidant voluntatem, licèt non operentur.*

7 *Cognati comprehenduntur appellatione conſanguineorum, quando verbo (conſanguineis) additur verbum, (affines.)*

8 *Conſanguinei debent interuenire, in contractibus minorum, quia ratione ſucceſſionis præſumuntur diligentiùs res eorum curare.*

DECISIO IV. aliàs 51. lib.2.

STatutum Vrbis * in 4.lib.de pactis,& donationibus non valituris,incipien. Ad obuiandum fraudibus;& aliud in 5.lib.ſub eadem rubr. incipiẽ. declarãdo,& addendo,&c.quod requirit in contractib. ibi nominatis,initis per minores viginti ann. & mulieres interuentum duorum propinquorum cõſanguineorum,fuit dubitatum in vna Roman. hæreditatis coram D. Neocaſtr. An comprehenderet cognatos, vel tantùm de agnatis intelligeretur: quod vltimum ſecundùm aliquos ex Dominis, videbatur, tum de iure communi, tum ex verbis ſtatuti,& mente ſtatuentium dicendum. Nam cùm ſtatutum, vt vulgariter dicitur,debeat ſtrictè,& propriè intelligi,ad l.3. §. ex his ver-
1 bis.de neg.geſt. cum vulg de iure + appellatione conſanguineorum, propriè non veniunt cognati,ad l.poſt conſanguineos ff.de ſuis, & leg. & in auth. de conſanguin. & vterin. fratr. & not. per Bar. Bal. Imol. & Doct. in l. cũ quidam §.quod dicitur. de acquir. hæred. & Card. in clem.1.quæſt.11. de conſang.& aff Accedebat, quòd cùm inter Romanos ſit aliud ſtatutum, quòd,
2 ſcilicet,ſeruetur ius ciuile,+ ex hoc ſoli agnati,qui de iure ciuili conſanguinei vocantur, videbantur vocati: & per hoc patere videbatur reſponſum ad duo, quæ not. Alex. & Doct. in dicto §. quod dicitur nu. 16. ſ. quòd de iure canonico, & ex communi vſu loquendi, comprehendantur etiam cognati,vt etiam per eundem Alex.conſ.82.col.2. vol.1. per Barb. in repet. l.
3 cum acutiſſimi col.52.& ſeq. C. de fideicom. quia + & ſeruatur ius ciuile, & talis communis vſus loquendi debet articulari, & probari, *ad not. per Bar.in l.Labeo,de ſuppell.legata.Bal.in tract. ſtatut.in §.conſanguinei,verſ. ſtatutum faciens mentionẽ de conſang.& per Imol.Petr.de Anch. & Paul.de Caſtr.in d.§.quod dicitur; per Franc.in c.poſtremò, col.4.de appell. & in c.
4 ſciant cuncti,col.5.de elect.in 6.& tunc + benè præualeret, & attenderetur

* Eſt ĩ nouis lib.1. c.151.

* Quomodo autẽ probetur.vide Maſcar. cõcluſ. 329.lib.1.

in ſtatutis,ad c.quamquam.2.q.7.& c. quamuis,de verb.ſign.Item ex verbis ſecundi ſtatuti,dum [ex linea materna] & ſic cognatos tantùm vocat,quando tales contrahentes in patria poteſtate exiſterent,quaſi quòd alijs caſibus cōtrariū ſit dicēdū,arg.cap.nōne,de præſūpt.& not.in l.maritus C.de Proc.

*Facit Tiraq de retr.lign. §.1.gloſ.9. nu. 7.

5 Maior tamen pars Dominorum tenuit contrariū,& cognatos * comprehendi. Primò, quia cum ſecundum ſtatutum ſimpliciter in principio vocet conſanguineos,& poſtea ſubdat (quod ſi ſub patria poteſtate exiſtant,) qui caſus erat etiam ſuprà comprehenſus,(vocentur ex linea materna)manifeſtè apparet ſub verbo(conſanguineos)ſtatutum comprehendiſſe conſanguineos ex linea materna,& ſic cognatos:vt ſit ſenſus,quòd, quando ſub patria poteſtate ſunt,adhibeantur cōſanguinei ex linea materna, .ſ. tantùm:quādo verò ſunt ſui iuris,ex vtraq; linea, ſecundū n tamen prærogatiuam gradus. Secundò, quia cùm in defectum conſanguineorum ſtatutum velit dari curatorem; ſatis datur intelligi, de cognatis etiam intellexiſſe, cùm alias non eſſet credendum,neque ſit veriſimile,curatorem momentaneum, & extraneum, magis,quàm propinquos, & coniunctos vocare voluiſſe. Pro quo & 3.facit primum ſtatutum dicens: (ſi conſanguinei, & affines non exiſtant)
6 & ſic non de agnatis tantùm,licèt enim ✝ talia verba,vt conditionalia, non operentur,quòd affines vocentur:tamen ſatis dilucidant,& declarāt volun-
7 tatem,ad not.in l.Lutius,de hered.inſtit.✝ Tantoq. magis,quia, cùm verbū (affinibus) ponatur cum verbo (conſanguineis) tunc comprehenduntur ſub verbo (conſanguineis) cognati,ad not. per Canon.in rubr.de conſanguin.& affin.Vltimò, quia cùm ſtatutum vocet proximiores conſanguineos, quos
8 tantùm videtur vocaſſe ✝ ratione ſucceſſionis,ex qua lex præſumit diligentiùs res contrahentis curare,ad not.per Bart. & communiter Doct. in l.trāſactionem C. de tranſact. Et hodie in ſucceſſione ſit differentia agnationis,& cognationis ſublata. ad §. nullum in auth.de hæred.ab inteſt.ven. Ergo neceſſariò proximiores, qui ſuccedere debent, vocantur, & ſic non magis agnati, quàm cognati.

Adſunt aliæ deciſiones,quæ caderent ſub hoc titulo,quæ,quia in alia impreſſione alibi poſitæ reperiuntur,non fuit viſum eas mutare,ſed ſufficiat lectorem aduertiſſe,quod & in alijs titulis factum eſt,ſunt autem hæ,videlicet.

Deciſ.1. de donat. Deciſ.2.de confeſſis. Deciſ.3.de ſucceſs.

DE RESCRIPTIS.

EPITOME.

Signatura reſcribens,quòd Auditor procedat,vt petitur, & iuſtitiam faciat, intelligitur quatenus de iure ſit quod petitur.

DECISIO I. aliàs 47.

* Quæ clauſula nō apponitur ī cōmiſſione Card. directa. Gomeſ.in cōmē. vtr. ſign. fol. 158.ver.hinc eſt,in paruis.

ADuerte, quia licèt ſimpliciter pars aliquid petat fieri in commiſſione, & Signatura reſpondeat, quòd Auditor procedat, vt petitur; tamen quia poſtea ſubiungit hæc verba (Et iuſtitiam faciat *) Intelligitur, quatenus eſt de iure quod petitur, bene facit quod dicit Iaſ. in l. iuſtitia, n. 4. & 5. de iuſt. & iur.vide Fely.in c. 1. n. 51. de conſt. verſ. & ſi dicatur, Facias iuſtitiam.

EPI-

E P I T O M E.

Volens impugnare literas, quia ſine manibus Officialium; repellitur, oſtenſo mandato, vel ſolutione annatæ.

S V M M A R I V M.

1 *Literas originales exhiberi petens, quia vult eas redarguere de falſo, auditur, quamuis aliàs ſumptum probet.*

2 *Literæ valent, etiam ſine manibus aliquorum Officialium expeditæ, ſi annata & iura Cameræ ſunt ſoluta.*

D E C I S I O I I. aliàs 56.

1 FVit in vna cauſa Placentina Canonicatus & Præbendæ productum ſumptum, cui licèt credatur, * tamen pars petebat exhiberi & produci literas originales, ex quo volebat eas redarguere de falſo, ad l. fin. C. de fid. inſtrumen. & l. Caſſius. ff. de Senatoribus. Iacob. de S. Georg. in l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll. verſ. quid ſi ego. nu. 28. Caſſan. conſ. 63. n. 31. Rom. conſ. 174. col. 3. verſ. quò ad tertium * . Et falſitas erat iſta: quia volebat probare, quòd in literis deficiebant manus aliquorum Officialium, quorum priuilegia erant, vt literæ ſine eorum manibus expeditæ ſint nul-
2 lius roboris vel momēti, quæ manus non regiſtrantur: Tamen, † quia pars produxit mandatum Cameræ, in quo mandabatur ipſis Officialibus, vt eas expedirent, attento quod annata erat ſoluta, & cautum ſufficienter, ſi in aliquo contigiſſet dubitari, & ſic quia recurſum fuit ad ſuperiorem, qui fecit illas expediri ſine manibus illorum, Ideo non obſtantibus dictis priuilegijs, concluſum fuit expeditionem validam, quia priuilegia prædicta conceſſa fuerunt, vt annata eis ſoluatur. Quæ cum eſſet ſoluta, vt Camera atteſtabatur, non debebat eſſe in facultate illorum impedire expeditionem ideo habito recurſu ad Cameram, tanquam ad ſuperiorem, potuit illas expedire.

* Sumptum probare habes inf. deciſ. 2 de fide inſtrum.

* Et ita fuit deciſum in vna Hiſpalen̄ Penſion̄. apud Put. deciſ. 319. lib. 2.

E P I T O M E.

Tertius petens admitti pro ſuo intereſſe, licet citauerit ad dicendum contra commiſſionem & videndum ſe admitti ſi non fuerit admiſſus, non facit aliquam litem.

S V M M A R I V M.

1 *Ad cauſam non admittatur is, de cuius intereſſe non conſtat.*

2 *Clauſula, cauſam, & cauſas, quam, & quas, facit vt Iudice ad cauſam admittente dicatur lis.*

3 *Terminus ad dicendum contra commiſſionem ſeruatus non facit litem, ſi non conſtat de intereſſe.*

D E C I S I O I I I. aliàs 68.

TErtio veniente pro ſuo intereſſe, & petente ad cauſam ſe admitti per commiſſionem, conſtito de eo, & Signatura (vt communiter fit) reſcribente, Audiat idem Auditor, & conſtito de intereſſe admittat: ſi pars

fuerit citata ad dicendum contra commiſſionem,& ad videndum ſe admitti pro ſuo intereſſe, & ſeruatus tantùm fuerit terminus ad dicendum con-
1 tra commiſſionem, Iudex autem non admiſerit, forſan, quia ✝ de intereſſe, non conſtiterat, ad c. veniens. 2. de teſtib. & deciſ. 1. Biſign. de reſcrip. *
2 licèt ſi in commiſſione eſſet clauſula, necnon ✝ cauſam, & cauſas, quam, & quas * &c. ſi iudex admiſerit eum ad cauſam, quamuis aliàs de intereſſe non conſtiterit, inter iſtos fuiſſet lis; Tamen, quia non fuit petitum, niſi quòd ad cauſam iā motā admitteretur, conſtito de intereſſe, de quo cùm nunquam conſtiterit, nec Iudex eum admiſerit, terminus ad dicendum
3 ✝ contra commiſſionem ſeruatus, non facit inter ipſos eſſe aliquam litem, ſecundum Dominos in vna Placentin. Bonorum coram me, ex quo in commiſſione non erat aliqua cauſæ commiſſio, ſed tantum quòd ad illam admitteretur, quod factum non fuit.

* Et d. 11. de iudic. in antiq. de quo Fely. d. c. veniens, & in c. auditis. col. 14. de præſcript.

* de hac clauſula vide Mohe. d. 5. de iudic. & d. 6. de reſcript. Mādoſ. ī formul cōmiſs. 1. & cōmiſs. 15. ver. quā, & quas. Ach. d. 14 de reſcri & 22. de app. Cæſ de Graſſ. deciſ. 1 de iudic.

In eadem. EPITOME.

Reſcriptum ab appellato impetratum præueniendo appellantem non eſt ipſo iure nullum, ſed ope excep.

SVMMARIVM.

1 *Nullum quod dicitur, niſi dicatur ipſo iure, intelligitur ope exceptionis.*
2 *Reſcripta ad lites ſunt nulla ita demum ſi opponatur.*
3 *Verbum infinitum importat exceptionem.*

DECISIO IV. aliàs 72.

Reſcriptum impetratum ab appellato, * præueniendo appellantem iuxta c. oblatæ, de appell. eſt nullum ope exceptionis, non ipſo iure ſecundum maiorem partem Dominorum in vna Placentina Bonorum coram me, ad deciſ. 387. al. 48. de reſcr. in antiq. & deciſ. 13. Biſign. eo. tit. & videtur de mente Felyn. in c. ad audientiam el ij. in 6. fallent. de reſcrip.
1 pro quo facit, quia regulariter quando dicitur ✝ reſcriptum nullum, vt dicunt Doctor. in d. c. oblatæ. intelligitur ope exceptionis, niſi dicatur ipſo iure, ad tex. cum ibi notat. in cap. 1. de reſcript. in 6. facit etiam quia re-
2 gulariter etiam reſcripta ✝ ad lites ſunt nulla ita demum, ſi opponatur, ad c. ſi autem, & c. plerumq; de reſcript. faciunt etiam verba tex. in d. c. oblatæ. ibi obtinere non debent aliquam firmitatem, & ſic per verbum infini-
3 tum, ✝ quod importat per exceptionem, ad tex. & gloſ. in l. In criminali C. de iuriſd. omn. iud. & l. iubemus §. ſanè C. de ſacroſanct. Eccleſ. per Iaſ. in l. prima in 5. col. C. de iur. emphyt.

* Vide Put. deciſ. 241 li. 2 & deciſ. 9. infra de appellat.

EPITOME.

Commiſſio cauſæ in curia cum illius auocatione à partibus, quatenus non ſit inſtructa, tribuit iuriſdictionem, licèt actor non probet ibi non eſſe inſtructam.

SVMMARIVM.

1 *Petenti cauſam committi in curia, quando incumbat onus probandi eam in partibus fuiſſe inſtructam.*
2 *Clauſula, cum opportuna derogatione Iuris Patron. intelligitur quatenus adſit.*

DECI-

DECISIO V. aliàs 126.

1 Commiſſio cauſæ in curia cum opportuna auocatione de partibus, quatenus non ſit instructa, tribuit iuriſdictionem, licèt aliter actor nō probet ibi non eſſe inſtructam, & ideo in vna Auinionen. Cappellaniæ coram D. Ludouico Gomeſio, vbi Domini erant varij, ita fuerunt ad concordiam 2 reducti, quòd, Aut aliquis narrans cauſam ✝ in partibus pendere, petit eam in Curia committi, & auocari, quatenus non ſit inſtructa, & tunc cū ſit eius intentionis fundamentum, ex quo Papa auocat, quatenus non ſit inſtructa, actor debet hoc probare; Aut petit ſimpliciter hic committi, ſed cum opportuna auocatione, quatenus non ſit inſtructa, & tunc quia non videtur fateri in partibus eam pendere, ſed tantùm caſu, quo oporteat eam auocari, quòd auocetur, iſta clauſula potiùs videtur appoſita ad abundantiorem cautelam, vt in ſimili dicit Hoſtien. in c. mandatum in fin. 1. col. de reſcript. arg. l. qui mutuam in prin. ver. etenim. ff. mandat. prout videmus in ſupplicationibus, vbi petitur conferri beneficium cum opportuna derogatione iuriſpatronatus, ſcilicet, quatenus adſit, vel opus ſit.

Vide Mohe. d. 1. vt lit. pē. Thā. deci 42 infra deciſ. 1 de Iudi. Caputaq. d. 156 lib. 1. impreſ.

E P I T O M E.

Papa ſi reſcribat alicui iudici, enunciatiuè narrans aliquid coram eo factum, & committat, vt conſtito de illo facto procedat, debet aliter de eo conſtare, quàm per dictam aſſertionem.

S V M M A R I V M.

1 *Papæ verbis creditur.*
2 *Clauſula: conſtito tibi de tali facto; requirit cauſæ cognitionem, & partis citationem.*

DECISIO VI. aliàs 57. lib. 2.

1 Papæ verbis licèt credatur,* iuxtà diſtinctionem, de qua per gloſ. & Doct. in clem. 1. de probat. Abb. & Felyn. in c. ad audientiam de reſcript. Doct. in c. cum à nobis de teſtib. & ibi Abb. & Fely. Si tamen Papa alteri reſcribendo aliquid coram eo factum enunciatiuè narret, & committat iudici, vt conſtito ſibi de illo facto procedat, debet aliter iudici, quàm per dictam aſſertionem conſtare, ſecundum Dominos in vna Fauent. bonorum corā D. Neocaſtren. ſi enim Papæ intentio fuiſſet, vt aſſertioni ſuæ ſtaretur, nō reſcripſiſ-2 ſet (conſtito &c.) quod cauſæ ✝ cognitionem, & ſic partis citationem requirit, ad clem. præſenti, & ibi glo. in verb. conſtiterit de cenſ. & deciſ. 21. de reſcript. & d. 15. in fi. de dolo, & contum. in antiq. Abb. in c. ſacro de ſent. excom. & c. conquerente de reſt. ſpol. & c. ſi conſtiterit, & ibi Fely. verſ. & nota ſecundum Abb. de accuſ. Dec. in c. conſultationibus poſt princ. col. 2. de off. deleg. & ideo proceſſus, & ſententia ſecuta fuit per Dominos tēta nulla iuxta c. cum dilecta de reſcript. & Fely. vbi ſupra.

*De quo latè Ant. Gabriel. cōcl. 2. de probatio. Maſcar concluſ. 1143. & 1227.

E P I T O M E.

Literæ ſecundæ expeditæ ad 50 vigore reformationis, in qua nihil dicitur de valore, valent, etiam ſi in primis literis ſint expreſſi fructus ad 24. ſi in impetratione adeſt clauſula, cum poteſtate augen. vel minuen. vſque ad verum valorem, reg. non obſtan.

S V M-

SVMMARIVM

1 *Noua gratia dicitur qua aliquid addit primæ.*
2 *Gratia prima non dicitur mutata, ſi in ea nil additur.*
Ratio regulæ de valore.
3 *Reformationes literarum paſſim conceduntur petentibus.*
4 *Gratia dicitur ſurreptitia non expreſſo eo, quod ſi expreſſum fuiſſet, Papa non conceſſiſſet.*
5 *Noua prouiſio Papæ in qua quis narrat ſe aliàs prouiſum, non valet, niſi conſtet de priori titulo.*

DECISIO VII. aliàs 11.

IMpetrauerat P. quandam parrochialem Elboren. expreſſo valore 24. duc. cum poteſtate augendi, vel minuendi vſque ad verum valorem, regula non obſtante, & in literis expreſsit ad 24. poſtea fecit vnam reformationem, prima ſupplicatione præinſerta, in qua dixit ſe non derogaſſe iuripatronatus, & non expreſſiſſe verum titulum cuiuſdam Cardinalis, & de valore nihil dicebat, niſi & aliàs iuxtà præinſertæ tenorem, & ſuper iſta reformatione expediuit literas ad quinquaginta: fuit dubitatum an iſtæ ſecundæ literæ ſibi ſuffragarentur, ex quo in primis non expreſſerat verum valorem, propter regulam, quæ vult, quòd ſi ſemel expeditæ fuerint literæ ſuper vno valore, ſecundæ, alio valore expreſſo, nullius ſint roboris, vel momenti. Fuerunt per DD. remiſſæ literæ ad Cancellariam, & Domini de Parco concluſerunt fuiſ-
1 ſe bene expeditas, ex illa ſ. ratione, quia erat noua † gratia, maximè quia aliquid addebat ad l. ius ciuile ff. de iuſt. & iur. Et hoc mouit maiorem partem Dominorum pro validitate ſecundarum literarum. Ego tamen fui in contrario voto, quia quoad valorem nihil eſt additum in ſecunda gratia,
2 vnde in eo, in quo non additur, non mutatur † prima nec in nomine, nec in ſubſtantia, ad doctr. Doct. in d. l. ius ciuile, & me potiſſimum mouebat ratio regulæ, quia expedientes literas poterant decipere Papam, vt minorem annatam ſoluerent exprimendo non verum valorem: & ſi poſtea daretur obiectus circa valorem exprimerent in ſecundis literis, ideo prouiſum fuit per regulam, vt ſecundæ literæ ſint nullius roboris. Hæc eadem ratio militat in
3 caſu ſupradicto, quia † reformationes præfatæ paſſim petentibus cõceduntur. Vnde eſſet dare viam fraudibus, & regula eſſet impoſita verbis. Nec facit quòd ſit noua gratia, quia habet relationem ad primam, nec Papa eam conceſſiſſet, ſi ſciuiſſet ſuper prima fuiſſe literas expeditas, vero valore non expreſſo, vt in Signatura in dies videtur, vnde non expreſſo hoc, quod ſi
4 expreſſum fuiſſet, Papa non conceſſiſſet, † gratia dicitur ſurreptitia, ad c. ſuper literis de reſcript. Papa ergo faciliùs fuit motus propter primã gratiam, ideo ſecunda gratia non dicitur omnino noua gratia ſeparata à prima: vnde videmus in noua prouiſione, quando quis narrat ſe aliàs prouiſum, & dubitare primam gratiam non valere, licèt dicatur, quòd omni modo quo
5 vacet, & Papa de nouo † prouideat, non tamen valet, niſi conſtet de priori titulo,

*Vide Gom. ſuper reg. de valore q. 1.

titulo, quia ſi ſciuiſſet Papa nullum illum habuiſſe titulum, forſan ei non prouidiſſet. Et ita per aliquas ex iſtis rationibus ſecutus fuit me D. Camillus de Ballionibus.

EPITOME.

Valore in primis literis malè expreſſo, non poſſunt aliæ literæ expediri, & in illis haberi illum pro expreſſo; etiam vigore gratiæ retentionis.

SVMMARIVM.

1 *Valor licèt non ſit exprimendus, ſi exprimitur malè, gratia redditur nulla.*
2 *Vacandi modum veriorem, qui facultatem habet exprimendi, vel pro expreſſo haben. ſi exprimat, & malè, non poteſt amplius exprimere.*
3 *Alternatiuæ vna parte electa, non poſſumus ad aliam contrariam redire.*

DECISIO VIII. aliàs 19.

EPiſcopus Placen. qui in gratia retentionis habebat vſque ad ſummam ſexcentorum ducatorum, vel quòd valorem poſſet habere pro expreſſo, expreſſit in primis literis 600. poſtea alias literas, vbi habebat valorem pro expreſſo, expediuit; dubitatum fuit de validitate ſecundarum literarum: & videbatur quòd ex quo prima gratia, ob verum valorem non expreſſum, ſit nulla, poſſit iterum redire ad alium modum validum arg. not. in l.2. de opt. leg. & in l. ſerui electione de leg. 1. & l. boues, §. hoc ſermone de verb. ſign. Tamen Domini omnes concluſerunt cõtrarium, ſicut videmus in eo, qui habet gratiam exprimendi, & augendi valorem, quòd ſi ſemel ad certum valorem expreſſit, amplius augere non poteſt propter regulam. Vnde & de iure
1 communi, licet quis non teneatur ✝ exprimere valorem beneficij, ſi tamen exprimit, & malè, gratia efficitur nulla, ad not. per Fely. in c. ad aures in 3. col. de reſcript. bene facit quoddam notandum D. Antonij de Sancto Seuerino Abbreuiatoris, referentis, quòd in Parco fuit concluſum in eo, qui ha-
2 bebat in gratia ✝ vt poſsit exprimere modum vacandi, vel habere pro expreſſo, quòd ſi ſemel verum modum vacandi expreſsit, non poſsit amplius literas expedire, & habere in illis pro expreſſo, facit quia alternatiua eſt,
3 cuius ✝ vna parte electa, non poteſt quis ad alteram contrariam redire.* *De quo per Iaſ. in l. ſerui electione de leg. 1. Fùt. decis 193. lib. 3.

EPITOME.

Gratiam habens in forma pauperum hodie tenetur probare verum valorem, licèt olim ſecus.

SVMMARIVM.

1 *Valorem non tenebatur olim probare habens gratiam in forma pauperum, ſed hodie tenetur, ob mutatam formam gratiæ.*

DECISIO IX. aliàs 24.

NOta, quòd illud, quòd dicebatur, quòd habens gratiam in forma pauperum non tenetur probare valorem, ſed onus probandi tranſlatum eſt in aduerſarium ad deciſ. 6. de præbend. in antiq. & Felyn. in c. ad aures in 4. col. *concordat cum hac deciſ. alia deci.

Acorombo-ni 32. lib. 1.

col. verſ. tertia concluſio. in ſecunda limitatione. de reſcript. non eſt verum hodie, quia eſt mutata forma gratiæ, nam vt ibi notatur, illud procedebat, ex quo Papa primò concedebat ſimpliciter, & ad beneficia cuiuſcun-
„ que valoris, in fine autem habebatur: noſtræ autem intentionis exiſtit, vt
„ prouideatur de beneficio, cuius valor, &c. vnde qui vult dicere quod excedit, probet, quia acceptans pauper poteſt ex principio gratiæ qualecunque acceptare. Hodie tamen dicitur in gratia limitatè, non ad quæcunque, ſed cuius redditus, &c. talem valorem non excedant. & hoc tenuit maior pars Dominorum in vna Hiſpalen. beneficij de Carmona coram D. Io. Clerici.

EPITOME.

Regula de valore habet locum etiam in prouiſione Legati.

SVMMARIVM.

1 *Annata ſoluitur etiam in prouiſione Legati.*

DECISIO X. aliàs 30.

* Vide Gomeſ. ſuper reg. de valore q. 2. vbi huius deciſ. meminit.

MAior pars Dominorum firmauit in vna Burgen. beneficiorum coram D. Camillo, quòd regula de valore habeat locum in prouiſione Legati, licèt per verbum (fortè) hoc dicat Felyn. in cap. ad aures in concluſ. 14. nu. 15. de reſcript. quia potiſsima ratio regulæ eſt propter fraudem, quæ fieri poſ-
1 ſet in ſoluendis annatis, ✝ quæ etiam ſoluuntur in prouiſionibus Legatorum.

EPITOME.

Auditor Rotæ poteſt taxare expenſas factas coram A. C. ſi commiſſio dicat quòd procedat, prout Auditor poterat.

SVMMARIVM.

1 *Tertius, ne ſententiæ executionem impediat, ſufficit cautio de qua hic.*
2 *Expenſas factas coram A. C. taxat Auditor Rotæ cui commiſſa eſt cauſa, vt procedat, prout A. C. poterat.*

DECISIO XI. aliàs 14.

BEatrix Porregia Hiſpana proceſſerat coram A. C. vigore inſtrumenti contra Franciſcum Vaccam vſque ad declarationem, ſuſceptionem, cenſurarum, brachium ſeculare, ac executionem ſuper quadam domo: Paſqualis verò Vacca frater dicti Franciſci, & Tiburtia eius vxor fecerunt mihi committi cauſam in Rota, tanquam prætendentes ſe priores, & potiores creditores: ex parte verò dictæ Beatricis fuit obtenta commiſſio, vt data per eam cautione in forma depoſiti, in euentum ſuccumbentiæ, contra Franciſcum procederem ad vlteriorem executionem, qua cautione da-
1 ta, vt debet, & ſufficit, ✝ ne tertius impediat executionem ad not. per Felyn. in c. veniens il 2. num. 7. ver. tertia concluſio. de teſtib. l. ſi is à quo & l. ſeq. de re iud. dubitabam An ego haberem poteſtatem taxandi expen-

ſas factas coram A. C. & ratio dubitandi fuit deciſ. noſtra 735. al. 44. de ſent. & re iud. in antiq. qua non obſtante, omnes Domini inclinarunt
2 † in partem affirmatiuam, ex quo commiſſio dicebat, quòd procederet prout Auditor poterat.

E P I T O M E.

Regula de non tollendo iure quæſito habebat locum ſolum in cauſis, hodie verò etiam ſi ante litem.

D E C I S I O XII. aliàs 174.

Regula de non tollendo ius quæſitum non habet locum niſi in cauſis litigioſis, * vt ex facie, & tenore dictæ regulæ apparet, non autem in impetrationibus, & obtentis a Papa, nulla exiſtente lite, ſecundum maiorem partem Dominorum in vna Placentina Parochialis de Perocen. [hodie tamen magis prouidet, quia habet locum, & loquitur etiam ſi ante litem fuerit obtenta commiſſio.]

* Vide Gomeſ. qui huius deciſ. meminit ſuper reg. de iure quæſito non tollen. q. 14.

E P I T O M E.

Prouiſio facta ipſo die obitus cum derogatione reg. de veriſim. valet; etiam ſi probetur delatio ad ſepulturam eadem die hora 24. vel media hora noctis.

S V M M A R I V M.

1 *Collatio beneficiorum etiam de nocte fieri poteſt.*
2 *Data die obitus ſolet à Datario poni, quamuis gratia ſit facta poſt.*
3 *Obitus præſumitur præceſſiſſe ſepulturam per plures horas.*
4 *Actus duo quando reperiuntur eodem die facti, præſumitur ille præcedere, vel ſubſequi, prout vterque valet.*

D E C I S I O XIII. aliàs 116.

Prouiſio Papæ ſub die 4. menſis cum derogatione Regulæ de veriſimili notitia, debet canonizari, etiam ſi teſtes probent obitum de eadem die, & hora 24. vel media hora noctis vidiſſe illum mortuum deferri ad ſepulturam. Primò, quia poteſt eſſe quòd poſt illam horam fuerit gratia conceſſa, quia
1 collatio † beneficiorum, etiam de nocte * fieri poteſt, ad gloſ. in c. vni. in ver. occulta vt eccleſ. benef. Abb. in c. 1. de cland. deſpon. per Dec. plenè in c. conſuluit in fin. 4. col. cum ſeq. de off. deleg. Secũdò, quia videmus quòd gra-
2 tia fit expoſt, & tamen ad maius robur † Datarius, ad ſupplicantis petitionem, ſolet ponere datam diei obitus, cum derogatione dictæ regulæ. Tertiò quia ſi teſtes dicunt illa hora vidiſſe illum deferri ad ſepulturam, veriſimili-
3 ter à communiter accidentibus debebat † obijſſe per plures horas antea,
4 quia quando actus † duo reperiuntur facti eodem die, ille præſumitur præcedere, vel ſubſequi, ſecundùm quòd vterq; actus valet, ad l. cum in teſtamento, & ibi Bald. de hæred. inſt. per Iaſ. in l. 1. in princ. 3. col. de verb. obl. & l. qui fideicommiſſarij C. de fideicommiſs. & in l. vlt. nu. 30. C. de edict. Diu. Adr. tol. Fely. in c. paſtoralis nu. 5. de reſcript. * & hoc in vna Florent. parochialis coram D. Io. Clerici.

Vide Gomeſ. ſuper hac Reg. q. 6. vbi idem inquit deciſum in vna Capuana decanatus, & ſuper reg. de infir q. 38

* Sic, & reſignatio, Gomeſ. ſuper reg. de infir. reſignã. q. 38 in fine, ſic etiam, & præſentatio. Lãbertin de iure patr. lib. 2. artic. 4. 2. q. princ. 2 par.

* Add. Salyc. in l. cum in tex. in princ. C. de donat. ante nupt.

EPI-

EPITOME.

Error in propria perſona non vitiat gratiam in caſu de quo hic.

SVMMARIVM.

1 *Error in nomine diœceſis vitiat gratiam, declara, vt num.4.*
2 *Monachus de vno monaſterio ad aliud translatus, deſinit eſſe primi, & dicitur ſecundi.*
3 *Commendatarius habet adminiſtrationem.*
7 *Error in facto proprio excuſat, quando agitur de damno vitando, & amittendo proprio.*

DECISIO XIV. aliàs 191.

*Sic etiam errorē nominis, vel cognominis reſignantis nō vitiare publicationem reſignationis tenuit Rota 1.Feb.1588. coram D.Bubalo, ſi tamē ex alijs circumſtantijs conſtat de perſona.

ERror in propria perſona, fuit dubitatum, An vitiet gratiam: exemplum in vna Taurinen.cappellaniæ coram D.Io.Clerici, vbi Monachus Sancti Saluatoris obtinens in commendam pœnitentiariam in monaſterio Sancti Michaelis, vbi erat cappellania aliàs ſecularis eidem vnita, reſignãdo pœnitentiariam, narrando ſe monachum Sancti Michaelis, obtinuit ſibi ſuper cappellania reſeruari regreſſum, quia reſignationis tempore erat diſiuncta ad vitam vnius tertij, vt ſicut priùs eueniente morte iſtius tertij, cappellania erat reddituta ad pœnitentiariam, ita nunc per regreſſum redeat ad eum, & quia videbatur ceſſare ſurreptionem, ex quo Papa eodem modo conceſsiſſet, etiam narrato quòd eſſet Sancti Saluatoris Monachus, cum beneficium, i deſt cappellania, eſſet de ſui natura ſecularis, & non exiſtens in Monaſterio Sancti Michaelis, cuius monachum ſe eſſe narrauit. Dubitabatur de validitate regreſſus, ob dictum errorem, qui in propria perſona, prout in
1 nomine † diœceſis, videbatur vitiare ad not. per Io. Andr. & doct. in c.Rodulphus de reſcript. & Fely. poſt alios in c. ſignificante col.2.verſ. ſecunda declaratio eod. tit. per c. ab excommunicato eo. tit. per l.fin. C.de hæred. inſtit. & ibi Bar. & Doct. Quo non obſtante Domini fuerunt in contrarium, moti aliqui, quòd ex quo habuit officium pœnitentiariæ in ſecundo monaſterio, poſſet dici illius propriè monachus, vt ad illud tranſlatus, ita vt deſi-
2 nat † eſſe primi, ad c.fin.de relig. dom. ad c.ſi quis tranſlatus.21.q.2. & c.ne pro cuiuſlibet. 16. q.1. & Card. in Clem. dudum §. nos enim col.3. verſ.12. quæro de ſepult. & Abb. & alij in cap. conſtitutis de elect. & licèt iſta ratio aliquibus non placuerit propter commendam, quia ceſſare videtur ratio, de qua in dictis iuribus, ex quo in ſecundo ratione officij non tenebatur re-
3 ſidere: tamen illis reſpondebatur, quòd ex quo commendatarius † habet adminiſtrationem, ad glo. in c. venio, in verb. commendare, de elect. cum ibi not.per Doct.poterat in ſecundo monaſterio miniſtrare, ideo ceſſat etiã ſurreptio primi ad d.c.fin.Moti etiam ſunt aliqui, quòd quando eodem modo gratia fuiſſet conceſſa, vt in caſu noſtro ſupra declaraui, error etiam in
4 propria perſona, † vel diœceſi cum non vitiet ad not. per Io. Andr.& Fely. in d.c.ſignificante nu. 8. in quæſtione quam ponunt de B. Paduano narrante ſe Bononienſem, quando beneficium eſt in diœceſi Florentin. & etiam quia

data

data alia contraria opinione pro veriori, nihilominus in caſu noſtro procedere non debebat, ex quo agitur de damno vitando, & amittendo proprio, ſcilicet quia amitteret pœnitentiariam ſuam, & non haberet regreſſum ſuper cappellania, quæ etiam ad eum, vt pœnitentiarium, ſi non reſignaſſet,
5 † erat peruentura, quo caſu error in proprio facto deberet excuſare, ad not. per Bar. in l. auunculo nu. 4. verſ. quædam eſt pœna in amittendo propria de cond. ſine cauſ. & per Soccin. in reg. 175. in prima fall. cum ſimil.

E P I T O M E.

Regula de non acceptando niſi literis expeditis, habet locum etiam in gratia Perinde valere, non expedita, licèt ſuper prima gratia fuerint expeditæ literæ.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum de prouidendo, non facta mentione non legitimæ ætatis quo ad Parochiales eſt nullum.*

2 *Acceptatio vigore dicti mandati eſt nulla.*

3 *Litera ſi ſuper principali fuerunt expeditæ, non eſt neceſſarium quòd ſuper diſpenſatione expediantur.*

4 *Diſpenſatio non canonizatur, ſed vti acceſſoria ſequitur naturam gratiæ principalis.*

5 *Gratia principalis ſi eſt nulla ipſo iure, literæ debent expediri ſuper gratia Perinde valere.*

D E C I S I O XV. aliàs 196.

REgula quòd quis non valeat vigore alicuius gratiæ de vacaturo, beneficiũ acceptare, niſi literis expeditis, locum habet etiam in gratia, Perinde valere, non expedita, etiam quòd ſuper priori gratia literæ eſſent expeditæ, quando aliàs ſine Perinde valere, nullius eſſent roboris. Exemplum in vna Lunen. Sarzanen. coram D. Piccolomineo, in qua in mandato de prouiden-
1 do, † non erat facta mentio non legitimæ ætatis, & ſic quò ad parochialem erat nullum arg. c. ſi eo tempore de reſcript. in 6. & not. per Mod. in c. eam te ad fin. eod. tit. iunctis not. per eoſdem in c. ex tenore eod. tit ſuper quo mandato literæ erant expeditæ, ſed non ſuper gratia Perinde valere, ac ſi de ætate mentio facta fuiſſet, Ex quo maior pars Dominorum voluit accepta-
2 tionem † vigore dictæ regulæ fore nullam, & inualidã per conſ. Gemin. 128. col. 2. non obſtante quòd vnus ex Dominis contrarium teneret, motus, quia
3 quando ſuper principali gratia † ſunt expeditæ literæ, non eſt neceſſe quòd ſuper diſpenſatione expediantur, * & plures tales gratiæ cum diſpenſatione apparente per ſolam ſupplicationem, non obſtante regula quòd non iudicetur, &c. fuerunt per Rotam canonizatæ. Ad quod tamen fuit reſponſum, gratiam illo caſu, ſtante diſpenſatione eo tempore factam, fuiſſe ſemper validam, ideo potuiſſe canonizari, licèt ſuper diſpenſatione literæ non eſſent
4 expeditæ, quia † illa non canonizatur, ſed vt acceſſoria ſequitur naturam ſui principalis, ad reg. acceſſorium de reg. iur. in 6. cum vulg. Sed in caſu
5 noſtro prima † gratia eſt ipſo iure nulla, & ſecũda Perinde valere, quæ dando

* Facit Put. decis. 485. lib. 2.

do

do illi vitam & ſpiritum dicitur potius principalis, quàm acceſſoria & cùm illius vigore neceſſariò ſit acceptatio facienda, meritò propter regulam, ſuper illa debent literæ expediri.

EPITOME.

Familiaris impeditus in tinello comedere, dicitur commenſalis, etiam ſi nunquam in eo comedit, ſi probatur ad ſui beneplacitum potuiſſe in tinello, quando fiebat, comedere.

SVMMARIVM.

1 *Familiaris impeditus comedere ſi aſſerat ſe commenſalem, non redditur ex hoc gratia nulla.*
2 *Conditionis defectus per caſum habetur pro impleto.*
3 *Commenſalis dicitur à comedendo, & dicitur continuus, quando aptus eſt continuò comedere.*

DECISIO XVI. aliàs 224.

*De familiaritatis probatione plura Maſcard. de probatio. concluſ. 755 Simonet de reſeru. q. 36.

FAmiliaris,* qui cœpit eſſe tempore ſacchi, licet in tinello nunquam comederit, dicitur tamen eſſe cõmenſalis, ſi probetur eum potuiſſe ad ſui beneplacitum in tinello comedere, ſi tinellum fieri contigiſſet, prout tunc
1 propter impedimentum ſacchi non fiebat. Vnde nec gratia ✝ dicitur ſurreptitia, ſi quis illius, cuius erat familiaris, commenſalem ſe eſſe aſſeruit. Nec obſtat regula de fict. famil. ſecundum DD. in vna Compoſtellana coram D. Petro, quia licèt dicatur commenſalis à comedendo, & vt comedat, eſt ta-
2 men potius in hoc modus, quàm conditio, quo caſu ✝ defectus per caſum, habetur pro impleto ad l. ſi fundum per fideicommiſſum, §. Iulianus Titio de leg. 1. & per Bar. in l. in teſtamento. de cond. & demonſtr. & quia conti-
3 nuus dicitur cõmenſalis, quando aptus eſt comedere ✝ continuò, licèt continuò, non comedat. ad glo. & ibi allegat. per Gemin. c. fin. verſ. continuè de verb. ſign. in 6.

EPITOME.

Penſio reſeruata cum clauſula dummodo medietatem fructuum non excedat, intelligitur quatenus non excedit, & pro ea parte, quæ non excedit.

SVMMARIVM.

1 *Valoris expreſſio habet vim conditionis. Gratia habens conditionem, ea non verificata, redditur nulla.*
2 *Surreptio partis gratiæ, quando vitiet totam gratiam.*
3 *Penſionarius exiſtente penſione nulla, poteſt ad ſuum beneficium reuerti.*
4 *Clauſula, quæ fructuum medietatem non excedat, quomodo intelligatur.*

DECISIO XVII. aliàs 233.

* Vide Gig. de pẽſion q. 9. & q. 35. & dict. Moned. deciſ. 11. de

PEnſionem aſſignatam reſignanti, quæ medietatem * fructuum non excedere aſſerebatur, petebatur in totum annullari, ex quo verè medietatem fructuum excedebat, quod videbatur dicendum, cum expreſſio valo-
1 ris in gratia ✝ habeat vim conditionis, qua non verificata gratia redditur

ſurre-

ſurreptitia, ad Felyn. latè in c. dudum de præſumpt. & in c. ad aures col. 8. locato, quod de ſtylo appoſita cenſetur hæc clauſula, etiam ſi eſſet omiſſa, quia communiter apponi ſolet.
2 concluſ. 7. num. 10. in fin. de reſcript. quæ ſurreptio partis ✝ facit totam gratiam vitiari, quando non eſt capitulū ſeparatum, ſed habet connexitatem ad not. per Felyn. in c. ad audientiam el primo in 2. col. verſ. amplia tertiò eo. tit. licèt autem penſionarius, exiſtente ✝ penſione nulla,
3 potuiſſet ad ſuum beneficium reuerti, cum reſignaſſet reſeruata ſibi penſione, & ſic ſub conditione, qua non verificata, quia nulliter eſſet reſeruata, remanebat cum priſtino ſuo iure non reſignato, vt in vna Auinionen. Canonicatus coram D. Paulo aliàs vidi, quòd nolens ſoluere penſionem octo ducatorum tantùm, allegauit eius nullitatem, ex qua annullatione amiſit canonicatum valoris quinquaginta ducatorum, & forſan centum, cùm reſignans reuerſus fuerit ad ius ſuum: nihilominus in iſta cauſa, quæ erat vocata Tiburtina Penſionis, & quæ erat commiſſa ſine aliquo reſcripto D. Piſaurien. qui voluit Dominos conſulere, penſionarius non contendebat ſuper regreſſu, ſed petebat ſaltem vſque ad medietatē fructuum ſibi penſionem deberi; quod fuit per Dominos tentum, quia non eſt dubium, quòd cum penſio à Pontifice ſibi detur talis valoris, ne nimium diſpendium patiatur, tantò magis penſionem maioris valoris dediſſet, ad not. per Felyn. in d. c. dudum verſ. 4. limit. vt intelligamus dicta verba,
4 quæ ✝ medietatem fructuum non excedit, licèt conditionalia, ſcilicet quatenus non excedat ideſt pro ea parte, quæ non excedit medietatem. ad l. Stichum, qui meus erit, cum ibi not. per Doct. de leg. 1.

EPITOME.

Noua prouiſio ſurreptitia ob non expreſſionem veri valoris, ideoq; inualida, non poteſt alteri vitam tribuere, ex ea tamen inducitur publicationis effectus.

SVMMARIVM.

1 *Noua prouiſio nulla, & ſurreptitia ob non expreſſionem veri valoris, An ſuppleat defectum publicationis, & n. 6.*
2 *Mortuum quod eſt, & ſine ſpiritu, alteri vitam & ſpiritum tribuere non poteſt.*
3 *Si per æquipollens aliquid permittitur adimpleri, non intelligitur per æquipollens inualidum.*
4 *Publicè facta præſumuntur cognita.*
5 *Principis præſentia operatur publicationem & n. 8.*
7 *Publicatio eſt facti.*
Effectus facti cauſatur etiam ex actu nullo.
9 *Quæ veniunt ad executionem primi iuris tolerantur licèt, non tollatur effectus, qui aliàs gratiam annullaret.*
10 *Noua prouiſio ſupplet diligentias, licèt in ea non fiat mentio defectus ætatis.*
11 *Gratias Apoſtolicas, niſi ſuper illis fuerint literæ expeditæ, Rota canonizare non ſolet.*

DECISIO XVIII. aliàs 4. lib. 2.

NOua prouiſio nulla, & ſurreptitia ob non expreſſionem veri valoris,
licèt videatur non debere ſupplere defectum publicationis iuxta
conſ. Rom.433. in 2. dub. eò quia cum ſit inualida, mortua, & ſine ſpiri-
2 tu, † non poteſt alteri vitam, ſeu ſpiritum tribuere, ad l. non putauit, §.
non quæuis de bon.poſſ. contra tab. & not. per Felyn. in c. ex tenore col.
3. de reſcript. & quia forma regulæ requirentis publicationē, licèt adim-
pleatur per nouam prouiſionem, & ſic per æquipollens, ad d. conſ. Rom.
3 tamen non debet poſſe per æquipollens † inualidum adimpleri, ad not.
per Alex. & Doct. in l.1. de lib. & poſth. & Felyn. in c. cum dilecta de re-
4 ſcript. ſicut videmus quòd licet ea, quæ publicè proponuntur † & fiunt,
præſumantur eſſe cognita, ad ea quæ habentur in c. bonæ de poſt. prælat.
& in c.1. eod.tit.in 6. tamen id verum non eſt, quando Edicta, vel aliæ ſi-
miles publicæ propoſitiones ſunt inualidæ, ſeu contra formam factæ, ad
not. per omnes in c. 1. de iud. & in clem. cauſam de elect. ſicut etiam vi-
5 demus quòd licèt præſentia principis † operetur publicationem ob mul-
titudinem aſſiſtentium, per l. omnium C. de teſtam. tamen ſecundùm Iaſ.
ibi in princ. intelligitur dummodo bona fide & ſine fraude propter verba
illa, mera fides, & dummodo aliud non obſiſtat; ſic etiam prouiſio ſurre-
6 ptitia, & cum fraude, † non exprimendo verum valorem, publicationem
inducere non debet, maximè quia Rota canonizare ſolet gratiam expe-
ctatiuæ cum inde ſecutis, vnde nouam prouiſionem nullam, & inualidam
canonizare, & approbare iuridicum non videbatur*. Tamen in vna Tull.
paroch. coram D. Ioanne Clerici, præmiſſis non obſtantibus, Domini
tenuerunt, quòd induceretur publicationis effectus, attento quòd cùm
7 publicatio ſit facti, ex actu etiam nullo cauſetur effectus facti, † ad tex. &
ibi not. per Doct. in l.1. §. ſi vir vxori, de acquir. poſſ. ſicut etiam ex actu
nullo voluntas colligitur & declaratur,* ad l.fin. cū vulg. de reb. cor. quia
negari non poteſt, quòd cùm in ſupplicatione nouæ prouiſionis contineatur,
tur, & narretur acceptationem factam vigore expectatiuæ, coram Prin-
8 cipe .i. Papa † propter multitudinem adſtantium, publicatio ſatis dicitur
facta, ad d.l.omnium; quia ſurreptio, & ſic fraus ex aduerſo conſiderata
in obtinendo talem nouam prouiſionem benè proceſſerat, & conſiderari
poterat, non autem circa acceptationis narrationem, & in canonizatio-
ne, cum inde ſecutis, &c. non noua prouiſio ſimpliciter continebitur, ſed
tantùm publicatio ex ea, licèt inualida cauſata, eòq; maximè, quia in ijs
9 † quæ veniunt ad executionem primi iuris, toleratur, vt ſubſiſtant, licèt
in eis non tollatur defectus, qui aliàs gratiam annullaret, vt in ſemel di-
ſpenſato habente ſecundam gratiam concernentem primæ executionem,
ad not. per Philip. Franc. in c.2. in fin. de fil.presb. in 6. propter quod re-
fertur aliàs in vna Legion. coram D. Paulo iudicatum fuiſſe, nouam pro-
10 uiſionem † ſupplere diligentiam, licèt in ea non fieret mentio defectus
11 ætatis in expectatiua ſublati: nam & Rota † gratias Apoſtolicas, niſi ſu-

*Idem dicit Gomeſ. biſ. e). præſente Rotā tenuiſſe ſuper regula de annali, q 45. & ſuper regula de publican. q 11. vbi meminit huius deciſ.

*Mohed. deciſ. 2. de off. deleg.

per illis literæ ſint expeditæ, canonizare non ſolet, ſolùm tamen nouæ prouiſionis ſupplicationem, in illa clauſula, cum inde ſecutis, comprehendit, & canonizat, quia eam vt acceſſoriam expectatiuæ, & vt eius executionem conſiderat.

Alias deciſ. ad hunc tit. ſpectan. habes infra, deciſ.1. de fer. deciſ.1. de Iudic. deciſ.2. & 5. de conceſſ. præben. deciſ.2. de renunciat.

DE CONSVETVDINE.

EPITOME.

Conſuetum dicitur quod pluries, ſolitum quod ſemel factum eſt.

SVMMARIVM.

1 *Solitum dicitur quod ſemel factum eſt.*

DECISIO I. aliàs 10.

PRæceptoria quædam Cæſarauguſtana quæ erat regularis, fuit data per Papam vni clerico ſæculari in commendam perpetuam*, & in literis erant poſita iſta verba: attento quòd illa clericis ſæcularibus commendari conſueuit. non probabatur tamen niſi vna prouiſio commendæ perpetuæ. Quare propter verbum, conſueuit, quod requirit plures actus, ad not. in l. 3. C. de epiſ. audient. & in l. 1. C. quæ ſit longa conſuetudo, li-
1 cèt ſi dixiſſet, ſolita ┼ eſt, vnus tantùm actus ſuffeciſſet, ad not. per Bart. in l. Mela. per illum text. de alim. & cib. leg. & per eundem, & Paul. de Caſtr. in l. 1. C. quomodo, & quand. iud. Omnes domini concluſerũt prædictam prouiſionem, ſeu commendam non valere, neque debere effectum ſortiri, ex defectu intentionis.

*De materia huius deciſ. vide Roch. Curt ĩ rubr. de cõſuetud. q. 5. n. 32. Caſtrẽ. cõſ. 143. li. 2. Cagnol. l. diẽ functo. nu. 105. ff. de off. aſſeſſ. Menoch. de arb. Iud. caſu 81.

DE RENVNTIATIONE.

EPITOME.

Regreſſum habens, ei poteſt viuente illo, per cuius obitum illi locus erat, renuntiare coram ſolo Notario.

SVMMARIVM.

1 *Regreſſus renunciatio, illo viuente per cuius obitum ei locus eſt, dicitur renuntiatio iuris ad rem.*

DECISIO I. aliàs 162.

HAbens regreſſum* poteſt viuente illo, per cuius obitum locus erat regreſſui, illi renuntiare, & extinctioni conſentire coram Notario, ſolùm, abſque alia ſupplicatione in manibus Papæ, vel ſuperioris, cùm
1 ┼ ſit renuntiatio iuris ad rem, ſecundum Dominos in vna Salamantina Parochialis del Goro coram D. Io. Maria, ad deciſ. 289.* & deciſ. 572. de renunc. in antiq. per iura ibi alleg. & per Gemin. conſ. 127.

* Regreſſus ſunt ſublati à Concil. Trid. ſeſſ. 25. de refor. c. 7.

* Alias deciſ. 8. & 14 de renũc. in antiq. & adde dec. 7. de iurepa. in antiq.

EPITOME.

Regreſſus ad hoc vt valeat ex cauſa reſignationis, an ſit neceſſarius cõſenſus reſignatarij.

SVMMARIVM.

1 *Papæ dicenti aliquem ſibi ſupplicaſſe creditur.*
2 *Verbum, ſupplicant, intelligitur diſtributiuè.*
3 *Regreſſus quando ſit validus.*
4 *Regreſſus etiam ſine conſenſu conceditur à Papa, Datarius tamen ſemper ponit, de conſenſu.*

DECISIO II. aliàs 173.

CONtra regreſſum Alcidis, in vna Tullen. Abbatiſſatus coram D. Camillo, per ceſſum, vel deceſſum Magdalenæ, & ex cauſa permutationis, opponebatur, quod in ſupplicatione, vbi narrabatur dictam Alcidem cedere in fauorem dictæ Magdalenæ, dicebatur: ſupplicant igitur tàm dicta Alcidis, quàm Magdalena, vt ceſſionem prædictam admittentes, monaſterium præfatum eidem Magdalenæ conferre, & Alcidi, ne nimium diſpendium patiatur, penſionem annuam viginti florenorum, ac regreſſum, modo quo ſupra &c. Vnde cùm non apparet de conſenſu dictæ Magdalenæ, niſi circa penſionem, non autem regreſſum, videbatur ſurreptitius,
1 & inualidus, quia licèt de iure † credi deberet Papæ dicenti aliquem ſibi ſupplicaſſe, ad conſ. Gemin. 33. col. 2. tamen in literis regreſſus non aſſerebatur, niſi Alcidem ſupplicaſſe. Quo tamen non obſtante, Domini fuerunt pro validitate regreſſus: Vt ſcilicet dictum verbum (ſupplicant)
2 † intelligatur diſtributiuè * ad l. falſa, § fin. de condit. & demonſtr. & not. in l. quamuis, C. de impub. & al. ſubſt. ſ. quòd Magdalena ceſſionaria pro admiſſione ceſſionis ſibi factæ, & pro ſua prouiſione, & Alcides pro ſua penſione, & regreſſu ſupplicarunt, & hanc opinionem ſenſit Cancellaria, ex quo abſque alio conſenſu Magdalenæ expediuit dictas literas regreſſus pro Alcide. Et ne dictus regreſſus videatur piſcatorius, attento quòd forſan cedens nihil iuris habebat, & quia aliàs dixerunt antiqui contrarium Rotam tenuiſſe, præcipuè in vna Vicentina, vbi Domini fuerũt pro
3 nullitate regreſſus, fuit per Dominos diſtinctum † quòd Aut ceſſio non erat acceptata per habentem ius, vel per poſſeſſorem, vel illum, per cuius ceſſum vel deceſſum regreſſus concedebatur, & iſto caſu eſſet inualidus, & piſcatorius, quia paſſim tales fraudes fierent pro piſcando regreſſu abſque ſcitu, & conſenſu obtinentis beneficium, Aut fuerat acceptata, & valeat, vt in caſu ſuperiori, ex quo conſenſerat penſioni: & quia à con-
4 ſuetudine patrisfamilias quotidie videmus tales regreſſus † ſine conſenſu aliquo per Pontificem concedi, & quia in omnibus ſupplicationibus vbi eſt ceſſio & regreſſus, ſemper dicitur (ſupplicant) adeo quòd nullus regreſſus eſſet ſine conſenſu, & quia Papæ intentionis eſt requirere conſenſũ, ſemper Datarius apponere ſolet, & quò ad regreſſum, de conſenſu.

*Facit decis. Mohed. 10. hoc tit.

EPI-

EPITOME.

Papæ narratiuæ de facto tertij non creditur, ſecus de facto proprio.

DECISIO III. aliàs 115.

ADuerte quòd Deciſio Aegid. 253. debet intelligi, & limitari vt loquitur, ſcilicet, quando Papa aſſerit reſignationem in manibus commiſſarij, & ſic tertij factam, ſecus, ſi in manibus ſuis, vel prædeceſſoris, per vulg. clem. literis de probat. Ita omnes DD. in vna Aquenſi canonicatus coram D. Io. Maria.

* Vide latè Gabriel de probat. cōcl. 2. n. 43. cum multis ſeqq. Maſcard. de probat. cōcl. 1227.

EPITOME.

Intruſo cedente liti, & cauſæ, & allegante non habere ius quia reſignauit, debet nihilominus actori dari ſententia, & reus condemnari in expenſis.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio litis & cauſæ, & reſignatio ab intruſo facta non liberat eum à condemnatione expenſarum.*
2 *Reſignans, etſi abdicet à ſe ius & poſſeſſ. non tamen detentationem.*
3 *Contradicere quis dicitur ex ſola detentatione.*

DECISIO IV. aliàs 92.

1 INtruſo reo cedente † liti, & cauſæ, ac allegante, & producente reſignationem per eum in alium factam ad oſtendendum quòd non habet ius: debet nihilominus ſecundùm DD. in vna Aquen. prioratus coram D. Aragonia dari ſententia in fauorem actoris, & reus in expenſis con-
2 demnari, ceſſione non obſtante: ex quo licèt per reſignationem † probet ſe vtramque poſſeſſionem amiſiſſe, non tamen facti detentationem, ad deciſ. 158. aliàs 1. de renunc. in nou. vnde ex quo non probat illam dimiſiſ-
3 ſe, † iſta ratione videtur contradicere.

EPITOME.

Regulæ de publicandis reſignationibus tempus incipit currere à die præſtiti conſenſus, non à die datæ.

SVMMARIVM.

1 *Literæ ante præſtitum conſenſum expediri non poſſunt.*
2 *Tempus impedito non currit, ſed à die qua facere valet.*

*Idē Gomeſ. qui hui⁹ deciſionis meminit ſuper hac regula q. 7.

DECISIO V. aliàs 225.

REgula de publicandis reſignationibus tempus ſecundùm DD. in vna Seguntina parochialis coram D. Siluestro, à die præſtiti conſenſus,
1 non autem à die datæ * currere incipit, ex quò cùm ante † conſenſus præſtationem literæ expediri non poſſint, & per conſequens nec publicatio

* Hodie ex Pij V. Cōſtit. 181 & Greg. XIII. 87. cōputantur à die datæ.

* Caputaqu. deciſ.73 li.2 Gomeſ. ſuper hac reg. q.13.

2 fieri, tempus regulæ impedito † non debet currere,ſed incipere à die,qua publicare valet,* arg.l.1.in fin.C.de annal.except. & l.ſi in diem,in princ. de cond. & demonſtr. & l.cum notiſſimi, C.de præſcript. 30. ann. & Spec. tit. de locato, §. Nunc aliqua, num.52.verſ.41. & per Doct.in c.ex tranſmiſſa de præſcript. facit quod notat Oldrad. conſ.203.quæſt.2.

E P I T O M E.

Regula de publicandis reſignationibus vtrum habeat locum quando primus reſignatarius ante mortem reſignantis in alium reſignauit.

S V M M A R I V M.

1 *Ratio regulæ de publican. reſignationibus.*
2 *Ius licèt in certum euentum reuocabile habens, poteſt alteri reſignare, & talis reſignatarius illud irreuocabiliter capit.*
3 *Homicida licet beneficio ſit priuandus; illud tamen interim ante priuationem reſignare poteſt.*
4 *Noua prouiſio excuſat ab vlteriori publicatione, & diligentijs.*
5 *Reg. de Annali non habet locum in eo, qui infra annum poſſeſſorem ad iudicium vocauit, & poſtea reſignauit.*
6 *Prouiſio Papæ facit ius reuocabile, perpetuum & irreuocabile.*

D E C I S I O VI. aliàs 226.

* Eſt iter deci. Arago 11. meminit. Gomeſ. eã probans ſuper reg. de publican.q.1 Caputaq. d 35. lib.1. ipreſſ.

FVit dubitatũ in vna Toletana præſtimonij coram D. Aragonia,*vtrum regula de publicandis reſignationibus vendicet ſibi locum, quando primus reſignatarius ante mortem reſignantis in alium reſignauit: & li-
1 cèt videretur idem etiam in iſto caſu dicendum, attenta † ratione regulæ .ſ. ne ordinarij, & expectantes, & ignorantes reſignationem fruſtra conferant, vel acceptent, & exinde lites, & iniuriæ oriantur, & alia forſan ratione, quia quotidie quilibet libenter reſignaret,ſciens hoc non publicari, & omnino vita ſua durante eum in poſſeſſione remanere, & beneficio gaudere vellet, quæ inconuenientia, & fraudes, ſuperiori etiam caſu militare videntur, & etiam quia regula reſignationem annullat,& omnia inde ſecuta, & ſic quaſcunque poſtea ſecutas reſignationes, aliàs enim in fraudem regulæ, ne ad eius obſeruationem quis teneretur, ſecundo loco reſignaret: Tamen his non obſtantibus maior pars DD.tenuit locum non habere, quia cùm durante tempore ad publicandum ſcilicet viuente primo reſignante, & ſic antequam ius reſignatarij eſſet reſolutum, ipſe alteri reſignet, certum eſt ius omne tranſire in ſecundum, vnde nec primus reſignatarius publicare tenetur, quia non habet amplius ſe in beneficio intromittere, (eſt enim mortuus ciuiliter) nec ſecundus, quia ad hoc per regulam non adſtringitur, quæ loquitur de publicanda reſignatione ſibi
2 facta, non de alterius reſignatione. Nec mirum quòd habens ius, † licèt reuocabile, licèt in certum euentum, poſſit illud alteri reſignare, & reſignatarius illud irreuocabiliter capiat,ad not.per Oldrad.in conſ.203. q.1.

3 q. 1. vt etiam in homicida videmus ✝ qui licèt priuandus ſit beneficio, il-
lud tamen interim ante priuationem reſignare * poteſt ad not. in c. cum
noſtris per Doct. de conceſſ. præbend. Vnde & aliàs Rota tenuit, quòd
4 ✝ impetrans beneficium per annum ante pacificè poſſeſſum, qui vigore re-
gulæ tenetur infra ſex menſes poſſeſſorem ad iudicium euocari facere,
cauſamq. infra annum expedire poſſit, poſtquam poſſeſſorem vocauit, an-
te annum alteri reſignare, nec ipſe, qui nullum ius amplius habet, cau-
ſam exinde proſequi teneatur, nec reſignatarius, qui tempore ſuæ im-
petrationis aliquem pacificè poſſidere non inuenerit, & quando Papa
5 ✝ prouidet, facit ius reuocabile, perpetuum, & irreuocabile, ſicut dici-
6 mus in noua ✝ prouiſione, quæ excuſat ab vlteriori publicatione, & dili-
gentiis, ad Rom. conſ. 433.

*De quo Felyn c. inquiſitionis de accuſ. Put. dec. 233. lib. 2. Homicidæ aũt beneficiũ reſignari nõ põt. Abb. c. 2. de reſcript. Aufrer. deci. 207.

EPITOME.

Triennalis poſſeſſor (iuxta alleg. Lapi) non dicitur qui ante triennium reſignauit, ſi per triennium non poſſedit, quamuis poſt triennium conſenſus præſtitus fuerit, nec ad id probandum remiſſoria conceditur.

SVMMARIVM.

1 *Tempus datæ ſupplicationis non præſtiti conſenſus attenditur.*
2 *Procurator etiam poſt mortem reſignantis conſentit.*
3 *Conſenſus cur præſtetur.*
4 *Allegatio Lapi 89. requirit triennalem poſſ. poſt reſignationem, ideò non habet locum quando poſſeſſor medio tempore reſignauit.*

DECISIO VII. aliàs 36.

MArtinus à Portugallia orator Regis, qui per duas ſententias fuerat
condemnatus, in tertia inſtantia petebat remiſſoriam coram D.
Camillo de Ballionibus in cauſa Columbrien. Prioratus, volens probare
quòd auctor ſuus, qui ſibi reſignauerat, fuerat triennalis poſſeſſor, ad al-
leg. Lap. 89.* ex aduerſo autem dicebatur quòd ante triennium comple-
tum ille reſignauerat, & ſic fuerat ſignata ſupplicatio, & licèt conſenſus
1 fuerit præſtitus poſt triennium, tamen non debet attendi illud ✝ tempus,
ſed tempus datæ ſupplicationis, ad quod retrotrahitur. vnde ex iſta ra-
2 tione videmus quòd Rota tenet, quòd procurator etiam ✝ poſt mortem
reſignantis poteſt conſentire, * ergo eſt dicendum quòd reſignatio ſumit
vires à die datæ ſupplicationis, non autem à die præſtiti conſenſus; præ-
3 ſtatio ✝ enim conſenſus fit tantùm, vt probetur ſupplicationem fuiſſe
porrectam, etiam per reſignantem, vt in ſupplicatione narratur, & ſic
quòd etiam tunc aderat conſenſus. Nec obſtat quòd licèt reſignauerit
ante triennium, tamen inſtetit in poſſeſſione, ideſt detentatione, quia
non ſtetit triennio poſt reſignationem, vt requiritur ſecundùm alleg. Lap.
4 aliàs ſequeretur, quòd alleg. Lap. ✝ quæ requirit triennium poſt reſigna-
tionem, vt nouus titulus præſumatur, non eſſet vera, quia immò ſuffice-

*Huic alleg. hodie nõ eſt locus ſtante Cõſtit. Greg. XIII. 87. de public. reſig.

*Mohed. deciſ. 28. & 31. hoc tit. Caſſad. dec. 1. eo. tit. Put. deciſ. 83. lib. 1. & eſt cõis, & de ſtylo ſeruatur.

ret annus, vel menſis, dummodo ante reſignationem ſtetiſſet per tantum tempus, quod perficeret triennium, quod tamen eſt falſum, allegatio ergo Lapi non habet locum quando triennalis poſſeſſor medio tempore reſignaſſet, & ita Domini fuerunt pro non danda remiſſoria, & pro confirmatione duarum.

E P I T O M E.

Reſignatio nulla eſt, ſi mandatum habens ad reſignandum cum reſeruatione omnium fructuum, vel ſimpliciter, reſignet cum reſeruatione medietatis, ſi reſignatarius ante obitum reſignantis non conſentit.

S V M M A R I V M.

1 *Reſignatio ſi ſit nulla, beneficium ex reſignatione non dicitur vacare.*

2 *Procurator ad reſignandum ſimpliciter, non poteſt cõditionaliter reſignare.*

3 *Conditione non impleta ante mortem reſignantis, beneficium reſignatum dicitur vacare per obitum.*

4 *Procurator poteſt conditionem domini facere meliorem.*

D E C I S I O VIII. aliàs 37.

PRocurator qui habebat in mandato, vt reſignaret cum reſeruatione omnium fructuum, quatenus haberi poſſit, aliàs liberè, & ſimpliciter, quia Papa tunc non dabat reſeruationem omnium fructuum, reſignauit cum reſeruatione medietatis fructuum: antequam autem reſignatarius conſenſerit prædictæ reſeruationi, & antequam daret mandatum ad conſentiendum, obijt reſignans, poſtmodum reſignatarius conſenſit, diceba-
1 tur beneficium ✝ non vacare per reſignationẽ ex defectu poteſtatis procuratoris, quia fuerat à domino datum in mandatis, vt, aut cum reſeruatione omnium fructuum, aut ſimpliciter reſignaret, hoc autem cũ reſeruatione medietatis fructuum erat contra mandatum, ad l. diligenter, ff. mandat. & c. cui de non ſacerdotali de præb. in 6. Secundò, quia dato quòd mandatum eſſet ad hoc ſufficiens, tamen reſignauit cum reſerua-
2 tione medietatis fructuum, & ſic ✝ conditionaliter, ad l. quicunque, §. vlt. de verb. oblig. & per Bart. in l. 1. de cond. & demonſtr. cùm autem dicta
3 conditio non ſit impleta ante ✝ mortem reſignantis, quia requirebatur conſenſus reſignatarij, dicendum eſt beneficium vacaſſe per obitum, & hæc ratio ſatis mouit DD. quia de prima, an mandatum prædictum fuiſſet ſufficiens, non fuit plenè diſcuſſum, quia ſecunda ratio ſufficiebat. Nam ſecundùm aliquos, ex quo procurator poterat reſignare ſimpliciter,
4 bene potuit faciendo ✝ conditionem domini meliorem, reſignare reſeruata medietate fructuum, ad l. ſi quis mihi, §. ſed ſi mandauit, ff. de acqui. hæred. & ibi Doct. & in l. vlt. §. vlt. cum ibi not. ff. mand. & hoc in vna Mantuana canonicatus, & præbendæ coram D. Ludouico Gomeſio.

E P I T O M E.

Reſignatarius, etiam porrecta ſupplicatione in vita reſignantis, non poteſt poſt illius mortem conſentire regreſſui, vel fructuum reſeruationi, etiam ſi procurator reſignantis ſub tali conditione conſenſerit.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Reſignante mortuo res non eſt amplius integra, vt aliquid ſibi acquiri poſſit.*

D E C I S I O IX. aliàs 229.

RESignatarius non poteſt conſentire regreſſui, vel fructuum reſeruationi poſt mortem reſignantis, quando in ſupplicatione porrecta in vita illius, erat talis reſeruatio, ac procurator reſignantis ſub tali conditione conſenſerit, quia mortuo reſignante, res non eſt integra, quòd ſibi amplius regreſſus, vel reſeruatio fructuum acquiri poſſit, [ad id quod ſuperiori deciſ. tentum eſt,] & hoc in vna Bracharen. vicariæ, coram D. Piſaurienſ. vbi etiam de mandato procuratoris conſentientis ſub conditione non apparebat .ſ. de tenore, licèt de productione in Cancellaria conſtaret, ſed fuit dictum, quòd Aut mandatum erat eo modo conditionale, prout procurator conſenſerat, & bene, quia conditio (vt dixi) non fuit in vita, & extremo exiſtente habili adimpleta, Aut erat purum, & tunc quia videtur procuratorem conditionem domini facere poſſe meliorem, poterat ei fructuum reſeruationem, & regreſſum acquirere, (ad id quod in eadem deciſ. ſuperiori dictum eſt) & aliàs reſignare, & pro domino conſentire reſignationi non intendebat.

E P I T O M E.

Regulæ de publicandis reſignationibus non ſatisfit per reſeruationem fructuum, quando beneficium eſt ſimplex ſine reſidentia.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio ciuilis per reſeruationem fructuum transfertur in reſignatarium.*
2 *Regula de publicandis &c. requirit actualem poſſeſſionem, ac etiam publicationem ad effectum notitiæ expectantium, & Ordinariorum.*
3 *Regula de publicand. emanauit ad tollendas fraudes.*
4 *Regula de publicand. extendit ſe ad beneficia non curata.*

D E C I S I O X. aliàs 59. lib. 2.

REgulæ de publicandis reſignationibus,* quando beneficium eſt ſimplex, & aliquam reſidentiam non requirit, non ſatisfit per reſeruationem fructuum, prout tentum fuit in vna Abulen. præſtimonij coram
1 D. Aquenſi. quia licèt poſſeſſio † ciuilis per talem reſeruationem in reſignatarium transferretur, iuxtà l. quiſquis, C. de donat. (de quo tamen vidi per Dominos aliàs ſatis dubitari) non tamen eſſet talis, quæ menti
2 regulæ ſatisfaceret, cùm actualem † poſſeſſionem requirere videatur, ac etiam publicationem ad effectum notitiæ expectantium, & Ordinariorum, quæ tantùm per naturalem poſſeſſionem adimpletur, aliter enim
3 fraus (ad quam tollendam † fuit regula emanata,) non euitaretur, nec poteſt

*Idé Gomeſ. qui alias deciſ. refert. ſuper hac reg. q. 2.

poteſt culpam ſuam euitare reſignatarius, ex quò licèt fructus poſſit propria auctoritate percipere reſignans, poterat tamen ipſe ſaltem tituli poſſeſſionem accipere, etiam quòd reſidentiā non requireret, aliàs enim
4 neceſſe foret dictam regulam ad curata ✝ tantùm beneficia reſtringere, quod fatuum eſſet dicere.

EPITOME.

Regula de annali habet locum in impetratione per obitum, per reſignationem, & quouis alio modo expreſſo, quo beneficium vacet.

SVMMARIVM.

1 *Obitus, & reſignatio dicuntur certè modi vacandi.*

DECISIO XI. aliàs 35.

* Vide Gomeſ. ſuper hac reg. q. 62 Caſſad. ſuper eadē dec. 15. Caputaq. lib. 3. deciſ. 20. impreſſ.

QVanquam regula de annali * loquatur de beneficio, quod certo modo vacare prætenditur, & ſecundùm aliquos debeamus intelligere de certo modo non expreſſo, & quando in impetratione dicitur propriè per iſta verba tantùm, certò modo vacare, nihilominus Rota tenet, vt habeat locum etiam in impetratione per obitum, vel per reſignationem,
1 vel alio modo expreſſo, quia & obitus ✝ & reſignatio dicitur certus modus vacandi.

EPITOME.

Regula de viginti diebus habet locum etiam in reſignantibus extra Curiam.

DECISIO XII. aliàs 61.

*Idē Caſſad. ſuper hac reg deciſ. 31 Gomeſ. q. 26.

REgula de viginti diebus habet locum etiam in reſignationibus extra Curiam * ſecundum Rotam, licèt contrarium dicat Dec. conſ. 224.

EPITOME.

Regula de annali vtrum habeat locum reſpectu reſignantis.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali eſt facta in odium illorum, qui moleſtant annales poſſeſſores.*
2 *Reſignans poſſidens, contra ſecundum reſignantem, vel 2. reſignatarium non poteſt ſe iuuare detentatione, ſecus contra tertium impetrantem.*
3 *Reg. de annali non procedit, quando reſignans reſeruauit ſibi fructus, & eos percepit.*

DECISIO XIII.

*Nō eſt Creſcentij, ſed habetur in impreſſ. Caputaq. lib. 3.

REgula de annali * non habet locum reſpectu reſignantis quando reſi-
1 gnans eſt in poſſeſſione, quia regula eſt facta in odium ✝ illorum, qui moleſtabant annales poſſeſſores. Sarnen. in reg. de ann. q. 56. vbi refert aliàs fuiſſe deciſum, ſecus eſt quando reſignans vult ſe defendere regula

contra

2 contra † impetrantem per obitum reſignatarij, quia tunc poteſt, vt refert Sarnen. in d. reg. q. 57. ratio, quia reſignans contra ſecundum reſignātem, vel ſecundum reſignatarium non poteſt ſe iuuare de tali detentatione, Caſſa. deciſ. 4. de reſt. ſpol. ideo reſpectu reſignatarij talis detentatio non eſt alicuius effectus, ſecus reſpectu tertij, contra quem poteſt agere ſpolio: eſt alia ratio, quia reſignans reſeruauit ſibi omnes fructus, quos poſt-
3 modum percepit per plures annos, nec † propterea procedit regula de annali. Sarnen. d. reg. q. 60. & ita fuit tentum die 13. Maij 1552. coram D. Aug. in vna Placen. parochialis de Valuerde prout in eius libro fol. 174.

deciſ. 19. facit deciſ. Mohed. 19. de reſt. ſpol. in impreſſ.

E P I T O M E.

Regula de annali non procedit quando reſignans non capit beneficium vigore reſignationis, ſed vigore clauſularum regularium dependentium ab ipſa reſignatione.

S V M M A R I V M.

1 *Reg. de annali quando non procedit in principali, nec etiam in acceſſorib.*
2 *Actus a principali intentione iudicatur.*
3 *Reſignans amittit ius & poſſeſſionem in fauorem reſignatarij, quomodocunque reſignatarius capiat beneficium, & num.* 4.
4 *Subrogatio in iure, & poſſeſſione reſignantis aequipollet poſſeſſionis aſſecutioni.*
5 *Regula de annali non habet locum quando quis ſubrogatur in ius reſignantis, & eius poſſeſſionem.*

D E C I S I O XIV.

Hac deciſio non eſt Creſcentij, ſed Caputaq. vt precedens.

Regula de annali non procedit quando reſignatarius non capit beneficium vigore reſignationis, ſed clauſularum regularium, * quae ſunt incidentes, & dependentes ab ipſa reſignatione, & de conſenſu reſignantis, & quemadmodum fuit reſolutum quod non procedit in cauſa princi-
1 pali, ita † non procedit in acceſſorijs, quia militat eadē ratio, ergo idem ius eſt ſtatuendum, l. illud, ff. ad l. Aquil. l. à Titio, ff. de verb. oblig. & licèt Rodericus capiat beneficium per clauſulas generales, tamen principalis, & originalis gratia eſt per ceſſionem cum ſubrogatione iuris, & poſſeſſio-
2 nis, clauſulas verò generales Papa conceſſit in conſequentiam, ſed † actus à principali intentione regulatur, & iudicatur, l. verum, ff. de furt. & attenditur id, quod principaliter agitur, non quod in conſequentiam l. ſi quis nec cauſam, vbi omnes, ff. ſi cert. pet. Praeterea iſta ratio ſemper militat,
3 quòd cum reſignans voluerit † ius & poſſeſſionem amittere in fauorem reſignatarij. Rota deciſ. 67. al. 2. de renunc. in antiq. Lap. alleg. 24. Abb. & alij in c. ſolicitè, de reſt. ſpol. non debet poſſe ſe iuuare poſſeſſione annali, quam facto ſuo voluit amittere ad fauorem reſignatarij, ſiue reſi-
4 gnatarius capiat beneficium † per reſignationem, ſiue per alium modum.

*Secus in capiete vigore clauſularum generalium, quia regula procedit Caputaq. deciſ. 10. lib. 3. impreſſ.

Socin.

Socin. in l.rem quæ nobis, in 3.q.princip.de acquir. poſſ. Rip. in c. ſæpè, num.7. de reſt. ſpol. Similiter confirmatur deciſio, attenta ſubrogatione
5 † in iure, & poſſeſſione reſignantis, propterea perinde habetur, ac ſi fuiſſet poſſeſſionem conſecutus. Caſſad.deciſ.1. vt lit.pend. & reg. de annali
6 † non habet locum, quando quis ſubrogatur in ius reſignantis, & eius poſſeſſionem. Sarnen. q.56. & 57. in d. reg. de annali, nec in caſu iſto habetur in conſideratione detentatio reſignantis, ſiue reſignatarius capiat beneficium per clauſulas generales, ſiue per reſignationem. Caſſad.deciſ. 4.de reſt. ſpol. & quia ſecundus reſignatarius, qui habet clauſulam cum ſubrogatione ad poſſeſſionem Didaci iunioris, timens, Bullas expediet cum ſubrogatione Didaci ſenioris, & ita conſueuerunt facere Abbreuiatores, & fuit tentum in vna Placentina de Valuerde die 30. Maij 1552. coram D. Antonio Auguſtino, vt in eius libro fol. 205.

EPITOME.

Regula de extenden. conſenſibus annulans reſignationes, intelligitur annullare conſenſus, non ſupplicationem.

SVMMARIVM.

1 *Regula de extenden. conſenſibus eſt pœnalis.*
2 *Reſignationes appellantur conſenſus in regula de extenden. conſenſibus.*

DECISIO XV. aliàs 209.

Hæc deciſio fuerat in alia impreſſione omiſſa, nos eam reſtituimus.

Regula de extenden. conſenſus à tergo ſupplicationis poſitos, quæ aliàs annullat reſignationes, fuit ſecundùm DD. in vna Placen. Archidiaconatus de Trugillo coram me intellecta, & interpretata, quòd annullat reſignationes, ideſt conſenſus præſtitos, ita vt amplius extendi non valeant, nec illorum vigore vacet beneficium per reſignationem, non autem quòd annullet ſupplicationẽ, ſuper qua fuerat conſenſus præſtitus, ita quod ſuper eadem non poſſit nouus conſenſus præſtari, & in tempore
1 regulæ extendi, vt dictam † regulam pœnalem magis ſtrictè, quàm poſſibile ſit interpretemur, & quia hoc etiam de mente ipſius regulæ vide-
2 tur, quòd reſignationes appellet † conſenſus, dum dicit reſignationes à tergo ſupplicationis poſitas.

Deciſ. 16. eſt 2. de reſt. ſpol.
Deciſ. 17. eſt 1. de conceſſ. præben.
Deciſ. 18. eſt 5. de procur.
Deciſ. 19. eſt 8. de procur.
Deciſ. 20. eſt 9. de procur.

DE OFFICIO VICARII.

EPITOME.

Vicarij literæ, in quibus dat licentiam N. ſuſcipiendi primam tonſurã, & quatuor minores Ordines extra diœceſim, non obſtan. defectu natalium, ſuper quo ſecum diſpenſaſſe aſſerit, An valeant, ſi de eius Vicariatu aliter non conſtat, quàm per communem reputationem.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Vicariatum negatum ſufficit probare per communem reputationem.*
2 *Collatio ordinis requirit ſpeciale mandatum.*
3 *L. Barbarius, non procedit in ſpiritualibus.*
4 *Ordinandi licentia non eſt ordinare, nec quid ſpirituale.*
Vicarius an, & quando de Epiſcopi licentia facere præſumatur.
5 *Vicarius, abſente Epiſcopo, poteſt dare licentiam ordinandi.*
6 *Ordinario quando non credatur in his quæ ſpectant ad officium ſuum.*
7 *Collatio ordinum eſt modici præiudicij.*
8 *Verbis ordinarij atteſtatiuis, & enunciatiuis de præterito creditur in caſu vt hic.*
9 *Licentia clericandi non poteſt dari, nec clericari, niſi priùs diſpenſato ſuper defectu natalium.*
10 *Validitas actus facit præſumere quid momento factum.*
11 *Verba enunciatiua prolata per modum cauſæ diſponunt.*
12 *Promouens inhabilem quando cenſeatur ſecum diſpenſare.*
13 *Diſpenſatio requirit cauſæ cognitionem.*
14 *Vicarius quando ordinaria, vel delegata auctoritate facere cenſeatur.*
15 *Vicarius habet iuriſdictionem ordinariam in his, quæ veniunt in generali conceſſione.*

DECISIO I. aliàs 178.

Hæc deciſio in prima impreſſione fuerat poſita XV. in tit. de probat. Sed huc, vbi meliùs cadit, tranſtulimus, ſuo etiam loco, in tit. de decimis, poſita alia hinc ſublata, vbi incompetenter aliàs poſita fuerat.

VIcarius, de cuius vicariatu, & mandato non conſtabat, & quod præſumi non videbatur, ad not. per Bald. in l. 2. C. de reb. alien. nõ alien.
1 (licèt in vicariatu videatur ſecùs, vt quãdo negetur, ſufficiat probari † per communem reputationem * ad deciſ. 499 al. 4. de off. ordin. in antiq. Felyn. in c. ſicut, de re iud.) dederat literas vni defectum natalium patienti,
„ dicendo, poſtquàm tecum hodie auctoritate ordinaria, vt ad primã ton-
„ ſuram, & quatuor minores ordines, non obſtante natalium defectu, diſ-
„ penſauimus, vt clericali caractere extra diœceſim inſigniri valeas, licen-
„ tiam impartimur, coram D. Ioanne Clerici in vna Cæſarauguſtana portionis, fuit de validitate talium literarum dubitatum: Et primò, quia, cùm vt dixi non probaretur vicariatus, non videbatur ſufficere commu-
2 nis reputatio probata, quia ordines † conferre requirit ſpeciale mandatum, ad c. cum nullus, de temp. ord. lib. 6. & licèt probaretur talem Vicarium talia ſolitum facere, & pro habente facultatem talia faciendi communiter reputatum, ad l. Barbarius, ff. de off. Prætor. Tamen hoc non videbatur habere locum in ſpiritualibus * vt per Innoc. in c. nihil. de elect. & Bald. in l. 2. C. de ſeruit. & aqua, per Iaſ. in d. l. Barbarius, col. 14. verſ. quarto

* De probatione Vicariatus latè Maſcard. cõcluſ. 1405 de illegitimatis & diſpenſationis ſuper ea probatione. Vide Put. dec. 359. li. 1 Acor ab. dec. 21. lib. 1. Peregr. dec. 54. li. 2. Mohed. deciſ. 21. de renunciat.

* De quo latè Gabr. cõc. 8. de probat. in 10. limit. num. 34.

quarto limita: Hoc tamen plenè non diſcuſſo, Domini dixerunt, quòd
3 dare licentiam † ordinandi non eſt ordinare, nec quid ſpirituale: vnde communis reputatio ſufficere videbatur, ad dictam deciſ.499. Item quia;
4 Aut Epiſcopus erat præſens † quando Vicarius talia faciebat, & tunc quia palàm, & publicè pro habente auctoritatē reputabatur, & ſic ſciente Epiſcopo, arg.glò.in l.pen.C.de peric.tut. & c.nulli de elect.in 6.& Card. in Clem.1. de for.compet. & eſt tex.in clem.1.in fin. de conceſſ.præben. & Bald. in l. quicunque, in princ. C. de ſeruis fugit. præſumatur delegationem, & mandatum præceſſiſſe, arg.l.1.§.magiſtrū,ff.de exercit.& per Bald. in l.2. C. de ſent. & Iaſ. in d. l. Barbarius xj. col. num.53. Aut Epiſcopus
5 erat abſens, & tunc Vicarius generalis † poteſt talem licentiam tribuere, ad d.c.cum nullus, §.1. & eò magis, quia ſecundùm gloſ. ibi in verb. remotis; hodie omnes Vicarij, etiam præſentibus Epiſcopis, iſta facere poſſunt.* Secundò dicebatur quod diſpenſatio talis, vt clericari poſſit, non videbatur probari ex illis verbis enunciatiuis de præterito; ibi poſt-
6 quam; quia etiam in his quæ ſpectant ad officium ſuum † non creditur ordinario, vel officiali, niſi quando omnia,& ſingula narrata eodem tempore, & contextu interuenerint, ad deciſ.597.al.16.de probatio.in antiq. & 22.al.primam,eo.tit.in nou.per not. per Innoc.in c.quoniam contra.de probat. Tamen quia agitur de conferendis ordinibus, quod eſt modici
7 † præiudicij, Domini tenuerunt, talibus verbis, etiã de præterito, debere credi, ad not. per Doct. & Abb. in c.poſt ceſſionem, de probat. qui licèt
8 loquatur in verbis atteſtatiuis † de præterito, tamen idem in enunciatiuis tenet Bald. ibi. & Felyn. quando illud de præterito eſt antecedens, & conſecutiuum ad illud, quod de præſenti ponitur, vt in caſu ſuperiori, quia
9 dari non † poterat licentia clericandi, nec clericari, niſi priùs fuiſſet diſpenſatum. Item quia cùm in talibus literis diceretur: hodie diſpenſauimus, quod poteſt intelligi etiam eodem momento, hoc in dubio præſu-
10 mamus, pro actus † validitate, vt per Imol. in propoſito in d. c. poſt ceſ-
11 ſionem, num.5. Item quia verba enunciatiua prolata per modum † cauſæ, vt in caſu noſtro, diſponunt, ad not. per Bart. & Doct.in l.ex hac ſcriptura, ff.de donat.& in clem. 1. de probat. Et tantò magis, quia præſupponendo talem Vicarium habuiſſe facultatem diſpenſandi, dando ſciēter
12 † inhabili facultatem clericandi, videtur cum eo diſpenſaſſe, ad not.in c. veniens de fil.presbyt. (Quod tamen an ſit verum, & an procedat in in-
13 feriore à Papa, vel Imperatore, & maximè in diſpenſatione, quæ † videtur requirere cauſæ cognitionem, ad c. & ſi illa, 1.q.7. & c. ex tenore, de tempor.ord. Vide not. per Doct. in d. c.veniens, & in l. quidam conſulebant, ff.de re iudic. & latè per Iaſ. in d.l.Barbarius, in 3.col.) Tertiò, quia cum diceretur in literis: auctoritate ordinaria diſpenſauimus, & ſine ſpeciali mandato talia Vicarius non agat, ad d.c. cum nullus, videbatur in eo delegatus, ad not.in c.2.de conſuet.& deciſ.371. al. 7. de off. vicar. in
14 nou. licèt in his, quæ veniunt ſub generali † conceſſione habeat iuriſdictionē ordinariam,* vt per Decium in c.dilecti, l'vltimo de appell. Vnde cùm

* Vide modernos ĩtra. de Vicar. Epiſc. q. 41. lib.1.

* Vide latè Modern.ĩ d. tract. de Vicar. Epiſc. q. 59.lib.1. vbi n 9. teſtãtur de com.opi.

cùm tantùm ex delegata iuriſdictione facere poterat, & dixit quòd fecit ex ordinaria, videbatur actus inualidus ad not. per Doct. in c.cum ex of-
15 ficij, de præſcrip. Et in hoc, quia videtur diſtinguendum ✝ An tali Vicario fuerit ſimul data iuriſdictio generalis, etiam in caſu in quo ſpeciale requirebatur mandatum, & iſto caſu ordinaria dicatur in omnibus, vt magis dignũ trahat ad ſe minus dignum, ad c.quod in dubijs de conſecr. eccl. vel altar. vt vniformis ſit intellectus vnius auctoritatis, ad §. finis, verſ. vt ergo, de pœniten. diſt. 4. An verò ſeparatim, & tunc delegata cenſeatur, ad not. per Io. Andr. qui ita diſtinguit in add. ad Spec. in rubr. de off. Vicar. verſ. dubitari videtur. de quo latè per Gemin. & Philipp. in c.2. eod. tit. lib. 6. Maior pars Dominorum, (quia in caſu ſuperiori eramus in dubio, An eodem contextu, vel diuiſim eſſet Vicario data facultas, ex quo per teſtes tantùm, qui talia viderant illum exercere, & ex communi reputatione probabatur) fuerunt pro actus validitate, ad iura vulg. vt cenſeatur potius data eodem contextu, & ſic quòd ſit ordinaria, ſecundùm quòd Vicarius ex tali iuriſdictione ſe diſpenſaſſe atteſtabatur. Fuit tamen dictum, quòd meliùs informaretur, ex quo ſuper hoc puncto nihil dixerunt aduocati, quod tamen factum non fuit. Facit tamen pro eo, quod ſupra dictũ eſt, quod notat Gemin. referendo Innoc. in c.cum in illis, §. cum autem, col. 2. de præbend. in 6. per c. Abbate de verb. ſignific. cum ſimilibus.

DE OFFICIO, ET POTESTATE IVDICIS DELEGATI.

EPITOME.

Collector poteſt ſubſtituere ſubcollectorem.

SVMMARIVM.

1 *Induſtria perſona quando videatur electa, ita vt non poſſit ſubdelegari, num. 3. & 4.*
2 *Clauſula: Contradicentes compeſcendo; dicitur iuriſdictionis.*
3 *Negotiorum geſtor poteſt de iure ſubſtituere; fallit. num. 5.*

DECISIO I, aliàs 66.

1 AN collector ✝ non data ei aliàs poteſtate ſubſtituendi, poſſit ſubſtituere ſubcollectorem, maximè quia in collectoria erant iſta verba.
2 [Confidentes quòd ea quæ ✝ tibi iniungimus, fideliter exequeris] quo caſu videtur electa induſtria perſonæ, ideo &c. ad c. vlt. §. 1. de off. deleg. & ita per hanc rationem videtur tenere Bellinzin. in tract. de ſubſid. charit. q. 106. in fine. propter verba: Confidentes de fide tua. Præterea ſecundùm me collectori mandatum eſt nudum miniſterium facti, quo caſu ceſſat poteſtas ſubdelegandi, ad d.c.vlt. §. vlt. Nec obſtat clauſula. [Con-
3 tradictores ✝ compeſcendo *] quæ dicitur iuriſdictionis, & ſic videtur tranſire in ſubdelegatum, ſecundum Innoc. & Abb. in c. ex literis, de off. deleg.

* De hac clauſula, vide Oldr. cõſ. 81. Rom. conſ. 481. Abb. c.

deleg. quia ob id non facit, quòd ad illud miniſteriũ, quod eſt delegatum, poſſit ſubdelegare, vt in d. c. ex literis. Et licèt deciſio noſtra 265. al. 9. de off. deleg. in nou. teneat, quòd ex eo, quia collector dicitur negociorum
4 geſtor Cameræ Apoſtolicæ, poſſit de iure † ſubſtituere, ad c. 1. de procur. in 6. Tamen ſecundùm Bart. in l. pen. §. 1. de diu. & temp. præſcrip. etiam
5 negotiorum geſtor, per illum tex. quando eſt electa † induſtria perſonæ,
6 non poteſt ſubſtituere, & dicitur ſecundum eum, tunc electa † induſtria perſonæ, quando non eſt data certa forma,* puta ad emendum pro tanto, ſed ſimpliciter, & in genere, ad c. is cui, de off deleg. in 6. & ita videtur in caſu noſtro. Tamen his non obſtantibus, maior pars Dominorum voluit
7 † collectorem poſſe ſubſtituere, propter dictam deciſ. & rationem ibi poſitam, quia non eſſet collector deputatus in vna prouincia, ſi non poſſet alium ſubſtituere, & nimis negotium differretur, & protenderetur, & contingente infirmitate, vel alio impedimento protelaretur. Et hoc in vna Aſtenſi canonicatus, & præbend. coram D. Ludouico.

proillorum, n. 9. de pben. & in c. quæreti, de verb. ſignif. Card. clem. 2. §. cõtradictores & relig. dom. Felyn c. cãm quæ, n. 19 de reſc. r. & c. ſuper eod col. fin. de off. deleg.

* Aymon. conſ. 303. num. 3.

EPITOME.

Prouiſio facta à ſubexecutore, cum clauſula, viſis literis Apoſtolicis, valet.

SVMMARIVM.

1 *Executor gratiæ Apoſtolicæ non poteſt conferre, vel prouidere, niſi præſententur literæ ſuæ facultatis.*
2 *Prouiſio ſubexecutoris dicentis: viſis literis Apoſtolicis, eſt valida, etiam ſi non dicatur de proceſſu fulminato.*
3 *Literæ Apoſtolicæ extra Italiam quæ dicantur.*
4 *Verba ſunt intelligenda ſecundùm conſuetudinem proferentis, & conſuetudinem regionis ad validitatem actus.*

DECISIO II. alias 87.

1 EXecutor gratiæ † Apoſtolicæ licèt non poſſit conferre, vel prouidere, niſi ſibi præſententur literæ ſuæ facultatis, ad c. cum in iure peritus, de off. deleg. & c. vt debitus, de appell. ad deciſ. 703. al. 4. de off. deleg. in
2 antiq. Si tamen ſubexecutor dicat † quòd Viſis literis Apoſtolicis, gratiam expectatiuam in ſe continentibus, prouidit, Domini habuerunt prouiſionem pro valida; & ſic quòd, vt actus valeat, intelligatur de proceſſu fulminato, in quo gratia expectatiua continetur; & quia extra Italiam
3 † quamcunque Bullam, etiam non plumbatam, quæ veniat de Romana Curia, & etiam citationes noſtras ſub noſtro ſigillo, vocant literas Apo-
4 ſtolicas, ideo ad validitatem actus, verba ſunt intelligenda † ſecundùm conſuetudinem proferentis, l. ſi ſeruus plurium, §. vlt. de leg. 2. & ex conſuetudine regionis, l. cum delationis, §. aſinam, de fund. inſtruc. l. librorum, §. quod tamen, de leg. primo. Et hoc in vna Gebennen. parochialis coram D. Nicolao Piccolomineo.

EPI-

E P I T O M E.

Fatalium prorogatio vigore Innocentianæ poteſt fieri à Rota, quoties ſibi videtur, etiam ſine partis citatione.

S V M M A R I V M.

1 *Fatalium prorogatio non poteſt fieri de iure communi, datur tamen a Rota.*
2 *Verba: Prout viſum fuerit, videntur requirere arbitrium boni viri, & cauſa cognitionem.*
3 *Dilationis prorogatio cauſa cognitionem de iure communi requirit, & ſic partis citationem.*
4 *Citatio partis non eſt neceſſaria, vbi non competit illi defenſio.*

D E C I S I O III. aliàs 231.

1 PRorogatio fatalium † licèt non poſſit fieri de iure communi per Iudicem, ad not. in clem. ſicut de appell. Nos tamen vigore Innocentianæ,* quoties nobis viſum fuerit, hoc facere valemus. Videbatur autem in ea partis citationem requiri, ad vulg. l. de vnoquoque, de re iud. vt minus iuri communi deroget, ad c. cum dilectus, de conſuet. & quia illa
2 verba: prout viſum fuerit; † arbitriũ boni viri, & ſic cauſæ cognitionem requirere videntur, ad l. in cauſæ, la prima, §. cauſa enim cognita, ff. de minorib. iuncta l. fideicommiſſa, §. quanquam, de leg. 3. per Doct. in c. 1. de
3 conſt. & tantò magis dilationis prorogatio † cauſæ cognitionem deberet requirere, quia ſic etiam eſt de iure communi, ad l. fin. de fer. & l. à procedente, C. de dilat. & ſic ſine partis citatione non valere, vt videtur ſentire Bald. in l. 1. C. quomodo & quand. iud. col. pen. & Fed. in conſ. 289. Quibus tamen non obſtantibus, Domini in vna Venetiarum matrimonij
4 coram me tenuerunt, etiam parte non citata † fatalium prorogationem valere, cùm paſſim nos illam concedamus, nec partium reclamationem audimus, cum ea etiam inuita, & contradicente, quotidie detur: Ideo
5 cum parti defenſio † non competat, eius citatio non eſt de iure neceſſaria, ad not. per Doct. & Iaſ. in l. ne quicquam, §. vbi decretum, col. 3. verſ. 2. lim. de off. Proconſ. & leg. & Abb. in c. ex inſinuatione, circa fin. de appel. & Felyn. in c. Eccleſia S. Mariæ, num. 20. verſ. tertio limita, de conſt. & Abb. & Felyn. in c. cum olim, n. 11. de re iud. & ita Rota aliàs tenuit.

*Facit deciſ. Caſſad. 7 de appell. pract. Veſtr. lib 7. c. fin. nu. 13. & ſeq.

D E P A C T I S.

E P I T O M E.

Pacta tendentia ad cultum diuinum, confirmata per Papam ad ſupplicationem partium, etiam quòd vna pars obſtet, & contradicat, altera ad obſeruantiam tenetur.

S V M M A R I V M.

1 *Statuentes, vel facientes actum poſtea confirmatũ à Sede Apoſtolica, poſſunt ſine alio ſuperioris cõſẽſu recedere ab eo, quod tripliciter limitatur, vt n. 3.*

C L. ſi

2 *L. ſi quis maior, habet locum de iur. can. etiam ſi iuramentum non interuenit.*

DECISIO I. aliàs 186.

1 CONfirmatio Papæ † ad ſupplicationem partium ſuper pactis aliàs de ſe inualidis, & tendentibus ad cultum diuinum, operatur, quòd vna ex partibus non obſeruante, vel contrauenient, alia nihilominus ad obſeruantiam teneatur, poſito etiam quòd pœna, l. ſi quis maior, C. de tranſact. locum habeat de iure canonico; * & quando etiam non interuenit iuramentum, vt in vna Neapolitana reductionis numeri monachorum coram me, vbi commendatarius monaſterij B. Mariæ de Cappellis Ordinis S. Benedicti, vt cultus diuinus augmentaretur, & ſeruarentur in ſuo monaſterio pacta quædam, quæ cum congregatione, & monachis Montis Oliueti iniuit, quòd ſcilicet dicta congregatio duodecim monachos, & duos conuerſos in dicto monaſterio alere, & manutenere teneretur, qui inibi diuina officia, & miſſas celebrarent, promittens ipſe idem monaſterium cum horto, & alijs acceſſorijs eis relaxare, ac cenſum 300. ducatorum, quolibet anno ſoluendorum, eiſdem aſſignare: Vnde prætendens curſu temporis dictam congregationem pacta non obſeruaſſe, & per conſequens ſe ad aliud non teneri amplius, repetebat monaſterium cum acceſſorijs, & alijs, & declarari dicta pacta, & confirmationem Apoſtolicam inde ſecutam irritari, ac annullari. In qua Domini fuerunt in fauorem congregationis, pro abſolutoria, & canonizatoria pactorum, & confir-

2 mationis, non obſtante regula quæ habet, quòd ſtatuentes, † vel facientes actum confirmatum poſtea à Sede Apoſtolica, poſſint ſine alio ſuperioris conſenſu recedere, ad not. per Bart. in l. omnes populi, de iuſt. & iur. Bald. Fulg. & Paul. de Caſtr. in l. omnium, C. de teſt. Bald. in l. ex placito, C. de rer. permut. Abb. in c. dilecto, per illum tex. à contrario ſenſu, de præbend.

3 quia tres † videtur habere declarationes, ſeu limitationes quarum quælibet in caſu noſtro militare videtur. Primò, quando confirmatio erat neceſſaria, vt hìc, quia tunc per regulam in auth. E contra ſi filijſfamilias, C. de repud. cum ſimil. non poteſt ſine ſuperioris confirmantis beneplacito recedi, arg. not. per Bald. in c. cũ omnes, de conſt. & in c. decernimus, de Iud. & in d. l. ex placito. Secundò, quia actus tendit ad cultum diuinum, ad not. per Innocen. in c. accedentibus, quod legit. cum c. cum olim, num. 7. de priuileg. & Angel. in d. l. omnium. Tertiò, quando verba confirmantis ſonarent in præceptũm, vt in caſu noſtro, vbi Papa ad obſeruantiam vtranque partem cogi, & compelli poſſe decernebat, arg. d. l. omnium, à contrario ſenſu, vt per Dec. in c. cum acceſſiſſent, col. 2. de cõſt. de quibus omnibus vide late Abb. Felyn. & Dec. in d. c. cũ acceſſiſſent.

* Grat. conſ. 93. col. pen. li. 1.

DE PROCVRATORIBVS.

EPITOME.

Ratificatio inducitur per actum concernentem executionem promiſſionis.

DECI-

DECISIO I. aliàs 54.

ASſerti Syndici, & procuratores communitatis Ciuitatis Theatinæ, promiſerunt nomine communitatis dare ſingulis annis 300. ducatos Epiſcopo, & augere redditus menſæ Epiſcopalis, ſi erigeretur in Archiepiſcopalem, prout fuit erecta. Communitas poſtea pluries conuocato concilio, quæſiuit modum ſoluendi dictam ſummam, Ex hoc Domini voluerunt, quòd, quia egerunt actum pro executione contractus peracti eorum nomine, videantur ratificare;* ad l. indebitum, cum ibi not. C. de cond. indeb. facit Deciſ. prima, de procur. in nou. Dec. in l. ſemper qui non prohibet, col. 2. verſ. & ideo de reg. iur. & in conſ. 586. col. 1. num. 14. & Alex. conſ. 127. col. 1. & 175. col. fin. lib. 5.

* Facit Cranet. conſ 55. n. 5. Maſcar. concl. 1255.

EPITOME.

Mandatum generale ſimpliciter productum, refertur ad omnes cauſas, & commiſſiones, etiam diuerſas.

DECISIO II. aliàs 85.

DVæ commiſſiones erant in actis, ideſt in manuali per diuerſos actores contrà eundem reum ſuper canonicatu, & præbenda vacãte per obitum vnius præſentatæ, & ſuper vtraque commiſſione fuerat decreta citatio: Procurator rei produxit mandatum generale acceptans, &c. proteſtans, &c. nec declarauit contra quem producebat, neque ſuper
„ qua commiſſione, ſed tantùm reperiebatur in manuali, Illerden. canon.
„ & præb. per obitum Beringarij Tort. Comparuit Beringarius Saganta
„ procurator Michaelis Maul, & produxit mandatum generale, acceptans
„ &c. proteſtans &c. vt dictum eſt. Ex hoc Domini voluerunt, quòd dicatur productum in omni cauſa, & ſuper vtraque commiſſione, & contra vtrunque actorem, ex quo indefinitè produxerat, & ideo neceſſe fuit, vt ego ex eidem reuocarem ſententiam per me latam in fauorem Vincentij Roſel. qui erat vnus ex dictis actoribus, qui non fecerat poni dictum mandatum in regiſtro, ſed data exceptione perſonali per contradictas proceſſerat.

EPITOME.

Mandatum ad acceptandum, & ad lites, extenditur ad alias cauſas, quàm pro beneficijs acceptatis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ad lites, intelligitur generaliter ad omnes.*
2 *Ratio reſtringit dictum.*
3 *Præfatio ſpecialis reſtringit generale dictum, & quare.*

DECISIO III. aliàs 100.

COram D. Nicolao Aragonia in vna Coriſopiten. canonicatus & præbendæ, fuit tentum, quòd ſi in mandato ad proſequendam gra-

1 tiam expectatiuam acceptan. &c. eſt clauſula ad lites ✝ indeffinitè .ſ. litemq. & lites conteſt. defend. agen. &c. poſſit procurator omnes cauſas proſequi, non tantùm ſuper beneficijs acceptatis vigore gratiæ expectatiuæ, quia clauſula prædicta non eſt acceſſoria, ſed ſeparata: vnde cùm ſit generalis indefinita, generaliter debet intelligi. Nec obſtant not. per
2 Bart. in l. regula, §. licet, de iur. & fact. ignor. ſ. quòd ratio ✝ reſtringit dictum, quia non eſt ratio illa præcedens, nam conſtituere procuratorem ad lites, eſt voluntarium. Nec obſtat quod notat Iaſ. in l. cum hi, in princip.
3 in 3. not. ff. de tranſact. ſcilicet, quòd præfatio ✝ ſpecialis reſtringat generale dictum, quia illud eſt, ex quo præfatio declarat mentem, & rationem finalem, ad l vlt. de hæred. inſtit. vnde incidit in primam oppoſitionem: Hic autem procurator conſtituitur ad proſequendum gratiam expectatiuam, & ad lites, & ſic illud primum non eſt per modum præfationis, nec rationis, ſed eſt pars mandati, & procurationis.

E P I T O M E.

Sufficit de mandato, & abſentia procuratoris docere poſt ſententiam & latas cenſuras per contradictas.

S V M M A R I V M.

1 *Cenſura data in contumaciam per edictum, non conſtito de abſentia procuratoris, ſi poſtea probetur; valent.*
2 *Stylus contra ius commune non extenditur.*

D E C I S I O IV. aliàs 102.

NOſtra deciſio 248. al. 19. de procur. in antiq. eſt extenſa ex ſimilitudine rationis in abſentia procuratoris, quando de ea poſt ſententiam doceretur, vt in caſu, de quo in deciſ. prima, infra de re iud. Dubi-
1 tatum fuit, An ſit idem in cauſa cenſurarum, vt poſſint iuſtiſicari ✝ poſt ſententiam, & latas cenſuras per contradictas, non docto aliter de procuratoris abſentia, niſi poſt, ad iuſtificandum cenſuras: Et vota Dominorum fuerunt varia in vna Conchen. coram D. Piſaurienſi, nec aliquid fuit determinatum, nam hæc deciſio loquitur in cenſuris, & in aſſerto procuratore, nec videtur reddi poſſe ſufficiens diuerſitatis ratio. Sed in
2 contrarium dicebatur, quòd cenſuræ ſunt maioris præiudicij, ✝ nec ſtylus contra ius commune, ſcilicet quòd ſententia iuſtificetur ex poſt, in contumacia debet extendi, cùm tantum poſſeſſum, quantum præſcriptum.

Limita hanc deciſ. niſi ante ſententiam fuerit oppoſitum de defectu mandati, per conſ. Baldi 122. lib. 3. Aym. conſ. 108. Guidobon. deciſ. 129.

E P I T O M E.

Procurator conſtitutus ad conſentiendum penſioni in euentum quòd N. reſignet, ſi conſentiat in Cancellaria, & N. reſignet ſub conditione, qua non impleta, principalis reuocet procuratorem in Camera, & poſtmodum N. reſignat ſimpliciter, conſenſus præſtitus valet, & penſio, non obſtante reuocatione.

S V M-

SVMMARIVM.

1 *Reuocatione facta, quæ præſumitur peruenire ad notitiam procuratoris, procurator nihil poteſt amplius facere.*

2 *Conſenſus vtriuſque non debet ſimul, nec eodem tempore de neceſſitate præſtari.*

DECISIO V. aliàs 105.

PRocurator conſtitutus ad conſentiendum penſioni ſuper beneficio in euentum, quòd Cardinalis cedat ius ſibi competens in dicto beneficio, conſenſit in Cancellaria, ex quo Cardinalis de Triuultijs ceſſerat, reſeruato ſibi regreſſu, quæ ceſſio cùm non valeret, ex quo non fuit ſibi regreſſus reſeruatus, principalis in Camera reuocauit procuratorē ſuum, quo facto Cardinalis ſimpliciter ceſſit: Dubitatum fuit in vna Valentina penſionis coram D. Piſaurienſi de validitate penſionis; & maior pars Dominorum fuit pro validitate, attento, quòd ſecundùm eos reuocatio debebat fieri in vtroque loco, ſcilicet non tantū in Camera, ſed etiā in Cancellaria, tantò magis quod in loco, vbi procurator conſenſerat, non erat facta reuocatio. Ego etiam fui in hoc voto, non tamen ex præcedenti ratione, quæ mihi dubia viſa fuit, ſed quia, etiam ſi reuocatio eſſet facta formiter, & ſic in vtroque loco, bene operari poteſt, quòd (quia præſu-
1 mitur † perueniſſe ad notitiam procuratoris,) procurator amplius aliquid facere non poſſit, ſed per hoc non fit quin id valeat, quod priùs ante reuocationem eſt factum, ideò actus ante reuocationem dictam factus eſt à procuratore eo tempore, quo erat procurator. Et licèt eſſet factus conditionaliter .ſ. Cardinali cedente, tamen quia in tempore, antequā pœnituerit principalem, ceſſit Cardinalis, res dicitur perfecta, & valida, Tamen ſecundùm aliquos, ex quo principalis, ante factam ceſſionem bonam per Cardinalem, reuocauit procuratorem, ſatis poterat dici illum pœnituiſſe: Sed poſtea ad meam rationem venit alia reſponſio in mentē, nam mandatum erat, quòd conſentiret in euentum, quòd Cardinalis cederet, vnde Cardinale cedente conditionaliter, ſcilicet reſeruato regreſſu, qui non fuerat reſeruatus, & ſic nulliter cedente, procurator non poterat conſentire, quia contra formam mandati: procurator autem non conſenſit ſimpliciter penſioni propter dictam primam, & nullam Cardinalis ceſſionem, ſed conſenſit conditionaliter, ſcilicet caſu quo Cardinalis cedat, & hoc etiam facere non poterat, quia non fuerat ſibi datum in mandato, quòd conditionaliter conſentiret, & ſic ante adimpletam conditionem, ſed tantùm quòd adimpleta conditione (ſcilicet Cardinali cedente, ipſe ſimpliciter conſentiret,) nam facultas cōſentiendi eſt collata in tempus, & in euentum quòd Cardinalis cederet, ante ergo procurator nihil agere poterat, vnde ex iſta ratione videtur, quòd etiam quòd reuocatio non valuerit, tamen quia poſt procurator non conſenſit, penſio non valeat, quia primus conſenſus non eſt formiter, & bene præſtitus, nec aliter,

nec aliàs conſenſit vnquam procurator: Quo non obſtante, Domini fuerunt in eodem voto ſuperiori. ſcilicet pro validitate, quia conſenſus
2 † vtriuſque non debet ſimul,nec eodem tempore de neceſſitate præſtari, vnde quotidie videmus in Cancellaria conſenſus prædicto modo præſtari, vt quia ego conſtituo procuratorem ad cedendum in euentum, quòd mihi talis penſio reſeruetur, & ceſſionarius conſtituit procuratorem ad conſentiendum penſioni me cedente, & ita in euentum, & tamen vnus procurator poſt alium, etiam longo tempore conſentire poteſt, vnde ex hoc dicendum eſt, quòd illa verba, in euentum quòd Cardinalis cedat, non referuntur ad procuratoris conſtitutionem, ſcilicet, quòd videatur in talem euentum conſtituere, quia non poſſet procurator vigore talis mandati cõſentire, niſi iuxta illius formam, ſed ſimpliciter dumtaxat ad conſentiendum in talem euentum, in quem Cardinalis cedat, conſentit penſioni, & ſic adimpleta dicitur conditio, ſi ante mandati reuocationẽ cedat. Vnde poteſt procurator iuxtà formam mandati conſentire, ſcilicet, quòd in euentum in quem Cardinalis cedat, conſentit penſioni, & cùm adimpleta ſit conditio, ſcilicet quia ceſſit ante reuocatum mandatum, vel ante reuocatum actum, & conſenſum factum per procuratorem, dicitur res eſſe perfecta. Et tantò magis, quia poſtea viſum fuit, quòd nouus conſenſus Cardinalis venit in tempore,& ante dictam reuocationem, & ideo quòd in vtroque loco fieri debeat reuocatio. Non fuit tamen formiter per omnes concluſum, licèt maior pars hoc atteſtaretur.

EPITOME.

Mandatum factum a Collegio, abſentibus duobus, valet, licèt non appareat illos abſentes fuiſſe vocatos.

SVMMARIVM.

1 *Abſens propriè dicitur à Ciuitate.*
2 *Actus propter non vocatos quando poſſit annullari.*
3 *Pro mandato, & inſtrumento ſemper præſumitur, & dicens contrarium probare debet.*
4 *Syndicus vniuerſitatis, etiam ab vno conſtitutus, ad defendendum procedere poteſt.*
5 *Vniuerſitas vtitur iure minoris.*
6 *Geſta cum minus legitimo procuratore minoris in defenſione, valent.*

DECISIO VI. aliàs 117.

MAndatum protectorum Sancti Georgij, in vna Lunen. Sarzanen. coram D. Aragonia, in quo Notarius dicebat, quòd officiũ Sancti Georgij, duobus tamen abſentibus, conſtituebat talem procuratorem, fuit per omnes Dominos ſufficiens reputatum, non obſtante, quòd non appareret illos abſentes fore vocatos, ad not. in c.cum omnes, de conſt.
1 Primò, † quia abſentes propriè dicuntur à Ciuitate* ad not. per Gemin in c.

* Vide Romanũ & ibi adden.ĩ litera. m. conſ. 454.

in c. vbi periculum, de elect. in 6. & Dec. in d. c. cum omnes; quo caſu, excepti s cauſis arduis, non eſſent vocandi, ſeu expectandi, vt per omnes in d. c. cum omnes. Secundò, quia tunc videtur propter non vocatos
2 † poſſe annullari actum, quando illi agerent de contemptu, ad not. per Abb.
3 in c. quod ſicut, §. 1. not. 3. de elect. Tertiò, quia pro † mandato præſumitur, & inſtrumento, & qui vult contrarium dicere, probare tenetur, ad not. per Abb. in c. 1. in fin. de Synd. per l. cum precibus, C. de probatio.
4 Quartò, quia Syndicus vniuerſitatis, † etiam ab vno conſtitutus ad defendendum, videtur quòd procedere poſſit, ad not. per Spec. in tit. de
5 Synd. paulò poſt princ. Quintò, quia vniuerſitas † vtitur iure minoris, l. res publica, C. ex quib. cauſ. maiores, per Bart. in l. nulli, ff. quod cuiuſque
6 vni. nom. ſed geſta cum minus † legitimo procuratore minoris in defenſionem valent, l. non eo minus, C. de procurat. [iſta eſt melior, & ſufficit.] Sextò, quia Notarius dicit, officium S. Georgij, ergo erant ibi omnes qui faciebant officium, & vocati vocandi, cum aliàs non eſſet verum ibi officium eſſe, ideo &c. ad not. per Corn. plenè conſ. 181. col. 8. vol. 2.

EPITOME.

Sententia lata ad inſtantiam procuratoris vnius ex duobus conſortibus non valet, niſi pro domino ſuo. ſi alter habebat ſpecialem procuratorem in actis.

SVMMARIVM.

1 *Conſors litis in beneficialibus datur, qui pro alio agere poſſit.*
2 *Conſors litis faciendo procuratorem, videtur prohibere ne alius conſors aliquid faciat.*
3 *Agens vt procurator alterius cùm non ſit, non poteſt ſuſtinere actum ex eo, quia ſit conſors litis, vel coniunctus.*

DECISIO VII. aliàs 121.

1 IN beneficialibus † licèt detur conſors litis, ita vt pro alio agere poſſit, ad glo. in c. cum M. Ferrarienſis, de conſt. & per hoc eſſet dubita-
2 tum in vna Vicent. coram D. Petro, An ſententia † D. Chriſtophori lata in fauorem duorum, quorum ius vnius ab altero dependebat, petita per procuratorem vnius tantùm, valeret nomine vtriuſque, etiam in fauorem illius, qui nec per ſe, nec per procuratorem ſuum aliquid petierat: Et quia ille habebat ſpecialem procuratorem in actis, qui ſeruauerat alios terminos, fuit concluſum quòd non poſſit tunc conſors aliquid pro eo *Etiã ſi procurator non
3 facere, quia faciendo alium † procuratorem, videtur eum prohibuiſſe* acceptet, vel arg. l. cum prætor, & ibi not. Ang. de iud. & Imol. in c. ex parte decani, de nulliter cõſtiſcript. & per Spec. in tit. de coniunct. perſon. verſ. item quod agit; per tuatus. Bald. Iaſ. in l. exigendi, verſ. tertio limita, C. de procur. Item quia procura- l ſi quis. §. Iulianus, in fin. tor alterius petijt ſententiam, vt procurator illius, cùm non eſſet, ideo ff de præſũp. non debet poſſe ſe adiuuare, vt valeat vt conſors litis, vt in ſimili etiam Put. deciſ.
4 de coniuncta † perſona dicit Bald. in c. ex parte, & c. nonnulli, §. ſunt & 267. lib. 2.

alij de reſcript. & plenè per Iaſ. in d.L.exigendi, verſ. ſexto fallit, & in l. non eo minus, in fin. eod. tit. *

*Et ĩ procuratore habẽte duo mãdata, & agẽte ex inſufficiẽti, quod non poſſit ſe iuuare, & ſuſtinere actũ ex ſufficienti. Rom.conſil. 446 nu.6 & cõſ. 496.n.4. Mohed. d. 7. hoc tit.

EPITOME.

Mandatum non reuocatur reſignatione, ſi in ea reſignans ſibi reſeruet regreſſum, & fructus.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procuratoris morte, & renuntiatione reuocatur.*

2 *Mandatum procuratoris non reuocatur reſignatione beneficij in hoc caſu.*

DECISIO VIII. aliâs 171.

1 MAndatum procuratoris, quod morte reuocatur, & ceſſat ad clem. fin.de procur.licèt idem ſit etiam renuntiatione, ad deciſ.376.* ſi tamen ille, qui reſignauit, reſeruauerit ſibi fructus, & regreſſum, ex quo non ceſſat intereſſe ſuum etiam circa titulum beneficij, quia ſi declaretur alteri, & non ſibi in beneficio ius competere, annihilatur, & euaneſcit regreſſus, & fructuum reſeruatio, vt in vna Vicentina canonicatus & præbendæ coram D. Io. Maria. pars maior Dominorum fuit, vt hoc caſu adhuc mandatum
2 † duret per rationes à contrario ſenſu poſitas per Rom. in conſ.374. [& ad limit.d.clem.fin. vide Iaſ.in l. eius qui,§.ſiue, verſ.Placebat, ff. ſi cert. pet.]

* Al. 28. de procur. in nou.Caſſa.d. 2. de appell. vide Moder. Pariſ. de reſignat. lib. 9. q.24.

EPITOME.

Conſenſus ſicut poſt mortem reſignantis præſtari poteſt, quando fuit porrecta ſupplicatio in eius vita per procuratorem; Ita etiam poterit præſtari, ſi mandatum fuit cum reſeruatione regreſſus, & fructuum.

SVMMARIVM.

1 *Retrotractio impeditur propter inhabilitatem extremorum. & num.2.*

2 *Supplicatio ſi porrecta fuerit à procuratoribus reſignantis, & reſignatarij, videtur reſignatio facta, & conditio reſeruationis fructuum, & regreſſus adimpleta.*

3 *Conſenſus præſtatur pro expeditione literarum, & ponitur ſub data ſupplicationis, non eius præſtationis.*

4 *In reſignatione ponitur tempus datæ ſupplicationis, non autem conſenſus.*

DECISIO IX. aliâs 219.

COnſenſus, qui poſt ſignatam ſupplicationem in vita reſignantis poteſt poſt ipſius mortem per eius procuratorem præſtari, quando ſupplicatio fuit porrecta, & ſignata ad inſtantiam eiuſdem procuratoris; Fuit dubitatum in vna Placentina Archidiaconatus, de qua ſup. deciſ.15. de renunc. An eodem modo præſtari poſſit, quando reſignãs dedit mandatum ad reſignandum conditionaliter, ſcilicet reſeruatis ſibi fructibus, & re-

* Vide Mohed. dec.28. & 31 hoc tit.

1 & regreſſu; quia cùm talis reſignatio in eius vita facta nõ fuerit, cùm in
eius vita conſenſus ſuper tali reſignatione præſtitus non fuerit, nec am-
plius talia reſeruari poterant propter mortem ſuperuenientem; videba-
2 tur poſtea conſenſum non poſſe ad tempus datæ retrotrahi † propter in-
habilitatem extremorum, ad vulg. l. bonorum, ff. rem rat. hab. cum vulg.
ad quod facit quod not. ſupra deciſ. 8. de renuntiatione. Quo non obſtan-
te, maior pars Dominorum tenuit in hoc caſu idem fore dicendum, ſtan-
te eadem ratione, cùm ſecundùm eos, ex quo procurator vtriuſque
3 † ſcilicet reſignantis, & reſignatarij, porrexit ſupplicationem, & expediri
fecit, ſatis tunc videtur reſignatio facta, & conditio reſeruationis fructuũ,
& regreſſus adimpleta, ad c. quidam, cum ibi not. de renunt. vnde non at-
tenditur data conſenſus poſtea præſtiti, quia ſecundùm regulam Cancel-
lariæ neceſſarium eſt, quòd præſtetur pro expeditione literarum, nõ quòd
ex tunc dicatur reſignatio fieri, vnde videmus quòd in literis dicitur [Ho-
4 die in manibus noſtris reſignauit] & ponitur † tempus datæ ſupplicatio-
nis, * non autem conſenſus, alias enim nullo caſu poſt mortem præſtari
poſſet.

* Moder. Pariſ. d. trac de reſign. lib. 8. q. 8 n. 111.

E P I T O M E.

Procuratori aſſerto etiam cum cautione rati, non dantur compulſoriales generales, parte contradicente.

DECISIO X. alias 213.

PRocuratori aſſerto non habenti mandatum, petenti compulſoriales generales cum cautione de rato, licèt videatur eas non poſſe denegari, ad deciſ. fi. de teſt. in antiq. nihilominus parte aduerſa contradicente, & allegante ſine mandato illum admittendum non fore, dari non debent, ſecundùm Dominos in vna ſancti Andreæ Rectoriæ, coram me.

E P I T O M E.

Procurator ad quomodolibet conueniendum ſuper beneficio, poteſt reſignare, ſi vigore reſignationis fuerit data recõpenſa æquiualens, vel propter ius ceſſum non liquidum.

S V M M A R I V M.

1 *Reſignatio ſiue ceſſio eſt donatio, ideo requirit ſpeciale mandatum.*
2 *Procurator poteſt reſignare data recompenſa, vel propter ius ceſſum non liquidum.*

DECISIO XI. alias 215.

1 PRocurator † habens in mandato, quòd poſſit facere, & concordare
quaſuis conuentiones, & concordias ſuper beneficio &c. licèt videa-
tur, quòd cedere vel reſignare non poſſit, arg. l. filiusfamilias, ff. de donat.
2 & per Feder. conſ. 9. reſignatio enim ſiue ceſſio † eſt donatio, qua ratione
videtur requiri ſpeciale mandatum, vt dicit Card. in clem. 1. in prima op-
poſ. de renunt. Si tamen recompenſa data vigore reſignationis fuiſſet
æqui-

* Vide Moder. Pariſ. de reſign. lib. 9. q. 19.

3 æquiualens, ✝ vel propter ius ceſſum non liquidum, vel aliàs, Domini in vna Oxonienſ. paroch. S. Andreæ fuiſſent pro facultate cedendi ſeu reſignandi, ad not. per Doct. in l. contra iuris, §. ſi filius, ff. de pact.

E P I T O M E.

Iudicium cum procuratore excommunicato tempore conſtitutionis eſt nullum, etiam ſi non opponatur, ſecus ſi erat habilis quando fuit conſtitutus, & non fuit oppoſitum de excommunicatione ſubſecuta.

S V M M A R I V M.

1 *Procuratori excommunicato non eſt neceſſarium opponere excommunicationis exceptionem. limita, vt num. 4.*

2 *Excommunicatus non poteſt conſtitui procurator.*

3 *Cap. pia, de except. in 6. habet locum in principali excommunicato agente.*

D E C I S I O XII. aliàs 223.

* Vide Vant. de nullit. ex defectu inhabil. ſeu mād. num. 136.

1 PRocuratori ✝ excommunicato, * licèt non ſit neceſſarium, quòd op-
2 ponatur excommunicationis exceptio, cùm conſtitutio ✝ ſit ipſo iure nulla, etiam quando publicè non habetur pro excommunicato, ſecundùm Imol. Felyn. num. 20. & 24. & Doct. in c. poſt ceſſionem, de probat.
3 non obſtante c. pia, de except. in 6. ✝ quod locū habet in principali agente excommunicato, ſecundùm Felyn. vbi ſupra, num. 23. & in c. exceptio-
4 nem, col. pen. de except. Si tamen ✝ tempore conſtitutionis procurator erat habilis, ſed ex poſt facto fuit excommunicatus, valebit iudicium cum eo agitatum, ſi non fuit oppoſitum de excommunicatione, ſecundùm Felyn. in d. c. poſt ceſſionem, in princ. pen. col. num. 23. verſ. & nota quod, poſt alios de quibus per eum, & ſecundùm Dominos in vna Placentina Archidiaconatus de Trugillo coram Domino Petro.

E P I T O M E.

Mandatum in beneficialibus, etiam re non integra, & lite conteſtata expirat: durat tamen reſpectu fructuum, & expenſarum, quorum reſpectu ſententia venit exequenda contra hæredes.

S V M M A R I V M.

1 *Succeſſio in beneficialibus non datur.*

2 *Acceſſoriam non ſequitur principale, ſi adſit diuerſa ratio.*

D E C I S I O XIII. aliàs 239.

* De quo latè Gabr. cōcluſ. 3. de procurat.

MAndatum quod in beneficialibus morte reuocatur, ad clem. fin. de procurat. durat in prophanis, l. nulla, C. de procurat. * reſpectu fructuum, & expenſarum, in quibus per ſententiam defunctus in vita fuerat condemnatus, ſecundùm Dominos in vna Comaclen. præpoſituræ, inter Illuſtr. Ducem Ferrariæ, & nobilem D. Leonem Vrſinum, coram me,

quia

quia cùm ſententia reſpectu fructuum, & expenſarum, veniat contra hæredes exequenda, ceſſat ratio; quæ eſt, quia in beneficialibus, re etiã non integra, & lite conteſtata expirat mandatum, cùm ſecus in prophanis,
1 ſcilicet, quia in beneficialibus non datur † ſucceſſio, nec quis habet hæredem, vt dicit Vitalin. in d. clem. fin. col. 2. in princ. & col. 3. in princ. Et licèt cauſa fructuum, & expenſarum ſit acceſſoria ad principalem ſuper beneficio, vel eius poſſeſſorio, & ideo eius naturam ſequi debere videretur, ad reg. acceſſorium, in 6. cum ſimil. Tamen ſtante, (vt ſupra dixi)
2 diuerſitate † rationis ceſſat dicta regula, nec acceſſorium tunc ſequitur naturam principalis, ad not. per Felyn. in c. debitores, col. 2. de iur. iur. & Alex. conſ. 4. col. 4. nu. 5. vol. primo, & facit quod ſupra not. deciſ. 8. eod. tit.

EPITOME.

Procurator ſeruans terminum ad libellandum non fit dominus litis, & ideo non poteſt ſubſtituere.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad libellandum in ſummarijs non facit quem dominum litis.*

2 *Dominus litis quis non ſit niſi per actum, qui in plenarijs iudicijs fieri non poteſt, niſi lite conteſtata.*

DECISIO XIIII. aliàs 7. lib. 2.

1 TErminus † ad libellandum in ſummarijs non inducit effectum, vt quis fiat dominus litis, ita vt procurator ſubſtitutus ſeruans dictum terminum, poſſit ſubſtituere, ad deciſ. 28. de procur. in antiq. ſecundùm Dominos in vna Salamantin. ſanctæ Barbaræ coram D. Mohedano, quia
2 debet eſſe talis actus, qui in plenarijs † iudicijs fieri non poſſit niſi lite conteſtata, ſecundùm Doctores in l. nulla, C. de procurat. & c. quoniam contra, de probat. ſed libellus dari poteſt etiam ante.

EPITOME.

Mandatum factum à creditore debitori, quòd creditori mandantis ſoluat, non poteſt reuocari.

DECISIO XV. aliàs 37. lib. 2.

MAndatum factum à creditore debitori ſuo, quòd creditori ipſius creditoris mandantis ſoluat, licèt videatur non adimpleri per promiſſionem factam à debitore prædicto creditori mandatario, ad l. ſi debitorem, ff. de nouat. & in conſequentiam, ante ſolutionem tacitè, vel expreſsè reuocari poſſe videatur, ad notata ibi per Paul. de Caſtr. tamen ſecundùm Dominos in vna Hiſpalen. ſiue Romana pecuniaria coram D. Maceratenſ. poſt promiſſionem, cùm deſinat res eſſe integra, reuocari non valet, ad notata per Io. Andr. in add. ad Specul. in tit. de depoſito, in rubr. & Bart. in l. ſingularia, col. 5. verſ. ex hoc apparet; & ibi Iaſ. col. 10.

verſ.

*ætCagn.ibi n 153.& ſeq.

verſ. hinc ſumpta, num.31. & col.11.verſ.ſtat. ergo. Dec.col.10.num.16. verſ. & ex ſupradictis, * ff. ſi cert. pet. per eundem Paul. de Caſtr. in l. ſi cum Cornelius, de ſolut. & l. ſi cum fundum, in fin.& ibi per Iaſ.in princ. de pact. per Alex. in l. qui vſumfructum, col.2. verſ. quod autem,num.8. de verb. oblig.

EPITOME.

Procuratoris generalis præoccupatio operatur, quòd alius, etiam generaliter, & cum clauſula citra &c. ſine tamen clauſula, ita quòd non ſit melior conditio occupantis, antea conſtitutus, deſinat eſſe procurator.

DECISIO XVI. aliàs 67. & vlt. lib. 2.

* Secus ĩ ſpeciali, vt apud Put.dec.167. lib. 3 Rota deciſ.12.hoc tit.in noſtiſ.

PRocuratoris generalis * præoccupatio operatur, quòd alius etiam generaliter, & diuerſo tempore, & cum clauſula: [Citra tamen &c.] ſine tamen clauſula: [Ita quòd præoccupantis conditio melior non exiſtat &c.] antea conſtitutus, & habitu & actu procurator eſſe deſinat, ad l. pluribus, ff.de procurat. ibi [vt poſterior non ſit in eo quod prior petijt procurator] & ibi notat Caſtrenſ. dicens, quòd habetur alius ac ſi conſtitutus non eſſet; & ideo præoccupante etiam volente, alius de cauſa, tanquàm non procurator, ſe intromittere nequit, quia voluntas, & impedimentum præoccupantis facit, vt alius ſe intromittere non poſſit propter clauſulam omiſſam, [quòd melior non ſit conditio præoccupantis,] arg. c. ſi duo, cum ibi notat.cod.tit.lib.6.

EPITOME.

Procuratores, & Aduocati abſtineant ab informatione verbali, ſed pro minori diſpendio dent informationes in ſcriptis.

DECISIO XVII.

* Hæc deciſ. non eſt ĩ manuſcript. D. Creſcentij.

ORta quæſtione inter DD. Aduocatos, & Procuratores ſuper præcedentia; fuit per Dominos concluſum de conſenſu eorundem Aduocatorum, & Procuratorum, & cum auctoritate, & conſenſu Sanctiſſ. D.N. quòd abſtinerent omnes ab informatione vocali, ſeu verbali, & quòd ſuper dubijs dandis per DD. Auditores darentur informationes in ſcriptis, vt cum minori clientulorum diſpendio experiremur, an modus iſte eſſet vtilior, & conuenientior, vt longiori tempore ſtudio vacare poſſemus.

Alias deciſ. ad hunc tit. facien. habes ſupra deciſ. 37. de renunc. Infra deciſ. 4. & 11. de ſent. & re iud. Et deciſ. 17. de probatio.

DE ARBITRIS.

EPITOME.

Sententia arbitri habentis intereſſe in cauſa, item confirmatoria ſententiæ, quæ non extat, eſt nulla.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Arbitri ſententia habentis intereſſe in cauſa, eſt nulla.*
2 *Sententia confirmans primam ſententiam nullam, quando det actionem vt ex confirmante agi poſſit.*
3 *Sententia nulla confirmari poteſt, non autem quæ nuſquam eſt.*
4 *Iudici delegato non creditur dicenti poſt latam ſententiã ſe ita pronuntiaſſe.*

DECISIO I. aliàs omnium prima.

IVlianus de Lenis in Vrbeueteri conduxit à Præſidentibus Cameræ certas terras pro certo pretio, deinde ſumpſit in ſocios dictos dominos Præſidentes; poſtmodum omnes pro certa parte ſumpſerunt in ſocium Thomam Saluagum mercatorem Ianuenſem, certis conditionibus adiectis, vt ille teneretur ad laborandum &c. Euenit quòd d. Iulianus egit contra Thomam ad damna & intereſſe ob non adimpletas conditiones, & de communi conſenſu elegerunt in arbitrum, cum ampliſſima facultate, D. Philippum de Senis, qui tunc erat Clericus Cameræ, & ſocius, qui condemnauit Thomam, ſed coram ſuo Notario in actis reperiebatur tantùm, qualiter pronuntiauerat, tenor verò erat in albis, & non apparebat: poſtea eadem cauſa per viam recurſus fuit commiſſa cuidam Vincentio de Reate locumtenenti Vicarij Vrbis, coram quo fuerunt producta acta facta coram D. Philippo, in quibus, vt dixi, non erat tenor ſententiæ, tamen D. Philippus dedit ſubſtituto Notario D. Locumtenentis quandam cedulam, dicens, & aſſerens, illam eſſe ſententiam à ſe prolatam, & erat eius manu ſubſcripta, quæ fuit à d. D. Vincentio confirmata: poſtea cauſa fuit commiſſa in Rota D. Iacobo Simonettæ Epiſcopo Piſaurienſi, coram quo dubitatũ fuit de duobus. Primò, An ſententia lata per D. Philippum
1 valeat, ex quo ipſe erat ſocius, & per conſequens agebatur ✝ de eius intereſſe; & fuit per omnes concluſum eſſe nullam, ad l. pen. ff. de arbitr. l. Iulianus, ff. de iudicijs, vbi Bart.

Secundò dubitatum fuit, An ſecunda ſententia confirmatoria valuerit,
2 licèt prima fuerit nulla, vt ſaltem agi poſſet ✝ ex confirmante, ad deciſ. 7. de re iud. in antiq. Innoc. in c. 1. de confirmat. vtil. vel inutil. Et concluſum fuit quòd non. Primò, quia iſta procedunt, quando coram ſecundo Iudice fuiſſet allegata nullitas primæ, quæ non fuit allegata in caſu noſtro, ad not. in d. c. primo. Secundò, quia in iſto caſu non confirmatur quod
3 aliquid eſt, ſed quod non eſt, nam non confirmatur ſententia * nulla, ✝ ſed ſententia quæ non eſt, non enim confirmatur ſententia, de qua erat rogatus Notarius actuarius D. Philippi, quia de eius tenore non apparebat: Nec cedula data ſecundo Notario eſt ſententia, quia ſecundus Notarius non fuerat rogatus de ſententia illa. Nec creditur poſt latam ſententiam
4 ✝ iudici delegato, vel arbitro, ſe ita pronuntiaſſe aſſerenti, quia ſiue bene, ſiue male pronuntiauerit, functus eſt officio ſuo, ad l. iudex poſtquam, ff. de re iud. c. in literis, & c. Venerabili, de offic. deleg.

* Quod fieri pōt Vant. de nullit. tit. vlt. n. 26. & 132. & per totum illum tit.

EPI-

E P I T O M E.

Æſtimatio facta a duobus ſeparatim, non vocatis partibus, nec illis præſentibus, non valet.

S V M M A R I V M.

1 *Aeſtimatores non tenentur iurare.*
2 *Aeſtimatio à pluribus ſeparatim facta an valeat.*
3 *Cognitio etiam extraiudicialis ſine partium præſentia haberi nequit.*
4 *Arbitri, & iudices plures an debeant ſimul iudicare.*
5 *Delegati debent ſimul iudicare.*

DECISIO II. aliàs 80.

SI duo æſtimatores à partibus in contractu tranſactionis fuerunt electi ad æſtimandum melioramenta, licèt poſſet dici, & benè, iuramentum
1 ✝ ab eis non requiri ad not. per Felyn. in c. quia indicante, col. 1. verſ. &
2 ſi iſti aſſumuntur, de præſcription. * Tamen ſi æſtimarunt ✝ ſeparatim, & partibus non vocatis, neque præſentibus, æſtimatio non valet, quia co-
3 gnitio etiam ✝ extraiudicialis ſine partium præſentia haberi non poteſt, negociorum enim merita partium aſſertione panduntur l. vltima, C. ſi per vim, vel alio modo, & ad hoc facit quod not. Bart. in l. qui bona, ſ. vltimo, ff. de damno infecto, & Felyn. in c. veniens, in fin. verſ. quarto in quantum, num. 20. de teſtibus, & in c. ego N. col. 4. nu. 10. de iureiur. & ſecundùm magis communem opinionem, de qua per Socin. poſt Doct. in l. ſi quis arbitratu, n. 29. & 30. de verb. oblig. [Nec contradicunt notata per Doct. in c. quintauallis, de iureiur.] In eo autem quod dixi, quòd ſeparatim æſtimarunt, non fuit plenè diſcuſſum, An per hoc eſſet æſtimatio nulla,
4 quia licèt arbitri ✝ etiam debeant ſimul iudicare * ad gloſ. in l. non diſtinguemus, ſ. cum in plures, ff. de arbitr. Tamen ſecundùm aliquos ſatis videtur ſufficere, quòd poſtea alter concordet cum primo, ad not. per Alberic. in l. ſi in tres, ff. de arbitr. Vbi idem tenet in iudicibus,* licèt contrarium teneat in delegatis, in l. duo ex tribus, de re iudic. Et hoc in vna Bononienſi bonorum coram D. Io. Clerici.

* Adde eũdẽ Felyn. in c. propoſuiſti, n. 9. verſ. fallit ſecũdo de probatio. ſi tñ a partibus non eſſent electi deberẽt omnino iurare, vt per Felyn. in dd. locis.

* Vide Blancũ de cõpromiſſ. q. 9. n. 53 & ſeq.

* Vide Vant. de nullit. ex defec. iuriſd. ord. n. 175.

E P I T O M E.

Diuiſio inter fratres vel iudicis arbitrio, vel ſorte fieri debet.

S V M M A R I V M.

1 *Electio partium diuiſarum ſpectat ad minorem fratrem de iur. can. ſecus de iur. ciu.*
2 *Diuiſio de iur. ciu. vel fit iudicis arbitrio, vel ſorte.*
3 *Abraham maior natu ex voluntate ſua conceſſit Loth facultatem optandi, facta diuiſione.*
4 *Minor eligere non debet quando diuiſio eſt facta ab arbitris.*
5 *Ius ciuile inter ciues Romanos ſeruandum.*

DECI-

DECISIO III. aliàs 210.

DIuiſio hæreditatis, vel bonorum ſi fiat per iudicem, vel arbitros à partibus electos, dubitatum fuit in vna Romana ſtatus inter iſtos nobiles Dominos Vrſinos pro relatione facienda Sanctiſſimo, qui tempore feriarum in hoc conſulere voluit Rotam; an electio partium ſpectaret 1 ad minorem, † quod videbatur dicendum, ad tex. in c. 1. de parochijs, vbi Hoſt. col. 2. verſ. & eſt optimum, & Ant. de Butr. col. 2. verſ. nota quòd in diuiſionibus, & Pet. de Anchar. in 3. not. per Io. de Anan. in c. qualiter & quando, el 2. num. 4. de accuſ. dum in Teſtamento veteri * narrat Abraham maiorem natu, facta diuiſione, Loth minori natu conceſſiſſe optandi facultatem. & hoc communiter tenere videntur Canoniſtæ: Et licèt 2 Legiſtę magis † communiter contrarium tenere videantur, ſcilicet quòd, vel iudex det partes, vel ſorti committatur, per l. 2. C. quand. & quib. quar. par. debea. lib. 10. vt per Bart. & Bald. in l. 1. C. de his qui ſe defer. lib. 10. & per Bald. in l. ſi maior. C. commun. diuid. & Florian. in l. arbitrium, ff. famil. herciſcun. & Angel. & alios, de quibus per Modern. in §. quædam, Inſtit. de act. in l. 1. ff. ſi cert. petat. Tamen opinio Canoniſtarum videbatur amplectenda, tum propter dictum veteris Teſtamenti, ad gloſ. in c. de libellis, in verſ. illorum, diſt. 20. & tex. in d. c. qualiter & quando, el 2. & ibi Abb. in primo not. & Io. de Anania, col. 2. de accuſ. & gloſ. in auth. vt iud. ſine quoquo ſuffrag. in princ. ver. adminiſtrationes, in ver. eloquiorum, tum propter dubium, & contrarietatem opinionum, ad c. per venerabilem, cum ibi not. qui fil. ſint legit. & gloſ. in ver. vacante, in c. licèt ex ſuſcepto, de foro compet. Et quia pro opinione Canoniſtarum videtur etiam caſus in d. c. 1. Sed ad illum textum reſpondet Angel. in d. §. quædam: & pro opinione Legiſtarum videtur etiam textus in d. l. 2. de qua 3 ſupra: & in veteri Teſtamento fecit illud Abraham † ex voluntate ſua, non quòd teneretur, ſecundùm Abb. in d. c. 1. in vlt. not. & d. c. 1. & alia iura notata ibi per Hoſt. & Doct. loquuntur in ſeniore in adminiſtratione rerum, non autem in ætate. Vnde ferè omnes Domini fuerunt in voto, 4 quòd iudicis officio † vel ſorte partes diſtribuerentur, ex quo in caſu noſtro maior non diuiſerat, ſed arbitri electi, & deputati à Papa, & ſic iudicis officium ad l. ad officium, C. commun. diuidundo. Corn. conſ. 234. lib. 1. quo caſu ceſſat ratio quare minor eligere debeat, cùm illud fortè proceſſiſſet facta diuiſione per maiorem natu, & etiam ex quo eramus inter 5 Romanos inter quos † erat ſtatutum à Sede Apoſtolica confirmatū, quòd inter eos ius ciuile ſeruaretur, & attenderetur; ergo iura ciuilia, & opinio Legiſtarum ſcilicet d. l. 2. inter eos erat ſeruanda.

Ad materiā huius deciſ. vide Doct. in l. pr. ff. ſi cer. pet. vbi Rip. nu. 69. Cagn. n. 165. Tiraq. de iure primog. q. 60.

* Geneſ cap. 13. b.

Faciunt ad hunc tit. Deciſ. 7. ſupra de procurat. Deciſ. 5. ſupra de reſcript. Deciſ. vlt. ſup. de dilatio. Deciſ. 9. & 11. infra de re iud.

DE IVDICIIS.

EPITOME.

Auocatio cauſæ quatenus non ſit inſtructa, non impedit primum Iudicem, coram quo omnes termini, etiam nulliter ſunt ſeruati, quin etiam non obſtante inhibitione poſſit pronuntiare.

SVMMARIVM.

1 *Inſtructa quando cauſa dicatur.*
2 *Terminos male ſeruatos Rota poteſt reiterare, & pronuntiare.*

DECISIO I. aliàs 113.

* Facit ad hanc deciſ. dec. 5 ſupra de reſcrip.

SI Papa auocet cauſam, dummodo inſtructa non ſit,* & tempore auocationis erant iura producta, & termini omnes ſeruati, licèt malè, & nulliter: Domini tenuerunt in vna Senen. Cappellaniæ corporis Chriſti coram D. Piccolomineo in ſecunda, quòd, non obſtante inhibitione emanata à iudice, cui cauſa auocata erat commiſſa, potuiſſet primus iudex
1 pronunciare, ex quo ſatis dicitur inſtructa, ✝ cùm tunc tempore auocationis potuerit pronuntiari, ad gloſ. in c. cupientes, §. ſi verò, in verb. inſtrui. de elect. in 6. & l. inſtructa, ff. de verb. ſign. nam, non obſtante mala
2 obſeruatione terminorum, ✝ nos vigore Innocentianæ poſſumus, illos reiterando, ſententiare.

EPITOM

Confeſſio rei, quòd inter ipſum & alium eſt lis, probat motam eſſe litem, & ideo non eſt locus regulæ de triennali.

SVMMARIVM.

1 *Lis non inducitur per ſcientiam, & notitiam commiſſionis & decreti citationis, quò ad reum, ſed requiritur citatio.*
2 *Lis quoad reum non eſt ante citationem.*
3 *Reus confitendo litem, confitetur & citationem fuiſſe executam.*
4 *Teſtium dictum intelligitur ſecundùm illud tempus, ad quod videntur habuiſſe conſiderationem.*
5 *Actuum multiplicatio non præſumitur.*

DECISIO II. aliàs 124.

COnfeſſio rei, quòd inter ipſum, & alium eſt lis, operatur, quòd licèt
1 aliàs ſcientia, & notitia ✝ commiſſionis cauſæ & citationis decretæ non ſufficiant ad litem inducendam, quia eſt neceſſaria notitia executio-
2 nis citationis, quia quo ad reum ante citationem non ✝ eſt lis, ad clem. 2. cum ibi not. vt lit. pend. nihilominus cùm (vt ſupra) lis non dicatur, niſi executa * citatione, dicendum eſt, quòd in neceſſariam conſequentiam
3 confitendo litem, ✝ confiteatur etiam citationem fore executam. arg. vulg.

* Facit Put. dec. 240. li. 2. Caputaq. deciſ. 169. li. 2.

vulg. l. oratio, de ſponſal. optimè facit deciſ. Aegid. 684. Et ideo in vna Lucan. coram D. Aragonia contra regulam de triennali opponebatur de lite intermedia, & licèt de ea in actis, aliàs quàm per commiſſionem, & decretum citationis non conſtaret: Tamen propter dictam confeſſionem factam in quodam inſtrumento, fuit contra regulam determinatum: Et in eadem, quòd licèt teſtes probarent illum triennio poſſediſſe ab anno 1523. non diſtinguentes An à natiuitate, vel à conceptione, & ſecundùm hoc vltimum eſſet triennium etiam ante dictam confeſſionem, Tamen quia teſtes aſſerebant dicto tempore poſſeſſionem captam vigore literarum Apoſtolicarum, quarum data erat eiuſdem anni à natiuitate: ſecun-
4 dùm illud † dictum teſtium intelligebatur, ad quod teſtes videntur habuiſſe conſiderationem, arg. notat. per Abb. & alios in c. cum Ioannes, de
5 fide inſtrum. & quia † multiplicatio actuum non præſumitur, intelligitur de eiſdem literis productis.

EPITOME.

Per ſumptum bullæ productum poſt terminum ad articulandum triduò ante ſeruatum, ſatisfit regulæ, quòd literis non expeditis &c. vt iuriſdictio valeat.

DECISIO III. aliàs 128.

IN vna Eluen. coram D. Camillo, cauſa erat commiſſa literis non expeditis, & derogatum regulæ: dummodo ante terminum ad articulandum; &c. terminusq. erat ſeruatus die 10. & die 13. ſumptum bullæ productum per compulſum. Domini fuerunt pro validitate iuriſdictionis, cùm modico tempore præſumatur ante terminum fore expeditas, cùm ante productionē omnino debeat compulſus compelli, & ſumptum extrahi, & bulla regiſtrari; quæ omnia, licèt non potuiſſent fieri tam breui tempore, tamen magis præſumitur ſaltem expeditio earum ante, vt actus valeat, & maximè cum ſatis videretur ſatisfactum menti regulæ emanatæ ad effectum vt citius literæ expediantur.

EPITOME.

Literæ præſumuntur expeditæ ante terminum ad articulandum, vt valeant commiſſio, & ſententia, nec obeſt regula.

SVMMARIVM.

1 *Clauſulæ non obſtan. & derogat. ponuntur ad cautelam.*

DECISIO IIII. aliàs 112.

SI in commiſſione quis petit derogari regulæ, quòd literis non expeditis cauſæ non committantur, dummodo ante terminum ad articulandum expediantur, & literæ producantur in actis expeditæ, nec conſtet An ante, vel poſt terminum ad articulandum; Domini fuerunt pro validitate commiſſionis, & ſententiæ latæ ſuper illa, in vna Meten. canoni-

*De materia huius deciſ. Caſſad. d. 3. & 4. ſuper hac reg. Mohed. d. 3. de probat.

catus, & præbendæ coram D. Ludouico in ſecunda, ex quo non conſtabat, quòd tempore commiſſionis non eſſent expeditæ literæ, & derogatio illi regulæ potuit fieri ad cautelam, & per procuratorem, quia clau-
1 ſulæ ✝ non obſtantiarum, & derogatoriarum ponuntur ad cautelam.

EPITOME.

Iudex criminalis non poteſt, abſoluendo reum à crimine, eundem condemnare ciuiliter ad rei reſtitutionem, & ſi non declinetur eius iuriſdictio.

SVMMARIVM.

1 *§. latrunculator, l. ſolemus, ff. de Iud. quomodo procedat.*
2 *Reſtitutio rei ablatæ petitur Iudicis officio, non actione.*
3 *Iudex criminalis poteſt condemnare ciuiliter criminoſum, non autem innocentem.*
4 *Partes non poſſunt iuriſdictionem in criminalibus tantùm prorogare ad ciuiles.*

DECISIO V. aliàs 167.

*In terminis huius deciſ. vide cõſ Natæ 407. in fi. & vide Ruin. conſ 4.& 87. lib. 4.& 35. lib. 5.

Actùm fuerat coram D. Gregorio Auditore R. P. D. Gubernatoris in criminalibus cauſis tantùm contra quandam mulierem criminaliter, inſtante parte, & procuratore fiſcali, & quia de crimine non conſtabat, Auditor abſoluit illam in criminali, ſed ciuiliter eam condemnauit ad reſtitutionem quorundam bonorum. Dubitatum fuit coram D. Piccolomineo de validitate dictæ condemnationis, & ſententiæ, ex defectu
1 iuriſdictionis, ad l. ſolemus, §. latrunculator, ff. ✝ de iud. qui tamen textus procedere videtur quando principaliter actum fuiſſet ciuiliter; Sed quod quando criminaliter (ſi incidenter iudici conſtiterit reum condemnandum ad reſtitutionem,) quòd etiam ciuiliter hoc facere poſſit, omiſſa etiam condemnatione in cauſa criminali, videtur textus in l. interdum, la ſeconda, §. qui furem, ff. de furt. per quem ita tenet Bart. in l.2.§.1.col. fin.ff. vi bon.rap. & Spec. in tit. de accuſ. §.1.col.2. verſ. ſi latro. Bald. in l.2.col.5.verſ. vnum quæro, num.25.C. de eden. Innoc. & alij in c. cum oporteat, de accuſ. Bald. & Salyc. in l. qui crimen, C. qui accuſ. non poſſ. & in l. data opera, eod. tit. Bart. & Salyc. in l. ſi quis ad ſe fundum, C. ad l. Iul. de vi pub. quod extenditur per Socin. in l.1.in medio, col.5. ſol. matr. facit. l. quoties, cum ibi not. C. de iud. Iaſ. in l.2. ff. de iuriſd. omn. iud. per Dec. in c. præterea, de off. deleg. quia tamen omnia præcedentia procedunt, quando aliàs conſtaret de delicto, vt ſupra in d. §. qui furem, ibi, rem furtiuam reſtituere, &c. & per omnes vbi ſupra: & quia reſtitu-
2 tio ✝ non poteſt peti per actionem, ſed iudicis officio, vt per Doct. vbi ſupra per l. interdum, de pub. iud. & cùm in caſu noſtro non ſolùm de crimine non conſtaret, ſed fuerit mulier expreſsè abſoluta, non poterat ex officio dicti iudicis condemnari ciuiliter, cum de eo non habuerit iuriſdictionem prædictam, omnes enim prædicti Doct. loquuntur, vt poſſit ciuili-

5 ciuiliter † iudex criminalis condemnare criminoſum, vt etiam per Bart. in l.1.in fin. prim.col. ad Turpill. Ideo Domini fuerunt pro nullitate ſententiæ. non obſtante quòd illa mulier tacitè ſe defendendo coram prædicto Iudice, videretur eius iuriſdictionem prorogaſſe, ad l. ſed etſi ſuſceperit, de iud. & propriè in materia noſtra de cauſa criminali ad ciuilem, tenent Ang. & Paul. de Caſtr. in d.l.ſolemus,§.latrunculator, quia magis communis opinio videtur tenere contrarium, ſcilicet quòd etiã expreſsè
4 partes † non poſſunt iuriſdictionem in cauſis criminalibus tantùm prorogare ad ciuiles, vt per Abb. & alios in c.1. & 2. de off.deleg.per Iaſ. in l. ſi per errorem,ff.de iuriſd.om.iud. Socin. in c. ſignificaſti, de for.comp. * maximè ſtante alio Iudice in cauſis ciuilibus, quia ita videtur procedere, d.§.latrunculator, & per Dec.in reg.non debet, in 3.fall. de reg. iur. not. Pelyn. in c.ordinarij, de off.deleg.

* Vide de materia Bal. in l. ex conſenſu, C. de repud Cla i pract. crim. q 42.

E P I T O M E.

Subrogatio lite penden. obtenta, non debet canonizari vigore primi tituli, de cuius inualiditate conſtat.

S V M M A R I V M.

1 *Reſignans per ſupplicationem, & conſenſum, abdicat à ſe omne ius, ita quòd per eius obitum nil vacat.*

DECISIO VI. aliàs 95.

ACtori, qui impetrauerat per obitum Petri, reus dedit de reſignatione ſibi facta per dictum Petrum, & ad hoc probandũ produxit ſupplicationem, & conſenſum, & dato de regula, quòd non iudicetur iuxtà formam ſupplicationis,ſed literarum, & lite pendente,reo defuncto, actor habuit gratiam ſubrogationis, & ad euitandum expenſas, & circuitum, nolebat ſuper ea literas expedire, ſed tantùm primam gratiam ſuam per obitum Petri petebat ſibi canonizari, ex quo reſignatio erat offuſcata per regulam. Domini tamen voluerunt in vna Granopolitan. coram D.Ara-
1 gonia, quòd hoc fieri non poſſet † quia per ſolam ſupplicationem, & conſenſum Petrus abdicauerat à ſe ius. Vnde apparebat per eius obitum nihil vacare. Ideo &c.

E P I T O M E.

Expenſæ debentur regularibus electis in diſcordia.

DECISIO VII. aliàs 175.

ELectis in diſcordia, licèt non viderentur deberi expenſæ litis à monaſterio regulari, ad c.cupientes, §. ſi verò,de elect. in 6. quia tamen non habebant vnde ſe, & ius ſuum poſſent tueri, Domini in vna Meten. coram D. Io. Paulo voluerunt expenſas deberi per glo. in §. fin.d.c. cupientes.

D 2 EPI-

E P I T O M E.

Mulieri, quæ promiſſam dotem non ſoluit, non debentur expenſæ litis, nec alimenta, ſi de adulterio accuſetur.

S V M M A R I V M.

1 *Expenſa litis debentur non habenti aliunde, & de ſuo bono iure habenti præſumptionem.*

2 *Expenſa litis, difficilius debentur, quam alimenta.*

D E C I S I O VIII. aliâs 232.

EXpenſas litis debet habere quis ab aduerſario, quando non habet aliunde, & præſumptionem habet pro iure ſuo bono, vt quia filius, qui petit bona paterna, vel mulier dotem,* vel aliâs, ad not. in l. fin. C. de ord. cognit. per illum tex. in l. Imperatores, ff. de tut. & rat. diſtra. l. ſi inſtituta, & l. qui de inofficioſo, ff. de inoffic. teſta. canoniſtæ, in c. ex parte, de accuſ. Innoc. & alij in c. per veſtras, de don. inter vir. & vxor. Si tamen
1 mulier dotem promiſit, † & illam non ſoluit, (vt in vna Bononien. promiſſionis dotis coram D. Petro) licèt tunc accuſetur de adulterio, & agatur de priuatione dotis, habeatq. præſumptionem pro ſe, ad vulg. l. merito, ff. pro ſoc. tamen ſecundùm Dominos, quia dotem promiſſam mulier non ſoluit, non debet habere alimenta * ad l. fin. C. ad Velleian. & Alex. in l. ſi cum dotem, §. ſi autem, ſol. matr. & Doct. in d. c. per veſtras,
2 tantò minus litis expenſas, † quæ difficilius debentur, ſecundùm Bart. in d. l. imperatores.

* Afflict. deciſ. 10.

* Imò pōt ex domo expelli. Abb. conſ. 85. lib. 1. Rō. cōſ. 517. col. 2. cum alleg. ibi ī add Io. Lup. in rep. c. per veſtras, vbi latè, de quo & Boer. q. 22.

E P I T O M E.

Lis non finitur per iſta verba nolo vlterius litem proſequi.

S V M M A R I V M.

1 *Lis non extinguitur, ſecundum Rotam, niſi per ſententiam.*

2 *Litis extinctio non fit per verba prolata Iudice, & parte abſentibus.*

D E C I S I O IX. aliâs 42. lib. 2.

LIs non extinguitur per iſta verba. Nolo vlterius litem proſequi: non obſtante, quod not. Milis in ſuo repert. in verſ. lis finitur &c. ſecundùm Dominos in vna Sancti Andreæ Can. coram D. Raynaldo, tum quia
1 ſecundùm Rotam lis † numquam finitur niſi per ſententiam, ad deciſ. 10.
2 vt lit. pend. in nou. tum quia ex talibus verbis † non coram Iudice prolatis, nec parte præſente, & acceptante, non poteſt induci ceſſio litis in beneficialibus, ad deciſ. 3. de renunc. in nou. & Milis in verſ. litis pendentia, dum ita intelligit glo. in verb. proſequatur, in clem. 1. vt lit. pend. & per Bart. Alex. Iaſ. & Doct. in l. poſtquam liti, C. de pact. & Iaſ. in l. 1. eod. tit. poſt Ant. de Butr. in c. cum pridem, eod. tit.

Alias

Alias deciſ. ad hunc titulum facien. habes ſupra.
Deciſ.4. de renunc. Deciſ.7. de procur. Deciſ.3. de dolo, & contum. Deciſ.3. & 4. & 17. de ſent. & re iud.

DE FORO COMPETENTI.

EPITOME.

Remiſſoria data reo ab vno Auditore contra duos ſuos actores non valet, niſi ſuper cauſa ei commiſſa, non ſuper commiſſa alteri.

DECISIO I. aliàs 6.

QVidam commiſerat cauſam contra Titium ſuper vno beneficio, & fuit commiſſa D. Petro; contra eundem ſuper eodem beneficio alius commiſit cauſam D. Ioanni Clerici: Iſte reus petijt remiſſoriam contra vtrumque coram D. Petro, qui eam conceſſit; Fuit reſolutum quòd nulliter fuit conceſſa quò ad perſonam ſecundi ex defectu iuriſdictionis, quia ſaltem requirebatur conſenſus ſecundi Auditoris, iuxtà Innocentianam, & cauſa erat Brixien. clericatus.

EPITOME.

Sententia lata contra intereſſe putantes, certo exiſtente contradictore, valet ſi non agitur contra illum, ſed contra tertium intruſum lite pendente.

SVMMARIVM.

1 *Actor tacito ſuo contradictore procedens contra intereſſe putantes, nulliter agit.*
2 *Sententia lata contra intereſſe putantes quando valeat.*

DECISIO II. aliàs 2.

IN vna Hiſpalen. beneficij coram D. Camillo de Ballionibus, quidam commiſerat cauſam contra Bernardinum Brauo, & ſua intereſſe putantes, & quidam termini cum eodẽ ſeruati fuerunt, & vigore dictæ clauſulæ: ſua intereſſe putantes, &c. fuit etiam proceſſum contra Antonium de Burgos, & poſt eius deceſſum, tacito dicto Bernardino, & contra eum nihil amplius facto, proceſſum fuit contra intereſſe putantes, & habita ſententia, & literis executorialibus, quæ fuerunt poſtea intimatæ cuidam Aluaro Garſiæ, tamquam intruſo lite pendente, & pluries cauſa erat ventilata, & commiſſa pluribus, & diſcuſſa, & quia Aluarus nihil releuans probabat, præfixo pluriès termino, fuit contra ipſum proceſſum ad declaratoriam, & aggrauatoriam, & vſque ad brachium ſæculare, & interdictum ſpeciale. Demum iſte allegauit dictam primam ſententiam eſſe nullam, & per conſequens omnia inde ſecuta, & non deberi executioni mandari, ex quo cùm dictus actor haberet alterum certum contradicto-
1 rem Bernardinum, & eo tacito proceſſerat contra intereſſe putantes,

nulliter fecit, ad not. in c.fin. de elect. in 6. Fuit tamen concluſum, quòd
2 procedebat hoc quò ad Bernardinum, ſed quò ad tertium † intruſum lite pendente, qui erat vitioſus ingreſſor, ſententia tenebat, & valuit, ex quo reſpectu illius defuncti poterat procedi contra intereſſe putantes, & valebat ſententia, ad not. per Franc. in d. c. fin. verſ. quarto quæritur; vbi quando ſunt plures citandi, & aliqui vocantur, alij non, licèt alij ſint certi contradictores, & non vocentur, tamen ſententia valet contra citatos.

EPITOME.

Exemptus a iuriſdictione Ordinarij non poteſt prorogare iuriſdictionem, & conſentire in non ſuum iudicem.

SVMMARIVM.

1 *Miles ſancti Iacobi de Spata eſt exemptus à iuriſdictione Ordinarij.*
2 *Decreto irritanti de partium conſenſu renuntiari non poteſt.*

DECISIO III. aliàs 8. lib. 2.

1 Exemptus à iuriſdictione Ordinarij, vt eſt miles † ſancti Iacobi de Spata, non poteſt dando mandatum, neque aliàs, prorogare iuriſdictionem, & conſentire in non ſuum iudicem, cùm non de ſuo tantùm, ſed etiam ſuperioris præiudicio tractetur, cui immediatè eſt ſubiectus, vt per Abb. in c. cum tempore 5. not. de arbitr. Ideo ſecundùm Dominos in vna Legionen. matrimonij coram D. Piſaurienſi, ſententia contra talem Militem lata, fuit tenta nulla, & tantò magis, quia priuilegium Martini V.
2 habet decretum irritans, cui † non poteſt de partium conſenſu renuntiari, ad gloſ. in c. ſtatutum, §. in nullo quoque, de reſcript. in 6. de quo vide tamen deciſ. 4. de priuilegijs infra.

Sub hoc eodem titulo caderet deciſ. 16. infra de priuileg.

DE DILATIONIBVS.

EPITOME.

Dilatio eſt concedenda reo ante terminum ad articulandum, niſi illam malitioſè differat petere.

DECISIO I. aliàs 4.

Fvit concluſum per omnes Dominos, quòd licèt dilatio reo debeat dari, & concedi ante terminum ad articulandum, tamen quando reus malitioſè diſtulit petere, & ipſo facto eam habuit, puta quia per quatuor menſes, & plus, non petijt, non ſit amplius ei danda, ſed expectandus per aliquot dies arbitrio iudicis: & ita coram D. Camillo contra quendam Priorem familiarem Cardinalis Cæſarini, cui actor obtulerat vt acciperet dilationem, & reſpondit quòd eam capiet quando libebit. Immò in vna Aſtoricenſi coram D. Petro, in qua procurator dederat mandatum in

actis per annum ante petitam dilationem per eum, licèt fuerit petita ante terminum ad articulandum, tamen fuit illi negata, ex quo apparebat manifeſtè, quòd eam calumnioſè petebat.

E P I T O M E.

Dilatio datur actori, qui prius commiſerat cauſam contra P. & omnes intereſſe putan. ſi poſtea committat coram eodem Auditore contra N. ceſſionarium P.

S V M M A R I V M.

1 *Actor debet venire inſtructus, paratus, & informatus.*
2 *Certus non debet certiorari.*
3 *Opponi poteſt contra perſonam tertij venientis ad cauſam.*

D E C I S I O II. aliàs 7.

SEbaſtianus Pons commiſerat cauſam contra Petrum, & omnes alios intereſſe putantes, demum ceſſit liti, & cauſæ, forſan quia audiuerat quòd Petrus ceſſerat in fauorem Sebaſtiani Clauigei, qui Sebaſtianus Pons commiſit poſtea cauſam contra dictum Sebaſtianum Clauigeum coram eodem Auditore: Dubitatum fuit An dicto Sebaſtiano Pons actori eſſet danda dilatio. Faciebat dubium, quia actor priùs commiſerat cau-
1 ſam contra omnes ſua intereſſe putantes, ideo † contra omnes debebat venire, inſtructus, paratus, & informatus, & ideo dilatio, quæ datur ad
2 effectum illum, debebat negari, quia certus † certiorari non debet. Hoc non obſtante determinarunt Domini dandam eſſe dilationem, quia non venit vigore clauſulæ (& omnes intereſſe putantes &c.) ſed ſpecialis commiſſionis. Item ob interuentum nouæ perſonæ venientis ad cauſam, contra quam non erat inſtructus: quia licèt haberet iura ſua parata, po-
3 terat tamen opponere † contra perſonam ipſius, & hoc coram D. Ioanne Clerici in vna Hiſpalen. canonicatus & præbendæ.

E P I T O M E.

Actori danda eſt noua dilatio propter interuentum nouæ perſonæ peten. admitti pro ſuo intereſſe vigore ſuæ ſpecialis commiſſionis.

S V M M A R I V M.

1 *Relatiuum, ſuæ, ad proferentem refertur. & num.4.*
2 *Dilatio non eſt danda venienti ad cauſam, qui nunquam vſus fuit propria commiſſione.*
3 *Commiſſionis ſpecialis vigore ſine aliquo intereſſe quis debet admitti.*
4 *Citatio quando referatur ad commiſſionem ſecundam.*

D E C I S I O III. aliàs 8.

COram D. Camillo, actor qui commiſerat cauſam contra Titium, & intereſſe putantes, petebat dilationem contra quendam, qui admiſ-

ſus fuerat ad cauſam pro intereſſe ſuo, & ad eam obtinendam allegabat, quòd in actis erat commiſſio ſpecialis nomine illius, & quando admiſſus
„ fuit, citatio dicebat: [ad videndum illum admitti ad cauſam pro inte-
„ reſſe ſuo, iuxtà tenorem ſuæ commiſſionis,] vnde interuentu nouæ perſonæ videbatur dilatio concedenda, maximè quia, vt dicebat vnus ex Do-
1 minis, hoc relatiuum ✝ (ſuæ) deberet referri ad commiſſionem ipſius proferentis, ad not. per Bart. in l. cum in teſtamento, de aur. & arg. leg. Hoc tamen non obſtante, maior pars Dominorum fuit in voto non eſſe
2 dandam ✝ dilationem, ex quo non apparebat, quòd ille, qui venerat ad cauſam, vſus vnquam fuiſſet ſua propria commiſſione, quia non citauerat partem ad dicendum contra commiſſionem, vt ſolet fieri, vnde de facili poſſet eſſe, quòd illa commiſſio ſine eius conſenſu per alium fuiſſet impetrata. Et ad hoc corroborandum faciebant verba illius citationis (ad
3 videndum ſe admitti pro ſuo intereſſe) nam quando quis admittitur ✝ vigore ſpecialis commiſſionis, ſine aliquo intereſſe debet admitti. Meliùs tamen conſiderata materia in audientia ſequenti, fuit concluſum contrarium, ſcilicet dilationem dandam, ex quo prædicta citatio dicebat (ad videndum admitti ad cauſam iuxtà tenorem ſuæ ſpecialis commiſſionis) quod verbum (ſpecialis) non poteſt congruè referri, niſi ad commiſſionem ipſius citantis, & pro hac parte conſiderarunt Domini bene facere
4 dictionem ✝ (ſuæ,) ad d. doctr. Bar. in d. l. cum in teſtamento: benefaciebat etiam ſecundùm me, quia commiſſio prima actoris erat contra certum, & omnes intereſſe putantes, & in executione citationis nominâdos, & ſic non ſimpliciter, vnde cùm non nominaſſet aliquem, non poterat iſte petere ſe admitti vigore commiſſionis actoris ex illa clauſula: (Et om-
5 nes intereſſe putantes;) ergo ✝ de neceſſitate citatio debebat referri ad commiſſionem ſecundam. Hæc tamen ratio aliquibus non placebat, non tamen vidi plenè reſponſum, & hoc in vna Burg. inter duos Rotæ Notarios Franciſcum Ortez, & Nicolaum Saona.

E P I T O M E.

6 Dilatio non datur ſpoliatori, etiam adhuc non probato ſpolio.

DECISIO IV. aliàs 12.

* Vide Caſſad. deciſ. 2. hoc tit. Menoch. de recup. poſſ. remed. 15. q. 25 num. 323.

SPoliator * petebat dilationem, fuit dictum per Dominos antiquos, quòd licèt aliàs fuiſſet facta diſtinctio, An eſſet de ſpolio aliquid probatum, & non daretur, Aut nihil, & daretur, vt ex iuribus habendis poſſit reus ſe excuſare, & probare non ſpoliaſſe: Tamen vltimò Rota tenuit ſimpliciter, quod non debet dari, ne ſpoliator foueatur in ſua intruſione, quia Aut ſpolium probabitur, & tantò citiùs debet ſpoliator, & delinquens expelli, Aut non probabitur, & tâtò citius abſoluetur, nec per hoc ſibi tollitur facultas ſe defendendi & habendi iura ad ſe excuſandum, quia cùm ſoleat cauſa durare in prima inſtantia ſaltem per ſex menſes, ſatis poteſt interea mittere pro dictis iuribus.

EPI-

EPITOME.

Dilatio non datur reo ex alio iure venienti, quamuis detur actori.

DECISIO V. aliâs 23.

REus citatus iam per annum petebat ſibi dari dilationem, ex quo dicebat velle venire ex nouo iure cuiuſdam defuncti in partibus; & velle habere tempus ad habendum illius iura, & inſtrumenta poſſeſſionis eiuſdem: Domini mihi dixerunt, quòd licèt quando actor venit ex nouo * iure alterius, reo debeatur dilatio, vt ſe poſſit de illo, & de eius iuribus informare, an poſtea velit cedere, vel contendere; Tamen quando idem reus venit ex nouo iure, ei non debetur, quia omnino apparet de eius mente, quòd etiam ſi illud ius non eſſet bonum, vult contendere, quia antequam haberet illud ius cum actore ſuſtinebat litem, & iſta eſt vera ratio, quæ ſatis videtur colorata.

Sicut etiam actori datur, qui cōmiſit causā ſuper vno iure, & pēdente lite re aliud ius producit. Caſſad. dec. 7. hoc tit. Caputaq. deciſ. 260. lib. 1. impreſſ.

EPITOME.

Dilatio denegatur reo citato vigore primæ commiſſionis literis non expeditis, etſi vigore alterius commiſſionis fuerit Iudici data iuriſdictio.

DECISIO VI. aliâs 46.

REus citatus vigore commiſſionis impetratæ, literis non expeditis, ſine derogatione regulæ, & ſic ſine iuriſdictione ſeruatis terminis, licèt vigore nouæ commiſſionis fuerit data Iudici iuriſdictio, non debet habere dilationem, ex quo debebat ſibi priùs prouidere: poterat enim, vt præſumitur, ignorare nullitatem commiſſionis, & literas non eſſe expeditas, & hoc ſecundùm maiorem partem Dominorum, licèt aliqui contrà, in vna Illerden. canonicatus, & præbendæ coram me.

EPITOME.

Ad opponendum contra iura nouiter producta, debet pars aliqualiter expectari.

SVMMARIVM.

1 *Termini in Rota ſunt peremptorij.*
2 *Dilatio quāuis non detur in caſu de quo hic, expectatur tamen ex æquitate.*

DECISIO VII. aliâs 57.

1 OMnes termini licèt in Rota † ſint peremptorij, & ideo non videatur debere dari dilationem ratione nouorum iurium productorum, ex quo in termino ad dicendum contra, petita non fuerit, Tamen Domini
2 voluerunt debere expectari vſque ad aliquod tempus, † vt contra illud ius poſſit excipere, & hoc in vna Placentina parochialis coram D. Io. Clerici.

EPI-

EPITOME.

Dilatio non datur aduerſus gratiam ſi neutri.

SVMMARIVM.

1 *Dilatio datur ratione iurium nouiter productorum.*
2 *Gratia ſi neutri datur quia nulli ius competit.*

DECISIO VIII. aliàs 58.

1 Dilatio, licèt detur ratione ✝ iurium nouiter productorum, tamen ſi
2 producatur gratia ſi neutri, ✝ quæ conceditur, quia nulli ius competit, non debet dari, ſecundùm omnes in vna Hiſpalen. canonicatus & præbendæ coram D. Io. Clerici.

EPITOME.

Dilatio non datur procuratori ad conſulendum principalem monitum ad docendum ſe paruiſſe literis penſionis, in quibus eſt regreſſus ob non ſolutionem.

DECISIO IX. aliàs 97.

Monitus ad docendum ſe paruiſſe literis Apoſtolicis, vbi erat penſio, & ob illius non ſolutionem regreſſus, ſi poſtea ſolutione non probata, actor petat declarari locum fuiſſe regreſſui ob non ſolutionem, non debet eius procuratori in Curia dari dilatio ad conſulendum principalem monitum vt ſupra, ſecundùm Dominos in vna Toletan. penſion. coram D. Camillo, ex quo in monitorio ad docendum de ſolutione, veniebat regreſſus ob non ſolutionem acceſſoriè, de quo monitus certioratus, poterat mittere procuratorem ad ſe defendendum, vel cedendum.

EPITOME.

Dilatio datur actori, reo cedente in tertium, qui venit ad cauſam.

DECISIO X. aliàs 99.

Datur dilatio actori, reo cedente in tertium, ſi ille tertius venit ad cauſam, licèt ex iure rei vocati, ratione nouæ perſonæ ceſſionarij, vt in vna Abulen. beneficij coram D. Aragonia.

EPITOME.

Ordinarius poteſt prorogare tempus quatuor, vel ſex menſium ad præſentandum patronis a iure conceſſum.

SVMMARIVM.

1 *Terminus à iure ſtatutus quando à Iudice prorogari poſſit, & num. 5.*
2 *Ordinarius, poſt patronos, per ſex menſes poteſt prouidere, nec antea deuoluitur ius ad ſuperiorem.*

Ius

3 *Ius conferendi, poſt tempus ordinario conceſſum, deuoluitur ad ſuperiorem.*
4 *Papa concurrit cum quolibet Ordinario.*

DECISIO XI. aliàs 148.

ORdinarius * poteſt tempus quatuor, vel ſex menſium conceſſum patronis à iure ad præſentandum prorogare, vt poſſint meliùs patroni pro idoneo præſentando deliberare, ſecundùm Dominos in vna Placentina coram D. Petro, quia ex cauſa Iudex ✝ poteſt terminum à iure
1 ſtatutum abbreuiare, & prorogare, vt per Bart. & Doct. in l. 2. de re iud. & Canon. in c. cum ſit Romana, de appell. & licèt tempus prædictum videatur à iure limitatum ob publicam vtilitatem, ne diutius Eccleſia careat rectore, adeò vt per hoc non deberet poſſe fieri prorogatio: ta-
2 men cùm poſt patronos ✝ poſſit Ordinarius per ſex menſes prouidere, nec antea ad ſuperiorem deuoluatur poteſtas conferendi, ad not. per Gemin. poſt alios in c. 1. §. 1. verſ. quid ſi laicus, de iur. patr. in 6. & deciſ. 313. al. 6. de ſup. negl. præl. in nou. & facit deciſ. 6. de iure patr. in nouis: non eſt ratio, cur non poſſit & hoc patrono concedere, & per hoc intelligitur prorogationem valere in ſui præiudicium, non ſuperioris, ad quem
3 poſt tempus Ordinario conceſſum ✝ deuoluitur ius conferendi, vt eſt de mente Angel. de Peruſ. in d. l. quem ſequitur. Abb. in d. c. cum ſit Romana: in 3. col. cum ſeq. per tex. in c. ex inſinuatione, eo. tit. & in c. venientes, de iur. iur. facit l. cum dies, §. arbitro. & ibi Bald. ff. de arbitr. Item per
4 hoc videtur quòd etiam ſine aliqua cauſa poſſit prorogare, ex ✝ quo non agitur de præiudicio alicuius, niſi ipſiuſmet prorogantis, arg. not. per Bart. & Alex. in l. cum ſtipulatus ſim, de verb. oblig. & not. per Ant. de Butr. in c. ſignificaſti, in fin. 4. col. verſ. item quando non intereſt, de appell. & Angel. in l. ſiue pars, C. de dilat. nam omnes Doct. diſcutientes, An
5 terminus à iure præfixus poſſit prorogari, loquuntur ✝ quando factum tangit ius partis, vt per Abb. in d. c. cùm ſit Romana, in princ. 3. col. benè verum eſt, quòd quia Papa concurrit cum quolibet Ordinario, & poſt quatuor, vel ſex menſes, poſſet ipſe ſicut Ordinarius conferre, forſan dicta prorogatio non præiudicabit Papæ, quò minus iure ordinario, abſque alia derogatione iuriſpatronatus prouidere poſſit, licèt hoc aliquibus Dominis non placuerit, nec fuerit plenè diſcuſſum, cum ſecundùm omnes principaliter agatur de præiudicio Ordinarij, ad not. per Abb. in c. 1. num. 10. de locato.

* Vide Lambertin. de iur. patr. 2. par. q. 1. art. 27. & 28. q. 6. art. 22. num. 5.

EPITOME.

Ordinarius prorogat tempus præſentandi patronis diſcordantibus, ſi in beneficio poſuit œconomum.

DECISIO XII. aliàs 200.

PRorogatur tempus patrono, ad præſentandum, vt fieri poſſit melior deliberatio, vt ſupra deciſ. proxima, ſi Ordinarius, propter diſcordias inter patronos in iure præſentandi, poſuerit in beneficio œconomum

tempo-

temporalem, iuxtà cap. cum vos, de off. ord. ad quod facit deciſ. 1. de conceſſ. præbend. in antiq. ſecundùm Dominos in vna Treueren.*

* De qua infra de Iure patr. deciſ. 5.

EPITOME.

Gratiæ ſi neutri productæ in iudicio, ſi aduerſarius habuit notitiam, non impeditur procedi ad vlteriora.

SVMMARIVM.

1 *Gratia ſi neutri dicitur nouum ius, & debet parti intimari.*
2 *Propter nouum ius noua dilatio petitur.*

DECISIO XIII. aliàs 201.

1 GRatia ſi neutri,✝ quæ quia dicitur nouum ius, ad deciſ. 24. de reſcrip. in nou. debet alteri parti intimari: * ſufficit tamen ſecundùm Dominos in vna Treueren. parochialis, ſi poſt eius productionem procurator alterius partis pluries in actis comparuit actiuè, vel paſſiuè, ita quòd
2 huiuſmodi gratiæ notitiam habuit, quia licèt propter nouũ ius ✝ nouam dilationem petere potuiſſet ad conſulendum principalem; ſi tamen non petijt, procedi non impeditur abſque alia intimatione facienda principali, ad quod vide deciſ. 11. vt lit. pend. in nou. & Philipp. Franc. in c. ſi hi contra quos, in vlt. not. eod. tit. in 6.

* Adde dec. 320. al. 13. de dolo & contum. in nou. Dec. conſ. 39 num. 2.

Sub hoc titulo, caderent etiam deciſ. 8. & 9. infra de probatio.

DE FERIIS.

EPITOME.

Nullitas teſtium examinatorum vigore remiſſoriæ decretæ die feriata, ſanatur commiſſione, quòd refectis, expenſis, & reiectis nullitatibus, eis aliter ritè examinatis fides, prout iuris fuerit, adhibeatur.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum non vitiatur ex alijs cauſis falſis, ſi vna vera exprimatur ſufficiens ad mouendum Principem.*
2 *Clauſularum: pro vt iuris fuerit; & aliàs prout iuris fuerit; differentia, & num. 4.*
3 *Taciturnitas cur inducat ſurreptionem.*
4 *Feriæ non obſtant in his, quæ concernunt periculum animæ.*
Remiſſoria an ſit danda, vel non, requirit cauſæ cognitionem.
5 *Feriarum tempore an cauſæ cognitio ſit facienda.*

DECISIO I. aliàs 9.

REmiſſoria, in vna Lunen. Sarzanen. Caſtrorum, ad probandum paritionem circa relaxationem poſſeſſionis ex parte officialium ſancti Georgij Ianuenſ. contra quendam Melchiorem de Malaſpinis fuerat per D. Petrum decreta die ſabbati non iuridica, & die præcedenti, quæ erat dies veneris, Dominus in audientia monuerat partes præſentes pro die

cra-

craſtina in eius domo ad videndum decerni remiſſoriam ex ordinatione Rotæ: fuit remiſſoria expedita, & in partibus teſtes examinati cum interrogatorijs partis aduerſæ. Dubitabatur coram me, An dictis teſtibus deberet adhiberi fides, tanquam nulliter examinatis propter decretam remiſſoriam die non iuridica. Obtinuerunt dicti officiales vnam cômiſ-
,, ſionem, in qua narrabant, quòd duobus diebus ſequentibus iuridicis fue-
,, rat pars citata ad videndum admitti articulos in Curia, & extra, & quòd
,, fuerant admiſſi, & attento quòd cum interrogatorijs partis aduerſæ, &
,, cum eorum magna impenſa teſtes fuerant examinati, quòd refectis ex-
,, penſis, & reiectis nullitatibus, teſtibus aliàs ritè, & rectè examinatis, fi-
,, des, prout iuris fuerit, adhiberetur. falſum tamen erat, quòd duo illi dies ſequentes eſſent iuridici, quia erat tempus feriarum generalium, ta-
1 men quia vna ratio ✝ de expreſſis, ſcilicet quod cum interrogatorijs fuerant examinati, quæ de ſe ſola ſufficiens erat ad mouendum Pontificem, vt reijceret nullitates, vt paſſim in Signatura conceditur, erat vera, non per hoc ex alijs falſis vitiaretur reſcriptum, ad deciſ. noſtram 68. al. 7. de reſcript. in nou. Vnde cùm Papa dicit reiectis nullitatibus, fides, prout
2 iuris ✝ fuerit, adhibeatur, debent dictæ nullitates expreſſæ reijci, & ſi in alijs non eſt aliquis defectus, debet præſtari fides: & licèt vnus ex Dominis dixerit, quòd debebat commiſſio dicere: & aliàs prout iuris fuerit: quia tunc expreſſas nullitates videtur excludere, ad glo. magnam in c. vt circa, de elect. in 6. & Gem. latè in conſ. 88. in penult. col. tamen maior pars DD. tenuit, quòd idem importet in caſu noſtro, ex quo expreſsè dictum fuit, reiectis nullitatibus. Opponebatur etiam contra dictã commiſſionem aliud, quòd iam ſuper nullitate dictæ remiſſoriæ cauſa fuerat commiſſa, de qua litis pendentia in commiſſione ſanatoria mentio facta non fuerat, quod videbatur inducere ſurreptionem, & per conſequens inualiditatem, ad not. in c. 1. de confirm. vtil. vel inutil. Quo non obſtante, vnus ex Dominis pro validitate allegauit vnam rationem ſatis bonam, &
3 coloratam, nam taciturnitas ✝ ideo inducit ſurreptionem, quia illa expreſſa, Papa vel non conceſſiſſet, vel difficiliùs ad not. in d. c. ſuper literis, de reſcript. Sed ſi Papa præſuppoſita nullitate certa, & indubitata, vult eam omninò ſanare, tantò magis hoc feciſſet, ſi ei narratum eſſet ſuper illa litem pendere, & ſic de nullitate propter litem dubitari, facit in arg. deciſ. Aegid. 115. Faciebat etiam pro officialibus, quia cùm ipſi eſſent excommunicati, & vellent per remiſſoriam probare paritionem ad effectum abſolutionis, ſatis videbatur hoc poſſe fieri tempore feriarũ, quia in his,
4 quæ concernunt ✝ periculum animæ, feriæ non obſtant, ad doctr. Hoſt. in c. vlt. §. quibus, de ferijs. Hæc tamen ratio finaliter non mouit Dominos,
5 quia An danda eſſet remiſſoria, vel ne, requirebat cauſæ cognitionẽ, ✝ quæ non debet fieri tempore feriarum etiam in iſtis ad not. per Hoſt. in ſumma de ferijs, §. quid in his, verſ. ſed quæ pertinent. & Spec. eo. tit. §. ſequitur, verſ. porrò. Sed contrarium videtur velle Feder. conſ. 11. vnde vide Abb. & Doct. in d. c. vlt. de ferijs.

DE CAVSIS POSSESSIONIS ET PROPRIETATIS.

EPITOME.

Attentatum non dicitur, ſi eodem die quo reperitur cauſa commiſſa in Rota, pars citata ad dicendum contra, fecerit exequi monitorium A. C.

SVMMARIVM.

1 *Attentatum non præſumitur.*
2 *Actus præſumitur factus tempore licito.*
3 *Poſſeſſor abſens, quando non amittat poſſeſſionem.*
4 *Intruſi poſſeſſio caret omni iuris effectus.*

DECISIO I. aliàs 53.

CAſalen. beneficij, coram D. Io. Paulo, reperiebatur vna & eadē die cauſa commiſſa, & citata pars ad dicendum contra, & quoddā monitorium executum contra actorem ex parte citati coram A. C. ad ſatiſfaciendū ei de fructibus perceptis: dictum fuit hoc non fore attentatum,
1 ✝ cùm non appareret de anterioritate, & præſumendum ſit factum
2 ✝ tempore licito, ne præſumatur delictum, ad l. merito, ff. pro ſoc. & ſic ante citationem ad dicendum contra cōmiſſionem, ad deciſ. Aegid. 699. & Felyn. in c. ſuper literis, col.8. in fin. verſ. limita primo, de reſcrip. In
3 eadem fuit dictum, quòd, licèt quando poſſidens ✝ eſt abſens, (quo caſu retinet ciuilem animo,) alius vſurpet, ſeu intret poſſeſſionem, ipſo ignorante, & ſic clandeſtinè, non dicatur primus poſſeſſionem amittere, ad l. clam poſſidere, §. qui ad nundinas, de acquir. poſſeſſ. Si tamen beneficium vacauit in Curia, & quis in eo ſe intrudat, non habens titulum Apoſtoli-
4 cum, propter decretum quod inficit poſſeſſionem, non ✝ dicitur poſſeſſor, ſed potiùs detentator, & illa ſua ciuilis non debet operari iuris effectum, quia prouiſus Apoſtolicus accipiendo poſſeſſionem inſtrumentalem, dicatur eam acquiſiuiſſe, non obſtante illa ciuili intruſione, quæ vt dixi caret iuris effectu.

EPITOME.

Annalis poſſeſſio pacifica non interrumpitur per citationem nullam.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor pacificus vt quis deſinat eſſe, ſufficit moleſtia facti, & extraiudicialis.*
2 *Actus nullus non impedit effectum facti.*
3 *Citatio nulla non impedit curſum regulæ de annali, nec præſcriptionem interrumpit.*
4 *Interpellatio extraiudicialis cauſat malam fidem, & interrumpit præſcriptionem.*

Anna-

5 *Annalis poſſeſſio fouet intruſum, & detentorem ſine titulo.*
6 *Turbatus quomodo quis dicatur in poſſeſſione, & num. 7.*
8 *Lis ſola facit quem non eſſe pacificum poſſeſſorem, & num. 11.*
12 *Citatio nulla nullum habet iuris effectum.*

DECISIO II. aliàs 73.

VTrum citatio nulla * ita interrumpat, vt quis deſinat eſſe pacificus poſſeſſor, quò minus habeat locũ regula de annali,* fuit dubitatum in vna Cæſarauguſtan. Cantoriæ coram D. Camillo de menſe Octobris
1 1531. & licet videretur dicendum, quòd cum ſufficiat † moleſtia facti, & extraiudicialis ad faciendum quem deſinere pacificè poſſidere, ad not. per omnes in clem. gratiæ, de reſcript. & in c.commiſſa, de elect. in 6. & in c. de multa, de præbend. ſatis dicatur citatus de facto moleſtatus, licèt
2 per actum de iure nullum, quia actus nullus † non impedit effectũ facti, ad l.1.§.ſi vir vxori, ff.de acquir.poſſ.bene facit conſ.Gemin.78.col.3.quòd moleſtia data clerico in via iudicij per iudicem laicum, & ſic nulliter, fa-
3 cit ipſum non pacificè poſſidere, ad d.clem.gratiæ. Tamen † maior pars Dominorum tenuit, quòd per dictam citationem non impediatur curſus regulæ de annali; moti, quia ſecundùm aliquos citatio nulla non interrumpit præſcriptionem,*vt per Doct.& latè Iaſ.in l.vlt.ff.de eo per quem factum &c. per Felyn.in c.ex tenore, de reſcrip. idem Abb. & alij in c. illud, de præſcript. Tamen hoc ſecundùm me non faciebat, quia licèt eſſet vera contraria opinio, vt puta quando propter informationes poſſeſſor eſt factus malæ fidei, vt dicunt Doct. in d.c.illud, hoc eſſe poſſet, quia ſecundùm Bart.in l.item ſi verberatus, §.vlt.de rei vend. etiam interpella-
4 tio † extraiudicialis cauſat malam fidem, quæ interrumpit præſcriptionem, hoc autem nihil ad caſum noſtrum: Quia dato quòd per dictam citationem nullam poſſeſſor efficeretur malæ fidei, per hoc non impedire-
5 tur annalis præſcriptio, † quæ non requirit bonam fidem, immò fouet verum intruſum, & detentorem ſine aliquo titulo. Aliqui etiam moti fuerunt per doctr. Bald. in l.ordinarij, C.de rei vend. & Bart.in l.1. §. huius autem interdicti, ff. vti poſſ. vbi voluerunt, quem non dici turbatum
6 in poſſeſſione, † niſi ſit impedimentum turbatiuum in ipſa re, vel in perceptione fructuum, & ita loquitur conſ. Gemin. Tamen ſecundùm veri-
7 tatem loquuntur † in interdicto vti poſſidetis, in quo requiritur moleſtia, & turbatio de facto in ipſa re, ad l ſi duo, §. hoc interdictum, ff. vti
8 poſſidetis, vnde lis non ſufficit, † quæ tantùm facit quem non eſſe pacificum poſſeſſorem, vt eſt textus notab.& ibi Abb.& Dec.in c.1.de confirm. vtil.vel inutil. Nihilominus quòd quis turbari non poſſit, niſi in ipſa re, vel quando turbatur quòminus vadat ad ipſam rem, videtur textus, & ibi gloſ.& Bald.in l.1. C. vbi de poſſ. agi oport. Allegabatur etiã pro iſta
9 opinione, quia licèt lis † mota (vt dixi) faciat quem non eſſe pacificum poſſeſſorem, eſt verum de iure, tamen non deſinit eſſe pacificus poſſeſſor de facto, vt bene arguitur ex his, quæ tradit Rota deciſ.3.de cauſ. poſſ. &

propr.

* Vide Gomeſ.ſi ꝑ reg. de Annali q. 45.vbi meminit huius deciſ.& eã latè examinat, & ſuper reg.de triẽnal.q 53.

* Et quòd nõ interrumpat curſum triẽnalis poſſeſſionis.Caputaq.dec 109. lib 1.impreſſ.

*De quo Baldus de præſcrip 3. par. 6. par. princip.q.4.

propr.in antiq.& deciſ.3.de præben.in nouiſſ.& Aegid.deciſ.597.ergo iſta moleſtia citationis nullæ non facit quem non pacificū de facto,quia etiam ſi eſſet valida,per hoc non faceret eſſe non pacificum poſſeſſorem de iure, quia nullum habet iuris effectum. Et tantò magis quia in caſu noſtro citatio erat nulla ex defectu iuriſdictionis, quia commiſſio cauſæ erat obtenta literis non expeditis, quo caſu regula dicit, quòd nullius ſit roboris, & momenti; licèt ergo ſit aliqualis moleſtia, non eſt talis, & conſiderabilis ad impediendum effectum regulæ de annali. Et ita reperitur aliàs in Rota iudicatum fuiſſe, vt refert Petraſancta in fine cuiuſdam informationis D. Angeli de Cæſis, qui erat pro hac parte Aduocatus.

EPITOME.

Negans poſſidere, & ius habere, non poteſt opponere inualiditatem penſionis, ſecus ſi negat poſſeſſionem tantùm, quamuis procedatur cum clauſula, ſine retardatione &c.

SVMMARIVM.

1 *Penſionis inualiditatis exceptio non poteſt opponi per negantem ſe poſſeſſorē.*
2 *Exceptio non opponitur niſi per eum cuius intereſt.*
3 *Clauſula, ſine retardatione, non obſtat non poſſidenti.*
4 *Penſionem ſoluere non tenetur, qui non poſſidet,niſi ſua culpa nō poſſideat.*
5 *Poſſidet is, per quem ſtat quominus poſſideat.*

DECISIO III. aliàs 86.

PEtenti penſionem ſuper tali canonicatu, & præbenda ſibi aſſignatam,
1 non poteſt opponi exceptio ✝ inualiditatis eius per reum negantem ſe poſſeſſorem, & non fatentem ſe habere ius in illo canonicatu, ſuper quo fuit penſio aſſignata, quia ſecundùm eius negationem non habet ipſe intereſſe, nec eius intereſt declarari penſionem inualidam, quæ exceptio
2 non poteſt allegari ✝ niſi per eum, cuius intereſt, * ſi autem negaret ſe poſſeſſorem, ſed bene ius ſibi cōpetere ad illum canonicatum, & præbendam, quia tunc eius intereſt, quando haberet poſſeſſionem, ad dictā penſionem forſan non teneri, poſſet opponere, non obſtante commiſſione, quòd audiatur ſine retardation. ſolutionis penſionis, quia non dicitur retardari, ex quo cùm non conſtaret adhuc ipſum poſſidere, non poſſet ad penſionem interim condemnari, * niſi ex eo capite fortè, quia per eum ſtaret quò minus poſſeſſionem fuerit aſſecutus. arg.c.commiſſa,de elect. in 6. & cap.licèt Epiſcopus, de præbend. eo.lib. & gloſ. in clem.ſi plures, eo.tit. Sed hæc ſecunda pars non fuit inter Dominos plenè diſcuſſa; ideo locutus ſum per verbum, forſan, & hoc in vna Coriſopiten. coram D.Io. Maria.

*Ad not. per Florian. in l. proprium, ff. cōmun.prǣd. & ibi Bald.

* Mohed.deciſ. 1. & 30. de renunc. Gig. de penſion.q.39. & 62. & reſpōſo.29. niſi in literis adſit clauſula, habita vel non habita poſſeſſione,vt in caſu deciſ.Mohed.166.al.15.de præben.quia,etiam ſi non poſſideat,tenetur ſoluere. Dec conſ.312.col.fin.Caputaq.deciſ.364.lib.1.manuſcr. quod tamen Rota intelligit pro vno vel duobus annis tantum, vt in vna Palentina penſionis 10. Maij 1581. reſolutum fuit coram R. P. D. Hipp.Aldobrandino,nunc S.D.N. Clemente PP. VIII. vt in deciſ.699. lib.1.diuerſ.Venet.impreſſ.

EPI-

EPITOME.

Regula de annali non requirit titulum, de triennali ſic.

SVMMARIVM.

1 *Reg. de triennali requirit titulum.*

DECISIO IV. aliàs 34.

DIfferentia eſt inter regulam de annali,* & de triennali poſſeſſore; quia prima non requirit titulũ, ſecunda vero ſic, & ita ſemper, & pluries vidi iudicatum.

* Vide Gomeſ. ſuper reg de annali q. 8.

EPITOME.

Cedens liti, niſi malitioſè id faciat, non condemnatur in expenſis.

DECISIO V. aliàs 41.

SI citatus dat mandatum, & hoc tantùm ad allegandum qualiter ipſe non eſt poſſeſſor, nec vult eſſe, & quod ei non competit aliquod ius in beneficio, & ſic tacitè videtur nolle litigare, & cedere liti, euitat cõdemnationem expenſarum, ſi aliàs non conſtat, quòd malitioſè hoc dixerit, ſcilicet quia eſſet verè poſſeſſor: Debet tamen actori dari canonizatoria ſuper titulo ſuo, ſecundùm omnes in vna Aſtoricen. Prioratus coram D. Paulo.

EPITOME.

Regula de triennali non habet locum, etiam ſi non conſtet de citatione aliàs, quàm per mandatum aduerſarij, in quo ſe citatum fatetur.

DECISIO VI. aliàs 5.

NOn apparebat de tenore commiſſionis, niſi de præſentatione tantùm, nec de aliqua executa citatione. Erat tamen mandatum rei in actis productum, in quo erat conſtitutio procuratoris ſpecialiter ad illam cauſam, & fatebatur reus ſe citatum ad inſtantiam illius actoris ſuper beneficio, de quo agebatur in Romana Curia. Dubitatum fuit, quia reus erat poſſeſſor triennalis effectus, An poſſet ampliùs moleſtari. Commiſſio D. Camilli dabat arbitrio Auditoris. Tenuerunt omnes Domini, quòd non haberet locum regula de triennali, licèt de citationis executione non appareret, quia ſatis de ea conſtabat per mandatum productum, in quo aderat confeſſio aduerſarij.

EPITOME.

Subrogatus in iure alterius, etiam quò ad executoriales, non aſſequitur poſſeſſionem illarum vigore, ſi auctor eius illam habuerat, & amiſerat.

DECISIO VII. aliàs 110.

SVbrogatus in iure alicuius, etiam ad proſecutionem executorialium, non poteſt illarum vigore conſequi poſſeſſionem, ſi probetur quòd

E defun-

defunctus iam illarum vigore eam habuerat, non obſtante quòd infra duos menſes reſignauerit, & per conſequens poſſeſſionem amiſerit, ad deciſ.67. al. 2. de renunc. in antiq. quia non probatur ex eo amiſiſſe detentationem, ad deciſ.158.al.1.de renunc.in nou. Ideo non probato, quòd infra annum à die captæ poſſeſſionis obierit, & quòd aduerſarius infra illud eam adeptus fuerit, Domini in vna Illerden. canonicatus coram D. Petro fuerunt pro abſolutoria.

EPITOME.

Poſſeſſor malæ fidei cum titulo tenetur ad fructus, qui percipi potuerunt, ſi cum minore agatur, licèt aliàs ſecus.

DECISIO VIII. aliàs 176.

POſſeſſor malæ fidei cum titulo, licèt non teneatur ad fructus, qui percipi potuerunt, vt per Doct. in l. ſi fundum, C. de rei vend. & Abb. in c. grauis, de reſtit. ſpol. tamen ſecus erit, quando cum pupillo, vel minore ageretur, ſecundùm Dominos in vna Romana hæreditatis de Thebaldis coram D. Aragonia, per gloſ. in l. patri pro filio, §. ſi pecuniam, verſ. item ex diuerſo, de minoribus, per Rom. in conſ. 454. num. 28. & in ſingulari 534. tu habes, & per Iaſ. in l. apud Iulianum, §. fructus, ff. de leg. 1.

EPITOME.

Regula de annali requirens expeditionem cauſæ, intelligitur de cauſa in petitorio.

DECISIO IX. aliàs 237.

REgulæ de annali * non ſatisfit per ſententiam latam infra annum ſuper ſpolio, ſed debet eſſe in petitorio, vt verba, & mens dictæ regulæ ſonare videntur, dum dicit, cauſam in impetratione debere exprimi, ex qua nullum in dicto beneficio poſſeſſori ius competere conſtet, & continuatiuè dicit, & ipſum poſſeſſorem ad iudiciũ euocari facere, cauſamq. ex tunc deſuper infra annum vſque ad ſententiam diffinitiuam incluſiuè proſequi debeat, & teneatur. & ſic ſuper eo quòd poſſeſſori in beneficio nullum ius competat, quod fit per ſententiam latam in petitorio, non autem in poſſeſſorio. & hoc in vna Hiſpalenſi Scholaſtriæ ſecundùm Dominos coram D. Aragonia.

* Vide Gomeſ. ſuper hac reg. q. 66

EPITOME.

Regulæ de annali ſubiecto, ex æquitate ob iuſtam cauſam litigandi, ſubducitur tempus, quo ſuſpenſo petitorio per aduerſarium, proceditur ſuper ſpolio, quamuis in eo ſuccumbat.

SVMMARIVM.

1 *Regulæ de annali ſubiectus infra annum tenetur facere expedire cauſam.*
2 *Impedimentum, quod quis ſubmouere poteſt non excuſat, nec quod ſua culpa euenit.*

Fata-

3 *Fatalia, quando ſuper attentatis proceditur, currunt, ſi quis ſuccubuerit, alias ſecus.*

DECISIO X. aliàs 242.

1 REgulæ de annali * ſubiecto, qui infra annum † cauſam ſuper poſſeſſorio expediri facere tenetur, ſuſpenſo per aduerſarium petitorio, ſi in poſſeſſorio ſubiectus ſuccubuerit, licèt videatur non eſſe ſubducendũ tempus, quo ſuper poſſeſſorio eſt proceſſum, ex quo in facultate ſua erat ta- * Vide Gomeſ. ſuper reg. de Annali q. 66. & 71.
2 le † impedimentum, puta cedendo ſpolio, tollere, ad text. in l. quibus diebus, in princ. de cond. & demonſtr. ibi, per te ſtaret quò minus eum ſubmoueres, & not. per Bald. in l. Sed etſi per prætorem, §. 1. per illum textum, ff. ex quib. cau. maio. & latè per Felyn. in c. ex tranſmiſſa, in princ.
3 de reſcript. & argumento eius, quod dicitur, quòd licèt tempore, † quo ſuper attentatis proceditur, fatalia non currant, ad deciſ. 79. de appell. in antiq. ſecus tamen eſſet, quando ſuper attentatis quis ſuccubuerit, ad deciſ. 15. de appell. in nou. & quia culpa, & fraude ſua tale impedimentum ſuperuenit, ad not. per Bald. & Doct. in authen. ei qui, C. de tempor. appell. in l. contra maiores, C. de inoff. teſt. Tamen propter iuſtam cauſam litigandi ſuper ſpolio, quam Domini in vna Hiſpalen. Scholaſtriæ coram D. Aragonia ex multis cognouerunt, fuerunt pro excuſatione, & quòd annus prædictæ regulæ interim non currat, ad not. per Bald. in d. l. contra maiores, ad fin. & plenè deducta per Dec. in c. ex ratione, col. 8. de appell.

EPITOME.

Regulæ de triennali verba illa, antiquas lites penitus extinguendo, quomodo intelligantur.

SVMMARIVM.

1 *Antiquæ lites, quæ dicantur in reg. de triennali.*
2 *Priuatio præſupponit habitum.*
3 *Pacificus poſſeſſor quis dicatur.*
4 *Antiquum intelligitur ſecundum ſubiectam materiam.*
5 *Beneficij titulus, & proprietas longo tempore amittuntur.*
6 *Prouiſiones beneficiorum longo tempore cenſentur haberi pro derelictis.*
7 *Lites ciuiles triennio extinguuntur, criminales biennio, de Iure ciuili.*
8 *Lis non finitur niſi per ſententiam, vel mortem vtriuſque partis.*
9 *Verbum, antiquæ, exponitur, id eſt præteritæ.*

DECISIO XI. aliàs 13. lib. 2.

REgula de triennali, * dum triennalem pacificum poſſeſſorem tuetur,
1 antiquas lites † penitus extinguendo, fuit dubitatum in vna Conchen. præſtimonij coram D. Sarnenſi, de intellectu eius, cùm regula ex- * Vide Gomeſ. ſuper hac reg q. 61 vbi huius deciſ. meminit.
2 tinguendo litem, illam præſupponat, cùm priuatio † præſupponat habitum, ad l. decem, de verb. oblig. & l. manumiſſiones, de iuſt. & iur. Et ſtan-
3 te lite, quomodo poſſit dici pacificus poſſeſſor, † cùm debeat ad illius

verbi ſignificationem ceſſare omnis moleſtia iuris, & facti, ad c. 1. cum ibi not. de confirm. vtil. vel inutil. & clem. gratiæ, cum ibi not. per Doct. de reſcript. Vnde per alteram ex partibus dicebatur, quòd cùm verbum
4 † antiquas, intelligatur ſecundùm ſubiectam materiam, per longum, & aliquando minus ſpatium decem annorum, ad textum, & ibi Archid. Io. Andr. & Gemin. in c. 2. in princ. de ſepultur. in 6. & Card. Mediolan. in c. 1. in princ. in notabilibus, qui feud. dar. poſſ. & text. in c. 1. de conſtitut. & c. auarſtiæ, de præbend. & c. 1. ne ſede vacante, & reperiatur longo tempo-
5 re † titulum, & proprietatem beneficij, vt habiti pro derelicto, amitti, vt dicit Abb. in c. contingit, col. 4. de dol. & contum. & Oldrad. conſil. 1. col.
6 2. & prouiſiones beneficiorum † tali tempore cenſeri haberi pro derelictis, ad conſil. Anchar. 405. Vnde ſicut perditur poſſeſſio, & proprietas in temporalibus, multo magis erat credendum, ſecundùm eos, Papam lites execrantem pro vtilitate publica eccleſiarum, & beneficiorum, ad c. finem litibus, de dolo & contumac. & c. cordi, de app. in 6. voluiſſe lites, quæ longo tempore pependerunt, extinguere, vt videmus eadem ratione
7 triennio † iure ciuili, ciuiles lites extingui, ad l. properandum, C. de iud. & biennio criminales, ad rubr. C. vt infra certum tempus quæſtio criminalis &c. pro quo etiam facit gloſ. in clem. 1. ver proſequatur, vt lit. pend. & quod habetur in l. peregrè, ff. de acquir. poſſ. Quia tamen de iure eſt con-
8 trarium, vt longo etiam tempore lis non † finiatur, niſi per ſententiam, vel mortem vtriuſque partis, ad not. per Io. Andr. in nouell. in c. 1. vt lit. pend. in 6. per Rot. deciſ. 10. eod. tit. in nou. Iſte intellectus non placuit Dominis: Vnde ab alia parte dicebatur, quòd licèt regula extingueret lites antiquas ſuper beneficijs motas, tamen debebat intelligi de litibus motis contra poſſeſſorem, vt ex curſu tanti temporis, & negligentia committentis cauſam, & introducentis litem, videatur haberi lis pro derelicta, ad ſuperiùs allegata: ſecus autem, ſecundum eos, in lite mota per ipſummet poſſeſſorem, vt erat in ſuperiori cauſa, quia tunc ceſſante negligentia alterius collitigantis, qui non fuit principalis ad mouendum litem, culpa ipſius poſſeſſoris, vel negligẽtia non debebat ſibi eſſe proficua: quia tamen & iſte ſenſus eſt reſtrictiuus litteræ, ideo fuit intellecta, vel ſecundùm duos ex Dominis, quando eſt lis mota contra prædeceſſores talium poſſeſſorum, vel per eos, ſcilicet prædeceſſores, vt regula Adriani declaret alias: vel ſecundùm alios Dominos, (quia ſuperior intellectus etiam in regula Adriani videbatur dubius, cum dicatur ibi, contra huiuſmodi poſſeſſores in eiſdem beneficijs prædeceſſores &c. & ſic loquatur de lite mota contra huiuſmodi poſſeſſores, de quibus ſupra, ſcilicet triennales, aliàs eſſet neceſſarium dicere, etiam prædeceſſores triennales poſſeſſores
„ fuiſſe, quod non eſſet dicendum) intelligantur dicta verba: antiquas li-
„ tes, &c. operari in prima editione dictæ regulæ, & vt alij Pontifices ſimilem regulam edentes eadem verba poſuerint, licèt & ſine illis idem effe-
9 ctus cauſaretur, vt ſcilicet tunc antiquæ lites † id eſt præteritæ, ad c. 1. ne ſede vacante, & iam motæ extinguerentur. ſ. dummodò triennio quis pa-

cificè iam poſſederit per priùs, vt ſi poſtea aliquæ lites motæ reperirentur tempore editionis dictæ regulæ, illæ penitus extinguerentur.

EPITOME.

Regula de triennali non ſuffragatur ei, qui infra terminum cauſam commiſit, ſi neminem citauit.

SVMMARIVM.

1 *Lis & cauſa dicuntur pendere in præiudicium actoris per ſolum decretum citationis.*

2 *Clem. 2. vt lite pendente non procedit in actore.*

3 *Poſſeſſio pacifica ceſſat ſtante lite.*

DECISIO XII. aliâs 55. lib. 2.

Regula de triennali non ſuffragatur ei, qui infra terminum cauſam commiſit, licèt per decretum citationis obtentum neminem citauerit, ſecundùm Dominos in vna Valentin. parochialis coram D. Raynal-
1 do, quia cùm in præiudicium ✝ actoris cauſa, & lis tunc dicatur pendere, ad deciſ. 4. vt lit. pend. in antiq. & deciſ. 6. eod. tit. in nouis, & 11. de dolo & contum. in antiq. & 17. eod. tit. in nou. & Abb. & Felyn. in c. cauſam quæ, il 2. col. vlt. de teſtib. & optimè per Felyn. qui limitat diſpoſitionem
2 ✝ clem. 2. vt lit. pend. non procedere in actore, in c. ſuper litteris, col. 8. in
3 fin. de reſcript. poſt Rom. in conſil. 330. col. 1. ceſſat ✝ pacifica poſſeſſio requiſita per regulam, ſtante lite ad c. 1. de confir. vtil. vel inutil. & clem. gratiæ, cum ibi not. de reſcript. & ita Rotam ſæpius iudicaſſe atteſtatus fuit Reuerendiſſimus Card. Simoneta. *

* In eadem cauſa Mohe. deciſ. 1. hoc tit. vide Gomeſ ſuper regul. de trien. q. 56.

*Et eſt deciſio Caſſad. 6. ſuper reg. de triennali.

EPITOME.

Regula de annali iuuatur poſſeſſor non obſtante ratificatione commiſſionis ab aſſerto procuratore ſuper moleſtationibus obtentæ, quæ gratiam aduerſarij præceſsit.

DECISIO XIII. aliâs 212.

Annalis poſſeſſor, poſt datam gratiæ aduerſarij per ſex dies, obtinuit in Curia per aſſertum procuratorem commiſſionem cauſæ, in qua narrabat ſe moleſtatum, inquietatum, & perturbatum in poſſeſſione ſui Decanatus in partibus, & petebat ſuper talibus moleſtationibus, inquietationibus, & perturbationibus, cauſam committi, & quia beneficiũ exiſtebat in partibus Siciliæ, in ciuitate Agrigentina, neque potuiſſet de illis tam breui tempore notitiam habuiſſe, erat neceſſariò dicendum illam commiſſionem gratiam aduerſarij præceſſiſſe, & per conſequens non incidiſſe aduerſarium in regulam de annali, ſtantibus talibus perturbationibus, & ſic non exiſtente tunc annali poſſeſſore pacifico. Et licèt principalis talem commiſſionem non impetraſſet, tamen per aliquot menſes poſt ratificauerat expreſsè omnia & quæcunque acta, geſta, & procurata per illum aſſertum procuratorem, quia tamen ratificatio erat longè poſt,

* Vide Gomeſ. ſuper reg de annali. q. 48. vbi huius deciſ. meminit. & in eadẽ cauſa eſt deciſ. 8. infra de Iurepatron.

quo tempore potuiſſet principalis de facili habuiſſe notitiam de prædictis moleſtationibus in partibus, & etiam illas fuiſſe ante impetrationẽ commiſſionis, non tamen ante gratiam aduerſarij,& ſic videns procuratorem euentualiter verum dixiſſe, ratificauerat, Domini voluerunt, quòd, ex quo neceſſariò talis confeſſio moleſtationum non concludebat ante datã gratiæ aduerſarij, attento tempore ratificationis factæ per principalem, & non commiſſionis cauſæ,non præiudicaret, quòminus iuuaretur regula de annali.

EPITOME.

Regulæ de annali ſatisfit in ſecunda parte de euocando poſſeſſorem ad iudicium, ſi ille etiam non citatus, compareat ad iudicium.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ſtatuto requiſita ſuppletur præſentia.*
2 *Diligentia vnius ex collitigantibus prodeſt alteri.*

DECISIO XIV. aliàs 221.

*Vide Mandoſ.ſuper regul.de annali q.68.

* Caſſad.d.2. de Iud.Vant. de nullit. ex def.citat. nu. 17. cõmunẽ dicit Tiraq. de retract. lign.§.9.glo. 2.num.17.

Regulæ de annali,* quæ requirit impetrantem teneri infra ſex menſes poſſeſſorem ad iudicium euocari facere, ſatisfit, ſi aliàs ipſe poſſeſſor vltrò, etiam non vocatus venit ad iudicium per ſe, vel per alium, aut cauſam ipſe committere faciat, & impetrantem vocet ad iudiciũ, ſecundùm Dominos in vna Hiſpalen. Scholaſtriæ coram D.Nicolao Aragonia, arg.not.per Felyn.in c.1.de iud.in antepen.col. in c.cum oporteat,de accuſat.col.1. & Alex. in l. de vnoquoque in princ. de re iud. poſt Archid.in c. propoſuiſti 82. diſtinct. & alios, de quibus per eos vbi ſupra; dum ſtatuto requirenti citationem dicunt ſatisfieri per præſentiam,*ac etiã quia
2 diligentia † vnius ex collitigantibus prodeſt alteri,ad quod vide notat.in deciſ.7.& 37.de appell.in nou. ad l.eos, C.de appellat. cum ſimilibus.

EPITOME.

Ratificatio tacita geſtorum per aſſertum procuratorem, poſt annalem poſſeſſionem pacificam, ſubſecuta, non nocet alleganti regulam, niſi expreſsè confiteretur.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali iuuatur, qui poſt annalem poſſ. tacitè ratificat commiſſionem ab aſſerto procur. obtentam, ſecus ſi expreſiè confiteatur.*
2 *Collatio beneficiorum non debet ſtare in pendenti.*
3 *Ratificatio quando locum non habeat.*
4 *Confeſſio, & declaratio quandocunque ſequantur, confitenti præiudicant.*

DECISIO XV. aliàs 229.

* Vide Gomeſ. ſuper reg.de annali. q. 49. vbi huius deciſ. meminit.

Annali poſſeſſori * danti de regula,in vna Tridentina Decanatus coram D. Io. Clerici, opponebatur de lite, & ſic de non pacifica poſſeſſione, attento quòd ante impetrationem reperiebatur ex parte poſſeſſoris

foris cauſa commiſſa in Curia, ad id quod dicitur ſupra deciſ. 13. hoc tit. & licèt reſponderetur commiſſionem talem eſſe impetratam & obtentã ab aſſerto procuratore, de cuius mandato non conſtabat, tamen replicabatur, quòd ex poſt in vno alio mandato dictus poſſeſſor approbabat, & ratificabat omnia geſta per illum talem procuratorem, volens etiam vti dicta commiſſione, citatione, & inhibitione obtenta, ex quo alia etiam tacita ratificatio ſequebatur, ad l. Paulus, ff. rem rat. haberi. & deciſ. 455. aliàs 39. de procurat. in nou. Nihilominus ſecundùm Dominos, quia talis ratificatio, & tale mandatum ſuperueniens vbi aderant dicta verba,
1 erant longè poſt annalem † poſſeſſionem pacificam, & poſtquam ille impetrans iam inciderat in regulam, & ſic iam per regulam priuatus erat
2 omni iure ſuo, quia collatio † beneficiorum non debet ſtare in pendenti, ad c. 2. cum gloſ. in verſ. incerta, de elec. in 6. & Felyn. in c. cum ex officij,
3 in col. pe. de pręſcrip. Vnde tali caſu ratificatio † locum non habet, ad not. per Bald. in l. fin. num. 1. verſ. quarto quando eſt talis actus, C. ad Maced. & vulgata l. bonorum, cum ſimil. ff. rem rat. hab. ſi tamen in tali mandato fateretur poſſeſſor cauſam iam pendere in Curia, & commiſſionem obtentam eſſe per eius procuratorem, prout [illegible] allegabat, tunc quia
4 non eſſet ratificatio, ſed confeſſio, † quæ [illegible] quandocunque ſequatur, ſicut dicimus in declaratione, ad not. per Card. in Clem. conſtitutionẽ, §. 1. q. 3. de elect. & Gemin. in c. præſentium, §. teſtes, col. fin. de teſt. in 6. debet confitenti præiudicare, & quò ad ipſum eſſe, ac ſi verè ille committens cauſam fuiſſet eius procurator, & non aſſertus, ad not. per Bald. in l. prima, in fin. verſ. hinc eſt quòd ſi confiteor, C. de falſ. cauſ. adiect. leg. poſt not. in l. 1. de interrogat. act. & per Corn. conſ. 261. in 4. parte.

EPITOME.

Regula de annali, quando habeat locum in ceſſione.

DECISIO XVI.

Hæc deciſio non eſt in manuſcriptis D. Creſcentij, ſed habetur in impreſſ. Caputaq. lib. 3. deciſ. 20. Nos qui eam in alia impreſſione inuenimus, ideò ab erroribus, correximus, & ſuo in loco reliquimus, vide Gomeſ. ſuper reg. de Annali q. 62.

Regula de annali habet etiam locum in ceſſionibus, quando poſſeſſor poſſedit per annum pacificè antequam ceſſio facta foret, Caſſad. deciſ. 15. ſuper reg. & ita fuit tentum die 27. Aprilis 1551. coram D. Guidobono in vna Oueten. Archidiaconatus de villa, prout in eius libro, fol. 142. & vide quod fuit deciſum in cauſa Cæſarauguſtana Præceptoriæ 2. Decembris 1551. coram Capiſucco, vbi fuit dictum, quòd habet locum etiam, quando quis vult capere beneficium per clauſulas generales.

EPITOME.

Regulæ de annali ſatisfit per diligentiam factam in primo anno de expediendo cauſam, licèt in vlterioribus annis facta non fuerit.

S V M M A R I V M.

1 *Mater, quæ in primo anno impedita filio tutorem non petijt, non priuatur eius hæreditate, licèt in alterioribus annis, ceſſante impedimento, non petierit.*
2 *Regula de Annali eſt odioſa, non extendenda.*
3 *Dictio, ex tunc, facit quòd aliud tempus, quàm expreſſum non comprehendatur.*
4 *Dictio, alioquin, conditionem importat:*
5 *Conditio mixta habetur pro impleta, ſi facto tertij implere debens impediatur, nec amplius tenetur implere.*
6 *Appellans, ſi proſequi à Iudice fuerit impeditus, quomodo ſibi conſulatur.*
7 *Apoſtolis petitis, Rota tenet vltra ſecundam vicem non teneri appellantem ad Iudicem redire.*
8 *Inſtantia prima de iur. canon. eſt perpetua.*

DECISIO XVII. aliàs 239.

Hæc deciſio in alia impreſſione fuerat prætermiſſa, nos eã reſtitui curauimus.

REgulæ de annali ſatisfit per diligentiam factam de expediendo cauſam in primo anno, licèt in vlterioribus annis facta non fuerit, ſecundùm Dominos in vna Hiſpalen. Scholaſtriæ coram D. Aragonia, arg. eius,
1 quòd mater *, † quæ in primo anno fuit impedita filio tutorem petere, non priuatur hæreditate filij ex diſpoſitione, l. ij, §. mater, & §. confeſtim, C. ad Tertull. & l. ſciant, C. de leg. hæred. licèt in vlterioribus annis ceſſante impedimento non petierit, ad not. per Bald. in l. 2. C. ſi adu. delict. & in l. minoribus, vbi Ang. & Dd. C. de his quibus vt indign. quia agit ad excuſandum ſe à pœna, vt dicit Iaſ. in l. ſciendum, §. fin. in fi. col. pen. ff. qui ſatiſd. cog. Item quia cùm d. regula ſit † odioſa, in odium impetrantium illo
2 modo emanata, & ſic pœnalis, eam non debemus extendere ad aliud tempus, arg. reg. in pœnis, in 6. & quod not. Card. in Clem. 1. quæſt. 1. de conſang. & affin. & Abb. in c. fin. vlt. not. de iure patron. Socin. conſ. 275. col. 4. verſ. confirmatur & ſecundo, lib. 2. & tantò magis propter dictionem, ex
3 † tunc, in dicta regula appoſitam, quæ facit aliud tempus, quàm expreſſum non comprehendi, ad l. 4. de cond. & demonſtr. & not. per omnes in l. ſi ita quis, per illum text. de vulg. & pup. cum ſimil. facit etiam, quia cùm impetrans infra annum cauſam expedire teneatur, alioquin * &c. ex dicta
4 dictione, † quæ conditionem importat, ad not. per Alberic. in ſuo dictionario, in ver. alioquin, priuatur ſi expediri non fecerit cauſam infra annum. Vnde cùm ſit conditio mixta, non à ſua voluntate tantùm dependens, ſed etiam alterius, ſcilicet Iudicis, & per tertium fuerit impedi-
5 tus, nec per ipſum ſteterit, conditio † habetur pro impleta, ad not. per Bart. in l. in teſtam. col. 2. de cond. & demon. ſufficitq. ſemel haberi pro impleta, nec amplius, etiam quòd poſſit, adimplere tenetur, ad not. per Bald. in l.

* De hac materia vide latiſſ. Gabriel. concl. 1. de tutelis.

* De qua Bar. in l. 1. nu. 11. in 4. quæſt. ff. de cond. & demonſtr.

in l. 1. in fin. C. de inſt. & ſubſt. & per Corn. conſ. 7. in princ. lib. 1. Et licèt prædictis contradicere videatur, quod in materia appellationis dicitur, appellantem infra annum teneri proſequi & finire appellationis cauſam, ad clem. ſicut, cum ſim. de app. & ſi in primo anno impeditus fuerit, etiam
6 † per Iudicem, tenetur in ſecundo anno idem facere; & ſi impeditus fuerit in ſecundo fatali, vel tempus non currit ipſo iure durante impedimento, ſecundùm vnam opinionem, vel datur reſtitutio, ſecundùm aliam opinionem, & ſic etiam poſtmodum proſequi & finire tenetur, ad not. plenè per dd. in c. ex ratione, de appell. Poteſt tamen reſponderi, quòd in appellatione, ſi Iudex præſtitit in primo fatali impedimentum, lex ſpecialiter prouidit dari ſecundum fatale, ad tex. in l. fin. §. illud, C. de temp. app. & in auth. de his qui ingred. ad appell. §. hæc nos dudum. Si vero in ſecundo fatali, & tunc ſi conſtaret de diligentia ſua pluriès facta ad conſtituen. Iudicem in mora, Doct. dicunt non teneri ampliùs ad Iudicem redire, quia non debet ſemper eſſe apud Iudicem, ſed ſufficit pluries coram eo inſtare, vt refert Phil. Franc. in d. c. ex ratione, in 10. col. in princ. ergò ampliùs proſequi non tenetur, ſicut etiam dicimus in termino ad redeundum pro Apoſtolis, quòd ſi eſt facta pluriès diligentia non tenetur amplius redire, ad not. per Felyn. in c. ex tranſmiſſa, col. 2. in fi. cum ſeq. de præſcrip. &
7 licèt ibi in principio quoad ſe forſan dubitauerit, Tamen Rota † tenuit, quem non teneri vltra ſecundam * vicem amplius pro Apoſtolis redire, ſecundum Ægid. deciſ. 343. *Rota deciſ. 57. de appel. in nou.

Benè facit quod not. Bart. in l. Titia, §. vſuras, de leg. 2. & quia text. in d. l. fin. §. illud, videtur velle quòd non ſufficiat diligentia in ſecundo anno, etiam quòd per Iudicem ſteterit, niſi pars de hoc coram Principe, & ſuperiore querelam propoſuerit; Breuiter tamen dici poteſt, quòd argumentum à cauſa appellationis ad cauſam principalem, id eſt primam inſtantiam, prout loquitur regula de annali, non eſt validum: patet, quia in prima inſtantia vnica interpellatio ſufficit ad conſtituen. Iudicem in mora, vt per eum dicatur poſtea perpetuò ſtare, ſecundùm Bart. in d. §. vſuras, & Dec. in c. cum cauſam, in fi. de off. deleg. Et tamen in cauſa appellationis pluries requiruntur, vt per Dec. ibi, & Franc. in d. c. ex ratione, col. 10. in princ. poſt Bald. in auth. item ſi appellat. C. de temp. app. cum ſimi-
8 lib. & quia prima inſtantia de iur. canon. † eſt perpetua, ad c. penul. cum ibi not. de iudic. Appellationis verò annalis, &, ſtante impedimento in primo anno, biennalis.

DE RESTITVTIONE SPOLIATORVM.

EPITOME.

Titulus coloratus in ſpolio per inſertum probatur.

DECISIO I. aliàs 62.

Qvòad colorandum titulum in ſpolio, ſufficit illum probare per inſertum.

EPI-

E P I T O M E.

Reſignans ſi reſeruauerit ſibi fructus, poterit agere ſpolio contra reſignatarium poſſidentem.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio ciuilis, & naturalis amittitur per reſignationem, ſecus ſi reſeruentur fructus, num. 4.*
2 *Poſſeſſio ſolo animo amittitur, & ex renunciationi, etiam nulla.*
3 *Animus, & voluntas colligitur ex actu etiam nullo.*
4 *Poſſeſſ. naturalem retinet reſignans, qui vſumfr. ſibi reſeruauit.*

D E C I S I O II. aliâs 64.

IN Diœceſi Brixien. presbyter quidam ſatis indoctus, coram Notario reſignauerat parochialem, quam tunc obtinebat, vſus verbis, quæ in contractibus, de rebus profanis ſolent apponi, ſcilicet, quòd parochialem ſuam cedebat, transferebat, & donabat titulo donationis irreuocabilis inter viuos, reſeruato tamen ſibi vſufructu beneficij, & eius bonorum in vita ſua, cuius reſignationis vigore de mandato Ordinarij reſignatarius cepit poſſeſſionem. Reſignans autem, forſan pœnitentia ductus, coram loci Ordinario conuenit illum ſuper ſpolio dictæ parochialis, & probata ſua poſſeſſione priori, obtinuit in partibus ſententiam: A qua pro parte reſignatarij appellato, cauſa fuit in Curia mihi commiſſa. Et prima facie videbatur dictam ſententiam reuocandam, quia licèt talis reſignatio
1 eſſet nulla, tamen cùm reſignatione † quis perdat poſſeſſionem ciuilem, & naturalem, ad deciſ. noſtram 158. al. 1. de renunc. in nou. quæ cum ſolo
2 animo † amittatur, ad l. quamuis, de acquir. poſſeſſ. & ex actu etiam nul-
3 lo animus † & voluntas colligitur, ad l. vlt. ff. de reb. eorum, &c. & propriè in poſſeſſione videtur notari per Doct. in l. 1. §. ſi vir vxori, ff. de acquir. poſſeſſ. & in renunciatione beneficij, in c. quod in dubijs de renunc. Vnde quando ille cepit poſſeſſionem, reperit illam vacantem, & aliquẽ non ſpoliauit: Tamen Domini omnes fuerunt pro confirmatione, quia etiã quò
4 ad animum † iſte noluit deſinere poſſidere, cùm enim reſeruauerit ſibi
5 vſumfructum, † ex cuius retentione naturalis non amittitur, ad l naturaliter, ff. de acquir. poſſeſſ. ſed tantùm ciuilis transfertur. ad l. quiſquis, C. de donat. ſatis apparuit de eius mente, quòd nolebat poſſeſſionem naturalem amittere, ad quàm, cùm fuerit ea ſpoliatus, meritò veniebat reſtituendus.

E P I T O M E.

Actio ſpolij tranſit ad hæredem.

D E C I S I O III. aliâs 84.

*Et cõtra hæredẽ, vt poſt alleg. Menoch de recup. poſſ. remed. p. q. 14. n 157.

ACtio ſpolij tranſit ad hæredem * ad §. non autem, verſ. hæredibus, inſtit. de perpet. & temp. act. l. 1. §. hoc interdictum, ff. de vi & vi arm. ad not. per Io. Andr. in addit. ad Spec. tit. de poſſ. & pet. §. 1. col. 3. verſ. quæſtioni-

ſtionibus, & ad not. per Socin. in l. rem quæ nobis, in princ. 8. col. de acquir. poſſeſſ. & hoc pluries tenuit Rota, & ſpecialiter tempore meo in vna Romana domus coram D. Camillo.

EPITOME.

Tertius poſſeſſor ſpolians ſecundum, qui alium ſpoliauerat, ſi prior poſſeſſor cedat liti, & cauſæ, quæ erat in fauorem tertij, debet ſecundo loco ſpoliatum reſtituere.

SVMMARIVM.

1 *Tertius poſſeſſor debet primo, vel ſecundo ſpoliato, de cuius iure magis conſtat, reſtituere.*
2 *Ceſſio in beneficialibus non inducit ceſſionem iuris, ſed habet vim pacti de non petendo.*
3 *Pactum de non petendo poteſt fieri in ſpolio.*
4 *Reſignans ſpoliatus à tertio, reſtituitur.*

DECISIO IV. aliàs 158.

Tertius poſſeſſor ſpolians ſecundum poſſeſſorem, qui alium ſpoliauerat,
1 rat, licèt debeat, vel primo † poſſeſſori, vel ſecundo reſtituere, cuius eorum magis de iure in petitorio, & de dominio conſtat, ad not. per Bart. in l. fin. C. vnde vi, & Alex. in apoſtillis ad Bart. in l. cum à te, ff. de vi & vi arm. Si tamen primus poſſeſſor cedat liti, & cauſæ, in fauorem tertij, (quæ
2 ceſſio † licèt in beneficialibus non inducat iuris ceſſionem, ad not. in l. poſtquam liti, C. de pact. tamen habet vim pacti de non petendo, ad not.
3 per Mil. in verſ. renunciare liti, & cauſæ, † quod poteſt fieri etiã in ſpolio, ad deciſ. 68. & 428. al. 3. & 11. de renunc. in antiq.) debet ſecundo loco ſpoliatus, à tertio reſtitui, non obſtante quòd non conſtaret, priorẽ poſſeſſorem tempore ſecundi, ſpoliatum, cùm eo abſente non probaretur poſſeſſionem ſecundi ad eius notitiã perueniſſe, ad vulg. l. clam poſſidere, §. qui ad nundinas, ff. de acquir. poſſeſſ. quia cum ſaltem naturaliter ſecundus detineret, & rei inſiſteret tempore quo tertius eum eiecit, debet ad
4 illum ſtatum reſtitui, ſicut dicimus in † reſignãte ſpoliato à tertio, ad deciſ. 158. al. 1. de renunc. in nou. & hoc in vna Bononien. parochialis corã D. Piſaurienſi.

EPITOME.

Poſſeſſor vigore mandati, & prouiſus a Papa, ſpoliatus reſtituitur, non obſtante decreto Papæ appoſito in gratia ſpoliantis, cùm dicatur ex vtraque poſſidere, niſi declaret animo ſaltem velle deſinere poſſidere ex prima cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Decretum Papæ comprehendit etiam prouiſionem Papæ.*
2 *Prouiſum à Papa ſpoliatum Rota reſtituit non obſtante decreto in gratia ſpoliantis appoſito.*
3 *Poſſidens ex prima cauſa: ſi acquirat ius nouum, An & quando videatur poſſidere ex ſecunda, & num. ſeq.*

Muta-

4 *Mutare ſibi cauſam poſſeſſionis, eſt deſinere ex prima poſſidere.*
5 *Poſſeſſionis cauſam quis non poteſt mutare, niſi declaret expreſſè, & amittat primam.*

DECISIO V. aliàs 168.

Poſſeſſor vigore mandati de prouidendo, qui obtinuerat à Papa nouam prouiſionem, fuit ſpoliatus per habentem coadiutoriam de conſenſu cum decreto, per quam videbatur denegari reſtitutionem, ad deciſ. 474. al. 18. hoc tit. in antiq. ſed quia hoc non videbatur habere locum in
1 prouiſo à Papa, quia licèt † decretum comprehendat etiam prouiſionem Papæ, ad not. per Gemin. & alios in c. pen. de præbend. in 6. tamen quia Papa tollere poteſt decretum, vel ſuſpendere, & ſic eſſet dubium, An voluerit, non autem an potuerit, quod videbatur in petitorio diſcutiendum,
2 non autem in poſſeſſorio. (Et ideo Rota ſeruat reſtituere ſpoliatũ † prouiſum à Papa, non obſtante decreto in gratia ſpoliantis appoſito, ad deciſ. 3. de reſtit. ſpol. in nou.) Igitur in prædicto caſu inſurrexit dubium coram D. Io. Clerici: An quia titulus primus mandati de prouidendo excipiebat coadiutorias de conſenſu, & ſic ſpoliato non ſuffragabatur, petendo, & obtinendo à Papa ſibi de nouo prouideri videatur poſſidere ex ſecundo titulo, & maxime quia in commiſſione, & articulis, ſpoliatus aſſerebat ſe poſſeſſorem vigore dicti mandati, & poſſeſſione fore ſpoliatum, adeò quòd non ſolùm non declarauit ſe velle deſinere poſſidere ex prima cauſa, ad effectum vt poſſit ex ſecunda poſſidere, & ſibi cauſam poſſeſſionis mutare, vt videtur requiri de iure, ad l. qui bona fide §. 1. & ibi declarat Alex. ff. de acq. poſſ. & Angel. in §. nouiſſimè, inſtit. de vſucap. & videtur tenere Biſign. deciſ. 1. de reſtit. ſpol. & latè per Socin. conſ. 131. ſed etiam videbatur expreſsè profeſſum fuiſſe nolle mutare: Et iſta ratione moti fuerunt aliqui ex Dominis, vt ex prima cauſa tantùm, vigore ſcilicet mandati prædicti, dicatur poſſediſſe. In contrarium tamen, quòd immò videatur
3 † etiam ex ſecundo titulo poſſidere, fuit maior pars Dominorum, moti aliqui, quia abſque aliqua animi declaratione, acquirendo quis nouum titulum, videtur cauſam poſſeſſionis ſibi mutare, ad l. non ſolùm, §. quod vulgò, in verſ. incipit, de vſucap. ad l. 2. in fin. pro empto. & declarat latè Cuman. in d. l. qui bona fide, §. 1. Et aliqui, quia poſſidens ex vna cauſa, ſuperueniente noua iuſta, dicitur abſque alia declaratione ex vtraque poſſidere, & ſic ex pluribus cauſis, ad l. 3. §. ſi ex pluribus, ff. de acqu. poſſeſſ. maximè quando ſecunda venit ad corroborationem, & augmentum primæ, vt plenè per Socin. in d. §. ſi ex pluribus: Quo retento poterat ſecundùm me ad contraria ſuperiùs allegata reſponderi, & ſic diſtinguendo,
4 materia concordari. Quòd, Aut quis poſſidet † ex vna cauſa, & ſuperuenit noua contraria primæ, ita quòd impoſſibile ſit ex vtraque poſſidere, & tunc quia prima poſſeſſio ſine animo non amittitur, ad l. quamuis, eo. tit. non dicitur quis ex noua cauſa poſſidere, niſi declaret animo ſaltem velle deſinere ex prima, & ita procedat exemplum poſitum per Socin. in

d. conſ.

d. conſ. 131. de muliere, vel vxore poſſidente iure familiaritatis: Aut ſecunda cauſa poteſt ſe compati cum prima, & tunc, aut quærimus, An quis
5 mutet ſibi cauſam poſſeſſionis: & quia propriè mutare † eſt deſinere ex prima, & eius loco poſſidere ex ſecunda: Et cùm, vt dixi, aliqua poſſeſſio ſine animo non amittatur, maximè quando aliquis inſiſtit rei ſuæ, vera ſit
6 doctrina dicentium † quem non poſſe ſibi mutare cauſam poſſeſſionis, niſi declaret expreſsè, & amittat primam, & hoc modo intelliguntur Doct. in d. l. qui bona fide, §. 1. Aut quærimus, An ſuperueniente noua cauſa, dicatur quis in dubio etiam ex ea poſſidere cumulatiuè cum prima, non priuatiuè, neque mutando, & tunc procedant notata in d. §. ſi ex pluribus, vt quis ex pluribus cauſis, etiam diuerſo tempore éuenientibus, dicatur poſſidere. Et hoc modo intelligendo non obſtaret confeſſio ſpoliati in dicta commiſſione, & articulis, quia verum dixerat poſſidere vigore mandati, & illa poſſeſſione ſpoliatum, non tamen ex hoc ſequebatur, quin poſſideret etiam ex noua prouiſione. Cogita tamen quia materia eſt de apicibus Iuris.

EPITOME.

Spoliatus non reſtituitur ſi beneficia incompatibilia tanto tempore tenuerit, vt inciderit in extrauagantem, Execrabilis.

DECISIO VI. aliàs 220.

SPoliatus reſtitui non debet, ſi beneficia incompatibilia * tanto tempore tenuerit, vt inciderit in extrauagantem Execrabilis ſecundùm Dominos in vna Giennen. S. Andreæ coram D. Petro, ad deciſ. 3. in add. de reſt. ſpol. in nou. & deciſ. 15. eo. tit. in antiq. & Roman. in conſ. 499. Idem tentum poſtea fuit coram D. Aragonia, in vna Bergomen. in qua aſſerta vnio per ſpoliatum allegabatur.

* Vide Put. dec 99. lib. 1. Io. Paul dec. 112. Beroum q. famil. 80. Menoch. de recu. poſſ remed. 15. nu. 467. & ſeq. Caputaq. deciſ. 325. lib. 1.

EPITOME.

Habens cauſam ab vſufructuario, ſi rei inſiſtat, etiam finito vſufructu, & ſpolietur à proprietario, debet reſtitui.

DECISIO VII. aliàs 5. lib. 2.

VSufructu finito, * licèt ad proprietatem reuertatur, & naturalis vſufructuarij conſolidetur cum ciuili ipſius domini, ad §. vlt. inſtit. de vſufruct. Si tamen habens cauſam ab vſufructuario, etiam finito vſufructu, poſſederit, id eſt rei inſtiterit, & à proprietario ſpolietur, debet ſecundùm Dominos in vna Veliterna, coram D. Piſaurienſi, reſtitui, ad glo. notab. in c. licèt Epiſcopus, de præbend. in 6.

* Vide Menoch. de recup poſſ. reme. 1. 1. q 5 n. 70. & ſeq.

EPITOME.

Gratia mandati de prouidendo, quæ non capit beneficia talis diœceſis, vel ſi ad diſpoſitionem collatoris non extenditur, non dat colorem tituli in ſpolio.

DECI-

DECISIO VIII. aliàs 39. lib. 2.

GRatia mandati de prouidendo, quæ non capit beneficia talis diœceſis, non poteſt dare, neque dat etiam colorem tituli in ſpolio, ſecundùm Dominos in vna Toletan. parochialis coram D. Raynaldo, & idem ſi ad collationem, inſtitutionem, vel aliam diſpoſitionem alicuius collatoris non extenderetur, ſecundùm eoſdem in alia Compoſtellana coram D. Sarnenſe.

Faciunt etiam ad materiam huius tituli deciſ. 4. ſupra de dilat. & deciſ. 2. & 5. infra de re iud.

DE DOLO ET CONTVMACIA.

EPITOME.

Citatio valet, quamuis copia tradita non fuerit citato, propter metum illatum citanti, licèt poſtea metus ceſſauerit.

SVMMARIVM.

1 *Citationis copia debet dari citato.*

DECISIO I. aliàs 42.

*Vide Vant. de nullit. ex defectu citation. n. 151.

COpia citationis licèt debeat offerri, & dari citato,* tamen in vna Ciuitaten. coram D. Siluestro, Domini habuerunt citationem pro bona, ex quo citatus quando audierat ſe citari, intulerat metum Notario, & volebat eum vulneribus afficere, licèt poſtea quando citauit, metus ceſſaſſet propter gentes, quæ concurrebant in eius auxilium.

EPITOME.

Excuſator abſentis citati. quando ſit admittendus.

SVMMARIVM.

1 *Excuſator Regis citati ad Curiam non admittitur abſque mandato, & nu. 6.*
2 *Excuſator tanquam vnus de populo, An & quando debeat admitti.*
3 *Excuſator quando admittendus, & num. ſeq.*
4 *Locus iudicij debet eſſe tutus procuratori, & Domino.*
5 *Locus non tutus quis dicatur.*
6 *L. quicunque, C. de procurator. intellectus.*
7 *Rex quibus caſibus debeat mittere procuratorem.*

DECISIO II. aliàs 43.

*Ad materiã huius deciſ. vide Ant. de Canar. ĩ trac. de excuſatore. Io. Anto.

1 EXcuſator † in cauſa Anglicana matrimonij inter Regem, & Reginã, petebat ſe admitti, & tanquam vnus de populo volebat Regem citatum ad Curiam excuſare, proponendo ſe velle probare, qualiter propter itinera intermedia, non erat Regi tutus acceſſus ad Curiam. Item quòd immi-

immineret Regi, ac toto Regno Angliæ maximum periculum, propter inimicos vicinos, & ſeditiones ciuium, ſi Rex recederet ad longinquas partes, quare petebat cauſam per Papam committi in alio loco propinquo ipſi Regno, & quò Rex tutè perſonaliter poſſet accedere: & videbatur
2 iſtum † tanquam vnum de populo pro vtilitate Regni debere admitti, ad not. in c. 1. de procurat. & in c. cum ſuper, de re iud. & quia in cauſa ardua quis non tenetur mittere procuratorem, ad c. querelam, de procurat.
3 Vnde ex quo Rex venire † non poterat, videbatur excuſator admitten-
4 dus, ad not. in c. cum dilecti, de dol. & contum. Et quia locus † non tantùm debet eſſe tutus * procuratori, ſed etiam domino copulatiuè, ad not. per Hoſt. in c. ex parte de appell. quam opinionem Abb. videtur dicere communem, licèt Innoc. contrarium teneat in c. cum olim, de teſtib. & Felyn. in c. accedens, el 2. verſ. 4. not. vt lit. non conteſt. Et dicitur locus
5 † non tutus, non tantùm quando locus Iudicij non eſt tutus, ſed etiam quando itinera intermedia non ſunt tuta, ad d. c. accedens. Contrarium
6 tamen † omnes Domini tenuerunt, vno excepto, quia quòd per procura-
7 torem Rex nollet comparere, † hoc eſt voluntatis: Vnde in exceptione voluntaria excuſator non admittitur, nec procurator ſine mandato, vt propter inimicitias, vt declarat Bart. in l. pen. in §. ob crimen, ff. de pub. vid. communiter approbatus, licèt aliqui contrariũ teneant, vt per Doct. ibi. & in c. veniens, de accuſ. Bald. Salyc. & Angel. in l. reos, C. de accuſ. Specul. in tit. de excuſat. quia excuſator neſcit voluntatem abſentis, vt eſt, quòd Rex propter itinera periculoſa non accederet, quia poſſet, ſi vellet. Item quia cùm Rex ſit Illuſtris, etiam quòd vellet, non debet admitti niſi
8 per procuratorem, ad l. quicunque † C. de procurat. Nec dicatur, quòd illa lex non tenet de iure canonico, quia contrarium non reperimus, vnde eſt tenenda, ad c. 1. de op. no. nunc. & Innoc. gloſ. & Doct. videntur hoc tenere in c. paſtoralis, de iud. & Abb. in d. c. cum dilecti: & per hoc ceſſat reſponſio, qua dicebatur, quòd illa lex non debebat ligare Regem Angliæ, quia non recognoſcit ſuperiorem Imperatorem, & quòd non debet habere locum in cauſa matrimonij. Nec etiam bona eſt reſponſio ad illũ textum, quòd eſt introductum ratione dignitatis, ne ſtent coram iudice ſedente, quæ ratio non videbatur militare hic in Curia coram Papa. Item quia Rex volebat eſſe in iudicio, ſeu in loco iudicij, vt meliùs poſſet procuratores inſtruere, quinimò alia ratio potiſſima videtur propter potentiã eorum, ſecundùm antiquos Doctores, vt per Cyn. & Alberic. ibi, propterea, licèt coram Papa non militet, nec etiam potentia, verum eſſet, ſi ipſi vellent cauſam hic tractari, ſed hoc eſt quod ipſi nolebant, immò petebãt cauſam committi extra Curiam in partibus propinquis Regno Angliæ,
9 vbi tantò magis militabat eius potentia: poterat enim Rex † mittere procuratorem, vt tenebatur. Non obſtant not. in c. ad querelam, quia limitatur; Primò, quando impedimentum eſt perpetuum, ſecundùm gloſ. approbatam in d. c. cum dilecti, verſ. reſponſalem, in fin. vt in caſu noſtro. Secundò, quando cauſa deſiderat celeritatem, ſecundùm Abb. in d. c. cum dilecti,

Rub. Alex. in tract. de poteſt. procur. ĩ pr. p. nu. 311. cum multis ſeqq. Clar. in pract. crim. q. 33.

*De tuto acceſſu, vel nõ tuto quãdo, & quomodo probari debeat. Maſcar. concl. 17. & trib. ſeqq. & de materia Socin. de citatione art. 18. q. 5.

dilecti,4.col.& Doct. ibi, & ita in cauſa matrimonij. Tertiò, quando impedimentum eſt euitabile,ſecundùm Iaſ.in l.2.§.ſi quis in iudicio,ff.ſi quis caution. Bald. poſt Innoc. in c.2. de teſtib. Quartò, quando quis citatur coram Papa, ſecundùm Iaſ. ibidem, per d.c.cum dilecti,vt in caſu noſtro. Et tantò magis inclinarunt in hanc partem Domini, quia manifeſtè cognouerunt animum Regis, qui cuiuſdam puellæ inductus amore, vt illam duceret in vxorem, Reginam, quæ ex eo filios habuerat, & in præſenti habebat vnam fœminam, dimittere nitebatur, & inſtabat.

EPITOME.

Citatio ad ſententiam valet, abſque eo quòd dicatur ad concludendum

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad concluden. de ſtylo ponitur in citatione ad ſententiam.*

DECISIO III. aliàs 59.

*Vide Veſtr. in pract. lib. 7.c.1.n.11.& ibi adden.

SVfficit citatio * ad ſententiam, licèt non dicatur, ad concludendum, quia non reperitur quòd hoc ſit in iure neceſſarium, licèt ſtylus ſit, quòd ſemper apponatur. Ita dixerunt mihi Domini in vna Toletana parochialis.

EPITOME.

Qui affixit, & dimiſit originale citationis in Cathedrali per certum tempus, ſi dicat ſe ſimiliter affixiſſe in parochiali, intelligitur eodem modo, quo in Cathedrali.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, ſimiliter, importat ſimilitudinem facti, & modi.*

DECISIO IV. aliàs 63.

*Non .n. ſufficeret copiã affigere Vãt. de nullit. ex def.citation. n.136.

SI Notarius in executione facta per eum in primo loco, puta in Cathedrali, dicat ſe affixiſſe originale, * & illud per certum ſpatium dimiſiſſe: poſtea in ſecundo loco, vt in parochiali,dicat quòd ſimiliter affixit,intelligitur, quòd etiam per certum temporis ſpatium dimiſerit,pro-
1 pter verbum, ſimiliter, † quod importat ſimilitudinem facti, & modi,ad not. per Innoc. in c.ex reſcripto de iur.iur.& Socin.conſ.281.col.2.vol.2. vide Andr.de Iſer.in c.1.§.præterea ducatus, verſ. nec dominus feudi, nu. 43. de prohibit. feud. alien. per Feder. & ita Domini tenuerunt in vna Theatina coram D. Piſaurien. & in vna Tullen. coram me.

EPITOME.

Executio citationis in valuis eccleſiæ, tempore diuinorum non valet, niſi dicatur quod multi intrabant, & exibant eo tempore.

SVMMARIVM.

1 *Diuinorum tempore populi multitudine non manet apud valuas, ſed intra eccleſiam.*

DECI-

DECISIO V. aliàs 69.

EXecutionem * citationis, quæ debet fieri in eccleſijs tempore diuinorum, propter populi multitudinem, quæ ibi adeſt, ad gloſ. in clem. cauſam, de elect. ſi Notarius dicat, quòd fecit tempore diuinorum, & publicauit in valuis eccleſiæ: Domini voluerunt, quod non valeat, quia multitudo non manet apud valuas, ſed intra eccleſiam: Si tamen Notarius diceret, quòd tempore illo multi intrabant, & exibant, habent eam pro bona, & ita pluries hanc diſtinctionem ſecuti fuerunt.

* Vide Io. Paulũ d. 18. Put d. 165. li. 1. & 25. & 168. lib. 2.

EPITOME.

Citatio continens terminum nimis breuem, & impoſſibilem ad comparendum, eſt ipſo iure nulla.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, lata vigore citationis nimis arcta, & breuis, eſt nulla.*

DECISIO VI. aliàs 71.

1 SI citatio contineat ita breuem † terminum, * quòd impoſſibile ſit reo citato infra illum cõparere: Domini voluerunt, quòd ſit ipſo iure nulla, ſecuti opinionem Abb. in c. cum dilecti, de dol. & contum. licèt videatur contra illum tex. & c. 1. de dilat. Et ideo concluſum fuit in vna Conchen. illegitimitatis coram me, quòd ſententia † poſtea lata vigore illius citationis, quæ deuoluerat cauſam, & proceſſum erat poſtea per contradictas, eſſet nulla, licèt hoc videatur mihi ſatis durum, ex quo citatio hæc eſt decreta ad omnes alios actus ſubſtantiales, & ad illos non eſt aliquis terminus appoſitus, quia dici poterat valere, perinde ac ſi ſine tempore, ad not. per Canoniſt. in c. cum parati, de appell. & Legiſtas in l. liber homo, §. decem, ff. de verb. oblig.

* Vide Caſſad. dec. 6. de dol. & cont. Put. d. 150. li. 3. Vant. de nullit. ex def. citat. n. 67.

EPITOME.

Referens ſe non citaſſe, quia non erat ſibi tutus acceſſus, non tenetur dicere ſe feciſſe diligentias de reperiendo.

SVMMARIVM.

1 *Tutum acceſſum ſufficit non eſſe citanti, quamuis eſſet alijs.*

DECISIO VII. aliàs 91.

QVia Notarius exequens citationem, antequàm in Cathedrali, vel Parochiali, vel alijs locis exequatur, debet facere diligentiam de reperiendo perſonam: ſufficit quòd dicat, quòd in perſonam non eſt executus, quia ad eam tutus ibi non patebat acceſſus; quia † intelligitur ſibi vt Notario in genere, non autem vt tali Notario, ita quòd alijs bene fuiſſet tutus acceſſus, quia faciendo hanc interpretationem annullaretur

actus, ad vulg. l. quoties, de reb. dub. & de verb. oblig. & hoc in vna Cæſarauguſtana Canonicatus coram D. Piccolomineo.

DECISIO VIII. aliàs 67.

*Idẽ Io Paulus d 7 Dñi.

*D. hoc vide Vant. de nullit. ex defect. citat. n. 351.

COpia * executorialium, quando intimantur, debet dari intimato petenti ſuis expenſis, ſecus in copia citationis. *

EPITOME.

Citatio executa in domo, & in parochiali, licèt non tempore diuinorum, valet.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad domum valet de iur. comm.*
2 *Citatio quomodo ſit facienda in appellatione extraiudiciali.*
3 *Citatio quando requirat tempus diuinorum, & quare.*
4 *Citatio ad domum magis præſumitur venire ad notitiam citati.*
5 *Citatio in parochiali ſufficit, quia ibi rector reſidere tenetur.*
6 *Citatio tempore interdicti quæ diuinorum tempore fieri nequit, debet tamen coram populi multitudine fieri.*
7 *Verbum, publicaui, quid importet in citationis relatione.*

DECISIO IX. aliàs 32.

*De materia latè Vant. de nullit. ex def. citat. n. 88. cũ multis ſeqq. præſertim n. 99 & 119 cũ ſeq.

CItatio executa in domo,* & parochiali, licèt non dicat tempore diuinorum, valet, ſecundùm quatuor ex dominis Auditoribus, inter
1 quos & ego, quia de † iure communi ſufficeret in domo tantùm, ad l. 4. §. prætor ait, ff. de damn. infect. clem. 1. de for. compet. Vndè licet forma hominis, quàm nos in citationibus damus, vt magis ad citatorum notitiam deueniat; addat etiam parochialem, tamen in forma legis nullũ verbum eſt de tempore diuinorum: bene facit clem. cauſam, de elect. vbi in ap-
2 pellatione † extraiudiciali, vt deuoluat cauſam ad Curiam, vult textus, quando perſonaliter fieri non poteſt, debere eam fieri in domo, & etiam in beneficio, de quo agitur. Si verò ad domum non eſt tutus acceſſus, tũc in aliquo loco ſolemniter requirit publicari, vt veriſimiliter perueniat ad notitiam appellati, hoc vltimo caſu text. requirit ſolemnem publicationem, ideſt tempore diuinorum, vel coram populi multitudine, vt exponit gloſ. in verſ. ſolemniter: quando verò locus beneficij eſt additus domui, nullum verbum facit de tali ſolemni publicatione. Et ratio differentiæ,
3 quare magis † quando parochialis eſt iuncta cathedrali, requirit tempus diuinorum, vel populi multitudinem, quàm quando eſt iuncta domui, eſt,
4 quia facta citatio † ad domum magis præſumitur ad notitiam peruenire, ex quo ibi reſidentiam facit. Vnde videmus quòd quando agitur de parochiali, ex quo Rector ibi tenetur reſidere, Rota tenet, vt pluries vidi,
5 ſufficere executionem † fieri in dicta parochiali,* de qua agitur, tantùm ad deciſ. 523. al. 83. de appell. in antiq. Concurrebat in caſu ſupradicto alia dubitatio, ſcilicet quòd ciuitas Senarum, vbi facta fuit executio, erat

*Put deciſ. 16. lib. 1.

inter-

interdicta; quo caſu non poterat fieri tempore diuinorum, quia coram populi multitudine non celebrabatur: hoc tamen ſecundùm aliquos parum faciebat, quia ✝ debebat requirere multitudinem gentium. Concurrebat & aliud, quia Notarius executor, licèt non diceret, tempore diuinorum, & coram populi multitudine, tamen vtebatur hoc verbo, publicaui, ✝ quod proprie videbatur importare coram pluribus, ad clem. eos, in ver. publicari, de ſepult. Sed Rota tenet, quòd hoc verbum non ſufficit. Concurrebat & aliud, quia aliqui ex citatis, qui omnes erant fratres, venerunt ad cauſam, vnde ſicut ad iſtorum notitiam peruenit, ita præſumitur perueniſſe ad alios, qui in eadem domo habitabant; & tantò magis, quia non erat veriſimile, quòd fratres illi habentes notitiam, cæteros fratres certiores non feciſſent de hoc, cùm ageretur de re communi. Tres tamen ex alijs Dominis tenuerunt non ſufficere, ſed requiri tempus diuinorum, quia tunc ibi præſumitur adeſſe multitudo populi, aliàs ſecundùm eos, nihil operaretur forma hominis addens parochialem, quia nō facta coram populo, & ſecretò, perinde eſt, ac ſi non eſſet facta, quia per illam non præſumitur ad notitiam citandorum perueniſſe. Et ita etiam tenuiſſet alius Dominus, niſi quia iam erat pronunciatum in cauſa, tanquam citatio eſſet legitimè executa. Et in ſecunda inſtantia coram D. Camillo agebatur de nullitate primæ ſententiæ ex dicto defectu malè executæ citationis, vnde pro ſuſtinenda ſententia D. Ludouici, ipſe etiam fuit in noſtro voto, quòd ſufficeret, & hoc in vna Senen. inter hæredes Sigiſmundi de Chiſijs, contra hæredes Mini de Agazaria.

6

7

E P I T O M E.

Citatio minoris, vt infra ſex menſes in iudicio legitimè compareat, ſatisfacit regulæ de annali.

S V M M A R I V M.

1 *Regula de annali quid requirat.*
2 *Impubes quomodo citandus.*
3 *Minores quomodo citentur de ſtylo Rotæ.*
4 *Citatio minoris nulla, an per comparitionem legitimi procuratoris conualidetur.*
5 *Terminus an incipiat à die comparitionis, vel citationis.*
6 *Actor quando excuſari debeat, ne dolo feciſſe videatur, citando minorem.*
7 *Canonicus debet eſſe maior 14. annis.*
8 *Ignorantia ætatis minoris præſumitur non probata ſcientia, & num. 10.*
9 *Ignorantia excuſat à pœna.*
10 *Scire, vel ſcire debere, paria ſunt, quod tamen declaratur.*
11 *Aetatem ſcire difficile eſt.*
12 *Difficultas facti excuſat à præſumpta ſcientia.*
13 *Ignorantia craſſa in facto proprio, & ignorantia iuris quando excuſet.*

DECISIO X. aliàs 182.

* Vide Affl. deciſ. 262. Tiraq. de retr.ligñ.gl 13. n.14. & ſeq. Vant. de nullit.ex d.ſ.l.t. n.63.&quib. mod. ſent. null.repar.n. 86

* De hac materia vide Socin de citatione art.1. q 18.& ſeq.

CItatio minoris impuberis,*vt legitimè compareat infra ſex menſes,
fuit dubitatum in vna Seguntina Canonicatus & præbendæ ſancti
1 Stephani coram me, An ſatisfaciat regulæ de annali + quæ requirit infra
dictum tempus poſſeſſorem ad iudicium euocari facere, eò magis, quia
ex parte minoris fuit datum mandatum generale,parum poſt citationem,
cuius vigore procurator hic defendit cauſam, quia ratione præcedentis
citationis, videbatur conſtitutus, ad deciſ.1.de procurat.in nou.faciebat
2 difficultatem,quia talis citatio videbatur nulla: *Aut enim impubes + tutorem habebat, & cum tutore citari debebat, ad gloſ. in l.4. de in ius vocand. ſecundùm quod intelligit Paul. de Caſtr. in l. contra pupillum, &
ibi per Alex. de re iud. & per Franc.Aret. in l. ſi ex legati cauſa, in 1.col.
3 de verb.oblig. Aut tutore + carebat, vt in caſu noſtro, & eodem modo
nulla videbatur, quia non facta nec ſecundùm formam iuris, per quam
conſanguinei, vicini, & amici citari debent, ad l.hæc autem,§.non defendi ex qui.cauſ. in poſſ. eat. ſecundùm Bart. ibi, & Imol. in l.contra pupillum, & ibi per Alex. & Imol.in d.l.ſi ex legati cauſa ad fin. & Socin. in reg.
52. in prima fallentia, & Rom.conſ.454. & Abb.conſ.43.in 2. parte. Nec
4 ſecundùm noſtrã, + qua minores citantur ad legitimè comparendũ,aliàs
ad videndum ſibi dari curatorem, quod ſatis videtur neceſſarium,ad not.
per Ang. & Cyn. poſt Iacob. de Rauen. & Odofred. in l. admone. C. qui pet.tut. & Spec. in tit de primo decreto, verſ. ſed pone quòd pupillus, & ibi Io.And.in add. Quo ſtante, non videbatur ſatisfactum regulæ,quæ requirit legitimam euocationem ad iudicium, vt eius vigore actor infra annum poſſit reportare ſententiam. Et licèt aliqui teneant, citationem talem, vt ſcilicet minor legitimè compareat, valere, vt per Bart. in l.1.§. ſufficit,ff.de adminiſt.tut.& gloſ.& Paul. de Caſtr.in d.l.4.de quo per Alex. in d.l.contra pupillum: tamen iſta opinio videbatur minus communis, & contra ſupradicta. Nec etiam huic difficultati contradicere videbatur,
5 quod ex quo minor + poſtea per legitimum procuratorem comparuit, citatio nulla videatur conualidari, ad not. in l.1. de ferijs, vbi per Bald. & Felyn. in c. gratum, verſ. ſecundo nota, de off.deleg. & in terminis noſtris Paul.de Caſtr. in d.l.contra pupillum. Quia videntur communiter Doct. vt per Alex. & Iaſ. ibi notatur, ſuſtinere proceſſum ratione comparitionis, non citationis, quo caſu talis comparitio in caſu noſtro non fuerat tempore regulæ, & tempus à die comparitionis, non autem præcedentis citationis nullæ videtur computandum, arg.not. per Bald. in auth. ſi omnes, C. ſi minor ſe ab hæred.abſtin. vbi dicit, quòd ſtante ſtatuto, quòd Iudex infra triginta dies à die citationis aliquid facere teneatur, ſi pars cõ-
6 paruit,ratione nullæ citationis à die comparitionis, + non autem citationis, terminus incipit, & hoc videtur de mente Felyn. in d.c. gratum, vbi ſupra. De omnibus tamen ſupradictis non fuit aliter diſputatum, nec in votis allegatum: Potuiſſet enim forſan talis citatio ſuſtineri,nos enim non

citamus

citamus aliter conſanguineos, nec amicos, aut vicinos, ſed ipſum minorem ad comparendum legitimè, aliàs ad videndum ſibi dari curatorem, vt ſupra dixi: licèt autem hoc ſecundum non fuerit factum, hoc bene impediebat poſſe minori non comparenti, nec petenti, dari curatorē, quia non erat ad hoc citatus, vt per Cyn. in d.l.admone. Sed ſi curatore aliàs non indigebat, quia minor legitimè còmparuerat, neſcio quare illa verba (ad videndum ſibi dari curatorem) eſſent neceſſaria, ſi ei curatorem dare nolunt. Iſtis tamen minimè attentis, Domini ex alio fuerunt in voto, quòd cùm ſatis ſit materia præcedens dubitabilis inter Doctores, debeat
7 actor † excuſari, vt non dolo fecerit, ne incidat in pœnam regulæ, arg. not. in c.cum venerabilis, de conſuet. in l.igitur, ff.de lib.cauſ. in reg.odia, de reg.iur.in 6. ad deciſ.339.al.1.de.fil.presb.in nou. Agebat enim contra poſſeſſorem canonicatus & præbendæ, quem credebat maiorem 14. ann.
8 prout † eſſe debebat, * ad not. per Hoſt. Archid. Ancharan. & Gemin. in c. ſi eo tempore, de præben. in 6.& per Abb. in c. ſuper inordinata eo.tit. hoc tamen forſan non proceſſiſſet, ex quo erat eccleſia collegiata, ad not.
9 per eoſdem vbi ſupra. Tamen, quia non probata † ſcientia minoritatis, præſumitur ignorantia, ad l. verius, ff.de probat. ad deciſ.34.de procur.in nou. ad regulã, præſumitur ignorantia, de reg.iur.in 6.& not.in c.in præſentia, de probat.in l.3.ff.eod.tit.in l.ſi Titius & Seia, de fideiuſſ. per Bald. in l.1.per illum tex. C.ſi quis ignorans rem minor. &c. Fulgoſ. conſ.23. &
10 conſ.114. Ex qua ignorantia † excuſationē habere debet à pœna, ad textum & gloſ.in clem.1.de conſang.& affin. ad not. per Card.in clem.1.q.39. de priuileg. & per Bart. in l. auunculo, verſ. quædam eſt pœna in amittendo, &c. de condit. ſine cauſa. Non obſtat quòd in contrarium allegatur,
11 quòd cùm actor ſciuerit † aduerſarium poſſeſſorem, & hoc inueſtigauerit, præſumitur inueſtigaſſe omnia, & totum factum, arg.l.non eſt ferendus, de tranſact. per Socin. in reg.176. in 6. fall. & ſi hoc non fecerit, quia tamen facere debuerat, ad l. qui cum alio, de reg.iur. perinde eſſe debet, ac ſi ſci-
12 uerit, cùm paria ſint ſcire, † vel ſcire debere, ad Bald. in l.quicunque, in princ. C.de ſeru. fugit. ad not. per Doct. in l. quod te, ff. ſi cert.pet. & tali caſu præſumitur ſcientia, ad not. per Socin. in d.reg.176. in prima fallent. & Rom. conſ. 481. Quia ad hoc potuiſſet fortaſſe reſponderi, non habere locum in ætate minori, ad allegata ſupra; ea forſan ratione, quia eſt diffi-
13 cile † certam illius habere ſcientiam, ad not.per Bart.in d.l.de ætate, verſ.
14 venio ad ſecundam quæſtionem, de minor.quo caſu difficultas † facti excuſat aliquem à præſumpta ſcientia, arg. not. per Socin. in reg.175. in 4. fallen. & tantò magis in materia noſtra, vbi agitur de damno euitando, & amittendo ius, quod quis habet iam in beneficio, quo caſu etiam craſſa
15 ignorãtia, vt † in facto proprio ignorãtia iuris excuſat, ad not. per Bart.in d.l.auunculo, eo.verſ.quo ſupra, & per eundem in l. fundum, §.ſeruus meus, ff.pro emp. per Socin. in eadem reg.175. in prima fall. latè Dec. conſ. 63. col. penult.

* Hodie tamē nō minores 22. annis aſciſcantur. inquit Côc. Trid. ſeſſ. 24. de refor.c.12

EPITOME.

Citatio ad ſententiam pro ſequenti die, & deinde pro ſingulis diebus & horis, non valet, nec ſententia poſtea lata.

SVMMARIVM.

1 *Citationis diem poteſt Iudex prorogare in ſequentem, non vltra.*
2 *Appellans friuolè ſi receſſerit, poteſt contra illum abſque citatione procedi.*
3 *Iudex, quod poſſit contra contumacem procedere ſine citatione, intelligitur ſi velit.*
4 *Citatio ſi fiat in actu, qui ſine ea explicari poteſt, procedi poteſt non expectato citato. declara, vt nu. ſeq.*
5 *Iudex quando videatur renunciare poteſtati ſibi tributa à c. 2. de dolo & contum. in 6.*
6 *Actus qui non valet, vt agitur, non ſuſtinetur eo modo quo poteſt, ſi agens nolit.*
7 *Iudex ſi ponat in ſententia hac verba: moti ex rationibus à iure communi &c. quid operentur & nu. ſeq.*
8 *Clauſula omni meliori modo, & aliàs omni meliori modo differunt, & earum effectus.*

DECISIO XI. aliàs 44. lib. 2.

CItatio ad ſententiam pro ſequenti die, & deinde pro ſingulis diebus, & horis, quæ in prima parte valet, ſed in ſecunda parte eſt nulla, cùm ſit incerta, & quandam ſpeciem ſeruitutis inducens. iuxtà not. per Bald. conſ.* 268. factum, vol. 1. & Abb. in c. fin. de dilat. col. 2. in fin. & licèt in
1 prima parte valida † operari poſſit, quòd Iudex etiam in diem ſequentem poſſit prorogare prolationem ſententiæ, & ſine alia noua citatione procedere, ad c. conſuluit, de off. deleg. non tamen hoc facere poteſt in vlteriorem diem. quod ſi fecerit, meritò ſententia tanquam ſine citatione lata, poteſt dici nulla, ad not. per Abb. in c. cum dilecti, col. 7. in princ. de dol. & contum. & ita in iſtis terminis tentum fuit in vna Aquenſi Abbatiæ coram D. Silueſtro. Et licèt ex alio fundamento pars dictam ſententiam ſanare conaretur, videlicet, quia ille, contra quem fuerat pronun-
2 ciatum, priùs friuolè † appellauerat, & receſſerat appellans, quo caſu poterat ſine alia noua citatione procedi, arg. c. 2. de dol. & contum. in 6. & Abb. in c. prout, eod. tit. non tamen ſuper hoc fuit exaudita, quia licèt
3 tunc iudex † contra contumacem, aliter ipſo non citato, procedere valeat: hoc tamen intelligitur, ſi iudex velit, & declaret, quia iudex poteſt & citationem adhibere, vt per Card. in clem. 1. de dol. & contum. & in cauſa ſuperiori non ſolùm de tali voluntate iudicis, volentis tanquàm contra contumacem ſine citatione procedere non conſtabat, ſed immò de contraria, ex quo poſtea eum citauit, arg. l. Paulus, ff. rem rat. hab. & li-
4 cèt quando actus † ſine citatione poteſt explicari, ſi citatio fiat, poſſit non

*Et dicit Mohed. dec. 4. de teſtib. quòd Rota ſemper ſecuta è hoc conſ. Baldi, vt & apud Put. dec. 258. lib. 1. & 152. lib. 2. Caputaq. dec. 108. lib. 1. impreſ. de quo & Rom. conſil. 369. n. 8. Tiraq. de retra. lign. § 8 gl. 3 n. 5. vbi latè.

expectato aliter ipſo citato procedi, vt per Abb. in c. cum inter vniuer-
5 ſas, de elect. Tamen in caſu noſtro iudex, & citauerat, † & in prolatione
„ ſententiæ dixerat, viſa citatione ad ſententiam, & accuſata contumacia
„ partis citatæ, & non comparentis: Ex quibus verbis Domini ſatis arbi-
trarunt iudicem cum citatione procedere voluiſſe, & poteſtate ſibi à iure
6 per d.c.2. attributa vti noluiſſe, quo caſu, actus † non ſuſtinetur eo modo,
quo poteſt, ſi non valet, vt agitur, iuxtà not. per Abb. in c. cum ſuper, in
fi. de off. de leg. & Fely. in c. cum ordine, col. 2. in fi. de reſcript. & Iaſ. in l.
7 vinum, in fi. ſi cert. pet. Et licèt etiam in ſententia † fuiſſent hæc alia ver-
„ ba per iudicem prolata, videlicet, moti ex rationibus à iure communi, &
„ ex proceſſu reſultantibus, animum noſtrum mouentibus, &c. ex quibus
videtur omni meliori modo procedere voluiſſe, ad not. per Dec. conſ. 117.
viſo puncto, n. 4. & Corn. conſ. 76. licèt, col. 2. verſ. coadiuuantur pręmiſſa,
8 vol. 1. quia tamen Domini dicta verba non ad modum † procedendi re-
tulerunt, ſed ad pronunciandum illo modo, videlicet, talem condemnan-
9 dum, vel abſoluendum, &c. Et quia etiam expreſſa clauſula † omni me-
liori modo, &c. non tollit modum expreſſum, & ſpecificatum, niſi ante-
ponatur dictio copulatiua, vel additatiua, puta, & aliàs omni meliori
modo, &c.* ad conſ. Cald. 1. de accuſat. Anchar. conſ. 357. quia præſuppo-
nitur, col. 2. Felyn. in d. c. cum ſuper, num. 12. verſ. Aliquando.

* Caputaq. dec. 124 li. 1. Achill. dec. 1. de verb. ſign.

Alias deciſ. ad hunc tit. facien. habes deciſ. 4. ſupra de fide Inſtrum. deciſ. 18. infra de ſent. & re iud.

VT LITE PENDENTE.

EPITOME.

Expenſæ attentatorum, etiam ex officio reuocatorũ, debentur parti ea reuocare inſtanti.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, debet victum in expenſis victori condemnare, etiam quando ex officio procedit.*

DECISIO I. aliàs 180.

EXpenſæ factæ in negocio attentatorum,* etiam quando Iudex ex officio ſuo illa reuocat, puta in poſſeſſione lite pendente accepta, ſecundùm maiorem partem Dominorum in vna Colonienſi coram D. Piccolomineo, debentur parti inſtanti illa reuocari, quia etiam quando iudex ex officio procedit, debet proſequenti victum in expenſis condemnare, vt per Spec. tit. de expenſ. §. 1. in fin. Alex. in apoſtill. ad Bart. in l. 1. ad Turpill. Ant. de Butr. in c. cum dilecti, in fi. de dol. & contum. pro quo facit deciſ. 474. al. 1. de off. iud. in antiq.

*Et tales expenſæ nõ cõpenſantur cũ expẽſis ſpolij. Put. dec. 123. il primo.

EPITOME.

Poſſeſſio capta vigore executorialium, parte præſente, & non contradicente, non reuocatur per viam attentati.

S V M M A R I V M.

1 *Tacens dicitur conſentire quando contradicendo poteſt impedire.*

D E C I S I O II. aliàs 17.

* De quo in decıſ 1. infra de ſeq. poſſ. & fruƈt.

SVper eodem ſtylo Rotæ * accidit, quòd cuidam Canonico Placentino fuerunt intimatæ litteræ executoriales, & poſtea Capitulum dedit poſſeſſionem illi, ad cuius inſtantiam fuerunt litteræ intimatæ, illo tacente, & nunquã reclamante. Accidit quòd in Curia procurator generalis priùs ab eo conſtitutus petebat reuocari diƈtam poſſeſſionem per viam attentati; Domini concluſerunt non eſſe reuocandam, quia cùm ille, qui tacuit, vigore litterarum executorialium tenebatur dare poſſeſſionem, ta-
1 cendo ✝ videtur conſentire, ad l. 2. cum ibi not. C. de acquir. poſſ. Et quia licèt regulariter tacens in ſui præiudicium non videatur conſentire, ad vulgatas doƈtrinas; tamen fallit, quando contradicendo poterat aƈtum impedire, l. 1. §. magiſtrum autem, ff. de exercit. aƈt. l. ſemper, de reg. iur.

Aliæ deciſ. ad hunc tit. facien. ſunt, deciſ. 1. tit. ſequen. deciſ. 1. ſupra de cauſ. poſſ. & propr. deciſ. 1. ſupra de Iudic. deciſ. 7. infra de re iudic.

DE SEQVESTRATIONE POSSESSIONVM, & fruƈtuum.

E P I T O M E.

Poſſeſſio capta vigore executorialium eſt attentata, non ſeruatis quatuor terminis, purgantur tamen attentata per diligentias, de quibus hic.

S V M M A R I V M.

1 *Attentare dicitur capiens poſſeſſionem vigore executorialium, non ſeruatis quatuor terminis.*

2 *Attentata habentur pro purgatis, quando apparet de magna diligentia.*

D E C I S I O I. aliàs 16.

STylus Rotæ eſt, quòd ſi quis vigore executorialium, non ſeruatis qua-
1 tuor terminis, capit poſſeſſionẽ, dicatur attentaſſe, ✝ quia debet ſeruare quatuor terminos, ad not. per Felyn. in c. ad probandum, col. antepen. de re iud. Euenit quòd Rota mandauit reſtitui poſſeſſionem in manibus ſequeſtratorum, prout priùs erat, pars quæ attentauerat, iuit ſeparatim ad tres ſequeſtratores, & ſingulis dixit, quòd relaxabat diƈtam poſſeſſionem, & dabat eis facultatem apprehendendi eam, & vlteriùs requirebat eos, vt die ſequenti accederent ad talem locum hora vigeſima, ex quo omnibus ſimul volebat idem facere, vnus ſe excuſauit propter peſtem, alius dixit ſe non poſſe pro illa die & hora, tertius acceſſit, in cuius manibus fuit etiam realis poſſeſſio tradita. Dubitabatur An eſſet ſatisfaƈtum præcepto iudicis, & attentata purgata: & licèt de magno rigore

videretur dicendum, quòd non, ex quo ille, qui pro illo die & hora accedere non poterat, debebat expectari ad alium diem, ad not. in l. ſi longius, ff. de iudic. tamen ad mitigandum magnum rigorem prædicti ſtyli, Do-
2 mini habuerunt attentata † pro purgatis, ex quo apparet de magna diligentia illius, & quia etiam realis & actualis poſſeſſio fuit per eum relaxata & dimiſſa: & licèt omnibus ſimul non fuiſſet acquiſita, nõ tamen conſtabat, quòd illi fuiſſent impediti accipere. Vnde cùm eſſet in eorum facultate ad libitum eam apprehendere, nihil eſt ei imputandum, cùm illos cogere non poſſet ad eam capiendum, & hoc in vna Barchinonenſi Prioratus de Colle.

EPITOME.

Intimato parti ſequeſtro, & ſi non acceperit poſſeſſionem ſequeſtratarius, eſt locus pœnis Clem. 1. de ſeq. poſſ. & fruct. ſi pars ſe intromittat, vel fructus percipiat.

SVMMARIVM.

1 *Fructus dicuntur ſequeſtrati, ſtatim quod Auditor dicit ſequeſtramus.*

DECISIO II. aliàs 137.

Secundùm Dominos in vna Hiſpalen. coram D. Piſaurien. Clem. 1. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. locum habet; etiam quando ſequeſtratarius in partibus adhuc non accepit poſſeſſionem beneficij, quia ſi acceptauit, & ſequeſtrum eſt parti intimatum, & ſciuit ſequeſtratarium acceptaſſe, non poteſt ampliùs ſe intromittere, nec fructus percipere, quia ſatis tunc dicitur impedire, quò minus ſequeſtrum locum habeat, ſaltem in fructibus per eum perceptis, qui ſtatim dicuntur ſequeſtrati, ex quo Auditor dicit, ſequeſtramus, ſecundùm maiorem partem Dominorum in vna Cæſarauguſtana Cantoriæ coram D. Camillo.

EPITOME.

Mulier eſt ſequeſtranda, quæ durante lite ſuper matrimonio, ſecundò nubit.

SVMMARIVM.

1 *Mulier ex iuxta cauſa poteſt ſequeſtrari à Iudice.*
2 *Maritus ſecundus in quaſi poſſeſſione Mulieris, ea ſpoliari non debet, non vocatus.*
3 *Matrimonium ſecundum, habet præſumptionem non validitatis, propter ſententias latas ad fauorem primi.*

DECISIO III. aliàs 185.

Sequeſtranda eſt mulier,* quæ durante lite ſuper matrimonio, ſecundo loco nubit, & hoc ſecundùm Dominos in vna Regien. matrimonij coram D. Piccolomineo, ad impediendum ne carnaliter copuletur cum ſecundo viro, ad conſ. Gemin. 76. & Dec. conſ. 163. col. 5. qui allegat Imol. in conſ. 125. In cauſa, quæ vertitur. ex quo eſſet dedecus primi, in euentum,

*Declara niſi Matrimoniũ eſſ primo conſumaſſet, quia nõ ſequeſtratur, ſed inte-

nim cũ eo remanet Put. dec.249 li.3. Ach deciſ.1. de ſpõſalib.

tum, quòd eius matrimonium canonizaretur, prout iam per duas ſententias erat factum, & ſcandala exinde oriri veriſimiliter erat dubitandum, ad l.æquiſſimum, de vſufruct. & not. in l.licèt, in fin. de probat. prout ex
1 iuſta cauſa ✝ iudex ſequeſtrare poteſt, ad c. 2. de dol. & contum. cum ibi notatis, ne .ſ. primus corruptam ab alio mulierẽ ducere cogatur, & quia
2 aliàs ſecundùs ✝ eſſet in quaſi poſſeſſione mulieris, qua ſpoliari non deberet ipſo non vocato, quo caſu videtur dari debere ſequeſtrum, vt ſententia ſine contradictione executioni mandari poſſit, ad c. cum locum, de
3 ſponſalibus, eò magis, quia, vt dixi, ſecundum matrimonium ✝ habebat præſumptionẽ non validitatis, tum per duas ſententias latas ad fauorem primi, tum quia erat poſt inhibitionem contractum, ad quod vide Card. in clem. ad compeſcendum, q.21.& 22. de ſequeſtr.poſſ. & fruct.

EPITOME.

Sequeſtrum ſicut impeditur ex vnica ſententia in fauorem poſſidentis lata, licèt poſtea reuocata: ita & ſi rem iud. vel tres conformes habuerit, quamuis victus poſtea vnam pro ſe habeat ſententiam.

DECISIO IV. aliàs 26. lib. 2.

*Vide Simonet. dec. 121. & 122. al 82. & 83. lib. 2.

SEqueſtrum, ſicut impeditur ex vnica ſententia in fauorem poſſidentis lata, licèt in alia inſtantia fuerit reuocata, ad clem. 1. de ſequeſt. poſſ. Eodem modo ſecundum Dominos in vna Toletana coram D. Sylueſtro, quando habuit tres ſententias pro ſe, aut rem iudicatam reportauit executioni demandatam, licèt poſtea in cauſa reſtitutionis in integrum, victus in primo iudicio, vnam pro ſe contra victorem habuerit ſententiam, cùm maior oriatur præſumptio pro bono iure habentis rem iudicatam, iuxta l. 1. de re iud. cum ſimilibus, quàm ex vna ſententia appellatione ſuſpenſa, de qua in d. clem. 1.

EPITOME.

Sequeſtrum decretum pro petitore eſt relaxandum ad inſtantiam eius ſubrogati vigore reſignationis, etiam litteris non expeditis.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatus in iure petitoris cedentis vel decedentis non poteſt petere ſequeſtrum non docto de iure ſuo.*

2 *Succeſſor petitoris poteſt petere ſequeſtrum iam decretum relaxari.*

DECISIO V. aliàs 155.

LAta ſententia pro petitore contra poſſeſſorem, non aliàs decreto ſe-
1 queſtro, licèt ſubrogatus ✝ in iure petitoris cedentis, vel decedentis petere non poſſit illud decerni, non aliàs diſcuſſo de iure ſuo, ad not. per Card. in clem. 1. in 4. q. verſ. & ex his colligitur, de ſequeſtr. poſſ. & fruct. & in conſ. 145. ſi tamen iam ad inſtantiam petitoris decretũ ſit ſequeſtrum, dubi-

dubitatum fuit coram D. Camillo in vna Gebennen. An habens cauſam
3 † à petitore per reſignationem, de qua per ſolam ſupplicationem conſtabat, petere poſſit illud relaxari: Et quia aliqui ex Dominis fuerunt in voto, quòd deberet priùs litteras expedire, ex quo datum erat de regula, quòd non iudicetur iuxta formam &c. Omnes conuenerunt, quòd ex officio iudex deberet relaxare, ne ille, qui ſuccumbit, incumbat vitioſæ poſſeſſioni, ad c. eum qui, de eo qui mitt. in poſſeſſ. in 6. & ne litem protelet de fructibus beneficij, vt per Card. in d.clem.1. verſ.13. quæro. Quæ rationes militare videntur non tantùm quò ad relaxandum ſequeſtrum iam appoſitum, ſed etiam quò ad apponendum de nouo.

DE CONFESSIS.

EPITOME.

Confeſſio extraiudicialis citati probat notitiam citationis.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio extraiudicialis abſente parte probat ſemiplenè.*

DECISIO I. alias 28.

Confeſſio extraiudicialis,* etiam abſente parte, licèt non probet niſi ſemiplenè, ad c fin. de ſucceſſ. ab inteſt. Bart. in l. admonendi, de iure iur. Tamen omnes Domini tenuerunt, quòd ad probandum, quòd citatio deuenerit ad notitiam citati, ſufficiunt teſtes deponentes ſe audiuiſſe citatum id confitentem, & ratio ſecundùm me eſt clara, & naturalis, quia cùm hoc fiat ad probandum notitiam, ſeu ſcientiam, ſatis de ea plenè conſtat, ſi confitetur, quia confiteri non poteſt, niſi ſciat, & hoc coram D. Paulo.

* Facit Put. dec. 11. & 52. lib. 2. & latè Maſcard. concluſ. 347.

EPITOME.

Prohibitus donare, non poteſt confiteri in alio contractu.

DECISIO II. alias 198.

Minor, vel mulier,* prohibiti per ſtatutũ donare, prohibentur etiam confiteri in quolibet alio contractu, quando per confeſſionem talem poſſet alias ſtatuto fieri fraus, quia in fraudem talis confeſſio præſumitur, ſecundùm Dominos in vna Romana officij coram D. Piccolomineo, ad not. per doct. in l. cum quis decedens, §. Titia, de leg. 3. & in l. ſi fortè, de caſtr. pecul. & in l. ſi donatione, C. de collat. per l. qui teſtamentum, ff. de probatio. per Alex. conſ. 18. vol. 3. per Dec. conſ. 132. Felyn. in c. ſi cautio, num. 59. de fide inſtrum. per Soc. latè conſ. 66. col. 1. alias ſtatutum redderetur eluſorium. contra c. ſi ciuitas, de ſent. excomm. in 6. cum ſimilibus.

* Vide latè Put. dec. 55. lib. 3. ſed vide Achil deciſ. 1. de confeſſ. vbi limitat.

Ad hunc tit. facit etiam deciſ. 2. ſupra de Iudic.

DE

DE PROBATIONIBVS.

EPITOME.

Gratia expectatiua non probatur per inſertum in proceſſu fulminato.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus fulminatur ſine cauſæ cognitione.*

DECISIO I. aliàs 3.

* Vide Put. dec. 65. lib. 1. & inſerto, ſi pars nō opponat, Iudicē præſtare fidē poſſe, tradit Put. dec. 246. lib. 3.

QVidam * habebat in actis acceptationem, & prouiſionem vigore gratiæ expectatiuæ, quam dicebat ſe amiſiſſe, & de ea tantùm conſtabat per proceſſum fulminatum, in quo erat eius tenor inſertus. Fuit pluriès concluſum in Rota, quòd non ſufficiebat, quia non creditur in-
1 ſertis, & maximè quia proceſſus † fulminatur ſine cauſæ cognitione, & ita fuit tentum in vna cauſa penden. coram D. Piſaurienſi.

EPITOME.

Valor non probatur exceſſiuus ad impugnationem gratiæ, niſi dicatur deductis oneribus.

DECISIO II. aliàs 29.

* Vide Gomeſ. ſuper reg. de valore, q. 12. Put. dec. 464. li. 2. Mohed. d. 16. de præben.

LIcèt teſtes in vna Burgenſi beneficiorum, coram D. Camillo, diceret, quòd beneficia valebant 400. & ſic quòd excedebant valorem narratum in Bulla, tamen, quia articulus, vel interrogatorium non dicebat: deductis oneribus; nec teſtes etiam hoc dicebant, Domini tenuerūt, quòd non probaretur exceſſiuus valor, ad deciſ. 702. al. 10. de præbend. in antiq. per c. præſenti, de off. ordin. in 6.

EPITOME.

Obitus dicitur probatus, licèt duo teſtes deponant de menſe, & non de anno, & duo de anno, & non de menſe.

DECISIO III. aliàs 33.

* De mortis probatione, Maſc. concl. 1073.

SI duo teſtes probent annum obitus, non autem diem, nec menſem, & duo alij probent menſem, ſed non annum, ſatis dicitur clarè obitus probatus, iunctis ſimul dictis omnium, ita, vt annus, & menſis certus probetur.

EPITOME.

Prouiſo à Nuncio non datur adiudicatoria contra poſſeſſorem, exiſtente tertio prouiſo à Papa, ſed datur remiſſoria.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſus à Nuncio debet probare beneficium eſſe infra taxam.*
2 *Remiſſoria datur prouiſo à Nūcio ad proban. valorē extra cur. etiā in prima.*

DECI-

DECISIO. IV. aliàs 38.

PRouiſus à Nuncio de quadam Præceptoria Barchinonenſi, qui teneba-
1 tur probare † quòd eſſet infra taxam, & valorem, ad quem Nuncius facultatem habet, iuxtà deciſ. 348.al. 10.de probat. in nou. non debet habere adiudicatoriam contra poſſeſſorem, quando eſt tertius in cauſa admiſſus pro intereſſe, qui eſt prouiſus à Papa, & opponit contra actorem de valore prædicto probando per eum, ex quo ſi non eſſet Præceptoria infra taxam, ſed excederet, beneficium ſpectaret ad ipſum, & ideo non deberetur actori, ſed ipſi adiudicatoria, quare interim propter ius iſtius tertij, non eſt ius actoris clarum, ſed in ſuſpenſo, Et ideo Domini fuerunt
2 in voto, quòd, cùm ipſe non poſſet in Curia benè probare valorem, † daretur ei remiſſoria in partibus.

EPITOME.

Scriptor Apoſtolicus quis probatur, ſi in ſubſcriptionibus bullæ dicatur Gratis pro ſocio.

DECISIO V. aliàs 44.

AD probandum quòd aliquis ſit Scriptor Apoſtolicus, prout in bulla narratur, ſatis ſufficit, Gratis pro ſocio, quod ponitur inter manus, & ſubſcriptiones officialium per ſcriptorem, vt Domini voluerunt in vna Caurien. beneficiorum.

EPITOME.

Rebellio non probatur ex narratiua Papæ in bullis facta.

DECISIO VI. aliàs 49.

EVgenius in quibuſdam bullis, concedendo immunitatem quandã certis Caſtris comitatus Bononien. narrabat, & aſſerebat Ciuitatem Bononiæ rebellem. Dubitabatur in quadam cauſa Bononienſi inter Ghiſlerios, & Bentiuolos, An ex hoc rebellio probaretur, ad clem. 1. de probat. & Felyn. in c. cùm à nobis, de teſt. & Socin. in conſ. 166. col. 10. in 2. par. & ex quo eramus in materia valdè præiudiciali tertio, & quod fieri non poterat ſine maxima culpa: Domini tenuerunt, quòd non debeat ſtari narratiuæ, & aſſertioni Papæ, ad not. per Abb. in d. clem. 1. Gemin. conſ. 53.*

* Vide Put. dec. 129. lib. 1. vbi huius deciſ. meminit. Mohed. dec. 271. als 7 hoc tit.

*Adde Deciũ cõſ. 445. in 7. q n. 60. & ſeq. & 576. in fi. Gabr. cõcl. 1. de prob. nu. 28. & ſeq.

EPITOME.

Narratiua Papæ, cum alijs adminiculis probat rebellionem.

SVMMARIVM.

1 *Communitas ad hoc vt ſit rebellis, debet fieri actus conuocato, & communicato conſilio.*
2 *Mandatum non præſumitur, maximè ad delinquendum. nu. 3. fallit nu. 4.*
5 *Scientia præſumitur exiſtentium in arcbiuio proprio.*
6 *Venia petitio non probat delictum.*

DECI-

DECISIO VII. aliàs 89.

QVia anno præterito, vt ſupra deciſ. proxima, fuit tentum, quòd nar-
ratiua Papæ non probat rebellionē, in eadem fuit poſtea reſolutum,
quòd rebellio eſſet probata per eaſdem bullas Eugenij, iunctis alijs admi-
niculis, ad not.per Felyn.in c.ad audientiam, num.12. de præſcript. Fue-
runt enim producta capitula quædam inita per aſſertos procuratores Bo-
nonien. ciuitatis, cum Nicolao Piccinino Capitaneo Ducis Mediolani,
aſſerentes ſe habere mandatum, de quo fuerat talis Notarius rogatus, quę
capitula fuerunt poſtea effectuata in Ciuitate Bononien. per actus nō mo-
mentaneos, ſed habentes tractum ſucceſſiuum, ſciente, patiente, & non
contradicente communitate. Vnde licèt videretur hoc non ſufficere, quia
1 ad hoc vt communitas ✝ ſit rebellis, debet fieri actus conuocato, & com-
municato conſilio,* ad Alex.conſ.13.col.3.lib.6. Oldrad.conſ.66. & Cal-
2 can.conſ.81. & quia non conſtabat de mandato ✝ dictorū procuratorum,
quod non eſt præſumendum* ad not. per Bald. in l.1. C. de reb.alien. non
alienand. Alex. & alij in l.ſciendum, de verb.oblig. Felyn.in c.ſicut, de re
3 iud. & maximè ad delinquendū ✝ ad not.per Bald.& Rom.in l.3. §.ſi pro-
curator.ff.quod quiſque iur. & per Bart. & Iaſ.in l.ſi procurator.ff.de cōd.
4 indeb. Tamen quia mandatum ✝ erat enunciatum,* & ſumus in antiquis,
ſatis eſt pro eo præſumendū ad conſ. Curt.77.col.4. & Dec.conſ.36.col.5.
& in conſ.42.col.8. & maximè quia ſumus in actu, quem veriſimiliter quis
non faceret ſine mandato,* & quia fuerunt effectuata ſciente communita-
te (vt dixi) nec contradicente, quod videtur ſufficere in actu ſucceſſiuo,*
ad textum in c.felicis,§.vlt.verſ.ciuitas, de pœn.in 6.& conſ. Anchar.158.
quem ſequitur Io. de Anan. & Felyn. in c. dilectus, el 2. de ſymon. & Fe-
lyn.in c.cum omnes, in penult.cart.verſ.ſexta declaratio, de conſt. & An-
char. & Card. in clem.1. de pœn. & Abb. conſ.28. col. 2. & tantò magis
5 quia dicta capitula fuerunt reperta in archiuio ✝ publico communitatis*
ad not. in auth. ad hæc, C.de fid.inſtrum.& not.per Doct. communiter in
c. ad audientiam, de præſcrip. & licèt hoc non argueret ſcientiam totius
communitatis, ſed tantùm officialium pro tempore: Tamen concurrebat
6 etiam, quòd poſtea Oratores communitatis ✝ petierunt veniam à Papa,
ex quo licèt non probetur, tamen arguitur delictum, ad not. per Abb.poſt
Innocen.in c. venerabilem, col.7. num.22. de elect.* Quibus omnibus ſu-
pradictis ſimul iunctis, ſatis fuit, ſecundùm Dominos, vt dixi probata re-
bellio.*

*Corn. conſ. 224.li.4.dec. Pedemōt.138 cū alijs allega per Clar. q. crim. 16. ver vlterius.

*Gab.de procur.concl.1.

* Gabr. vbi ſupra nu.9.

* Gabr. vbi ſup in 1 lim.

* Gabr. vbi ſup.nu 29.

*Maſc.cōcl. 1293 n 20

*Rot.dec.11. de sēt exc.in antiq. Gabr. li.7. cōcl 23. n.15 Clar q. cri. 49. verſ. ſed hic incidenter.

* Vide Gigā. de crim. læſ. maieſt.tit.de Rebellibus q.12.

EPITOME.

Remiſſoria extra Curiam ad probandum delictum conceditur.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa meri imperij de iur. can. delegantur.*

DECI-

DECISIO VIII. aliàs 130.

REmiſſoria in prouincia Virdunen. ad probandũ Abbatiſſam fore corruptam,& filios peperiſſe,& ſic ad probandum delictum,fuit per Dominos conceſſa, in vna coram D. Nicolao Piccolomineo, attento quòd de
1 iure canonico † cauſæ meri imperij poſſunt delegari, ad not. in c. quod ſedem, de off.ordin. deciſ.416. al.2. de præſcrip. in nou. Et quia, etiam in cauſa criminali, teſtium exiſtentium extra prouinciam poteſt examen committi, * ad not. per Bald. in auth. apud eloquentiſſimum, C. de fide inſtrum.Felyn.in c.cum cauſam col.pen. de teſtib. [qui atteſtantur etiam Romanam Curiam ita ſeruare.] * Clar.q.crl. 26. ver. ſed quæro.Gabr. li.7.cõcl.25.

EPITOME.

Abbatiſſam concepiſſe, & peperiſſe probare volens, dicitur habere materiam releuantem, & ei datur remiſſoria.

SVMMARIVM.

1 *Pœna priuationis nunquam intelligitur, niſi ſit expreſſa.*
2 *Monialis corrupta eligi non poteſt in Abbatiſſam.*
3 *Abbatiſſa corrupta an poſſit priuari.*
4 *Abbatiſſæ, & monialis corruptio dicitur ſacrilegium.*
5 *Abbatiſſa corrupta grauiùs punitur, quam monialis ſimplex.*
6 *Carceratio perpetua eſt maior pœna, quæ dari poſſit de iure canonico, & ſuccedit loco mortis.*
7 *Pœna priuationis, vel alia, licèt pro delicto imponi non poſſet, ſi tamen Papa reſcribat Iudici, conſtito &c. priues, vel talem pœnam imponas, videtur declarare, quòd debeat imponi.*

DECISIO IX. aliàs 131.

IN eadem præcedenti fuit dubitatum, An eſſet remiſſoria releuans, ſi altera monialis habens gratiam, ſi neutri, & in euentum priuationis, prouiſionem, vel mandatum de prouidendo, inſcribendo ſe ad pœnam talionis, velit probare Abbatiſſam concepiſſe, & filium peperiſſe. Et du-
1 bium faciebat, quia pœna priuationis † nunquam intelligitur, niſi ſit expreſſa, ad glo.in c.vlt.de iur.patr. & Felyn. in c. querelam, de iure iur. Et
2 quia, licèt corrupta † eligi non poſſit in Abbatiſſam, ad c. iuuenculas,& c.vidua, cum ibi not.20.q.1.non tamen ſequitur, quòd iam electa propter
3 talem † corruptionem poſtea ſuperuenientem debeat deponi, arg.l.patre furioſo, ff. de his qui ſunt ſui, vel alien.iur.& c.quemadmodum,de iur.iur. Et tantò magis, quia ratio videtur ceſſare, nam ideo eligi non poteſt, quia
4 debet benedici, & corrupta † benedici non poteſt, vel conſecrari, d.c.Iuuenculas, & c. Acutius 26. diſt. Tamen & alia ratio videtur eſſe, vt per Bonifac.in clem.attendentes,§.ſi quis verò, num.4.de ſtat.monach. quia, virginitatem hortari non poteſt, ad c.vna, 26.diſt.quæ ratio videtur adhuc

mili-

militare. Item, quia ſi debet talis corrupta in ergaſtulo includi, & à cętu monaſteriorum, & eccleſiarum conuentibus eliminari, ad c. impudicas, & c. peruenit, 27. q. 1. quomodo poſſet alijs præeſſe, & adminiſtrare, cùm (vt ibi dicitur) debeat ibi perpetuam pœnitentiam agere: Et ex hoc etiam
5 quia non dicitur ✝ ſimplex fornicatio, ſed ſacrilegium; * Domini fuerunt pro pœna priuationis, ad not. per Abb. & Felyn. in c. at ſi Clerici, de iudic. & quia ſi hæc pœna, de qua in d. c. impudicas, apponitur in ſimplici mo-
6 niali, tantò magis ✝ in Abbatiſſa, cuius maius eſt vitium, & delictū maiori culpæ attribuendum, ad not. in c. præcipuè, 11. q. 3. & c. nulli fas, 25. q. 1. Et quia de iure canonico nulla maior pœna dari poteſt, quàm carce-
7 ratio* ✝ quæ loco mortis ſuccedit, ſcilicet, ſi eſt perpetua, ad c. pen. §. vlt. de hæretic. & not. in c. qualiter & quando, de accuſat. & c. ſi Epiſcopus, 50. diſt. per Card. in c. cum nōn ab homine, de iudic. in c. vlt. de tranſact. & tantò magis, quia in caſu ſuperiori narrata fuerunt crimina prædicta Pa-
„ pæ, qui in litteris directis Auditori dicebat, Et quia veris exiſtentibus
„ prædictis, dicta Abbatiſſa monaſterio ſe fecit indignam, mandamus, con-
„ ſtito &c. pro vt iuſtum fuerit, procedendo, priues: quo caſu, licèt ſimus in caſu dubio, ſcilicet, An ex delicto pœnam priuationis mereretur, ta-
8 men in eo ✝ videtur Papam declaraſſe mentem ſuam, vt imponatur, ad not. per Felyn. in c. ex parte, num. 4. de reſcript. facit quod idem Felyn. dicit in c. cum à nobis, verſ. 4. not. de teſtib. & in c. inquiſitionis, 3. col. verſ. 2. not. de accuſat.

* Vide Marſil. l. vn n. 40. de rapt. virg. Menoch. de arb. iud. caſu 389. dec. Pedemont. 103.

* Vide Clar. in pr. crim. q. 70 ver. pęna. adeo vt hui° pœnæ loco poſſit pœna triremiū imponi. Affl. ſu per conſt. Hi qui, nu. 7. & ſeq. Diaz. in pract. cri. canon. c. 140.

EPITOME.

Inſertis in ſententia creditur.

SVMMARIVM.

1 *Inſerto non creditur.*
2 *Sententia probat.*

DECISIO X. aliàs 134.

INſertis licèt non credatur, ad not. in auth. ſi quis in aliquo, cum ibi not. per Doct. C. de edendo, tamen ſi in ſententia confirmatoria alicuius tranſactionis, vel concordiæ, illius tenor inſeratur, quia ſententiæ creditur, ad not. in c. quoniam contra, de probat. in conſequentiam neceſſariam creditur inſertis, ſecundùm omnes Dominos in vna Veronen. indebitæ exactionis coram D. Camillo.

EPITOME.

Conſenſus ſimplex refertur ad ſimplicem reſignationem, ſi duæ ſint vna ſimplex, altera cum regreſſu, & ſuper vtraque ſignata ſupplicatio.

SVMMARIVM.

1 *Incertitudo vitiat.*
2 *Regreſſum habens, debet concludenter probare conſenſum.*

DECI-

DECISIO XI. aliàs 135.

DVæ ſupplicationes eiuſdem datæ reperiebantur, in quarum vna erat reſignanti reſeruatus regreſſus, in alia verò non: poſtea verò reſignatarius conſenſit, iuxta formam ſupplicationis ſignatæ ſub tali data. Dubitabatur in vna Abulen. Parochialis coram D. Paulo, An deberet referri ad ſupplicationem illam, in qua erat regreſſus, vel propter incertitudi-
1 nem † vitietur, ad l.ſi fuerit,ff.de reb.dub. Et Domini tenuerunt, conſenſum referri ad ſimplicem reſignationem, mori ex hoc, quia ille qui habet
2 regreſſum debet probare † conſenſum, quem cùm non probet concludenter, quia referri poteſt etiam ad aliam ſupplicationem, vbi regreſſus non erat, meritò, &c. ad not. in c. in præſentia, de probationibus.

EPITOME.

Beneficij ſtatum ſufficit probare, licèt probetur mala illius erectio.

DECISIO XII. aliàs 136.

SVfficit probare ſtatum beneficij, & de eo tanquam de beneficio fuiſſe factas collationes per Ordinarium, & effectum ſortitas, licèt in contrarium producatur mala erectio, & non ſecundùm formam mandati Pontificij facta, quia (ad l. neque natales, C. de probat.) non ſequitur, quin potuerit poſtea benè erigi, nec ille, qui habet beneficium, tenetur probare erectionem, ſed quòd tanquam beneficium fuit per alios prædeceſſores poſſeſſum, & de eo prouiſum, ſecundùm Dominos in vna Hiſpalen. coram D. Piſaurien.

EPITOME.

Litteræ Ordinarij prouidentis de beneficio in eius manibus reſignato, non probant reſignationem.

SVMMARIVM.

1 *Litteris Ordinarij non creditur in præiudicium impetrantis Apoſtolici.*
2 *Ordinarij litteris quando credatur.*
3 *Deciſionum Rotæ 22. in nouis, & 347. in antiquis, intellectus.*

DECISIO XIII. aliàs 157.

LItteræ Epiſcopi ſolo ſigillo ſuo ſigillatæ, ſine Tabellione rogato, quòd conferebat beneficium vacans per reſignationem, hodie in manibus eius factam, & per eum admiſſam, fuit dubitatum in vna Dolen. coram D. Io. Maria. An probent reſignationem: & licèt pro parte affirmatiua videantur duæ deciſiones Rotæ. vna 22.al.1. de probatio. in nou. alia 347. al. 16. eo. tit. in antiq. Tamen maior pars Dominorum tenuit opinionem
1 negatiuam, vt ſicut talibus litteris † non creditur in præiudicium impetrantis Apoſtolici, & ſic tertij, propter fraudes præſumptas, ad deciſ. 348. al. 10. de probatio. in nou. ita nec in caſu noſtro, propter maiorem fraudis

* Vide Put. dec. 384. li. 1. Maſcard. de probat. cōcl. 990. Moder. de reſign. lib. 8. q. 11.

dis præſumptionem, aliâs enim eſſet in facultate Ordinariorum priuare omnes beneficiatos ſuæ diœceſis, aſſerendo eos in manibus ſuis reſignaſſe. Nec obſtant ſupra dictæ Deciſiones, quæ contrariare videntur, quia debent intelligi ſanè, & ſecundùm rationem, ex qua mouentur, ſcilicet, quia
2 creditur Epiſcopo † Ordinario in his, quæ pertinent ad eius officium, ad not. per Innoc. in c. 2. de fid. inſtrum. Vnde hoc procederet in admiſſione reſignationis, & collatione, non autem in reſignatione, quæ fit per ter-
3 tium, & ita videntur conſonare † verba dictæ deciſ. 347. al. 16. hoc tit. in antiq. dum dicunt de reſignatione per eum admiſſa. Item & ſecundò, quia ambæ Deciſiones loquuntur, quando omnia vno, & eodem tempore, per eum, & coram eo facta exiſtunt: ſed in caſu noſtro dictum fuit [per reſignationem hodie in manibus noſtris ſponte factam] & hoc poteſt verificari per plures horas ante, ita vt non concludenter probentur omnia eodem contextu facta eſſe, & ita in alia Burgenſi coram me anno præterito determinatum fuit.

EPITOME.

Abſolutio excommun. etiam in foro contentioſo ad effectum validitatis gratiæ, probatur per ſolum Pœnitentiarium.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato facta prouiſio eſt nulla.*

DECISIO XIV. aliâs 163.

Abſolutionem, etiam in foro contentioſo, ad effectum validitatis gratiæ, ſufficit probare per ſolum Pœnitentiarium dicentem in cõfeſſione ſe abſoluiſſe à cenſuris, ad not. per Felyn. in c. veniens, el 2. col. 8. n. 21. de teſtib. & per eundem Felyn. in c. teſtimonium, col. pen. eo. tit.* & per hoc obtinuit quidam familiaris Domini Cardinalis Dertuſenſis coram D. Camillo, cui opponebatur de excõmunicatione per eum incurſa percutiendo Clericum, ad c. ſi quis ſuadente, 17. q. 4. & per conſequens prouiſionem, poſt acceptationem illius factam vigore gratiæ ſuæ expectatiuæ, nullam fore, ad deciſ. 126. al. 8. de ſent. excomm. in antiq.

* Et eſt in term cõſ. Cal de. 2. de teſtibus, de quo vide Maſcar. concl. 12. de probation.

Deciſ. 15. al. 178. Vicarius, quæ in alia impreſſ. hic poſita erat, ſub ſuo tit. de offic. Vicar. ſup. fol. 30. poſita fuit.

EPITOME.

Gratus, & acceptus quilibet in dubio, præſumitur, niſi contrarium probetur.

SVMMARIVM.

1 *Acceptio perſonarum eſt probibita, & non præſumitur.*

DECISIO XVI. aliâs 179.

Priuilegium per plures Pontifices ſucceſſiuè conceſſum Duci Sabaudiæ, quòd de beneficijs in ipſius dominio exiſtentibus, aliâs generaliter

liter reſeruatis, non valeat prouideri, niſi perſonis eius ditioni ſubiectis, vel aliàs ſibi gratis, & acceptis, fuit in vna cauſa Eduen. prioratus coram me, per actorē productum, ad effectum excludendi gratiam Apoſtolicam conuenti, Quo non obſtante, Domini fuerunt cōcordes, quòd, cùm actor debeat intentionem ſuam plenè probare, ſi aliàs conuentus non probetur Duci ingratus, præſumatur gratus,* pro quo vide Alberic. in ſuo dictionario in verb. gratus, per l.ſeruus, de manumiſſ.teſtam. & l.omni modo, *Menoch.de præſump lib. 1.q.18.n.6.
1 C. de inoff. teſt. facit etiam, quòd † cùm acceptio perſonarum videatur de iure prohibita, ad c. ſacrorum, 63.diſt. & c.dilectiſſimi, 8.q.2. de quo latè per Alber. in ſuo dictionario, in verb. acceptio, & c. in iudicijs, vbi per Dyn. & Io. Andr. de reg. iur. in 6. illa etiam non præſumatur, arg.l. merito, ff. pro ſocio, cum vulg. ita vt in dubio quilibet pariter dicatur acceptus.

EPITOME.

Promittens de rato cum iuramento, & pœna; ſi probat habuiſſe mandatum ad contrahendum, non tenetur, niſi interſit.

SVMMARIVM.

1 *Rati promiſſio cum iuramento, & pœna intelligitur, quatenus interſit.*
2 *Pœna non exigitur, niſi interſit, quia cum intereſſe commenſuratur.*

DECISIO XVII. aliàs 189.

PRomittenti de rato cum iuramento, & pœna, ſufficit probare aliàs ſe habere mandatum, vel facultatem celebrandi actum, ad l.3.cum glo. rem rat.hab. & conſ.Aret.100. Galiaul. in l.4. §.Cato, in princ.9. col. de verb.oblig. ſecundùm Dominos in vna Romana, ſiue Ianuenſi ſocietatis,
1 coram D. Piccolomineo: Quia ſtipulatio iſta † intelligitur quatenus interſit,* ad l.ſi commiſſa,& in l.ſtipulatione, ff.rem rat.hab. & licèt ſit pœna appoſita, quo caſu non deberet intereſſe attendi, ad not. per Doct.in l. ſtipulationes non diuiduntur, de verb.oblig. & Abb. in c.veniens, de iure iur. quia ſtante pœna, verum non eſt commenſurari cum intereſſe,& ideo exigitur, licèt multo maior, tamen nullo dato intereſſe, pœna, & iura- * Vide deciſ. Pedemōt.70.
2 mentum ceſſare videntur, tanquam † non contrauentum, ſtante tacita conditione promiſſionis, ſi interſit, ad conſ. Socin.253.num.12.

EPITOME.

Familiaritatis continuatio probatur, ex pluribus præſumptionibus, de quibus hìc.

SVMMARIVM.

1 *Obiectus debet plenè probari.*
2 *Abſentia quinquennali quis deſinit eſſe familiaris.*
3 *Continuatio non præſumitur ſi non probatur vltimum extremum.*
4 *Probatio, vel præſumptio oritur ex narratiua in antiquis.*
5 *Poſſidere quis præſumitur ex titulo narrato, & in litteris expreſſo.*

6 *Mutatio ſtatus non præſumitur breui tempore, puta anni.*
7 *Sententia lata ſuper ſtatu perſonæ inter alios præiudicat alijs.*
8 *Teſtes inter alios examinati an alijs præiudicent.*

DECISIO XVIII. aliàs 202.

* Vide Simonet. de reſeruat. q. 36. Maſcard. de probation. concl. 755. & ſeq. Gomeſ. de impetr. per obit. fam. Card q. 13.

FAmiliaritas * ad effectũ inducendi reſeruationem, licèt deberet plenè probari, & non per præſumptiones, quando allegatur à non poſſeſſore
1 primo tanquam † obiectus, ad not. per Innoc. in c. ſuper his, de accuſ. & per Ægid. deciſ. 612. & per conſequens verificando quis defunctum ante obtentum beneficium fuiſſe familiarem, licèt deberet præſumi continuatio, ita vt tempore obtenti beneficij familiaris præſumeretur, ad not. in l. ſiue poſſidetis, C. de probat. & per Doct. in c. fin. de verb. ſign. arg. not. per Bart. in l. ex eo, de milit. teſt. in fi. l. 2. C. de primicer. lib. 12. dum abſentiam
2 † quinquennalem requirere videntur, vt quis dicatur deſinere eſſe familiaris: Tamen quia negari non poteſt eſſe præſumptiuam probationem, videbatur ex ſupradictis non eſſe ſufficientem, maximè, quia quando non
3 probatur vltimum extremum, non eſt forſan verum continuationē † præſumi, ad not. in d. l. ſiue poſſidetis. Quibus tamen non obſtantibus, maior pars Dominorum, propter plures præſumptiones continuationis, fuit pro familiaritate, in vna Salamantina della Scierpe coram me. Primò, quia in prouiſione defuncti ſuper beneficio, de quo agebatur; dicebatur familiaris, & erat antiqua de anno quinto Alexandri, & ex tali narratiua
4 † in antiquis, probatio, vel præſumptio oritur, ad not. per Imol. in clem. 1. de probat. Secundò, quia cùm non oſtenderetur, quòd alio titulo defun-
5 ctus obtinuerit beneficium, & poſſederit, niſi ex ſupradicto † ex quo præſumebatur, ad not. in l. quidam, de rei vendic. præſumeretur bono titulo poſſediſſe, & ſic illum tunc familiarem, aliàs eius gratia foret ſurreptitia, ſub prætextu falſæ familiaritatis impetrata. Tertiò, quia inter tempus probatæ familiaritatis, & gratiæ, concurrerat tantùm annus, & verifica-
6 batur illum fuiſſe in Curia, & ex tam breui † tempore mutatio ſtatus non præſumitur, ad notata per Bald. in prima conſt. C. in fin. Quartò, quia in alia cauſa inter alios, teſtes ſuper familiaritate eiuſdem, etiam de tem-
7 pore gratiæ, examinati, benè probabant, vt † ſaltem inter iſtos præſumptionem * inducant, ad not. per Bald. in l. admonendi, de iure iur. Abb.
8 in c. fin. eo. tit. maximè ſuper ſtatu perſonæ † in quo etiam ſententia inter alios lata præiudicat alijs, ad not. in l. ingenuum, de ſtat. hom. per Bart. Salyc. & alios in l. 2. C. quib. res iud. & pro deciſ. iſta facit deciſ. 11. de probat. in antiq. maximè quia nõ erat in caſu noſtro propriè obiectus, ex quo ſtante familiaritate, intrabat gratia illius, ad deciſ. 18. de except. in antiq. cum ſeq. & Felyn. in c. cum olim, col. pen. de reſcript.

* Vide Afflic. dec 316. Rip. in l admonendi, nu. 101. & ſeq. ff. de iure iur.

EPITOME.

Remiſſoria non datur volenti probare aduerſarium dixiſſe nullum ius fouere, ſed, vt vigore concordiæ aliquid extorqueret, cauſam commiſiſſe.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Lis calumnioſa non impedit Ordinarij collationem.*
2 *Lis quando calumnioſa dicatur.*
3 *Ad effectum litis non eſt neceſſe de iure agentis conſtare.*
4 *Calumnia eſt delictum.*
5 *Remiſſoria non datur ad probandum crimina.*

DECISIO XIX. aliâs 43. lib. 2.

1 LIs calumnioſa, † (quæ non obſtante diſpoſitione, c. ſi hi contra quos, vt lit.pend.in 6. non impedit Ordinarium à collatione, ad deciſ.Biſi-
2 gnet.2. de rer.permut.in fi.) ſatis dici poteſt, quando † vltra longū tempus, quod non obſtante deciſ. moderna D. Caſſad.5.vt lit.pend.forſan ſo-
3 lum non ſufficeret, cùm ad effectum litis † non ſit aliâs neceſſe de iure agentis conſtare, ſecundùm Phil. Franc. in c.1.col.2. verſ.cogita tamen, vt lit.pend.in 6. concurreret,quòd pars agens,etiam extra iudicium,confeſſa fuerit ſe nullum fouere ius, & hoc ſciens, ſolùm ad effectum aliquid, vigore concordiæ, extorquendi,cauſam commiſiſſe, ſecundùm Dominos in vna Sancti Andreæ Cantoriæ coram D. Raynaldo,arg.not.per Innoc. in c.quia plerique, de immun.eccleſ. & Abb. in c.is qui fidem, de ſponſ. & gloſ. & Doct. in authen. ſed iam, C.de donat.ante nupt. Fuit tamen parti volenti talia verba per aduerſarium prolata probare,remiſſoria denegata, tum quia fumus non ad tempus cōmiſſionis tendebat, ita quòd litem
4 calumnioſè inſtitutam dici potuiſſet, tum quia cum calumnia ſit † delictum,ad l.1. §. calumniatoribus,ff.ad turpill.& l.athletas,§.calumniator,
5 ff.de his,qui notant.infam.& ad probandum crimina † non detur remiſſoria, vt per Ægid. deciſ.496. tum & finaliter, cùm aliquid de iure agentis conſtaret, ex quo ſatis Domini iudicarunt, ex cauſa, & non calumnioſè, litem fuiſſe motam.

EPITOME.

Spoliator excipiens, quòd actor non probauit primum extremum, clarè, & plenè id probare debet.

S V M M A R I V M.

1 *Spoliator poteſt opponere primum extremum non eſſe probatum.*
2 *Inſtrumenta duo eiuſdem datæ per concurſum inuicem ſe impediunt.*
3 *Spoliator clarè, & plenè debet probare vt abſoluatur.*
4 *Reus volens excludere intentionem actoris, debet clarè intentionem ſuam probare.*
5 *Reus ſe fundans in anterioritate alterius poſſeſſionis, neceſſe eſt, vt certitudinariè eam probet.*
6 *Excipiens de actu eadem die facto, tenetur probare anterioritatem.*
7 *Poſſeſſio illius eſt præferenda, de cuius iure conſtat in petitorio.*
8 *Spoliator dans de iure tertij, debet id clarè probare.*

DECISIO XX. aliàs 56. lib. 2.

1 SPoliator, qui ad tollendum primum extremum, opponebat ✝ (vt poteſt, ad deciſ.vlt.de reſt.ſpol.in nou.) quòd actor poſſeſſionem ſuã per ſolum inſtrumentũ non probauerat, cùm ipſe aliud poſſeſſionis cuiuſdam
2 tertij inſtrumentum produxiſſet eiuſdem datæ, ita vt per concurſum ✝ inuicem ſe impedirent, ad not. per Felyn. in materia duarum collationum eiuſdem datæ, in c.capitulum, num. 15. de reſcript. Et per incertitudinem
3 prioritatis, primo extremo clarè, ✝ & plenè non probato, vt reus veniret abſoluendus, in vna Placentina Parochialis S. Dominici coram me, in qua ſimul in petitorio, & poſſeſſorio procedebatur, non fuit per Dominos
4 exauditus, tum quia reus ✝ volens excludere intentionem actoris, eum oportet clarè exceptionem ſuam probare, ad not. per Bart. Alex. & Doct. in l.non ſolùm, §.ſed vt probari, de op.nou.nunciat. per l.matrẽ, C.de probat. Et cùm ad effectum, vt inſtrumentum actoris non probet poſſeſſionem, oporteat aliam præceſſiſſe poſſeſſionem: reus, qui ſe fundat in an-
5 terioritate ✝ alterius poſſeſſionis, neceſſe eſt, vt certitudinariè anterioritatem probet, ad not. per gloſ. Imol.& Card. in clem. vlt. de reſcript. Et
6 quòd excipiens ✝ de actu eadem die facto, teneatur probare anterioritatem, not. Felyn. in c.ſuper litteris, col. 9. in fi. verſ. limita primo, de reſcript. poſt Ægid. deciſ. 699. Tum quia cùm de iure actoris, etiam in petitorio
7 conſtaret, ✝ poſſeſſio ſua videtur præferenda, ad l. 1. in fi. cum l. ſeq. ff. vti poſſidetis, & not. per Felyn. in c. licet cauſam, col. 9. verſ. quarta cauſa, de probat. Tùm etiam tertiò, quia cum ſpoliator daret de poſſeſſione,
8 ✝ & ſic de iure tertij, debebat ipſe clarè deducere, & probare; per deciſ. Ægid. 528.

EPITOME.

Succeſſor quæ teneatur probare.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor non tenetur iuſtificare titulum prædeceſſoris, ſed probare communem reputationem, & trienn. poſſeſſ. ampliatur vt num. 2.*
3 *Titulum non producere meliùs eſt, quàm infectũ producere, limita vt n. 4.*
5 *Poſſeſſio noua præſumitur, præſumpto titulo ex triennali poſſeſſ.*
6 *Alleg. Lapi procedit in ſola detentatione poſt reſignationem.*

DECISIO XXI. aliàs 15. lib. 2.

1 SVcceſſori, qui non tenetur titulum ſui ✝ prædeceſſoris iuſtificare, ſed ei ſufficit probare communem reputationem, & triennalem ſui auctoris poſſeſſionem, ad Lap. alleg. 89. Eadem ratione, ſecundùm Dominos, in vna Conchen. præſtimonij, coram D. Sarnen. tentum fuit, ſupradicta ſuf-
2 fragari, ✝ etiam ſi per aduerſarium infectus titulus auctoris, & illius vigore capta poſſeſſio probetur, licèt enim ſecundùm eos meliùs eſſet titulum

3 lum † non producere, quàm infectum producere, vt per Ægid.deciſ.287.
4 & 393. Tamen illud procederet † quando produceretur ab eodem volente titulum iuſtificare, ſecus ſi à tertio, * cùm non illum, ſed alium habuiſſe titulum allegare poſſit, & quia ſi ex triennali poſſeſſione titulus
5 præſumitur, præſumpto titulo, etiam † nouam poſſeſſionem in cõſequentiam præſumi neceſſe eſt. Nam allegatio Lapi procedit in ſola detentatione poſt reſignationem remanente, quo caſu attento, dicere oportet à principio infectam fuiſſe poſſeſſionem, & ſine titulo, & tamen ſi triennio poſſedit, & ab alijs, vt rector reputatus fuit communiter, & titulus præſumitur, vt ibi, & per conſequens poſſeſſio bona.

* Idẽ Put. in ea.cauſ.dec. 356 li.1. Accoìob.deciſ. tt.18.lib.2.

Quæ ſequuntur duæ deciſiones in alia impreſſione fuerant prætermiſſa, nos eas reſtituimus, & correctas imprimi curauimus.

EPITOME.

Matrimonium probatur per litterarum viri receptionem, & mulieris conſenſum, in quibus vir ſcribit, quòd eam nunquam dimittet, & quòd erit ipſius & mulieris honor.

DECISIO XXII. aliàs 98.

SCripſerat N. cuidam Franciſcæ tres litteras* amatorias, in quibus ſingulis inter alia hæc verba aderant: Ego volo ſemper eſſe apud vos, nec vos vnquam dimittam quamdiù vixero. & erit veſter, & meus honor. ex huiuſmodi litteris, probata receptione, & conſenſu ex parte Franciſcæ mulieris, Maior pars Dominorum, propter illa verba. [Non dimittã vos quamdiù vixero] fuerunt pro matrimonio, in vna Colonien. matrimonij coram D. Piſaurien. ad glo. in c.primo, 30.q.5. & Hoſtien. poſt alios in c. ex parte, de ſponſal. & atteſtantur pleræq; ſummæ, licèt, ſecundùm aliquos, prædictæ litteræ potiùs ad excitan. libidinem, quàm cauſa contrahendi matrimonium videantur emanaſſe, & ad illa verba, [erit veſter & meus honor,] vt ſint pro matrimonio, facit conſil. Barbar. 6. in prima parte. Cautus ergo ſit quiſque in talibus litteris amatorijs ſcriben.

* Vide Pariſ. conſ.55.li.4. Io.Bapt.Ferret.cõſ.374.

EPITOME.

Iuramentum in ſupplementum defertur in cauſa matrimoniali, ſi ſit pluſquam ſemiplenè probatum.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium ad probandum, An, & quando admittantur parentes, & conſanguinei.*

DECISIO XXIII. aliàs 10. lib.2.

MAtrimonium, quod, quando non eſt diſparitas, poteſt probari per parentes, * fratres, ſorores, & conſanguineos, ad not. per Abb. & Doct. communiter in c. ſuper eo, il 2. de teſt. & in c.videtur, qui matr.accuſ. poſſ. quia, quando mulier aliàs remaneret corrupta, hoc forſan non

* De quo latè Gabr.cõc. 9.de teſtib.

procederet, cùm tunc de vituperio, & honore talium deponentium agi videatur, ad not. per Aret. in conſ. 13. col. 7. & Dec. conſ. 133. col. 2. verſ. ſecundò dicta Margarita: Domini in iſto caſu, in vna Cæſaraugustana matrimonij coram Domino Piſaurien. fuerunt pro iuramento in ſupplementum, quod etiam in cauſa matrimoniali, quando eſt pluſquam ſemiplenè * probatum, deferretur, vt per Abb. in c. mulier. col. pen. de iure iur. Alex. in l. 3. in princ. col. 3. verſ. limitat tamen hoc Roman. de iure iur. Iaſ. in rep. l. admonendi, num. 231. eod. tit.

* De hac materia latè Maſcard. concl. 1033 præſertim n. 5. & vide Io. Bapt. Ferret. conſ. 196.

Licèt Decius in d. conſ. 133. col. 2. videatur contrarium tenere.

Alias deciſ. ad hunc tit. ſpectan. habes deciſ. 1. ſup. de ferijs, deciſ. 1. ſup. de confeſſ. deciſ. 1. ſup. de renunc. deciſ. 6. ſup. de reſcrip. dec. 5. infra de fid. inſtr.

DE TESTIBVS.

EPITOME.

Teſtibus etiam non inſtrumentarijs, & Notario, concordibus cum inſtrumento, ſtatur, etiam ſi teſtes inſtrumentarij contradicant.

SVMMARIVM.

1 *Teſti, cui laus, vel vituperium, ex facto ſuper quo deponit, euenire poteſt, non creditur.*

2 *Iudici ſuper ab eo geſtis, ſi laudem, vel vituperium inde habere poteſt, non creditur.*

3 *Mercenario teſti non creditur. Proxenetæ teſti non creditur.*

4 *Falſarij reputantur, qui ſuper teſtamento falſo auctoritatē interponunt.*

DECISIO I. aliàs 191.

TEſtes duo inſtrumentarij ſi contradicant inſtrumento, & Notarius, & duo alij teſtes non inſtrumentarij concordent cum inſtrumento, ipſi inſtrumento ſtatur, ad not. per Felyn. in c. cum Ioannes, col. pen. verſ. limita ſecundo, de fid. inſtr. ſecundùm Dominos in vna Colonien. hæreditatis, ſiue teſtamenti, coram D. Piccolomineo, Et quia tales adiuuantes inſtrumentum erant quidam Scribani, quorum officiū erat ſigillare teſtamentum, & ſic authenticare, & quibus etiam ſalarium ob eorum laborem de-
1 bebatur, † videbatur eis fidem non adhibendam, cùm videretur agi de eorum laude, & vituperio, ad conſ. Corn. 89. col. pen. vol. 1. ſicut in iudice*
2 † ad c. ſtatutum, 2. q. 6. & Bart. in l. ne in arbitris, C. de arbitr. Abb. in c. 1.
3 Vt eccleſ. benef. cum ſimil. ac etiam propter mercedem, † ſicut in proxeneta * dicimus, ad §. quoniam, in authen. de teſtibus, per Bart. in l. deferre, ff. de iur. fiſci. Et quia etiam agi videbatur de eorum intereſſe, ne ſcili-
4 cet incurrant pœnam falſi, cùm aliàs falſarij † forent, ſi ſuper teſtamento falſo auctoritatem interpoſuiſſent, ad not. per Doct. & ibi per Dec. in 3. not. in c. tertio loco, de probat. Quibus non obſtantibus, Domini fuerunt pro teſtamento.

* Vide Menoch. de arbit. iud. caſu 105. Maſcar. de probatio. concl. 919. Boſſ. in tit. de falſ. num. 37.

* Cāpeg. de teſtib. regu. 59. & 66.

* Cāpeg. de teſtib. reg 85 Crot. eo. tt. par 4 n. 83.

EPI-

EPITOME.

Teſtes ad probandum aſſaſſinium, etiam ſi ciuiliter tantùm agatur ad priuationem beneficij, non citata parte recepti, non probant.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes parte non citata recepti, An probent in crimine aſſaſſinij, & num. 6.*
2 *Aſſaſſinij in crimine probabilibus argumentis, non probationibus agitur.*
3 *Defenſionem naturalem tollit, qui priuat non citatum.*
4 *Citatio partis requiritur etiam quando proceditur ex indicijs.*
5 *Præſumptio qualibet per duos teſtes probari debet.*
7 *Cap. 1. de homicid. in 6. intellectus.*

DECISIO II. aliàs 18. lib. 2.

1 TEſtes ad probandum aſſaſſinium, quando ✝ agitur ad priuationem beneficiorum, licèt videantur poſſe recipi, & fidem facere parte non
2 citata; * cùm in tali materia probabilibus ✝ argumentis, & non probationibus procedatur, ad c. 1. de homicid. in 6. & ibi per illum tex. hoc notant Hoſtien. Lap. Gemin. & Franc. & Abb. refert in c. cum non ab homine, col. pen. verſ. & in quantum dubitaretur, de Iudic. & Felyn. in c. quoniam frequenter, verſ. ſimiliter dicit Pet. de Anchar. vt lite non conteſt. Tamen Domini in vna Lucen. Cantoriæ coram D. Neocaſtrenſ. (quia
3 durum videbatur, quem ex probationibus ✝ ipſo non vocato factis priuari, quia ferè eſſet ei naturalem defenſionem tollere, vt per Felyn. in c. inter quatuor, de maior. & obed. Socin. conſ. 12. col. 1. verſ. quò ad primam, ibi citatio enim, & conſ. 266. col. 16. verſ. ſed tamen præmiſſis non obſtantibus,) tenuerunt citationem fore neceſſariam. vt, Aut notata in d. c. 1.
4 dicamus procedere, quòd, ex quo ex inditijs procedatur, partis ✝ citationē non requiri, vt per Lap. & Hoſt. &c. & illud non ſit verum, & reprehendatur per Aret. in c. 2. verſ. fallit, de teſtibus. & Felyn. ibidem col. 4. verſ.
5 quinto limita. cùm verior ſit concluſio, quòd qualibet præſumptio ✝ per duos teſtes, & legitimè probari debeat,* ad not. per Bart. & alios in l. vlt.
6 C. fam. herciſc. & teſtis parte ✝ non citata receptus, etiam indicium non faciat, ad not. per Abb. in d. c. 2. & Felyn. ibidem col. 2. verſ. collige ſe-
7 cundo ex iſto textu, de teſtib. Aut dicamus procedere notata in d. c. 1. ✝ propter periculum, vt per Gemin. & Franc. ibi, & ſiue conſideremus periculum propter potentiam perſonarum, vt in c. ſtatutum, de hæret. in 6. & in cauſa ſuperiori, (de qua agebatur) ceſſabat: ſiue periculum fugæ, de quo per Abb. in d. c. cum non ab homine, ſupra allegato, col. 2. & cùm ageretur ciuiliter ad priuationem beneficiorum, ceſſare videbatur timor fugæ, & periculum moræ, de quo per Felyn. in d. c. quoniam frequenter, & in c. 2. col. 2. de ſponſalib.

*Vide Gabr. lib. 7 cōcl. 1. n. 20. Monticell. in pr. crimin. reg. 8. n. 25. Gramm. conſ. cr. 40. nu. 8. Socin. reg 406. fallen. 9.

*De quo per Clar. ī prac. crim. q. 22.

EPI-

EPITOME.

Inimicitia capitalis, dummodo non ſit procurata, repellit quomodolibet teſtem, in quacunque materia.

SVMMARIVM.

1 *Inimicitia capitalis repellit teſtem in quacunque materia, etiam ſi de ea non conſtet, ſed de cauſa odij, num. 2.*

3 *Inimicitia procurata, ad effectum tollendi examen, non repellit teſtem. declara num. 6. & 7.*

4 *Teſtis dicens eum, contra quem examinatur, ſibi minatũ fuiſſe, ne deponat, quamuis de hoc aliunde non conſtet, repellitur ac ſi odij cauſa vera eſſet.*

5 *Teſtem ſuſpectum faciunt, vel cauſa odij ſi ſubſit, vel ſi teſtis putet ſubeſſe.*

DECISIO III. aliàs 25. lib. 2.

* Vide Menoch. de arb. iud. q. 28. Maſcard. de probat. cõcl. 889

1 INimicitia capitalis, quæ repellit † in quacunque materia teſtem ad c.
per tuas, el primo, de ſymon. cum ibi not. per Doct. etiam ſi de odio,
2 & inimicitia aliàs non conſtaret, ſi tamen de cauſa † odij, vel inimicitiæ
conſtet, ad not. per Innoc. in c. cum I. & A. de re iud. & Felyn. in c. cum
oporteat, col. 8. verſ. item vide Innoc. de accuſatio. & licèt hoc non proce-
3 deret, † quando fuiſſet procurata ad effectum tollendi examen, & dictum
teſtis, vt per Alex. in l. 3. in addit. ad Bart. de teſtib. & conſ. 99. col. 1. verſ. &
poſito, vol. 1. & conſ. 253. vol. 6. Felyn. in c. intelleximus, col. fin. verſ. vndecima declaratio de Iudicijs. per Decium poſt Hoſt. & Io. And. in c. vt debitus, col. 7. de appell. & Modern. Bononien. Marſil. in l. 1. §. cum quis latrones, nu. 5. & ſeqq. de quæſt. poſt Bald. in authen. ſi dicatur, col. 2. nu. 5. C. de
4 teſtib. Si tñ teſtis † in examine dicat illum, contra quem deponit, voluiſſe cum veneno, vel aliter eum occidere, & ad effectum ne ipſe veritatem rei propalaret, nec aliter quàm per eius dictum de tali cauſa odij, & inimicitiæ conſtet, Domini in vna Lucenſi Cantoriæ coram D. Neocaſtrenſi, in qua agebatùr etiam de materia aſſaſſinij, fuerunt in voto, quòd euacuaret dictum teſtis, perinde ac ſi vera fuiſſet cauſa odij, vel inimicitiæ: cùm
5 quò ad ipſum teſtem paria ſint † (ad ſuſpicandum illum rancore inimicitiæ, & non pro veritate depoſuiſſe) quod ſubſit cauſa odij, vel quòd ipſe credat ſubeſſe. Facit aliquantulum quod dicitur per Alex. d. conſ. 99. & 14.
6 col. 2. vol. 3. Nec procuratio † partis narrata per teſtem operatur ad eius dictum validandum, cùm de tali procuratione aliter non conſtet, nec ar-
7 bitrium iudicis, † quod in hoc ſatis verſatur, (ad notata per ſupradictos Doct. vbi ſupra,) poterit per procurationẽ inimicitiæ, & ſic per fraudem, & dolum, de quo non conſtet, contra aliquem, dictum teſtis approbare.

EPITOME.

Teſtes nulliter examinati, de conſenſu partium, & ex æquitate, ne partes grauentur ſuperfluis expenſis ad iterum examinandum, probant.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Teſtium iuramenti receptio eſt actus iuriſdictionalis, & An per ſubdelegatum alteri poſſit committi de conſenſu partium.*
2 *Examen commiſſum in partibus quando dicatur nullum.*
3 *Arbitrio Iudicis negocio commiſſo, videtur data facultas remittendi rigorem, & ſeruandi æquitatem.*
4 *Papa An poſſit facere, quòd teſtibus ſine iuramento credatur.*
5 *Iuramentum teſtis, de partium conſenſu, poteſt remitti in totum, & fides ei adhibetur.*

DECISIO IV. aliàs 35. lib. 2.

TEſtium iuramentorum receptio, cùm ſit actus iuriſdictionalis, licèt
1 non videatur per ſubdelegatum alteri committi poſſe, ✝ etiã de partium conſenſu, ad not. per Abb. in c. cum Bertholdus, de re iud. Ægid. de-
2 ciſ. 81. & ideo nullum videatur debere dici examen ✝ factum in partibus vigore remiſſoriæ, ſi iuramentum eſt commiſſum Notario per Iudicẽ remiſſoriæ, etiam de conſenſu partium, & in manibus eiuſdem Notarij præſtitum, ad deciſ. 8. de off. deleg. in nou. & meliùs per Gemin. conſ. 76. in fin. Quia tamen in vna Burgen. concordiæ, coram D. Ioanne Clerici, per par-
3 tem cognoſcentem hunc defectum, fuerat obtenta commiſſio ✝ ſanans illum arbitrio Auditoris, ex quo videbatur data facultas dimittendi rigorem, & æquitatem ſeruandi, ad not. per Bart. in l. 1. verſ. ad iſtã lecturam,
4 C. de legibus, (licèt aliàs non videatur Papam ✝ hoc facere poſſe, quòd teſtibus ſine iuramento credatur, ad not. per Felyn. in c. conſtitutus, col. 8.
5 verſ. & pro hac limitatione, de reſcript.) Domini fuerunt, quòd, ſtante ✝ partium conſenſu, qui in totum iuramentum teſtis remittere poteſt,* ad c. tuis, de teſt. & Iaſ. in l. 1. col. 2. de fer. ex æquitate, ne vlteriùs pars grauetur ſuperfluis expenſis ad iterum examinandũ teſtes, & exepediendam aliam remiſſoriam, dictis teſtium taliter, vt ſupra, examinatorum, fides adhiberetur, pro quo benè facit, quod dicit Iaſ. in repet. l. admonendi, col. 78. ante num. 214. verſ. ſed hoc vltimum non eſt verum, de iureiur. & vide Felyn. in c. cum cauſam, col. pen. de teſtibus.

Dummodo conſenſus ſit expreſs, nec .n. tacitus ſufficit. Fel. in c. tuis, hic alle. n. 2. vbi decõmuni in verſ. ſed hic vltra Dcct. de quo & Campeg. de teſt. cócl. 167.

Aliam deciſ. ad hunc tit. facien. habes deciſ. 1. infra de iureiur.

DE FIDE INSTRVMENTORVM.

EPITOME.

Compulſata iura inter duos faciunt fidem contra tertium, niſi probetur colluſio.

DECISIO I. aliàs 45.

IVra extracta vigore compulſorialium decretarum inter duos, faciunt fidem etiam contra tertium venientem ad cauſam, licèt etiam ſit reus neceſſarius, vtpotè vocatus vigore clauſulæ, [& omnes ſua intereſſe putantes,

tantes,] Dummodo non probetur colluſio inter illos primos, vt Domini mihi dixerunt in cauſa coram me pendente, quæ erat Barchinonen. Beneficij S. Chriſtophori.

E P I T O M E.

Sumptum ex regeſto ſupplicationum, & bullarum, in iudicio fidem facit.

S V M M A R I V M.

1 *Sumptum ex regeſto bullarum facit fidem.*

D E C I S I O II. aliàs 50.

NOta quòd deciſ. noſtra in antiquis 680. al. 10. de fid. inſtr. quæ vult, quòd ſumptum ex regeſto ſupplicationum * S.D.N. Papæ non faciat fidem in iudicio, non eſt in vſu, quia imò plenam facit fidem, ſicut & ſum-
1 ptum ✝ ex regeſto Bullarum. *

* De materia vide Maſcar. concl. 711. Caputaq. deciſ. 233. & ſeq. lib. 3.

* Vt inquit deciſ. 28. de probat. in antiq. & dicta deciſ. 10. hic alleg. & cum hac deciſ. concordat Belencius de charit. ſubſid. q. 113 in fi.

E P I T O M E.

Notario dante duos contractus diuerſos eiuſdem facti, retardatur executio, & mittitur pro prothocollo, vel pro perſona Notarij.

S V M M A R I V M.

1 *Exceptio, quæ videtur reddere contractum ſuſpectum de falſo, & retardare executionem, non habet locum, quando requirit altiorem indaginem.*
2 *Executio retardatur, ſi duo inſtrumenta diuerſa eiuſdē Notarij producūtur.*
3 *Inſtrumentum non dicitur niſi perfectum, nec niſi perfectum debet à Notario dari.*

D E C I S I O III. aliàs 103.

NOtarius dedit inſtrumentum translationis penſionis, dicens, quòd interrogatus transferens, an transferre voluerit, reſpōdit quòd ſic, cuius vigore penſionarius petebat hic in Curia coram D. Camillo in vna Hiſpalen. aduerſarium ob eius non ſolutionem declarari &c. non obſtante, quòd aduerſarius opponeret, quòd imò ille noluit transferre, quia ſtatim quòd dixit ſic, transferens interrogatus an voluerit, quòd contractus ſtipuletur, reſpondit, quòd non, prout de hoc idem Notarius dederat inſtrumentum, (licèt hìc in Curia exiſtens, ad inſtantiam ſoluere debentis,
1 coactus per Vicarium Papæ.) Quia licèt exceptio ✝ iſta videatur primum contractum, in quo atteſtatur, quòd dixerat (quòd ſic) reddere ſuſpectum de falſo, & ſic debeat eius executio impediri, ad l vlt. C. de fid. inſtrum. Tamen hoc locum non habet, quando exceptio requirit altiorem indaginem, tunc enim videtur opponi ratione differendi ſolutionem, ad not. per Doct. in l. ſatis apertè, C. de falſ. vt videtur eſſe in caſu noſtro, cum

ad

2 ad verificandum, quis contractus eſſet verior, ✝ vel An Notarius verum diceret, neceſſe erat mittere pro prothocollo, vel perſona Notarij in Hiſpanijs. Et propter iſtam rationem, quæ fuit vnius ex Dominis, aliqui fuerunt pro penſionario. Maior tamen pars in contrariũ fuit, attento, quòd cùm ſit vnus, & idem Notarius, qui dederat vtrunque inſtrumentum, negari non poterat, quin Notarius non ſit fidelis, adeo quod inſtrumentis ſuis non ſit danda fides, ex quo, ſi ſecundum inſtrumentum fuit verũ, malè fecit dare particulam illius, ſcilicet. quando dicit (quòd ſic) abſque alia ſequenti, quando dixit, (quòd non,) quia non dicitur inſtrumentum
3 ✝ niſi quando eſt perfectum, ad vulga. Vnde quinque ex Dominis fuerũt, quod retardata executione, * mitteretur pro prothocollo, attento quòd eis non videbatur, exceptionem prædictam, cauſa dilatandæ ſolutionis eſſe propoſitam, Ideoq. debere admitti, cùm Notarius non ſit perſona fide digniſſima, ad glo. in l. ſi quis ex argentarijs, §. 1. ff. de edend. Bald. iuncta glo. in d. l. ſatis apertè, in fine. * Quibus caſibus hęc clauſula detur. Gig. de penſion. q 85.

E P I T O M E.

Notario atteſtanti ſe citaſſe cum copia, quia citatus abſtulit ſibi originale, creditur, citato tacente.

S V M M A R I V M.

1 *Notario ſine teſtibus non creditur.*
2 *Originalis citatio debet intimari, & non copia.*

D E C I S I O IV. aliàs 104.

NOtarius atteſtabatur in vna Treueren. Canonicatus, & præbendæ, ac ſacriſtiæ, coram D. Io. Clerici, quòd volens exequi citationem, citandus malitiosè eum vocauit in porticu, vbi nullis exiſtentibus teſtibus, originalem citationem à ſuis manibus euulſit: Et licèt Vicarius Epiſcopi fidem faceret, de hoc pluriès Notarium conqueſtum, tamen cùm
1 Notario ✝ ſine teſtibus non credatur. *Anton. de Butr. in c. cum parati, col. fin. verſ. an autem crederetur, & ibi Abb. n. 12. de appell. fuerũt omnes pro non deuolutione. Vnde volens actor meliùs probare, produxit aliam executionem eiuſdem Notarij, qui illum citauerat iterum perſonaliter cum copia illius citationis per eum debitè priùs collationata, quã etiam ei dimiſit, qui eius petijt originale, cui dicebat Notarius reſpondiſſe, ſe illud non habere, ex quo ipſe priùs ab eo abſtulerat, Et per hæc, iunctis
2 prædictis, licèt debeat originalis citatio, ✝ & non eius copia intimari, Maior pars Dominorum fuit pro deuolutione, maximè, quia teſtibus pręſentibus, Notarius illi dixerat in faciem eo tacente, & non contradicente, quòd originale ſibi fuerat ab eodem ablatum. * Put. dec. 5. lib. 3.

E P I T O M E.

Conſenſus patroni præſtatio probatur, ſi executor dicat ſibi litteras præſentatas, Patronos cõſenſiſſe, & ipſum prouidiſſe. Et Notarius dicat ſe pręmiſſis omnibus interfuiſſe.

S V M-

SVMMARIVM.

1 *Executor gratiæ Apoſtolicæ dicitur iudex.*
2 *Executori non creditur.*
3 *Conſenſus præſtitus an probetur per aſſertionem executoris.*
4 *Executor non dicitur, quò ad exercitium, ante præſentationem litterarum.*
5 *Conſenſus præſentationi præſtari non poteſt, niſi poſt præſentationem.*

DECISIO V. aliàs 26.

1 EXecutor gratiæ Apoſtolicæ,(qui dicitur † iudex,ad deciſ.370.in nou.
2 quæ eſt 30. de reſcript. & ſic eius aſſertioni † nõ creditur,c.quoniam contra,de probat.) aſſerebat coram ſe tali tempore litteras præſentatas, & patronos præſtitiſſe conſenſum in eius manibus, & prouidiſſe. Poſtea in fine Notarius dicebat, quòd ſupradictæ præſentationi litterarum, & omnibus alijs, & ſingulis ſupradictis, dum ſic, vt præmittitur, agerentur,
3 præſens fuit, & rogatus &c. Dubitabatur, An per hoc probaretur † conſenſus præſtitus, ex quo de eo Notarius præcisè, & expreſsè non dicebat, ad notata per Felyn. in d.c.quoniam contra, col.24. verſ.& intellige ſanè,
4 n.37. Tamen, quia executor non dicitur, † quò ad exercitium,ante præſentationem litterarum, ad deciſ.459.al.vlt.de conceſſ.præben.in nou. & Notarius dicit ſe præſentẽ fuiſſe præſentationi prædictæ, & omnibus alijs, ergo de neceſſitate fuerat præſens etiam præſtationi conſenſus, qui præ-
5 ſtari † non poterat niſi poſt præſentationẽ, arg.l.oratio, ff. de ſpõſalibus.

Alias deciſ.ad hunc tit.ſpectan.habes; ſup.deciſ.2.de reſcrip.deciſ.1.de reſtit. ſpoliat.deciſ.1.& 10. de probat.deciſ.1.de teſtibus, deciſ.5. de fide inſtrum. & deciſ.1. tit. ſeq.

DE PRAESVMPTIONIBVS.

EPITOME.

Prothonotariatus bulla expedita pro abſente probat Prothonotariatum.

SVMMARIVM.

1 *Impenſa in actu facit præſumi mandatum, & ratihabitionem.*

DECISIO I. aliàs 15.

BVlla Prothonotariatus, etiam Motu proprio,& in perſonam abſentis, licèt non conſtet, quòd ille ratum habuerit,non obſtante c.ſi tibi ab-
1 ſenti, de præbend.in 6.probat Prothonotariatum, † propter impenſam,* ad not.per Doct.in l.cum ſeruus,ff.de verb.oblig.& Felyn.in c. ſicut, n.35. de re iud. & ita hoc anno iudicatũ fuit in vna Cæſarauguſtana Cantoriæ.

*Facit deciſ. 2. de cauſ poſſ.& prop. in antiq.Maſcar.de prob. concl. 1006. num.39.

EPITOME.

Bullis duabus, ſub eadem data expeditis, illa prior præſumitur, in qua habetur verus valor pro expreſſo.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Alleganti actus inualiditatem, incumbit onus probandi.*
2 *Gratia ad validitatem, ea bulla prior expedita præſumitur, in qua verus valor habetur pro expreſſo.*

DECISIO II. aliàs 20.

IN vna Placentina, de qua in deciſione octaua ſupra de reſcript. quia vtraque bulla reperiebatur ſub eadem data, adeò quòd ad inualiditatem gratiæ, quæ habebat valorem pro expreſſo, neceſſarium erat fateri aliam bullam, vbi erat expreſſio ad 600. fuiſſe priùs expeditam, Concluſum fuit, quòd ┼ alleganti hoc, incumberet onus probandi. Et quòd in
2 dubio, vt actus valeat, præſumeretur ┼ litteras, vbi valor habebatur pro expreſſo, priùs expeditas fuiſſe, arg. not. in l. quoties, de verb. oblig.* bene faciunt, quæ, notantur in deciſ. 12. ſupra de reſcrip. in fi. cum ſimilib.

(1 stands in the margin beside the line "ſum fuit, quòd ┼ alleganti hoc".)

* Vbi multa Iaſ. cumulat. & Dec. in l. ī cõtrahẽda. de reg. iur. Alcia. reg. 3. præſump. 34

Deciſ. 3. aliàs 242. fuit hìc omiſſa, quia duplicatur infra ſub ſuo tit. de cenſib.

EPITOME.

Collatio Papæ facta ei, qui eadem die in partibus hora ſecunda noctis factus fuerat clericus, valet.

SVMMARIVM.

1 *Actus, vt valeat, clericatus præſumitur præceſſiſſe collationē eadē die factam.*
2 *Collatio facta laico eſt nulla.*
3 *Acceptatio facta in partibus cũ certa hora præfertur facta in Curia eadē die.*
4 *Hora appoſitio facit anterioritatem præſumi.*

DECISIO IV. aliàs 169.

COllatio Papæ facta eadem die ei, qui in partibus hora 2. noctis factus fuerat clericus: in vna Parmen. coram D. Piccolomineo fuit dubitatum, An eſſet inualida, tanquam facta inhabili & laico, An verò præſu-
1 meretur ┼ collationem ſubſecutam clericatum, quod vltimũ fuit tentum, & propter actus validitatem,* ad not. per Iaſ. in l. qui fideicommiſſ. C. de fideicomm. & per dicta ſupra deciſ. 8. de reſcrip. per Felyn. in c. paſtoralis, in 3. col. de reſcrip. & propter horã certam * clericatus, ad not. per Socin. in l. 2. ſol. matr. licèt idem in conſ. 161. videatur velle regulam illam non procedere in prouiſionibus factis in Curia, in quibus hora non eſt ſolita apponi, quod tamen per Dominos non fuit receptum, & ideo, hoc non obſtante, in vna alia Gerunden. Canonicatus coram D. Io. Clerici tenuerũt Domini, Caſtellanum Vrbis, propter acceptationem factam in partibus
2 cum certa ┼ hora, fore præferendum vni familiari Reuerendiſſimi Cardinalis de Medicis, qui eadem die in Curia acceptauerat, licèt in cæteris in eorum mandatis de prouidendo eſſent pares. Et ita ex eadem ratione, Ego pronunciaui in vna Vrbinaten. Canonicatus, & præbendæ, Vbi acceptatio

*Facit dec 6. inf. eo. tit.

* Ideo ī concurſu poſſeſſionis eodem die captæ p̃fertur habẽs horã in ſua prouiſione, etiã ſi alius cõcurrẽs ſit prouiſus à Papa. Caſſa. d. 20. de præbẽ. Dec. cõcl.

169 n.6. Mar ſil. ſing. 319. & de hac materia vide Afflic.d.87. Menoch de arb. iud.caſu.48. Creſcen d.16.inf.de præben Felyn.in c. paſtoralis,n.5.de reſcrip. Et de teſtamento habēte horam.Put d.321.li.1 Gal.bened.in rep.c.Raynutius ver.teſtam.2.n 27 Menoc de adip.poſſ. remed 4.n.793. & de ſignatura per conceſſū habente horā quòd præfertur per fiat nō habenti. Mandoſ.ſuper reg.33.q.4.

ptatio in partibus facta cum certa hora concurrebat cum prouiſione Papæ in Curia, [Et quod iſto caſu etiam ſi acceptatio horam non haberet, præferri deberet prouiſioni Papæ, ſi non probetur illam præceſſiſſe, adde notata per Felyn. latè in c. capitulum Sanctæ Crucis, n.16. de reſcript.]

E P I T O M E.

Dominus non præſumitur ſcire geſta à procuratore, ne incurrat in pœnā, l.ſi quis maior.

D E C I S I O V. aliàs 193.

*Regula nāq. eſt ignorātiā præſumi, l. verius de probat.Gab. concl. 5. de reg iur.

*Facit Caputaq.dec 165. li.3. Maſc.d. prob. concl. 1006 n 40.

SCientiam * geſtorum per procuratorem, non præſumitur habere Dominus quò ad hoc, vt, ſi Dominus contrafecerit, incidat in pœnam * l. ſi quis maior, C. de tranſact. ſecundùm Dominos in vna Rauennat. coram me, per deciſ.20. de dol. & contum. in antiq. facit quod dicit Iaſ. in l.2.col.3. verſ. adde etiam C. de iur. emphyt. [ſed in contrarium videtur conſ.Rom.481. in fine, quod vide.]

E P I T O M E.

Erectio eccleſiæ collegiatæ præſumitur præceſſiſſe ſuppreſſionem, & vnionem beneficiorum ei factam.

S V M M A R I V M.

1 *Præceſſiſſe id præſumitur, quod prius fieri debet, & quod validat actum.*

D E C I S I O VI. aliàs 138.

SI mandauerit Papa Epiſcopo erigi eccleſiam collegiatam, & illi erectæ duo beneficia vniri, & illa ſupprimi, & reperiatur ſuppreſſio, & vnio facta certo tempore, & eccleſia collegiata, neſciatur tamen tempus erectionis, & dubitetur de validitate ſuppreſſionis, & vnionis, ex quo debebat priùs erigi eccleſia in collegiatam, de quo non conſtabat. Domini in vna Malacitana * coram D. Io. Clerici fuerunt, quòd licèt ratione certi temporis ſuppreſſionis, & vnionis, illa deberet præſumi anteceſſiſſe, ad not. per Socin.in l.1.in 2.col.verſ.tertio limita,ff.ſol.matr.tamen ad vali-
1 ditatem actus † præſumatur erectionem præceſſiſſe, ad not.per Bald.in l. cum ex teſtamento de hæred.inſtit.* facit l. & qui duas, de ſer. vrb.præd. & ibi gloſ. & l.illud, de acquir. hæred. & l.filius, de teſt. milit. & in ſimil. deciſ.13.ſupra de reſcrip. Felyn.in c.paſtoralis, in 3.col. verſ. ad identitatem, de reſcript. & deciſ. 2. de excep. in nouis.

* In ead.cauſa vide d. 1. infra de paroch.

*Dec.l.in cōtrahenda. n. 8 de reg.iur. facit d.4. ſupra eo.tit.

Aliam deciſ. ad hunc titulum facien. habes tit. ſeq. deciſ. 2.

DE

DE IVREIVRANDO.

EPITOME.

Notarius non poteſt recipere iuramentum teſtium, etiam affuturorum, niſi de commiſſione Iudicis.

DECISIO I. aliàs 81.

ADuerte, quia ſi Auditor eſt extra Ciuitatem, quòd Notarius * non recipiat iuramentum teſtium, etiam affuturorum, niſi de commiſſione alterius Auditoris ſubrogati, aliàs nulliter facit, quia ſine iuriſdictione, vt in vna Britonorienſi Parochialis coram me.

*Debet.n.teſtiũ iuramentum à Iudice recipi, & illi ab eo examinari. põt tñ ex cauſa alij committere. Vide Lanfranc. in c. quoniam contra, n.19.de prob. Notarius autem, niſi Iudex committat, (quod facere poteſt,) nulliter iuramenta, & depoſitiones recipit, etiam de partium conſenſu. Marſil. in pract. crim. § quoniam num.70. vbi Bald. & alios allegat.

EPITOME.

Iuramentum de rebus Eccleſiæ non alienan. præſumitur præſtitum ab Epiſcopo, quamuis de eo non conſtet.

SVMMARIVM.

1 *Solita fieri, facta præſumuntur.*

2 *Iuramentum non præſumi, niſi probetur, quomodo procedat.*

3 *Iuramentum de non alienando præſtatur in manibus Officialium, vel Decani Diaconorum Cardinalium, & de eo non conficitur ſcriptura.*

DECISIO II. aliàs 149.

IVramentum, * quod communiter præſtari ſolet per Epiſcopos, de non alienando inconſulto Romano Pontifice, vt eſt ſtylus Romanæ Curiæ, & conſuetudo, vt atteſtantur Doctores in pluribus locis, vt Io. Andr. & Abb. in c. ego N. de iure iur. & glo. & Doct. in c. vt ſuper, de rebus eccl. non alien. in c. vlt. de eccl. ædific. & in c.2. de feud. cum ſimil. ex quo eſt con-
1 ſuetum † præſtari, præſumitur præſtitum, * arg. not. per Bald. in l. errore, C. de teſtam. quod licèt non deberet habere locum in iuramento, vt pro eo
2 non præſumatur, † non obſtante conſuetudine iurandi, niſi probetur effectualiter præſtitum, ad not. per Doct. in c. pen. de iur. iur. in l. Gallus, §. idem credendum, & ibi per Soc. de lib. & poſth. & per eundem Socin. conſ. 85. n. 5. lib. 1. latè per Iaſ. in l. admonẽdi, in 2. lect. n. 199. de iureiur. & Abb. in c. clericus, eo. tit. & c. tuis, in fi. de teſtib. Et hoc ſatis mouerit quatuor ex Dominis; Tamen quinque fuerunt in contrarium, vt prædicta poſſint procedere in iuramento voluntario, ſecus in caſu noſtro, tanquam quòd ſit neceſſarium, & ex mandato Papæ. arg. not. per Card. conſ. 137. col. 3. verſ. ſed iuramentum. Et ita videtur tenere Signor. in ſuo conſ. 71. col. 3. verſ. venio ad ſecundum, & quia, ſi pro eo non præſumeretur, nunquam, aut rarò probaretur, cùm de eo non conficiatur ſcriptura, nec Notarius rogetur,
3 ſed ſolo verbo † in manibus Officialium, vel Decani Diaconorum Cardinalium præſtetur.

* Vide Redoan de reb. eccl. nõ aliẽ. q.55. per totam.

* Quia factũ præſumitur, quod fieri ſolitum eſt, de quo Menoc. li.2. præſũpt. 81. n. 4. & 6.

EPITOME.

Alienatio, vtilis Eccleſiæ facta à Prælato, qui curauit non alienare, valet, quamuis ipſe ſit periurus.

SVMMARIVM.

1 *Iurans non alienare Pontifice inconſulto, non poteſt alienare, etiam in caſu aliàs permiſſo.*

2 *Alienatio facta in caſu aliàs permiſſo, An valeat, ſtante iuramento de non alienando.*

3 *Iuramento quando ius non reſiſtit, actus contra ipſum factus valet, ſed agens eſt periurus.*

4 *Paulina non eſt recepta in Scotia.*

DECISIO III. aliàs 150.

1 PRælatus iurans * vt ſupra, non alienare, ✝ Romano Pontifice inconſul-
to, licèt intelligatur iuraſſe etiam in caſu aliàs permiſſo à iure, ſecun-
dùm comm. opin. Doct. in c. fin. de eccl. ædif. & in c. 1. de reb. eccl. non alien.
lib. 6. & in c. 1. de his quæ fiunt à Prælat. ſine conſenſ. capit. adeò vt pleri-
que Doct. loquantur per verbum impeditiuum poteſtatis, & in caſu lici-
to, vt (non poteſt,) (non valet,) (impeditur,) vt Lap. alleg. 30. Bald. in cōſ.
374. factum, in fi. lib. 3. Angel. conſ. 133. in fi. Bald. in authen. hoc ius por-
rectum, C. de ſac. ſanct. eccl. & Innoc. Io. Andr. & Butr. in d. c. 1. de his quæ
fiunt à Prælat. & infiniti alij: adeò, vt per iſta videatur dicendum, quòd
2 alienatio ✝ ſequuta cōtra iuramentum in caſu permiſſo, eſſet nulla & non
valeret, vt videtur velle Signor. in conſ. 71. & Laur. de Rod. in repet. d. c. ſi-
ne, 12. q. 2. in quæſt. 41. Et hæc ſatis mouerunt quatuor ex Dominis. Ta-
men alij quinque in cauſa ſancti Andreæ locationis, coram D. Piccolomi-
neo, fuerunt pro validitate alienationis, non obſtante periurio, ex regu-
3 la, quòd quoniam iuramentum ✝ eſt præſtitū in caſu, quo ius non reſiſtit,
imò aſſiſtit, .ſ. in caſu vtilitatis, neceſſitatis, &c. actus contra iuramentum
factus valet, licèt cōtrafaciens ſit periurus, vt per Doct. in l. ſi ita quis, §. ea
lege, ff. de verb. oblig. eſt caſus in c. licèt mulieres, de iureiur. in 6. & in c. cū
cōtingat, eo. tit. & Corn. conſ. 372. in 3. vol. & in caſu noſtro in ſpecie tenet
Abb. in c. intellecto, de iureiur. & Henr. Boich. in c. vt ſuper, & ibi Card. in
§. poſſeſſiones, de reb. eccl. non alien. Philip. Franc. in c. licèt, de iur. iur. in 6.
& videtur ſequi Iaſ. in d. §. ea lege, de mente Lapi in d. alleg. 30. dum dicit
etiā in caſu vtilitatis non poteſt alienare abſque pœna periurij, quaſi per-
iuriū, non autem actus inualiditatem conſideret. Et hæc opinio videtur
cōmunis, & maximè iunctis illis Doctoribus, qui tenent tale iuramentū ad
caſum aliàs de iure permiſſum non extendi, de quibus in locis ſupra alle-
4 gatis. Et hoc quia in ✝ illis partibus Paulina * nō eſt recepta: Quia aliàs
iuramentum haberet reſiſtentiam iuris, & actus contra factus foret inua-
lidus, vt per Doct. vbi ſupra.

EPI-

* Vide Redoan. in q. 55 alleg. in præced. deciſ. & Seraphin. Senen. in tract. de priuileg. iuramen. priuil. 52.

*Et ideo probari eius vsū, & receptionē debere. dicit Mohed. d. 1. de conſt & d. 8. de locato, & cōd. & ob id valet trāſactio ſuper alienatione cōtra eius formā facta. vt apud eundē Mohe. d. 1. de tranſac. & d. dec. 8. de locat. In Hiſpania tñ admiſſā inquit Couar. var. reſo. c. 16. n. 6. li. 2. & Hipporegij receptā. Io. Paul. dec. 139. & Patauij; Alex. de Neuo conſ. 30. & in Monteſerrato Beccius conſ. 92. & de ea Beninten. dec. 13. Redoan. de reb. eccl. non alie. q. 58. n. 25. Marzar. conſ. 15.

EPITOME.

Iuramentũ non defertur parti ſuper exceptionibus quę non cõpetunt contra inſtrumentũ.

DECISIO IV. aliàs 66. lib. 2.

IVramentum non defertur parti ſuper exceptionibus contra inſtrumentum, puta in forma Cameræ, non competentibus, ſecundùm Dominos in vna Roman. Mutui, coram D. Marco Antonio, ad l. in contractibus, §. illo, C. de numer. pecu. & Bart. per illũ text. in l. manifeſtæ, col. 2. de iur. iur. vbi per Iaſ. col. 4. in fi. & in l. fin. 3. col. de ferijs. & Cremen. ſingul. 157. cõtra præſumptionem.

EPITOME.

Iuramentum in litem non datur contra curatorẽ hæreditatis iacentis, ſed datur iuramentum in ſupplementum, probato tempore, & valore fructuum rerum adminiſtratarum.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum in litem datur contra tutorem ob non confectum inuentarium, & An, & quando contra eius hæredem. num. 2.*

3 *Iuramentum in ſupplementum datur ſemiplenè probanti.*

DECISIO V. aliàs 183.

1 IVramentum in litem † quod datur contra tutorem * ob non factũ inuentarium, ad l. tutor qui repertorium, de adminiſt. tut. licèt non detur
2 contra † hæredem tutoris lite non conteſtata contra tutorem, ad l. pen. & fin. C. de in lit. iur. tamen in vna Roman. adminiſtrationis coram D. Piccolomineo, fuit dubitatũ, An deferri poſſit contra curatorem hæreditatis iacentis, ex quo tunc videtur procedit ſicut contra defunctum, nec alteri perſonæ fit præiudicium, ſicut hæredi, quod tamen non fuit firmatum, ſed ex quo per teſtes, licèt non plenè, ſemiplenè tamen probabatur tempus, &
3 valor fructuum rerum adminiſtratarum, daretur † iuramentum in ſupplementum, attento, quòd in ſimilibus ex indicijs, & ſic ſemiplenis probationibus proceditur, ad d. l. fin. ver. ex indicijs. *

* De quo latè Fanuc de in lit. iur. fol. 61 nu. 28. & ſeq. Plot. in eo. tract. §. 5. nu 233. cum mulus ſeqq.

* Plot. in l. ſi quã §. 4. in 8. ampl. C. vnde vi.

DE EXCEPTIONIBVS.

EPITOME.

Poſſeſſori producenti ſupplicationem, vbi continetur ius tertij, obſtat regula de non iudicando, &c.

SVMMARIVM.

1 *Supplicatio ſolũ tribuit ius.*

2 *Supplicatio operatur, quòd iudex non poteſt canonizare gratiam alterius, qui nullum habet ius.*

3 *Regula de non iudicando &c. emanauit vt litteræ expediantur, & annata ſoluatur.*

4 *Poſſeſſori licet dare de iure tertij, quod apparet per ſupplicationem.*
5 *Ius implicitum dicitur ante expeditionem litterarum.*

DECISIO I. aliàs 70.

POſſeſſori danti de iure tertij per ſupplicationem, ſi actor det de regu-
la,* quòd non iudicetur iuxtà formam ſupplicationis, ſed litterarum
Apoſtòlicarum, offuſcat illud ius, ita vt non ſit clarum, & ei non noceat,
ſecundùm maiorem partem Dominorum in vna ſancti Andreæ coram D.
Nicolao, pro qua facit deciſ. Ægid.609. licèt ego fuerim in voto contra-
1 rio, nam ſola ſupplicatio ✝ tribuit ius,* ad conſ. Gemin. 106.col.3. & fa-
2 cit operari, quòd non poſſit iudex ✝ canonizare gratiam alterius, qui nul-
lum ius habet, ex quo erat penes illum, in cuius fauorem erat ſupplicatio.
3 Vnde licèt datum eſſet de dicta regula, tamen regula ✝ emanauit, vt lit-
teræ expediantur,* & annata ſoluatur, aliàs Camera defraudaretur: quia
quis ſola ſupplicatione contentus, litteras nunquam expediret. Sed cùm
4 poſſeſſori ✝ ſit licitum dare de iure tertij, quod ius apparet per ſupplica-
tionem, non videtur honeſtum, quòd ipſe grauetur litteras non pro ſe, ſed
pro tertio expedire, & pro illo ad hunc effectum tantùm annatam ſoluere.
Pro Dominis tamen facit conſ. Socin.41.in 2.col. verſ. præterea, vol.3. quòd
5 ante expeditionem ✝ dicatur ius implicitum,* & ſic non clarum, pro quo
etiam Felyn. in c. ſiſcitatus, num.15. de reſcrip.

* Vide Mandoſ. ſuper regul. de nõ iudican. & c. q. 15. vbi meminit huius deciſ. & Caput. dec.301 l.3.

*Et cõfirmatoria priuilegij ſufficit, ſi nõ agatur de illius canonizatione. Mohed. deciſ.2. de priuileg.

* Vide d. 18. inf. de p̄ben.

*Et gratia dicitur informis, & imperfecta, d.20 de conceſſ præben. in nou. Ægid. dec.110. ver. circa ſecundũ. quæ per litterarũ expeditiõné formatur, politur, & ad ſuum perfectum eſſe perducitur, & ex vtero in mundum producitur. Bal. in l. cõtractus, C. de fid inſtr. cũ alleg. per Cæſ. de Graſſ. d.1. de probat. Maſcard. de probat. concl.845.

EPITOME.

1 Dans regreſſu tertij, debet probare eum viuere.

SVMMARIVM.

1 *Viuere quis præſumitur vſque ad centum annos.*
2 *Obiectus debet clarè, & præcisè probari.*

DECISIO II. aliàs 145.

POſſeſſor dans de regreſſu tertij, ad excludendum gratiam aduerſarij,
debet probare illum eſſe viuum, ſi negetur, ex quo hoc eſt fundamen-
1 tum ſuæ intentionis, non obſtante quòd quis centũ * annos ✝ viuere præ-
ſumatur, ad not. in l.2.§. ſi dubitetur, ff. quemadm. teſtam. aper. ſecundùm
maiorem partem Dominorum in vna Illerden. coram D. Piccolomineo, ad
not. per Bart. in l. ſi quidem, vbi etiam Salyc. & Paul. de Caſtr. C. ſol. matr.
& Bald. in c. ex tenore, de teſtib. & Alex. in l. ſed etſi de ſua, ff. de acqu. hæ-
red. Socin. in l. ſi inter virum, in fi. de reb. dub. Corn. conſ.119. vol.1. & quia
2 obiectus ✝ debet clarè, præcisè, & benè probari,* ad not. per Doct. in c.
ſuper his, de accuſat.

* De quo vide Gab. cõc. 16. in tit. de p̄ſumpt. Maſcar. de prob. concl. 1073. Alciat. de p̄ſumpt. lib.1. præſump. 44

* Ægid. dec. 447 Mohed. d.20. de p̄b.

EPI-

EPITOME.

Reſignatione facta tempore vnius Papæ, ſi moriatur reſignans tempore alterius; neutrius regulæ de publicandis eſt locus.

SVMMARIVM.

1 *Regula de publicandis quid diſponat.*
2 *Regula de publicandis duo copulatiuè requirit.*
4 *Regulæ expirant per mortem Papæ.*
5 *Lex, & conſtitutio reſpiciunt futura, non præterita.*

DECISIO III. aliàs 146.

1 NOn obſtante regula † Adriani, & alia Clementis, quòd ſi reſignationes beneficiorum non publicentur infra ſex menſes, & reſignans poſtea in poſſeſſione decedat, beneficia per obitũ, & non per reſignationem vacare cenſeantur; ſi reſignatio facta fuerit tempore Adriani, & reſignãs non obierit, niſi tempore Clementis, abſque alia publicatione, reſignatio
2 valebit: & non per obitum, ſed per reſignationem beneficium † vacabit, ſecundùm ferè omnes DD. in vna Dolen. coram D. Io. Maria, quia ad ef-
3 fectum regulæ † duo copulatiuè requiruntur, *quòd ſcilicet non fuerit publicata, & quod in poſſeſſione reſignans deceſſerit: & cum tẽpore Adriani ſecundum non euenerit, regula expirauit per eius mortem, & eo tempore quo adhuc reſignatarius poterat accipere poſſeſſionem, & regulæ * Corn. cõſ. 137. n. 7. li. 3.
4 adhuc ſatisfacere. Vnde expirata regula † ad aliquid vltra amplius non tenetur, ad notat. ferè in terminis per Nicol. de Vbald. qui dicit in Rota illud obtinuiſſe in tract. de ſucceſſ. ab inteſt. in 2. par. princip. quæſt. 5. n. 15. verſ. 3. principaliter fallit. Et ſic ſtatim tunc reſignatario ius acquiritur in beneficio irreuocabiliter, quando verò ſuperuenit regula Clementis, licèt loquatur de reſignationibus factis, tamen intelligitur pro tempore,
5 quando erant factæ, cùm lex, & conſtitutio † futura reſpiciat, non præterita, ad tex. in c. vlt. de conſtit. Et cùm reperiat reſignationem iam habuiſſe effectum, & ius in beneficio reſignatario quæſitum, & conſolidatum, non intelligitur regula de ea loqui, ſed de alia non ſortita effectum, & ita etiam in alia cauſa Auenionen. coram D. Ludouico tentum fuit.

EPITOME.

Prouiſus per obitum habentis regreſſum, præfertur prouiſo per obitum vltimi poſſeſſoris, niſi probetur regreſſarium prædeceſſiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Regreſſarium viuere tempore obitus alterius prouiſi, debet probari ab allegante. Sed contra num. 7.*
2 *Viuere centum annis nullus præſumitur.*
3 *Fideicommiſſarius habet fundatam ſuam intentionem contra grauatum,*

ſi ſine liberis deceſſerit, niſi grauatus doceat eos ſuperuixiſſe, quamuis ſemel habuerit, vide num. 7.

4 *Fideicommiſſum vt locum habeat, neceſſe eſt probare grauatum eſſe præmortuum, quia in dubio præſumitur fideicommiſſarium prædeceſſiſſe.*

5 *Regreſſus non habet locum, niſi probetur vltimum poſſeſſorem eſſe mortuum.*

6 *Exceptio debet plenè, & clarè probari.*

8 *Mors eius, qui transfretauit, & per multos annos non fuit viſus, probatur per famam.*

9 *Fama ſufficit ad probandum ea, quæ ſunt difficilis probationis.*

DECISIO IV. aliàs 166.

DE eo, quod ſupra in deciſ. 2. hoc tit. dictum eſt, iterum fuit dubitatum, ex quo poſſeſſor non dabat ampliùs de iure tertij, ſed de ſuo, quia produxerat prouiſionem per obitum habentis regreſſum, & ideo videbatur idem dicendum, cùm ad excludendum gratiam, & prouiſionem actoris per obitum vltimi poſſeſſoris, modernus poſſeſſor aſſerebat nihil vacare per obitum, ſtante regreſſu tertij, per cuius obitum ipſe impetra-
1 uerat, nam cùm ſit fundamentum intentionis ſuæ, † habentem regreſſum fore viuum tempore mortis alterius, hoc probare debet, per allegata in d. deciſ. per l. ſpadonem, §. qui abſolutus, ff. de excuſat. tut. maximè quia dubia videtur opinio gloſ. in d. §. ſed ſi dubitetur, quòd ſcilicet quis centum
2 annos † viuere præſumatur,* quia contra eum videtur communis opinio, de qua per Aretin. in l. ſed & ſi de ſua, col. 4. verſ. vnde adhuc relinquitur, ff. de acqu. hæred. Sicut etiam videmus, quòd ſi relictum eſt fideicommiſſum, ſub conditione, ſi grauatus ſine liberis deceſſerit, licèt ſemel liberos
3 habuerit, † habet fideicommiſſarius fundatam ſuam intentionem,* niſi probetur liberos ſuperuixiſſe, ſecundùm Bart. Alex. & alios in l. ex facto, §. pen. ff. ad Trebell. & Socin. in l. qui duos, §. cum in bello, ff. de reb. dub. Imò ſi neſcitur quis primò mortuus ſit, grauatus ſcilicet, An fideicommiſſa-
4 rius, ſecundùm Socin. & Doct. vbi ſupra, fideicommiſſum † expirat, ita quòd hæres eius nihil ab hærede grauati petere poteſt, ex quo, ad hoc vt fideicommiſſum locum habeat, neceſſe eſt probare grauatũ præmortuum:
5 Ita & in propoſito in regreſſu, † qui locum habere non poteſt, niſi probetur vltimum poſſeſſorem præmortuum. Præterea cùm actor habeat intentionem fundatam, producendo prouiſionem ſuam per obitum vltimi poſſeſſoris, ſi reus excipiat non vacare per obitũ vltimi poſſeſſoris, ſtante
6 regreſſu, non offuſcatur intentio actoris, ex quo exceptio † debet plenè, & clarè probari, ad not. per Bald. in l. matrem, C. de probat. Alex. & Iaſ. in l. non ſolùm, §. ſed vt probari, de nou. oper. nunc. Et ita per iſtas rationes moti fuerunt quatuor ex Dominis. Alij tamen quinque contrarium voluerunt, ex quo reus erat poſſeſſor: & ſecundùm eos, actor plenè non
7 probauerat intentionem ſuam, quia ſtante regreſſu, non † eſt verum dicere, conſtare vacaſſe per obitum, niſi probetur habentem regreſſum tempore mortis non eſſe in rerum natura, quod tamen probatum non fuit.

* De quo vide Gabr. & Maſc. ſupra in d. 2. alleg.

* Vide Alc. præſumpt. 9. lib. 1.

facit quod dicit Socin.in l.ſi inter virum,in fi. verſ. quarto infertur, ff. de reb.dub. ſcilicet, quòd in excipiente procedat glo.in d.§.ſi dubitetur:melius facit quod dicitur de fideicommiſſario poſſeſſore, quòd ſcilicet alius ab eo petens, tenetur probare liberos ſuperuixiſſe, ad not. per Imol. Cuman.& Alex.in d.§.pen. incipiente ſi quis autem, & alios, de quibus per Socin.in d.§.cum in bello,in 2.col.in hoc tamen tenet contrarium ipſe ibi per d.§. ſi quis autem, inducendo, vt ibi latè per eum, quia tamen actor
8 probauit ex publica voce † & fama * habentem regreſſum fore præmortuum, quia difficile erat de viſu illius obitum probare, attento quòd iam longè ante transfretauerat, nec vlterius fuerat viſus, quo caſu in mari præſumebatur mortuus, ad not. latè per Felyn. in c.quoniam frequenter, §.porrò, in fi. vt lit.non conteſt. Paul.de Caſtr. & Alex.in l.ſed & ſi de ſua, ff. de acqu. hæred. Bart. in d.§.ſi dubitetur. Ideò omnes Domini fuerunt pro canonizatione gratiæ actoris per obitū vltimi poſſeſſoris,quia in dif-
9 ficultate † probationis mortis,ſufficit probare per famam. ad conſ.Alex. 25.vol.4.*

*De quo latè Maſc.cōc. 1074.

*Maſcard.d. concl. 1074. in princ.

EPITOME.

Proteſtatio non eſt neceſſaria impedito facto iudicis, ſed ſufficit, quòd aliunde conſtet de diligentijs, & quòd per eum non ſtetit.

SVMMARIVM.

1 *Impeditus facto Iudicis non excuſatur, niſi proteſtetur, ſed contra num.2.*
3 *Regula de annali ſubiectus excuſatur conſtito de diligentijs.*

DECISIO V. aliàs 234.

1 IMpeditus facto Iudicis, † licèt videatur non debere excuſari, niſi fuerit proteſtatus, ad l. de pupillo, §.ſi quis ipſi Prætori,de nou.ope.nunc. & l.cum quidam,de appell.ad l.1.de libell.dimiſſ.& l. 2.& ibi glo. C.de his qui prop.met.iud.& l.vt perfectius,C.de annal.excep.c.paſtoralis, in fi.de offic.ordin.argum.c.placuit,§.is autem cuius, 16.q.4. & c. fin. de appell. & hoc communiter videntur tenere Doct. vt per Biſignet.deciſ.17. de appell. & deciſ.785.al.21.de Iudic.in antiq. de quò & per gloſ. fin. in c.plerunque, de reſcript.in d.c.fin.de appell.in c.1.in gl.magna in med.in verſ. ſi verò primus,de reſcrip.per Angel.de Aret.in l.2.§.dies,in fi.3.col.de appel.per gl.in c.cupientes,§.quod ſi per viginti, in ver.propoſita, & ibi per Anchar.Gemin. & Peruſin.de elect.lib.6 per Bald.Alex. & alios, quos refert ibi Iaſ. in l. properandum, §. ſin autem vtraque, C.de iud. per Alex. in l.de pupillo,§.ſi quis ipſi prætori,col.3.verſ.item nota,de nou.op.nunc. per eundem in l.qui aliena,§. Celſus,col.2.verſ.ex hac gloſſa,de acq.hered. in conſ.69.col.3.verſ.non obſtat etiam, vol.7. per Felyn. in c.ex tranſmiſſa,col.3.de præſcrip.per Abb.in c.ſciſcitatus, de reſcrip. per Afflict.in c.1. col.7. verſ.ex hoc articulo. Quo tempore minor, vel vaſſallus,per Franc. in c ex ratione,col.4.de præſcrip.Tamen Domini in vna Hiſpalenſi Scholaſtriæ coram D. Aragonia ſecuti fuerunt contrariam opinionem, ſcilicet

2 proteſtationem † eſſe ad cantelam, & non neceſſariam, & ſufficere, quòd aliunde conſtet de diligentia, & quòd per eum non ſteterit, ſed per iudicem, quam opinionem quàmplures Doctores tenent, & æquiorem, & humaniorem, dicit Iaſ. in d. §. ſi quis ipſi Prætori, & in d. §. ſin autem vtraque & communem * dicit Decius in c. fin. de appell. & in l. in omnibus cauſis, de reg. iuris. Et de prædictis Doctoribus hanc opinionem tenentibus, vide per Iaſ. & Dec. vbi ſupra, & eundem Iaſ. in l. 2. §. quod diximus, in fin. col. verſ. ſubdit ſucceſſiuè Bart. ff. ſi quis cautionibus. Et ideo in ſupradicta cauſa Domini fuerunt in voto, ſubiectum regulæ de annali, qui infra
3 annum cauſam expediri facere tenetur, excuſari, * † conſtito de quàmplurimis diligentijs ſuis apud Iudicem, vt cauſam deberet expedire, etiam ſine alia proteſtatione, quòd per ſe non ſtabat.

* Adde quod Dec. nullibi hãc opin. dicit cõem, l. 3. eã vtrobique ſequatur, prout & in cõſ. 436. col. 3. quã etiã Rotã amplecti tãquã æquiorẽ dicit Caputaq. deciſ. 73. lib. 2. impreſſ. & eã probat Vant. de nullit. ex defec. iuriſd. ord. n. 136 dicit cõem Boer. dec. 40. n. 8. Afflic. dec. 50. n. 5 Ripa qui latiùs cæteris hunc articulum examinat in tract. peſtis, 3. par. 2. par. n. 19. verſ. ſexto dubitat, fol. mihi 28. in paruis de quo etiam remiſſiuè per Maſcard. qui de probatione impedimenti agit concl. 882.

* Facit Gomeſ. ſuper reg. de annal. vbi etiam huius deciſ. meminit q. 74. 75. & 76. ſuper reg. de trien. q. 57. & ſuper reg. de public. q 13.

Alias deciſ. ad hunc tit. facien. habes deciſ. 3. ſup. de cauſ. poſſ. & prop. & deciſ. 3. de fide inſtrum.

DE PRAESCRIPTIONIBVS.

EPITOME.

Regula de triennali tuetur etiam malæ fidei poſſeſſorem.

SVMMARIVM.

1 *Regula de triennali eſt quædam præſcriptio.*
2 *Præſcriptioni neceſſaria eſt bona fides de iure canonico, & num. 12.*
3 *Subrogatus ſapit naturam ſubrogati.*
4 *Statutum inducens præſcriptionem contra creditorem non petentem debitum per certum tempus, quomodo intelligatur.*
Statuta recipiunt interpretationem à iure communi.
5 *Malæ fidei poſſeſſor poteſt ſe tueri regula de triennali.*
6 *Præſcriptio propriè non cadit in beneficijs.*
7 *Præſcriptione acquiritur dominium directum, & vtile.*
8 *Reg. de annali nec præſcriptionem propriè, nec dominium acquirit. Malæ fidei poſſeſſorem defendere poteſt Papa contra negligentem.*
9 *Præſcribens poteſt rem præſcriptam retinere cum bona conſcientia, quamuis præſcrip. finita de mala fide appareat.*
10 *Regula de triennali excipit tantum duos caſus.*
11 *Regula declaratur per exceptionem.*
12 *In Symonia commiſſa per tertium poteſt interuenire bona fides.*
13 *Regula non excipit quod rarò accidit.*
14 *Regularum in Curia publicatarum ſcientia præſumitur.*

DECISIO I. aliâs 235.

1 Regula de triennali, * licèt requirere videatur bonam fidem, ✝ cùm videatur eſſe quædam præſcriptio, ad quam de iure, maximè cano-
2 nico ✝ bona fides omninò videtur eſſe neceſſaria, ad reg. poſſeſſor, de reg. iur. in 6. ad c. fin. de præſcrip. per glo. & Doct. in c. contingit, de dol. & contum. & quia dicta regula tempus præſcriptionis ſolùm videtur velle re-
3 ſtringere, vel de nouo apponere, vt dictum tempus ſubrogatum ✝ ita bonam fidem, ſicut tempus primæuum, in cuius locum ſubrogatur, requirere videatur, ad not. per Bald. in l. in contractibus, C. de non num. pec. Et
4 quia ſicut ſtatutum inducens præſcriptionem ✝ contra creditorem non petentem debitum certo tempore, intelligitur, dummodo debitor ſit in bona fide, vt latè per Alex. in conſ. 185. col. pen. vol. 2. quia ſecundùm eum ſtatuta, & alia iura, & conſtitutiones recipiunt interpretationem, & intelliguntur ſecundùm ius commune, ad l. 2. C. de noxal. ad c. cum dilectus, de conſuet. ad l. quamuis, de in ius voc. per Bart. in l. omnes populi, de iuſt. & iur. & in l. non dubium, C. de legib. ita & dicta regula videatur eſſe intelligenda. Domini tamen, in vna Conchen. præſtimonij coram D. Io.
5 Clerici, tenuerunt, etiam malæ fidei poſſeſſorem ✝ dicta regula tueri, non
6 præſcriptione propriè, quæ in beneficijs ✝ non cadit, ad not. per Abb. in
7 d. c. contingit, col. 3. & ex qua dominium directum ✝ acquireretur, ad not. in l. 1. de vſucap. vel vtile, ad not. in auth. niſi tricennale, C. de bon. matern. quorum neutrum per d. regulam acquiritur, quod patet, quia poſſeſſori tantùm, non autem eius ſucceſſori ſuffragatur. Et quia etiam ſi eſſet præ-
8 ſcriptio, poteſt Papa ✝ malæ fidei poſſeſſorem defendere contra negligentem, vt in c. 1. & ibi per Doct. maximè Modern. de præſcript. Et finita
9 præſcriptione, ✝ licèt de mala fide appareat, poteſt quis cum bona conſcientia rem præſcriptam retinere, tutus auctoritate eius, qui ſuper re illa diſponere poteſt, vt eſt in beneficialibus Papa, ad not. in clem. 2. vt lit. pend. & diſpoſuit in odium negligentis, vt dicit Innoc. in c. cura, in fi. de iur. patron. per illum text. ſecundùm vnum intellectum. Quòd autem in dicta regula Papa hoc voluerit facere, patet. Primò, quia cum per ex-
10 ceptionem ✝ regula firmetur, & declaretur, ad vulgat. l. nam quod liquide, §. fin. de periu. leg. & in l. in his, cum ibi not. de leg. & Alex. conſ. 141. nu. 6. col. 3. vol. 2. & excipiantur tantùm duo caſus, ſcilicet ſymoniacus ingreſſus, * & reſeruatio in corpore iuris, in quibus neceſſarium eſt dare malam fidẽ, ergo de neceſſitate eſt, vt regula comprehendat omnes alios caſus, etiam continentes malam fidem, aliàs enim ſi cum bona fide regula intelligeretur, non fuiſſet neceſſarium excipere dictos duos caſus, in
11 quibus omninò eſt mala fides. Et licèt in dictis duobus caſibus ✝ poſſet aliquando interuenire bona fides, vt in ſymonia commiſſa per tertium, non per ipſum beneficiatum, ad c. de ſymoniace, de ſymonia, & in reſeruatione per obitum apud ſedem forſan ignota poſſeſſori, ſcilicet in facto,
12 tamen non eſt veriſimile, nec credendum, ✝ quòd ratione eius, quod rarò acci-

* Vide Gomeſ. ſuper hac reg. q. 42 vbi meminit huius deciſ.

* Idẽ Moh. d 5. de cauſ. poſſ. & prop.

accidit, regula exceperit, ſed eius quod communiter, & frequentiùs, arg. l. nam ad ea, cum ſimil. de legi. Præterea cum in alijs omnibus reſeruationibus dicta regula locum habeat, cùm tantùm in corpore iuris clauſas excipiat, dictæ reſeruationes, cùm ſint vigore regularum publicatarũ, notæ præſumuntur, ad not. in c. 2. de conſtit. ergo in malæ fidei poſſeſſore neceſſariò loquitur, & ſi vnus vigore prouiſionis poſterioris triennio poſſideret, ſciens aliam anteriorem, dicta regula non defenderetur, nec tueretur, nec vnquam in curialibus ſcientibus omninò regulas, & reſeruationes locum haberet, quod non eſt dicendum.

Aliam deciſ. ad hunc titulum facien. habes infra de decim. deciſ. 1.

DE SENTENTIA, ET RE IVDICATA.

EPITOME.

Proceſſus per contradictas decretus, etiam ſi Iudici non conſtet de abſentia partis, vel procuratoris, ſuſtinetur, ſi probetur eos verè tunc abfuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ tres ſunt executioni mandandæ, niſi vltima ſit nulla.*
2 *Sententia lata per contradictas ſuſtinetur, licèt non conſtiterit Iudici de abſentia procuratoris, ſi tamen verè erat abſens.*
3 *Sententia ſuſtinetur, etiam ſi poſt ipſam conſtet de mandato.*

DECISIO I. aliàs 18.

1 TRes ſententiæ † debent executioni demandari, licèt opponatur de nullitate, ad clem. vt calumnijs, de re iud. fallit tamen quando vltima eſt nulla, quia agitur ex confirmante. Accidit ergo in vna Barchinonen.* quòd contra tertiam ſententiam opponebatur de nullitate, ex 2 quo decretus fuit proceſſus per cõtradictas † non docto de abſentia procuratoris, quare ſententia ex defectu citationis videbatur nulla, & licèt ille procurator verè eſſet abſens, tamen quia id non conſtabat Iudici, qui debet ſecundùm acta, & probata iudicare, hoc non videbatur releuare. Quo non obſtante, Domini habuerunt eam pro bona, & valida, attento maximè, quia non conſtabat de bono iure illius venientis contra ſententias, quia in veritate nulla eſt facta iniuria, ex quo verè erat abſens ille procurator, & ſicut in ſimili videmus, quòd quando actum eſt cum aſſerto procuratore, & ſententia lata non conſtito de mandato, ſi tamen poſt ſen-3 tentiam † de illo conſtat, ſententia ſuſtinetur, ad deciſ. noſtram 247. al. 18. de procur. in antiq. quam Rota ſeruat, licèt ſi contra deciſ. 145. al. 7. eo. tit. in nou. vt in addit. ad eandem deciſ. in fine. Cùm ergo procurator eſſet verè abſens, non poterat procedi niſi per contradictas, quod eſt factum, ergo &c.*

* Ad huius deciſ. materiã vide Couar. li. 1. prac. quæſt. c. 25. præſertim, n. 3. verſ. ſeptima.

* De qua ſupra deciſ. 1. de ſequ. poſſ. & fruct.

*Facit dec. 4 ſup. de procur. de quo vide Vant. de nullit ex defectu mand. n. 17. & ſeq.

EPITOME.

Spoliator duas habens ſententias in poſſeſſorio contra ſe, & patiens ad fauorẽ tertij pronũciari in petitorio, vt fugiat poſſeſſionis reſtitutionẽ, cõdẽnatur ad fructus, & expẽſas.

DECI-

DECISIO II. aliàs 40.

SPoliator, qui reportauerat duas ſententias contra ſe, vt euitaret tertiam, colludendo, fecit contra ſe committi cauſam per tertium ſuper petitorio, & datis articulis per illum, nihil oppoſuit, nec à ſententia in illius fauorem lata appellauit: Quare illi debebantur executoriales. Vnde dicebat ampliùs contra ſe non debere dari aliquam ſententiam ſuper ſpolio priori, ex quo apparebat, quòd poſſeſſio debebatur illi tertio vigore ſuæ ſententiæ, & executorialium. Quibus non obſtantibus, Rota, quæ expreſsè cognouit malitiam ſpoliatoris, ſcilicet Franciſci de Peſquera ſuper quibuſdam beneficijs Burgen. voluit, quòd ratione fructuum, & expenſarum daretur omninò tertia ſententia ſuper ſpolio, & quantùm ad illum tertium videretur poſtea quis eorum deberet poſſeſſionem habere.

EPITOME.

Ceſſione litis non obſtante, dantur actori ſententia, & executoriales ſuper expenſis.

DECISIO III. aliàs 51.

NOta quòd, licèt reus ante ſententiam cedat, ſi tamen pro expenſis ſuis priùs factis, vult actor ſententiam, & executoriales, non debet denegari, propter intrudendos.

EPITOME.

Sententia lata pro actore contra ſubſtitutum procuratorem ab ipſo actore, vti procuratore generali N. non valet.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata per colluſionem eſt nulla.*
2 *Procuratorem quantumuis generalem conſtituens, non præſumitur conſtituere, vt agat contra ipſummet conſtituentem.*
3 *Conceſſio generalis non comprehendit id, quod veriſimiliter quis non eſſet conceſſurus.*
4 *Mandatum generale non comprehendit, vt mandatarius agere poſſit contra geſta per Dominum.*

DECISIO IV. aliàs 94.

1 PEr viam nullitatis fuit reuocata quędã ſententia ✝ per D. Nicolaum de Aragonia ex voto Dominorum, ex quo actor, vt generalis procurator rei, ſubſtituerat alium procuratorem in actis, contra quem proceſſerat, & ſententiam reportauerat in ſui fauorem à D. Petro Andrea Gambaro, illo non appellante. Vnde viſum fuit Dominis ſententiam eſſe nullam. Primò propter manifeſtam colluſionem, arg.l.1.& ibi Bart.C.de ad-
2 uoc.diuerſ.iud. Secundò, & principaliùs ex defectu mandati, quia reus, ✝ qui conſtituerat actorem procuratorẽ generalem ad omnes cauſas, etiam mouen-

mouendas, non eſt credendum, quòd voluerit eum conſtituere, vt agat contra ipſummet conſtituentem, ſed vt ipſum defendat, ad not. per Rom. conſ.2. dum allegat l. prohibere, §. planè, & ibi Bart. quod vi, aut clam.
3 quia in generali † conceſſione nunquã venit, quod quis in ſpecie non fuiſſet veriſimiliter cõceſſurus, vt eſt in obligatione generali, l. obligatione generali, ff. de pign. c. fin. de off. Vicarij, in 6. gl. in l. fin. de pact. Benè facit etiã,
4 quòd mandatũ generale † non comprehendit vt agere poſſit contra geſta per Dominum, ad not. in l. ſi hominem, ff. mand. per Bart. in l. ſi ambitioſa, de decret. ab ord. faciend. Et hoc in cauſa Legionen. beneficij.

EPITOME.

Actore reuocante ſuſpenſionem petitorij, & petente ſuper eo pronunciari, debet dari reo ſententia abſolutoria in ſpolio.

DECISIO V. aliàs 96.

SI reuocauerit actor ſuſpenſionem petitorij, & ſuper eo petat pronunciari, licèt ei non poſſit ſententia denegari, debet tamen & reo, ſi petierit, dari abſolutoria in ſpolio, quia eius intereſt, vt ſi de nouo actor in ſecunda, vel vlteriori inſtantia ſuſpendat petitoriũ, volens in ſpolio procedere, reperiatur iam in eius fauorem ſemel pronunciatum, Et hoc in vna Placentina coram D. Aragonia.

EPITOME.

Verbum, pro rata, in ſententia prolatũ, intelligitur de parte, ſi ſic in libello fuit petitum.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, pro rata, in ſententia, quomodo intelligatur.*
2 *Sententia eſt intelligenda ſecundùm libellum.*
3 *Sententia eſt ſtricti iuris.*
Partis appellatione, nunquam venit totum ſtrictè loquendo.
4 *Sententiæ verba quando improprientur.*
5 *Verba licèt aliquando impropriè, nunquã tamen impropriſſimè accipiũtur.*

DECISIO VI. aliàs 133.

BErnardinus de Bubalis petebat executionem trium ſententiarum habitarum per eum contra Iulianum, & Io. Baptiſtam eius nepotes ſuper Caſali Campiglia, quod erat per dictas ſententias ei adiudicatum ratione fideicommiſſi, [pro rata * eum tangente.] Fuit dubitatum quo-
1 modo illa verba: [pro rata] † intelligerentur, quia ſecundùm Bernardinum, ex quo in fideicommiſſo ipſe ſolus debebat venire, debent accipi in totum, non dato alio, qui ad fideicommiſſum venire poſſit, arg. not. per Bart. in l. cohæredi, §. vlt. de vulg. Fuit tamen per omnes ſine difficultate contrarium tentum, ex quo apparebat, quòd in libello in eadem cauſa intentata coram Senatore à principio petierat tertiam tantùm, & etiam

* De hac dictione, pro rata, vide Bald. in auth. defũcto, col. fin. Cad Tertull.

2 in articulis. Vnde ſententia ✝ ſecundùm libellum eſt intelligenda, ad glo. vlt. in c. dudum, de decim. & Spec. in tit. de reſt. ſpol. §. 2. verſ. & nota quod
3 quidam Iudices. * Item quia ſententia ✝ eſt ſtricti iuris, ad not. in c. dilectus, de off. Ordin. quo caſu nunquam appellatione partis venit totum,* vt limitare videntur Doct. in l. 2. C. de hæred. inſtit. Item quia licèt verba
4 ✝ ſententiæ aliquando improprientur, hoc tamen fit ad euitandum abſurdum, non tamen ad hoc vt verba latiùs intelligantur, vt in proprijs terminis dicit Felyn. in c. auditis, in princ. de præſcrip. Item quia licèt verba
5 aliquando debeant accipi impropriè, ✝ nunquam tamen improprijſſimè, quia tunc dicitur magis abuſio, ſed quòd verbum pro rata, quod propriè importat partem, c. propter, de locato, l. ſic pro rata, ff. de relig. & ſumpt. fun. comprehendat totum, hoc videtur ſatis abſurdum, & iuri, & menti pronunciantis contrarium.

* Latè Fel in c. licèt Heli. n. 18 & ſymo.

* Imò regul. partis appellatione venit dimidia l. nomē filiarū. §. portionis, de verb ſign c. 1. de cōceſſ pb. in 6. Soc. cōl. 215 li. 2. ideo vide Tiraqu. ad l. ſi vnquā in ver. partē aliquā, C. de reuo. donat.

EPITOME.

Attentata pendente appellatione, non opponuntur poſt rem iudicatam.

SVMMARIVM.

1 *Attentatis renunciare videtur, qui in negocio principali patitur procedi.*

DECISIO VII. aliàs 140.

NOn poteſt dari poſt rem iudicatam de attentatis commiſſis pēdente appellatione ſecundùm Dominos in vna Placentina bonorū coram me. arg. deciſ. 1. de appell. in nou. & 464. al. 76. eo. tit. in antiq. Et quia, cùm non oppoſuerit de attentatis, & paſſus fuit in cauſa principali
1 procedi, ✝ videtur illis renunciaſſe, ſecundùm Angel. de Peruſ. qui dicit aliàs Curiam ita iudicaſſe in l. ei cuius, ff. de appell. recipiend.

EPITOME.

Sententia ad fauorem minoris petita, & obtenta ab actore conſtituto a tutrice, qui eam petijt tanquam procurator tutricis, non valet.

SVMMARIVM.

1 *Tutrix non conſtituit procuratorem in cauſis pupillorum, ſed actorem.*
2 *Proceſſus agitatus per non legitimum procuratorem eſt nullus.*
3 *Conſtituendo in cauſa bonū actorem, quando videatur præcedētia ratificare.*
4 *Actor legitimus petendo ſententiam, videtur vti actis ab alio factis, & præcedentia ratificare, quod tamen declaratur.*
5 *Procurator dominus litis non effectus, expreſſè poteſt ratificare, tacitè non.*
6 *Actor quomodo differat à procuratore.*
7 *Actor producta actoria tenetur cauere de rato.*
8 *Sententia obtenta in fauorem minoris, etiam per falſum, & malum procuratorem valet.*
9 *Actus ſuſtinetur ex capite valido.*

Actus

10 *Actus valet, vt poteſt, quando eſt defectus in cauſa efficienti.*
11 *L. non eo minus. C. de procur. quomodo procedat.*
12 *Coniunctus, qui poteſt pro coniuncto comparere in iudicio, ſi compareat, vt procurator, nihil agit.*

DECISIO VIII. aliàs 181.

* Facit Affli. decif. 261.

1 TVtrix, † * quæ cùm non valeret in cauſis pupillorum procuratorem conſtituere, ad l. neque tutores, C. de procurat. cum Iudicis auctoritate, & decreto, in vna Cornetana grani, ſiue alia cauſa, actorem conſtituit, propter text. & ibi notata per Bart. in l. actor, ff. rem rat. hab. poſtquam in eadem cauſa, per alium procuratorem nulliter ab eadem tutrice conſtitutum, proceſſum fuerat vſque ad ſententiã excluſiuè, qui actor in petitione ſententiæ, petijt eam, vt procurator Heliſenæ, quo nomine tutrix vocabatur, petendo eidem Heliſenæ aduerſarium condemnari ad ſoluendum ſcuta ſexcentum, deinde ſecuta ſententia pro pupillis ab A. C.
2 dubitatũ fuit de eius validitate † corã D. Piccolomineo. Et licèt omninò proceſſus foret nullus, quia agitatus per non legitimum procuratorem,
3 quia tamen dici poterat, non quòd, ex eo, quia tutrix † conſtituit in cauſa bonum actorem, videatur præcedentia ratificaſſe, ad glo. in l. Iulianus, ff. qui ſatiſd. cog. (quia illud procedit, quando eadem perſona, quæ fuerat priùs actor, eſſet conſtituta, ad not. ibi, & quando eſſet probata notitia rerum geſtarum, vt per Doct. ibi, per l. ſi ita, §. fin. de teſt. tut. & etiam quando eſſet ſpeciale mandatum in cauſa, in qua erat agitatum, prout
4 ſecus in caſu noſtro, quia erat generalis actor:) Sed ex eo, quia actor † legitimus petendo ſententiam, videtur velle vti illis actis præcedentibus, & vtendo videtur ratificare, * ad l. ſæpe, cum ibi not. ff. de re iud. per Innoc. & alios in c. ex parte decani, de reſcript. & deciſ. 455. al. 39. de procur. in nou. quod tamen omninò procedit in principali. In procuratore
5 verò non effecto domino litis, licèt expreſsè † poſſit ratificare, tacitè tamen videtur quod non poſſit, ad deciſ. 454. al. 38. de procurat. in nou. Et ita forſan in actore dici poterat, quia exceptis differentijs, de quibus per
6 glo. & Doct. in d. l. neque tutores, non videtur maiorem † auctoritatem habere, imò minorem, quia procurator fit immediatè à domino, actor verò à non domino. Vnde licèt procurator producto mandato, de rato non
7 caueat, ad l. 1. C. de procur. actor † tamen etiam producta auctoria tenetur cauere, ad not. per Bart. in d. l. actor, in 1. col. hoc tamen non fuit aliter diſputatum, quia ſuper nullitate proceſſus non fuit cauſa votata, ſed tantùm ſuper validitate dictæ ſententiæ ob dictam ineptam petitionem, quia ad inſtantiam procuratoris tutricis, quæ tamen illum procuratorem non fecerat, nec facere poterat. Et licèt tanquam actor potuiſſet ſententiam petere, hoc tamen non fecerat: Vnde ſuccedebat regula, quod potui nolui; & c. ad l. multum, C. ſi quis alteri, vel ſibi, ad c. cum ſuper, de
8 off. deleg. Pro validitate autem faciebat, quia ſententia † obtenta in fauorem minoris, etiam per falſum, & malum procuratorem valet, ad l. non

* Vide Maſc. de probatio. concl. 1255.

eo minus, C. de procurat. Et licèt petitum fuerit aduerſarium condemnari Heliſænæ ad ſoluendum, tamen cùm ipſa eſſet tutrix, & ei ſolui deberet, ad l. quod ſi fortè, §. 1. de ſolut. rectè verba executoria condemnationis erant in eius perſonam concepta, ad not. per Bart. in l. 1. C. de ſent. col. fin. in l. ſtipulatio iſta, §. ſi ſtipuler, de verb. oblig. in l. hoc iure, de ſolut. Item quia, cùm talis ſciret ſe actorem, quia præſens, & acceptans fuerat cõſtitutus, ſi fecit vt procurator, videtur erraſſe in iure, credens actorem
9 eſſe procuratorem, quo caſu actus † videtur ſuſtinendus ex capite valido, ad doctrinam Innoc. & Doct. in c. cum ex officij, de præſcript. & Bald. in l. falſos, in fi. C. de furt. & Angel. in l. ſi per errorem, ff. de iuriſd. om. iud.
10 Item quia quando actus eſt defectiuus † in cauſa efficiente, vt in caſu noſtro, videtur debere valere, vt poteſt, ad not. per Bart. in l. 1. §. ſi quis ita, de verb. oblig. Quibus tamen, & alijs non obſtantibus, Domini fuerunt
11 pro nullitate, † quia non vt procurator pupillorum egerat, ſed tutricis, quo caſu, non loquitur d. l. non eo minus, nam illa, & ibi notata locum habent in procuratore minoris nulliter conſtituto ob ætatem, quo caſu, quia in his, quæ tendunt in fauorem habetur pro maiore, ad l. neque, C. de contrah. & committ. ſtipul. ſuccedit determinatio d. l. non eò minus, vt per Cyn. & Iaſon. ibi, Sed in ſuperiori caſu, etiam pro maiore ſententia non valuiſſet, quia procurator non erat, & ex quo, non vt eius, ſed vt alterius procurator proceſſerat; Vnde per regulam, d. l. multum intereſt,
12 per quam videmus, quòd licèt aliquis vt coniuncta perſona † alicuius in iudicio eſſe poſſit, ſi tamen comparet vt procurator, cùm non ſit, non ſaluatur ex capite coniunctæ perſonæ, ad l. maritus, cum ibi not. C. de procurat. & per Iaſ. in l. exigendi, eo. tit. & per alia etiam, de quibus per Roman. conſ. 446. * qui ad adducta in contrarium reſpondet; Concluſum fuit neceſſariam commiſſionem fore, quòd reiectis nullitatibus. &c.

* Et cõſ. 496 vt ſup. dec. 7. de procur.

EPITOME.

Sententia lata contra Communitatem indefenſam, licèt citatam, eſt nulla.

SVMMARIVM.

1 *Reſpublica vtitur iure minoris.*
Amplia in omni vniuerſitate, & num. 5.
3 *Minor etiam ſi citetur, ſententia eſt nulla, niſi detur ei curator.*
4 *Agens contra Communitatem debet petere ſibi deputari defenſorem.*

DECISIO IX. aliàs 206.

1 Sententia lata contra Communitatem † indefenſam, licèt citatam, eſt
2 ipſo iure nulla, ſecundùm Dominos in vna Theatina * augmenti dotis, coram D. Piccolomineo: Cùm reſpublica † vtatur iure minoris, * ad l.
3 reſpublica, C. ex quib. cauſ. maior. & in l. pen. C. de iure reip. lib. 11. Minor † autem & ſi citetur, tamen ſi curator ei non detur, vel non defendatur, ſententia contra eum lata erit nulla, ad l. contra minores, cum ibi not. per

*De qua ſupra decis. 7. de procur.

* Roland. a Valle q multos allegat conſ. 68. nu. 20. lib. 3.

Doct.

Doct.C.ſi aduerſ.rem iud. per Salyc.in l.ſi præſes,C.quomodo, & quando vid. per Paul. de Caſtr. & Alex. in l.contra pupillũ, ff.de re iud.per Imol. in l.ſi finita,§.cum autem,in fi.de dam.infect.cum ſimil.& ideo debet actor
4 † petere à Iudice, Communitati non comparenti deputari defenſorem, quo non facto, ſententia erit nulla, ad textum in l.1. & ibi per Bart. Luc. de Penna, Io. de Platea, & alios, C.de iure reipub.lib.11.quod enim de re-
5 publica † ſcribitur,idem erit in omni cõmunitate,* vt per Socin.in conſ. *66.*in fi.4.vol.

* Idẽ Rolan. a Valle vbi ſupra.

E P I T O M E.

Ceſſio iuris ex ſententia, quæ tranſiuit in rem iudicatam, factæ tertio pro certa ſumma, pro qua ceſſionarius delegauit nomen debitoris valet. h. d.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatio nominis ceſſi non eſt vera ſolutio, ſed ſolutioni ſimilis. declara vt num.* 4.

2 *Verbum, perſoluat re ipſa, veram ſolutionem, & numeratam pecuniam requirit.*

3 *L. per diuerſas, & l.ab Anaſtaſio,C.mand.quomodo procedant. & num.5.*

D E C I S I O X. aliàs 207.

* Vide Gab. concl. 5. de actionib.

CEſſio * iuris ſibi competentis,poſt tres ſententias habitas per cedentem, facta pro certa ſumma tertio, pro cuius ſatisfactione ceſſionarius delegauerat nomen debitoris, dubitatum fuit in vna Romana ceſſionis, ſeu bonorum inter iſtos de Bubalis coram D. Camillo: An, quia non conſtabat aliter poſtea de reali, & actuali pretij ſolutione, niſi per cõfeſſionem cedentis, impediret ceſſionarium in exercitio actionis, ad l. per diuerſas, & l. ab Anaſtaſio, C.mandat. cum ibi not. latè per Doct. & per Abb.in c.2.de alien. iud. mutand. cauſ.fact. quod vi debatur aliquibus ex Dominis propter verba dictarum legum, & glo. ibi, quæ veram, & naturalem ſatisfactionem requirunt, & ſolutionem non fictam, vt delegatio-
1 nem, quæ † non eſt vera ſolutio,ſed ſolutioni ſimilis, ad l.ſi rem aliquam, in fi.de nouat. facit l.aſſiduis, iuncta glo. in verſ.datæ, C. qui pot.in pign. hab.& not.per Doct.in l.1.ſol.matr. facit etiam l.ſi quis, C. de poſit. iunctis notatis per Socin.in conſ.143. in fi.vol.1. facit quod dicunt Doct. in c.cum olim Abb.de off.deleg. & l.2.§.fin.ſi cert.pet.de procuratore ad exigendum, & faciunt not.in l.Gallus,§.& quid ſi tantum, de lib.& poſth. per l.mulier,ad Trebell.& l.ſi mater,C.de inſtit.& ſubſt. & l.fin.de his qui ven.
2 ætat.impetra.corroborantur per verbum † perſoluat, iuncto verbo,rè ipſa,d.l.ab Anaſtaſio,in quo vera ſolutio, & numerata pecunia requiri videbatur. Quibus non obſtantibus maior pars Dominorum fuit pro non impedimento exercitij actionis. Primò, quia cùm ius cedentis eſſet indubitatum,ex quo ſuper eo tres ſententias, & ſic rem iudicatam habuerat, quæ pro veritate habetur, ad vulg. l.1.de re iudic. non habet locum
3 † tunc diſpoſitio l.per diuerſas,vt not.ibi per Angel.in princ.ex mente gl. in verb.

in verb. indubitatum, ex quo tunc ceſſare videtur calumnia redemptionis litium, & per conſequens diſpoſitio dictarum legum, vt ibi per Bart. &
4 Abb. in d.c.2.col.pen. Secundò, quia † per delegationē veri debitoris videtur realiter ſatisfactum, quò ad delegantem, licèt delegatus adhuc non ſoluerit. Quo caſu veræ ſolutioni, & non delegationi comparari debet, cùm præſumpta fraus hoc caſu ceſſare videatur. Vnde videmus diſpoſi-
5 tionem dictarum legum locum non habere in ceſſione facta † creditori cedentis, quia videtur nomen debitoris datum in ſolutum ceſſionario, Tantò magis, & tertiò, quia in caſu noſtro cedens erat mulier, ceſſionarius autem eius coniunctus, & ille contra quem erat facta ceſſio, homo cauilloſus, ex quo ceſſare videntur præſumptæ fraudes dictarum legum, ad not. per Specul. in tit. de ceſſ. act. Præterea etiam, quia ceſſio facta erat cum iudicis decreto, & duobus propinquioribus interuenientibus ſecundùm formam ſtatutorum, quæ ſolemnitates per ſtatutum requiruntur ad tollendas fraudes in contractibus mulierum.

E P I T O M E.

Sententia lata contra minorem 25. ann. maiorem 14. ex proceſſu cæpto per eius auctorem, cuius erat hæres, & continuato cum procuratore auctoris, non tamen domino litis, minore non citato, tenet, ſi in mandato principalis ſatiſdedit pro procuratore, conceditur tamen ei reſtitutio in integrum.

S V M M A R I V M.

1 *Hæres auctoris, cum quo cauſa capta eſt, An & quando citari debeat.*
2 *Procurator defuncti dominus litis effectus, eſt etiam procurator eius hæredis. & quid ſi hæres ſit minor, vel inhabilis. vide num. 5.*
3 *Procuratore citato principalis condemnari poteſt.*
4 *Mandatũ non reuocatur morte, ſi principalis ſatiſdedit pro procuratore.*
6 *Maior 14. annis eſt habilis ad conſtituendum procuratorem.*

D E C I S I O XI. aliàs 211.

SEntentia lata contra minorem 25. annis, maiorem tamen 14. vt hæredem, aliter eo non citato, in vna Cremonen. decimarum coram D. Ludouico, in quã fuerat proceſſum lite introducta cum eius auctore, & poſt eius obitum cum eius procuratore habente mandatum cum clauſula ſolita ſatiſdationis, qui in vita mandantis nihil fecerat, per quod dominus litis effectus foret. Dubitatum fuit de eius validitate, atteto quòd
1 hæres † de nouo citari debere videbatur, ad not. per Paul. de Caſtr. in l. ſi cum hominem, nu. 2. de fideiuſſ. quod tamen non procederet, ſi dictum mandatum duraſſet, ac morte non eſſet reuocatum, quia tunc citato illo procuratore, bene potuiſſet ſententia, etiam contra hæredem, promul-
2 gari, quia † & talis procurator etiam hæredis procurator fuiſſet, ad not. per Fulgoſ. & Alex. in l. nulla, C. de procurat. ad not. in d. l. ſi cum hominē, & in l. 1. C. de ſentent. & in l. ſtipulatio iſta, §. ſi ſtipuler, ff. de verb. oblig. &
3 citato † procuratore, principalis valet condemnari, ad not. per Io. Andr.

* Facit Put. dec. 306. li 2 Vant. de nullit. ex defec. mand. nu. 28. & ſeqq.

& Abb.in c.querelam,de elect.& glo. Ant.de Butr.Abb.& Modern. in c.ſuſcitata, de in integr. reſtit. per Alex. in l.nihil arbitramur, C. de procur. In caſu autem de quo ſupra, licèt re integra auctor deceſſerit, tamen quia
4 in mandato ſatiſdedit pro procuratore, † quo caſu morte non reuocatur mandatũ,ſecundùm Dominos,* ad l.ſi defunctus, vbi Bart.Paul.de Caſtr. & Doct. de procurat. Quia verò hæres erat minor, dubitabatur per Dominos, An iſtud procederet, ſicut & quando hæres aliàs eſt inhabilis,ad l.
5 ſi quis alicui, de acqu.hæred. tunc enim videbatur mandatum † nõ tranſire ad hæredem inhabilem, & limitari not.in d.l.nulla,per ſingul.conſ.Socin.112.vol.1. per Lancellot. Dec.in l.rogaſti, §.ſi fugitiuus ; ſi cert. pet. per apoſtill.ad Felyn.in c.eam te,de reſcrip. propter ſtatus mutationem, per rationes de quibus per Socin. vbi ſupra. Et licèt, quòd etiam ſtante hærede pupillo,mandatum tranſeat, & duret poſt mortem, incidenter tenere videatur idem Socin.conſ.87.col.5.verſ.nec videtur, & col. fin. verſ. circa tertium, eo.lib.1. & Alex.conſ.215.col.1.& 2.lib.6. tamen plenè, & principaliter non diſcutiunt articulum,vt per Socin.in primò ſupra alleg. conſil. qui etiam iura, & rationes pro ſua opinione allegat. Vnde ex hoc dubitantes Domini aduerterunt cauſam eſſe decimarum,& hæredem ma-
6 iorem 14. annis, & per conſequens † habilem ad conſtituendum procuratorem, ad c.ſi cum annum, & ibi Franc. col.1. de iudic. in 6. per deciſ. 46.al.2. de iudic.in nou. & 498.al.2.de decim.in antiq.per Felyn.in c.cauſam, in fi.de præſcrip.& Rip.in c.2.in fi.de iud.& ſic ceſſare difficultatem. Fuerunt tamen pro reſtitutione, per gloſ. fin. in verſ.nec obſtat, & ibi per Bald.in l.1.C.ſi de moment.poſſeſſ.per Abb.in c.ex parte,de reſtit.ſpoliat. per Alex.conſ.80.vol.7. Et hoc attento quòd de læſione aliquantulũ conſtabat, vt ſi etiam pleniùs poſtea conſtare poſſit, daretur remiſſoria, ad deciſ. Ægid.38.

* Gabr.cõcl. 2.num.11.de procurat.

EPITOME.

Sententia condemnatoria in vno, quando plura ſunt petita, ſi propoſita ſit peremptoria exceptio, vel ex narratiua ſententia, etiam nulla, apparet de mente iudicis, inducit abſolutionem in altero.

SVMMARIVM.

1 *Iudex condemnans in vno capite, quando videatur in alio abſoluere.*
2 *Voluntas etiam ex actu nullo declaratur.*

DECISIO XII. aliàs 9. lib. 2.

1 SEntentia condemnatoria † in vno, quando plura petuntur, licèt non inducat abſolutionem in alio, quando capitula ſunt diuerſa, & ſeparata,vt per Bart.in l.1.C.ſi aduerſ.rem iudic.& l.etiam,ff.de minor. tamen quando eſt propoſita exceptio peremptoria in vno, Iudex in alio cõdemnando, videtur in eo, in quo propoſita eſt exceptio, abſoluere, ad doctrin. Bart. in l. ſi plures, in fin. principij per illum text. ff.de fideiuſſ. & Paul. de Caſtr.in d.l.1.col.2,C.ſi aduerſ.rem iud.vel quando ex narratiua ſentẽtiæ appa-

appareret de mente iudicis, quòd in alia intendebat abſoluere, ad not.per Felyn.poſt Aret.in c.cum inter,col.5.verſ.ſecundo reſtringe niſi ex verbis: de re iudic. Et quia omnia iſta duo interuenerunt, tenuere Domini in vna Conchen. reddituum coram D. Mohedano, quòd etiam quòd in ſecundo
2 caſu narratiua eſſet nulla, ſaltem † ex ea Iudicis animus, & voluntas colligeretur, ad vulg.l.vlt. de rebus eorum, cum ſimilibus.

E P I T O M E.

Aduerſarij ſi ſint duo in actis, & proceſſum ſit contra vnum, illo mortuo, ſententia valet, citatis in genere ſua intereſſe putantibus.

S V M M A R I V M.

1 *Contradictor, ſi ſit certus in actis, ille eſt citandus.*
2 *Contra vnum ex aduerſarijs poteſt procedi, alio dimiſſo.*
3 *Aduerſarius in actis dimiſſus non dicitur certus contradictor, quò ad ius, & perſonam defuncti.*

D E C I S I O XIII. aliàs 24. lib. 2.

Sententia, quæ, quando ſunt duo aduerſarij in actis, & proceſſum eſt contra vnum, illo mortuo, licèt non videatur valere, citatis in genere
1 intereſſe putantibus, cùm, ſtante certo † contradictore in actis, ille citandus videbatur, ad c.vlt,cum ibi not.de elect.in 6. Tamen, cùm liberum ſit
2 contra vnum procedere alio dimiſſo, † illo defuncto, quò ad proſecutionem contra ius, & perſonam illius, debet, & poteſt procedi per generalem citationem intereſſe putantium, ſecundùm Dominos in vna Abulen. be-
3 neficij coram me, cùm in iure, & perſona defuncti, alius aduerſarius † in actis iam dimiſſus, non dicatur certus contradictor.

E P I T O M E.

Penſio non venit appellatione beneficiorum, in ſententia pœnali, etiam ſi verba fuerint geminata, niſi daretur in titulum beneficij.

S V M M A R I V M.

1 *Penſio in materia odioſa, ſtricta, & pœnali non venit appellatione beneficij.*
2 *Verba: quæcunque beneficia comprehendunt penſionem, declara vt n. 3.*
4 *Penſio quando dicatur dari in titulum beneficij, remiſſiuè.*

D E C I S I O XIV. aliàs 59. lib. 2.

1 Penſio, † quæ in materia ſtricta, odioſa, & pœnali non venit appellatione beneficij,* ad not.per Bald.Abb. & Felyn.in c.ad audientiam, el 2. de reſcrip.Gemin.in c.quamuis, in princ.de præbend.in 6. & Anan.in c.non ſatis,col.2.de ſymon. Fuit dubitatum in vna Placent. penſionis co-
2 ram me, An idem eſſet, quando in ſententia priuationis eſſent hæc verba:
3 Declarantes eum priuationis ſuæ eccleſiæ, omniumque, † & ſingulorum bene-

*De quo latè Gig. de péſion.q.28. per totáq.94 n.6. q.97.n.10.Gomeſ.9 huius deciſ. meminit,ſuper reg. de annali,q.21.

„ beneficiorum, & officiorum ſuorum, quæ obtinet, inhabilitatisq. ad alia
„ obtinenda, pœnam incurriſſe, &c. & videbatur quòd ſic, propter illa verba: geminata omnium & ſingulorum, quæ videbantur importare, vt veniret penſio, ſicut in dictione: (quæcunque beneficia*) ad not. per gloſ. in verſ. quodcunque, in clem. 2. in fi. de vit. & honeſt. cleric. & meliùs per Caccialup. in tract. penſion. q. 30. in princ. Quo non obſtante Domini tenuerunt idem & hoc caſu, vt ſcilicet verba etiam geminata non faciant
3 comprehendi penſionem in pœnalibus,* niſi quando † eſſet talis, quæ daretur in titulum beneficij, ad gloſ. in d. clem. 2. & ibi Imol. & Cardin. qui ita intelligunt, & Felyn. in c. poſtulaſti, col. 12. verſ. tertia declaratio, de reſcrip. & ita loquitur d. gloſ. & ita etiam eſt intelligendum dictum Caccialup. qui illam allegat, aliàs non benè diceret, & ita idem Caccialup.
4 in eodem tract. q. 12. allegando ſupradictos videtur tenere. Quando † autem dicatur dari in titulum beneficij, tradit Abb. in c. conquerente, col. 1. de cler. non reſid. & in c. dudum, primo not. de præſumpt. & Felyn. in d. c. poſtulaſti, d. verſ. tertia declaratio, & Caccialup. d. q. 12.

*Gig d. q 28 n. 11. & 97. nu 10.

* Niſi priuatio fieret ex cauſa hereſis quia pēſio comprehenderetur Gig. d. q 94 n. 7.

* Vide Gig. de penſion. q. 51.

EPITOME.

Executio ſecundæ ſententiæ validæ, non impeditur per nullitatē primæ ab ea confirmatę.

SVMMARIVM.

1 *Sententia nulla quādo confirmatur, agitur ex cōfirmante, nō ex confirmato.*

DECISIO XV. aliàs 48.

QVando prima ſententia eſt nulla, ſi ab ea appellatur, & de nullitate dicitur, & hoc non obſtante profertur ſecunda confirmatoria, quæ tranſiuit in rem iudicatam, nihil præiudicat nullitas primæ, quin ſecunda debeat executioni demandari,* ad not. per Innoc. & alios in c. 1. de confirm. vtil. vel inutil. per Doct. in c. ſuper litteris, & c. cauſam quæ, de
1 reſcrip. latè per Alex. conſ. 111. viſo, vol. 5. quia agitur ex † confirmante, ad l. tale pactum, §. qui prouocauit, ff. de pact. Vnde ſatis eſt, quòd illa, quę petitur executioni demandari, ſit bona & per hoc non videtur bona limitatio Doct. de qua per Dec. in d. c. 1. dum allegat Card. in conſ. 71. incip. ſeriatim, col. 2. ſcilicet, quando nullitas primæ non eſſet remiſſibilis per partem, quia hoc non facit, quin ſecunda, quæ eſt valida, & nullitati alicui non ſubiacet, non debeat habere executionem. Et ita Domini tenuerunt in vna Salamantina coram D. Silueſtro, vbi erat nullitas ob non obſeruationem terminorum.

* Vant. quib. mod. ſent. null. repar. num. 25.

EPITOME.

Executoriales contra intruſos, & intruden. mandantur exequutioni contra tertium lite pendente intruſum, vel qui tempore ſententiæ intruſus probatur.

SVMMARIVM.

1 *Executoriales vt exequantur contra tertium, quid probari debeat, & n. 2.*

Proba-

3 *Probationes facta contra intruſum tempore ſententia, inducunt aliqualem præſumptionem.*

4 *Præſumptio transfert onus probandi in aduerſarium.*

DECISIO XVI. aliàs 142.

1 Executoriales, ✝ quæ capiunt tertium intruſum lite pendente, propter clauſulam (intruſos, & intrudendos,) ad hoc, vt contra tertiũ mandentur executioni, debet ille, pro quo ſunt decretæ, probare, quòd ille lite pendente poſſeſſionem cœperit, ſecundùm deciſ. 477. al. 14. de probatio.
2 in nou. nec ſufficit, ✝ vt ibi, probare, quòd nunc eſt poſſeſſor, quia per hoc non ſequitur, quòd etiam ante litem non fuerit. Hoc tamen fallit, ſi probaretur, tempore ſententiarum, illum, contra quem ſunt latæ, fore intruſum, quia in neceſſariam conſequentiam, ſequeretur iſtum tertium nunc poſſeſſorem poſt illum ſe intruſiſſe, ad deciſ. 478. al. 15. de probatio. in nou. quæ eſt ſequens. Quod amplia, ſecundùm Dominos in vna Regien. coram D. Io. Clerici, non ſolùm quando intruſio illius, contra quem ſunt latæ ſententiæ, probaretur nunc, cùm agitur cum iſto tertio, lite pẽdente, intruſo, vt videtur requirere dicta deciſio, ſed etiam ſi intruſio eſſet tempore ſententiarum probata, dum contra illum principaliter agebatur,
3 quia licèt non deberent illæ probationes ✝ contra iſtum tertium fidem facere, tamen inducunt aliqualem præſumptionem,* de quo per Bald. in
4 l. ſi duo patroni, ff. de iure iur. quæ ✝ transfert onus probandi in aduerſarium. Aduerte tamen, quia in hac materia non fuerat informatum, adeo vt fuerit hoc ex tempore dictum incidenter. Et ego, cum alio eramus in contrario voto, vt contra iſtum tertium deberent examinari teſtes ſuper intruſione illius coniuncti, vt eſt de mente deciſ. prædictæ, & Felyn. in c. cum ſuper, num. 18. de re iud.

* De quo latè Alex. in l. ſæpe, n. 70. de re iud. Meno ch. de arb. iud. caſu 101. Maſc. concl. 1167. Couar. lib. 1. pract. quæſt. c. 13.

EPITOME.

Res iudicata non exequitur contra tertium appellantem, qui nihil in cauſa fecit, nec de ſuo intereſſe docuit.

DECISIO XVII. aliàs 147.

Contra tertium poſſeſſorem, qui appellauerat à ſententia lata contra alium, quæ tranſiuerat in rem iudicatam, licèt appellatio ſit deſerta, non debet, quò ad poſſeſſionẽ, ſententia executioni demandari, quando aliàs nihil fecit, nec de ſuo intereſſe docuit, ſecundùm Dominos in vna Mediolanen. coram D. Aragonia: ſecuti, quod Rotam aliàs tenuiſſe refert Felyn. in c. cum ſuper, in fi. de re iud. Et ratio diuerſitatis, quando aliàs docuit de intereſſe, & quando non, videtur ſecundùm me poſſe colligi ex deciſ. 410. al. 20. de re iud. in nouis.

EPITOME.

Executorialium intimatio facta domi latitantis, ne citetur, valet ac ſi perſonaliter facta fuiſſet.

S V M M A R I V M.

1 *Executoriales ſunt perſonaliter intimandæ: fallit, vt hic.*
2 *Citandus ſi doloſè latitat, ne citetur, habetur pro citato perſonaliter.*

DECISIO XVIII. aliàs 151.

1 EXecutoriales, ✝ licèt debeant perſonaliter intimari, ſi tamen maliſ-tioſè latitet ille, cui debebat fieri intimatio, nec permittat ſe reperiri; vt in vna Senenſi coram D. Io. Maria pro iſtis de Maximis contra illos de Chiſijs, in qua Notarius facta pluries in Ciuitate Senarum diligentia de illos reperiendo, & cùm ibat domum dicebatur per familiares, quòd erat ruri, & cùm ibat rus, dicebatur quòd erat in domo Senis, & tamen per vicinos dicebatur, quòd erant domi, & aliquando ruri, & ſufficit intimari ad domum, & alia loca, vt habeantur pro perſonaliter inti-
2 matis: cùm doloſè latitans ✝ ne perſonaliter citetur, habeatur pro perſonaliter citato, Bald. & Angel. in l.2.C.de annal.except. per Spec. in tit. de contumac.§.1.in princ. facit l.1.§.ſed & Ariſto, & ibi Alex. in addit.ad Bart.ff.quod vi, aut clam. meliùs per Bonifac. de Vital. in clem.1.in fi.de for.compet.

EPITOME.

Intruſus lite pendente poſt intimationem executorialium decretarum vigore vnius ſententiæ, citatis intereſſe habentibus latæ, appellans, non auditur niſi parito.

S V M M A R I V M.

1 *Intereſſe prætendens poteſt debito tempore appellare, & executionē impedire.*
2 *Poſſeſſio vitioſa, & attentata debet auferri.*
3 *Intruſus non habetur pro poſſeſſore.*
4 *Executio capit intruſos lite pendente.*

DECISIO XIX. aliàs 216.

INtruſus lite pendente, cui fuerant intimatæ litteræ executoriales decretæ vigore vnicæ ſententiæ latæ citatis intereſſe putantibus, appellauit à die notitiæ infra debitum tempus, & debito tempore cauſam appellationis committi fecit, ex quo videbatur eum eſſe audiendum, vt in ſecunda inſtantia: nec debere executorialibus ante omnia parere, & poſ-
1 ſeſſionem relaxare, cùm prætendens ✝ intereſſe poſſit debito tempore appellare, & ſententiæ executionem impedire, ad not. in c.cum ſuper, de re iud.& deciſ.20.eod.tit.in nou.cum ſimilib. Domini tamen in vna Tullien.
2 coram me fuerunt in voto, quòd ſtante poſſeſſione ✝ nulla, ideſt, vitioſa, & attentata, quæ omninò debet ab eo auferri, quò ad impediendum executionem reſpectu poſſeſſionis, aliquid opponere non poſſit, cùm pro poſ-
3 ſeſſore ✝ non habeatur, ad deciſ. 5. verſ. Item quia talis, vt lit. pend. in
4 antiq. & Rom. conſ.499. in fin. Et executio ✝ capiat lite pendente intruſos, ad deciſ.Ægid.709. cum duabus ſequentibus.

EPI-

EPITOME.

Intruſo lite pendente non eſt danda cautio, l. is à quo, de rei vend.

SVMMARIVM.

1 *L. is à quo, de rei vend. quando, & quomodo locum ſibi vendicet.*
2 *Executoriales capiunt intruſum lite pendente.*

DECISIO XX. aliàs 236.

CAutio, iuxtà l. is à quo, cum ſeq. ff. de rei vendic. non eſt danda intruſo lite pendente, à quo vigore litterarum executorialium auocatur poſſeſſio. Primò, quia illius legis diſpoſitio locum ſibi vendicat, quando ſunt plures competitores agentes contra poſſeſſorem, & vnus priùs quàm alius victoriam habuit, vt declarat Felyn. in c. cum ſuper, col. 3. verſ. limita tertiò, de re iud. & in c. veniens, de teſtib. & Iaſ. in l. à diuo Pio, §. ſi ſuper, col. pen. ff. de re iud. ad l. pen. de pet. hæred. & ſic non in terminis.
2 Secundò, quia ✝ cùm executoriales capiant lite pendente intruſos, idem eſt ac ſi ſententia, & executoriales eſſent contra talem intruſum latæ, quo caſu ceſſat cautio prædicta, nec poſſeſſor poteſt executionem impedire.

EPITOME.

Sententia abſolutoria ſuper petitorio ob non probationes actoris, non abſorbet aliã ſententiã ſuper poſſeſſorio in contrariũ latã, ſecus ſi lata ſit propter probationis dominij.

DECISIO XXI. aliàs 3. lib. 2.

SEntentia, ſeu res iudicata ſuper petitorio, etiam quòd ſit abſolutoria, licèt videatur abſorbere aliam ſententiam, & rem iudicatam contrariam ſuper poſſeſſorio, ad not. per Abb. & Doct. in c. cum dilectus, & c. paſtoralis, de cauſ. poſſ. & propr. Tamen, quia hoc procedit quando talis abſolutoria fertur propter probationes dominij factas per obtinentem, & non quando ob non probationes actoris, vt per Alex. & Doct. in l. naturaliter, §. nihil commune, col. 4. de acqu. poſſ. & Doct. vbi ſupra, Domini in vna Romana hoſpitij leporis coram me fuerunt pro executione rei iudicatæ ſuper ſpolio.

EPITOME.

Nullitas, etiam ex defectu iuriſdictionis, contra tres ſententias conformes opponi non poteſt; ſi conſtat de fundamento iuriſdictionis, vt hic.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ tres conformes executioni mandantur, non obſtante nullitate oppoſita defectus iuriſdictionis, ſi de eius fundamento conſtat.*
2 *Extremis verificatis media præſumuntur.*

DECISIO XXII. aliàs 6. lib. 2.

* Facit ſup. eo.tit.dec.1.

TRes ſententiæ * conformes, contra quas dari de nullitate non poteſt, ad clem. vt calumnijs, de re iud. niſi ex defectu iuriſdictionis, ad gl. vlt. in clem. vnica, de ſequeſtr. poſſ. & fruct. & Doct. ibi, & in d.clem. vt calumnijs. Imol. in l. ſi expreſſim, de appell. & latè Alex. in conſ.77.nu.8. lib.2. Quando tamen conſtat de fundamento iuriſdictionis, puta de cõmiſſione cauſæ tali iudici tertiam ſententiam proferenti facta, licèt non conſtet de præſentatione commiſſionis, ſecundùm Dominos in vna Vlix-
1 bonen. pecuniaria, coram me, debent tali † exceptione, carentiæ, ſcilicet, iuriſdictionis, non obſtante, exequi, vt, cùm de principio iuriſdictionis, & ſententia per eundem, cui cauſa erat commiſſa conſtet, & ſic veri-
2 ficatis † extremis, media præſumantur, arg. not. in l. ſiue poſſidetis, C. de probat. Bart. in l. Celſus, pen. col. verſ. alio modo, de vſucap. & Bald. in l. teſtium, C. de teſtib. verſ. quærit hic Cyn. [meliùs per deciſ.11. de iurep. in nou.] etiam quòd lata eſſet parte abſente, non obſtante deciſ.301. al.9. de probatio. in nou. & quod notat Innoc. & Abb. in c. cũ in iure, circa med. de off. deleg. quia nec in tribus ſententijs loquuntur, nec quando de fundamento iuriſdictionis apparebat.

EPITOME.

Executorialibus ad inſtantiam defuncti intimatis, poteſt ad ſurrogati inſtantiam deueniri ad declaratoriam.

DECISIO XXIII. aliàs 36. lib. 2.

* Mohed. d. 2. hoc tit. Io. Paul. d. 17. Gomeſ. qui harum deciſ. meminit in cõpen. ſign. fol. 168. & *169* in parnis: verſ. & ſecundũ hoc.

EXecutorialibus perſonaliter intimatis * in partibus, mortuo habente rem iudicatam, poteſt ad inſtantiam ſurrogati quò ad proſecutionẽ, citato procuratore in Curia, (ad deciſ.11. vt lit. pend. in nou.) procedi ad declaratoriam. ſecundùm Dominos in vna Abulen. ſimplicis beneficij coram me. Quia, licèt quando de cenſuris agitur, perſonalis fieri debeat certificatio, tamen, cùm vigore executorialium quis excommunicetur, & non ſubrogationis, ſatis ſit executoriales fuiſſe perſonaliter intimatas.

Alias deciſ. ad hunc titulum facien. habes de foro comp. deciſ. 2. infrà de appellat. deciſ. 4.

DE APPELLATIONIBVS.

EPITOME.

Commiſſio cauſæ appellationis exiſtens in banco Curſorum, excuſat à deſertione.

SVMMARIVM.

1 *Appellat. proſequi dicitur, qui commiſſionem impetrauit.*

DECISIO I. aliàs 25.

TEmpus decem dierum, quod damus, quando deferimus appellationi, damus ad proſequendum, per c. cùm ſit, de appell. & deciſ. Rot. vlt. eo. tit.

eo.tit.in nouis. Et ideo, licèt commiſſio cauſæ appellationis non ſit præſentata infra illud tempus, ſi tamen probatur ante elapſum dictum tempus * fuiſſe in banco Curſorum, ſatis dicitur proſequi cauſam, ex quo iam erat impetrata, & per impetrationem dicitur proſequi cauſam, ad not. per Doct. in c. perſonas, de appellat. & ita determinarũt Domini in vna Rom. fideiuſſionis inter illos de Centurionibus, & Benedictũ de Sanctis.

* Vide Faſtol. dub 37. Caſſad. d. 6. hoc tit. & infra eo. tit. d.8.

E P I T O M E.

Appellans cui datur terminus iuris, & facit committi cauſam, ſi non redeat pro apoſtolis, appellatio non ob id dicitur deſerta.

S V M M A R I V M.

1 *Appellanti cui Iudex dedit terminum iuris, debent dari reuerentiales.*
2 *Commiſſio facta pendente termino iuris, appellanti dato, valet.*
3 *Appellationi renunciare videtur, qui non redit pro apoſtolis.*
Appellans tenetur bis redire pro apoſtolis.

D E C I S I O II. aliàs 65.

1 APpellanti * ✝ à ſententia diffinitiua Iudex in partibus dederat terminum iuris, interim appellans fecit cauſam committi, nec amplius pro apoſtolis redijt: Dubitatum fuit de deſertione, & maior pars Dominorum fuit pro non deſertione, ex quo cùm debeant de iure dari reuerentiales, lex defert appellationi: Et ideo Rota tenet, quòd commiſ-
2 ſio ✝ interim facta valeat, ad deciſ. 734. al. 54. de appell. in antiq. Ego tamen fui in contrario voto, quia licèt poſſit interim cauſam proſequi & ſic facere committi, ſi tamen pro apoſtolis non redijt, videtur appellationi renunciare, ad c. ab eo, & ibi Franc. de appell. & clem. quamuis, eo. tit. Bene facit deciſ. Ægid. 343. & deciſ. 406. al. 57. de appell. in nou. quæ vult,
3 quòd quis non teneatur niſi bis redire ✝ pro apoſtolis, ergo ſemel non eſt dubium quòd tenetur.

* Vide Gaſſad. d. 8. hoc tit. Caputaq. dec. 38. lib. 1. impreſſ. vbi huius deciſ. meminit.

E P I T O M E.

Appellatus extraiudicialiter per aſſertum procuratorem, ſi, docto de abſentia appellantis, procedat in cauſa per edictum, reportabit tantùm abſolutoriam ſine expenſis.

D E C I S I O III. aliàs 90.

SI appellatus extraiudicialiter per aſſertum procuratorem veniat ad Curiam, vbi reperiat commiſſionem dictæ appellationis ex parte appellantis, docto de abſentia illius, procedendo per audientiam contradictarum, debet habere abſolutoriam tantùm, non autem cõdemnatoriam expenſarum, ex quo non conſtat de mandato ad appellandum, nec quòd verè ille, cuius nomine eſt appellatum, fecerit cauſam committi: poſſet enim appellatus hoc in fraudem feciſſe. Et hoc in vna Leodien. parochialis coram me.

EPI-

EPITOME.

Appellante intra biennium ad proſequendum appellationem mortuo, appellato nõ dantur executoriales, etiam contra intruſum lite pendente ſe opponentem, ſed ſequeſtratur poſſeſſio, & intruſus auditur.

SVMMARIVM.

1 *Fatalia non currunt mortuo.*
2 *Succeſſio in beneficialibus prohibita eſt.*
3 *Appellante mortuo, cauſa poteſt proſequi contra intereſſe putantes.*

DECISIO IV. aliàs 111.

1 QVia fatalia ✝ non currunt mortuo, ad l.vlt. C. ſi pend. appell. mors inter. Domini in vna Illerden. corã D. Petro, fuerunt in voto, quòd
2 licèt in beneficialibus prohibita ✝ ſit ſucceſſio, ad c.ſi hi contra quos, vt lit.pend.in 6. Tamen ſtante præcedenti ratione, ſi appellans mortuus ſit
3 intra biennium, licèt quis tunc poſſit cauſam proſequi contra ✝ intereſſe putantes, & illos citare ad docendum de proſecutione appellationis, & videndum decerni executoriales, &c. tamen contra certum, licèt intruſum lite pendente, hoc non poteſt facere, illo opponente, quòd executoriales non decernantur, attento quod contra mortuum non ſunt lapſa fatalia, nec contra ipſum, qui non erat in cauſa. Ideo Domini fuerũt, quòd ex officio poſſeſſio iſtius vt attentata ſequeſtraretur, & admitteretur ad allegandum, & producendum, & probandum ius ſuum in cauſa.

EPITOME.

Appellatur, etiam in poſſeſſorio à fructuum condemnatione.

SVMMARIVM.

1 *Fructuum condemnatio eſt acceſſoria ad poſſeſſionem.*
2 *Appellatio tenet quò ad fructuũ cõdẽnationẽ propter præiudiciũ irreparabile.*

DECISIO V. aliàs 120.

* Vide Menoch. de recup. poſſ. remed 9. q 49. nu 321. vbi cæteros alleg.

DOctrina Salyc. *in l. 1. C. ſi de momentan. poſſeſſ. fuerit appellatum,
1 quæ vult, quòd à ſententia ✝ lata ſuper poſſeſſorio, quæ tamen contineat fructuum condemnationẽ, appellari poſſit propter connexitatem, & quia præiudicium circa fructus eſt irreparabile per ſententiam ſuper petitorio, fuit communiter damnata per Dominos in vna Rauennaten. coram D. Piſaurenſe. quia Bald. quem allegat Salyc. hoc non dicit, ſed tantùm à fructibus vel intereſſe appellari poſſe, & ita debet intelligi Socin. illum allegans in reg. 18. in vlt. fallen. Item falſa eſt ratio ſua, quòd diuidi non poſſint. Et ideo licet aliqui fuerint, quòd ex quo condemna-
2 tio fructuum ✝ eſt acceſſoria ad poſſeſſionem, ſequatur eius naturam, ad Bart. in l. vlt. C. per quas perſ. nob. acquir. ad Card. in clem. 2. de præbend. Tamen maior pars fuit, quòd ſaltem quò ad fructuum condemnationem, pro-

propter præiudicium non reparabile, teneat appellatio. Quod reperi tenere modernum Rip. in c. ſæpe, col. vlt. de reſt. ſpol. pro quo facit quod notat Abb. in c. paſtoralis, §. verum, col.pen.num.17. in fin. de appell. Et quod notat Felyn. in c. debitores, col.2.verſ. in glo.1. de iure iuran.

EPITOME.

Appellare licet viua voce à ſententia abſolutoria ab obſeruatione iudicij, quia non eſt merè interlocutoria, ſed mixta.

SVMMARIVM.

1 *Sententia abſolutoria ab obſeruatione iudicij non eſt merè interlocutoria, ſed potiùs mixta. & num.* 4.

2 *Sent. abſolut. ab obſer. iud. habet vim diffinitiuæ.*

3 *Interlocutoria dicitur, quæ datur inter principium, & finem, & quæ expectat poſt ſe diffinitiuam.*

5 *Cap. cordi de appell. non extendendum ad ſententiam habentem mixturam cum diffinitiua.*

6 *Ab interlocutoria mixta appellatur viua voce.*

DECISIO VI. aliàs 132.

1 Sententia † abſolutoria * ab obſeruatione iudicij ob ineptitudinem libelli, licèt ſecundùm Bart. in l. Titia, ff. de accuſ. & Doct. in l. properandum, §. & ſi quidem, C. de iud. ſit interlocutoria, tamen quia eſt * Vide Couarr.li.1.var. reſol.c.1.n.8.
2 talis, quæ habet vim † diffinitiuæ, ad deciſ.13.al.1.vt lit.pend. in nou. & latè per Felyn.in rubr.de re iud.num.16. & quando propter libellum malè conceptum, vt per Abb. in c. ad diſſoluendum, in p.not. de ſponſat.impub. (licèt contrarium in hoc dicat Aret. in conſ.119.incip. in præſenti, & in c.examinata, in fi.de iud. vt refert Felyn. vbi ſupra,) & etiam quia
3 propriè interlocutoria † dicitur, quæ datur inter principium, & finem cauſæ, ad glo. in clem.1.de ſequeſtr.poſſeſſ. & fruct. Item & quæ expectat poſt ſe aliam diffinitiuam, ad not. per Doct. in rubr. ff. de re iud. & ideo, quia iſta non eſt talis, immò diffinit illud, & abſoluit, ſatis videtur in hoc de diffinitiua participare, ad not. per Bart. in l.Iulianus, in fin. col.9. de cond. indeb. Domini in vna Gebennen. Prati coram D. Ludouico fue-
4 runt, quòd magis ſit mixta, † quàm merè interlocutoria, Et ideo fuerunt pro validitate appellationis interpoſitæ à dicta ſententia viua voce, non
5 obſtante c. cordi, † de appell. in 6. quia loquitur in merè interlocutoria, & ad habentem mixturam cum definitiua, non debet extendi, ad not. per Alex. in l.Imperium,col.3.de iuriſd.omn.iud. Et licèt contrarium videatur tenere Rota d.deciſ.13. & Ægid.deciſ.335. dicat Curiam ita ſeruare,
6 tamen, quòd ab ea † liceat appellare viua voce, tenet Abb. in d.c.ad diſſoluendum, & quia cùm habeat vim diffinitiuæ, omnia circa modum, & formam appellationis habere debent locum in ea. Philipp. Franc. in c.vt debitus, col.9. de appell. & Ant. de Butr. in c.cum ceſſante, in 2. col. eo.

tit.

tit. Mattheſil. not. 39. & in ſpecie, quòd tunc liceat appellare viua voce, tenet Angel. Aret. in l. 1. §. libelli, ff. de appellat. & in l. eius qui ideo, de appell. recipien. vbi allegat plures Rotæ deciſiones, quæ tamen videntur contrarium tenere. Fuit tamen tentum dictam ſententiam eſſe iniuſtam, quia licèt narrando ſe hæredem eſſe, malè concluderet ſe debere poni in poſſeſſionem, quia priùs debebat petere ſe declarari hæredem, tamen propter clauſulam, quæ reperiebatur in libello appoſita, ſcilicet, (petens ſuper his ſibi ius, * & iuſtitiam miniſtrari,) poterat, & benè, ſaluari, ad not. per Abb. & Doct. in c. cum dilectus, de ordin. cognit. per Bart. in extrauag. ad reprimend. verſ. figura. Alex. in conſ. 42. vol. 4. & Fely. in c. licet Hely. in fin. de Symo.

* Vide Roland. a Valle conſ. 41. nu. 26. & ſeq. lib. 3.

EPITOME.

Procuratore negligente in proſequendo appellationem, etiam quòd ſoluendo non fuerit, & pro diligenti reputetur ſi dolus non probatur, appellatio deſeritur, & dominus non reſtituitur.

SVMMARIVM.

1 *Negligentia procuratoris nocet domino, etiam ſi non fuerit ſoluendo.*
2 *Appellatio ſi dolo tertij non proſequatur, principalis reſtituitur.*
3 *Lites vt plurimum fiunt per procuratorem in Rom. Curia.*
4 *Procurator ſi ſit negligens, domino eſt imputandum.*
5 *Procurator negligens electus, ſi communi opinione reputatur diligens, dominus videtur excuſandus.*

DECISIO VII. aliàs 12. lib. 2.

PRocuratore negligente * in proſequendo appellationem, etiam quòd ſoluendo non fuerit, ſi dolus non probatur, appellatio deſeritur, ita vt domino non ſuccurratur, etiam per viam reſtitutionis in integrum, ſecundùm Dominos in vna Vercellen. caſtrorum coram me, ſecuti magis veram, & communem opinionem, de qua per glo. in c. cum olim, ver. iudices, per illum tex. de cauſ. poſſ. & propr. & per Abb. ibi, poſt Innoc. col. 2. verſ. oppono, & per glo. in ver. reſtituimus, circa finem, in c. cum veniſſent, de in integr. reſtit. & ibi Abb. col. 5. verſ. ſecundò principaliter, per Bart. in l. 1. §. ſi procurator, ff. ſi quis iuſdicent. non obtemper. iunctis dictis per eum in l. 1. in fin. quand. appell. ſit, dum ibi dicit notari per eum
1 in d. §. ſi procurator, videlicet, quòd negligentia ✝ procuratoris nocet domino, locum habere, etiã quòd procurator non fuerit ſoluendo, per Bald. in authen. hodie. C. de appell. per Doct. in c. 1. vt lit. non conteſt. & Rotam deciſ. 27. de appell. in antiq. & colligitur ex notatis per glo. in ver. impo-
2 tentiam, in c. ex ratione, & ibi per omnes, de appellat. dum principali ✝ concedunt reſtitutionem in integrum, quando dolo tertij non fuerit pro-
3 ſecutus. Et tantò magis in Romana Curia, vbi ferè ſemper ✝ litigatur per procuratores, & ſuper beneficialibus, in quibus procurator non eſt ſoluendo, Abb. in d. c. cum olim, quia aliàs hic nunquam eſſet dare deſertionem,

*Facit Caſſad. dec 5. de appel. Veſtr. in ſua pract. li. 7. c. 3. n. 24

4 tionem, * ideò domino ┼ eſt imputandum, qui negligentem ſibi procuratorem elegit, ad l. cum mandato, ff. de minorib. etiam quòd à parte aduerſa allegaretur procuratorem illum, qui negligentiam commiſit, com-
5 muni ┼ reputatione haberi pro diligenti, & ex hoc capite dominũ excuſandum, ad not. per Abb. in d.c.1. vt lit. non conteſt. verſ. aduerte quia Bart. quia à Dominis non fuit exaudita, tum quia omnes principales in Curia ſimilia allegarent, nec deſertio vnquam locum haberet, tum quia verè dictus procurator à Dominis cognitus, incurioſus potius, ac deſes reputatus fuit.

* Idem Caſſad. deciſ. 5. hoc tit.

EPITOME.

Commiſſionem cauſæ appellationis fuiſſe in banco Curſorum infra decem dies ſufficit, vt cauſa non dicatur deſerta.

SVMMARIVM.

1 *Rota quandoque rotat.*
2 *Pro non deſertione in dubio eſt iudicandum.*
3 *Tempus decem dierum datur ad incboandũ, non ad finiendũ proſecutionem.*
4 *Appellanti extra Curiam ſufficit arripere iter infra terminum datum ad proſequendum appellationem, ſecus in Curia.*
5 *Appellanti in Curia ſufficit facere diligentiam coram Regente Cancell. pro commiſſione ſignanda.*
6 *Appellatio dicitur proſequi per ſolam impetrationem reſcripti.*
7 *Faſtoli dub. 37. declaratur.*
Annus datur non ſolum ad incboandũ, ſed ad finiendum proſecutionem.
8 *Deſerta pronuncianda eſt cauſa, ſi infra annum ſola commiſſio impetratur, nec aliquid aliud ſit actum.*

DECISIO VIII. aliàs 66. lib. 2.

COmmiſſionem cauſæ * appellationis fuiſſe in banco Curſorum infra tempus decem dierum, qui dantur ad proſequendum, ſufficere, licèt aliàs tenuerint Domini, vt ſupra deciſ. 1. hoc tit. tamen, quia vulgò
1 dici ſolet, quòd Rota ┼ aliquando rotat, * fuit de nouo, in vna Aſcenſ. Vicariæ de Iuuenano, coram R. D. Aquenſe, de hoc dubitatum, quia in contrarium videbatur deciſio Faſtoli cauſ. 17. dub. 37. Omnes Domini
2 fuerunt pro non deſertione, ┼ vt in caſu dubio iudicari debet, ad not. per Paul. de Caſtr. in l. 1. col. 1. ff. ſi quis caut. Nec ſine ratione, nam cùm tem-
3 pus ┼ prædictum datum ad proſequendum, aſſignetur, non ad proſecutionem finiendam, ſed inchoandam, ad deciſ. 85. al. vlt. de appell. in nou. Ideo ſufficit infra illud tempus inchoare, vel incipere, ad deciſ. 48. de appell. in antiq. & 25. eod. tit. in nou. Et ideo ſecundùm prædictas deciſiones
4 in appellationibus ┼ extra Curiã, ſufficit iter arripere, ad dec. 13. eo. tit. in nou. & dec. 20. eo. tit. in antiq. & dec. Ægid. 719. & tex. in c. cũ cauſã, vbi Abb. 3. not. de re iud. Et licèt in Curia aliquid vltra requiratur, tñ ſufficit face-
5 re diligentiam ┼ coram Regente Cancellariæ pro commiſſione ſignanda, vt in

* In eadẽ eſt dec. Io. Paul. 35.

* Ideſt variat, & mutat ſententiã idẽ gl. in prohẽ. reg Cancell. cuius rei rationẽ reddit Caſſad. d. 9. n. 15. de conceſſ. prab. & de materia huius deciſ. vide Caſſad. d. 4. & 6. hoc tit. prac. Veſtrij c. vlt. n. 5. & 6 & ibi adden.

vt in prællegatis deciſ. & not. per Felyn. & Dec. in c.perſonas, de appellat. ergo tantò magis quando eſt ſignata. Et quod per ſolam impetra-
6 tionem † reſcripti appellationis dicatur quis appellationem proſequi, dicit textus in c.ex parte, & in c.dilectus, el 2. vbi Abb. in 3. notab. de reſcript. & eſt in proprijs terminis deciſ. Ægid. 259. Et deciſ. Faſtoli, pro parte contraria ſuperiùs allegata, loquitur de proſecutione appellationis facta per impetrationem commiſſionis infra annum, quod tempus an-
7 ni † non datur tantùm ad inchoandum, ſed etiam ad finiendum proſecutionem, iuxtà clem. ſicut, de appell. Ideo ſecundùm Dominos, dicta deciſ. non obſtante, ſola commiſſionis impetratione facta in fine anni, tranſacto
8 anno, † debet pronunciari cauſam fuiſſe deſertam, quia in cauſa non eſt proceſſum, nam ſi vltra commiſſionem infra annum fuiſſet in cauſa proceſſum, non fuiſſet appellatio deſerta, quia daretur ſecundum fatale, ad c. cum ſit Romana, eod. tit. ſecundùm interpretationem Rotæ.

EPITOME.

Appellato præueniente appellan. iuxta c. oblatæ, de app. proceſſus non eſt nullus ipſo iure, ſed ope exceptionis.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, non aliquatenus, importat idem quod nullatenus.*

DECISIO IX. aliàs 45. lib. 2.

PRoceſſus, licèt non ſit ipſo iure nullus, ſed tantùm ope exceptionis, quando iuxta terminos c. oblatæ, de appellat. appellatus præuenit appellantem, vt ſupra deciſ. 72. al. 4. de reſcript. Si tamen appellans iam iter arripuerit ad Curiam ante citationem, vel notitiam reſcripti, erit tunc proceſſus nullus etiam ex defectu iuriſdictionis, ſecundùm Dominos in vna Vlixbonen. pecuniaria coram me, ad c. meminimus, eod. tit. & ibi Abb. primo, 2. & 3. not. dum de ſuſpenſione iuriſdictionis, & facultate iudicandi ſublata, loquitur. Et quia d.c. meminimus, alloquitur iudicem, & cùm in ſecunda parte dicat, quòd non eſt aliquatenus procedendum, tollit facultatem procedendi, ita vt aliàs ſit nullus proceſſus, ac ſi cū decreto eſſet prohibitum, propter dictionem, non eſt aliquatenus, * quæ idem importat, quòd nullatenus, vt videtur ſentire Dec. ibi, col. 2. verſ. ſecundo facit tex. dum allegat clem. 1. cum gloſ. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. & glo. in auth. ſi qua mulier, C. ad Velleian. & notatur per Felyn. in c. ex parte, col. pen. verſ. quintus caſus de conſtit.

*Facit Pariſ. cōſ. 58. n. 34. lib. 4.

Alias deciſ. ad hunc tit. facien. habes ſup. de reſcrip. dec. 4. de off. deleg. dec. 3.

DE CONFIRMATIONE VTILI VEL INVTILI.

EPITOME.

Confirmatio donationis feudi aliàs inualidæ, intelligitur, aliàs, quam ex defectu conſenſu Domini.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Dominus, & poſſeſſor, idem ſunt, in certis caſibus.*
2 *Feudatarius ſine conſenſu Domini donare non poteſt.*
3 *Aliàs, dictio, quid importet, in caſu de quo hic.*

D E C I S I O I. aliàs 31.

1 Rex Franciæ tunc Dominus Ducatus Mediolani, ideſt,poſſeſſor, quod † ſufficit, ad c. querelam, extra de elect. & in c. conſultationibus,de iurepatr. confirmauit quandam donationem per feudatarium de quodam
2 Caſtro Placentino ſine eius conſenſu, & ſic † nulliter, factã, ad c. 1. §.donare, qualiter olim feud. alien. pot. & dicebat alienationem prædictam
3 aliàs † validam, quod intelligitur de valida, aliàs quàm ex defectu ipſius conſenſus, ad l. cùm propter, de leg. præſtand. Et ideo, licèt nullam ex defectu conſenſus Domini,eius confirmatio validauit, ſecundùm omnes, * ad conſ.88.Gem in.col.penult.

* Facit dec. 7. infra de iu repatron.

Alias deciſiones ad hunc tit. facien. habes. de arbitr. dec. 1. & de pactis dec. 1.

D E P R AE B E N D I S.

D E C I S I O I. aliàs 10.

Hæc deciſ. poſita eſt ſupra in tit. de conſuetudine, deciſ. 1. vbi meliùs cadit.

E P I T O M E.

Acceptatio facta de beneficio vacante in menſe Ordinarij habentis alternatiuam, non validatur, quamuis Ordinarius non prouideat de beneficio acceptato.

D E C I S I O II. aliàs 74.

Illud, quod aliàs tenuit Rota, vt teſtatur Felyn. in c. cum ex officij, vlt.col.verſ.quid autem ſi Epiſcopus, de præſcript. quòd ſcilicet acceptatio facta de beneficio vacante in menſe Ordinarij habentis alternatiuam, non conualidetur Ordinario poſtea non conferente, propter decretum: Eſt tentum etiam hoc anno per omnes Dominos,me excepto,in vna Zamoren. Prioratus coram Domino Piſaurien.

E P I T O M E.

Preces primariæ conceſſæ Imperatori non habent locum in Italia.

D E C I S I O III. aliàs 88.

Primariæ preces conceſſæ à Pontifice Imperatori in terris Romano Imperio ſubiectis, ex ſtylo, & conſuetudine concedentis, non habent locum in Italia, nec in Ducatu Mediolañ, vt Domini voluerunt in vna Nouarieñ Canonicatus, & præbendæ Sancti Gaudentij coram D. Aragonia.

EPITOME.

Commenda Papæ, ſiue de vacante, ſiue de obtento in titulum, inducit reſeruationem.

DECISIO IV. aliàs 101.

* Vide Simonet.de reſerua.q.59 Put. dec.158.li.1.

COmmenda Papæ * inducit reſeruationem, non tantùm quando eſt de beneficio vacante, ſed etiam quando Papa alicui dat facultatem retinendi in commendam beneficium, quod in titulũ obtinebat, ad vulg. conſ. Roman. 350. ſecundùm Dominos in vna Gerunden. commendæ coram me.

EPITOME.

Familiaris Auditoris Rotæ euntis cum Cardinali Legato, non dicitur familiaris Cardinalis, licèt comedat cum eius familiaribus.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas quomodo contrahatur.*

DECISIO V. aliàs 106.

* Vide Gomeſ.ſup reg. de impetr. ben.per obit. fam.Card.q. 14. Sim.de reſer.q.35.n.11.

FAmiliaris * Auditoris Rotæ euntis cum Cardinali Legato, non dicitur familiaris Cardinalis, etiam mediatè, licèt in Tinello comedat
1 cum alijs familiaribus Cardinalis: nam non ſolùm ✝ commenſalitate fit familiaris, ſed animo, quòd ipſe velit Cardinali famulari, & Cardinalis eum pro familiari habeat, & teneat, quod non eſt in caſu noſtro, quia nec Auditor eſt familiaris Cardinalis, vt eius familiaris poſſit dici mediatus familiaris Cardinalis, nec illi Cardinali, ſed Auditori famulatur, & ita Domini tenuerunt, vno excepto, in vna N. coram D. Paulo.

EPITOME.

Commenda præſumpta inducit reſeruationem.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio beneficij non inducitur contra poſſeſſorẽ per cõiecturas, fallit n. 3.*
2 *Titulus ex poſſeſſione dicitur præſumptus.*
3 *Poſſeſſor quando potius præſumatur habere in cõmendam, quàm in titulum.*
4 *Commenda ex quibus præſumpta ad effectum reſeruationis.*

DECISIO VI. aliàs 107.

1 COntra poſſeſſorem ✝ licèt non debeat induci reſeruatio beneficij per coniecturas, & præſumptiones, ad deciſ. Aegid. 612. Tamen ſi poſ-
2 ſeſſor ✝ non docet de titulo anteceſſoris, ſed ſolùm fundans ſe in allegatione Lapi, dicit ſe non teneri, ex quo de eo præſumitur ex poſſeſſione, quia tunc omninò titulus eſt præſumptus: Domini voluerunt, quòd ſi
3 tunc ſint præſumptiones, quòd potius in commendam ✝ haberet, quàm in titulum, quòd inducatur reſeruatio, ad conſil. Rom. 350. Et quia coram

4 ram me in vna Gerunden. Camerariæ conſtabat, † quòd defunctus vocabat ſe commendatarium, & ab alijs vocabatur, & etiam erat vna diſpenſatio Papæ, vbi defunctus aſſerens ſe commendatarium, obtinuit diſpenſari poſſe aliud beneficium retinere, & vnum ex eis in commendam, quod maluerit, ideo &c.

EPITOME.

Collationem mutans tenetur probare, quòd intra tres dies extendi fecit conſenſum in Cancellaria.

SVMMARIVM.

1 *Regula de mutantibus collationes quomodo intellecta.*
2 *Mutanti collationem incumbit onus probandi, quòd infra triduum fecerit in Camera adnotari conſenſum.*
3 *Mandatum de prouidendo ad vacatura, comprehendit etiam vacantia, fallit vt hic.*

DECISIO VII. aliàs 123.

Regula, quæ propter fraudes mutantium collationes, vult, quòd mu-
1 tatio † non ſuffragetur, niſi à die præſtiti conſenſus, & quòd conſenſum in Cancellaria, infra triduum adnotari facere teneatur, fuit per Dominos declarata, in vna Barchinonen. coram D. Paulo, quod propter ra-
2 tionem regulæ, ipſe mutans † teneatur verificare, quòd infra triduũ fuerit adnotatio in libro facta. Facit quod de appellante dicitur per Doct. in c. Romana, §. ſi verò, de appellat. Item quòd ſatis poſſit fraus coniecturari, non tantùm quando mutatio eſt facta poſt ſcientiam vacationis beneficij, ſed etiam ſi poſſibilis non fuerit ſcientia mortis, quia ſaltē po-
3 tuit ſciuiſſe infirmitatem. Et quòd licèt aliàs mandatum † de prouidendo de vacaturo comprehendat etiam vacantia, ad not. in clem. 1. §. ſecus, in ver. notitia, de conceſſ. præbend. & in c. ſi poſtquam, de præben. in 6. Tamen in caſu regulæ, propter mentem concedentis, ad ibi not. non venient niſi, quæ in futurum poſt præſtitum conſenſum vacare contigerit, ne præiudicetur expectantibus, quòd vacans ante biennium, poſt præſtitum conſenſum, ampliùs acceptare non valeret.

EPITOME.

Gratia eſt ſurreptitia, quando Papæ exprimitur falſum, quo Papa reddatur facilior ad concedendum.

SVMMARIVM.

1 *Papa præſumitur ſcire iura, & regulas. declara num. 4.*
2 *Ignorantia in caſu proprio non præſumitur.*
3 *Gratia conceſſa ab habente facultatem iuxta formam alterius gratiæ, quæ nulla ſit, valet, declara vt num. 5.*
5 *Papa, propter multitudinem negociorum, præſumitur oblitus eorum, quæ fecit dum erat Cardinalis.*
6 *Sententia, in qua dicitur, ſequen. formam ſtatutorum, ſi nulla ſint ſtatuta,*

 tuta,

tuta, vel non reperiantur, non valet.

7 *Subreptio datur etiam in cauſa impulſiua.*

8 *Aduocatio Fiſcalis, & Conſiſtorialis conceduntur tantùm Doctoribus, & prauio examine.*

DECISIO VIII. aliâs 139.

IVſtinus Caroſius fiſcalis, & conſiſtorialis Aduocatus obtinuit à Leone X. facultatem dicta duo officia reſignandi in perſonam Tullij filij ſui, & quòd ipſo cedente, vel decedente, dictus Tullius admitteretur: quæ facultas, & etiam acceſſus Tullij fuerat reuocata per regulam Adriani diſponeñ, quòd tollebat, & annullabat omnes facultates vendendi, & quomodolibet diſponendi de officijs Romanæ Curiæ, & etiam acceſſus, & regreſſus ad ea. Superuenit quòd tempore Clementis Papæ VII. Iuſtinus, & Tullius narrantes, ſe iam habuiſſe dictam facultatem reſignandi, quia intendebat dictus Iuſtinus iuxtà formam litterarum Leonis reſignare, impetrauit, vt dignaretur eam admittere, & dicto Tullio conferre, quod factum fuit. Dubitabatur, coram D. Piccolomineo, de validitate dictæ reſignationis, attento quòd Clementi narratum non fuerat litteras Leonis per Adrianum fuiſſe reuocatas, & ſic nullas exiſtere, quod tamen, ſe-
1 cundùm iſtos de Caroſijs, non videbatur obſtare, attento quòd Papa ✝ præſumitur ſcire iura, & regulas in ſcrinio pectoris habere. Et tantò magis, quia ipſemet Clemens dictam regulam Adriani, vt Vicecancella-
2 rius tunc in minoribus, publicauerat, & in facto proprio ✝ non eſt præſumenda ignorantia, ad l.vlt.ff.pro ſuo. Et dato quòd litteræ primæ Leonis eſſent nullæ, tamen ſecundùm eos, ex quo ſecunda gratia eſt conceſſa
3 ab ✝ habente facultatem de nouo faciendi, licèt dicatur iuxtà formam litterarum Leonis, quæ nullæ ſunt, tamen quia totus tenor eſt inſertus, nec eſt neceſſe ad illas habere aliquam relationem, debet iſta ſubſiſtere, ad c. Abbate, de verb.ſign. & not.in l.admonendi, de iur.iur.c.quoniam Abbas, de off. deleg. In contrarium tamen faciebat, quia dato quòd præſumatur
4 Pontificem ✝ regulas ſcire, tamen hoc procederet ſi regula haberet vires tempore Clementis, quia præſumitur ſcire ius, & ſic regulas, ſed cùm per mortem Adriani regula iam euanuerit, non poteſt dici de ea iam extincta, & annullata, Papam habere notitiam. Et licèt ipſe publicauerit, dum
5 erat Cardinalis, tamen hoc eſt facti, ✝ de quo Papa propter multitudinem negociorum præſumitur oblitus, c.1.de conſt.in 6. Præterea ſi propter ſcientiam præſumitur Papam voluiſſe derogare, nunquam hodie eſſet neceſſaria derogatio regularum, quod tamen falſum eſſe, quotidie practicamus. Item ad illud de dictione, iuxtà, procederet quando illud, ad quod refertur, non reperiretur, ſecus tamen ſi reperitur, & eſt alterius tenoris, ad Alex. conſ.9.vol.5. & Dec.conſ.63. & in d.c.quoniam Abbas, in fin. & in c.2.de reſcrip. & idem ſi reperiretur eſſe nullius roboris, vel momenti, ad id quod notat Dec.in d.conſ.63. num.6. dum allegat Bald. in c.
6 cum te, de re iud. loquentem de iudicibus ✝ iudicantibus, & dicentibus, ſequen-

ſequentes formam ſtatutorum, quæ tamen reperiantur non habere vires, quòd non valeat ſententia, l. cum in teſtamento, de excuſ. tutor. Concluſiuè, quia ſecunda gratia erat ad partis ſupplicationem, & Papæ fuit narratum de dicta facultate per Leonem conceſſa, licèt etiam, & forſan ſine illa Papa admiſiſſet reſignationem, prout quotidie facit de officijs, tamen quia negari non poteſt, quòd illa narratiua faciliùs mouit Papam ad con-
7 cedendum, licèt fuerit cauſa impulſiua, † negari non poteſt quin videatur gratia ſubreptitia, ex quo etiam in cauſa impulſiua datur ſubreptio, ad vulg. c. ex litteris, de reſcript. Et quia forſan Papa non conceſſiſſet reſignationem duarum Aduocationum in fauorem Tullij, adhuc ad gradum Doctoratus non promoti, cùm ſemper ſimilia officia ſint ſolita concedi
8 ſolùm Iuris vtriuſque Doctoribus, & præuia diſputatione publica, & rigoroſo examine, vt in dies videmus. Ideo maior pars Dominorum fuit pro inualiditate ſecundæ gratiæ, & quòd D. Veſpaſiano de Cæſis poſſeſſori aduocationis Fiſcalis, & D. Antonio Gabrielio poſſeſſori Conſiſtorialis, daretur abſolutoria.

EPITOME.

Noua prouiſio Papæ, in qua narratur collatio facta à Vicario Epiſcopi, valet, licèt non probetur Vicariatus conferentis.

DECISIO IX. aliàs 154.

NOua prouiſio obtenta à Papa, narrato quòd aliàs de facto per Vicarium Epiſcopi, licèt non ad eum, ſed ad alium ſpectaret collatio, fuerat ſibi prouiſum, non dicitur ſubreptitia, ſi producatur collatio aſſerti Vicarij, licèt de eius facultate, vel Vicariatu aliàs non conſtet; ſecundùm Dominos in vna Vintimilien. Prioratus, coram D. Aragonia, quia cùm fuerit expoſitum, quòd collatio de facto facta fuit, cùm ſpectaret ad alterius collationem, non fecit fundamentum Papa in Vicariatu, nec in eius facultate conferendi, cùm omninò præſupponeret non eſſe ad illius collationem, ſed tantùm in noua prouiſione de facto emanata, quod verificatum fuit.

* Facit dec. 1. ſupra de off. Vicar.

EPITOME.

Gratia pro abſente ſubiacet ſubreptioni, ſicut gratia præſentis.

SVMMARIVM.

1 *Gratia pro abſente quando dicatur ſubreptitia.*
2 *Taciturnitas, quando faciat gratiam ſubreptitiam, non obſtante ignorantia impetrantis.*
3 *Surrogatio lite pendente in ius litigantis, ipſo viuente, eſt gratia exorbitantiſſima.*

DECISIO X. aliàs 172.

1 GRatia impetrata pro abſente, † eo tacito, quod ſi fuiſſet expreſſum, conceſſa non fuiſſet, vel difficilius, non videbatur poſſe dici ſubrepti-

tia, propter præſumptam ignorantiam, arg. c. gratia, de reſcript. in 6. & videtur expreſſum in deciſ. 600. al. 74. incip. Vrbanus, de reſcrip. in antiq. quæ licèt loquatur declarationem talem fuiſſe factam ad vitam illius Papæ, tamen per illam rationem, & deciſ. indiſtinctè, & ſimpliciter videtur idem tenere Felyn. recitando illam in c. ſuper litteris, col. 5. de reſcript. Nihilominus Domini in vna Mediolanen. Prioratus coram D. Piccolomineo dixerunt, Curiam hoc non ſeruare, propter fraudem, quæ fieri poteſt, & quia à communiter accidentibus hic non fiunt impetrationes per propriam perſonam, vnde ſemper quis volens tacere id, quod ſi expreſſiſſet, ſciret, vel dubitaret gratiam ſibi denegari, faceret illam per mediã perſonam impetrari, & poſtea reperi hoc idem ferè per eandem rationem tenere Gemin. recitando plenè alios in d. c. gratia, in princ. diſputando, An illud capitulum loquens in principali ignorante, extendi debeat ad pro-
2 curatorem, ſubiungens etiam, quòd taciturnitas † facit gratiam ſubreptitiam, non obſtante ignorantia impetrantis, quando ageretur de aliquo præiudicio alicuius, per c. conſtitutus, de reſcript. vt erat in caſu, in quo in Rota fuit dubitatum, quia erat gratia exorbitantiſſima, videlicet, ſub-
3 rogatio † lite pendente in ius litigantis conceſſa durante vita illius in euentum mortis, ita vt induceret votum captandæ mortis.

EPITOME.

Expectatiua conſumitur, ſi expectans, ſuper beneficio acceptato, componendo, aſſequatur penſionem, etiam ſi probet beneficium non comprehendi in gratia ſua, vel ad alium ſpectare.

DECISIO XI. aliàs 227.

GRatia expectatiua, licèt videatur debere conſumi, quando, ſuper beneficio acceptato, componendo, expectans penſionẽ accepit, ſi aliàs ipſe probare poſſet ſub gratia ſua beneficium illud non comprehendi, vel ad alium ſpectaſſe, cùm hoc caſu potius ex ſua induſtria, quàm vigore dictæ gratiæ expectatiuæ quæſita ſibi penſio videatur, arg. l. ſi hæres, ad l. Falcid. & quod notat Felyn. à contrario ſenſu in c. poſtulaſti, num. 36. de reſcrip. tamen Domini in vna Tullen. Canonicatus coram D. Ludouico, tenuerunt gratiam extingui, arg. c. ad audientiam, el 2. de reſcrip. & quod ex illo dicit Io. Andr. in c. cum multis, eo. tit. in 6. & Rom. conſ. 329. & deciſ. 13. de conceſſ. præbend. in nouis.

EPITOME.

Ceſſionarius poteſt deducere ad ſpeciem aliam acceptationem cedentis, qui ſibi penſionem reſeruauit, non autem eius, qui penſionem non reſeruauit.

DECISIO XII. aliàs 242.

* In eadẽ Io. Paul. dec 27 & ſuper alio pũcto Mohedan. decis 6. de fid. inſtr.

TOletana * Abbatiæ de Occanna, coram D. Mareſcotto, Alphonſus Villa real venerat ad cauſam, & produxerat ſuam acceptationẽ reductam ad ſpeciem, ex Archiuio ſub die 25. Aduerſarius verò acceptauerat

rat die 23. poſtea Alphonſus ceſſit in Rodericum, reſeruata ſibi penſione, & Rodericus extraxit ab Archiuio aliam acceptationem Alphonſi ſub eadem die 23. Domini dixerunt, quòd poterat, quia Alphonſus non habebatur pro mortuo, ex quo reſeruauerat ſibi penſionem in fructibus beneficij. Sed ſi non reſeruaſſet ſibi penſionem, & ante ceſſionem nullam reſeruationem ad ſpeciem iſtius beneficij deduxiſſet, & ceſſionarius vellet deducere ad ſpeciem, & declarare animum Alphonſi, non poſſit. Sed ſi Alphonſus præſens declaraſſet, quòd volebat tale beneficium, bene ceſſionarius extrahere poſſet etiam aliam acceptationem alterius diei, ex quo Alphonſus iam declarauit, quòd volebat illud beneficium.

E P I T O M E.

Regula de Idiomate non habet locum in commenda.

DECISIO XIII. aliàs 60.

Regula de Idiomate * non habet locum in commenda: ratio enim regulæ videtur fuiſſe, quia, cùm rector parochialis teneatur reſidere, debet intelligere Idioma, vt poſſit prædicare, & audire confeſſiones, & alia, ad quæ de iure tenetur: hoc autem ceſſat in commendatario, quia ipſe poteſt deſeruire per ſubſtitutum, qui intelligat: & ſecundùm hoc ſuperfluum eſt videre, An regula prædicta ſit fauorabilis, vel odioſa: quia quomodocunque ſit, non debemus ex diuerſitate rationis eam extendere. Et ita maior pars Dominorum tenuit hoc anno in cauſa Graſſen. prioratus coram me.

* Simonetta dec 98 al. 59 dicit ſẽper putaſſe, ꝙ hæc regula non habeat locũ in commenda, ſed tamen nõ potuiſſe obtinere quia contrarium fuit deciſum in Rota. Gomeſ. ſuper hac reg. q. 5. dicit anno 1531. de menſe Aprili vota fuiſſe diuiſa, & nihil fuiſſe deciſum: ipſe tamen contra hanc deciſ. tenet.

E P I T O M E.

Prouiſio facta illegitimo, cum quo fuit diſpenſatum, vt quæcunque, & qualiacunque beneficia habere poſſit, valet, non facta in ea mentione quòd Papa exciperet dignitates maiores, & principales.

S V M M A R I V M.

1 *Prouiſio in qua narratur diſpenſatio, quando ſit ſurreptitia.*

2 *Papa præſumitur habere notitiam de conſuetis apponi, ideo ſi non apponantur non vitiant gratiam.*

DECISIO XIV. aliàs 1. lib. 2.

1 Prouiſio, † in qua narratur diſpenſatio, licèt debeat dici nulla, & ſubreptitia, niſi de limitatione, quæ in diſpenſatione continetur, fiat mentio, ad not. in c. veniens, de præſcrip. Tamen Domini in vna Placentin. decanatus coram me fuerunt pro validitate gratiæ, & prouiſionis factæ naturali, ideſt illegitimo, in qua ſecum aliàs, vt quæcunque & qualiacunque beneficia obtinere valeret, diſpenſatum eſſe narrabatur, non facta mentione, nec narrato, quòd in ea exciperentur maiores, & principales digni-

 tates:

tates: ex quo, ſecundùm eos, talis exceptio eſt conſueta ſemper apponi,
2 vnde Papa † præſumitur de ea notitiam habere, nec iſto caſu limitationis, ſiue exceptionis mentionem fieri eſt neceſſe, vt per Felyn. in d.c.veniẽs, col.3.verſ. & prædicta limitatio, poſt Rot.deciſ.32.de reſcrip. in nou.

EPITOME.

Gratia de beneficio vacante, cum clauſula generali quouis modo & cæt. ſi in fine ſupplicationis, in qua narrabatur deuolutio ad Sedem Apoſtolicam, addatur per Datarium. (& de deuolutione detur diſpoſitiuè,) ſi de ipſa deuolutione non doceatur, beneficium non capit.

SVMMARIVM.

1 *Gratia Apoſtolica, cum clauſula generali, quando cenſeatur limitata.*
2 *Surreptitia dicitur gratia, quando principi narrantur ea, ex quibus faciliùs ad concedendum moueatur, quæ vera non ſunt.*
3 *Deuolutio non cadit in reſeruatis, nec negligentia Ordinarij.*
4 *Ordinarius habens indultum conferendi beneficia reſeruata, poſt negligentiam temporis iuris communis, ea ampliùs conferre non poteſt.*

DECISIO XV. aliàs 17. lib. 2.

1 GRatia † Apoſtolica de beneficio vacante, cum clauſula generali: quouis modo vacet, etiam ſi reſeruatum, vel affectum, &c. ſi in fine ſupplicationis, in qua narrabatur deuolutio ad Sedem Apoſtolicam, addantur per Referendarium, vel Datarium hæc verba, (& de deuolutione detur diſpoſitiuè,) dicitur, ſecundùm Dominos in vna Salamantin., & Ciuitaten. Parochialium coram D. Aragonia, reſtricta, & limitata, ita vt ſi de deuolutione non doceatur, etiam ſi beneficium ſit reſeruatum per ſupradictas clauſulas, quis illud non capiat. Fuit enim narratum Papæ
2 id, quod faciliùs ipſum mouit ad concedendum, † quod vt ſubreptitium in gratioſis vitiat ipſo iure, cùm de deuoluto detur cuipiam, & non de reſeruato, & gratia paſſim de deuoluto concedatur, & ſignetur per habentem ſignaturã gratiæ. Quòd ſi de reſeruato, relinquitur Signaturę manu Papæ, ideo non ſine myſterio in ſupplicatione adduntur illa verba, ne quis beneficium aliàs reſeruatum, quod per Pontificem conſequi poſſe nõ ſperat, ſub falſo prætextu, & narratiua deuolutionis capiat, aliàs autem dicta verba addere fuiſſet vanum, & fruſtratorium. Et ita aliàs quando in ſupplicatione ſunt verba reſtrictiua ad deuolutionem reperitur Rotã tenuiſſe, vt per Caſſad.deciſ.5.de præbend. Et licèt Papa dederit de reſeruato, & ex hoc videatur voluiſſe dare, etiam quòd non eſſet deuolutũ, cùm
3 † in reſeruatis non poſſit cadere deuolutio, nec negligentia Ordinarij, qui ſtãte reſeruatione non valet conferre, tamen poterãt dicta verba ope-
4 rari, ne fruſtratoriè videantur appoſita, quando Ordinarius † vigore indulti reſeruata conferre poſſet, vt tunc poſt negligentiã ipſius poſt lapſum temporis iuris communis, ampliùs conferre nequeat, & ad Sedem Apoſtolicam collatio deuoluatur, vt etiam in vna alia cauſa reperiebatur Ro-

tam

tam aliàs tenuiſſe, vt ſimiliter, idem Caſſad. atteſtatur in alia ſua deciſ. 8. hoc eo. tit. & pro hac deciſ. facit. Ægid. deciſ. 735. & deciſ. 14. de reſcrip. in nouis.

EPITOME.

Prouiſio in clauſula gratificationis habens, quòd prouiſus etiam acceptanti eadem die præferretur, non præfertur acceptationi eadem die cum certa hora factæ.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio vigore expectatiuæ, vel mandati, regulariter præfertur prouiſioni Papæ concurrenti ſub eadem data.*
2 *Anterioritas præſumitur ex certa hora in acceptatione poſita.*
3 *Acceptanti ius quæritur ex acceptatione præſumpta anteriori, ob certam horam in ea appoſitam.*

DECISIO XVI. aliàs 40. lib. 2.

1 Acceptatio † vigore expectatiuæ, vel mandati, quæ regulariter præfertur prouiſioni Papæ, concurren. ſub eadem data, ad not. per Felyn. in c. capitulum, col. 19. n. 16. de reſcript. ſi in prouiſione, in clauſula gratificationis, eſſet, quòd etiam acceptanti eadem die præferretur, ſtan-
2 te certa hora * in acceptatione, ex qua præſumeretur anterioritas † ad not. per Socin. in l. 1. ſol. matr. etiam non obſtante dicta clauſula, ſecundùm Dominos in vna Seguntin. coram D. Raynaldo, non præferretur, vt dicta clauſula tantùm in caſu paritatis, & quando aliter de anterioritate non
3 conſtaret verè, vel præſumptiuè, operetur; facit, quia ſi acceptatio † anterior præſumitur, & ex ea ſtatim acceptanti ius quæritur, præſeruatur per clauſulam in prouiſionibus Papæ apponi ſolitam, dummodo tempore datæ præſentium non ſit alteri ius quæſitum.

* Facit dec. 4. ſupra de præſumpt.

EPITOME.

Subcollectorum exercentium tantùm, beneficia cenſentur reſeruata.

DECISIO XVII. aliàs 47. lib. 2.

Subcollectorum * vnicorum beneficia, licèt videantur reſeruata per regulas, etiam quòd eorum officia aliter non exercuerint, ex ſtylo Curiæ, de quo per Rotam deciſ. 14. & ſeq. de præben. in antiq. & 12. eo. tit. in nou. & Felyn. in c. in noſtra 21. correllario. de reſcrip. Tamen Domini in vna Tricaricen. Abbatiæ coram me contrarium tenuerunt, moti propter verba modernarum regularum, quæ tantùm exercentium beneficia reſeruant, dum dicunt; & vnicorum in quacunque ciuitate, vel diœceſi, qui ſuo tempore eorum officia exercuerint ſubcollectorum, &c.

* Vide Simonet. de reſeruat. q. 33. nu. 12.

EPITOME.

Clauſula, quòd acceptans reſeruata beneficia teneatur infra ſex menſes &c. nõ eſt comminatoria tantùm, ſed annullat acceptationem, & prouiſionem.

SVMMARIVM.

1 *Acceptās beneficia reſeruata, quando teneatur prouiſionē à Papa impetrare.*
2 *Defectus adimplementi non inducit nullitatem, quando lex eſt tantùm comminatoria, ſecus quando lex vlteriùs etiam annullando actum procedit.*
3 *Verbum, alioquin, habet vim decreti, quod annullat actum ipſo iure. Decretum annullat ipſo iure.*

DECISIO XVIII. aliàs 48. lib. 2.

CLauſula multoties poni ſolita in mandatis ad vacatura, videlicet, 1 (quòd ſi reſeruata beneficia acceptauerit, ✝ teneatur infra ſex menſes à die acceptationis à Sede Apoſtolica nouam prouiſionem impetrare, ac deſuper litteras expedire, iuraq. Cameræ Apoſtolicæ ſoluere, alioquin acceptatio, & prouiſio nullius ſint roboris, vel momenti,) licèt ſecundùm aliquos, etiam ex Dominis, videatur comminatoria tantùm, ita vt defe-
2 ctus ✝ adimplementi non inducat nullitatem acceptationis, & prouiſionis, ad not. per Innoc. Hoſtienſ. & Compoſtell. in c. dudum, el 2. in verbo inualidam reputauimus, de elect. & Io. Andr. in addit. ad Specul. in tit. de cleric. non reſident. & deciſ. Rotæ vnicam, de condit. appoſ. in nou. & meliùs per Oldrad. conſ. 165. Tamen maior pars Dominorum in vna Maioricen. parochialis coram D. Aragonia, tenuit contrarium, videlicet, prout decretum ſonat, acceptationem, & prouiſionem nullius eſſe roboris, vel momenti, ex quo lex non ſimpliciter mandauit aliquid fieri, ſed vlteriùs proceſſit annullando actum, arg. l. non dubium, & quod ibi not. per Doct. C. de legib. quæ quamuis dura, ſeruanda eſt, arg. l. proſpexit, ff. qui,
3 & à quibus. Illa enim verba, alioquin &c. ✝ habent vim decreti, quod annullat actum ipſo iure, ad not. per Felyn. in c. cæterum, col. 24. nu. 19. ver. ſecunda reſtrictio ſi in ſecundis litteris, de reſcript. ad quod facit etiã natura dictæ dictionis, alioquin, de qua per Bart. in l. 1. verſ. quarto quæro, de cond. & demonſtr. & Iaſ. inſtit. de action. §. in perſonam, in medio 2. col. nam ſi aliter diceremus, nullus vnquam litteras expediret, & Camera Apoſtolica, vel Officiales, inter quos iura Cameræ diſtribuuntur, eſſent defraudati. Et ita etiam alias tenuit Rota in vna Regien. coram D. Neocaſtren. in breui Iconomatus, vbi erat decretum, quòd litteras infra ſex menſes teneretur expedire, & iura Cameræ Apoſtolicæ ſoluere, alioquin gratia eſſet nulla. Ita etiam & aliàs in vna Hiſpalen. Scholaſtriæ coram ſupradicto D. Aragonia in breui capiendæ poſſeſſionis, cum hoc, quòd infra certum tempus litteras expedire, & iura Cameræ Apoſtolicæ ſoluere teneretur, alioquin Scholaſtria eo ipſo vacare cenſeretur. *

* Et in Sabinen. pẽſionis coram Illuſtriſſ. D. Mantica 13. Iunij 1594. Rota declarauit nullam penſionem reſeruatam, cum clauſula (vigore litterarum Apoſtolicarum deſuper conficien nec anteà, aliàs penſio ſit ipſo iure nulla,) quia penſionarius ante litterarum expeditionem exegit. & idem antea declarauerat 1. Iunij 1592. in alia Veronen. penſionis coram R. P. D. Mellino.

EPI-

EPITOME.

Expectans, qui poteſt vigore primarum litterarum duo beneficia acceptare ad duorum collationem ſpectantia, etiam ſi alterum ſit curatum: ſi primæ litteræ per alias extendantur ad aliud beneficium curatum, vel ſine cura, poteſt duo beneficia, etiam curata in diuerſis diœceſibus acceptare, etiam ſi vnum cum penſione reſignauerit, vt hic.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatione prima valida videtur conſumpta gratia expectatiua. & n.3.*
2 *Expectans quando poſſit curata in diuerſis diœceſibus acceptare.*
4 *Papa quando tacitè videatur cū expectāte diſpēſare ad duo beneficia curata.*
5 *Reſignatio cum reſeruatione penſionis idem operatur quod poſſeſſio.*
6 *Iure datoris reſoluto non reſoluitur ius acceptoris, quando interuenit conſenſus ſuperioris.*

DECISIO XIX. aliâs 53. lib. 2.

Expectās, qui poteſt acceptare duo beneficia ad duorum collationem, etiam ſi vnum ex eis curatum, &c. ſi primæ litteræ per alias extendantur, & amplientur ad aliud beneficiū cum cura, vel ſine cura, ita quòd ipſe expectans aliud beneficium, etiam qualificatum, ad alterius collationem, acceptare valeat, ipſiq. executores de illo eidem prouidere poſſent, & deberent, etiam perinde ac ſi per priores litteras etiam de alio beneficio, vt præfertur, qualificato, ad tertiam collationem eidem expectanti mandatum eſſet prouideri, cum clauſula in fine ſecundarum litterarum, „ videlicet: Volumus autem quòd quàm primùm, tàm prædictarum, quàm „ præſentium litterarum vigore alicuius dignitatis, aut cum cura admini- „ ſtrationis, ſeu curati beneficij poſſeſſionem fueris pacificè aſſecutus, ſin- „ gulæ litteræ prædictæ, & proceſſus huiuſmodi, & inde ſecuta quæcunque, „ quò ad reliquum illi incōpatibile dumtaxat, ſint caſſæ, & irritæ, nulliusq. „ roboris, & momenti &c. ſi primò acceptauerit curatum vigore primæ gratiæ, ac deinde aliud etiam curatum acceptauerit vigore extenſionis, quod poſtea reſignauit, reſeruata ſibi penſione annua, &c. ac poſt prædictā ſententiam, & rem iudicatā, & executoriales, & executionem ſuper primo acceptato obtinuerit. Fuit dubitatum in vna Seguntin. parochialis de pratos rotundos coram D. Samen. An præiudicetur reſignatario per ſupradicta. Et licèt aliquibus videretur dicendum quòd ſic. tū quia
1 per primam acceptationem † validā videbatur conſumpta gratia expectatiua, & quòd vlteriùs in alterius præiudicium variare non poſſit, ad not. per Gemin. & alios in c. cum in multis, de reſcript. in 6. & eundem Gemin. conſ. 103. Oldrad. conſ. 229. & Rom. conſ. 329. Rot. deciſ. 428. al. 13. de conceſſ. præben. in nou. tum etiam vigore illius vltimi decreti: ibi, Volumus autem &c. nam cùm primi beneficij curati acceptati poſſeſſionem fuerit aſſecutus, in alio poſtea acceptato illi incompatibili, videbatur gratiā, proceſſum, & acceptationem inde ſecutam, eſſe iudicandam nullam,

lam, & nullius roboris. Nihilominus maiori parti Dominorum viſæ fuerunt magis iuridicæ partes reſignatarij, præſupponendo, quòd vigore di-
2 ctarum ambarum gratiarum, poterat expectans † duo beneficia, etiam curata, in illis diuerſis diœceſibus acceptare, & de illis ſibi prouideri facere per illa verba ſupra narrata, ad aliud beneficium cum cura &c. cum ſequentibus &c. Et ideo non obſtare, quod ſupra dictum eſt, per primam
3 acceptationem gratiam conſumptam, † cùm illud procederet, quando vnum tantùm curatum validè acceptare poſſet. Vnde, vel ſecundùm aliquos ex Dominis, vtrunque licitè retinere potuiſſet, ſi aliàs eſſet cum eo legitimè diſpenſatum, ad c. de multa, de præb. quia ſecundùm eos, dicta verba vltima decreti: Volumus autem &c. ſunt verba ſolita apponi per Abbreuiatores, ſolùm ad tollendam difficultatem, ne Papa volens in extenſione, quòd vltra vnum curatum vigore primæ expectatiuæ, aliud ſi-
4 mile, etiam cum cura conſequi valeret, videretur cum expectante † tacitè diſpenſare ad vtrunque obtinendum, ad not. per Spec. tit. de diſpenſ. §. pen. verſ. quid ſi Papa, & Card. in clem. ſi Romanus, de præbend. poſt glo in c. cum eccleſiaſticæ, de excep. & Bart. in l. quidam conſulebant, col. fin. de re iud. & Iaſ. in l. barbarius, ante fin. col. 4. cum ſeq. de off Prætor. Vel, ſecundùm alios ex Dominis, ex eo quòd ante poſſeſſionem primi acceptati iam ſecundo loco acceptatum reſignauerat, reſeruata etiam ſibi certa annua penſione, dato quòd per illud vltimum decretum in vno tantùm incompatibili voluiſſet Papa gratiam ſortiri certum effectum, vt per poſſeſſio-
5 nem illius: tamen illa reſignatio, † maximè cum reſeruatione penſionis, & ſic cum effectu, debebat idem operari quod poſſeſſio, vt in ſimilibus terminis dicit Præpoſ. Alex. in vſibus feud. tit. quid iuris ſi poſt alien. feud. vaſ. feud. red. col. fin. in ſi. verſ. quæro, & arg. not. per Rom. d. conſ. 329. & Doct. in d. c. cum in multis, de reſcrip. in 6. & ſic quòd expectans ampliùs ad primum acceptatum redire, nec illud conſequi valeret, ſtante effectu conſecuto in ſecundo &c. Vel & tertiò, ſecundùm cæteros Dominos, licèt ius expectantis in beneficio ſecundo loco acceptato, eſſet reſolubile in certum euentum: videlicet aſſequendo pacificam poſſeſſionem alterius, Tamen reſignando, prius ius illud reſolubile in perſonam reſignantis efficitur in perſona reſignatarij irreſolubile, etiam eueniente caſu reſolutionis in reſignante, vt latè ſupra deciſ. 227. al. 6. de renunc. benè facit, quod dici ſo-
6 let, quòd reſoluto † iure datoris, non reſoluitur ius acceptoris, quando interuenit conſenſus ſuperioris, ad not. per Bald. in auth. ſi quas ruinas, col. 3. C. de ſacroſanct. eccl. & conſ. 333. vol. 5. per Alex. in addit. ad Bart. in l. lex vectigalis, ff. de pignorib. & ſupra deciſ. 184. al. 9. infra de priuileg. & indult. & ſic factum poſtea per reſignantem non debebat nocere tertio, & ſic reſignatario, c. mutare, de reg. iur. in 6. & l. nemo, eod. tit. & in ſimili per Caſtrenſ. conſ. 195. viſis, col. 3. lib. 2.

E P I T O M E.

Regula de octo menſibus, excipiens Cardinales, intelligitur tantùm de Cardinalibus ordinarijs collatoribus, non de Legatis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Cardinales Legati dicuntur ſuperinducti, & accidentales.*
2 *Verbum, quodcunque, vti generale, omnia comprehendit, quæ aliàs non comprehenderentur.*
3 *Repetitum verbum intelligitur cum ijſdem qualitatibus.*
4 *Regula de octo menſibus præiudicat Cardinalibus in ordinaria collatione.*
5 *Legati à iure non habent facultatẽ cõferendi beneficia generaliter reſeruata.*
6 *Regula de octo menſibus eſt fauorabilis, volens prouidere pauperibus.*
7 *Collatio Legati eſt extraordinaria.*

DECISIO XX. aliàs 217.

Regula, quæ, vt Papa poſſit prouidere pauperibus clericis, & familiaribus Cardinaliũ, reſeruat quæcunque beneficia ſpectãtia ad quãuis collationẽ, &c. quorũcunque collatorũ, &c. vacantia in octo menſibus, de quibus ibi, exceptis Cardinalibus, q̃bus Sanctitas ſua præiudicare nõ inten dit, Ita quòd in alijs quatuor menſibus Ordinarij liberè diſponere valeant. Fuit dubitatũ corã D. Aragonia in vna Imoleñ Canonicatus & præbendæ: An intelligatur de Cardinalibus Ordinarijs collatoribus tantũ, vel etiã de
1 Legatis, † qui ſuperinducti dicuntur, & accidentales, ad notata per Imol. Abb. & Card. in clem. 2. de off. ordin. & licèt pluribus rationibus videbatur dicendum, Legatum in exceptione comprehendi: vt, ſicut regula dicen-
2 do, ad quorumcunque † collatorum, quamuis collationem comprehẽdit, generaliter tàm ordinariam, quàm extraordinariam, ad notata per glo. in clem. 1. verſ. quamuis, de re iud. in clem. 1. in ver. quodcunque, de vit. & hon. cler. per Felyn. in tract. quan. lit. Apoſt. noc. patron. col. 3. Ita, & exceptio ibi poſita, ad vulg. l. nam quod liquidè, §. fin. de pen. leg. cum ſimilibus. Secundo, quia in præfatione regulæ, dum dicit, quòd familiaribus Cardinalium prouidere intendit, non videtur conſiderare Cardinales vt Ordinarios, ſed vt Cardinales, & propter eorum dignitatem. Ita, & in alijs
3 partibus regulæ, dum idem verbum repetitur, † videtur eodem modo cum eiſdem qualitatibus capi, & intelligi, ad not. per Bart. in l. 1. de receptat. in l. 1. in fin. ſi fam furt. feciſ. dic. per Rom. conſ. 180. His tamen non obſtãtibus maior pars Dominorum fuit, intentionem Papæ fuiſſe, vt in ordina-
4 ria collatione † tantùm noluerit Cardinalibus præiudicare, aliàs enim generaliter intelligendo, etiam de Legatis, regulam in partibus Italiæ, & maximè in terris Pontifici immediatè ſubiectis, eſſet fruſtratoria, cùm in omnibus prouincijs adſint Legati, & quia in eiſdẽ locis, in quibus Legati valent prouidere, ſunt etiam Ordinarij. Vnde certum eſſet, quòd quãtùm ad Ordinarios, beneficia in dictis menſibus vacãtia eſſent reſeruata, & ſic intelligendo exceptionem de Legatis Cardinalibus, Legatus de illis ſic reſeruatis generaliter per regulam poſſet prouidere, quod eſſet irregula-
5 re, & incongruum: quia † nec talem facultatem habent à iure, ad deciſ. 3. de off. legat. in nouis. poſt Feder. in tract. permut. in 2. q. & Philip. Franc. in

c.1.in 2.not.de off. de leg. lib.6. nec in ſuperiori regula datur aliquibus facultas aliqua, niſi præſeruatio, & aliàs vnum, & idem beneficium vacans eſſet reſeruatum, & non eſſet reſeruatū, & ſic vario iure conferetur: iſtud vltimum tantùm videtur conſtare, quia in Ciuitate Bononienſi, in qua Ordinarius eſt Cardinalis, & adeſt etiam Legatus, idem beneficium quò ad Cardinalem Ordinarium non eſſet reſeruatum, & quò ad Legatum ſic, & idem in Parmen. ſi in exceptione non comprehenderetur, & licèt materia ſit ſatis dubitabilis, Domini tamen in partem, de qua ſupra, inclinarunt, etiam poſtquam cauſa venit ad manus meas, me proponente, etiam cum voto D. Piſaurienſis poſt reditum Curiæ; Intellexerunt enim regu-
6 lam † fauorabilem, * quia vult prouidere pauperibus, & cæt. & ita, vt Cardinales tantùm Ordinarij exciperentur, qui collationem habent fa-
7 uorabilem, & regularem, non autem Legati, † quorum collatio eſt extraordinaria, accidētalis, & ſuperinducta, & ob id de ea Papa nō cogitauerit.

* Prout eſt qualibet reſeruatio generalis. vt poſt. alleg. Mandoſ. ſuper reg. 3. q. 9. num 3.

Alias deciſ. ad hunc titulum facien. alibi poſitas, habes, de priuileg. deciſ. 1. de probatio. dec. 12. de præſump. dec. 6. de conceſſ. præb. dec. 4. de parocb. dec. 2.

DE CONCESSIONE PRAEBENDAE.

EPITOME.

Reſignatarijs duobus concurrentibus, prior in conſenſu, quamuis poſterior in data, præfertur anteriori in data, poſteriori in conſenſu.

SVMMARIVM.

1 *Reſignanti licet pœnitere, antequam præſtet conſenſum in Cancellaria.*
2 *Cōſenſu præſtito ſtatim reſignatio eſt perfecta, & ius reſignatario quæritur.*
3 *Reſignatario primo non acquiritur ius, re non integra, & ſic conſenſu priùs alteri præſtito.*

DECISIO I. aliàs 75.

SI quis reſignauerit bis diuerſis, & in vnaquaque reſignatione conſenſum præſtiterit, licèt ſit dubium, quis præferri debeat, An anterior in data, cui eſt præſtitus conſenſus poſtremò, vel ille, qui licèt in data ſit poſterior, tamen priùs habuit conſenſum; Et aliqui aſſerebant fuiſſe aliàs iudicatum pro anteriori in data, licèt regula Adriani ſtatuat contrariū, tamen nunc eſt reuocata per Clementem. Nihilominus in vna Giennen. Cuſtodiæ, coram D. Camillo, Domini voluerunt anteriorem in cōſenſu,* licèt in data poſteriorem, præferendum, ex eo, quia cùm liceat pœnitere
1 † antequam præſtetur conſenſus in Cancellaria, potuit reſignans ſecundo loco reſignare, quòd cum fecerit, & conſenſum ſuper ſecunda præſtite-
2 rit, ſtatim † ſecunda reſignatio eſt perfecta, & reſignatarius ſecundus acquirit ius. Vnde quando ſecundo loco primæ reſignationi conſenſit, res
3 non eſt integra, nec poteſt per illū ius primo reſignatario † acquiri, quia iam erat alteri ſecundo quæſitum, ad not. per Paul. de Caſtr. in ſimili in conſ.

* Et ità diſponit regul. Cancell. 44. S.D.N. Clementis VIII.

conſ.195.viſis his quæ narrantur col.3.lib.2.*quia tamen in litteris primæ reſignationis, Papa, vt communiter fit, atteſtabatur hodie reſignaſſe;Domini dixerunt, quòd per vnam commiſſionem deberet aperiri via ad illas impugnandum, vt contra ipſas poſſet iudicari. Et in caſu ſupradicto Domini tantò magis fuerunt contra priorem in data, ex eo quia tempore præſtiti conſenſus, ſecundus reſignatarius iam obierat,& per eius obitum erat de dicta cuſtodia alteri prouiſum. Imò, & iſte qui veniebat per obitum, habuerat in Rota vnam ſententiam contra dictum primum reſignatarium, & poſtea fuerat præſtitus conſenſus, & ita, vt ſupra, deciſum fuit.

* Adde, quia primo cōſenſu præſtito iª abdicatur a reſignāte, ideo nō hēt, quid det, vel trāsferat per ſecundū conſenſum, quia dare non pōt quod non habet.

EPITOME.

Expectatiua non propterea dicetur ſubreptitia, in qua nullam aliam habuiſſe narratur, ſi, quam antea habuerat, non fuit inuenta tempore ſecundæ, quamuis poſtea inueniat.

SVMMARIVM.

1 *Sacchi tempore occultatio præſumitur.*

DECISIO II. aliàs 109.

Expectatiua conceſſa alicui, narrato quòd nullam aliam habuerat, valet: Nec dicitur ſubreptitia, ſecundùm Dominos in vna Monaſterien. Canonicatus, & præbendæ coram D. Aragonia, licèt prohibetur ſolùm aliam habuiſſe, quam tamen tempore ſecundæ, facta ſufficienti diligentia de reperiendo, inuenire non poterat, quia idem eſt non eſſe, & non apparere, ad vulga. iura. Et ideo ea poſtea reperta in plumbo, non tamen adhuc regiſtrata, (quia propter ✝ ſacchum * Vrbis erat præſumptio, quòd
1 aliquis habens intereſſe eam occultaſſet,) Papa mandauit, quòd plumbum abſcinderetur.

* Qui dicitur caſus ſortuitus Bal. in l. in his in fi. principij, ff. ſol. matr.

EPITOME.

Procuratori, etiam Layco, abſentis, poteſt conferri beneficium.

DECISIO III. aliàs 127.

Procuratori layco, (in vna Piſtorien. beneficij, coram D. Paulo) acceptanti beneficium, vt poteſt, (ad deciſ.103.al.10.de procur.& 417.al. 11.de rer.permut.in antiq. & not.per Doct.in c.decernimus, de iud.) fuerat facta collatio pro abſente, & etiam ipſi abſenti, de qua ſecunda, licèt non dubitaretur quòd valuit, ad c.ſi tibi abſenti, de præb.in 6. Tamen fuit tentum, quòd etiam illa collatio facta in perſonam procuratoris valeret. ad not. per Abb. qui dicit eſſe commun. opin. in c. accedens, verſ. ſed quæro nunquid, de præbendis.

EPITOME.

Narrans aliquid Papæ, vt faciliùs obtineat gratiam magis qualificatam, quamuis etiam ſine obtinuiſſet, debet illud probare, aliàs gratia dicitur ſubreptitia.

DECI-

DECISIO IV. aliàs 143.

EXpectatiuæ, licèt paſſim petentibus concedantur tempore conceſſionis generalis earum, ſi tamen aliquis ad habendum vberiorem gratiam, vtpote ſine clauſula acceptandi, vel cum prouiſione ex tunc, prout ex nunc, narrauerit Papæ ſe receptum in Canonicum per Capitulum, & Canonicos, debet receptionem verificare, & probare, quia aliàs gratia eſſet ſubreptitia, ſecundùm Dominos in vna Lauden. coram D. Io. Maria: quia etiam ſi illud Papæ non fuiſſet expreſſum, Papa conceſſiſſet expectatiuam, tamen non cum illis clauſulis, ſed ſimpliciter, & in forma conſueta. Vnde, quoniam ad habendam gratiam magis qualificatam, eſt expreſſum illud, quod faciliùs mouit Papam ad concedendum, eſt ſubreptitia, ad deciſ. 703. al. 61. de conceſſ. præben. in antiq.

EPITOME.

Gratia de vacaturo, etiam quomodocunque, & qualitercunque reſeruata, de conſenſu Cardinalis Legati, non capit beneficium, quod vacat per obitum familiaris eiuſdem Cardinalis.

SVMMARIVM.

1 *Papa nunquam intelligitur tertio velle præiudicare, niſi expreſſè dicat.*
2 *Qualitas ſine ſubiecto eſſe non poteſt.*
Remiſſoria datur in ſecunda inſtantia ad proban. familiaritatem.

DECISIO V. aliàs 144.

GRatia de vacaturo, etiam quomodocunque, & ex quauis cauſa generaliter, vel ſpecialiter reſeruato, cum conſenſu Cardinalis Legati Auinionen. habentis indultum conferendi etiam reſeruata, non comprehendit beneficium vacans per obitum familiaris eiuſdem Cardinalis: non virtute regulæ reſeruantis beneficia vacantia per obitum familiariũ Cardinalium, quia gratia eſt ad qualitercunque reſeruata: ſed virtute alterius regulæ, quæ vult impetrantem debere exprimere nomen, cognomen, & titulum Cardinalis. Item quòd eius conſenſus requiratur. Et licèt regula loquatur de vacante, nec deberet habere locum in vacaturo, cùm tunc impoſſibile videatur exprimere nomen, & titulum Cardinalis, cùm ignoretur, ex quo adhuc non venit vacatio, tamen cùm, ſi iſta gratia de vacaturo conceſſa non fuiſſet, & vacaſſet beneficium familiaris alicuius Cardinalis, certum eſt quòd ille deberet præſtare conſenſum prouiſioni faciendæ, vel factæ, aliàs prouiſio non valeret propter dictam regulam, ergo ſi teneremus dictam gratiam comprehendere beneficia familiarium Cardinalium, ita vt eorum conſenſus non requiratur, hoc eſſet in præiudicium Cardinalium, quod non eſt dicendum, quia nunquam intelligitur Papam
1 † velle tertio præiudicare, niſi expreſsè hoc dicat, ad deciſ. 19. de præben. in nou. & ad tex. in c. quamuis, de reſcrip. in 6. & c. vlt. de conceſſ. præbend. Et tantò magis in caſu, de quo ſupra, vbi, quia gratia comprehendebat

reſeruata, & hoc redundabat in præiudicium Legati propter dictum ſuum indultum conferendi reſeruata, expreſsè requiſiuit eius conſenſum. Nec obſtat quòd Cardinalis Legatus ſimpliciter conſenſit, ergo, & ſi vacauerit per obitum eius familiaris, valebit Papæ prouiſio, quia adeſt conſenſus Cardinalis, cuius erat familiaris: nam cùm, vt ſupra dixi, gratia non cõprehendat beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalium, conſenſus Cardinalis Legati non debet extendi ad alia in gratia non contenta,
2 cùm qualitas † ſine ſubiecto eſſe non poſſit, ad l. 1. in fin. & ibi Bart. ff. de vſufruct. per Iaſ. inſtit. de act. in princ. Et Papa qui requiſiuit huius Cardinalis in ſpecie conſenſum, fecit hoc ratione indulti ſui, cui præiudicabatur, non autem habita ratione ad conſenſum, qui debebat præſtari ratione regulæ propter beneficia familiarium ſuorum, quia non eſt veriſimile, cùm incerta eſſet vacatio, (in quo ſcilicet corpore eſſet futura,) quòd magis ad hunc Cardinalem, quàm ad omnes alios reſpectum habuiſſet. Et ideo coram D. Io. Maria in ſecunda inſtantia, Domini fuerunt pro remiſſoria, vt releuanti ad probandum dictam familiaritatem.

EPITOME.

Expectatiuam habens ad vnum tantùm in vna diœceſi, ſi acceptet ſimul duo, valebit acceptatio in primo.

SVMMARIVM.

1 *Acceptans duo beneficia ſimul poteſt quod maluerit acceptare.*
2 *Acceptare quis põt duo beneficia in vna diœceſi Ordinario non cõtradicente.*

DECISIO VI. aliàs 159.

Expectatiuam habens ad vnum beneficium tantùm in vna diœceſi, ſi acceptet ſimul duo, valebit in primo acceptatio, vt præſumatur magis illud voluiſſe. arg. l. quoties, de vſufruct. & Bal. in rub. ſi quis omiſ. cau. teſt. & arg. deciſ. Ægid. 301. per l. ſancimus, C. de donat. & quia videtur,
1 quòd ſit in eius facultate † acceptare quod maluerit, vt notat. Mil. in verſ. acceptatio, dum allegat notata per Archid. in c. relatio. 21. q. 1. licèt parùm faciat, & hoc ſecundùm plures ex Dominis in vna Oxonien. Canonicatus coram D. Piccolomineo, licèt inter alios nõ eſſet plenè diſcuſ-
2 ſum, quia, cùm haberet etiam ad aliud beneficium in alia diœceſi, † poterat duo etiam in vna acceptare, Ordinario non contradicente, * vt Rota ſeruat. ad not. per Hoſt. & Doct. in c. mandatum, de reſcript. * Mohed. d. 9. hoc tit.

EPITOME.

Mandatum de prouidendo cum clauſula, prout nos ex nunc, prout ex tunc, & è contra; conferimus, & decreto irritan. omnes aliàs collationes factas & faciendas &c. præfertur ſecundæ gratiæ factæ ante executionem, & collationem cum ſuſpenſione omnium aliarum gratiarum ſpecialium, & generalium, etiam non facta mentione primarum litterarum.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de prouidendo cum clauſula ex nunc, &c. An præferatur ſecunda gratia cum derogatione aliarum.*
2 *Papam velle expectare collationem inferioris, abſurdum eſt.*
3 *Papæ prouiſio debet impedire futuram prouiſionem executorum gratiæ præcedentis, etiam ſi de ea nulla facta ſit mentio.*
4 *Verba, etiam per nos, &c. & quauis auctoritate, &c. in expectatiuis, etiam Papam comprehendunt.*
5 *Clauſulæ executiuæ non ampliant, neque reſtringunt.*
6 *Gratia ad duas diœceſes, & vſque ad certam ſummam dicitur generalis, & incerta.*
7 *Generi per ſpeciem derogatur.*
8 *Gratia generalis tribuit ius ad rem, ſpecialis verò in re.*
9 *Gratia generalis actu nihil continet, ſed tantùm habitu, & potentia.*
10 *Gratia generalis poſtpoſita ſpeciali habet locum in alijs beneficijs.*
11 *Decretum in gratia poſitum ſortitur naturam gratiæ. & num. 17.*
12 *Mandatum de prouidendo idem operatur quod prouiſio.*
13 *Clauſula, prout nos ex nunc, &c. retrotrahit prouiſionem executionis ad tempus datæ. & num. 19.*
14 *Cap. ſi pro te, de reſcript. in 6. quomodo intelligatur.*
15 *Clauſulæ omnes etiam cum clauſula anteferri &c. non tollunt ius quæſitum in re. amplia vt num. 16.*
18 *Gratia ad beneficium primo vacaturum poteſt dici ſpecialis & certa.*
20 *Gratia prima vbi habet tenorem ſecundæ pro expreſſo, perinde eſt ac ſi ſecundæ tenor in prima eſſet inſertus.*

DECISIO VII. aliàs 14. lib. 2.

*Facit Mohed. dec. 21. de præbend. Put. dec 393 lib. 1. & 99. lib. 2.

Beneficio N. tunc vacante,* fuit per Papam mandatum prouideri B. de beneficijs vſque ad talem ſummam, cum clauſula, (prout nos ex nũc prout ex tunc, & è contra conferimus, & decreto irritanti omnes alias collationes, & prouiſiones factas, & faciendas in fauorem alterius, etiam per nos &c.) Ante autem executionem iſtius gratiæ, & collationem, vel prouiſionem B. factam, idem Papa idem beneficium in ſpecie mandauit conferri A. cum clauſula, vocatis vocandis, & clauſula, anteferri &c. ac ſuſpenſione omnium aliarum gratiarum generalium, vel ſpecialium, non facta tamen mentione primarum litterarum. Fuit dubitatum in vna Legionen. parochialis de Maiorga coram D. Sylueſtro, quis iſtorum debe-
1 ret præferri, † & ex parte A. fuit allegatum, quòd prima gratia non eſt collatio Papæ, quia cum certis iudicibus, & executoribus mãdetur, quòd
2 ipſi conferant, abſurdum † & inconueniens videretur Papam poſt ſuã voluiſſe expectare inferiorum collationem, ad not. per Felyn. in c. in noſtra, verſ. titulus multiplicatur, de reſcript. Igitur ſi prouiſio executorum expectatur, (etiam quòd gratia eſſet ſpecialis, & ad certum beneficium, vt vide-

demus in expectatiuis quando eſt acceptatũ, quia tunc generalitas eſt
reducta ad ſpeciem, & licèt ius ſit quæſitum ad rem, ad c.pen.de præben.
in 6.) & gratia præcedens effectum in alijs conſequi poteſt, ſuperueniens
3 ✝ prouiſio Papæ debet impedire futuram prouiſionem executorũ gratiæ
præcedentis, & præualere,* etiam de prima gratia nulla facta mentione, * Caſſad. d. 5. hoc tit.
ad deciſ.16.licet de more,de præbend.in nou.& deciſ.69.de reſcrip.in antiq. & in primarijs precibus, per Biſignet.deciſ.16.de præbend. & Franc.
in c.ſi poſtquam, col.2.verſ.tertio limita, & in c.dudum,col.2.in glo.1. de
præbend. in 6. Et licèt gratia aduerſarij ligaret Papam propter decretũ,* * De quo Gabriel.cõcl.3. de clauſulis, Simonet. de reſeruation. q.90.
4 (etiam per nos, &c. & verba, ✝ quauis auctoritate) in expectatiuis poſita, etiam Papam comprehendant, ſecundùm Abb. Lap. & Gemin. in c.
quodam, de præbend. in 6. Licèt enim inhibeatur tantùm inferioribus,
5 Tamen cùm ſint clauſulæ ✝ executiuæ, non ampliant, nec reſtringunt, ad
6 clem.1.de præbend. Item quia cùm gratia prima ✝ ſit ad duas diœceſes,
& capiat beneficia ciuitatis, & prouinciæ, ad not.per gloſ.in c.dudum, in
verb.incerta,de præbend.in 6. dicetur generalis, & incerta, eoque magis,
quia eſt ad beneficia vſque ad certam ſummã, ad not.per Innoc.in c.cum
dilectus, col.2. verſ. ſi autem alicui, vſque ad verſ. item videtur, de iure
7 patron. ergo ſecunda ſpecialis præfertur, cùm generi ✝ per ſpeciem derogetur, iuxta tex.in c.dudum,& c.quamuis,el 2. & ibi communiter Doctores,de præbend.in 6.etiam quòd de prima nulla fiat mentio,vt ibi, tri-
8 plici ſcilicet ratione. Prima, quia per gratiam generalem ✝ acquiritur
ius reſpectu ſpecierum ad rem tantùm, per ſpecialem verò in re, vt per
9 Hoſt.& Abb.in c.1.de reſcript. Secunda,quia in tali gratia ✝ generali nihil
continetur actu, ſed habitu tantùm, & potentia, vt per Io. Monachum,
quem refert Gemin.in c.dudum,col.2.verſ.quærit Io. Monachus &c. Tertia, quia ſi ſpecialis præfertur, generalis non conſumitur, ſed tantùm ex-
10 tenuatur,cùm in alijs ✝ ſequentibus beneficijs locum habere poſſit,vt per
Gemin.in d.c.quamuis, col. 1. verſ. nam obligatio, & ibi per Lap. hanc q.
rationem ſentit Imol.in l. ſi ſtichus,de leg.1. Nam executores vigore gratiæ aduerſarij poſſunt poſt primum alia conferre beneficia, vt per Innoc.
d.c.cum dilectus,col.2.& 3.verſ.& plus dicunt quidam,de iure patron. nec
11 decretum ✝ ibi poſitum obſtat, cùm gratiæ naturam ſequatur, vt per Archid.d.clem,1.de conceſſ.præbend.ad tex.in c.1.eo.tit.in 6. & notat Rota
12 deciſ.2.eo.tit.in nou. Nec etiam obſtat gratiã A. eſſe mandatum ✝ de prouidendo, quia idem operatur quod prouiſio, vt per Io. Andr. & Gemin.
col.2.ver.quid ſi Papa,& Franc.in d.c.quamuis,de præbend.in 6. & glo.in
clem. ſi Romanus Pontifex,verſ.prouideat,eod. tit. & Gemin.conſ.106.&
Ægid.conſ.28. Quibus tamen non obſtãtibus fuit per Dominos cõcluſum,
gratiã B. præferri,vt licèt executoris prouiſio requiratur, illa tamen ſecuta, retrotrahatur ad tempus datæ gratiæ propter illa verba, prout nos * De qua latè Tiraq. de retract. conuen.§ 2. gl 1. nu. 85. Ferr. cõſ.314. declarat eñ Put. d.390.lib.2.
13 ✝ ex nunc,prout ex tunc,* & è contra cõferimus, ad not.per Alex.in l.huiuſmodi,la 2.in princ.de verb.oblig.& conſ.111.col.pen.vol.6.& per Fely.
in c.licet cauſã,col.4.de probat.poſt Bald.in c.1.de milite vaſſal.qui cont.

eſt. in vſibus feud. & per Card. in d. clem. 1. de conceſſ. præbend. dum reſ-
14 pondet ad c. ſi pro te, † de reſcrip. in 6. dicendo quòd ibi non erat clauſula retrotractiua &c. & ſic vt perinde ſit, ac ſi Papa tempore datæ primæ gratiæ contuliſſet, quo caſu, ſine dubio eſſet ius quæſitum B. in re, ita quòd ſequens gratia nihil caperet, reperiendo beneficium plenum, ad quod benè facit deciſ. 12. de conceſſ. præbend. in nou. & etiam verba primæ gratię, dum dicunt, dictum B. vti poſſe regula de non tollendo iure quæſito. nec in d. clem. 1. eſt clauſula prædicta, ex nunc prout ex tunc &c. & ex hoc om-
15 nes clauſulæ in gratia ſecunda appoſitæ tolluntur, quia per eas, † etiã cum clauſula anteferri, non tollitur ius in re quæſitũ, iuxtà notata per Felyn. in c. cauſam quæ, col. 13. verſ. clauſula anteferri, ibi conſidera duo. de re-
16 ſcrip. præſertim quia tales clauſulæ collationem etiã † de vacaturo forſan tollere non conſueuerunt, ad deciſ. Faſtol. dub. 45. & per Felyn. poſt Oldr. in c. capitulum, col. 7. verſ. ſecunda concluſio, de reſcript. Et tantò magis ſtante, vt ſupra dictum eſt, decreto in prima, per quod futuræ collationes fiendæ, etiam per Papam, irritantur & annullantur: Et licèt, vt ex parte
17 A. fuerat allegatum, decretum † naturã principalis gratiæ ſequatur, tamen ſtante dicta clauſula retrotractiua, de qua ſupra, & decretum etiam retrotrahitur. Et per hoc etiam reſpondetur ad plura ſuperiùs per alteram partem allegata, quia non eſt quòd collatio Papæ expectet poſt ſe executoris prouiſionem, ſed quòd ſecuta executoris prouiſionẽ, Papa decernit valere, ac ſi à die datæ ipſemet Papa prouidiſſet, prout ex tunc à tempore datæ prouidit. Nec eſt ſicut acceptatio vigore expectatiuæ, quæ ius tantum ad rem tribuit, quod per ſequentem collationem Papæ tollitur, quia, vt ſupra pluries dictum eſt, gratia B. tribuit ſibi ius in re. Nec obſtat gratiam primam eſſe generalem, & ſecundam ſpecialem, generiq.
18 per ſpeciem derogari, quia licèt & prima † poſſet non immeritò dici etiã ſpecialis, quia ad beneficium primò vacaturum. ad not. per Abb. in c. paſtoralis, §. quoniam, de reſcript. & per eundem, & per Felyn. in c. ex parte, col. 2. de off. deleg. & Card. in d. clem. 1. col. 4. q. 8. & etiam certa, ad notata per Franc. in c. 1. §. ex parte, n. 7. col. pen. in fin. poſt gloſ. in verſ. certum, de conceſſ. præbend. in 6. & Gemin. in c. mandato, & c. ſi clericus, eo. tit. & libro. Tamen in caſu ſuperiori noſtro gratia comprehendebat etiam vacantia, prout beneficium tunc actu vacabat, & ſecuta ſuper illo executo-
19 ris collatione eſt reducta ad ſpeciem certã, & ſecuta retrotractione † eſt ac ſi in ſpecie tale vacans beneficium ſibi primò collatum fuiſſet, ad d. deciſ. 12. de conceſſ. præbend. in nou. & Felyn. in c. capitulum, n. 17. de reſcript. aliàs enim fruſtra Papa irritaret prouiſiones fiendas per eum, ſi per ſuam prouiſionem ſemper gratia primi ſuſpẽderetur, & ei præiudicaretur, tantoq. magis quod tenorem ſubſequentium prouiſionum fiendarum habet
20 pro expreſſo, † vt perinde ſit, ac ſi tenor ſecundæ gratiæ in prima eſſet inſertus, ad vulgatum conſil. Butrij ſecundum. *

*Quod à Rota canonizatum inquit Caſſad. d. 10. & 38. ſuper reg. Cancell. & ab ea ſemper tentum, & approbatum. Gomeſ. ſuper reg. de non tollen. iur. quæſ. q. 6. propè fin. & de ſtylo ſeruatur. Mohed. d. 1. de reſcrip. Declarat tñ Caputaq. d. 181. lib. 2. impreſſ.

EPITOME.

Præſtimonium ſolitum dari in titulum beneficij, capit expectatiua etiam non creati in Canonicum, niſi aliud doceatur de conſuetudine.

DECISIO VIII. aliâs 21. lib. 2.

PRæſtimonium ſolitum dari in titulum beneficij, cùm veniat appellatione beneficij,* ad c.vlt.in princ.de conceſſ.præbend.in 6.Mil.in verſ. beneficij appellatione. Gemin.conſ.89. gratia expectatiua etiã non creati in Canonicum capit illud, niſi aliàs de conſuetudine loci doceatur, vt per Abb.conſ.47.vol.2. & Felyn. in c.poſtulaſti, verſ. quarta declaratio, de reſcript. ſecundùm Dominos in vna Oxonien. præſtimonij coram D. Aragonia. *

* Vide Gambar.d.22.vbi ꝙ non poteſt acceptari ab eo qui habet reſeruationẽ ad beneficia vacatura.

* Vt i eiuſd. Aragõ.d.29.

EPITOME.

Statuto, vel conſuetudini de optando, derogatur per mandatum de prouidendo, Motu proprio, conceſſum, & cum clauſula, non obſtante.

DECISIO IX. aliâs 28. lib. 2.

STatuto, vel conſuetudini, de optando, eſt ſufficienter derogatum per mandatum de prouidendo, Motu proprio, conceſſum, & cum clauſula non obſtante, ſecundùm Dominos in vna Placent. Canonicatus coram D. Aragonia, ad not.per Lap.& Abb.Gemin.& alios in c.vlt.§.in præbendis,col.1.de conſuet. in 6. & eundem Gemin. conſ. 104. Et tantò magis, cùm in mandato derogetur expectatiuis, quæ habent derogationem ſtatuti de optando, vt ſi vinco vincentem te &c.

EPITOME.

Mandatũ de prouidendo, ſine clauſula acceptandi, cũ clauſula, quòd Papa ex nunc, prout ex tunc, & è contra, à die vacationis prouidet, impedit quòd alteri conferri non poſſit.

DECISIO X. aliâs 29. lib. 2.

MAndatum de prouidendo, ſine clauſula acceptandi, cum clauſula, quòd Papa ex nunc, prout ex tunc, & è contra, à die vacationis prouidet, impedit, quòd alteri conferri non poſſit, & collatio Papæ de beneficio cadente ſub gratia, non conualidetur, licèt aliàs non appareat, quòd ille cui erat mandatum conceſſum in beneficio illo, in ſpecie ratum habuerit, ſecundùm Dominos in vna Calagurit. Archidiaconatus, coram D. Ludouico, ad c.ſi tibi abſenti, cum ibi not. de præbend. in 6.

EPITOME.

Idoneitatem, & qualitatem perſonæ ſufficit adeſſe tempore vacationis, & collationis, licèt non affuerit tempore nominationis.

SVMMARIVM.

1 *Habilitas perſonæ An requiratur etiam tempore datæ gratiæ.*

2 *Legitimatio, & qualitas perſonæ ſufficit quòd adſit tēpore vacationis, quando non agitur de ſubreptione gratiæ, ſed de habilitate.*

3 *Diſpenſatio trahitur ad præteritum.*

DECISIO XI. alias 52. lib. 2.

* Vide deciſ. 10. infra eo. tit.

PReces * conceſſæ per Sedē Apoſt. Imperatori, nominandi ad beneficia vacatura, quæ dicunt (de beneficijs perſonis idoneis conferendis) & alibi, etiam dicunt (dummodò eædem perſonæ repertæ fuerint idoneæ) & alibi (& perſonæ nominatæ prædictæ, ſecundùm ſtatuta, & conſuetudines eccleſiarum, in quibus huiuſmodi beneficia fuerint, capaces ſint, & in ætate legitima conſtitutæ, & de legitimo matrimonio procreatæ, dummodo alias cum eis canonicè diſpenſatum non fuerit.) Dubitatum fuit in vna Verdunen. Theſaurariæ coram D. Mohedano. An prodeſſent vni, tempore ſuæ nominationis, inhabili, cui tamen ante vacationē beneficij, & collationem ſibi factam, fuerat legitimè diſpenſatum, ad c. ſi eo tempore, de reſcript. in 6. & Bald. conſ. 491. lib. 1. & in c. conſtitutus, de
1 reſcript. Et licèt videretur diſpenſationem, † & habilitatem requiri etiā tempore datæ gratiæ: tamen omnes Domini, attento quòd non agitur de ſubreptione gratię, ſed de habilitate, tenuerunt ſufficere legitimationem,
2 † & habilitatē perſonæ adeſſe tempore vacationis, ad tex. in c. ei cui, de præbend. in 6. cum gloſ. & ad diſtinct. Doct. de qua per Imol. in clem. & ſi principalis, col. 3. de reſcrip. & in clem. fin. eod. tit. & Abb. poſt Io. Andr. in c. dilectus, il 2. de præbend. & Felyni in c. eam te, col. 21. verſ. Tempus date, in prima fallen. de reſcrip. & ibi per Barbat. in antepen. col. verſ. circa hunc paſſum. & Gemin. conſ. 79. & 90. & conſ. 113. & benefacit quòd notat Caſtrenſ. quem ſequitur ibi Iaſ. in l. militibus, C. de teſtam. milit.
3 diſpenſationem † ſcilicet trahi ad præteritum. *

* Facit dec. 10 hoc tit. in antiq.

EPITOME.

Patrimoniales filij ſi ſint quadragenarij, & idonei, præferuntur alijs magis idoneis.

DECISIO XII. alias 23. lib. 2.

PAtrimonialibus filijs, (qui quando ſunt quadragenarij præferuntur alijs magis idoneis, dummodo ipſi ſint idonei,) ſufficit ſi in eorum examine dicatur, quòd benè legunt, aliquantulum cantant, & parùm conſtruunt, ſecundùm Dominos in vna Burgen. coram D. Raynaldo, vt, licèt omnia illa tria requiri videantur, ad gloſ. & Card. in clem. 1. de conceſſ. præbendæ, cùm tamen qualitas beneficiorum circa ſufficientiam perſonarum beneficiandarum attendi debeat, ad c. ſi eo tempore, & ibi not. de reſcript. in 6. ſatis eſt quòd ſupra dixi in portionibus integris, vel dimidijs, hoc tamen hodie clariùs per nouam conſtitutionē Cardinalis Burgenſis deciditur, dum vult ſufficerē quòd benè legant, mediocriter conſtruant, & in fine dicit, & eandem ſufficientiam mandamus, quòd habeāt Clerici, qui debent prouideri per prærogatiuam quadragenarij.

EPITOME.

Penſionis tranſlatio non valet facta ab executore ante expeditionem, & præſentationem litterarum.

SVMMARIVM.

1 *Executor non habet exercitium iuriſdictionis ante expeditionem, & præſentationem litterarum.*
Deciſ. 4. Biſign. de conceſſ. præb. eſt reprobata.

DECISIO XIII. aliàs 197.

PEnſionis tranſlatio non valet facta ab executore ante expeditionem, & præſentationem litterarum, ex quo non 1 habet exercitium iuriſdictionis, ad not. per Mil. verbo, gratia Apoſtolica, Rom. conſ. 353. verſ. quò ad tertium col. 3. & Felyn. in c. eam te, col. pen. verſ. fallit quarto, de reſcript. & latè per deciſ. 19. de conceſſ. præbend. in nou.* licèt contra ſit deciſ. 4. Biſign. eo. tit. in antiquioribus ad quam, vt reprobatã, colligitur reſponſio ex d. deciſ. 19. & Felyn. in c. ſciſcitatus, n. 13. de reſcript. ſecundùm Dominos in vna Mantuana penſionis coram D. Piccolomineo.

*Et deciſ. 21. eo. tit. Ægid. deciſ. 116. vide tamẽ Caſſad. deciſ. 8. de reſt. ſpol. Put. dec. 225. lib. 3.

DE REBVS ECCLESIAE ALIENANDIS, VEL NON.

EPITOME.

Penſio, quæ conſtituitur loco alterius caſſatæ, valet, quamuis in ea non ſint expreſſa, quæ in prima conſtitutione expreſſa ſunt.

SVMMARIVM.

1 *Penſio ſecunda, quando conſtituitur, debet fieri mentio primæ.*
2 *Penſio, quando ſuper cathedrali conſtituitur, debet derogari Concil.*
3 *Penſionis caſſatio, vt altera aſſignetur, dicitur correſpectiuè fieri.*
4 *Res Eccleſiaſtica ſemel alienata, & ad eccleſiam reuerſa, non poſſunt amplius alienari.*
5 *Bona ſolita dari in feudum ſemel reuerſa ad eccleſiam, non poſſunt ampliùs infeudari.*
6 *Diſpenſatus ad vnum beneficium poteſt in permutatione primum dimittere, & aliud accipere, abſque alia diſpenſatione. vide tamen ibi.*
7 *Stylus Curiæ pro lege habetur.*

DECISIO I. aliàs 240.

1 PEnſio ſecunda, in qua, quando conſtituitur, requiritur fieri mentionem de alia penſione vigente tunc ſuper eodem beneficio,* vel quãdo
2 eſt ſuper Cathedrali debet Concilio derogari, ſi omnia hæc in prima aſſignatione facta fuere, & demum per penſionarium caſſetur, & in eadem ſupplicatione, in qua illa extinguitur, eadem ſimilis penſio alteri aſſignetur,

*Caſſad. d. 3. de pẽſion. ſuper reg Mohe. d 7. de renũc. & d. 11. de locato. Gig. ď pẽſio. q 29. Ferret. cõſ. 338 Amplia vt oneris, ſeu pẽſio.

nis perpetuę debeat fieri mẽtio, etiã ſi ſecũda pẽſio ſit ꝑpalis. Caput d 311. li. 2. Limita, niſi in ſup. adſit clauſula, dũmodo ꝑsẽs, & aliæ deſuper aſſignatę pẽſiones non excedãt medietatẽ fructuũ, qa ſatis hæc generalis ſcientia, quã Papa habuit, ꝙ aliæ pẽſiones adẽrãt ſufficit ꝓ expreſſiõne. Caput. d dec. 296. li. 2. impreſſ. Itẽ limita, niſi prima pẽſio eẽt nulla, qa nulla de ea eſſet ſiẽda mẽtio. idẽ Caput. d. 301. li. 2. ĩpſſ.

tur, ex quo Eccleſia non recipit ex hoc aliquod grauamen, & omnino ſi
3 hæc ſecunda penſio non valeret, prima remaneret cũ ✝ correſpectiuè illa eo tempore caſſata fuerit, vt altera aſſignaretur, ad not. per Felyn. in c. paſtoralis, 4. col. de reſcrip. & Doct. in l. lecta, ff. ſi cert. pet. Domini in vna Florentina penſionis, coram D. Mohedano, fuerunt pro validitate ſecundæ aſſignationis penſionis, etiam, quòd dicti Concilij derogatio, & antiquæ penſionis mentio non exiſteret, ſecus tenentes, ſi eccleſia ſemel à dicta penſione, & grauamine eſſet liberata, quia benè tunc, ſi altera ſimilis iterum alteri aſſignetur, ex quo eſt nouum grauamen, omnia requirentur, vt in prima conſtitutione ad not. per Bald. in l. 2. col. 2. verſ. ſed pone, C. de
4 ædil. edict. ſcilicet quod res ✝ eccleſiæ ſemel permiſſa per Papam alienari, ſi eſt actum redhibitoria, non poteſt ampliùs vendi, quia ſemel reuerſa eſt ad ſtatum, & naturam ſuam, ad not. per Bart. in l. 1. in fin. C. de impo-
5 nen. lucrat. deſcrip. lib. 10. ſcilicet, bona ✝ feudalia conſueta dari in feudum, quæ poſſunt per Epiſcopum iterum in feudum dari, ad c. 2. de feud. in auth. Epiſcopum, vel Abbatem in princ. collat. 10. non habere locum, nec poſſe infeudari, quando ſemel ſunt reuerſa ad eccleſiam, & de menſa* Epiſcopali facta. vt per eundem Bart. in l. fin. col. fin. C. de bon. vacant. lib. 10. Et pro ſuperiori deciſ. Facit, quod legitur, & notatur in c. non poteſt, de
6 præbend. in 6. Diſpenſatum, ✝ ſcilicet, ad vnum beneficium obtinendum, poſſe in permutatione primũ dimittere, & loco illius aliud accipere abſque noua diſpenſatione: Et licèt contraria opinio forſan ſit verior, tamen, vt dicit Rota deciſ. 339. al. 1. de fil. presbyt. in nou. & Franc. in d. c. non po-
7 teſt, col. fin. verſ. illud. eſt propter ſtylum ✝ Curiæ, quæ hoc ſeruat, qui pro lege habetur, vt in caſu illo ſeruetur, & ad materiam noſtram non extenditur, ceſſante ſtylo. facit regula l. patre furioſo, & not. ibi per Iaſ. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iur. & c. ad Apoſtolicam, de regular. cum ſimilibus.

* Vide Rom. Iun. conſ. 32. lib. 1. Clar. §. feudũ q. 13.

E P I T O M E.

Alienatio bonorum præbendæ, etiam diſtinctæ, facta per Canonicum non valet, ſine conſenſu Capituli.

S V M M A R I V M.

1 *Alienatio facta per Rectorem cum conſenſu Epiſcopi valet.*

D E C I S I O II. aliàs 38. lib. 2.

ALienatio rerum Eccleſiaſticarum alicuius præbendæ, licèt videatur poſſe fieri per Canonicum tantùm, cuius eſt præbenda, cum cõſen-
1 ſu Epiſcopi,* ſicut in alienatione ✝ facienda per Rectorem, vel Clericum, ad c. Abbatibus, & c. placuit, 12. q. 2. & c. in venditione, 17. q. 4. & gloſ. in c. primo, in verſ. tractatus, de reb. eccl. nõ al. in 6. Tamen Domini in vna Parmen. bonorũ, corã D. Io. Paulo, dixerũt, quòd etiã quòd præbẽda eſſet diſtincta, nõ valet alienatio ſine cõſenſu Capituli, ad c. ad audientiã, & ibi Abb. & Doct. de reb. eccl. nõ al. facit aliquid Caſtr. cõſ. 74. li. 1. & Anch. cõſ. 116.

* Redoan. de reb eccl. nõ alien. q. 41. num. 8.

Alias deciſ. ad hunc tit. facien. habes de Iure iuran. deciſ. 3.

DE

DE EMPTIONE ET VENDITIONE.

EPITOME.

Remedium l.2.C.de reſc ind.vend. habet locum contra tertium poſſeſſorem habentē cauſam à primo, ſi in ſecunda emptione ſit læſio vltra dimidiam.

DECISIO I. aliàs 19. lib. 2.

REmedium l.2.C.de reſcind.vend. licèt non videatur habere locũ contra tertium poſſeſſorem habentem cauſam à primo emptore, ad not. per Cyn. ibi, & Alex.conſ.92.vol.1.col.3.verſ.& ad hoc etiam, Tamen ſecundùm Dominos, in vna Romana officij, coram D. Aquenſi, ſi ſecunda emptio eodem morbo laboraret, ſcilicet, quia & illa fuiſſet vltra dimidiã, ad not.per Bald.& Salyc.ibi, dabitur vtilis actio ex illa lege, vt cumulat & refert Panthaleo Modernus repetens in d.l.2.in 4. parte gloſ. magnæ.*

*De quo & Cagn.ibi, q. 10.nu.114.

DE LOCATO, ET CONDVCTO.

EPITOME.

Conductor rei Eccleſiaſticæ, ad euitandum ſolutionem penſionis, non poteſt excipere, conſenſum Superioris non interueniſſe in locatione.

DECISIO I. aliàs 122.

NOn poteſt conductor * rei Eccleſiaſticæ, qui rem poſſedit, ad euitandum ſolutionem penſionis præteritæ, opponere, quòd non interfuit conſenſus Superioris, vt requiritur, ſecundùm omnes in vna Romana coram D. Camillo, ad not. per Innoc. & Abb. in c.1. de his quæ fiunt à Prælat. & latè per Dec.in c.quæ in eccleſiarum, 5.not. de conſtit.Iaſ.in l.2.col. 4.verſ.vnum tamen, C.de iur.emphyt.faciunt notata per gloſ.& Bart. in l. cum hi, §. eam tranſactionem, de tranſact. & not.per Bald.in l. neque, C. de contrah. & committ. ſtipul. & in l.contra iuriſ. ff. de pact. Iaſ.in l. non eo minus, verſ. iſtam regulam, C. de procurator.

* Redoan de reb.eccl non alien.q 47 n. 5. & q 58. n. 55.vbi huius deciſ.meminit.

EPITOME.

Canonis receptio ſine conſenſu Capituli, facta à Prælato habente facultatem de nouo locandi, præiudicat Eccleſiæ aliàs ſecus.

DECISIO II. aliàs 125.

REceptio * canonis facta à Prælato ſine conſenſu Capituli, licèt nõ noceat eccleſiæ, vt videatur remiſſa caducitas, ad glo.& Doct.in c.potuit, de locat. & Iaſ.in l.2.n.130. verſ.communis tamen opinio. C. de iur. emphyt. Si tamen ille idem Prælatus, qui ſolutionem recepit, habeat auctoritatem, & poteſtatem de nouo locandi, ſatis videtur tunc per receptionem eccleſiæ præiudicatum, ad not.per Alex.in conſ.14.incip.viſo, &

*Vide alleg. per Corbul. d̄ ⁻au.priua. emphyt. ob nõ ſolut can. q.21 Glar.§. emphyteoſis q.10.Soc.lũ.

col.145. li. t. Cagn.i auth. qui rē, n.37. Cephal. latè conſ.222. & 223. conſiderato themate vol.2. quod vnus ex Dominis, quem ferè omnes ſecuti ſunt, allegauit in vna Mantuana locationis terrarū, coram D. Petro.

EPITOME.

Penſio aſſignata ſuper fructibus Abbatiæ de conſenſu Abbatis, qui capit omnes fructus, & dat cuilibet Monacho tantum panis, & vini, valet.

SVMMARIVM.

1 *Fructus Monaſterij ſunt cōmunes inter menſam Abbatialē, & conuentum.*

2 *Epiſcopus ſi vult apponere penſionem ſuper fructibus eccleſiæ, requiritur conſenſus Capituli.*

3 *Abbas ſi ſolet ſingulis Monacis dare tantùm panis, & vini de fructibus Monaſterij, de cæteris diſponit ad ſui libitum.*

DECISIO III. aliàs 153.

1 FRuctus Monaſterij, † licèt de iure ſint communes inter menſam Abbatialem, & conuentum, ad not. per Doct. in c.edoceri, de reſcrip. Et 2 licèt quando Epiſcopus * † vult apponere penſionem ſuper fructibus eccleſiæ exuberantis, videatur requiri conſenſus Capituli, ad not. in c. paſtoralis, de his quæ fiunt à Prælatis ſine conſ. Capit. ſi tamen, ſecundùm Dominos in vna Gerunden. penſionis coram D. Aragonia, probetur quòd 3 Abbas † teneatur, & ſoleat cuilibet Monacho de fructibus Monaſterij dare ſeparatim tantum panis, & vini, & quòd omnes alij remanentes fructus ſint ipſius Abbatis, & de eis liberè ad libitum, & beneplacitū ſuum, licitè diſponere poſſit, & valeat: Non eſt ratio, cur ſuper illis fructibus remanentibus penſio aſſignata per Papam, cum conſenſu ſolius Abbatis, non valeat, cùm Monachis nullum ex hoc paretur, nec parari poſſit præiudicium, cùm ſatis ſuperſint fructus, poſt diſtributas Monachis portiones, pro Abbate, & penſione prædicta.

* Vide Gig. de penſion. q 6. & q. 10.

EPITOME.

Penſionarius non tenetur ad collectas, ſeu impreſtita etiam parua, quæ D. Veneti quolibet anno exigunt, etiam quòd fructus ſunt magni valoris.

SVMMARIVM.

1 *Penſionarius, & vſufructuarius æquiparantur.*

2 *Collectæ, perſonis non ſubditis impoſitæ, dicuntur extraordinariæ.*

3 *Penſionarius tenetur ad onera realia, decimas Papales, & charitatiuum ſubſidium. de quo & num.6.*

4 *Priuilegium non præſumitur per immemorabilis temporis vſum, quando vtens eſt incapax rei, de qua prætenditur.*

5 *Bulla in Cœna Domini prohibens exactionem collectarum à Clericis, impedit præſcript.*

7 *Ordinarium illud dicitur, quod ſemper fit.*

Pen-

8 *Penſionarius non tenetur ad onera ſolita.*
9 *Furtum, latrocinium, & hoſtile damnum, dicuntur caſus extraordinarij, & inconſiderabiles.*
10 *Caſus fortuitus non debent minuere penſionem, ſi fructus qui remanent ſufficiunt ad onera eccleſiæ.*

DECISIO IV. aliâs 16. lib. 2.

PEnſionarius, licèt videatur teneri pro portione penſionis, ad collectas, ſeu impræſtita,* quæ D. Veneti de facto in dominio eorum anno quolibet exigunt, ſicut vſufructuarius ad l. quæro, cum glo. & l. fin. de vſufr. leg. & l. hactenus, & l. ſi pendentes, §. ſi quid cloacarũ, ff. de vſufr. & l. apud
1 Iulianum, §. hæres, de leg. 1. quia æquiparantur, † ſecundùm Card. & Doct. in clem. 1. §. eadem, de ſupp. negl. prælat. & Caccialup. in tract. penſion. q.
2 17. in princ. Et quia cùm de facto perſonis † non ſubditis imponantur, videntur eſſe onera extraordinaria, ad l. ex reſcripto, §. ſciendum, & ibi Bart. de mun. & honor. in auth. Item nullã, C. de Epiſc. & cler. & per eundem, & Bald. in l. placet, C. de ſacroſ. eccl. & latè per Abb. conſ. 100. vol. 2.
3 ad quæ † videtur teneri penſionarium, quia tenetur ad onera realia, vt dicimus in decima Papali,* & charitatiuo ſubſidio, ad Caccialup. d. q. 17. & Bellenz. in tract. de charitat. ſubſid. q. 37. nec videtur obſtare, quòd per immemorabile tempus Veneti hoc faciant, ita vt priuilegium præſumatur, ad c. ſuper quibuſdam, §. præterea, de verb. ſignif. quia, cùm laici ſint
4 inhabiles ad ſimilia præſcribendum, † non præſumitur iſto caſu ex curſu temporis conceſſio, ad not. per Io. Monac. in c. 2. de præbend. in 6. & Abb. in c. cauſam de præſcrip. & ibi per Felyn. & per eundem in c. accedentes,
5 eo. tit. & Mod. Marſil. Bonon. ſing. 80. Et tantò magis ſtante bulla, † quæ in Cœna Domini publicatur, in qua anno quolibet talia prohibentur, & ex hoc præſcriptio interrumperetur. Tamen Domini in vna Vicentin. pen-
6 ſionis, coram D. Aragonia, quia fructus erant magni valoris, † & impreſtita parua, ita vt ex remanentibus fructibus penſio facilè ſolui poterat, & alij plures fructus pro ſoluente remanebant, ad not. per Abb. in c. conquerente, de Cler. non reſid. & per Caccial. d. tract. q. 7. fuerunt, quòd penſionarius ad ea non teneretur, vt, Aut ex eo quia ſemper, & continuò
7 ſimilia fiunt, † dicatur Ordinarium, ideſt ita vt de eo Papa notitiam, & conſiderationem habere videatur, & ſic, cùm ſit onus ſolitum, penſiona-
8 rius † non teneatur, ad dicta per Caccialup. d. quæſt. 17. & Caſtrenſ. conſ. 339. quia exceptiones. & conſ. 405. nouiſſimè, lib. 1. Aut quòd ſit inconſi-
9 derabile, & extraordinarium, & tunc ſit quoddam furtum, † ſiue latrocinium, vel hoſtile damnum, ad l. ſi merces, §. vis maior, ff. locat. cum ſimil.
10 & ſi ex tali † caſu fortuito fructus * non ſunt in magna quantitate diminuti, tunc, quia ſoluta penſione reliqui fructus ſufficiunt ad onera Eccleſiæ ſupportanda, ad tradita per Caccialup. d. tract. q. 7. non debent diminuere penſionem, ad d. §. vis maior, & Caccialup. vbi ſupra q. 16. in princ.

*In ead. Part. dec. 5 li. 1. & d. 386 lib. 2. Mohed. de hoc tit. & de materia Ferret. cõſ. 199. & 322. Gig. de penſio. q. 66. & 90.

*De quo vide Gig. de penſio. q. 59. Bellẽ ci. de charit. ſubſid. q. 75.

* De quo Gig. de penſion. q. 38.

* Vide Gig. de penſion. q 62.

Sequens

Sequens deciſio in alia impreſſione fuerat omiſſa, nos eam, cum alijs, quæ fuerant prætermiſſæ, correctam reſtituimus.

EPITOME.

Emphyteota priuatur ob inobſeruantiam pactorum.

DECISIO V. aliàs 195.

* Meminit huius deciſ. Corbul.cau. 2. de cauſ. priuatio em phyt. vbi cæteros allegat

EMphyteota * non ſeruans pacta impoſita in contractu locationis, cadit à iure emphyteotico, ſicut quando Canonem non ſoluit, ſecundùm Dominos in vna Placentina bonorum coram D.Io.Clerici: ad not. per Iaſ.in l.1.in 4.notab.C.de iur.emphyt.

DE FEVDIS.

EPITOME.

Feudo in hæreditario volens ſuccedere tenetur probare ſe hæredem immediati poſſeſſoris, & primi feudatarij, in antiquis tamen probata continuatione feudi, præſumitur hæreditatis aditio.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor feudi hæred. ſufficit quòd paratus ſit adire, licèt non ſit delata hæreditas immediati poſſeſſoris.*

2 *Aditio hæreditatis in feudo hæreditario in antiquis ſatis videtur eſſe probata inueſtituris, & poſſeſſione ſucceſſiua feudi.*

DECISIO I. aliàs 54. lib. 2.

*Vltra alleg. à Claro in ſ. feudũ.q.9.vide Roland.a Valle cõſ.23 in 3 dub.li.3 Maſcard. de prob. concl. 767.

FEudum * quando eſt hæreditarium, (quòd requirit, quòd volens ſuccedere,
1 ✝ probet etiam ſe eſſe hæredem non ſolùm vltimi, cui immediatè vult ſuccedere, ſed etiam primi inueſtiti, à quo feudum hæreditarium habuit originem, ad not. per Iac.de Beluiſ. in c.1. de eo qui ſibi, & hæred. ſuis maſcul.per Alex conſ.10 col.pen. verſ. idem reſpondeo, vol.3. Dec.conſ.390.col.4. & Brun.conſ.1.col.8.n.62.& conſ.2.in fi. & conſ.40.&
2 conſ.80.col.pen. Et quò ad immediatum, ſufficit ✝ quòd quis paratus ſit hæreditatem adire, licèt ei delata non ſit, quia non fuit inſtitutus, ad not. per Iac.Aluarot.Bald.Præpoſ.Alex. & cõmuniter Doct. in c.1.An agn.vel
3 fil.repet.Dec.conſ.208.col.vlt.) ſi ſumus in antiquis, ✝ & conſtat per inueſtituras, quòd quilibet ſucceſſiuè petijt nouam inueſtituram, prout tenetur de iure, ſatis ex hoc videtur eſſe probatam aditionem hæreditatis, ſi, vt ſupra dictum eſt, feudum eſt hæreditarium, & ſic annexum hæreditati, arg.l.quidam eulogio, C. de iure delib. & l. pro hærede, & l.neceſſarijs, de acquir. hæred. ſecundùm Dominos in vna Taruiſina feudi coram D. Raynaldo. Cùm etiam ex ſucceſſiuis inueſtituris appareat feudũ deueniſſe gradatim ab antiquo primo ad modernos inueſtitos, ita vt probata poſſeſ-

4 poſſeſſione ✝ ſucceſſiua feudi, ſatis videretur & aditionem ſucceſſiuã hæreditatis probatam, ad not. per Bart. in l. qui putat, cum l. præceden. de acquir. hæred. & Bald. & Præpoſ. Alex. in d. c. 1. An agnat. vel fil. defunct.

DE PIGNORIBVS.

EPITOME.

Prohibitio alienationis cum reſeruatione iuris in re, ſiue hypothecæ ſpecialis, ſiue generalis, quando omnia bona ſunt alienari prohibita, impedit dominij translationem.

SVMMARIVM.

1. *Prohibitio alienationis non impedit translationem dominij, ſed contrafaciens tenetur ad intereſſe. fallit, vt hîc.*
2. *Hypotheca ſpecialis, & generalis à pari procedunt, quando non poteſt interuenire niſi generalis.*

DECISIO I. aliàs 152.

1 PRohibitio ✝ alienationis facta inter viuos, etiam in fauorē certæ perſonæ, etſi non impediat translationem dominij,* ſed tantùm contrafaciens ad intereſſe teneatur, niſi ſint requiſita, & verba concepta eo modo, quo per Bart. & Doct. in l. filiusfam. §. diui, ff. de leg. 1. & in l. ſi ita quis, §. ea lege, ff. de verb. oblig. quia tamen fallit, quando prohibens reſeruauerit ſibi ius in re, puta hypothecam, ad l. ſi creditor, §. vlt. ff. de diſtract. pign. & Doct. in l. qui abſenti, §. 1. de acquir. poſſ. & in l. ſi filio, §. vlt. ſol. matr.
2 Quæ, licèt loquantur in ſpeciali hypotheca, ✝ idem tamen, ſecundùm Dominos in vna Caſalenſ. bonorum coram D. Piccolomineo, in generali, quando non poterat fieri niſi generalis, vt quia omnia bona erant alienari prohibita, & ſuper omnibus eiſdem erat retenta hypotheca, vt ſit idem, ac ſi res quælibet prohibita eſſet hypothecata. arg. not. per Corn. conſ. 61. col. pen. vol. 3.

* Vide Fabian. de Mõte de emp. & vend. q. 22. n. 35. 4. quæſt. principalis.

DE SOLVTIONIBVS.

EPITOME.

Datio in ſolutũ cum pacto quòd res æſtimetur, & pro ſumma æſtimata remaneat, valet.

DECISIO I. aliàs 39.

IOannes Baptiſta de Theodoricis dedit in dotem filiæ nuptæ D. Roſello de Ciuitate Caſtelli 2500. ſcuta, Et pro hac ſumma domum quandam inſolutum, cum pacto tamen, quòd debeat æſtimari domus, & pro ſumma æſtimata remaneret eidem D. Roſello. Æſtimatores autem debebant eligi ſimul à genero, & ſocero. Dubitatum fuit de validitate* dictę dationis in ſolutum, & dicti pacti, propter l. ſi merces, & ibi Bart. ff. locati. Tamen, quia dicti æſtimatores debebant eligi pacto acceſſorio ad contractum dationis inſolutum validum, Domini habuerunt, quòd non vitietur

* Vide Port. Imol. conſil. 133. & 211.

ob non

ob non præſumptam impoſſibilitatem, ad not. per Bart. in l. ſi fundus, §. vltimo, ff. de pignor.

E P I T O M E.

Solutione certo loco deſtinata, poteſt debitor alibi conueniri, deducto eo, quod ſua intereſt in loco deſtinato non ſolui.

D E C I S I O II. aliàs 34. lib. 2.

SOlutione certo loco deſtinata, licèt videretur non poſſe alibi ſummam debita peti, niſi docto per creditorem, quòd in loco deſtinatæ ſolutionis ſummam debitam conſequi non valuit per text. & ibi glo. & Doct. in l. 1. ff. de eo quod cer. loc. Tamen, ſecundũ Dominos in vna Romana 4000. ducatorum coram me, poteſt actor, deducto eo, quod intereſt promiſſoris magis in loco deſtinato, quàm vbi conuenitur, ſolui, debitorem conuenire, ad glo. in l. 2. eo. tit. Alex. Iaſ. & Doct. in l. qui Romæ, in princ. de verb. oblig.

E P I T O M E.

Penſio aſſignata ſuper fructibus alicuius beneficij Ordinis Hieroſolymitani, ſtante antiqua conſuetudine, quòd magnus Magiſter poſſit fructus primi anni propria auctoritate percipere, non eſt ſoluenda per ſucceſſorem.

S V M M A R I V M.

1 *Onus reale videtur ſequi rem & ſic poſſeſſorem, etiam quando fructus percepit prædeceſſor.*
2 *Conſuetudo, quòd religio Hieroſolymitana fructus primi anni beneficij vacantis percipiat, An valeat.*
3 *Poſſeſſor non tenetur ad penſionem pro illo anno, quo per vim omnes fructus ab alio fuere percepti.*
4 *Fructus propria auctoritate percipiens æquiparatur vſufructuario, & tenetur ad onera.*
5 *Penſio alimentis æquiparatur.*
6 *Canonicus ſi tenetur vigore ſtatuti Eccleſiæ ſoluere medietatem fructuum primi anni An habeatur ratio penſionis ſuper canon. impoſitæ.*
7 *Succeſſor, ſecundùm Rotam, non tenetur ſoluere penſiones per prædeceſſorem non ſolutas.*

D E C I S I O III. aliàs 60. lib. 2.

* Vide Put. dec. 189 li 2. Mohed. d. 6. de conceſſ. præbend.

PEnſio aſſignata ſuper fructibus alicuius Prioratus,* vel Baliatus, vel alterius beneficij, Ordinis Hieroſolymitani, ſtante antiqua conſuetudine, ſiue priuilegio, quòd Ordo, ſiue magnus Magiſter fructus primi anni, eueniente vacatione, etiam propria auctoritate percipiat, & lucretur, licèt videatur debere ſolui per ſucceſſorem habentem notitiam talis penſionis, etiam pro dicto primo anno, in quo nullos fructus percepit, ex quo,
1 cùm onus tale ✝ videatur reale, videtur ſequi rem, & ſic poſſeſſorem, etiã quòd fructus prædeceſſor, vel auctor perceperit, ad conſ. Rom. 388. &

Felyn.

Fely. in c.ad audientiam, el 2.col.6.de reſcrip. & Philipp.Franc.in c.fin.§. fin.de off.ordin.in 6.& in reg. non eſt in mora, de reg.iur. in 6. & Feder. de Senis conſ.81. Dec. conſ.156. Tamen in vna Monopolitana penſionis coram Reuerendiſs. Cardinali Campegio, proponente D. Io. Paulo, Domi-
2 ni fuerunt in contrarium. Vt, Aut dictam † conſuetudinem, dicatur, non valere, ad not.per Io. Andr.& Franc. in c.ſi propter, de reſcript. in 6. & in c. ſi tibi conceſſo, de præbend. eod. lib. & tunc, cùm religio illos de facto cœperit, poſſit dici, & meritò, eſſe quædam vis, quæ cùm omnes fructus
3 abſtulerit, non videatur † poſſeſſor pro illo anno ad penſionem teneri, ad l.ſi merces, §.vis maior, & ibi Bart. ff.locati &c. propter ſterilitatem, & ibi Abb. & Doct.eod.tit. Aut, ſi valida ſit conſuetudo, vel priuilegium, &
4 tūc cùm religio propria auctoritate fructus percipiat, † æquipararetur vſufructuario, qui ad onera tenetur, ad l.quæro; de vſufruct. leg. & l. ſi pen-
5 dentes, §. ſi quid, de vſufruct. Et ſi penſionem † alimentis æquiparemus, vt per Roman.d.conſ.388. & penſio debeatur ſuper re, vt dicit Felyn.Philipp.Franc. & Feder.de Senis, & alij in locis ſupra allegatis, tunc videtur textus in l.vſufructu legato, verſ.hactenus, de vſufruct. loquens in vſufructuario, qui decidit quæſtionem, & Dec.d.conſ.156. loquitur quando Ca-
6 nonicus † vigore ſtatuti tenetur ad fructus primi anni, vt tunc deductis oneribus,* & ſic penſione, intelligatur, non autem quando quis propria auctoritate capere debet, quia tunc onera per ipſum ſolui debere videntur. Non fuit tamen per Dominos plenius diſcuſſum, An contra religionem haberet penſionarius actionem, & An tali conſuetudini eſſet in ſuis litteris ſufficienter derogatum, cùm tunc contra religionem non ageretur, quia ad cauſam non erat vocata, ſed ſuperiora tantùm allegata fuere ad effectum abſolutionis beneficiati, contra quem agebatur. Nec Domini ſecuti fuerunt opinionem Federici de Senis d.conſ.81. dum vult eſſe in arbitrio creditoris agere etiam contra ſucceſſorem; Tum quia aliàs
7 Rota nunquam voluit iudicare ſucceſſorem* † teneri ad penſiones per prædeceſſorem non ſolutas, tum quia nil erat beneficiato imputandum, cùm tertius iuridicè in illo anno onera, & honores haberet.

* Ferret.cōſ. 354.nu.16.

*Vide Caſſa. d.4.de locat. Gig.de penſ. q.39. Puc. d. 189.li.2.Ferret.conſ.317

EPITOME.

Nouatio, etiam ope exceptionis, hodie non inducitur, ſi tertius promittit ſoluere pro alio intra certum tempus, quòd quis ſimpliciter ſoluere promiſerat.

SVMMARIVM.

1 *Nouatio hodie non fit etiam ope exceptionis, vbi aliàs ipſo iure fiebat.*

2 *Nouatio non fit, ſi, qui promiſit ſimpliciter, promittat poſtea ad tempus, & quæ ſit ratio, explicatur.*

3 *Inducta in augmentum non debent operari diminutionem.*

DECISIO IV. aliàs 77.

SI in ſecunda promiſſione * facta per debitorem creditori, promittatur minus tempore, puta, quia illud, quod debitor ſimpliciter debebat,

*Vide d.1.de depoſ.in antiq. Gabr. de fideiuſſ. q.3. Afflic.d.353 & ibi add.

bat, tertius pro eo promittat ad certum tempus, Domini fuerunt, hodie
1 non fieri nouationem, † etiam ope exceptionis, ſecuti magis comm. opin. contra Bart. in l. pen. de prætor. ſtipul. per Alex. & Socin. in l. qui vſumfructum, de verb. oblig. per Doct. in l. lecta, ff. ſi cert. pet. plenè per Iaſ. in l. ſingularia, eod. tit. per tex. in l. vlt. C. de nouat. & §. præterea, Inſtit. quib. mod. toll. oblig. quia opinio illa, quòd vbi olim fiebat nouatio ipſo iure, & hodie fiat ope exceptionis, eſt reprobata per Doct. vbi ſupra. Illud etiam
2 quòd glo. Bart. & aliqui Doct. dicunt, quòd quando quis promiſit † ſimpliciter, ſi promittat poſtea ad tempus, fiat nouatio ope exceptionis, eſt etiam reprobatum in locis vbi ſupra: Tamen, & ſi eſſet verum, hoc eſt, ſecundùm Doct. quia ſi pendente tempore ſecundæ promiſſionis, poſſet peti vigore primæ, ſecunda nihil operaretur, poſt quàm autem venit tempus ſecundæ, fruſtra quæritur qua obligatione ſit obligata eadem perſona, & cauſa non mutata, ſed in caſu, de quo ſupra, alia perſona promiſit ad tempus, & hæc promiſſio eſt in fauorem creditoris, vt magis ſit ſecu-
3 rus, Vnde inducta † in augmentum, non debent operari diminutionem, ad iura vulg. & de hac q. vide etiam per Doct. in l. ſcire debemus, de verb. oblig.

DE DONATIONIBVS.

EPITOME.

Statutum, quòd donans & duo teſtes inſtrumentarij, manu propria donationem ſubſcribant, non habet locum in donatione paruæ ſummæ facta à patre filio, etiam naturali, pro ſuo parapherno.

SVMMARIVM.

1 ***Probari quod debet per inſtrumentum, An ſufficiat probari per teſtes.***
2 ***Statutum de quo hic non habet locum in donatione facta à patre filio.***
3 ***L. data C. de donat. quomodo procedat.***
4 ***Donatio inter patrem, & filium, in modica ſumma facilè præſumitur.***
5 ***Statuti de quo hic exceptio non oppoſita in productione teſtium non poteſt amplius opponi.***
6 ***Statutum de quo hic non habet locum in donatione ex cauſa.***

DECISIO I. aliàs 244.

STatutum Vrbis, quod, ad euitandum fraudes, quæ frequenter in donationibus fieri ſolent, diſponit, quòd aliàs donatio non valeat, niſi donans in inſtrumento donationis manu propria ſe ſubſcribat, & etiam duo ex teſtibus inſtrumentarijs, non habet locum in donatione paruæ quantitatis facta à patre filio ſuo, etiam naturali tantùm, pro ſuo parapherno, probata per teſtes ſine inſtrumento, ſecundùm Dominos in vna Romana parapherni inter iſtos de Salamonibus coram me. * Non ex eo,
1 quia ſtatutum diſponens aliquid probari non † poſſe niſi per inſtrumentum, non excludat probationem per quinque teſtes, ad not. per Cyn. in l. opti-

* Hæc deciſ. hucuſq; tãtũ in alia ĩpreſ. fuerat ĩpſſa, nos reſiduũ ex manuſcr. Creſcẽtij ori ginali reſtituimus.

optimam, C.de contrah. & committ.ſtip.per Abb.& Felyn.in c.ſicut conſuetudo, de probatio. per Marſil. ſing.157. quia non erant tot teſtes: ſed quia, ſecundùm aliquos, talia requiſita per ſtatutum procedunt in donatione probanda per inſtrumentum, vnde non videtur per hoc excludere probationem per teſtes, arg.not.per Bald.in conſ.279. viſa petitione, lib. 4.* Secundò, quia, ſecundum omnes, propter naturalem affectionem pa- *Vide Maſc. concl. 6. nu. 106. & ſeq. de prob Mar ſil.in rub. de prob.col.18. & ſeq.
2 tris erga filios, ceſſare videtur ſuſpicio, ✝ nec ſtatutum in hoc caſu debet locum ſibi vendicare. ad not. per Bald. & Doct. in l.pactum, quod dotali, C.de collatio.in l.præſes, & in l.tranſactionem, vbi Iaſ. de tranſactio. Non
3 obſt.not. per tex.in l.data, C.de donat. quia intelligi ✝ debet reſpectu tertij, cui poteſt præiudicari, vt declarat Decius in d.l.pactum, & ante eum Ang.conſ.179.col.pen. in fine, ver. ſed incidenter, ibi, in perniciem aliorum &c. Vel in vna donatione excedente ſummam. ſecundum gloſ.2.ibi.
4 ſed inter tales ✝ perſonas maximè in quantitate centum ſcutorum, vt hic erat, de facili poteſt præſumi donatio. ad tex.cum ibi not.in l.ſi ſeruus communis, de don.inter vir. & vxor. Tertiò etiam poterat allegari, quòd quia in actu productionis teſtium non fuit oppoſitum de tali ſtatuto, am-
5 pliùs opponi ✝ non poterat, ad not.per Bald.Alex. & Iaſ.in l.certi condictio.§.quoniam, ſi cert.pet. Item & quartò, quòd tale ſtatutum locum non
6 habeat in ✝ donatione ex cauſa parapherni, & ſic ob cauſam, ad not. per Alex.conſ.21.vol.3. quòd tamen non eſſet ſine difficultate, ex quo matrimonium iam erat ſecutum tempore donationis.

Aliam deciſ. ad hunc tit. facien. habes ſupra de confeſſis deciſ.2.

DE TESTAMENTIS.

EPITOME.

Subſtitutio compendioſa, ſi ſine filijs quandocunque deceſſerit, comprehendit tacitam vulgarem in caſu impotentiæ, puta ſi hæres ſit incapax.

SVMMARIVM.

1 *Compendioſa poteſt fieri incapaci.*
2 *Conditio debet verificari & de vno caſu non extenditur ad alium.*
Cõditio voluntaria, & nõ neceſſaria ad actus validitatem, non extenditur.
3 *Cõpendioſa non eſt ſpecies ſeparata, ſed plures ſub vno vocabulo cõprehendit.*
4 *Filij poſiti in conditione excludunt ſubſtitutum.*
5 *Verba, ſi hæres deceſſerit, quomodo intelligantur.*
6 *Per vulgarem teſtatori ſucceditur.*
7 *Conditio, ſi deceſſerit ſine liberis, quomodo hic intellecta.*

DECISIO I. aliàs 76.

COmpendioſa facta quandocunque ſine filijs* deceſſerit, comprehendit tacitam vulgarem in caſu impotentiæ, vt puta ſi hæres ſit incapax, ad not.per Bart. nu.28. & Doct. in l.2.de vulg. non obſtantibus dictis per

* Vide Calcan.conſ.59. Duran.de arte teſtan. tit. 5. de ſubſtit. c.25.

per Bald. in l. quidam eulogio, C. de iur. delib. per Bart. & Doct. in l. centu-
1 rio, de vulgar. Et patet, nam compendioſa ✝ poteſt fieri incapaci, ſecundùm Bald. in l. 2. C. de hæred. inſtit. & tamen tunc nullo caſu verificari poteſt, niſi in vulgari tacita ex capite impotentiæ. Tamen in quadam cauſa Cluſina hæreditatis corā D. Petro, fuit dubitatum de hoc, & maximè propter illa verba, (ſi deceſſerit ſine filijs,) quæ conditio non fuit verifi-
2 cata ✝ nec extenditur ad alium caſum, ad conſ. Socin. 140. lib. 1. & quia eſt conditio voluntaria, non neceſſaria ad actus validitatem, quo caſu non extenditur, ad l. commodiſſimè, ff. de lib. & poſthum. & notatur in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, eo. tit. Et hoc ſatis me mouit, quia compen-
3 dioſa ✝ non eſt ſpecies ſeparata, ſed plures ſub vno vocabulo comprehendit. Vnde omnis ſubſtitutio ſub ea contenta eſt ſub dicta conditione, ſi deceſſerit ſine filijs, & ſic etiam vulgaris, quæ facta ſub conditione, ſi deceſſerit ſine filijs, annullatur per ſuperuenientiam liberorum, ad l. Lucius,
4 de vulgar. filij enim ✝ poſiti in conditione excludunt ſubſtitutum, vt ibi, ergo in caſu ſuperiori non debet ſubſtitutus, vero hærede incapace, admitti, quia ipſe venit excludendus, caſu quo decedat hæres cum filijs. Erant etiam, & alia verba in caſu ſupradicto, quæ augebāt difficultatem,
5 quia dictum fuerat (ſi dictus ✝ hæres Franciſcus deceſſerit) ideſt ſi deceſſerit hæres, ſcilicet, factus, ad l. ſeruus alienus, §. ſi quis ita, ff. de hæred. inſtit. Item dixit (eidem Franciſco ſubſtituto,) & ſic non vulgariter ſucceditur Franciſco, ſed teſtatori. Quibus non obſtantibus Domini idem
6 tenuerunt, quia, licèt per ✝ vulgarem teſtatori ſuccedatur, fit tamen hæredi, & inſtituto, Et illa verba (ſi dictus hæres Franciſcus deceſſerit,) in-
7 tellexerunt, ſi dictus hæres, ſcilicet, ſcriptus. Nec obſtat conditio, ✝ ſi deceſſerit ſine liberis, quia voluerunt, quòd non referatur ad tacitā vulgarem contentam in dicta compendioſa, ad quod videtur facere conſil. Dec. 416. in vlt. col. Et pro hoc ego conſiderabam rationem, quam compendioſa ſemper fit ſub iſtis verbis, ſi deceſſerit, ſcilicet quandocunque deceſſerit, & tamen ſecundùm Dominos, vt ſupra dictum eſt, continetur tacita vulgaris in caſu impotentiæ, vt ſi hæres eſt incapax, & ſic tunc non expectatur, quòd hæres decedat, ergo ſicut in tacita vulgari contenta ſub compendioſa non ſubintelligitur expreſſa conditio, ſi deceſſerit, ita & quando, vt in caſu noſtro, cum dicto verbo ſi deceſſerit, eſt appoſita qualitas, ſine liberis, quia qualitas iuncta verbo intelligitur ſecundùm tempus verbi, & acceſſorium regulatur ſecundùm ſuum principale, dicta ergo verba, ſi deceſſerit, vel, ſi ſine liberis deceſſerit, referuntur ad fideicommiſſariam, vel pupillarem contentam in compendioſa, in quibus obitus eſt neceſſarius.

EPITOME.

Trebellianica poteſt prohiberi etiam liberis primi gradus.

SVMMARIVM.

Legitima filio relicta, pater de cæteris bonis, ad ſui libitum diſponere poteſt.

DECI-

DECISIO II. aliàs 129.

NOta quòd, licèt multum ſit diſputatum inter Doctores,* An in filijs primi gradus poſſit Trebellianica prohiberi, & opinio negatiua Bal. Salyc. in l. iubemus, C. ad Trebell. diceretur, ſecundùm aliquos, magis cõmunis, vt per Decium latè conſ. 81. n. 3. & conſ. 218. n. 5.* Tamen quia aliàs Rota pro communiori, & veriori, ſecuta bis fuerat contrariam, & affirmatiuam opinionem in familia de Bubalis, & de Capizucchis, vt in notabilibus à Piſaurenſi* annotatum reperitur, eandem opinionem, coram me, in vna Romana fideicommiſſi etiam de Bubalis, ſecuti fuerunt ferè omnes Domini, pro qua vnus ex Dominis allegauit ſatis concludentem rationem D. Caroli Ruyni ſui Præceptoris: nam ſi teſtator, relicta tãtùm filio legitima, poteſt de cæteris bonis ſuis ad libitum ſuum diſponere, quare eſt, quòd in illis non poſſit Trebellianicam, & omnem detractionem prohibere? Et tantò magis in cauſa coram me, poterat opinio hæc iuſtificari, quia fideicommiſſum erat poſt mortem filij, ſcilicet, ſi filius hæres ſine filijs deceſſerit, quo caſu non ipſe filius, ſed eius hæres videtur grauatus,* ad not. per Bart. in l. qui duos, de vulg. & pupill.

* De quo Gabr cõcl. 1. n. 4. & ſeq. ad Trebell.

*Quib' adde Rolã. a Valle cõſ. 26. li. 3. & cõſ. 5. vbi latiſſimè lib. 4. Burſat q eã magis cõem, & hodie vſu, & ĩ praxi receptã inquit conſ. 348. nu. 28. lib. 4.

*Decil. Simone ẽ oĩũ 128. al. 88. li. 2. ad de Caſſa. d. 4. de teſt. plures congerit. Marza. de fideicõ. q 49. Thob cõſ. 90

* Gab. coc. 12 ad Treb. Burſat. conſ. 385 num. 5. lib. 4.

EPITOME.

Teſtamentum dictatum per patrem inter filios, ſed nondum publicatum, non valet.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum imperfectum ex defectu voluntatis inter liberos non valet, ſecus ex defectu ſolemnitatis.*

2 *Voluntas faciendi, & facere, ſunt diuerſa.*

DECISIO III. aliàs 164.

TEſtator* in vna Firmana hæreditatis coram me, dictauit voluntatem ſuam inter liberos, quam à quodã Notario, qui eam in ſcriptis redegerat, fecit ſibi legi, & deinde dixit, (ſtà bene, domane lo publicaremo) Ad requiſitionem autem vxoris eum rogantis, vt tunc ſine mora publicare vellet, reſpondit, (chiama tu li teſtimonij,) & antequã veniſſent, deceſſit. Fuit dubitatum, An valeret teſtamentum, vt inter liberos, ideſt An fuerit tantùm defectus ſolemnitatis, An verò voluntatis, quo caſu
1 etiam inter liberos † non valeret, ad not. per glo. in l. ſi is qui, de teſt. & in l. fin. C. fam. herciſ. & primam opinionem, quòd ſit tantùm defectus ſolemnitatis, voluiſſe teſtes adhiberi, & per conſequens pro validitate teſtamenti fuerunt quatuor ex Dominis, ſecuti opinionem Imol. in c. cũ eſſes, de teſtam. per Bart. in d. l. ſi is qui, & in l. fideicommiſſum, §. 1. de leg. 3. Alex. in l. hac conſultiſſima, §. ex imperfecto, & ibi latè per Iaſ. C. de teſt. Aret. d. l. is qui, qui dicunt hanc opinionem * magis communem, de qua plenè per Barbat. in c relatum, el 1. col. 14. n. 22. de teſt. Aliam verò partem, ſcilicet pro inualiditate teſtamenti, & quòd ſit defectus voluntatis,

* De hac materia latè Natt. in §. ex imperfecto. hic alleg. q. 28 Cephal. conſ. 294.

*Alios alleg. Gabr. de teſta. concl. 9. num. 8.

2 ex quo voluit teſtes adhiberi, & , quòd per conſequens, ſit voluntas ✝ faciendi, non autem ſit facere teſtamentum, tenuerunt alij quinque Domini, vt magis veram, & communiorem, de qua per Oldrad. conſ. 119. Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de inſtrum. edit. §. compendiosè, referẽdo ita fuiſſe aliàs iudicatum, & Io. de Anan. in conſ. 57. & Pet. de Ancha. d. c. cum eſſes. Paul. de Caſtr. conſ. 450. lib. 2. incip. Viſa dicti facti narratione, latè per Dec. conſ. 159. qui dicit de hac opinione non eſſe dubitandum, & per eundem plenè in conſ. 488. *Ideo propter votorum contrarietatem, nolui in ea cauſa, ex iſto capite, & ex vno voto tantùm exuberante, pronunciare.

*Alios refert Gab. vbi ſupra n. 3 Clar. §. teſtamentũ q. 7. & q. 9. quibus adde Pariſ. conſil. 146. lib. 4.

EPITOME.

Nouerca quid conſequatur vigore l. hac ædictali, C. de ſec. nupt.

SVMMARIVM.

1 *L. hac ædictali, C. de ſecundis nupt. multis modis declaratur.*

2 *Filius priùs legitimam detrahit, & poſtea reliquum cum nouerca æqualiter diuidit.*

DECISIO IV. aliàs 27. lib. 2.

1 L. hac ædictali ✝ de ſecund. nupt. licèt varijs modis per Doct. intelligatur, vt, videlicet, nouerca tantum conſequatur quantum eſt illud relictum * factum filio primi matrimonij quantumcunque minimum, & non ampliùs, de quo per Corn. conſ. 33. & 44. & 118. vol. 1. & conſ. 51. vol. 4. vbi dicit, quòd hæc opinio ſatis conuenit litteræ l. hac ædictali. Alij verò dixerunt, etiam conſequi illud, quod vigore l. omnimodo, C. de inoff. teſt. filius conſequitur, ſcilicet, integram legitimam, & ſic tantundem nouerca conſequatur. Alij autem exiſtimarunt, vt æqualis omnium rerum fiat diuiſio, ideſt, vt tantum habeat nouerca, quantum filius, & tantum filius, quantum nouerca, vt per glo. in d. l. hac ædictali, in ver. diuidi, & ibi Bald. col. 5. verſ. amplius, & Cyn. col. 2. Petr. de Bellapert. col. pen. Io. de Anan. conſ. 67. incip. viſo puncto. & ibi per Bologn. in addit. & Alex. conſ. 158. vol. 5. poſt Iacob. de Rauen. & Salyc. in d. l. hac ædictali, & Angel. in l. quoniam præteritæ, C. eod. Tamen maior pars Dominorum in vna Maioricenſi hæreditatis coram D. Mohedano, alia, & quartam opinionem veriorem ſecuti ſunt, vti communiorem, à qua in conſulendo, & iudicando non videtur recedendum, de qua per Bart. Bald. & Caſtrenſ. in l. 1. C. de reuoc. donat. per tex. in §. optimè, in auth. de nupt. & ibi glo. Iac. de Beluiſ. in 2. opp. & Ang. circa fin. & per Iac. Butrig. Alberic. & Alex. in addit. ad Bald. in d. l. hac ædictali, & ibi etiam per Bald. & per Fulgoſ. conſ. 97. col. 2. Socin. in conſ. 35. col. vlt. verſ. circa tertium dubium, vol. 4. & per Dec. conſ. 246. col. 1. in fi. cum ſeq. poſt Bald. conſ. 22. quædã D. Nicolina, in fi. vol. 5. Caſtrenſ. conſ. 150. viſo caſu, & allegationibus, col. 3. lib. 2. vt ſci-
2 licet ante omnia filius, ✝ ſiue filia, deducat legitimã tanquam præcipuam, poſtea verò cætera bona æqualiter inter ipſum, & nouercam diuidantur.

* In eadem cauſa vide Io. Paul. dec. 1. & de materia Mohed. deciſ. 1. hoc tit. Gab cõc. 4 de ſecund. nupt.

EPI-

EPITOME.

Vſusfructus omnium, & ſingulorum bonorum, relictus vxori, extantibus filijs, reſoluitur in alimenta.

SVMMARIVM.

1 *Vſusfructus omnium bonorum vxori relictus vocando eam dominam, &c. extantibus filijs, reſoluitur in alimenta.*
2 *Limitatur ſi de coniecturata mente teſtatoris aliter appareat, vt ſi plenum & integrum vſumfr. relinquat.*
3 *Vſusfructus certæ rei legatus vxori, importat verum vſumfructum.*
4 *Verbum, ſingulorum, eſt diſtributiuum, & idem operatur, ac ſi omnia eſſent ſpecialiter nominata. declara num. 8.*
5 *Alimenta, ſi relinquantur vxori, & deinde vſusfructus, intelligitur de vero, & pleno vſufructu.*
6 *Verba non debent eſſe ſine effectu operandi.*
7 *Pater non præſumitur velle priuare filium omnibus bonis in vita matris.*

DECISIO V. aliàs 49. lib. 2.

1 VSusfructus * † relictus vxori relinquẽdo ipſam Dominã, Maſſariam, & vſufructuariam, qui ſtantibus filijs reſoluitur in alimenta tãtùm, iuxta not. per Bart. & communiter Doct. in l. Titia cum teſtamento, §. fin. de leg. 2. & in l. 1. & in auth. hoc locum, C. ſi ſecund. nupſ. mul. & per Angel. in tract. de teſtam. verſ. item reliquit D. Ioannam vxorem &c. per Domin. & alios in c. ſi pater, in princ. de teſtam. in 6. per Corn. conſ. 173. vol. 3. per Iaſ. conſ. 65. verſ. circa quintum, vol. 1. etiam ſi ſit dictum, omnium bonorum, vt per Iaſonem allegantem plures in l. cum hi, §. ſi in ſingulos annos, in fi. ff. de tranſactio. & in conſ. 90. vol. 1. poſt Angel. conſ. 97. col. 3. verſ. eis

*De materia Gab. de vſuf. concl. 2.

2 autem viuentibus, quod, quia limitatur, † quando de coniecturata mente teſtatoris aliter appareret, ſcilicet, quòd plenum, & integrum vſumfructum voluerit relinquere, ad conſ. Paul. de Caſtr. 218. quòd vxor. lib. 1. & conſ. Dec. 418. & 454. Fuit dubitatum in vna Bonon. bonorum coram D. Raynaldo. An ſatis de huiuſmodi coniecturata teſtatoris mente conſtaret per hæc verba, relinquo vſumfructum omnium, & ſingulorum bonorum, quòd licet videretur auctoritate, & ratione dicendum, primò, per
3 conſ. Socin. 1. in 2. dub. vol. 4.* Secundò, ratione, quia ſicut † quando vxori relinquitur vſusfructus certæ rei, habet merum vſumfructum, vt per Bald. in l. vlt. C. de indict. viduit. toll. col. 1. verſ. item poteſt hic quæri, & col. 3. verſ. ſi verò teſtator declarauerit certas res. Idem dicendum videbatur,
4 quando omnium bonorum vſusfructus eſt relictus, † addito hoc verbo, ſingulorum, quòd cum ſit diſtributiuum, operatur, ac ſi omnia bona eſſent ſpecialiter nominata, ad l. huiuſmodi, §. pen. de leg. 1. & l. ſcire, de verb. obl.
5 Et quia, ſicut quando priùs relinquuntur vxori alimenta, † & deinde vſuſ-
6 fructus, intelligitur de vero, & pleno vſufructu, ea ſola ratione, ne verba †

* Gozadin. conſ. 47. n. 6. verſ. quintò.

ſint ſine effectu operandi, ad conſ. Alex. 214. in fin. vol 6. Idem etiam videretur de ſupradicto verbo, ſingulorum. Nihilominus Domini contrarium tenuerunt, vt, ſcilicet, etiam ſtantibus ſupradictis verbis, alimenta ſola legata viderentur, ex quo militabat ratio conſiderata per omnes Docto-
7 res, quia ſcilicet non eſt veriſimile teſtatorem voluiſſe priuare ✝ filium in vita matris omnibus fructibus. Quæ ratio, quãdo vnius rei tantùm vſuſfructus erat relictus, ceſſabat, & ideo dicebatur non obſtare primam ra-
8 tionem, arg. not. in l. quæ de tota, ff. de rei vend. & verbum, ſingulorum, ✝ ſatis operabitur, quòd in omnibus bonis, & in eorum qualibet parte, alimenta propria auctoritate percipere valebit, ad not. per Doct. in d. l. Titia, §. Titia, & vbique vbi ſupra. Nec auctoritas Socin. in d. conſ. 1. obſtat, nam ex lectione illius apparet, quòd non ex illis verbis, ſed ex pluribus alijs (de quibus ibi) mouetur, quæ verba cum alimentis compati non poterant. Ex quibus ſatis de mente teſtatoris conſtabat, non alimenta, ſed vſumfructum teſtatorem reliquiſſe.

EPITOME.

Alienandi facultas, diuiſione, etiam cum verbis de quibus hìc, data non cenſetur.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſione non cauſatur renunciatio fideicommiſſi, etiam facta cum verbis de quibus hìc.*
2 *Alienandi facultate data, & ſecuta, non ad ipſam rem, ſed ad pretium tantùm agi poteſt.*
3 *Procurator in rem ſuam, vel cum libera, alienare poteſt.*
4 *Verba, quicquid voluerit faciendum, important facultatem alienandi.*
5 *Dictio, quicquid, generalitatem, & omnem modum comprehendit.*
6 *Omninò idem importat, quod praciſè, & ſine diminutione.*
7 *Verbum, pleno iure, rem fideicommiſſo non ſubiectam denotare videtur, & proprietatem, & vſumfructum. vide num. 11. & 17.*
8 *Verbum, perpetuò, idem ſignificat, quod in infinitum. vide num. 12. & 19.*
9 *Alienandi facultas, An feudatario data videatur, per illa verba, quicquid placuerit faciendum. & num. 16.*
10 *Verba generalia debẽt intelligi iuxtà naturã actus ſuper quo interponũtur.*
13 *Diuiſione res fiunt pro diuiſo.*
14 *Clauſula generales nihil potius operantur, quàm inducant aliquid, quòd ſit contra naturam actus, ſuper quo interponuntur.*
15 *Actore non verificante narrata, reus abſoluitur.*
18 *Trebellianica non tollitur per verba diuiſionis pleno iure, &c.*
20 *Cretus in §. duo fratres, declaratur.*

DECISIO VI. aliàs 31. lib. 2.

* vide latiſſ. Gab. cõcl 1. d fideic Mobe.

1 DIuiſio, ✝ quæ regulariter, * ſecundùm communem opinionem, non cauſat renunciationem fideicommiſſi, ad l. cum pater, §. hæreditatem,

tem, de leg.2. & not.in l.tres fratres, de pact. & l.filiusfamilias, ſ.diui, de
leg.1.l.qui Romæ, ſ.duo fratres, de verb.oblig. quando facta eſt cum iſtis
verbis, ad habendum, tenendum, & quicquid voluerit deinceps omninò,
& perpetuò faciendum, & quòd res diuiſæ pleno iure ad alterum perti-
neant, cum clauſula renunciationis omnium iurium &c. vſque in præſen-
tem diem &c. quod licet propter iſta verba vltima nõn videatur etiam fi-
deicommiſſo renunciatum, ad conſ. Corn.340.vol.1.& conſ. Dec.86.Ta-
men in vna Bonon. fideicommiſſi coram D. Mohedano, videbatur, quòd
2 ſaltem videretur data facultas alienandi, ita quòd alienatione ſecuta, †
non ad ipſam rem, ſed ad pretium tantùm agi poſſit, ad Bart. in d.ſ.duo
fratres, in 8.q. Videbatur enim ex illis verbis, quodammodo quis conſti-
3 tutus procurator † in rem ſuam, vt dicunt in terminis Bart.Ang.& Doct.
in d.ſ.duo fratres, vel procurator cum libera, ad not. per Bald.in l.fin. in
princ. C.quod cum eo, &c. & Philipp.Franc. in c.qui ad agendum, in fin.
de procur. in 6. & per conſequens, quòd poſſit alienare, ad l. procurator
cum libera, & ibi Bart. de procurat. & Abb. in c.petitio, col.2. eod.tit. &
4 Alex. conſ.44.col.1.lib.2. maximè propter verbum, faciendum, † quod
alienationem importat, ad l.verbum facere, & l.faciendi verbo, de verb.
5 ſignif. iuncto verbo geminato,quicquid,† quod generalitatem,& omnem
modum comprehendit, ad l. quicquid, C.arbitr.tut. & l. quicquid aſtrin-
gendæ, de verb.oblig. & per Bald.in l.in fideicommiſſi,ſ.nonnunquam,de
6 vſur. & Felyn. in c.de quarta, col.3. de præſc. & iuncto verbo,omninò, †
quod idem eſt dicere quod pręcisè, & ſine diminutione, ad not. in c. ordi-
7 narij, de off. ord. in 6. accedebat & verbum, pleno iure, † quod rem non
ſubiectam fideicommiſſo denotare videbatur, ad not. per Socin.conſ.43.
8 col.3.vol.4. & Felyn. in c.conqueſtus,de for.compet.ac verbum † perpe-
tuò, & ſic in infinitum, ad conſ.Socin.84.vol.3. & Anchar.conſ.27.col.pen.
Pro quibus etiam allegabatur conſ. Signor.10.vbi ex illis verbis,quicquid
9 † placuerit faciendi, in materia feudi, in quo eſt de iure alienatio prohi-
bita, tenet eſſe datam Vaſſallo alienandi facultatem, & quod not.Crot.d.
ſ.duo fratres, in d. 8.q. in terminis noſtris. Quibus tamen non obſtanti-
bus, maior pars Dominorum fuit, quòd nec alienandi facultas data vide-
retur,non enim ſine myſterio Bart.in d.8.q.vltra verbũ,ad habendum,&c.
ponit etiam verbum, alienandi &c. quaſi denotet, quod ſine illo, ex alijs
verbis alienandi poteſtas data non fuiſſet,arg.l.vnicæ,C.de cad.toll.nec in
caſu ſuperiori eſt aliquod mandatum ſpecificè in rem ſuam, vt in alio ca-
ſu Bart. nec ex ſuperioribus verbis tacitè, vel in genere conceditur, licèt
enim, quando materia ſubiecta pateretur, hoc poſſent importare, ad ſu-
periùs allegata, tamen, cùm, vt ſupra dictum eſt, materia diuiſionis non
inducat de ſe, nec ſit proportionabilis ad alienandi facultatem,ſuperiora
10 verba generalia † debent intelligi iuxta actus naturam, ſuper quo inter-
ponuntur, ad l.ſi vno,ff.locati, & l.ſi ſtipulatus,ff.de vſur.cum vulgaribus,
prout in verbis inducentibus aliàs mandatum in rem ſuam, notat Alex.
in l.in prouinciali, ſ.ſi ego, col.3.verſ. concluſiuè puto, de nou. op. nunc.

d.24.đ renũ. Marza. de fideicõ. q.59. Alciat.conſ. 80. lib.9.

 tacitè

tacitè enim inerat, quòd pleno iure res diuiſæ ad alterū ſpectarent, iuxtà
11 diuiſionem pleno iure, videlicet ✝ quò ad proprietatem,& vſumfructum, ad not.per Bald. in l.mater, in 2.not. C.ad Tertull. & quòd perpetuò ſint,
12 intelligitur, ideſt non ad tempus, ſed ſecundùm tempus præſens, ✝ quòd attenditur perpetuò, quia adhuc dies, & conditio fideicommiſſi non venerant: non enim intendebant, vt ſupradictum eſt, fideicommiſſo renunciare, propter illa verba, vſque in præſentem diem. Item dabantur res ad habendum, tenendum &c. & quòd in illis quicquid voluerit, alter fa-
13 cere poſſit, res enim alterius fiunt ✝ pro diuiſo ex diuiſione, Vnde rerum ſuarum vnuſquiſque eſt moderator, & arbiter, & de eis quicquid vult facere poteſt,ad vulg.l.in re mandata,C.mandat. Eſt ergo expreſſio eorum, quæ inerant, quod operari aliquid non debet, ad vulg. l.3. de leg.1. & ita
14 per iſtam rationem tenet clauſulas generales ✝ in diuiſione nihil operari, Dec conſ.495. col.5. & potiùs dicendum eſt verba nihil operari, quàm, quòd aliquid, quod ſit contra naturam actus, ſuper quo interponuntur, inducant,vt per Bald. in rub.de contrah.empt.q.9. Et in terminis clauſularum poſitarum in diuiſione, not. Alex. conſ.21. col. 3.verſ.non obſtat quòd verba debent aliquid operari, vol.5. & Cuman. conſ.109.in fin.verſ. non obſtat quod hoc nihil operatur. iſtudq. ſatis conſiderat Signorol. d. conſ.10.verſ.item illa, col.2.qui licèt in fi. col. in primam ſententiam redeat, non tamen ex eo, quod velit ex illis verbis, quicquid voluerit, vel
15 placuerit, induci alienandi licentiam, ſed quia in illo caſu, actore ✝ non verificante narrata, reus abſoluitur, vt ipſemet ibidem rectè inſpicien. dicit num.5. Vnde non ſine myſterio Doct. ad hoc, vt licentia alienandi
16 ✝ data eſſe videatur, conſiderant, & requirunt addi hæc verba, pro ſe, & quibus dederit,* vt per Bald.in c.1. de feud.non hab.prop.nat.feud. & per Ang.d.§.duo fratres, & Iaſ. in l.3.col.3. verſ. contrarium eſt verum, C. de iur.emphyt. & ſine illis aliæ clauſulæ, & ad habendum &c. & de non contraueniendo, & de euictione, intelliguntur, vt & aliæ, de quibus ſupra, videlicet, ſecundùm naturam diuiſionis, non quòd illam alterent, & vltra ſtatum præſentem operentur ad ius futurū, ad not. per Bald.conſ.18. Nobilis vir, vol.3.& Iaſ.d.§.duo fratres,col.10.cum ſeq.poſt Bart. ibi, & per
17 Capran.conſ.89.Fulgoſ.conſ.41.& Signor.conſ.117.& licèt verba,✝pleno iure, poſſint habere interpretationem, de qua ſuprà, propriè tamen etiam verificantur quando res eſt reſtitutioni ſubiecta, ad l. generaliter, ff. de fideicomm. lib. per quem text. quòd tale verbum non det poteſtatem alienandi, tenet Bald. in l.voluntas,col.fin. in princ.verſ. nunquid res, C.de fideicomm. ad quod etiam eſt textus in l.generaliter,ff.qui & à quib.& not. Bald.& Salyc.per illum tex.in l.ſi ancillam, C.de act.empt. & not.Angel.
18 in l.Iulianus, in fi. per illum tex.de rei vend. & facit,quia nec ✝ Trebellianicam tollere videtur,* ad not.per Paul.de Caſtr.& Doct.in auth.ſed cum teſtator, C. ad l. falcid. Vnde bene, & in propoſito dicendum eſt, vt accipiantur ſecundùm ſubiectam materiam, vt per Felyn. in c. auditis, col. 2.
19 cum duabus ſeqq. de præſcrip. & idē de verbo ✝ perpetuò, ad not.per Iaſ. poſt

* De quo Clar. §. feudū,q 31 verſ. vlterius qro. Idem in emphyteota. Dec.cōſ.164. n.3.idē Clar. §. emphyteoſis,q 13.verſ. vlterius.

*Vide Gabr. concl. 9. ad Trebellian.

poſt alios in l.2.C.de iur.emphyt. num.160. & ſeq. aliàs intelligendo, vt ſupra in contrarium dictum fuit, in infinitum, &c. ex dicto verbo fuiſſet etiam fideicommiſſo renunciatum, quod fuiſſet contra mentem diſponentium, propter illa verba, vſque in præſentem diem, & idem de alio verbo,
20 omninò. Et ex iſtis reſpondetur ad id quod not.† Crot.ſupra alleg.in d. §.duo fratres, quia in caſu ſuo talia verba reſtrictiua non aderant, & quia ipſe ex poteſtate alienandi data, tenet fideicommiſſo eſſe renunciatum, quod eſt contra communẽ, vt per Bart.in d.§.duo fratres, & ibi per Alex. & in conſ.8.col.fin.vol.5. Corn.conſ.340.vol.1.& Rom.conſ.403. Et quia etiam in caſu ſuo, pro ſe, & hæredibus quibuſcunque, facultas talis erat conceſſa, negari enim non poteſt, quin ex facultatis alienandi conceſſione, præiudicaretur diuidenti, ſaltem quò ad rem alienatam, quã ampliùs vt reſtitutioni ſubiectam petere non poſſet, Vnde, cùm ex illis verbis, vſque in præſentem diem, appareat noluiſſe diuidentes ſibi in iure futuro præiudicare, quod nec eſt præſumendum, non videbatur in dubio dicendum, quòd contracta, & facta ad diuiſionem rei communis, inducerent præiudicium, & damnum in iure proprio, videlicet petendi rem ratione ſui fideicommiſſi, vt dicit Signorol. d. conſ.117.

DE SVCCESSIONIBVS.

EPITOME.

Adoptatus ab auo materno non excludit ſubſtitutum, teſtatore prohibente, ne filiæ fœminæ, vel nepotes ex eis ſuccedant.

DECISIO I. aliàs 22.

QVando teſtator expreſsè prohibuit filias fœminas ſuccedere, & etiã nepotes maſculos ex eis, fuit concluſum, quòd tunc adoptatus * ab auo materno, non excludat ſubſtitutum, ne ſit in facultate hæredis, contra voluntatem teſtatoris, alium facere admitti, & ſubſtitutum excludi, arg.l.fideicommiſſum, ff.de condit. & demonſtr. Dec conſ.399. & ita tentum fuit in vna Placentina hæreditatis coram D. Ludouico, Non obſtantibus pluribus, quæ in contrarium allegabantur, quæ breuitatis cauſa omitto.

* Quãdo adoptatus excludat ſubſtitutũ latè Illuſtriſſ D.Car. Mantica de coniect. vlt. vol.li.11.c.8.

EPITOME.

Bulla Sixti, & Leonis loquens de ſucceſſione ſpurij paſſiuè, intelligitur etiam actiuè, & comprehendit etiam Clericos in cauſa inteſtati.

SVMMARIVM.

1 *Matri prouiſum eſt per Orficianũ poſt Tertullianũ, ad maiorem cautelam.*
2 *Bulla Sixti, & Leonis, de ſucceſſ. incapacium eſt fauorabilis.*
Cauſa teſtati trahitur ad cauſ. inteſtati in fauorabilibus, & de vna ad aliam ſit extenſio.
3 *Comprehenſio ſit de caſu ad caſum ex finali ratione expreſſa militante.*

4 *Extenſio licèt non fiat de perſona ad perſonam, fit tamen de caſu ad caſum, multò magis comprehenſio.*

DECISIO II. aliàs 218.

SVcceſſio conceſſa per bullam Sixti, & Leonis, quæ videtur loqui, vt ſpurio, & aliàs incapaci ſuccedatur, extenditur etiam, vt è cõtra ſpurius, & aliàs incapax alijs ipſe ſuccedat, ad l. ſi ab eo, C. de leg. hæred. §. filium, & §. pen. in authen. quib. mod. nat. effic. ſui. per Salyc. in auth. defuncto, in fi. C. ad Tertull. Non obſtat, quòd poſt Tertullianum, aliàs fuerit
1 matri † prouiſum per Orficianum, cùm id fuerit ad abundantiorem cautelam, & maiorem declarationem, ſecundùm Dominos in vna Romana domus coram D. Aragonia. Immo ſecundùm eoſdem, eadem Bulla, quæ licèt in cauſa teſtati loquatur tàm de laicis, quàm de clericis, ſed in cau-
2 ſa inteſtati † de laicis tantùm, quia reputarunt illam fauorabilem, propter proœmium, quod eſt propter decorem vrbis, ad vulg. l. qui exceptionem, de cond. indeb. l. fin. de hæred. inſtit. iunctis, quæ ex his dicit Dec. conſ. 301. col. 2. extenſa etiam fuit in clericis ad cauſam inteſtati, vel vt
3 potiùs comprehenſio, † ex finali ratione expreſſa militante, diceretur, ad conſ. Cald. 1. vt lit. pend. Ita vt de laicis magis, ratione frequentioris
4 vſus fuerit expreſſum. Non obſtat extenſionem † non fieri de perſona ad perſonam, ad not. in c. 1. de off. deleg. per Aret. & alios in l. Gallus, §. & quid ſi tantùm, col. 5. de lib. & poſthum. & Iaſ. in l. cum res, de leg. 1. cùm in tali caſu non extenſio, ſed comprehenſio dici debeat, nec de perſona ad perſonam, ſcilicet, de laicis ad clericos, ſed potiùs de caſu ad caſum, ſcilicet de cauſa teſtati, ad cauſam inteſtati.

DE PAROCHIIS.

EPITOME.

Regula reuocatoria vnionum non cõprehendit erectionẽ certæ eccleſiæ in collegiatam.

SVMMARIVM.

1 *Regula reuocatoria vnionum, quomodo procedat. num. 3.*
2 *Dos eſt neceſſaria ad erectionem collegiatæ.*
3 *Regula reuocatoria futurorum non reuocat dependentia à præterito.*

DECISIO I. aliàs 141.

REgula, * quæ reuocat omnes vniones, ſuppreſſiones, & extinctiones beneficiorum, quæ tamen ad hũc effectum ſortitæ non fuerunt, Domini fuerunt, quòd non reuocaret illam, de qua ſupra deciſ. 138. al. fin. de præſumpt. quia cùm illa ſuppreſſio, vel extinctio facta fuerit pro dote ec-
1 cleſiæ erectæ in collegiatam, quæ dos † cùm ſit neceſſaria, ad deciſ. 874. al. 1. de eccl. ædif. in antiq. & ſic acceſſoria ad erectionem, & cùm erectio valeat, nec per aliquam regulam reuocetur, congruum eſt, quòd etiã acceſſo-

* Facit Mohed. deciſ. 7. de priuileg. Put. d. 337. li. 1. Acoráb. dec 5 lib 1. Thã. dec. 41.

ceſſorium eius naturam ſequatur, l.vlt. & ibi Bart. C. per quas perſ.nob.
2 acquir. & clem.2. & ibi Card.de præbend. & ideo ✝ reuocatoria futurorum non comprehendit futurum, habens dependentiam à præterito, ad
3 not. per Felyn. in c.vlt.de conſtit. Item, & ſecundò, quia regula ✝ loquitur quando aliquod corpus beneficij extinguitur, & alteri applicatur. Sed in caſu, de quo ibi, erat vna eccleſia, cui deſeruiebatur per duos, & erecta in collegiatam, idem corpus beneficij remanet, & deſeruitur nunc per plures, & ſic plura de vno fiunt beneficia, Ex quo ſequitur etiam, quòd ratio regulæ ceſſare videtur, nam ex alia ratione non videtur emanaſſe, niſi quia per tales ſuppreſſiones diminuitur cultus diuinus, & poteſtas Ordinarij conferendi, ſed in caſu ſuperiori vtrunque augetur, vt patet ad ſenſum.

EPITOME.

Vnio ad vitam facta à Papa, inducit reſeruationem, ita quòd ea diſſoluta Ordinarius non poteſt conferre.

DECISIO II. aliàs 177.

VNio * facta à Papa, de beneficio vacante, ad vitam, inducit reſeruationem, ita vt ea diſſoluta Ordinarius prouidere non poſſit propter appoſitionem manus Papæ, ſicut dicimus in Commenda, ad vulg. conſil. Rom. 350 in 3.col. & arg. c.vt noſtrum, de appell. & per Rom. conſ.335. poſt princ. ſecundùm omnes in vna Bracharen. coram D. Piſauren. Et ita aliàs, ſecundùm antiquos Dominos, Rota iudicauit, diſtinguendo, An vnio fuerit facta de beneficio vacante, & non pleno, & non dicatur tunc conferre, ſed manum apponere, Aut de beneficio iam collato, & pleno, & tunc vnio potiùs dicitur palliata diſpenſatio, ad not. per Gemin.conſ. 38. quæ non inducit reſeruationem. Quæ tamen diſtinctio videtur eſſe contra deciſ.101.al.4. ſupra de præbend.

* Vide Caſſa.d.2. ſuper reg de vnionib.

EPITOME.

Regula reuocatoria vnionum, exceptis, quæ per Ordinarium fieri poſſunt, non reuocat vnionem factam dignitati in illius erectione.

DECISIO III. aliàs 215.

REgula reuocatoria omnium vnionum, exceptis illis, quæ per Ordinarium fieri poſſunt, non videtur, quòd reuocet vnionem parochialis factam dignitati in erectione ipſius dignitatis, quia talis videtur, quòd per Ordinarium fieri valeat, vt ſentit deciſ.3.de reb.eccl.nō alie.in antiq. Vnde ex hoc Domini in eadem qua ſupra,* & quia agebatur ſpolio nomine dignitatis, & probabatur poſſediſſe parochialem vt vnitā, fuerunt pro ſufficienti colore tituli, probata vnione, non obſtante ſuperiori reuocatione.

* Deciſ. 11. de procur.

DE DECIMIS.

EPITOME.

Decimæ noualium parochialis debentur Monaſterio probanti per immemorabile tempus in ea parochia decimas percepiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Decima cui debentur, etiam noualium debentur.*
2 *Laici non præſcribunt decimas, nec priuilegij præſumptionem ſuper earum perceptione habent.*
3 *Poſſeſſio immemorabilis in eo, qui decimas poſſidere poteſt, facit præſumi priuilegium.*

DECISIO I. aliàs 208.

REctor * parochialis eccleſiæ fundans ſe in iure communi,* petebat coram me, in vna Burgen. decimarum, ab Abbate, & Conuentu S. Barbaræ, decimas noualium ſuæ parochiæ, quas dicebat iniuſtè, per Abbatem, & Conuentum colligi. Allegabatur exaduerſo priuilegium colli-
1 gendi decimas † cõpetere eis in dicta parochiali, & per conſequens etiam deberi eis decimas noualium, ad c. ex parte, il 2. cum ibi not. de decimis; & ad hoc probandũ allegabant, & probabant, ſe per immemorabile tem-
2 pus eas poſſediſſe, quo caſu, licèt in laicis † non deberet induci præſcriptio,* nec priuilegij præſumptio, quia non datur in eis poſſeſſio, ad glo. in c. illud 93. diſt. & ad c. cauſam de præſcript. tamen in eo, qui poteſt eas
3 poſſidere, facit poſſeſſio † tanti temporis præſumi priuilegium, ad c. 1. de præſcrip. in 6. & glo. in c. ſuper quibuſdam, de verb. ſign. Ant. de Butr. in c. peruenit, de cenſib. Alex. in conſ. 6. vol. 1. qui idem tenent contra id quod primo dixeram, etiam non data poſſeſſione, quia non fundatur quis in præſcriptione, ſed priuilegio præſumpto, vnde ſufficit, ſecundùm eos, vſus, & conſuetudo, ſcilicet, quòd per tantum tempus ſit ita ſemper factum, & in hanc partem inclinarunt omnes, quòd daretur Abbati, & Conuentui abſolutoria, etiam in noualibus, quæ licèt præſcribi non potuerint, nec per tantum tempus poſſideri, ex quo debentur de poſſeſſionibus de nouo redactis ad culturam, tamen data poſſeſſione antiquarum, & per cõſequens dato priuilegio eas colligendi, ſequitur in conſequentiam idem in noualibus, ad d. c. ex parte.

* Facit Put. deciſ. 237. & 366. lib. 3.
* c. ad audiẽtiam. de cler. non reſid. c. cum contingat, de deci. Put. d 371. lib 1. & infra deciſ. ſeq.
* Caputaq. d. 241. & 242. li. 1. impreſſ.

EPITOME.

Decimæ debentur rectori eccleſiæ, cui parochialis vnita eſt, & non perpetuo Vicario, cui congrua tantùm portio aſſignari debet.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius perpetuus ſuper decimis habet fundatam intentionem de iure com. declara tamen, vt hic.*

Fructus

2 *Fructus beneficij ſpectant ad verum Rectorem.*
3 *Vicario debetur congrua portio fructuum.*

DECISIO II., aliàs 65. lib. 2.

1 VIcarius † perpetuus, * qui habet curam animarum, & ſpiritualium,
licèt, ad c.cum ſecundùm, de præbend. videatur etiam habere ſuper
decimis fundatam intentionem de iure communi, ad gloſ. in ver. neceſſi-
tas, in c.expoſuiſti, eod.tit. & ad deciſ.341.al.5. de off. Vicar. in antiq. pro
quo & Card. in clem. vnica, q.9. ver. oppono ad hanc ſolutionem, eo. tit. &
2 in c.1.col.17. extra eod. Tamen, cùm omnes fructus † ſpectent de iure ad
3 verum Rectorem, & ideo Vicarius etiam perpetuus tantùm congruam †
debeat habere portionem, ad c.extirpandæ, §.qui verò, & ibi per Abb. in
verſ. nota ibi, congruentem, de præb. etiam reſpectu decimarum, ad not.
per Imol. in clem.1.col.vlt.verſ. vlterius quærit, & ibi per Card. col.4.verſ.
15. quæritur, de iure patron. quod probatur in d.c. extirpandæ, in princ.
& in c.1.iuncta glo. de præben. in 6. vbi, quia ſuper decimis aſſignata fuerat parua portio non ſufficiens Vicario, iura volunt ei eſſe aſſignandam congruentem: Domini, in vna Bellicen. decimarum coram D. Marco Antonio, fuerunt, quòd præſuppoſita bona, & valida vnione rectoriæ, Vicarius perpetuus contra Rectorem non benè egiſſet ad omnes decimas, ad not. per Bonif. de Vital. in clem.1.col.vlt. verſ. concluſio 16.nu.114. de decim, & tex. in c.G. perpetuus, de fid. inſtrum. vbi ſecundùm intellectũ Hoſt. relatum per Ant. de Butr. ideo Vicarius perpetuus agebat ad decimas, quia ei erant aſſignatæ, Et ita deciſio Rotæ, & alia in contrarium intelligantur. debebat autem petere ſibi congruentem portionem aſſignari, quam Domini dixerunt in ſententia illi eſſe reſeruandam.

*In eadẽ cauſa vide dec. Mohe 5. hoc tit. facit Caputaq d.339. li.3. impreſſ. Rebuff. de cong. port. q. fin. n.107. & ſeq.

DE IVRE PATRONATVS.

EPITOME.

Ius patronatus certæ perſonæ præſumitur eſſe ex fundatione, ſed ſi alicuius familiæ, vel vniuerſitatis, præſumitur ex vſurpatione.

SVMMARIVM.

1 *Vſurpatio non præſumitur.*
2 *Priuilegium eſt facti, & ob id non præſumitur.*
3 *Eccleſiæ fiunt ex eleemoſynis plurium, & ſic nõ animo reſeruãdi ius patronat⁹.*

DECISIO I. aliàs 13.

PArs in ſuis litteris confitebatur beneficium eſſe iuris patronatus laicorum cuiuſdã familiæ, ſiue domus, & Pontifex derogauerat ei, quatenus ex dotatione, vel fundatione, pro parte, aliàs in totum. Dubitabatur quomodo in dubio præſumeretur, & licèt, ad not. per Abb. conſ.76. vol.2. & in c.querelam, de elec. videatur præſumi ex fundatione, ex quo, vt ipſe dicit, eccleſia non naſcitur, tamen quia iſta ratio eſt nimis generalis,

lis,quia per hoc omnia beneficia præſumerẽtur eſſe iuriſpatronatus; Ideo Domini antiqui dixerunt,prout in collectis ſuis atteſtabatur D.Piſauren, quòd hoc procedebat, quando allegabatur ius patronatus eſſe particularis perſonæ, ex quo tunc, quia beneficia non naſcuntur, & quia delictum,
1 † ideſt vſurpatio non præſumitur, ad l.merito, ff. pro ſoc. & quia priuile-
2 gium † eſt facti, quod etiam non præſumitur, quòd præſumatur ex fundatione. Sin autem diceretur eſſe alicuius familiæ, vel vniuerſitatis,tunc quia non ita de facili plures conueniunt ad ædificandum, aut conſtruen-
3 dum eccleſiam, præſumitur ex vſurpatione, * quia regulariter † eccleſiæ ſolent fieri ex eleemoſynis plurium, & ſic non animo reſeruandi ſibi ius patronatus, concludentiores tamen rationes non vidi, Ideo &c.

* Idẽ Mohe. d. 2. hoc tit. Put.d.205 li. 1.idẽ ĩ Imperatore. Put. d.39.&60.li. 1. idẽ in Infante Portugalliç Put.d. 57.li.1. idẽ ĩ Rege Aragonũ. Mohed.d.10 hoc tit.idẽ in quolibet nobili potẽte, vt ſunt Romæ Illuſtriſſ D.Vrſini,Tholom.d.86 & Illuſtriſſ.D Columnæ,Caput d.128 lib. 1 & fuit latè diſcuſſum,& reſolutum in vna Sabinen. beneficiorũ 15.Decemb.1582.vt in d.199 li.2.impreſſ Venet.corã R.P.D. Aldobr.tunc Rotæ Auditore,nũc Sanctiſſ.D.N.Clemente Papa VIII. quem D.O.M. diù nobis incolumem ſeruet, & in illa deciſ. declaratur Conc.Trid.ſeſſ.25.de reſor.c.9 & vide Menoch.de præſump.lib.3.c.90.Achill.d.4 hoc tit.

E P I T O M E.

Iuris patronatus quaſi poſſeſſio probatur ex conſenſu vnius ex patronis,qui ſolus ex pluribus præſentauit.

D E C I S I O II. aliàs 27.

* Vide Lamberti de iur. patr.li 1.par. 2.art.16.3 q. principalis.

Conſenſus vnius ex patronis,* probat quaſi poſſeſſionem iuris patronatus, ad conſ.Abb.54.lib.1. & hoc tenuerunt hoc anno ferè omnes Domini in vna Vercellen. parochialis de la Motta, licèt in contrariũ videatur Dec. conſ. 149. ad quod reſpondebat D. Piſaùren. quòd Dec. mouebatur ex eo, quia conſenſus non poterat acquirere quaſi poſſeſſionem, niſi in eo, in quo apponebatur: tamen hoc bene procederet, quando daretur alius poſſeſſor iuris patronatus, ad Abb.in d.conſ.54. col.2. & conſ. 76.lib.2. per c. auditis, & c. cum olim, de præſcrip. ſed quando non eſt alius, tunc vnus actus iuris patronatus inducit quaſi poſſeſſionẽ in toto. Abb.in c.1.de religioſ.domib. & Dec.in conſ.134.Feder.conſ.234.alias ſequeretur, quòd reliquum ius patronatus eſſet in pendenti, quod eſt abſurdum, & in ſimili materia vide Abb. in c.dilectus, in fin. de capell. Monachorum.

E P I T O M E.

Ius patronatus fundatum à laico relictum quatuor laicis, & vni clerico, dicitur laicale.

S V M M A R I V M.

1 *Ius patronatus quando eccleſiaſticum, vel laicale dicatur, ſeu ſeculare.*
2 *Vocati ſub nomine collectiuo, veniunt pro vna voce.*
3 *Qualitas, quæ fauet eccleſiæ, attendi debet.*
4 *Iuripatronatus mixto paſſim Papa derogat.*

DECI-

DECISIO III. aliàs 156.

1 IVs patronatus * † ex fundatione laici relictum quatuor ex ſenioribus antianorum,& Præpoſito talis eccleſiæ, quia pro parte Præpoſiti dicitur Eccleſiaſticum, licèt relictum à laico, ad c.vni.cum gloſ. de iur.patr. in 6. & Abb. in c. de Monachis, de præbend. Si illi quatuor haberent ſeparatim vnuſquiſque vnam vocem, & Præpoſitus vnam aliam, ratione maioris partis vocum, poſſet ius patronatus dici laicorum, ad not. per Io.de Lign. in c.dilectus, el 3. de præbend. & Felyn.in c.ex litteris, de conſtit. arg.not.per Bald.in l.vlt.de colleg. illicit.cum alijs, de quibus per Rochũ de Curte in tract.de iure patr.in ver.ius, n.16.verſ.ſecunda quæſtio acceſſoria, licèt ipſe ibi contrarium tenere videatur. Tamen, quia poteſt du-
2 bitari, An illi quatuor ſint vocati † ſub nomine collectiuo, quo caſu venirent pro vna voce tantùm, ad not.in l.fin. C. de impub. & al. ſubſt. quo caſu pro dimidia eſſet laicale, & pro dimidia Eccleſiaſticum: Dubitatum fuit in vna Caſalen. coram D. Piccolomineo, quæ qualitas magis attendatur, ad effectum, An gratia expectatiua beneficium illud comprehendat, & videbatur dicendum Eccleſiaſticam attendi, per deciſ.266. al.46. de conceſſ. præb. in antiq. vt magis dignum trahat ad ſe minus dignum, ad not.in c.per tuas, de arbitr. & c.quod in dubijs, de conſecr.eccl.vel altar. Tamen quia contra illam deciſ. tenet Felyn.in tract. quando litteræ Apoſtolicæ noc.patro. verſ. ampliatur ſexto, per not. per Abb.in c.vlt.de iure patr. & Feder.conſ.61. incip. infraſcriptæ,arg.l.ſi cõmunem,ff.quemadm. ſer. amitt. quam deciſ. Felyn. etiam aliàs Rota tenuit per rationes
3 ſuas, vt attendatur illa qualitas † quæ magis fauet eccleſiæ, & eam ſequitur Roch.in d.tract.de iure patr.in ver. ius. verſ. eſt prima pœna,n.15.allegans not. per Abb.in c. ſuper quæſtionum, §. ſi verò, de off. deleg. Ideo omnes Domini fuerunt, vt dicatur laicale, ad hoc vt derogatio requiratur, & expectatiua non comprehendat, licèt quando eſt ius patronatus
4 † mixtum, per Papam hodie paſſim in Curia derogetur.

* Vide Mohed.d.9.hoc tit. Lambertin.de iu.patro. li.1 par. 1.art.6. q.1.

EPITOME.

Ius patronatus relictum Rectori eccleſiæ, & incolis, pro medietate erit Rectoris, & pro alia incolarum.

DECISIO IV. aliàs 192.

IVs patronatus relictum Rectori eccleſiæ, & incolis loci, vel parochianis, pro medietate erit Rectoris,& pro alia Incolarum, ſecundùm Dominos in vna Salamantina Capellaniæ, coram me. ad l. fin. cum ibi latè not.per Doct.maximè Iaſ.in 1.col. C.de impub. & alijs ſubſtit. & l. interdum, in princ. vbi gloſ. & Doct. de hæred. inſtit.

EPITOME.

Præſentatio vnica facta à laico inducit quaſi poſſeſſ. & ideò ſi non negetur iuſpatronatus, valet alia ſequens præſentatio.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Laicus non poteſt ſpiritualia poſſidere.*
2 *Quaſi poſſeſſio non acquiritur ſine titulo.*

DECISIO V. aliàs 199.

* Vide Lambertin. de iu. patr. lib. 2. q. princip. art. 11. & art. 17.

PRæſentatio vnica * facta à laico, de perſona illius, per cuius obitum vacauit beneficium, & ſic vltimus ſtatus, licèt aliàs non deberet ope-
1 rari quaſi poſſeſſionem, cùm laico ✝ ius reſiſtat, quòd talia ſpiritualia poſſit poſſidere, ad c. ſacroſancta, & c. maſſana, de elect. nec acquiratur
2 ei quaſi poſſeſſio ✝ ſine titulo, ad not. per Bart. in l. celſus, de vſucap. & in l. fin. C. vnde vi, & in ſpecie in iure patronatus per Cald. conſ. 13. ſub tit. de iur. patr. latè per Doct. in c. cum eccleſia Sutrina, de cauſ. poſſ. & prop. Tamen Domini in vna Treueren. parochialis coram D. Ludouico tenuerunt, (licèt aliqui eſſent contra,) quòd vigore dictæ quaſi poſſeſſionis ſequens præſentatio valeret, ad c. cõſultationibus, cum ibi not. de iur. patr. ex quo in cauſa illa non negabatur per partes beneficium eſſe iuris patronatus, quia vtraque dicebat ius patronatus ad ſe ſpectare, Immo, & pars aduerſa fatebatur, etiam iſtum, qui vltima vice præſentauerat, eſſe patronum, ſed allegabat non eſſe in turno ſuo, vigore cuiuſdã concordiæ antiquitùs factæ, quo caſu ceſſare videbatur (ſecundùm Dominos) argumentum contrarium, ſcilicet, malæ fidei præſumptio, quia ſcilicet ius reſiſtebat laicis, de quo per Alex. latè in conſ. 71. vol. 4. & deciſ. noſtrã 7. de iur. patr. in nou. per Roch. in ſuo tract. verb. competens, q. 14. ex quo, vt dixi, conſtabat per aſſertionem partium, & alia, beneficium non eſſe liberum, ſed iuris patronatus.

EPITOME.

Nominatus, ante præſentationem & inſtitutionem, ſi capiat poſſeſſionem, celebret miſſas, benedicat aquam, & eam aſpergat ſuper ſepulturam fundatoris, amittit omne ius, & efficitur inhabilis, iuxta c. auaritiæ, & c. fin. de elect. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Cap. auaritiæ, de elect. in 6. intellectus per totam deciſ. maximè num. 12. Diſpoſitio pœnalis non extendenda.*
2 *Præſentatus largo modo, & non propriè dicitur electus.*
3 *Dignitatum appellatione non comprehenduntur beneficia.*
4 *Adminiſtratio dicitur propriè in dignitatibus, ideò in ſimplicibus beneficijs non datur, niſi reſpectu dotis. num. 5.*
6 *Pœna impoſita ipſo iure, ad caſum non expreſſum non eſt extendenda.*
7 *Opinionibus pluribus relatis vltima videtur probata. Fallit vt ibi num. 8.*
9 *Nominatus Ordinario, & non præſentatus, nullum ius acquirit.*
10 *Priuatio non cadit in iure, quod quis non habet.*
11 *Pœnitere quando liceat, & num. 18.*

C. qua-

13 *C. qualiter de elect. habet locum in omnibus beneficijs. & omnes comprebendit num.14. & habet locum ipſo iure.num. 15.*
16 *Dictio, Nullus, eſt vniuerſalis, omnes comprebendens.*
17 *Actus vnus ſufficit ad incurren. pœnas d. c. auaritiæ.*
20 *Ius nouum veniens ad antiqui executionem, dicitur coadiuuare, & ob id potius fauorabile eſt, quàm odioſum.*
21 *Verbum, latiùs, quid importet.*
22 *Extenſio fauore animæ fit etiam in odioſis.*

DECISIO VI. aliàs 187.

NOminatus * à patronis, ante præſentationem, & inſtitutionem, tanquam capellanus, accepit poſſeſſionem capellaniæ, ad quam erat nominatus, & die ſequenti, animo continuandi ſuam poſſeſſionem, celebrauit miſſam in ea, prout capellanus ex forma à fundatore data facere tenebatur, aſperſitq. aquam benedictam ſuper corpus ipſius fundatoris. Ex his in vna Salamantina Capellaniæ de Padiernis, coram me, dubitatum fuit, An inciderit in pœnam, c. auaritiæ, de elect. in 6. vt ipſo iure ex hoc priuatus, ad eandem capellaniam inhabilis, etiam ſecuta poſtmodum præſentatione, & inſtitutione redderetur. Quod prima facie non vi-
1 debatur dicendum pluribus ex rationibus, Prima, quia cùm diſpoſitio † d.c. auaritiæ ſit pœnalis, non debebat extendi, ſed merè in caſu ſuo, in quo loquitur, intelligi, ad glo. in verbo, eiſdem, in clem. 2. de æt. & qual. ex quo ex multis videbatur ſequi, non habere locum in caſu noſtro, Pri-
2 mò, quia loquitur in electo; & præſentatus † largo modo, & non propriè, dicitur electus, ad not. per Abb. in c. 2. & c. nobis, de iur. patron. Secundò,
3 quia loquitur in dignitatibus, † ſub quibus non comprehenduntur cætera beneficia, ad not. per Card. & Doct. in d. clem. 2. & ita videtur tenere Gemin. in d.c. auaritiæ, in fi. Confirmatur, quia loquitur in ingerente ſe ad-
4 miniſtrationi, quæ datur propriè † in dignitatibus, ad c. voluntas 80. diſt.
5 & not. in d. clem. 2. Tertiò, quia in iſtis ſimplicibus beneficijs † non videtur dari adminiſtratio, niſi reſpectu dotis, ad not. per Gemin. in c. præſenti, in 3. col. de offic. ord. in 6. Vnde, cùm iſte nullos fructus perceperit, non videtur ex ſola poſſeſſionis apprehenſione priuari debere, ex not. per Lap. alleg. 101. col. 5. Gemin. in cap. eum qui, §. inſuper, col. 2. & ibi per Philipp. col. 1. de præbend. in 6. per Doct. in c. dudum, de elect. per Felyn. in c. poſtulaſti, in 3. & vlt. col. de reſcript. Vel non ipſo iure, prout diſponitur in d.c. auaritiæ, ad not. per Philipp. & Mar. Socin. in c. veniens, in princ.
6 de accuſ. Quartò, quia pœna † impoſita in d.c. vt dixi, eſt ipſo iure, Ideo non videtur ad caſum non expreſſum extendenda, ad §. optimum, in auth. de non eligen. ſecundo nub. & glo. in c. fin. de iur. patron. & hanc primam rationem ſentire videntur Domin. Archid. & Io. Andr. in d. c. auaritiæ, quòd ſcilicet propter pœnam non ſit extendenda: Secunda ratione principali, quæ etiam poſſet cadere ſub prima, quia diſpoſitio d. c. loquitur, quando quæſito colore quis adminiſtrat, vt ibi in textu, quod non fuerat in

* Vide Lambertin. de iu. pat. li. 2. par. 2. art. 11. q. 5. latè Hieron. Gabr. conſ. 199. lib. 2.

in caſu noſtro. Et quòd hoc requiri videatur, tenet Io. Monach. relatus per glo. ibi, quæ dicit opinionem iſtam ſibi placere, quam etiam ſequitur ibi Lap. & Collect. & Petr. de Anchar. in c. qualiter, de elect. & gloſ. Archid. Gemin. & Io. Andr. in c. auaritiæ, non videntur ſe firmare. Et licèt
7 contrariam opinionem vltimo loco recitent, ✝ quo caſu illam videntur ſequi, ad glo. in l. qui filium, §. Sabinus, ad Trebell. Bart. in l. bona fides,
8 ff. depoſit. tamen hoc fallit, ✝ quando vltima ſaperet rigorem, & prima æquitatem, ad conſ. Aret. 164. & Dec. in c. 1. de conſtit. in fin. & Iaſ. in l. ſi idem, §. fin. de iuriſd. omn. iud. prout in caſu noſtro, ex quo per primam excluditur correctio, & pœna; ad not. per gloſ. & Doct. in l. cotem ferro, §. qui maximos, in verſ. compellantur, de publican. & in l. ſi tibi, in fin. ſi cert. pet. Tertia ratione, quia cum in caſu noſtro eſſet tantùm nomina-
9 tus, ✝ & adhuc Ordinario non præſentatus, & ſic nullum adhuc ius acquiſitum, nec etiam ius ad rem habebat, ad not. per Abb. in c. fin. de iur. patr.
10 & deciſ. 3. eo. tit. in nou. non videbatur poſſe priuari aliquo iure, ✝ vt in d. c. auaritiæ, in ver. priuatos, ex quo nullum aderat: pro quo facit conſ. Oldrad. 246. in fine, iunctis rationibus, de quibus ibi per eum. Quarta ratione, quia cùm non vlteriùs continuauerit, nullum alium actum poſtea faciendo, primò petendo alium capellanum, interim pendente lite, & iudicio, deputari, videbatur pœnituiſſe ipſum, & cùm tunc tempore pœni-
11 tentiæ ✝ nulli alteri, etiam aduerſario, ex quo ex poſt conſecutus erat ius, fiebat præiudicium, & quia agitur ciuiliter, & quia pœna eſt ipſo iure, videbatur excuſandus ab ea, ad not. per Felyn. in c. 1. col. 2. verſ. fallit primo, & verſ. fallit quarto, & verſ. fallit ſeptimo, de præſumpt. & per Philipp. Franch. in c. 1. col. 3. de homicid. in 6. nec per miſſæ celebrationem, aut aquæ benedictæ aſperſionem, dicendum videbatur in pœnam incidiſſe, arg. d. conſ. Oldra. 246. quod loquitur in benedictione facta populo. Quibus tamen non obſtantibus, contrariam opinionem ſecuti fuerunt Domini, vrgentioribus, & verioribus rationibus, tenentes diſpoſitionem d. c.
12 auaritiæ, ✝ habere locum etiam in præſentato, ſecuti opinionem Curt. in tract. de iure patr. in verſ. honorificum, q. 39. & Gemin. in d. c. auaritiæ, in vlt. col. & Phil. Franc. in 1. col. [illegible] oſt Lap. alleg. 8. & etiam in nominato, cui, licèt ius aliquod non poſſet d[illegible]i quæſitum, quod poſſit amittere, tamen quia ex pœna d. c. auaritiæ, [illegible] undùm Doct. ibi, inducitur, & cauſatur etiam inhabilitas ad conſequendum ampliùs ex poſt ius aliquod ad beneficium, vel in beneficio, quam iſte poterit incurrere, vt ſaltem illud, quod vigore nominationis habebat, ſcilicet, quòd eius vigore poterat præſentari, amittere poſſit, ita, vt ampliùs præſentari, & inſtitui nequeat, maior enim videtur auaritiæ cæcitas, quæ in ſe ingerendo conſideratur in d. c. in eo, qui ſolùm nominatus, non expectando ſe præſentari, & inſtitui, adminiſtrat, quàm in eo, qui præſentationem expectauit, & omnes etiam aliæ rationes, de quibus per Bald. in d. c. qualiter, de elect. militare
13 videntur. Tenentes etiam d. c. ✝ locum ſibi vendicare in omnibus beneficijs, ſecuti opinionem Franch. ibi in 1. col. contra Gemin. quam fortè

tenet

14 tenet etiam Archid. dum in 1.col. propter vniuerſalem, ✝ nullus, dicitur comprehendi quemcunque electum ad regimen cuiuſcunque eccleſiæ, & tenere videntur Bald. & Card. in d. c. qualiter, & idem Card. & Ant. de Butr. in c. noſti, eo. tit. & alij quamplures in diuerſis locis, in eo quod di-
15 cunt pœnam d. c. qualiter, hodie habere locum ✝ ipſo iure, per c. auaritię, cùm d. c. qualiter loquatur in omnibus beneficijs, vt ibi patet, & dicit
16 Gemin. in d. c. auaritiæ, in fin. Tenentes ✝ & tertiò, d. c. procedere etiam quando ſimpliciter, & nullo quæſito colore, quis adminiſtrat, ſecuti opinionem Garſiæ, & Archid. quam gloſ. ibi dicit veriorem, & idem dicit Bald. & Ant. de Butr. in d. c. noſti, & Abb. in d. c. qualiter, dicens hãc eſſe veriorem, & communiorem, & eſt de mente Oldrad. in d. conſ. in caſu per eum poſito, & Alex. 23. diſt. col. 7. in fin. dum allegat d. tex. & etiam omnium, vt ſupra, dicentium, pœnam d. c. qualiter, hodie habere locum ipſo iure, quod tamen loquitur etiam quando nullo alio quæſito colore. Et per iſta ad maiorem partem allegatorum in contrarium reſponſum videtur. Nec obſtat, quòd iſte talia faciendo non adminiſtrauerit, quia celebrando miſſam, vt capellanus, in diuinis ſatis dicitur adminiſtraſſe, ad alleg. per Gemin. in d. c. præſenti, vt ſupra, quod prohibetur per d. c. ibi, in ſpiritualibus, vel temporalibus, & quia fecit animo continuandi poſſeſſionem ſuam, & vt actus, qui conueniebant capellano tantùm ex tenore fundationis, ſatis dicitur ſe ingeſſiſſe, ad d. conſ. Oldrad. dum de benedictione ſolemni loquitur, & facit deciſ. Ægid. 429. nec alia fructuum perceptio videtur requiri, quia non ex eo, quòd intruſus eſt, dicitur inhabilitatus, ad not. in d. c. poſtulaſti, ſed ex eo, quia ingeſſit ſe adminiſtrationi,
17 & ad hoc vnicus ✝ actus tantùm ſufficere videtur, prout dicunt omnes, qui in eo, qui minimam rem attigerit, exemplificant, & in eo, qui ſemel
18 tantùm peccauit: nec erit pœnitentiæ ✝ locus, propter actum iam perfectum, & conſumatum, & effectum priuationis, & inhabilitatis iam ſecutum, ad not. per Felyn. in c. 1. de præſumpt. Et ad generalem rationem contrariam, quòd ſcilicet, quia ſumus in pœnalibus, non eſt extendenda materia; Reſponderi poteſt, quòd ſcilicet Doctores communiter extendunt eam, nec ſine ratione, nam cùm per ius antiquum, quis, ſe ingerẽdo, incurrebat eandem pœnam, ſed erat priuandus per ſententiam, Ius no-
20 uum priuans ipſo iure, venit non ad correctionem, ſed ✝ executionem iuris antiqui, non enim ius nouum eſt illud, quod talem pœnam imponit, ſed exequendo dat ſententiam. Ideo dicitur coadiuuare potiùs, vt ibi conſiderat Philipp. Franch. in 1. col. dum reprehendit Gemin. Pro quo fa-
21 cit verbum ✝ latiùs, ibi in textu poſitum, & cùm agatur de fauore animæ, & eccleſiarum, vt ſcilicet tollatur ambitio, etiam ſi eſſemus in correctorijs, eſſet extenſio facienda, ad not. per gloſ. & Bart. in auth. ſacramenta puberum, C. ſi aduerſ. vend. Iaſ. in l. ſi quis maior. col. 2. in fin. C. de tranſact. latè per Crotum in l. omnes populi, num. 189. de iuſt. & iur. facit quod dicit Roch. in d. q. 39. in verbo, honorificum, ad gloſ. in c. ſciant cuncti, de elect. in 6.

EPITOME.

Noua prouiſio, cum clauſula, dummodo non ſit alteri ius quæſitum, facta præſentato de genere tantùm, alio exiſtente de genere, & nomine, iuxta fundationem valet.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus, pro vna vice tantùm, poteſt de conſenſu patroni inſtituere non habentem requiſita per fundatorem. quod declaratur.*

2 *Clauſula, dummodo non ſit alteri ius quæſitum, eſt exceptiua, & quomodo intelligatur.*

DECISIO VII. aliàs 205.

* Vide Lambertin de iu. patr. lib.2.q. 7.primę par. art.30.

PRæſentari debebat,* ſecundùm tenorem fundationis, vnus de genere, & nomine ipſius teſtatoris; patronus tamen, relicto vno, qui tantùm aderat de genere, & nomine, præſentauit alium de genere tantùm, qui ab Epiſcopo inſtitutus obtinuit etiam à S.D.N. nouam prouiſionem, narrãdo tenorem fundationis, & litem inter ipſum, & alium de nomine, & genere in partibus, cum derogatione iuris patronatus propter litem, Vnde coram D. Camillo in vna Gebenn. fuit dubitatum, An talis noua prouiſio poſſit canonizari, opponente ſe altero de genere, & nomine. Et licèt aliqui voluerint etiam primam inſtitutionem Epiſcopi valuiſſe, ex quo,
1 pro vna ✝ vice tantùm, poteſt Epiſcopus de conſenſu patroni inſtituere aliquem non habentem requiſita per fundatorem, de quo per Felyn. in c. cum acceſſiſſent, 8.col. de conſtit. tamen hoc procedere poterat, quando ſoli voluntati teſtatoris, vel fundatoris præiudicabatur, vt puta quòd debeat eſſe talis ætatis, talis conditionis, &c. In caſu autem noſtro ex quo vnus ſolus aderat habens requiſita per fundatorem, & ſic ille debebat omninò de iure præſentari, dicitur illi fieri præiudicium, quaſi quòd dicatur habere ius, ſaltem ad rem, ex quo ipſi certæ perſonæ conferri debebat, arg. c.ſi poſtquam, de præbend. in 6. Quo ſtante, nec noua prouiſio ſuffraga-
2 tur, cùm in ea ſit exceptio, ✝ dummodo alteri non ſit ius quæſitum, quod intelligitur etiam de iure ad rem, ad deciſ. Ægid.167. & iſta ratione aliqui moti fuerunt. Maior tamen pars Dominorum fuit pro noua prouiſione, & quòd tale ius non dicatur ad rem conſiderabile, vt per præſentationem, vel electionem, de quo iure loquitur d. deciſ. vt latè per Felyn. in c. cauſam quæ, col. pen. ver. clauſula anteferri, de reſcript. Et quia cùm tenor fundationis, & lis, & oppoſitio alterius de genere, & nomine, fuerit Papæ narrata, qua non obſtante contulit cũ derogatione: & illa clauſula, dummodo non ſit ius quæſitum, intelligitur, aliàs * quàm ex narratis, ad conſil. Gemin.88. col.pen.

* Simile ſupra dec.1.de cõfir.vtil.vel inutil. & intelligitur de iure in re nõ autẽ de iure ad rem. Caputaq; d.337 n.6. li.1. ipſſ.

EPITOME.

Derogatio iuris patronatus, etiam Regum, non eſt neceſſaria ſuper beneficio litigioſo.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Mentio ſpecifica de Regibus fieri debet.*
2 *Mentio patronorum non eſt neceſſaria propter litem.*

DECISIO VIII. aliàs 219.

LIte pendente, coram me, in vna Agrigentina * Decanatus, poſſeſſor obtinuit gratiam ſi neutri, contra quam actor inhabilis, (quia naturalis,* & non clericus præſentatus,& per conſequens malè, ſeu nulliter) ab Imperatore patrono opponebatur non habere ſufficientem iuris patronatus derogationem: Primò, quia licèt in gratia eſſet derogatio iuris
1 patronatus, non tamen aliquid expreſſum erat de Regibus, * † prout de eis ſpecifica mentio fieri debuerat, & propter regulam Cancellariæ, & de iure communi, ad not. per Felyn. in tract. quand. litt. Apoſt. no. pa. col. 5. verſ. ampliatur 8. Secundò, quia licèt poſſet teneri, quòd propter litē non
2 eſſet aliqua mentio neceſſaria, † cùm omninò patroni eſſent impediti, ad conſ. Cald. 1. vt lit. pend. & Gemin. poſt Lap. in c. 1. in princ. vt lit. pend. in 6. & recolit D. Caſſad. in deciſionibus ſuis * ita Rotam aliàs iudicaſſe in iure patronatus etiam Regis Scotiæ, Tamen in caſu ſuperiori videtur derogationem neceſſariam fore, & aliàs non præiudicari patrono, ex quo etiam lite pendente poterat præſentare vnum ex collitigantibus, * quia tunc ceſſare videtur ratio c. ſi hi contra quos, & tenet Roch. in tract. de iure patr. in ver. honorificum, in 23. q. & videtur de mente Philip. Franc. in d. c. 1. in glo. pen. vt lit. pend. in 6. Quo tamen non obſtante, quia in contrarium eſt communis opinio, vt per Roch. ibi. & Philipp. Franch. in d. c. 1. in fin. vt lit. pend. in 6. quia in caſu de quo ſupra, etiam collitigans propter eius inhabilitatem præſentari de nouo non valebat, & quia ſi pręſentaretur, lis non ceſſaret, vt conſiderat Roch. quinimò protraheretur in longum, contra d. c. ſi hi contra quos. Domini fuerunt pro validitate gratiæ, & iuriſpatronatus derogatione non eſſe neceſſariam propter litem.

* De qua ſupra deciſ. 13. de probat.
* Laberti. de iu. patr. li. 2. art. 7. & 11. q. 7. par. 1.
* Barbat. cōſ. 23. col. 8. li. 1. Lambert. de iu. pat lib. 2. par. 3. q. 9. art. 11.
* Eſt deciſ. 3. vt lite pend.
* Et quid ſi derogatū ſit litigioſo. Caputaq. d. 127. lib. 2.

EPITOME.

Ius patronatus fundatum per beneficiatum habentem etiam bona patrimonialia, in dubio non præſumitur Eccleſiaſticum, ſi laici ſunt in quaſi poſſeſſione præſentandi.

SVMMARIVM.

1 *Laici exiſten. in quaſi poſſeſſione iuris patronatus, à beneficiato habente etiam bona patrimonialia fundato, transferunt onus probandi in aduerſarium, quòd ſit Eccleſiaſticum.*
2 *Narranti incumbit onus probandi narrata.*

DECISIO IX. aliàs 2. lib. 2.

IVs patronatus fundatum per beneficiatum habentem etiam bona patrimonialia,* quandò eſt in dubio ex quibus bonis dicatur fundatum,

* Vide Lambertin de iu. pat lib. 1. p. 1. q. 8 art. 7 Gābar. dec. 53.

N 2 licèt

licèt poſſet dici, quòd ex Eccleſiaſticis, ad not. per Felyn. in c. ex litteris, col. 2. de conſtit. tamen, quia dictum illud reprehenditur per Roch. in tract. iuris patronatus, verb. ius, in pen. quæſt. & forte non malè: Domini ex alio capite in vna Conchen. capellaniæ coram D. Mohedano,* ſcilicet quia laici † erant in quaſi poſſeſſione * præſentandi, & ſic iuris patronatus, tenuerunt aduerſario in iſto caſu incumbere onus probandi, quòd ſit ex bonis Eccleſiaſticis, ad glo. in c. ſunt manifeſtæ res, in verſ. probantur, in fin. 12. q. 1. & in c. 1. 12. q. 5. & Abb. in c. cum eſſes, col. 12. verſ. tertio principaliter quæro, de teſtam. glo. in l. cum oportet, verſ. ex eius ſubſtantia, C. de bon. quæ lib. Alex. conſ. 101. & 116. vol. 7. Accedebat etiam, quòd aduerſarius, vt obtineret derogationem talis iuris patronatus, in gratia ſua narrauerat, talem capellaniam pro maiori parte ex bonis Eccleſiaſticis dotatam, quo caſu narranti † incumbit onus probandi, & verificandi narrata, ad not. per Io. Andr. in c. 1. de lit. conteſt. in 6. & Dec. in c. conſtitutus, de reſcript. per c. 2. eod. tit.

1 (margin) * Vt apud ipſum Mohed. d. 9 hoc tit. * Put. d. 228. li. 2. & d. 90. lib. 3. Achill. d. 1. hoc tit.

2 (margin)

EPITOME.

Patronus poſt præſentationem vnius ante litem, non poterit poſt litem, cumulando, præſentare collitigantem alias voces patronorum non habentem.

DECISIO X. aliàs 22. lib. 2.

PAtronus,* (qui lite pendente impeditur præſentare, ſiue variando cumulare, ad not. per Calder. conſ. 18. de iure patr. & 1. vt lit. pend. & per Lap. Domin. & Franc. in c. 1. in fin. & c. 2. vt lite pend. in 6. Butr. in c. paſtoralis, de iure patr.) non poterit poſt præſentationem factam de vno ante litem, poſt litem cumulare præſentando collitigantem alias voces patronorum non habentem. Nec obſtat, quod not. Roch. in tract. iuris patr. in ver. honorificum, 23. q. & Lambert. in ſuo tractatu iuris patronatus 12. art. 6. quæſt. princip. prima par. 2. lib. col. penul. quia in caſu ſuo, per variationem de collitigante lis finitur, & ceſſat ratio, c. ſi hi contra quos, vt lit. pend. in 6. In ſuperiori autem, potiùs daretur occaſio litigandi, & ne tam citò lis decidatur, ſecundùm Dominos in vna Barchinonen. beneficij coram me.

* Vide Lap. alleg. 22. qu. 3 & ibi adden. in ver. renunciante. Gomeſ. ſuper reg. de ſubrogand. q. 13.

EPITOME.

Patronus, etiam laicus, præſentans criminoſum vel aliàs indignum, priuatur ea vice poteſtate iterum præſentandi.

DECISIO XI. aliàs 41. lib. 2.

PAtronus, etiam laicus, ſcienter præſentans criminoſum, vel aliàs indignum, (non obſtantibus quæ dicuntur per gloſ. Io. Andr. & Imol. in c. cum vos, de off. ord. Archid. in c. 1. de præbend. in 6. Abb. in c. cum propter, de iur. patr. in 4. differ.) ſecundùm Dominos in vna Barchinonenſi Beneficij ſancti Chriſtophori coram me, priuatur ea vice poteſtate

iterum

iterum præſentandi, ad not. per Roch.in tract.iuris patr. in verſ. honorificum, q.4. verſ. ſi autem præſentatus, & Rot.deciſ.262.al.5.de iure patr. in nou. & Ægid.172. & 751. & notat Abb. in d.c.cum vos, & Hoſtien. in ſum.eo.tit. & Innoc.in c.propoſuit, de fil.presb. & Dom.& Franc. in d.c. 1.de iure patr. in 6. & Io. de Lign. in clem.1.eod.tit.Bart.in l.cùm quidã, de leg.2.& in l.2.§.1.de opt.leg. per Barbat.conſ.33.col.6.in 5.dubio vol. 2. & alios, de quibus per Cæſarem Lambert.in tract. de iure patr. 1.parte ſecundi libri, q.10.art.4.col.5.in fi.cum ſeq. & per Henrich.Boich.in c.auditis, de elect. & per Collectan. in d. c. cùm vos.

EPITOME.

Inſtitutio non facta iuxtà diſpoſitionem c. vlt. de elect. in 6. annullatur, remanet tamen ſalua præſentatio in tempore facta.

SVMMARIVM.

1 *Cap. vlt. de elect. in 6. loquens de electione, extenditur ad præſentationem. & num. 2.*

3 *Inſtitutione annullata, præſentatio in tempore facta, remanet ſalua.*

DECISIO XII. aliàs 58. lib. 2.

INſtitutio non facta iuxtà diſpoſitionem c.vlt.de elect. in 6. licèt videa-
1 tur debere dici nulla, cùm tex. ille † loquens de elect. extendatur cõmuniter per Doct. ad præſentationem, vt per gloſ.1. ibi in fin. & cæteros ſcribentes, & Roch. in tract. iuris patronatus, in ver. honorificum,q.2. & q.38. & hanc dicit eſſe communem opinionem, Lambert. in tract. iuris patr. art.2.q.6.princ.2.par.lib.2. & in 12. art. eiuſdem quæſtionis, & hoc Moderni Domini tenuiſſent in vna nulli us parochialis, coram D. Arago-
2 nia; Quia tamen in contrarium videtur deciſio † Ægid.620. quæ hoc reſtringit tantùm, quando eſſet conſuetudo in loco tale edictum proponendi, & ita aliqui antiqui Domini dixerunt Rotam in iudicando tenuiſſe, Dubitauerunt Domini à tali communi opinione recedere, niſi manifeſtiùs oſtenderetur Rotam contrariam opinionem ſemper ſecutam: Talis nihilominus quæſtio ſecundùm aliquos non erat neceſſariò in illà cauſa
3 proponenda, quia ſi ſolùm inſtitutio † per diſpoſitionem d. c. fin. annullaretur, remaneret ſalua præſentatio in tempore facta, quæ benè poterit per Auditorem admitti, & inſtitutio de nouo fieri, ad clem. Auditor. de reſcript. & deciſ. Aegid. 621.

Alias deciſiones ad hunc tit. facien. habes ſup. de dilation. deciſ. 11. *&* 12.

DE CENSIBVS.

EPITOME.

Cenſualis res potiùs in dubio præſumitur, quàm emphyteutica.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtrumentum, quod poteſt ſe habere ad cenſum, & emphyteuſim, in dubio attenditur contra illum, qui ſe fundat in eo.*

2 *Probatio dubia non releuat.*

DECISIO I. aliâs 33. lib. 2.

*Adde Gambar. deciſ. 33 de quo Maſcard. concl. 281. diſtinguit Berous videndus q. fam. 14.

CEnſualis res potiùs in dubio præſumitur,* quàm emphyteutica, ſecundùm Dominos in vna Romana Vineæ coram D. Raynaldo, ad doctrinam Alber. communiter approbatam, in l. 2. nu. 13. verſ. quid de quæſtione, C. de iur. emphyt. & ibi Iaſ. col. 11. verſ. tertio quæro, n. 42. & Dec. conſ. 138. & conſ. 146. & per Imol. in c. ad audientiam, col. 2. de reb. eccl. non alien. & per Hippolyt. de Marſil. ſing. 95. & Socin. conſ. 266. col. 10. n.
1 28. vol. 2. ſiue enim conſtet de inſtrumento, & ſi eſt dubium, ✝ An poſſit ſe habere ad cenſum, & ad emphyteuſim, in dubio attenditur contra illum, qui ſe in inſtrumento fundat, ad l. labeo, & l. ſi in emptione, de contrah. empt. & not. in l. quicquid adſtringendæ, de verb. oblig. ſiue conſtat tantùm de ſolutione per tot, & tot annos facta, & tunc, quia poteſt ſe habere ad diuerſa, ſcilicet ad canonem, & cenſum, non debet ex hoc induci rem
2 caducitati ſubiectam eſſe; cùm dubia ✝ probatio, quando poteſt ſe ad plura habere, non releuet, ad c. in præſentia, de probat. & ita ex hoc notat Abb. per illum text. in c. vlt. de cauſ. poſſ. & propriet. & in c. 2. & c. peruenit, de cenſibus.

QVI FILII SINT LEGITIMI.

EPITOME.

Filius non præſumitur ex marito natus, concurrentibus coniecturis de quibus hic.

DECISIO I. aliâs 118.

* Vide in ſimili Mohed. d. 1. & 2. hoc tit. & de materia latè Gabriel cōcl. 14 de præſump. Maſcard. de prob. concl. 788 Alc. præſump 37. regul 3.

FIlius natus ex muliere maritata, etiam adultera, & meretrice, licèt præſumatur mariti filius, * ad l. filium diffinimus, ff. de his qui ſunt ſui, vel al. iur. & l. ſi vicinis, C. de nup. & l. miles, §. defuncto, ff. de adult. & c. per tuas, cum ibi not. de prob. & Cyn. in d. l. ſi vicinis, qui hoc extendit etiam ſi mulier in lupanari proſtitueretur. Si tamen illa mulier erat concubina alterius, retenta ab illo in domo, & ille, & mater, & filius, aſſerant eſſe filium concubinarij, nec maritus contradicat, & pro filio illius reputetur à vicinis, præſumitur filius concubinarij, ſecundùm omnes in vna Placentina bonorum de Todeſchis coram D. Piſaurenſi, ad quod vide elegans conſ. Paul. de Caſtr. 115. incip. ſuper primo, col. 3. verſ. ſuper vltimo, lib. 1. Corn. conſ. 1. col. 1. vol. 3. Capr. conſ. 2. in princ. Alex. conſ. 88. n. 7. lib. 7. Anchar. conſ. 225. dub. 2. Barbat. conſ. 68. vol. 4.

DE SECVNDIS NVPTIIS.

EPITOME.

Mulier ſecundò nubens, & dans in dotem omnia bona ſua præſentia, & futura, cum clauſula conſtituti: ſi ſuper hæreditate ſibi obuenta poſtea tranſigat cum alijs, non præiudicat marito.

SVMMARIVM.

1 *Dos, etiã de futuris bonis comprehendit hæreditatem poſtea obuenientem.*
2 *Dos data priori marito videtur tacitè data ſecundo.*
3 *Mulier tranſigens, quando præiudicet marito quò ad dotem.*
4 *Dotis dominium An tranſeat ſine traditione, & num. 5.*
6 *Clauſulæ conſtituti effectus, ſi duobus ſit res eadem promiſſa.*
7 *Diſpoſitio l. 3. C. de nouat. non præiudicat habenti ius reale.*
8 *Ceſſio ſecunda, quando non noceat primo ceſſionario.*

DECISIO I. aliàs 203.

MVlier, in quadam cauſa Vercellenſi hæreditatis coram D. Piccolomineo, ſecundo loco nubens, dedit omnia bona, & iura ſua præſentia, & futura in dotem, prout poteſt, ad notata per Doct. in l. ſtipulatio hoc modo concepta, de verb. oblig. per Alexan. in l. de diuiſione, 1. col.
1 ſol. matrim. quo caſu ✝ venit etiam hæreditas futura, ad l. 3. §. cum ſpecialiter, & l. ſi ſocietatem vniuerſarum, ff. pro ſocio. Doct. in l. fin. C. quæ res pign. oblig. non poſſ. (Non obſtãtibus notatis per Bart in l. poſt emancipationem, §. illud, de lib. leg. in l. ſi vxor, §. diuus, ad l. Iul. de adult.) conſtituitq. ſe nomine mariti poſſidere, quod trahitur etiam ad bona futura, vt per Alex. Socin. & Iaſ. in l. 3. §. in certam, de acquir. poſſeſſ. Et licèt iſta datio dotis videatur potiùs augmentum dotis, cùm conſtante ma-
2 trimonio facta fuerit, & cùm dos data ✝ priori marito videtetur huic ſecundo, tempore contracti matrimonij, tacitè promiſſa, ad l. pen. §. vxor, & ibi per Doct. ſol. matr. & cùm non eſſet facta æquiualens donatio propter nuptias à marito, poſſet dubitari de validitate, ad notata in auth. de æqualitate dotis. Tamen, ex quo à muliere nunquam fuerat petita, hoc non obſtabat, ad notata per Bald. Nouell. in tract. de dot. in 8. ſpe. ſeu priuilegio dotis, 7. par. ſcilicet de his quæ tempus contracti matrimonij concernunt, col. 2. verſ. quia reſponderi poteſt, ad not. per gloſ. & Doct. in auth. dos data, C. de don. ante nupt. & ibi per Bald. in verſ. ſed ſaltem oppono, Obuentaque, & adita hæreditate tranſegit ſuper ea ſine mariti
3 conſenſu cum quibuſdam, quod videbatur etiam marito ✝ præiudicare, ad l. fin. de tranſact. quia non eramus in aliquo ex tribus caſibus, de quibus in l. 3. C. de nouatio. notant Doct. in l. ſi cum emptore, de pact. Tantò magis, quia licèt hæreditas talis priùs eſſet marito in dotem data, tamen ex quo tradita erat tranſigentibus per mulierem, illi videbantur

4 præferendi, ad l. quoties, C. de rei vendic. Et quia etiam in dote ✝ ſine traditione dominium non tranſit, ad l. de diuiſione, cum ibi not. ſol. matr. Et tunc demum quando eſt in maritum dominium tranſlatũ dicitur res dotalis, ad l. dotale, §. dotalem, de fund. dot. & licèt maritus reuocet tranſactionem, vel venditionem per vxorem factam, ratio eſt, quia ipſe eſt dominus, ad l. doce ancillam, C. de rei vendic. & l. ſi prædium, C. de iur. dot. tenendo tamen, vt ſupra, conſtitutum operari, etiam in iſta hæreditate obuenta, ceſſarent omnia, quia & maritus eſſet anterior in habendo poſſeſſionem, quia, ſecundùm omnes in d. l. quoties, primus habẽs

5 ✝ clauſulam conſtituti præfertur. * Item per talem fictam traditionem eſſet effectus dominus, ad l. quædam, de rei vendic. & glo. in l. ab emptione, de pact. igitur tranſactio vxoris eſſet nulla, ad d. l. doce ancillam, cum

6 ſimil. quia diſpoſitio ✝ d. l. 3. C. de nouat. non habet locum, vt præiudicetur habenti ius reale, vt declarat Socin. in conſ. 101. col. fin. vol. 3. Itẽ quia fuit probata ſcientia huiuſmodi dationis in dotem tranſigentium cum

7 vxore, & cùm ſecunda ceſſio in tranſactione facta fuerit in vtilitatem ✝ ceſſionarij, non præiudicat primo, præſertim ſi cedens, (vt in caſu noſtro) ex quo omnia in dotem dederat, aliàs ſoluendo non eſt, ad l. filiæ, in fin. de ſol. Alb. in l. fin. C. de procur. Iaſ. in d. l. ſi cum emptore, poſt alios, de pact. per Doct. in d. l. fin. de tranſact. per Socin. in d. conſ. 101. in fine. Fuerunt, & aliæ generales rationes, quas hic breuitatis cauſa, omitto.

* Tiraqu. de iur. cõſtit. in princ. Gabr. concl. 2 n 18 de empt. & vend.

Hic caderet titulus de Accuſationibus, ſub quo poni poſſet deciſio 2. infra de Simonia, priorem tamen impreſſionem non mutare magis placuit.

DE SIMONIA.

EPITOME.

Mandata ad reſignandum, & retrocedendum cum regreſſu, & alijs vt hic, facta eodem tempore, ſunt ſimoniaca.

SVMMARIVM.

1 *Actus, quando præſumantur correſpectiui ad inducen. ſimoniam.*

2 *Reſignationes debent eſſe liberæ, & ſine conditione, & pacto.*

DECISIO I. aliàs 78.

Eodem die, & loco, & coram eodem Notario & teſtibus reperiebantur plura mandata, * vnum ad reſignandum, alterum reſignatarij ad retrocedendum, alterum primi reſignantis ad conſentiendum regreſſui, aliud etiam ſeparatum, vbi inter eos erat conuentum ſub quibuſdam pa-

1 ctis; Qui dicta pacta ✝ & mandata præſumuntur correſpectiua, vnũ ſcilicet ratione alterius, ad not. per Bart. in l. pen. §. ſi vir. in fin. & Bald. in §. ſi mulier, ſol. matr. per Doct. in l. lecta, ſi cert. pet. & Felyn. in c. paſtoralis, 4. col. de reſcript. & facit quod notat Salyc. in l. per diuerſas, in 6. q. C. mandat. Domini habuerunt regreſſum pro ſimoniaco, cùm reſignationes ✝ de-

* Vide & hac materia Mohed. d. 3. hoc tit. Put. d. 440 lib. 1. & dec. 171. & 490. lib. 2. & 214. lib. 3.

2 † debeant eſſe liberæ, & ſine conditione, & pacto, ad c. ex parte, el 1. de off.deleg. quod allegat Felyn. in c.ad audientiam, el 2. in 2. & 3. col. de reſcript. & hoc in vna Gerunden. cuſtodiæ coram D. Camillo.

EPITOME.

Agens ciuiliter, vt aduerſarius priuetur beneficio, licèt non debeat ſe inſcribere ad pœnam talionis, ad extraordinariam tamen pœnam debet ſe inſcribere.

SVMMARIVM.

1 *Ciuiliter agi dicitur, ſi ad beneficij priuationem agatur.*

2 *Inſcriptio ad pœnam talionis, niſi criminaliter agatur, non requiritur. agens tamen ciuiliter ad priuationem, debet ſe ad pœnam extraordinariam inſcribere.*

DECISIO II. aliàs 161.

1 IMpetrans certo modo, deducens poſtea ſimoniam, ad effectum, vt aduerſarius declaretur priuatus beneficio, & ſic † ciuiliter, ad c. per tuas, in fin. de ſimon. & deciſ.420. al.35. de procur. in nou. licèt non debeat ſe inſcribere ad pœnam talionis, cùm criminaliter non agatur, ad c. qualiter & quando, de accuſ. Tamen Domini voluerunt, quòd ſe inſcriberet ad pœnam extraordinariam Iudicis arbitrio, iuxta c. ſuper his, eod. tit. & not. Doct. vbi Abb. & Felyn. in c.inquiſitionis, in 4.col. verſ. & ſi dicatur, eod. tit. licèt Alex. in l.ſi cui, in ſecunda add. ad Bart. ff. de accuſat. teneat indiſtinctè non habere locum inſcriptionem, quando agitur ciuiliter, ſed debet intelligi vt ſupra, & tantò magis, quia ſi in litteris expreſſiſſet vacationem per ſimoniam, Papa non dediſſet, nec vnquam conſueuit dare, niſi præcedente inſcriptione, & in forma iuris, vt in vna Conuerſan.* coram D. Ludouico tentum fuit.

*Cui⁹ meminit Gomeſ. ſuper reg. de annali q. 42. & in Curia quotidie ſeruari, quod impetrãti p priuatione ſignatura nõ dat, quoad priuationem, niſi ita ſe inſcribat, poſt Præpoſ. teſtatur Gig. de cri. laeſ. maieſt. lib. 2. q. 1. in fine, & de materia Clar. in pract. crimin. q 12. ver. cæterum. Duen reg. 27.

EPITOME.

Simonia conuentionalis in vno beneficio, facit committentem inhabilem ad alia...

SVMMARIVM.

1 *Simonia etiam per pactum committitur.*

2 *Simoniacus indiſtinctè reputatur inhabilis ad alia beneficia.*

DECISIO III. aliàs 165.

SImoniam * conuentionalem committenti in vno beneficio, ſi fiat collatio de altero, fuit dubitatum in vna Regien. Canonicatus, & præbendæ, coram me, An talis veniret priuandus, ex quo alius expreſsè impetrauerat à Papa, quòd in euentum, quòd per talem ſimoniam veniret ille priuandus, ego in forma iuris priuarem, & alteri impetranti conferrem.

* Facit Put. dec 80. li. 2. Caputaq. d. 238. li. 3. impreſſ.

rem. Et dubium faciebat, ex quo non erat realis ſimonia, vt videbatur debere requiri, ad c. ex tuæ, de ſimon. cum ſimil. Et quia etiam extrauagans Pauli eſt interpretata, vt procedat in reali tantùm. Tamen, quia
1 etiam per pactum ✝ ſimonia committitur, ad c. ex parte, de off. deleg. & c. nobis, de ſimon. Et quia Doct. indiſtinctè, & ſimpliciter dicunt ſimonia-
2 cum ✝ inhabilem ad alia obtinenda, & requiri diſpenſationem, ad not. per Mil. in ver. ſimoniacè receptus. & Io. Andr. & Anchar. in c. penult. de elect. & Abb. & alios in c. de ſimoniacè, de ſimon. Maior pars Dominorum fuit pro annullatione dictæ collationis tali ſimoniacè factæ.

EPITOME.

Reſignatarius ſecundus, cui per primum reſignantem ſimoniacum reſignatur ſecundo loco beneficium, præfertur primo reſignatario, etiam ignoranti ſimoniam.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatario etiam non delinquenti, quando ius non acquiratur.*
2 *Simoniaca reſignatio non abdicat ius à reſignante.*
3 *Reſignantis ius vt amittatur, debet admitti reſignatio per Superiorem.*
4 *Reſignatarius ignorans ſimoniam non poteſt cum bona conſcientia tenere beneficium.*

DECISIO IV. aliàs 231.

SImonia commiſſa, etiam per tertium, ignorante reſignatario, (vt in vna Placentina Canonicatus, & Cremonen. Archidiaconatus, coram me, vbi vigore quorundam pactorũ, cum interuentu etiam pecuniarum, frater procurauit alteri fratri fieri reſignationem,) ſecundùm Dominos,
1 eſt ipſo iure nulla, ita vt reſignatario * ✝ ius non acquiratur, licèt nullum delictum commiſerit, & ſecundus reſignatarius, cui poſtea per ſimoniacum reſignantem eſt reſignatum, præferatur, ad not. per Abb. in c. penul. in 1. not. de elect. per Præpoſit. Alex. in c. ordinationes, col. pen. cum ſeq. 1. q. 1. Et non ſine ratione ſecundùm eundem Præpoſit. ſcilicet, quia per
2 ſimoniacam ✝ reſignationẽ non abdicatur ius ab ipſo reſignante, ad deciſ. Rot. 235. al. 7. de renunc. in antiq. Innoc. & Doct. in c. cum vniuerſorum, de rer. permut. & glo. & Doct. in c. ſuper hoc de renunc. ex quo vltra re-
3 ſignationem, ad hoc, vt quis ✝ amittat ius, requiritur vt admittatur per Superiorem, ad not. in c. admonet, & in c. quod in dubijs, de renunc. & ideo, cùm Superior admittens neſciuerit de ſimonia, nec admiſiſſet, ſi ſciuiſſet, reperitur reſignatio non admiſſa: Et licèt in contrarium allegarentur multa iura, vt tex. in c. de regularibus, & in c. ex inſinuatione, & in c.
4 nobis, de ſimonia. in quibus dicitur talem reſignatarium ✝ ignorantem ſimoniam, non poſſe cum bona conſcientia tenere beneficium, ſed teneri illud in manibus Superioris reſignare, ergo præſumitur ipſum reſignatarium habere ius, cùm priuatio præſupponat habitum, tamen reſponſum fuit debere intelligi, in quantum de facto tenet beneficium, arg. tex. in c. litte-

* De hoc eſt text. clarus ī c. nobis de ſimon.

litteras, de conceſſ. præbend. quia licèt non ſit in crimine aliquo, tamen, quia verè titulum non habet, tenetur beneficium dimittere, vt in ſimili dicit Abb. in c. illud, verſ. item nota, de iure patr.

EPITOME.

Præſentatio ab vno ex patronis laicis facta ſub conditione, vt præſentatus aliquid ſoluat, vel eroget, etiam in vtilitatem Eccleſiæ, eſt Simoniaca, & nocet aliis patronis ſimpliciter præſentantibus.

DECISIO V. aliàs 46. lib. 2.

PRæſentatio, (maximè quæ fit vigore iuris patronatus laicorum) licèt poſſit forſan fieri ſub conditione, licèt ſecus in electione, ad not. per Gemin. in c. 2. verſ. oppono ſecundò, de election. in 6. ſi tamen patronus, etiam laicus, præſentet aliquem cum hoc, quòd aliquid ſoluat, vel eroget, etiam in fauorem Eccleſiæ,* talis præſentatio, vt ſimoniaca non valebit, ſecundùm Dominos in vna Meſſanen. capellaniæ coram D. Aquenſi, ad c. ex multis, 1. q. 3. & ibi per Præpoſ. & Turr. Cremat. & per Abb. & Felyn. in c. cum M. de conſtit. Imò, & ſecundùm eoſdem in eadem cauſa, etiam quòd plures alij patroni ſimpliciter eundem, & non ſimoniacè præſentauerint, tota tamen ratione illius ſimoniacæ præſentationis, vitiabitur præſentatio, ad tex. in c. nobis, & ibi per Abb. in 2. not. de ſimon. & Roch. de Curt. in ver. & vtile, in 3. q. in tract. de iur. patr. facit in ſimili gloſ. pen. & vlt. in c. cum ſuper, de conſeſſ. & Abb. in c. Matthæus, de ſimon. verſ. ſecundò collige, & Rom. conſ. 317.

* Contra videtur ſentire Dec. conſ. 118. vide Lãbertin. de iu. patr. lib. 2. part. 2. art. 3. 9. q. princ.

DE NOVI OPERIS NVNCIATIONE.

EPITOME.

Cautione de demoliendo, etiam poſt tres menſes oblata, non obſt. nunc. nou. op. non impeditur operis conſtructio, & ſi conſtruatur eccleſia, decernitur quòd durante lite, non conſecretur.

SVMMARIVM.

1 *Noui operis nunciatio non impedit conſtructionem operis capti data cautione de demoliendo.*

2 *Eccleſia in alterius præiudicium ædificari non poteſt.*

DECISIO I. aliàs 20. lib. 2.

1 CAutio de demoliendo, ex † qua poteſt quis inceptum opus proſequi, ad l. non ſolùm, §. ſciendum, & l. prætor ait, §. ſi quis paratus, ff. de nou. op. nunc. non obſtante nunciatione noui operis, ſi poſt tres menſes offeratur, non impeditur operis conſtructio, ſecundùm Dominos in vna Ariminenſi coram D. Neocaſtren. etiam quòd incontinenti nunciãs probare ſe offerat ius ædificandi nunciato non competere, ad c. vlt. cum ibi
2 not. de nou. op. nunc. Si tamen ageretur de eccleſia ædificanda, quæ † in

præiu-

præiudicium alterius ædificari non poteſt, ad c.1.eod.tit. Domini, in vna alia, coram D. Raynaldo, tenuerunt, vltra dictam cautionem de demoliendo, dari licentiam ædificandi cum decreto, quòd lite durante eccleſia non conſecretur ne rei ſacræ demolitio, quæ difficiliùs permittitur, videatur permitti.

DE PRIVILEGIIS.

EPITOME:

Facultas Nuncij conferendi beneficia quæcunque, & qualiacunque, comprehendit dignitates.

SVMMARIVM.

1 *Facultas Nuncij, vel Legati derogans facultati Ordinarij dicitur odioſa.*
2 *Verba, quæcunque, & qualiacunque, An maiora expreſſis, & quæ comprehendant. & alijs ſeqq.*
3 *Dictio, alia, eſt repetitiua ſimilium, & An comprehendit maiora.*
4 *Hoſpitale non venit appellatione beneficiorum, fallit, vt hic.*
5 *Diſpenſatio quàmuis ſit ſtrictiſſimi iuris, tamen in ea veniunt beneficia propter verbum quæcunque.*
6 *Gratia tertio directa dicitur fauorabilis, & comprehendit maiora expreſſis.*

DECISIO I. aliàs 32.

*Huius deciſ. meminit Gomeſ. ſuper reg. de triennal. q.2. quem etiam vide ſuper reg. de annali q.19.

AN facultas Nuncij conferendi beneficia, comprehendat dignitates, maximè in vna cauſa Barchinonenſi Præceptoriæ coram D. Paulo, vbi erant etiam hæc verba. (Et alia quæcunque, & qualiacunque.) Et
1 mihi videbatur, quòd non. Quia prædicta facultas, † cùm deroget poteſtati Ordinarij, videtur odioſa, ad not. per glo. Imol. & Petr. de Anchar. in c.2. de off. ordin. in 6. Abb. in c. ſi quis contra, 2. not. de foro compet. Ideo non veniebat dignitas, ad c. fin. de præbẽd. & c. cum in illis, eod. tit. in 6. & Mil. in repert. in ver. beneficia. Et ita per hanc rationem clarè Socin. in
2 conſ. 260. vol. 2. Nec obſtabit verbum (quæcunque) † quia propter dictionem (alia) quę eſt repetitiua ſimilium, non debet operari, vt veniant maiora, ad conſ. Oldrad. 8. quidam, quod ſequitur Ant. de Butr. in c. dilecti, de donat. quòd teſtator qui reliquit, quòd ſoluatur debitum certis creditoribus illius Ciuitatis, & alijs quibuſcunque intelligitur, ſcilicet eiuſdem Ciuitatis. Idem Rom. in conſ. 42. de ſtatuto prohibente contra inſtrumentum guarentigiatum opponi doli exceptionem, & aliam quam-
3 cunque, quòd intelligitur ſcilicet ſimilem. Et quòd clauſula, † & alio quocunque modo, non comprehendat maiora, tenet Gemin. in c. cum in illis, §. primo, de præbend. in 6. Et licet aliquæ gloſſæ ſint in contrarium, tamen in iſta ſecunda opinione videtur reſidere Iaſ. in l. quicunque, C. qui admitti. In contrariam tamen partem fuerunt omnes, moti aliqui propter verbum, quæcunque, ad l. baliſta, ad Trebell. quia facit venire maiora non obſtante verbo, alia, ad not. per Aret. in d. l. quicunque, per illum

lum tex. & glo.iunѐto tex. in c. ſi tibi abſenti, in verſ. quicunque alius, de
4 præbend. in 6. & in l. ſi fugitiui, de ſeru. fugit. Nam & hoſpitale, † quod appellatione beneficiorum non videtur venire,* ad clem. per litteras, de præbend. propter verbum (quæcunque) venit, ad not. per Felyn. in c. de
5 quarta, in fin.4. col. de præſcript. ſicut & in diſpenſatione † quæ eſt ſtrictiſſimi iuris, ad c. per venerabilem, qui fil. ſint legitimi, & c. quod dilecto, de conſanguin. & affinit. & in qua nunquam veniunt illa, quæ in materia ſtricta venire non ſolent, ad not. per Anton. de Butr. in c. vlt. de præbend. Philipp. in c. gratia, de reſcript. in 6. tamen propter verbum (quæcunque) beneficia veniunt, ad deciſ.408.al.3.de off.ordin. in antiq. & deciſ.136.al.2.de fil.presbyt. in nou. & quia, ſecundùm vnum ex Dominis, hic ſunt duplicata verba geminata ſcilicet quæcunque, & qualiacunque, quod ſecundum videtur referri ad qualitates, vt cuiuſque qualitatis ſint, & ſic etiam dignitates comprehendantur, quod etiam me mouit in hanc partem. Aliqui etiam moti fuerunt, quòd ex eo, quia illa gratia Nuncij,
6 ideſt facultas conferendi, dirigebatur in † tertium, ideſt in fauorē eorum, in quibus debebat fieri collatio, dicatur fauorabilis, ita vt comprehendat maiora beneficia, ad not. per Io. Andr. in c. vlt. & ibi per alios communiter, de verb. ſignif. in 6.

* Vide Mohed.d.18. de cauſ. poſſ. & prop.

EPITOME.

Reſeruatio conceſſa in Germania, etiam in menſibus Ordinariorum, cum derogatione alternatiuæ, non derogat concordatis.

SVMMARIVM.

1 *Derogatio generalis non comprehendit conceſſa in vim contractus.*

DECISIO II. aliàs 55.

Reſeruatio, licèt concedatur Alemanio in Alemania, etiam in menſibus Ordinarijs collatoribus conceſſis, etiam ſi deroget alternatiuis, non videtur derogare concordatis,* quia ſunt in vim pacti, ad not. in c. ex multiplici, de decim. Et quia concordata ſunt inita cum natione Germanica, & ſic cum vniuerſitate, ideo eis nunquam intelligitur derogatū, ad conſil. Roman. 436. Et ita in vna Monaſterien. Canonicatus, & præbendæ fuit deciſum coram D. Piſaurenſi.

* Facit dec. 5. infra eod. tit. Put. dec. 47.lib.1. Io. Paul.dec. 85 & 109. Mohed.d. 23. in fi.de præben.

EPITOME.

Indulta Cardinalium capiunt vacantia per obitum aliorum Cardinalium.

SVMMARIVM.

1 *Cardinales ſunt familiares Papæ, ſed non commenſales.*
2 *Cardinales non veniunt appellatione officialiū, nec in generali diſpoſitione.*
3 *Indultum in præiudicium concedentis eſt latè intelligendum.*
4 *Ordinarius poteſt conferre omnium beneficia, etiam Cardinalium, niſi*

per

per regulas impediatur.

5 *Extrauagans. Ad regimen, erat temporalis ad vitam Benedicti.*

6 *Materia dicitur fauorabilis, cùm res redit ad priſtinam naturam.*

DECISIO III. aliàs 83.

AN indultum Cardinalis Ordinarij, quòd non obſtantibus regulis inducentibus reſeruationes poſſit conferre beneficia, etiam Notariorum, Scriptorum, Accolitorum, Capellanorum, & aliorum Officialium, præterquam familiarium continuorum commenſalium Papæ, comprehendat, vt poſſit conferre beneficia vacantia, per obitum alterius Car-

1 dinalis, Dic, quòd ſic: quia Cardinales, ✝ licèt ſint familiares Papæ ad conſil. Oldrad. 48. non tamen ſunt continui commenſales, * ad not. in c. vlt. de verb. ſignif. in 6. vt patet ad ſenſum, & not. Petr. de Anchar. conſil. 398. incip. præmitto pro clariori, & tanquam diuerſas perſonas ponit Papa in extrauag. ad regimen, vbi poſt reſeruationem beneficiorum familiarium, reſeruat etiam beneficia Cardinalium, & ſic non comprehenduntur in exceptione indulti. Et licèt poſſit dubitari, quòd non veniant ex eo, quia in indulto fiebat mentio de pluribus Officialibus, & non de

2 Cardinalibus, ✝ quia ſunt maiores, & ideo ſpeciali nota digni, ad not. per omnes in c. ſedes, de reſcript. de quo ſpecialiùs per Felyn. in c. ad aures, verſ. ſexta concluſio, eod. tit. Tamen in fauorabilibus comm. eſt

3 opinio, quòd comprehendantur etiam in præiudicium concedentis; ✝ eſt enim indultum in cōcedentis præiudicium latè intelligendum, vt in propoſito per Felyn. allegantem concordantia in c. cauſam quæ, col. 2. verſ. ſimiliter Domini de Rota, de reſcrip. Vltra tamen iſta, quia de iure com-

4 muni Ordinarius ✝ poteſt conferre beneficia omnium, & quorumcunque, & non impeditur conferre beneficia Cardinalium, niſi per regulas, quia

5 ✝ extrauagans, Ad regimen, erat temporalis ad vitam Benedicti, cùm in indulto Papa velit Cardinalem poſſe conferre regulis non obſtantibus, remouet obſtacula, & ideo iure primæuo, poterit etiam aliorum Cardinalium beneficia conferre, & cùm per indultum tollantur obſtacula, & res

6 redeat ad priſtinam naturam, materia ✝ dicitur fauorabilis, ad c. ſtatutum, cum glo. de præbend. in 6. Et in terminis per Felyn. in d. c. cauſam quæ, col. 8. in prima declaratione, verſ. limita hæc, in fine. Et in hoc fuit maior pars Dominorum in vna Valentina Archidiaconatus coram D. Ludouico.

* Vide Gomeſ. qui huius deciſ. meminit ſuper reg. de impetrand. beneſ. vacant. per obit. famil. Card. q. 13.

EPITOME.

Priuilegium Communitati conceſſum, quòd beneficia non poſſint conferri niſi Ciuibus originarijs loci, cum decreto irritanti, receptum præſumitur, nec per non vſum illi cenſetur renunciatum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium conceſſum ſcienti, & patienti cenſetur à principio receptum, & ligat.*

Priui-

2 *Priuilegia dicenti non eſſe in vſu, incumbit onus probandi.*
3 *Priuilegio conceſſo cum decreto irritanti, renunciari non poteſt.*
4 *Priuilegium conceſſum cum decreto, An per contrauentionem amittatur, & quid in patiente contrafieri.*
5 *Præſcriptio contra Communitatem requirit ſpatium 40. annorum.*
6 *Poſſeſſio requiritur in præſcriptione, nec acquiritur ex actu nullo.*
7 *Decretum afficit etiam poſſeſſ.*

DECISIO IV. aliâs 79.

EST priuilegium conceſſum Communitati Fauentinæ, quòd beneficia conferri non poſſint, niſi Ciuibus originarijs eiuſdem Ciuitatis, & comitatus, cum decreto irritanti, (& hoc in vna cauſa Fauent. Parochialis ſancti Euſtachij coram me; in qua Vincentius Ronchus Bononienſis produxerat prouiſionem à Legato obtentam, fuit eidem datum de dictis priuilegijs, attento quòd non erat Ciuis Fauentinus, replicabat ipſe, quòd priuilegium non erat in vſu, & per plures teſtes conabatur hoc probare, qui aſſerebant plures collationes factas forenſibus ab Ordinario, & Legato, habuiſſe effectum, & de illis in dicta Ciuitate Fauent. eſſe publicam vocem, & famam, & ſic ſciente, & patiente Communitate, & hoc à quindecim annis citra.) Dubitatum fuit de pluribus. Primò, An quia dicta priuilegia conceſſa fuerunt Communitati ſcienti, & patienti, eſſet aliàs neceſſe probare eſſe vſu à principio recepta. Secundò, An caſu quo valeant, ſtatim poſſit eis Communitas renunciare, adeò vt, cùm ſciens tacuerit, & non reclamauerit, videatur tacitè renunciaſſe. Tertiò, An per dictum tempus priuilegia eſſent præſcripta. Circa primum, non videtur
1 difficultas, quia, Aut tenemus, quòd priuilegium ✝ ſtatim liget etiam ignorantes, ad not. per Bart. & Doct. in l.omnes populi, de iuſt. & iur. & per Innoc. Archid. & Hoſtien. in c. 1. verſ. ex parte, de conceſſ. præben. in 6. Aut quòd requiratur ſcientia, vt videtur probari in d. verſ. ex parte, & per Cardin. in proœm. clem. in verſ. vniuerſitatis. Aut quod diſtinguamus, vt per Dec. in c. 2. de conſtit. in fin. ſtatim, ex quo Communitati ſcienti fuit conceſſum, à principio valuit, & conditio tacita priuilegij, quatenus vti velit ille cui conceditur, eſt adimpleta, quia apparet, ex quo ipſa petijt,
2 quòd vti vult. Vnde Domini voluerunt, quòd aduerſario ✝ dicenti, quòd priuilegia non erant in vſu, incumberet onus probandi. * In ſecunda ve-
3 rò difficultate, ſi tenemus, quòd ex quo in priuilegijs ✝ erat decretũ irritans, non poſſit eis etiam expreſsè renunciari, ad c. dilecto, ver. niſi fortè, iuncta glo. & ibi not. Abb. de præbend. & per glo. & Doct. in c. ſtatutum, in princ. verſ. committatur, de reſcript. in 6. & Iaſ. in l. ius publicum, in fin. ff. de pact. & res tunc eſſet ſine dubio, quia, ſi non poſſet expreſsè renunciari, multò minus tacitè per contrauentionem, vt videtur deciſ. 293. al. 3. de priuileg. in antiq. Si verò tenemus, quòd priuilegio conceſſo ad fauorem alicuius, etiam cum decreto, poſſit renunciari, quod magis videtur iuridicum, ad not. per Anchar. in d. c. ſtatutum, in fi. & per Abb. in

* Idẽ in ſtatuto. Dec. conſ. 534. n. 9 cum alleg. à Maſcard. concl. 1332. num. 3.

c. vlt.

c.vlt.§.his autem, in 2.not.de off.deleg. & plenè per Dec. in c.cum acceſſiſſent, in 4.col.de conſtit. & in c.cæterum, ante fin.4.col.de reſcrip. (nam ſicut quis poteſt priuilegio renunciare, ita & decreto, vt acceſſorio, ad not. per Aret.in l.ex duobus, §.etiam, col.2. verſ. Bald. tamen de vulg. & pupill. & ſpecialiùs per Card. in clem.1.q.18.de elect. & Rom. conſ.330. col.6. & ſecundùm hoc videtur, quòd ſi expreſsè poſſit renunciari, quòd etiam tacitè. Et in hoc, cùm Ciues, quibus fuerunt priuilegia conceſſa,
4 nihil deberent facere,quia tunc per cōtrauentionem,† etiam in vno actu, forſan priuilegium amitteretur, ad not. per glo. in d. c. cum acceſſiſſent, in verbo, cōtrauenerint, & in c.pro illorum, de præbend. & deciſ. noſtra 382.al.8.de priuil.in nou. ſed Ciues in contrarium nihil fecerūt, ſed tantùm paſſi ſunt Ordinarium conferre forenſibus, Domini voluerunt,quòd propter decretum irritans nō amittatur priuilegium, ad not.per Archid. Io.Andr.& Gemin.in c.cum de beneficio, de præbend. in 6. & Felyn. in d. c.cùm acceſſiſſent, col.14.verſ.4.limita. Non obſtante conſ.Abb.61. in fi. lib.2. quia non erat ibi decretum, nec ſola patientia, ſed contrauentio. Circa tertium dubium,* licet videatur inducta contraria conſuetudo per decennium, ex quo illo tempore priuilegià non fuerūt ſeruata, ad not. per Cyn.in l.voluntariè, C. de excuſ.tut. & per Bart. in l.vnica, per illum tex. C.de nundin. Tamen Domini voluerunt quòd nō ſumus in præſcriptione,
5 † quia contra Communitatem requiritur tempus 40. annorum, ad not. in l.vlt. & auth. quas actiones, C.de ſacroſ.eccl. Imò, ex quo in præſcrip-
6 tione † requiritur poſſeſſio, vt in reg. ſine poſſeſſione, lib.6. & quod ex ea dicit Abb. in c.querelam, in fi.3.col. de elect.quòd propter dictum decretum prouiſiones factæ forenſibus ſint nullæ, & non poſſit dici, quòd ex actibus nullis Ordinarius ſit in quaſi poſſeſſione cōferendi extraneis con-
7 tra Communitatem, quia † decretum afficit etiam poſſeſſionem.

* Vide Balb. de præſcrip. 5.par.4.par. princip.q 4.

EPITOME.

Priuilegium, etiam in vim contractus conceſſum, ad tempus ſuſpendi poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Regula reuocatoria priuilegiorum non comprehendit conceſſa ex cauſa oneroſa.*

2 *Fallit ſi ſit modicum præiudicium, vt quia ſuſpendantur ad modicum tempus.*

DECISIO V. aliàs 21.

Expectans nominatus à milite ſanct Petri volebat alterí præferri ratione priuilegiorum conceſſorum dictis militibus: Opponebatur de ſuſpenſione facta per Papam, quæ ſuſpendebat omnia priuilegia conceſſa quibuſcunque Collegijs ad biennium. Replicabatur, quòd non compre-
1 hendebantur † priuilegia militum conceſſa in vim contractus, & ex cauſa onEroſa. Card.conſil.147. Felyn. in c.cum olim, in princ. col.3. de re iud. & in

& in c. 1. de probat. & allegabant quandam declarationem Clem. Papæ VII. in qua declarauit, quòd, licèt Adrianus prædeceſſor reuocauerit omnes gratias, quæ permittebant laicis habere penſiones Eccleſiaſticas, non comprehenderet milites prædictos, attento quòd id eis erat conceſſum ex cauſa onerosa, & in vim contractus. Quo non obſtante, quia præiu-
2 dicium † erat modicum, maior pars Dominorum fuit vt comprehenderentur, ad conſ. Rom. 436. Alex. 216. nec argüendi, col. 4. & 5. lib. 2.

EPITOME.

Nominatus à militibus S. Petri, iuxtà eorum priuilegia, præfertur antiquo familiari Papæ non deſcripto.

DECISIO VI. alias 93.

Viſis priuilegijs conceſſis militibus ſancti Petri. Domini tenuerunt, in vna Gebennen. coram D. Piccolomineo, quòd nominatus ab eis præferatur antiquo familiari Papæ non deſcripto.

EPITOME.

Priuilegium habens, quòd præferatur quibuſcunque habentibus priuilegia deſcriptorum, præfertur etiam nominato à militibus S. Petri.

DECISIO VII. alias 114.

IN illa cauſa Gebennen. de qua ſupra proxima deciſ. fuit contra nominatum à milite producta vna regula, quæ omnibus familiaribus ſuæ Sanctitatis concedebat priuilegia deſcriptorum, declarans eos, quibuſcunque per priuilegium deſcriptis, velle anteferri, ex qua Domini fuerunt pro familiari, non obſtante, quòd viderentur priuilegia militum, vti conceſſa in vim pacti, & ex cauſa onerosa, non debere comprehendi, quia reſponſum fuit vt ſupra deciſ. 5. eod. tit. per conſ. Alex. 316. vol. 2.

EPITOME.

Nuncius habens facultatem conferendi beneficia, conferre poteſt etiam vacantia in menſibus Ordinarij, non obſtante regula de octo menſibus.

DECISIO VIII. alias 160.

FAcultas Nuncij conferendi beneficia, comprehendit etiam vacantia in menſibus Ordinarij, non obſtante regulâ, quæ, dando octo menſes expectantibus, diſponit, quòd in cæteris quatuor, Ordinarij liberè conferre valeant, ſecundùm Dominos in vna Compoſtellana coram D. Io. Clerici. Quia, cùm in illis Papa prouidere poſſit, & cum Ordinario concurrere, idem, & in Nuncio, qui auctoritate Papæ poteſtatem habet conferendi, arg. c. ſi Apoſtolicæ, de præbend. in 6. & arg. illo, quia omnia noſtra facimus, quibus noſtram auctoritatem impartimur, & arg. l. ſolet, cum ſimil. de iuriſd. omn. iud. & quia regula voluit tantùm in illis qua-

tuor menſibus tollere impedimentum expectantium, niſi in regula reuocarentur omnes facultates, & indulta conferendi.

EPITOME.

Nominatus à milite S. Petri gaudet priuilegijs ei conceſſis, etiam mortuo milite nominante ante datam litterarum.

SVMMARIVM.

1 *Nominatus à priuilegiato perinde eſt ac ſi illi eſſet priuilegium conceſſum.*
2 *Qualitas requiritur tempore datæ, & vacationis. Sed vide num. 5.*
Verba in omnibus, & per omnia, & perinde, quid importent. n. 6. & 9.
3 *Priuilegium ceſſat ceſſante cauſa priuilegij, & num. 9.*
4 *Priuilegium conceſſum habita ratione ad aliud, ceſſante illo quando ceſſet, & num. 8.*
5 *Priuilegium conceſſum filijs propter patrem, ceſſat per mortem patris.*
6 *Iure datoris reſoluto, non reſoluitur ius acceptantis, quando interuenit voluntas principalis domini.*
7 *Regula, nemo plus iuris, limitatur.*
Canonicus quòd poſſit teſtari de fructibus vnius anni poſt eius mortem, An valeat conſuetudo remiſſ.
8 *Ceſſante cauſa, quando non ceſſet effectus. & num. 9.*
9 *Subrogatum ſapere naturam ſubrogati, quomodò intelligatur.*
10 *Verba, loco ſui, quid importent.*

DECISIO IX. aliâs 184.

1 NOminatus † à milite, habens expectatiuam, cui conceduntur priuilegia antelationum, & prærogatiuæ militũ in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi actu ipſi conceſſa fuiſſent. Dubitatum fuit coram D. Piccolomineo in vna Cæſarauguſtana canonicatus, & præbendæ, An gaudeat
2 illis, etiam mortuo milite nominãte, attento quòd, cùm qualitas † vtroque tempore requiratur, ſcilicet tàm tempore datæ litterarum, quàm vacationis beneficij, vt Rota tenet, per not. per Bald. in c. conſtitutus, de reſcript. & conſ. 491. vol. 1. ad not. in l. in delictis, §. ſi extraneus, de noxal. videbatur requiri nominantem viuere, etiam tempore vacationis, maximè, quia nominatus in eius locum ſubrogatus, ipſius naturam ſapere debebat, ad l. ſi eum, §. iniuriarum, ſi quis caut. facit reg. nemo
3 plus iuris, cum vulg. Et quia ceſſante priuilegij † cauſa, ceſſare videtur priuilegium. ad l. Titia Seio, §. vſuras, & ibi per Bart. de leg. 2. ad c. ſug-
4 geſtum, & c. nuper, de decim. Vnde, quando priuilegium † eſt vni conceſſum habita relatione ad aliud, ſi eſt per modum cauſæ eſſendi, ceſſante primo ceſſat & reliquum, ad not. per Bald. in l. omnia, in fin. C. de Epiſc. & Cler. vt in caſu noſtro, quia calor, & fauor militis videbatur eſſe cauſa quare priuilegiũ tali nominato concedebatur. Ideo videmus, quòd
5 quando pater eſt priuilegij fundamentum, priuilegium conceſſum filijs † propter

propter patrem, ipſo mortuo, expirat, ad not. per Bart. in l. 1. in fin. C. de Epiſc. & Cler. Quibus tamen non obſtantibus, Domini fuerunt pro nominato. Primò, quia, cum ei dentur talia priuilegia, verum eſt dicere qualitatem vtroque tempore adeſſe, cùm ipſe ſit ſemper nominatus. Secundò, quia dictum priuilegium dicit in omnibus, & per omnia, quod idem eſt, ac ſi ipſi conceſſum fuiſſet, ad not. per Bart. in l. ſi maritus, §. lege Iulia, de adult. Ang. in l. 2. §. furioſus, de iur. codicill. Alex. Iaſ. & omnes in l. 1. de leg. 1. quo caſu, ſi ipſi conceſſa fuiſſent, omninò durarent. Tertiò,
6 quia reſoluto ✝ iure datoris, vt in caſu noſtro, militis, non reſoluitur ius acceptantis, puta nominati, quando interuenit voluntas principalis Domini, vt Papæ, in priuilegio militum, ad notab. conſ. Bald. 333. vol. 5. & ad not. per eundem in auth. ſi quas ruinas, in 3. col. C. de ſacroſ. eccl. & Alex. in addit. ad Bart. in l. ex vectigali, de pignor. faciunt not. per Salyc. in l.
7 grege, §. cum pignore, eod. tit. Et per hoc reſpondetur ad regulá, ✝ Nemo plus iuris, quia hoc benè Superior facere poteſt, vt declarat ibi Io. Andr. in q. An valeat conſuetudo, quòd Canonicus teſtari poſſit de fructibus vnius anni poſt eius mortem proximè ſequentis. Quartò, quia
8 quando cauſa * ✝ priuilegij eſt momentanea, vt in caſu noſtro ſupranominato, tunc regula c. cum ceſſante, de appell. locum non habet, vt latè declarat Iaſ. in l. ſciendum, §. primo, qui ſatiſd. cog. pro quo facit reg. c. decet, & ibi per Io. Andr. de reg. iur. in 6. quia videtur ſe habere per modum cauſæ fiendi, & non eſſendi, & ita reſpondetur ad not. per Bald. in
9 d. l. omnia, vt ibi per eum. Quintò, quia quando remanent ✝ reliquiæ priuilegij, vt in caſu noſtro, remanet etiam expectatiua iam conceſſa vigore nominationis, & tunc ceſſante cauſa non ceſſat priuilegium, ad not. per Iaſ. poſt Ang. Io. Andr. & alios ibi per eum adductos in d. l. ſciendum, §. primo, & per iſta ſatis ad contraria reſponſum videtur. Nec obſtat de ſubrogato debente habere naturam eius in cuius locum &c. Quia hoc non negatur, ſed ex quo in priuilegio dicitur, quòd miles loco ſui poſſit
10 nominare, &c. propter illa verba ✝ loco ſui, videtur totum ius transferri in nominatum, non conſiderata ampliùs perſona nominantis, ad not. per Alex. & alios in l. qui quadraginta, ad fin. ad Trebell. & l. in prouinciali, §. ſi ego, de nou. op. nunc. iunctis not. per Bart. in l. facta, §. ſi hæres, ad Trebell. & Io. Andr. & alios in c. fin. de alien. iud. mut. cauſ. fact. Vnde eſt, ac ſi nominatus miles eſſet effectus, conſideratur enim tantùm nominatio pro cauſa, quam ſufficit ſemel adeſſe, ad not. vt ſupra dixi, per Bald. in d. l. omnia, cum ibi adductis per Paul. de Caſtr. & in l. omnes, eod. tit. & in l. quicquid, C. de aduoc. diu. iud. & in l. non plures, C. de ſacroſ. eccl. & vbique per Andr. Barbat. in addit. Eo maximè, quia in materia noſtra omnia ceſſare videntur propter illa verba priuilegij, perinde ac ſi &c. & ad ſupradicta vide Dec. in l. in omnibus cauſis, col. pen. verſ. & quod dictum eſt per Doct. de reg. iuris.

* An & quãdo ceſſante cauſa priuilegij ceſſet priuilegiũ, vide Tiraq. ĩ trac. ceſſ. cauſ. in 1. par. à num. 203. vſque ad n. 214.

EPITOME.

Auditor tempore vacationis beneficij, habens expectatiuam ante Auditoriatum conceſſam, gaudet priuilegijs antelationis Auditoribus conceſſis.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, eis, denotat qualitatem, & ſubſtantiam.*
3 *Qualitas iuncta verbo regulatur ſecundùm tempus verbi.*
4 *Qualitas determinans verbum, per quod ſignificatur tempus à quo diſpoſitio ſumit effectum requiritur tempore effectus, non diſpoſitionis.*
5 *Expectatiua dicitur conditionalis gratia.*
6 *Qualitas tempore impleta conditionis ſufficit in conditionibus.*
7 *Qualibet res ſecundùm effectum, ad quem ſit, conſiderari debet.*
8 *Qualitas requiſita ad aliquem effectum conſideratur quando de illo effectu tractatur.*
9 *Tempus vacationis beneficij, vel data, quando attendatur.*

DECISIO X. aliàs 170.

* Facit d. 11. ſup. de conceſſ. præben.

AVditor Rotæ tempore vacationis beneficij habens gratiam expectatiuā ſibi conceſſam ante Auditoratum, † fuit pluriès in Rota dubi-
1 tatum, An gauderet priuilegijs antelationis, ipſis Auditoribus conceſſis, & ſpecialiter in vna cauſa Cluſina beneficij, coram D. Piſaurenſi, & licèt per antiquiores Dominos dictum fuerit Rotā aliàs ſæpe tenuiſſe, & iudicaſſe requiri quem eſſe Auditorem, etiam tempore datæ gratiæ expectatiuæ, per c. conſtitutus, de reſcript. & per c. tibi qui, & c. duobus, & c. ſi eo tempore, eod. tit. lib. 6. & quia priuilegium dicit in aſſecution. beneficiorum, vigore gratiarum expectatiuarum eis cōceſſarum, quod verbum,
1 † eis, denotat qualitatem, & ſubſtantiam, ad not. in l. in delictis, §. ſi extraneus, de nox. videtur quòd importet quòd quis tempore gratiæ ſit Auditor, cùm intelligi debeat, eis, ſcilicet Auditoribus, & de hoc videtur conſil. Bald. 491. Petrus de Seſſa. lib. 1. Tamen, ne forſan mutaretur, quod per tot eruditiſſimos fuerat tentum: dictum fuit quòd materia concordaretur. Nos enim iuniores, & forſan maior pars fuiſſemus in contrario
2 voto, ſcilicet, quòd ſufficeret † quem tempore vacationis beneficij fore Auditorem. Primò, quia cum regula cōſideret prærogatiuas in aſſequendis beneficijs vigore gratiarum expectatiuarum, non in aſſequendis expectatiuis, dum dicit, in aſſecutione quorumcunque beneficiorum, & cæt. ſufficit, quòd tempore vacationis beneficij, & ſic eius aſſecutionis, adſit
3 talis qualitas requiſita, ſecundùm vulgat. regul. quòd qualitas † iuncta verbo regulatur ſecundùm tempus verbi, ad d. § ſi extraneus, & l. eum qui, §. prætor ait, iuncto §. fin. de public. in rem act. Secundò, quia quali-
4 tas † determinans verbum, per quod ſignificatur tempus à quo diſpoſitio ſumit effectum, non requiritur tempore diſpoſitionis, ſed tempore effectus, & eo ſolo caſu requiritur ab initio tempore diſpoſitionis, quando

deter-

determinat verbum per quod ſignificatur tempus diſponendi, vt per Bart. in l. ex facto, in 1. col. in fi. de vulg. ſed qualitates in regula prærogatiuantes determinant prælationem in aſſecutione, & ſic ſignificant tempus effectus expectatiuarum, non tempus diſpoſitionis, & ſic datæ, ergo &c.
5 Tertiò, quia expectatiua ✝ poteſt dici conditionalis gratia, arg. l. 3. ff. qui
6 & a quibus, & l. cum ita, de opt. leg. & in conditionibus ✝ ſufficit qualitas tempore impletæ conditionis, l. eum qui poſt, de condit. & demonſtr. l.
7 non oportet, de leg. 2. Quartò, quia quælibet res ✝ ſecundùm effectum ad quem fit conſiderari debet, ad c. cum dilecti, de ord. cognit. Papa autem, qui dat prærogatiuas, hoc facit, vt magis digni præferantur in habendis beneficijs, ergo tempus aſſecutionis ipſorum beneficiorum attendi de-
8 bet, vt menti, & rationi ſatisfiat Papæ. Facit quia qualitas ✝ requiſita ad aliquem effectum, conſideratur tempore, quo de illo effectu tractatur, ad l. ſi cognatis, de reb. dub. & l. interuenit, de leg. præſtand. & c. ei cui, de præbend. lib. 6. & hanc partem videtur tenere glo. d. regul. in fi. 2. & 3. part. referens hoc idem Rotã in pluribus cauſis tenuiſſe, & videtur deciſ. Rotæ 857. al. 10. de conceſſ. præbend. incip. Vrbanus Papa, in antiq. Idem in Auditore Rotæ in ſpecie tenet Gemin. conſ. 113. in princ. per rationes, de quibus per eum. Pro hac etiam parte videtur facere Bald. in c. conſtitutus, in 4. col. verſ. pone Papa, de reſcript. nam ibi licet priùs arguat, quòd attendatur tempus datæ, & per hoc reſponderi poſſit ad not. per eum d. conſ. 491. dum conſiderat verba illa in data concurrenti &c. Nihilominus ipſe videtur reſidere in contraria opinione, quam ponit in fine illius quæſtionis. Et tenendo hanc partem, non obſtat d. c. tibi qui, & c. duobus, quia ibi loquitur in prælatione, quæ cauſatur de iure communi, ex anterioritate datæ, quod nihil facit ad materiam noſtram, cum talis anterioritas ſine dubio non attendatur, ſed prærogatiua perſonarum conceſſa per regulam, vel priuilegium, in qua deberet ſufficere tempus vacationis beneficij, per ſupradicta, ad quod facit quod not. Felyn. in c. eam te, col. antepen. verſ. fallit primo, de reſcript. ſcilicet quòd quantùm ad
9 perſonarum ✝ qualitates attendatur tempus vacationis beneficij. Minùs obſtat text. in c. ſi eo tempore, quia ibi defectus qualitatis cauſabat ſubreptionem, ita ad illum text. reſpondet Gemin. in d. conſ. 113. & in conſ. 79. in fin. & Imol. in clem. & ſi principalis, de reſcript. quo caſu bene attenditur tempus datæ, vt declarat Abb. in c. dilectus, el 2. in 2. col. de præbend. & Andr. Sicul. in d. c. eam te, col. antepen. verſ. circa hunc paſſum, poſt Felyn. ibi, & ita poſſet reſponderi ad c. conſtitutus, quia ibi tempus datæ attenditur ratione ſubreptionis cauſatæ ex taciturnitate numeri, vt ibi in textu, intelligendum eſt interueniſſe &c. vbi autem non agitur de ſubreptione, ſed de defectu capacitatis impetrantis, vt in caſu noſtro, attenditur tempus aſſecutionis beneficij, ſecundùm Abb. Felyn. & Andr. vbi ſupra facit deciſ. 33. de præbend. in antiq. & pro hac etiam opinione faciunt verba regulæ Clementis, quæ dat prærogatiuas Auditoribus præſentibus, & futuris, ratione expectatiuarum conceſſarum, & concedenda-

rum, Ergo Auditor futurus habet prærogatiuam, etiam ratione expectatiuæ antea conceſſæ. Et in hac regula non eſt verbum, eis. Et ſic videtur ceſſare argumentum antiquorum Dominorum. Cogita.

EPITOME.

Regula reuocans indulta, & facultates conferendi, non reuocat alternatiuas Ordinariorum.

SVMMARIVM.

Alternatiua nihil de nouo indulget, ſed tantum tollit obſtacula.

DECISIO XI. alias 194.

* Idem Put. dec. 215. li. 1.

REgula, * quæ reuocat omnia indulta, & facultates conferendi, non reuocat alternatiuas Ordinariorum, ex quo per illas nihil de nouo indulgetur, ſed tantùm obſtacula tolluntur. Quo ſtante, Ordinarius iure communi, & Ordinario habet facultatem conferendi, non vigore indulti, ad c. cum aliquibus, cum ibi not. de reſcript. in 6. & Petr. de Anchar. conſ. 131. [& vide Socin. conſil. 260. lib. 2.] ſecundùm Dominos in vna Lunen. Sarzanen. quæ aliàs fuit coram D. Panigarola, & poſtea coram me iterum poſita propter nullitatem ſententiæ.

EPITOME.

Priuilegium Curſorum cum decreto irritanti, quò ad citationem coram Commiſſarijs, intelligitur de procedentibus iudicialiter, non extraiudicialiter.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſarius ad viden. ſi in euidentem &c. dicitur extraiudicialiter procedere.*

2 *Verbum extraiudicialiter, & verb. conſtito, requirunt partis citationem, vnica tamen ſufficit.*

DECISIO XII. alias 204.

* Vide Ferret. conſ. 82. Marſil. in l. vnoquoque n. 26. & ſeq. Bal. l. nõ dubiũ, n. 22 C. de legib. & in l neque natales, nu. 10 C. de prob.

PRiuilegium Curſorum habens decretum irritans in citationibus per alios, quam per ipſos, factis coram iudicibus commiſſarijs, habet locum, (vt ex ipſius tenore apparet) quando in cauſis iudicialiter proceditur. Vnde, ſecundùm Dominos in vna Romana ſiue Peruſina domus coram D. Piccolomineo, non procedit coram Commiſſario pronunciante ſuper alienationibus rerum Eccleſiaſticarum, quia ei a Papa committitur,
1 quòd † extraiudicialiter de euidenti vtilitate Eccleſiæ ſe informet, & conſtito ſummariè, & extraiudicialiter de ipſa, confirmet alienationẽ:
2 Et licèt propter illa verba, † extraiudicialiter, non tollatur partis cita-
3 tio,* ad deciſ. Ægid. 672. & maximè propter verbum, † conſtito, ad glo. in verſ. conſtiterit, in clem. præſenti, de cenſib. & deciſ. Ægid. 68. Tamen
4 non proceditur iudicialiter, vnde non in quolibet actu, ſed vnica † citatio

tatio pro informatione ſufficit, ad not. per Abb. & Fely. & Doct. alios in c. ego N. de iureiur.

EPITOME.

Alternatiuæ reuocatæ priuilegium non prodeſt expectanti, licèt talis reuocatio ſibi intimata non fuerit.

SVMMARIVM.

1 *Alternatiua reuocatur per contrauentionem Ordinarij.*
2 *Priuilegij reuocatio debet intimari priuilegiato, non autem tertio, cui per reuocationem fieret præiudicium.*
3 *Priuilegium quando à lege reuocatur ipſo iure, reuocatio non intimatur.*
4 *Contrauentio Alternatiuæ cenſetur eſſe nota in partibus, vbi Ordinarius abutendo contrauenit.*
5 *Expectanti eſt imputandum ſi de contrauentione ignorantiam prætendat.*
6 *Alternatiua reuocatio tendit ad fauorem expectantium, ideo illis imputandum ſi contrauentionem ignorent. & num. ſeq.*

DECISIO XIII. alias 30. lib. 2.

1 PRiuilegium † alternatiuæ, quod reuocatur per contrauentionē Ordinarij, non prodeſt expectanti, licèt reuocatio talis ſibi intimata non fuerit ſecundùm Dominos in vna Placentina coram D. Petro. reuo-
2 catio † enim priuilegij debet intimari priuilegiato, ad not. per Io. Andr. &. Philipp. Franch. in c. fin. de reſcript. in 6. Non autem tertio, cui etiam per reuocationem fieret præiudicium, ſi aliter ille contradicere non po-
3 terat, ad not. per Dec. conſ. 169. col. 3. Et quia, quando reuocatio † fit a lege ipſo iure, vt in caſu ſuperiori, (per contrauentionem enim lex eſt quæ reuocat, ad c. priuilegium, 10. q. 3. & not. per Doct. in c. cum acceſſiſſent, de conſtit. & non homo) iſto caſu reuocatio non eſt intimanda, ad not. per Felyn. in c. ex parte decani, col. 15. verſ. fallit vndecimo, de re-
4 ſcript. & tantò magis, quia contrauentio † videtur nota in partibus, vbi
5 Ordinarius abutendo contrauenit, & quod imputandum † ſit expectanti, ſi de ea ignorantiam prætendat, ad clem. 1. §. cæterùm, in fin. de conceſſ.
6 præbend. præſertim quia in fauorem † expectantium tendit alternatiua reuocata, cùm ex hoc octo menſes vigore regulæ conſequantur, & ſtante alternatiua ſex tantùm alternatim haberent.

EPITOME.

Indultum Imperatori conceſſum, quod in tali ducatu ſuæ iuriſdictionis beneficia non conferantur niſi perſonis oriundis, gratis, & acceptis eidem, non procedit in loco mixto.

SVMMARIVM.

Simplex in odioſis non comprehendit mixtum.
1 *Simplex quando eſt cum vno quòd eſt diuerſa natura, attenditur cui fauet ius commune.*

DECISIO XIV. alias 32. lib. 2.

INdultum Imperatori conceſſum, quòd in tali Ducatu ſuæ iuriſdictionis beneficia non poſſint conferri niſi oriundis, & perſonis gratis, & acceptis eidem, cùm videatur odioſum, & derogans poteſtati Ordinarij liberè diſponendi, ad c. peruenit, 11.q.1. & quia acceptio perſonarum eſt
1 à iure prohibita, ad c.ſacrorum, 63.diſt. non † verificatur, neque locum ſibi vendicat in loco limitropho, ſeù mixto, ad not. per Cald. conſ.12. de præb. Gemin. in c. cum in illis, §.vlt.eod.tit. in 6. & Dec.conſ.213.col.2. & eius quòd not. Bald. in l.legatis vxori, arg. illius, l. de leg.2. Et quia,
2 quando vnum ſimplex cum alio eſt diuerſæ naturæ, attenditur † illud cui magis ius commune fauet, ad not. per Bald. in l. ſi quis decurio, C. de falſ. Aret. & Socin. in l.2. de verb.oblig. ſecundùm Dominos in vna Lugdunen. prioratus coram D. Hieronymo. Hoc tamen fuit incidenter dictum per vnum ex primis reſponſalibus, alijs tacitè pertranſeuntibus, materia non plenè diſcuſſa.

EPITOME.

Doctor pauper habens expectatiuam in forma pauperum præfertur pauperi habenti in forma communi.

SVMMARIVM.

1 *Eligens vnam ex duabus vijs ſibi competentibus non cenſetur alteri renunciare.*
2 *Scholaris factus Ciuis non amittit priuilegia ſcholarium.*

DECISIO XV. alias 119.

DOctor pauper habens expectatiuam in forma pauperum, præfertur pauperi hãbẽti in forma communi, non ratione regulæ priuilegiantis expectantem in forma pauperum, quia loquitur tantum in habitantibus Vrbem, ſed quia, cùm dictæ gratiæ videãtur pares, ad not. per Abb. in c.poſtulaſti, 3.not. de reſcript. & in forma ſpeciali, vt notat Rota deciſ. 106.al.13.de reſcript. in nou. & 463.al.40. de conceſſ. præbend. in antiq. ideo vt Doctor debet præferri virtute alterius regulæ diſtinguentis, & declarãtis, qui expectantes debeant præferri, & etiam de iure communi ad not. per Abb. in c. de multa, in verſ. circa ſublimes, de præbend. Nec,
1 quia † vt pauper elegit viam pauperis, videtur alteri priuilegio .ſ. Docto-
2 ris renunciaſſe, cùm ſint compatibilia, vt in quæſt. de † ſcholari, cui eſt datum priuilegium Ciuium, vt non perdat aliud .ſ. ſcholarium, ad tex. & ibi not. Bart. in l.3.§.ſi emancipatus, cum glo. de bon. poſſ.contr.tab.per Alex. in l.1. col. 4. de leg.1.& ita fuit tentum in vna Hiſpalen. beneficij de Carmona coram D. Io. Clerici.

EPITOME.

Pauperes,& miſerabiles perſonæ non tenentur litigare coram Magno Magiſtro Melitæ. non obſtan. priuilegijs Religioni conceſſis.

SVMMARIVM.

1 *Pauper vti miſerabilis perſona non poteſt trahi extra prouinciam, & gaudet priuilegio, l.vnica, C. quando Imper.int.pup. & vid.*

2 *Priuilegium in corpore iuris clauſum nunquam videtur ſublatum.*

DECISIO XVI. alias 223.

1 PAuper,✝ qui dicitur miſerabilis perſona, ad c.1. de poſtulan. & ideo trahi extra prouinciam non poteſt, imò ipſe, iurando perhorreſcentiam, ad ſe trahere alios poteſt, iuxtà diſpoſitionem, l.vnicæ, C. quand. Imp. int. pup. & vid. (nam & pauper gaudet beneficio illius legis, ſecundùm Abb. in c. ſignificantibus, col.2. in fin. cum ſeq. de off. deleg. & in c. licèt ex ſuſcepto, col. 3. de for. compet.) probata impotentia eundi ad magnum Magiſtrum, & ibi litigandi, & cauſam proſequendi, non poteſt cogi vigore priuilegiorum dicto magno Magiſtro, ac Ordini Hieroſolymitano conceſſorum, eundi Melitam, vbi reſidet magnus Magiſter, quia, licèt priuilegia ſint ampliſſima, & prægnantiſſimas habentia clauſulas derogatorias, nunquam tamen, ſecundùm Dominos in vna Pampilonen.
2 Prioratus ſancti Crucifixi coram D. Mohedano, videtur ✝ ſublatum priuilegium in corpore iuris clauſum, ad glo. & Bart. in auth. qua in prouincia, C. vbi de crimin. agi oport. & Bald. & Paul. de Caſtr. in l.2. §.omnes, ff.de iud. & Rom.conſ.498.col.4. & Felyn. in c.1.col.9. de reſcript. & in c. nonnulli, concl.12. num.26. eod. tit.

EPITOME.

Regula Clem. VII. quòd in ea nominati habeant priuilegia de ſcriptorũ, operatur, quòd nominatus præferatur ſcriptori Apoſtolico.

DECISIO XVII. alias 11. lib. 2.

REgula bo.me. Clem. VII. publicata 10. Nouemb.1526. quæ perſonis ibi nominatis concedit priuilegia deſcriptorum, operatur, ſecundùm Dominos in vna Barchinonen. Canonicatus,& præbendæ coram D. Piſaurenſi, quòd nominatus ibi præferatur Scriptori Apoſtolico. Et licèt ea priuilegia dicant, abſque tamen eorundem deſcriptorum in d. litteris verè,& non per priuilegium, præiudicio, & ſcriptor verè reperiatur in eiſdem litteris deſcriptus, dum ibi in medio circulus manet, in quo dicitur, [Scriptores Apoſtolici, &c.] Quia tamen dicta deſcriptio ſcriptorum fit ratione priuilegiorum eis conceſſorum, quæ volunt eos in dictis litteris actualiter debere deſcribi, & dicta regula derogat deſcriptis per priuilegium etiam verè, & actualiter, ibi dum dicitur, etiam eorum,

& cum

„ & cum actuali, inter dictos primos familiares, & in dictis litteris per pri-
„ uilegium, deſcriptione. eoq. magis apparet Papam eiſdem ſcriptoribus voluiſſe præiudicare, quia cantores in eodem circulo deſcriptos in d. regula expreſsè præſeruat, vt ſi vigore dictæ exceptionis in dicto circulo deſcriptis non derogaretur, cantores præſeruare non fuiſſet neceſſarium.

Aliam deciſ. ad hunc tit. facien. habet ſupra de probat. deciſ. 16.

DE INIVRIIS.

EPITOME.

Iniuriarum æſtimationem probatam per teſtes, iudex ſequi poteſt, ſententiam ferre, etiam ſine præuia taxatione.

DECISIO I., alias 183.

* Vide Maſcard. concl. 902. & in eadem cauſa ĩ alio tamẽ caſu vide Mohed. deciſ. 6. de teſtib.

INiuriarum æſtimatio, ex quo videtur poſſe probari per teſtes, ad text. in l. continuus, §. cum ita, & ibi per Bart. & Angel. & Doct. de verb. oblig. ſi eſt probata, iudex illam ſequi poteſt, & debet, & ſententia iſto caſu, ſecundum Dominos in vna Abulen. iniuriarum coram D. Ludouico valet ſuper iniurijs, nulla etiam præuia ipſius iudicis taxatione, ad not. conſil. Socin. & ibi alleg. per eum 146. col. fin. verſ. ſecunda difficultas, lib. 1. & videtur de mente Rotæ deciſ. 1. & fin. de iniur. in nouis.

DE SENTENTIA EXCOMMVNICATIONIS.

EPITOME.

Executor gratiæ Apoſtolicæ excommunicatus, & irregularis, poteſt conferre, & procedere.

DECISIO I. alias 82.

* Vide Fely ĩ c. ad ꝓbãdũ, ĩ prin. ď ſẽt. & re iudic. Frãc. ĩ c. pia, ĩ princ. n. 6. ď excep. in 6 facit Rebuff. in c. poſtulaſtis, in prĩc. n. 69. de cleric. excõ. miniſtr.

NOſtra deciſio 128. in antiq. alias 9. de ſenten. excommunicat. quæ vult, quod executor gratiæ Apoſtolicæ excommunicatus, poſſit conferre,* & prouidere, ex quo exhibet tantummodo nudum miniſterium facti: Domini, ex eadem ratione, voluerunt, quòd procederet in irregulari, in vna Gebennen. coram D. Piccolomineo.

Alias deciſ. ad hunc tit. ſpectan. habes ſup. de probat. dec. 14. & de procur. d. 12.

DE VERBORVM SIGNIFICATIONE.

Sub hoc tit. cadit deciſ. 6. de ſent. & re iud. ſupra fol. 124.

Deciſionum Rotæ Romanæ R. P. D. Creſcentij

FINIS.

INDEX ALPHABETICVS EPITOMATVM

Deciſionum R. P. D. Creſcentij.

ABBATISSAM *concepiſſe, & peperiſſe probare volens, dicitur habere materiã releuantem, & ei datur remiſſoria.* 95

Abſolutio *excommun. etiam in foro contentioſo, ad effectum validitatis gratiæ, probatur per ſolum pœnitentiariũ.* 98

Acceptatio *facta de beneficio vacante in menſe Ordinarij habentis alternatiuam non validatur, quamuis Ordinarius non prouideat de beneficio acceptato.* 143

Actio *ſpolij tranſit ad hæredem.* 74

Actore *reuocante ſuſpenſionem petitorij, & petente ſuper eo pronunciari, debet dari reo ſententia abſolutoria in ſpolio.* 124

Adoptatus *ab auo materno non excludit ſubſtitutum, teſtatore prohibente, ne filiæ fœmina, vel nepotes ex eis ſuccedant.* 183

Aeſtimatio *facta à duobus ſeparatim, non vocatis partibus, nec illis præſentibus, non valet.* 46

Agens *ciuiliter, vt aduerſarius priuetur beneficio, licèt non debeat ſe inſcribere ad pœnam talionis, ad extraordinariam tamen pœnam debet ſe inſcribere.* 201

Alienandi *facultas, diuiſione, etiam cum verbis de quibus hic, data non cenſetur.* 180

Alienatio *vtilis Eccleſiæ facta à prælato, qui iurauit non alienare, valet, quamuis ipſe ſit periurus.* 114. *Bonorum præbendæ, etiam diſtinctæ, facta per Canonicum non valet, ſine conſenſu Capituli.* 166

Prohibitio alienationis cum reſeruatione iuris in re, ſiue hypothecæ ſpecialis, ſiue generalis, quando omnia bona ſunt alienari prohibita, impedit dominij tranſlationem. 171

Alternatiuæ *reuocatæ priuilegium non prodeſt expectanti, licèt talis reuocatio ſibi intimata non fuerit.* 214

Annalis *poſſeſſio pacifica non interrumpitur per citationem nullam.* 62

Appellans, *cui datur terminus iuris, & facit committi cauſam, ſi non redeat pro apoſtolis, appellatio non ob id dicitur deſerta.* 137

Appellante *intra bienniũ ad proſequendum appellationem mortuo, appellato non dantur executoriales etiam contra intruſum lite pendente ſe opponentem, ſed ſequeſtratur poſſeſſio, & intruſus auditur.* 138

Appellare *licet viua voce à ſententia abſoluto-*

ſolutoria ab obſeruatione iudicij, quia non eſt merè interlocutoria, ſed mixta. 139

Appellatio. Conſtitutio Marchia prohibens appellationem in cauſa momentanea poſſeſſionis, habet locum etiam in iudicibus delegatis, & quando appellatur ad Papam, ſi ſic fuit ſeruata, & interpretata, quamuis talis interpretatio non probetur præſcripta. 1

Appellato præueniente appellantem iuxta cap. oblata, de app. proceſſus non eſt nullus ipſo iure, ſed ope exceptionis. 142

Appellatur etiam in poſſeſſorio à fructuum condemnatione propter præiudicium irreparabile. 138

Appellatus extraiudicialiter per aſſertum procuratorem, ſi, docto de abſentia appellantis, procedat in cauſa per edictum, reportabit tantùm abſolutoriam ſine expenſis. 137

Aſſaſsinium. Teſtes ad probandum aſſaſſinium, etiam ſi ciuiliter tantùm agatur ad priuationem beneficij, non citata parte recepti, non probant. 105

Attentata pendente appellatione non opponuntur poſt rem iudicatam. 125

Attentatum non dicitur, ſi eodem die quo reperitur cauſa commiſſa in Rota, pars citata ad dicendum contra, fecerit exequi monitorium Aud. Cam. 62

Auditor Rotæ poteſt taxare expenſas factas coram Aud. Cam. ſi commiſſio dicat, quòd procedat, pro vt Auditor poterat. 12. tempore vacationis beneficij habens expectatiuã ante auditoratum conceſſum gaudet priuilegijs antelationis Auditoribus conceſſis. 212

Auocatio cauſæ, quatenus non ſit inſtructa non impedit primum Iudicẽ, coram quo omnes termini, etiam nulliter, ſunt ſeruati, quin etiam non obſtante inhibitione poſſit pronunciare. 48. Commiſſio cauſa in Curia cum illius auocatione à partibus, quatenus non ſit inſtructa, tribuit iuriſdictionem, licèt actor non probet ibi non eſſe inſtructam. 8

B

Beneficij ſtatum ſufficit probare, licèt probetur mala illius erectio. 97

Bulla Sixti, & Leonis loquens de ſucceſſione ſpurij paſſiuè, intelligitur etiam actiuè, & comprehendit etiam Clericos in cauſa inteſtati. 183

Bullis duabus ſub eadem data expeditis, illa prior præſumitur, in qua habetur verus valor pro expreſſo. 110

C

Canonis receptio ſine conſenſu Capituli facta à Prælato habente facultatem de nouo locandi, præiudicat Eccleſiæ, aliàs ſecus. 167

Cautione de demoliendo, etiam poſt tres menſes oblata, non obſtante nunciatione noui operis, non impeditur operis conſtructio, & ſi conſtruatur eccleſia, decernitur quòd durante lite non conſecretur. 203

Cedens liti, niſi malitioſè id faciat, non condemnatur in expenſis. 65

Cenſualis res potius in dubio præſumitur, quàm emphyteutica. 197

Ceſsio iuris ex ſententia, quæ tranſiuit in rem iudicatam, facta tertio pro certa ſumma, pro qua ceſſionarius delegauit nomen debitoris, valet. 128

Ceſſione litis non obſtante, dantur actori ſententia & executoriales ſuper expenſis. 123

Ceſsionarius poteſt deducere ad ſpeciem aliam acceptationem cedentis, qui ſibi penſionem reſeruauit, non autem eius, qui penſionem non reſeruauit. 148

Citatio. Notario atteſtanti ſe citaſſe cum

eum copia, quia citatus abſtulit ſibi ori ginale, creditur, citato tacente. 109
Citatio ad ſententiam valet abſque eo, quòd dicatur, ad concludendum. 80
Citatio ad ſententiam pro ſequenti die, & deinde pro ſingulis diebus & horis, nõ valet, nec ſententia poſtea lata. 86
Citatio valet, quamuis copia tradita non fuerit citato, propter metum illatum citanti, licèt poſtea metus ceſſauerit. 78
Citatio executa in domo, & in parochiali, licèt non tempore diuinorũ valet. 82
Citatio minoris, vt infra ſex menſes in iudicio legitimè compareat, ſatisfacit regulæ de annali. 83
Citatio continens terminum nimis breuẽ, & impoſſibilem ad comparendum, eſt ipſo iure nulla. 81
Citatio. Referens ſe non citaſſe, quia non erat ſibi tutus acceſſus, non tenetur dicere ſe feciſſe diligentias de repe- riendo. ibid.
Citatio. Executio citationis in valuis eccleſiæ tempore diuinorum nõ valet, niſi dicatur, quòd multi intrabant, & exibant eo tempore. 80
Clauſula, quòd acceptans reſeruata beneficia teneatur infra ſex menſes &c. non eſt comminatoria tantum, ſed annullat acceptationẽ, & prouiſionẽ. 151
Collatio Papæ facta ei, qui eadem die in partibus hora ſecunda noctis factus fuerat Clericus, valet. 111
Collationem mutans tenetur probare, quòd intra tres dies extendi fecit conſenſum in Cancellaria. 145
Collector poteſt ſubſtituere ſubcollectorem. 31
Commenda Papæ ſiue de vacante, ſiue obtento in titulum, inducit reſeruationem. 144. præſumpta inducit reſeruationem. ibid.
Commiſsio cauſæ in Curia cum illius auocatione à partibus, quatenus non ſit inſtructa, tribuit iuriſdictionem, licèt actor non probet ibi non eſſe inſtructam. 8
Commiſſio cauſæ appellationis exiſtens in banco Curſorum excuſat à deſertione. 140
Commiſſionem cauſæ appellationis fuiſſe in banco Curſorum infra decem dies ſufficit, vt cauſa non dicatur deſerta. 141
Compulſata iura inter duos faciunt fidem contra tertium, niſi probetur colluſio. 107
Concordata. Reſeruatio cõceſſa in Germania, etiam in menſibus Ordinariorum, cum derogatione alternatiuæ, non derogat Concordatis. 205
Conductor rei Eccleſiaſticæ, ad euitandum ſolutionem penſionis, non poteſt excipere, conſenſum Superioris non interueniſſe in locatione. 167
Confeſsio rei, quòd inter ipſum & alium eſt lis, probat motam eſſe litem, & ideo non eſt locus regulæ de triennali. 48
Confeſſio extraiudicialis citati probat notitiam citationis. 91
Confirmatio donationis feudi aliàs inualidæ, intelligitur, aliàs, quàm ex defectu conſenſus Domini. 142
Conſenſus ſicut poſt mortem reſignantis præſtari poteſt, quando fuit porrectã ſupplicatio in eius vita per procuratorem; ita etiam poterit præſtari, ſi mandatum fuit cum reſeruatione regreſſus, & fructuum. 40
Conſenſus ſimplex refertur ad ſimplicem reſignationem, ſi duæ ſint, vna ſimplex, altera cum regreſſu, & ſuper vtraque ſignata ſupplicatio. 96
Conſenſus patroni præſtatio probatur, ſi executor dicat ſibi litteras præſentatas, Patronos conſenſiſſe, & ipſum prouidiſſe, & Notarius dicat ſe præmiſſis omnibus interfuiſſe. 109

Con-

Conſuetum *dicitur quod pluries, ſolitum quod ſemel factum eſt.* 19

Contractus. *Statutum Vrbis, quòd in contractibus minorum, vel mulierum interueniat conſenſus duorũ propinquorum quorum non interſit, non excludit propinquos deſcendentes, etiam ſi ab inteſtato ſint contrahenti ſucceſſuri.* 2. *Statutum requirens conſenſum duorum propinquorum in cõtractibus minorum, vel mulierum, habet locum etiam quando mulier ſimul cum viro rem pro dote ſibi obligatam venderet.* 4. *Statutum requirens in contractibus minorum interuentum duorum propinquorum conſanguineorum comprehendit tàm agnatos, quàm cognatos.* 5

Copia *executorialium, quando intimantur, debet dari intimato petẽti ſuis expenſis, ſecus in copia citationis.* 82

Curſores. *Priuilegium Curſorum cum decreto irritanti, quò ad citationẽ coram Commiſſarijs, intelligitur de procedentibus iudicialiter, non extraiudicialiter.* 214

D

Datio *in ſolutum cum pacto, quòd res æſtimetur, & pro ſumma æſtimata remaneat, valet.* 171

Decimæ *noualium parochialis debentur Monaſterio probanti per immemorabile tempus in ea parochia decimas percepiſſe.* 186. *debentur Rectori Eccleſiæ, cui parochialis vnita eſt, & non perpetuo Vicario, cui congrua tantùm portio aſſignari debet.* ibid.

Derogatio *iuris patronatus, etiam Regum, non eſt neceſſaria ſuper beneficio litigioſo.* 194

Dilatio *eſt cõcedenda reo ante terminum ad articulandum, niſi illam malitioſè differat petere.* 54. *datur actori, qui prius commiſerat cauſam contra P. & omnes intereſſe putan. ſi poſt ea cõmittat coram eodem Auditore contra N. ceſſionarium P.* 55. *danda eſt noua dilatio propter interuentum nouæ perſonæ peten. admitti pro ſuo intereſſe vigore ſuæ ſpecialis commiſſionis.* ibid. *non datur ſpoliatori, etiam adhuc non probato ſpolio.* 56. *non datur reo ex alio iure venienti, quamuis detur actori.* 57. *denegatur reo citato vigore primæ commiſſionis litteris non expeditis, etſi vigore alterius commiſſionis fuerit Iudici data iuriſdictio.* ibid. *non datur aduerſus gratiam ſi neutri.* 58. *non datur procuratori ad conſulendũ principalem monitum ad docendum ſe paruiſſe litteris penſionis, in quibus eſt regreſſus ob non ſolutionem.* ibid. *datur actori, reo cedente in tertium, qui venit ad cauſam.* ibid.

Diuiſio *inter fratres, vel iudicis arbitrio, vel ſorte fieri debet.* 46

Doctor *pauper habens expectatiuam in forma pauperum præfertur pauperi habenti in forma communi.* 216

Dominus *non præſumitur ſcire geſta à procuratore, ne incurrat in pœnam l. ſi quis maior.* 111

Donare. *Prohibitus donare, non poteſt confiteri in alio contractu.* 91

Donatio. *Statutum, quòd donans & duo teſtes inſtrumentarij manu propria donationem ſubſcribant, non habet locum in donatione paruæ ſummæ facta à patre filio, etiam naturali, pro ſuo parapherno.* 174

E

Emphyteota *priuatur ob inobſeruantiam pactorum.* 170

Erectio *Eccleſiæ collegiatæ præſumitur præceſſiſſe ſuppreſſionem, & vnionem benefi-*

beneficiorum ei factam. 112
Error *in propria perſona non vitiat gratiam in caſu de quo hic.* 14
Exceptio. *Notario dante duos contractus diuerſos eiuſdem facti, retardatur executio, & mittitur pro prothocollo, vel pro perſona Notarij.* 108
Excuſator *abſentis citati, quando ſit admittendus.* 78
Executio *citationis in valuis Eccleſiæ tempore diuinorum non valet, niſi dicatur, quòd multi intrabant, & exibant eo tempore.* 80
Executio ſecundæ ſententiæ validæ, non impeditur per nullitatem primæ ab ea confirmatæ. 132
Executorialibus *ad inſtantiam defuncti intimatis, poteſt ad ſurrogati inſtantiam deueniri ad declaratoriam.* 136
Executoriales contra intruſos, & intruden. mandantur exequutioni contra tertium lite pendente intruſum, vel qui tempore ſententiæ intruſus probatur. 132
Executorialium intimatio facta domi latitantis, ne citetur, valet, ac ſi perſonaliter facta fuiſſet. 133
Exemptus *à iuriſdictione Ordinarij non poteſt prorogare iuriſdictionem, & conſentire in non ſuum iudicem.* 54
Expectans, *qui poteſt vigore primarum litterarum duo beneficia acceptare ad duorum collationem ſpectantia, etiam ſi alterum ſit curatum: ſi primæ litteræ per alias extendantur ad aliud beneficium curatum, vel ſine cura, poteſt duo beneficia, etiam curata, in diuerſis diœceſibus acceptare, etiam ſi vnũ cum penſione reſignauerit, vt hìc.* 153
Expectatiua *conſumitur, ſi expectãs, ſuper beneficio acceptato, componendo, aſſequatur penſionem, etiam ſi probet beneficium non comprehendi in gratia ſua, vel ad alium ſpectare.* 148
Expectatiua non propterea dicetur ſurreptitia, in qua nullam aliam habuiſſe narratur, ſi, quam antea habuerat, non fuit inuenta tempore ſecundæ, quamuis poſtea inueniat. 157
Expectatiuam habens ad vnum tantum in vna diœceſi, ſi acceptet ſimul duo, valebit acceptatio in primo. 159
Expenſæ *debentur regularibus electis in diſcordia.* 51
Expenſæ attentatorum, etiam ex officio reuocatorum, debentur parti ea reuocare inſtanti. 87

F

Facultas *Nuncij conferendi beneficia quæcunque, & qualiacunque, comprehendit dignitates.* 104
Familiaris *impeditus in tinello comedere, dicitur commenſalis, etiam ſi nunquam in eo comedit, ſi probatur ad ſui beneplacitum potuiſſe in tinello, quando fiebat, comedere.* 16
Familiaris Auditoris Rotæ euntis cum Cardinali Legato, non dicitur familiaris Cardinalis, licèt comedat cum eius familiaribus. 144
Familiaritatis *continuatio probatur ex pluribus præſumptionibus, de quibus hìc.* 99
Fatalium *prorogatio vigore Innocentianæ poteſt fieri à Rota, quoties ſibi videtur, etiam ſine partis citatione.* 33
Feriæ. *Nullitas teſtium examinatorum vigore remiſſoriæ decretæ die feriata, ſanatur commiſſione, quòd refectis expenſis, & reiectis nullitatibus, eis aliter ritè examinatis, fides, prout iuris fuerit, adhibeatur.* 60
Feudo *in hæreditario volens ſuccedere tenetur probare ſe hæredem immediati poſſeſſoris, & primi feudatarij, in antiquis tamen probata continuatione feudi, præſumitur hæreditatis aditio.* 170

Filius

Filius *non præſumitur ex marito natus, concurrentibus coniecturis, de quibus hîc.* 198

G

GRatiam *habens in forma pauperum hodie tenetur probare verum valorem, licèt olim ſecus.* 11

Gratiæ ſi neutri producta in iudicio, ſi aduerſarius habuit notitiam, non impeditur procedi ad vlteriora. 60

Gratia mandati de prouidendo, quæ non capit beneficia talis diœceſis, vel ſi ad diſpoſitionem collatoris non extenditur, non dat colorem tituli in ſpolio. 77

Gratia expectatiua non probatur per inſertum in proceſſu fulminato. 92

Gratia eſt ſurreptitia, quando Papæ exprimitur falſum, quo Papa reddatur facilior ad concedendum. 145

Gratia pro abſente ſubiacet ſubreptioni, ſicut gratia præſentis. 147

Gratia de beneficio vacante, cum clauſula generali, quouis modo &c. ſi in fine ſupplicationis, in qua narrabatur deuolutio ad Sedem Apoſtolicã, addatur per Datarium. (& de deuolutione detur diſpoſitiuè,) ſi de ipſa deuolutione non doceatur, beneficiũ non capit. 150

Gratia de vacaturo, etiam quomodocũque, & qualitercunque reſeruato, de conſenſu Cardinalis Legati, non capit beneficium, quod vacat per obitum familiaris eiuſdem Cardinalis. 158

Gratus, *& acceptus quilibet in dubio præſumitur, niſi contrarium probetur.* 98

I

IDoneitatem, *& qualitatem perſonæ ſufficit adeſſe tempore vacationis, & collationis, licèt non affuerit tempore nominationis.* 163

Impedimentum. *Proteſtatio non eſt neceſſaria impedito facto iudicis, ſed ſufficit quod aliunde conſtet de diligentijs, & quòd per eum non ſtetit.* 119

Impugnare *volens litteras, quia ſine manibus Officialium; repellitur, oſtenſo mandato, vel ſolutione annatæ.* 7

Indulta *Cardinalium capiunt vacantia per obitum aliorum Cardinaliũ.* 205

Indultum. *Regula reuocans indulta, & facultates conferendi, non reuocat alternatiuas Ordinariorum.* 214

Indultum Imperatori conceſſum, quòd in tali ducatu ſuæ iuriſdictionis beneficia non conferantur niſi perſonis oriundis, gratis, & acceptis eidem, non procedit in loco mixto. 215

Inimicitia *capitalis, dummodo non ſit procurata, repellit quomodolibet teſtem, in quacunque materia.* 106

Iniuriarum *æſtimationem probatam per teſtes iudex ſequi poteſt, & ſententiam ferre, etiam ſine præuia taxatione.* 218

Inſcriptio. *Agens ciuiliter, vt aduerſarius priuetur beneficio, licèt non debeat ſe inſcribere ad pœnam talionis, ad extraordinariam tamen pœnam debet ſe inſcribere.* 201

Inſertis *in ſententia creditur.* 96

Inſtitutio *non facta iuxtà diſpoſitionem c. vlt. de elect. in 6. annullatur, remanet tamen ſalua præſentatio in tempore facta.* 197

Intruſo *cedente liti, & cauſæ, & allegante non habere ius, quia reſignauit; debet nihilominus actori dari ſententia, & reus condemnari in expenſis.* 21

Intruſo lite pendente non eſt danda cautio l. is à quo, de rei vendic. 135

Intruſus *lite pendente poſt intimationem executorialium decretarũ vigore vnius ſententiæ, citatis intereſſe habẽtibus latæ, appellãs, nõ auditur, niſi parito.* 134

Iudex *criminalis non poteſt, abſoluendo reum à crimine, eundem condemnare ſimiliter ad rei reſtitutionem, & ſi non decli-*

declinetur eius iuriſdictio. 50

Iudicium *cum procuratore excommunicato tempore conſtitutionis eſt nullum, etiam ſi opponatur, ſecus ſi erat habilis quando fuit conſtitutus, & non fuit oppoſitum de excommunicatione ſubſecuta.* 42

Iuramentum *in ſupplementum defertur in cauſa matrimoniali, ſi ſit pluſquam ſemiplenè probatum.* 103

Iuramentum de rebus Eccleſiæ non alienand. præſumitur præſtitum ab Epiſcopo, quamuis de eo non conſtet. 113

Iuramentum nõ defertur parti ſuper exceptionibus, quæ non competunt contra inſtrumentum. 115

Iuramentum in litem non datur contra curatorem hæreditatis iacentis, ſed datur iuramentum in ſupplementum, probato tempore, & valore fructuum rerum adminiſtratarum. ibid.

Iuſpatronatus *certæ perſonæ præſumitur eſſe ex fundatione, ſed ſi alicuius familiæ, vel vniuerſitatis, præſumitur ex vſurpatione.* 187

Iuriſpatronatus quaſi poſſeſſio probatur ex conſenſu vnius ex patronis, qui ſolus ex pluribus præſentauit. 188

Iuſpatronatus fundatum à laico relictum quatuor laicis, & vni clerico, dicitur laicale. 188

Iuſpatronatus relictum Rectori eccleſiæ, & incolis, pro medietate erit Rectoris. & pro alia incolarum. 189

Iuſpatronatus fundatum per beneficiatum habentem etiam bona patrimonialia, in dubio non præſumitur Eccleſiaſticum, ſi laici ſunt in quaſi poſſeſſione præſentandi. 195

L

Lis *non finitur per iſta verba, nolo vlterius litem proſequi.* 52

Litteræ *ſecunda expeditæ ad 50. vigore reformationis, in qua nihil dicit de valore, valent, etiam ſi in primis litteris ſint expreſſi fructus ad 24. ſi in impetratione adeſt clauſula, cum poteſtate augen. vel minuen. vſque ad verum valorem, reg. non obſtan.* 9

Litteræ præſumuntur expeditæ ante terminum ad articulandum, vt valeant commiſſio, & ſententia, nec obeſt regula. 49

Litteræ Ordinarij prouidentis de beneficio in eius manibus reſignato, non probant reſignationem. 97

M

Mandatum *generale ſimpliciter productum, refertur ad omnes cauſas, & commiſſiones, etiam diuerſas.* 35

Mandatum ad acceptandum, & ad lites, extenditur ad alias cauſas, quàm pro beneficijs acceptatis. ibid.

Mandatum. Sufficit de mandato, & abſentia procuratoris docere poſt ſententiam, & latas cenſuras per contradictas. 36

Mandatum factum à collegio, abſentibus duobus, valet, licèt non appareat illos abſentes fuiſſe vocatos. 38

Mandatum non reuocatur reſignatione, ſi in ea reſignans ſibi reſeruet regreſſum, & fructus. 40

Mandatum in beneficialibus, etiam re non integra, & lite conteſtata expirat: durat tamen reſpectu fructuum, & expenſarum, quorum reſpectu ſententia venit exequenda contra hæredes. 42

Mandatum factum à creditore debitori, quòd creditori mandantis ſoluat, non poteſt reuocari. 43

Mandatum de prouidendo cum clauſula, prout nos ex nunc, prout ex tunc, & è contra, conferimus, & decreto irritan. omnes aliàs collationes factas & faciendas &c. præfertur ſecundæ gra-

tiæ facta ante executionem, & collationem cum ſuſpenſione omnium aliarum gratiarum ſpecialium, & generalium, etiam non facta mentione primarum litterarum. 159
Mandatum de prouidendo, ſine clauſula acceptandi, cum clauſula, quòd Papa ex nunc, prout ex tunc, & è contra, à die vacationis prouidet, impedit quòd alteri conferri non poſſit. 163
Mandata ad reſignandum, & retrocedendum cum regreſſu, & alijs vt hìc, facta eodē tempore, ſunt ſimoniaca. 200
Matrimonium *probatur per litterarum viri receptionem, & mulieris conſenſum, in quibus vir ſcribit, quòd eam nunquam dimittet, & quòd erit ipſius & mulieris honor.* 103
Miles S. Petri. *Nominatus à militibus S. Petri, iuxtà eorum priuilegia, præfertur antiquo familiari Papæ non deſcripto.* 209. *nominatus à milite S. Petri gaudet priuilegijs ei conceſſis, etiā mortuo milite nominante ante datam litterarum.* 210
Mortuus. *Aduerſarij ſi ſint duo in actis, & proceſſum ſit contra vnum, illo mortuo, ſententia valet, citatis in genere ſua intereſſe putantibus.* 151
Mulieri, *quæ promiſſam dotem non ſoluit, non debentur expenſæ litis, nec alimenta, ſi de adulterio accuſetur.* 52
Mulier eſt ſequeſtranda, quæ durante lite ſuper matrimonio ſecundò nubit. 89
Mulier ſecundò nubens, & dans in dotem omnia bona ſua præſentia, & futura, cum clauſula conſtituti: ſi ſuper hæreditate ſibi obuenta poſtea tranſigat cum alijs, non præiudicat marito. 199

N

NArrans *aliquid Papæ; vt facilius obtineat gratiam magis qualificatam, quamuis etiam ſine obtinuiſſet, debet illud probare, aliàs gratia dicitur ſubreptitia.* 157
Narratiua *Papæ, cum alijs adminiculis probat rebellionem.* 93
Negans *poſſidere, & ius habere, non poteſt opponere inualiditatem penſionis, ſecus ſi negat poſſeſſionē tantùm, quamuis procedatur cum clauſula, ſine retardatione &c.* 64
Nominatus, *ante præſentationem & inſtitutionem, ſi capiat poſſeſſionem, celebret Miſſas, benedicat aquam, & eam aſpergat ſuper ſepulturam fundatoris, amittit omne ius, & efficitur inhabilis, iuxta c. auaritia, & c. fin. de elect. in 6.* 190
Notario *dante duos contractus diuerſos eiuſdem facti retardatur executio, & mittitur pro prothocollo, vel pro perſona Notarij.* 108
Notarius non poteſt recipere iuramentum teſtium, etiam aſſuturorum, niſi de commiſſione iudicis. 113
Noua *prouiſio ſurreptitia ob non expreſſionem veri valoris, ideoque inualida, non poteſt alteri vitam tribuere, ex ea tamen inducitur publicationis effectus.* 17
Noua prouiſio Papæ, in qua narratur collatio facta à Vicario Epiſcopi, valet, licèt non probetur Vicariatus conferentis. 147
Noua prouiſio cum clauſula, dummodo non ſit alteri ius quæſitum, facta præſentato de genere tantùm, alio exiſtente de genere, & nomine, iuxta fundationem valet. 194
Nouatio *etiam ope exceptionis, hodie non inducitur, ſi tertius promittit ſoluere pro alio intra certū tempus, quod quis ſimpliciter ſoluere promiſerat.* 173
Nouerca *quid conſequatur vigore l. hac edictali, C. de ſec. nupt.* 178

Nul-

Nullitas, *etiam ex defectu iuriſdictionis, contra tres ſententias conformes opponi non poteſt; ſi conſtat de fundamento iuriſdictionis, vt hîc.* 135

Nuncius *habens facultatem conferendi beneficia, conferre poteſt etiam vacantia in menſibus Ordinarij, non obſtante regula de octo menſibus.* 209

O

OBitus *dicitur probatus, licèt duo teſtes deponant de menſe, & non de anno, & duo de anno, & non de menſe.* 92

Opponere. *Ad opponendum contra iura nouiter producta, debet pars aliqualiter expectari.* 57

Optio. *Statuto, vel cõſuetudini de optando derogatur per mandatum de prouidendo, Motuproprio, conceſſum, & cum clauſula, non obſtante.* 163

Ordinarius *poteſt prorogare tẽpus quatuor, vel ſex menſium ad præſentandum patronis à iure conceſſum.* 58

Ordinarius prorogat tempus præſentandi patronis diſcordantibus, ſi in beneficio poſuit œconomum. 59

P

PActa *tendentia ad cultum diuinum, confirmata per Papam ad ſupplicationẽ partium, etiam quòd vna pars obſtet, & contradicat, altera ad cõſeruantiam tenetur.* 33

Papa *ſi reſcribat alicui iudici enunciatiuè narrans aliquid coram eo factum, & committat, vt conſtito de illo facto procedat, debet aliter de eo conſtare, quàm per dictam aſſertionem.* 9

Papæ narratiuæ de facto tertij non creditur ſecus de facto proprio. 21

Patrimoniales *filij ſi ſint quadragenarij, & idonei, præferuntur alijs magis idoneis.* 164

Pauperes, *& miſerabiles perſonæ non tenentur litigare coram Magno Magiſtro Meliten. non obſtan. priuilegijs Religioni conceſſis.* 217

Penſio *reſeruata cum clauſula, dummodo medietatem fructuum non excedat, intelligitur quatenus non excedit, & pro ea parte, quæ non excedit.* 16

Penſio non venit appellatione beneficiorum, in ſententia pœnali, etiam ſi verba fuerint geminata, niſi daretur in titulum beneficij. 131

Penſio, quæ conſtituitur loco alterius caſſatæ, valet, quamuis in ea non ſint expreſſa, quæ in prima conſtitutione expreſſa ſunt. 165

Penſio aſſignata ſuper fructibus Abbatiæ de conſenſu Abbatis, qui capit omnes fructus, & dat cuilibet Monacho tantum panis, & vini, valet. 168

Penſio aſſignata ſuper fructibus alicuius beneficij Ordinis Hieroſolymitani, ſtante antiqua conſuetudine, quòd Magnus Magiſter poſſit fructus primi anni propria auctoritate percipere, non eſt ſoluenda per ſucceſſorem. 172

Penſionis translatio non valet facta ab executore ante expeditionem, & præſentationem litterarum. 165

Penſionarius *non tenetur ad collectas, ſeu impreſtita etiam parua, quæ D. Veneti quolibet anno exigunt, etiam quòd fructus ſunt magni valoris.* 168

Poſſeſſio *capta vigore executorialiũ, parte præſente, & non contradicente, non reuocatur per viam attentati.* 87

Poſſeſſio capta vigore executorialium eſt attentata, non ſeruatis quatuor terminis, purgantur tamen attentata per diligentias de quibus hîc. 88

Poſſeſſor *malæ fidei cum titulo tenetur ad fructus, qui percipi potuerunt, ſi cum*

minore agatur, licèt aliàs ſecus. 66
Poſſeſſor *vigore mandati, & prouiſus à Papa, ſpoliatus reſtituitur, non obſtante decreto Papæ appoſito in gratia ſpoliantis, cùm dicatur ex vtraque poſſidere, niſi declaret animo ſaltem velle deſinere poſſidere ex prima cauſa.* 75
Poſſeſſori *danti de iure tertij per ſupplicationem, actore opponente, obſtat regula de non iudicando, &c.* 115
Preces *primariæ conceſſæ Imperatori non habent locum in Italia.* 143
Præſentare. *Patronus poſt præſentationem vnius ante litem, non poterit poſt litem, cumulando, præſentare colligitantem alias voces patronorum non habentem.* 196
Præſentatio *vnica facta à laico inducit quaſi poſſeſſ. & ideò ſi non negetur Iuſpatronatus, valet alia ſequens præſentatio.* 189
Præſentatio ab vno ex patronis laicis facta ſub conditione, vt præſentatus aliquid ſoluat, vel eroget, etiam in vtilitatem Eccleſiæ, eſt ſimoniaca, & nocet alijs patronis ſimpliciter præſentantibus. 203
Præſtimonium *venit in gratia expectatiua, etiam non creati in canonicum, ſi ſit ſolitū dari in titulum beneficij, niſi aliàs de conſuetudine loci doceatur.* 163
Priuilegium *Cōmunitati conceſſum, quòd beneficia non poſſint conferri niſi ciuibus originarijs loci, cum decreto irritāti, receptum præſumitur, nec per non vſum illi cenſetur renunciatum.* 206
Priuilegium, etiam in vim contractus conceſſum, ad tēpus ſuſpendi poteſt. 208
Proceſſus *per contradictas decretus, etiam ſi Iudici non conſtet de abſentia partis, vel procuratoris, ſuſtinetur, ſi probetur eos verè tunc abfuiſſe.* 122
Procurator *conſtitutus ad cōſentiendum penſioni in euentum quòd N. reſignet, ſi conſentiat in Cancellaria, & N. reſignet ſub conditione, qua non impleta, principalis reuocet procuratorem in Camera, & poſtmodum N. reſignat ſimpliciter, conſenſus præſtitus valet, & penſio, non obſtante reuocatione.* 36
Procuratori aſſerto, etiam cum cautione rati, non dantur compulſoriales generales, parte contradicente. 41
Procurator ad quomodolibet conueniendum ſuper beneficio, poteſt reſignare, ſi vigore reſignationis fuerit data recompenſa æquiualens, vel propter ius ceſſum non liquidum. ibid.
Procurator ſeruans terminum ad libellandum non ſit dominus litis, & ideo non poteſt ſubſtituere. 43
Procuratoris generalis praoccupatio operatur, quòd alius, etiam generaliter, & cum clauſula citra &c. ſine tamen clauſula, ita quod non ſit melior conditio occupantis, antea conſtitutus, deſinit eſſe procurator. 44
Procuratores, & Aduocati abſtineant ab informatione verbali, ſed pro minori diſpendio dent informationes in ſcriptis. ibid.
Procuratore negligente in proſequendo appellationem, etiam quòd ſoluendo non fuerit, & pro diligenti reputetur, ſi dolus non probatur, appellatio deſeritur, & dominus non reſtituitur. 140
Procuratori, etiam laico, abſentis, poteſt conferri beneficium. 157
Promittens *de rato cum iuramento, & pœna; ſi probat habuiſſe mandatum ad contrahendum, non tenetur, niſi interſit.* 99
Prothonotariatus *bulla expedita pro abſente probat prothonotariatum.* 110
Prouiſio *facta ipſo die obitus cum derogatione reg. de veriſim. valet; etiam ſi probetur delatio ad ſepulturam eadem die hora 24. vel media hora noctis.* 13

Prouiſio facta à ſubexecutore, cum clauſula, viſis litteris Apoſtolicis gratiam expectatiuam in ſe continentibus valet. 32
Prouiſo à Nuncio non datur adiudicatoria contra poſſeſſorem, exiſtente tertio prouiſo à Papa, ſed datur remiſſoria. 92
Prouiſio facta illegitimo, cum quo fuit diſpenſatum, vt quaecunque, & qualiacunque beneficia habere poſſit, valet, non facta in ea mentione quòd Papa exceperat dignitates maiores, & principales. 149
Prouiſio habens in clauſula gratificationis, quòd prouiſus, etiam acceptanti eadem die praeferretur, non praefertur acceptationi eadem die cum certa hora factae. 151
Prouiſus *per obitum habentis regreſſum praefertur prouiſo per obitum vltimi poſſeſſoris, niſi probetur regreſſarium praedeceſſiſſe.* 117

R

RAtificatio *inducitur per actum concernentem executionem promiſſionis.* 34
Ratificatio tacita geſtorum per aſſertum procuratorem, poſt annalem poſſeſſionem pacificam, ſubſecuta, non nocet alleganti regulam, niſi expreſſè confiteatur. 70
Rebellio *non probatur ex narratiua Papa in bullis facta.* 93
Regreſſum *habens, ei poteſt, viuente illo, per cuius obitum illi locus erat, renunciare coram ſolo Notario.* 19
Regreſſus ad hoc vt valeat ex cauſa reſignationis, an ſit neceſſarius conſenſus reſignatarij. 20
Dans regreſſu tertij debet probare eum viuere. 116
Regula *Clem. vij. quod in ea nominati habeant priuilegia deſcriptorum, operatur, quòd nominatus praeferatur ſcriptori Apoſtolico.* 317
Regula de annali *vtrum habeat locum reſpectu reſignantis.* 26. *Non procedit quando reſignans non capit beneficium vigore reſignationis, ſed vigore clauſularum regularium dependentium ab ipſa reſignatione.* 27. *Habet locum impetratione per obitum, per reſignationem, & quouis alio modo expreſſo, quo beneficium vacet.* 26. *Non requirit titulum, ſecus in regula de triennali.* 65. *Dum requirit expeditionē cauſae, intelligitur de cauſa in petitorio.* 66. *Ea iuuatur poſſeſſor non obſtante ratificatione commiſſionis ab aſſerto procuratore ſuper moleſtationibus obtentae, quae gratiam aduerſarij praeceſſit.* 69. *Quando habeat locū in ceſſione.* 71
Regula de extenden. conſenſibus *annullans reſignationes, intelligitur annullare conſenſus, non ſupplicationem.* 28
Regula de Idiomate *non habet locum in commenda.* 149
Regula de non acceptando *niſi litteris expeditis, habet locum etiam in gratia Perinde valere, non expedita, licèt ſuper prima gratia fuerint expeditae litterae.* 15
Regula de non tollendo *iure quaeſito habebat locum ſolum in cauſis, hodie verò etiam ſi ante litem.* 13
Regula de octo *menſibus excipiens Cardinales, intelligitur tantum de Cardinalibus Ordinarijs collatoribus, non de Legatis.* 154
Regula de publicandis reſignationibus *vtrum habeat locum quando primus reſignatarius ante mortem reſignantis in alium reſignauit.* 22. *Illi ſubiecto, ex aequitate ob iuſtam cauſam litigandi, ſubducitur tempus, quo ſuſpenſo petitorio per aduerſarium, proceditur ſuper ſpolio, quamuis in eo ſuccumbat.* 66.

Illi

Illi ſatisfit in ſecunda parte de euocando poſſeſſorem ad iudicium, ſi ille, etiam non citatus, compareat ad iudiciũ. 70. *Ei ſatisfit per diligentiam factam in primo anno de expediendo cauſam, licèt in vlterioribus annis facta non fuerit.* 71. *Illi non ſatisfit per reſeruationem fructuum, quando beneficium eſt ſimplex ſine reſidentia.* 25. *Eius tempus incipit currere à die præſtiti conſenſus, non à die datæ.* 21

Regula de triennali *non habet locum, etiam ſi non conſtet de citatione aliàs, quàm per mandatum aduerſarij, in quo ſe citatum fatetur.* 65. *Non ſuffragatur ei, qui infra terminum cauſam commiſit, ſi neminem citauit.* 69. *Tuetur etiam malæfidei poſſeſſorẽ.* 120. *Verba illa antiquas lites penitus extinguendo, in ea poſita quomodo intelligantur.* 67

Regula de valore *habet locum etiam in prouiſione Legati.* 12

Regula de viginti *diebus habet locum etiam in reſignantibus extra Curiã.* 26

Remedium *l. 2. C. de reſcind. vend. habet locum contra tertium poſſeſſorem habentem cauſam à primo, ſi in ſecunda emptione ſit læſio vltra dimidiam.* 167

Remiſſoria *data reo ab vno Auditore contra duos ſuos actores non valet niſi ſuper cauſa ei commiſſa, non ſuper commiſſa alteri.* 53

Remiſſoria extra Curiam ad probandum delictum conceditur. 94

Remiſſoria non datur volẽti probare aduerſarium dixiſſe nullum ius fouere, ſed, vt vigore concordiæ aliquid extorqueret, cauſam commiſiſſe. 100

Reſcriptum *ab appellato impetratũ præueniendo appellantem non eſt ipſo iure nullum, ſed ope excep.* 8 *Signatura reſcribens, quòd Auditor procedat, vt petitur, & iuſtitiam faciat, intelligitur quatenus de iure ſit quod petitur.* 6

Reſignans *ſi reſeruauit ſibi fructus, poterit agere ſpolio contra reſignatarium poſſidentem.* 74

Reſignatarius, *etiam porrecta ſupplicatione in vita reſignantis, non poteſt poſt illius mortem conſentire regreſſui, vel fructuum reſeruationi, etiam ſi procurator reſignantis ſub tali conditione conſenſerit.* 24

Reſignatarijs duobus cõcurrentibus, prior in conſenſu, quamuis poſterior in data, præfertur anteriori in data, poſteriori in conſenſu. 156

Reſignatarius ſecundus, cui per primum reſignantem ſimoniacum reſignatur ſecundo loco beneficium, præfertur primo reſignatario, etiam ignoranti ſimoniam. 202

Reſignatio *nulla eſt, ſi mandatum habens ad reſignandum cum reſeruatione omnium fructuum, vel ſimpliciter, reſignet cum reſeruatione medietatis, ſi reſignatarius ante obitum reſignantis non conſenſit.* 24

Reſignatione facta tempore vnius Papæ, ſi moriatur reſignans tempore alterius; neutrius regula de publicandis eſt locus. 117

Res *iudicata non exequitur contra tertium appellantem, qui nihil in cauſa fecit, nec de ſuo intereſſe docuit.* 133

S

Scriptor *Apoſtolicus quis probatur, ſi in ſubſcriptionibus bullæ dicatur Gratis pro ſocio.* 93

Sententia *lata ad inſtantiam procuratoris vnius ex duobus conſortibus non valet, niſi pro domino ſuo, ſi alter habebat ſpecialẽ procuratorẽ in actis.* 39

Sententia arbitri habẽtis intereſſe in cauſa,

ſa, item confirmatoria ſententiæ, quæ non extat, eſt nulla. 44

Sententia lata contra intereſſe putantes, certo exiſtente contradictore, valet, ſi non agitur contra illum, ſed cõtra tertium intruſum lite pendente. 53

Sententia lata pro actore contra ſubſtitutum procuratorem ab ipſo actore, vti procuratore generali N. non valet. 123

Sententia ad fauorem minoris petita, & obtenta ab actore conſtituto à tutrice, qui eam petijt tanquam procurator tutricis, non valet. 125

Sententia lata contra Communitatem indefenſam, licèt citatam, eſt nulla. 127

Sententia lata contra minorem 25. ann. maiorem 14. ex proceſſu cœpto per eius auctorem, cuius erat hæres, & continuato cum procuratore auctoris, non tamen domino litis, minore non citato, tenet, ſi in mandato principalis ſatiſdedit pro procuratore, conceditur tamen ei reſtitutio in integrum. 129

Sententia condemnatoria in vno, quando plura ſunt petita, ſi propoſita ſit peremptoria exceptio, vel ex narratiua ſententia apparet de mente iudicis, inducit abſolutionem in altero. 130

Sequeſtrum ſicut impeditur ex vnica ſententia in fauorem poſſidentis lata, licèt poſtea reuocata: ita & ſi rem iud. vel tres conformes habuerit, quamuis victus poſtea vnam pro ſe habeat ſententiam. 90

Sequeſtrum decretum pro petitore eſt relaxandum ad inſtantiam eius ſubrogati vigore reſignationis, etiam litteris non expeditis. ibid.

Intimato parti ſequeſtro, & ſi non acceperit poſſeſſionem ſequeſtratarius, eſt locus pœnis Clem. 1. de ſeq. poſſ. & fruct. ſi pars ſe intromittat, vel fructus percipiat. 89

Simonia conuentionalis in vno beneficio, facit committentem inhabilem ad alia. 201

Solutione certo loco deſtinata, poteſt debitor alibi conueniri, deducto eo, quod ſua intereſt in loco deſtinato non ſolui. 172

Spoliator excipiens, quòd actor non probauit primum extremum, clarè, & plenè id probare debet. 101

Spoliator duas habens ſententias in poſſeſſorio contra ſe, & patiens ad fauorem tertij pronunciari in petitorio, vt fugiat poſſeſſionis reſtitutionem, condemnatur ad fructus, & expenſas. 122

Spoliatus non reſtituitur ſi beneficia incompatibilia tanto tempore tenuerit, vt inciderit in extrauag. Execrabilis. 77

Spurius. Bulla Sixti, & Leonis loquens de ſucceſſione ſpurij paſſiuè, intelligitur etiam actiuè, & comprehendit etiã Clericos in cauſa inteſtati. 183

Subcollectorum exercentium tantum beneficia cenſentur reſeruata. 151

Subrogatio lite penden. obtenta non debet canonizari vigore primi tituli, de cuius inualiditate conſtat. 51

Subrogatus in iure alterius, etiam quò ad executoriales, non aſſequitur poſſeſſionem illarum vigore, ſi auctor eius illam habuerat, & amiſerat. 65

Subſtitutio compendioſa, ſi ſine filijs quandocunque deceſſerit, comprehendit tacitam vulgarem in caſu impotentiæ, puta ſi hæres ſit incapax. 175

Succeſſor quæ teneatur probare. 102

Sumptum ex regeſto ſupplicationum, & bullarum, in iudicio fidem facit. 108

Per ſumptum bullæ productum poſt terminum ad articulandum triduò ante ſeruatum, ſatisfit regulæ, quòd litteris non expeditis &c. vt iuriſdictio valeat. 49

Ter-

T

Tertius *petens admitti pro ſuo intereſſe, licèt citauerit ad dicendum contra commiſſionem, & videndum ſe admitti, ſi non fuerit admiſſus, non facit aliquam litem.* 7

Tertius poſſeſſor ſpolians ſecundũ, qui aliũ ſpoliauerat, ſi prior poſſeſſor cedat liti, & cauſa, quæ erat, in fauorẽ tertij, debet ſecundo loco ſpoliatũ reſtituere. 75

Teſtamentũ *dictatum per patrẽ inter filios, ſed nondũ publicatũ, non valet.* 177

Teſtes *nulliter examinati, de conſenſu partium, & ex æquitate, ne partes grauentur ſuperfluis expenſis ad iterum examinandum, probant.* 106

Teſtibus etiam non inſtrumentarijs, & Notario, concordibus cum inſtrumento, ſtatur, etiam ſi teſtes inſtrumentarij contradicant. 104

Titulus *coloratus in ſpolio per inſertum probatur.* 73

Trebellianica *poteſt probiberi etiam liberis primi gradus.* 176

Triennalis *poſſeſſor (iuxta alleg. Lapi) non dicitur qui ante triennium reſignauit, ſi per triennium non poſſedit, quamuis poſt trienniũ conſenſus præſtitus fuerit, nec ad id probandum remiſſoria conceditur.* 23

V

VAlore *in primis litteris malè expreſſo, non poſſunt alia litteræ expediri, & in illis haberi illum pro expreſſo; etiam vigore gratiæ retentionis.* 11

Valor non probatur exceſſiuus ad impugnationem gratiæ, niſi dicatur deductis oneribus. 92

Verbum, *pro rata, in ſententia prolatum, intelligitur de parte, ſi ſic in libello fuit petitum.* 124

Vicarij *litteræ, in quibus dat licentiam N. ſuſcipiendi primam tonſuram, & quatuor minores Ordines extra diœceſim, non obſtan. defectu natalium, ſuper quo ſecum diſpenſaſſe aſſerit, An valeant, ſi de eius Vicariatu aliter non conſtat, quàm per communem reputationem.* 28

Vnio *ad vitam facta à Papa inducit reſeruationem, ita quòd ea diſſoluta Ordinarius non poteſt conferre.* 185

Regula reuocatoria vnionum nõ comprehendit erectionem certæ eccleſiæ in collegiatam. 184

Regula reuocatoria vnionum, exceptis, quæ per Ordinarium fieri poſſunt, non reuocat vnionem factam dignitati in illius erectione. 185

Vſusfructus *omnium, & ſingulorum bonorum relictus vxori, extantibus filijs, reſoluitur in alimenta.* 179

Habens cauſam ab vſufructuario, ſi rei inſiſtat, etiam finito vſufructu, & ſpolietur à proprietario, debet reſtitui. 77

Indicis Epitomatum Finis.

BIBLIOTECA